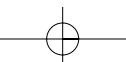

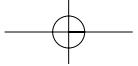
ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ - ΔΕΑΠ

ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ...

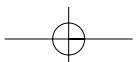
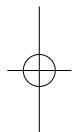
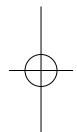
Επιμέλεια έκδοσης:
Ιωάννης Γκιώνης Καθηγητής Φιλόλογος - Αντιδήμαρχος

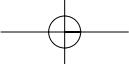
Ιούλιος 2005

— ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

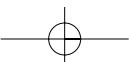
Η ιστορία κάθε τόπου γράφεται κυρίως από τους ανθρώπους του. Η πορεία μέσα στο χρόνο καταγράφεται ή μεταδίδεται προφορικά από γενιά σε γενιά. Και είναι γεγονός ότι δεν την καταγράφουν μόνο οι ιστορικοί, αλλά και οι απλοί πολίτες με πρωτογενές υλικό και στοιχεία, που αποκτούν γοητεία και σημαντικότητα.

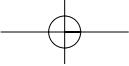
Τα ονόματα οδών, πλατειών και τοποθεσιών απεικονίζουν την ταυτότητα της πόλης – κάθε πόλης – κατά τρόπο παραστατικό και αυθεντικό. Ανάλογα με την ιδεολογία και την πολιτική των τοπικών ιθυνόντων ή με αφορμή κάποια χαρακτηριστικά γεγονότα σηματοδοτούν και τις κοινωνικοπολιτικές – πολιτιστικές δομές του πληθυσμού.

Το Ίλιον – πρώην Νέα Λιόσια – πριν μερικά χρόνια ήταν μια υποβαθμισμένη περιοχή, άναρχα δομημένη, με πλήθος εσωτερικών μεταναστών. Από τη δεκαετία του 1980 άρχισε μια ζαγδαία αλλαγή προς το καλύτερο. Όχι βέβαια, ότι δεν έκαναν ότι μπορούσαν οι μέχρι τότε Κοινοτάρχες και Δήμαρχοι. Με τις δυνατότητες που είχαν, αγωνίστηκαν κι αυτοί με ενδιαφέρον για το καλό της πόλης. Όμως, ήσαν τόσες οι ανάγκες και οι ελλείψεις, που δεν ήξεραν από πού ν' αρχίσουν και πού να τελειώσουν.

Από τη δεκαετία του '80 τα πράγματα αλλάζουν. Το μέχρι τότε υποβαθμισμένο περιβάλλον μεταμορφωνόταν σταδιακά και σταθερά. Οι σχεδόν ανύπαρκτες υποδομές μπήκαν σε προτεραιότητα. **Οδοποιία, αποχέτευση, οργανωμένοι χώροι πρασίνου, παιδότοποι, συλλογή οιμβρίων υδάτων (όλοι θυμούνται τις καταστροφικές και θανατηφόρες πλημμύρες), πολιτιστικά και πνευματικά κέντρα, αθλητικοί χώροι με σύγχρονα γυμναστήρια και γήπεδα, δημόσια διδακτήρια που στεγάζουν σε πρωινή βάρδια τις 80 σχολικές μονάδες της πόλης, 8 σύγχρονοι παιδικοί και βρεφονηπιακοί σταθμοί, είναι μερικές από τις υποδομές που μεταμόρφωσαν το Ίλιον σε μια όμορφη πόλη με ευοίωνες προοπτικές.**

Κατά τη γνώμη μου, δύο συγκυρίες συντέλεσαν ουσιαστικά σ' αυτή τη θαυμάσια αλλαγή. Η πρώτη και βασική αιτία, η γενικότερη βελτίωση του

— ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

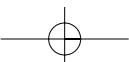
βιοτικού επιπέδου του λαού. Μετά την αποκατάσταση της Δημοκρατίας και τη συμφιλίωση του ελληνικού λαού, απελευθερώθηκαν δημιουργικές δυνάμεις, προωθητικές της προόδου και της ευημερίας του. Εξουδετερώθηκε – ή περιορίστηκε δραστικά – το σαράκι που σκότιζε το νου και κατέρρωγε την καρδιά και τις σάρκες του, αποτέλεσμα μακρόχρονης εμφύλιας αντιπαράθεσης και νοοτροπίας.

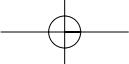
Από το 1974 και στη συνέχεια από το 1981 που έλαβαν ουσιαστικό περιεχόμενο οι δημοκρατικοί θεσμοί, δρομολογήθηκαν σταδιακά ιδέες και δράσεις πρωτόγνωρες για τα ελληνικά δεδομένα. Μεταξύ των άλλων, **η αναγνώριση της Εθνικής Αντίστασης και η εφαρμογή καινοτόμων δραστηριοτήτων, απελευθέρωσαν τα μυαλά από τη νοσηρότητα, έδιναν τη δυνατότητα σε φτερουγίσματα της ψυχής και άνοιγαν διάπλατα το δρόμο για το μέλλον.**

Η δεύτερη συγκυρία έχει να κάνει με τα τοπικά πράγματα. Στις Δημοτικές Εκλογές του 1982 κατέρχεται ως υποψήφιος Δήμαρχος ένας σαραντατετράχρονος φαρμακοποιός, επικεφαλής ενός δημοκρατικού ψηφοδελτίου, ο Βασίλης Κουκουβίνος. Με ικανούς συνεργάτες, προγραμμάτισαν την αναμόρφωση της πόλης. Με φαντασία και πολλή δουλειά διαμορφώθηκε ένα περιβάλλον που δεν θυμίζει σε τίποτα εκείνο, που υπήρχε πριν από το '80. Με ρουμελιώτικο πείσμα, με σταθερότητα και αποφασιστικότητα, δεν δίστασε να χαράξει αυτοδιοικητική πολιτική, να διεκδικήσει, να οργανώσει, να επιτύχει.

Μερικοί από τους συνεργάτες του διαφώνησαν και αποχώρησαν. Έβλεπαν διαφορετικά τα πράγματα. Ο Κουκουβίνος, όμως, δεν συμβιβάστηκε και δεν πτοήθηκε. Συνέχισε αταλάντευτα το έργο του, με ρεαλισμό και ευαισθησία. Εργάστηκε με σχεδιασμό και όραμα. **Το πόσο πέτυχε, το αποδεικνύει η επί έξι (6) συνεχείς τετραετίες εμπιστοσύνη του λαού του Ιλίου.**

Παρ' όλη την πολεμική – πολλές φορές απόλυτα άδικη – οι δημότες τον εμπιστεύονταν και τον εξουσιοδοτούσαν με την ψήφο τους να διαχειρίζεται τις τύχες της πόλης τους. **Διαισθάνονταν οι πολίτες ότι ο Δήμαρχος δεν είναι πολιτικάντης. Είναι πολιτικός.** Δεν χαϊδεύει αυτιά και δεν εξυπηρετεί

ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ

ιδιοτελή συμφέροντα ή σκοπιμότητες. Δημιουργεί.

Ενδιαφέρθηκε και ενδιαφέρεται, όχι μόνο για το σήμερα, αλλά και για το αύριο της πόλης. Η νέα γενιά δικαιούται να παραλάβει την πόλη όσο γίνεται πιο οργανωμένη, όμορφη, φιλόξενη και ανθρώπινη.

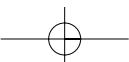
Αυτή η πόλη, το Ίλιον, με το θαυμάσιο Δημαρχιακό Μέγαρο, τα θαυμάσια καταστήματα, το καθαρό και υγιεινό περιβάλλον, τους θαυμάσιους πολίτες της, οι πιο πολλοί των οποίων είναι ξενομερίτες, έχει χάρη και ομορφιές. Τα σπίτια της, στην πλειοψηφία τους, είναι εξαιρετικά και συνθέτουν με όλα τα άλλα στοιχεία της, την εικόνα και το δυναμισμό της.

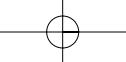
Ο κόσμος, όσο και να βομβαρδίζεται με απόψεις απαξιωτικές, εμπιστεύεται τα μάτια του και τη νοημοσύνη του. Καμιά προσωπική προκατάληψη ή σκοπιμότητα ή επιδίωξη δεν μπορεί να διαγράψει το σπουδαίο έργο που έχει γίνει. Και είναι αυτονόητο ότι δεν έχει γίνει από μόνο του. Κάποιοι έβαλαν πλάτες. Σκέφτηκαν, δούλεψαν, ξενύχτησαν και μάτωσαν για να πάει η πόλη μπροστά.

Δεν υπάρχουν μαγικά ραβδιά για τη λύση των προβλημάτων. Χρειάζεται αγώνας, σωματικός, ψυχικός και πνευματικός. Εγρήγορση και ετοιμότητα. Αφοσίωση και μεράκι. Συνεχής και συνεπής προσπάθεια για τη διασφάλιση των επιτευγμάτων και τη δρομολόγηση λύσεων μπροστά στις καινούργιες προκλήσεις.

Αυτή την πόλη διάλεξα κι εγώ από το 1970 για να την κάνω νέα μου πατρίδα και να ζήσω σ' αυτή με την οικογένειά μου. Αναγνωρίζοντας το έργο όλων όσων δούλεψαν μέχρι σήμερα για την προκοπή της, από τότε που ήταν άσημη κοινότητα μέχρι σήμερα, που είναι μια ζηλευτή μεγαλούπολη και, πιο πολύ, εκτιμώντας τα επιτεύγματα των τελευταίων χρόνων, αποφάσισα, έστω κι αργά, να την υπηρετήσω με όποιες δυνάμεις διαθέτω.

Αποτέλεσμα αυτής της διάθεσης, είναι αυτό το βιβλίο. Ένα βιβλίο ενημερωτικό, με στοιχεία για την ονοματολογία οδών και πλατειών. Πολύ περιληπτικά, δίδονται ιστορικά στοιχεία για τα ονόματα, που φέρουν οι δρόμοι και οι πλατείες της πόλης μας. Η ιδέα προέκυψε από κουβέντα με συναδέλφους Δημοτικούς Συμβούλους, όταν μου ανατέθηκε, λόγω ειδικότητας, η εισήγηση ονοματοθεσίας σε νέους δρόμους και πλατείες του

— ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

Δήμου μας, μετά από ομόφωνη απόφαση της Διαπραγματικής Επιτροπής.

Για να είμαι ειλικρινής, η αρχική ιδέα ήταν αποτέλεσμα μιας επιφυλλίδας της «Καθημερινής», χωρίς όμως να θυμάμαι χρονολογία και επιφυλλιδογράφο. Πρέπει, όμως, να έχουν περάσει αρκετά χρόνια από τότε που διάβαζα με μανία τις επιφυλλίδες της «Καθημερινής», τα χρονογραφήματα του Π. Παλαιολόγου στο «Βήμα», τα ευθυμογραφήματα του Τσιφόρου στον «Ταχυδρόμο» και το «Ρομάντζο», καθώς και το ποινικό μητρώο των Μαθιόπουλου – Μαθιουδάκη επίσης στον «Ταχυδρόμο», αλλά και τους παλμούς της Κορήτης του Νίκου Αγγελή στην Ακρόπολη, τη Μαντάμ Σουσού του Δημήτρη Ψαθά στα «Νέα», μαζί με την απόλαυση των αξεπέραστων γελοιογραφιών του Φωκίωνα Δημητριάδη.

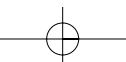
Τα ονόματα που έχουν δοθεί στους δρόμους και τις πλατείες είναι στοιχεία της ταυτότητας της πόλης μας και μαζί τα νεύρα της, η καρδιά και το αίμα της.

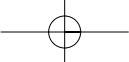
Μέσα από αυτά παρακολουθούμε την πορεία της και κάποιες φορές και τις γενικότερες μεταβολές σε εθνικό επίπεδο. Μερικοί δρόμοι μας θυμίζουν φτερουγίσματα του λαού μας, που μας ενθουσιάζουν. Κάποια άλλα μας θυμίζουν ατυχίες, που μας προβληματίζουν. Όλα, όμως, είναι δικά μας και βοηθούν στην αυτογνωσία μας.

Δεν ξέρω εάν το εγχείρημα ήταν επιτυχές ή αξιόλογο. Αυτό θα το κρίνουν άλλοι. Οι αναγνώστες. Εκείνο που ξέρω είναι ότι έγινε από αγάπη προς το Ίλιον και τους συμπολίτες μας. Και θεώρησα ότι είχα χρέος να το κάνω, μια και όλοι μας κάτι οφείλουμε σ' αυτό τον τόπο. Και το χρέος επιβάλλεται να είναι μεγάλο και διαρκές, αφού δεν υπόκειται σε παραγραφή.

Θα ήταν παράλειψη να μη σημειώσω εδώ ότι στην ονοματολογία 100 περίπου ανώνυμων δρόμων και 22 πλατειών δεν ήμουν μόνος. Σ' αυτή την προσπάθεια βοήθησαν, με στοιχεία και τους ευχαριστώ θερμά, ο Διευθυντής της Τ.Υ. του Δήμου Κυριάκος Καραγιώργης και η υπάλληλος της ίδιας υπηρεσίας Μαρία Κουλουρίδου.

Θα ήταν παράλειψη να μην ευχαριστήσω και τους εκλεκτούς

ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ

ιστοριοδίφες και φίλους, Νίκο Κωστάρα, Νίκο Παπαγεωργίου και Θανάση Σταμάτη.

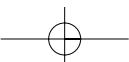
Η ομόφωνη αποδοχή της εισήγησής μου, θα αποτελούσε υποκρισία να έλεγα ότι δεν με ικανοποίησε. Φρονώ, όμως, ότι ήταν και αποτέλεσμα αναγνώρισης της συλλογικής εργασίας, αλλά και της σταθερής ενημέρωσης κατά τα στάδια της προεργασίας. Όπως όμως και να έχει το πράγμα, εκφράζω τις θερμές μου ευχαριστίες και σε όλα τα μέλη του Δημοτικού Συμβουλίου για την ομόφωνη απόφαση, αλλά και για τις θετικές ιρίσεις τους.

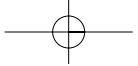
Θα ήταν ευχής έργον να επικρατεί πάντα το ίδιο πνεύμα συνεργασίας για ζητήματα που τελικά, τα όποια ευεργετήματα προκαλούνται, έχουν αποδέκτες τους δημότες μας. Η ιδιότητά μας ως εκλεγμένων αντιπροσώπων των συμπολιτών μας, μας δεσμεύει να υπηρετούμε τα ουσιαστικά συμφέροντα της πόλης μας, παραμερίζοντας αντιλήψεις και προκαταλήψεις, που έχουν αφετηρία την ικανοποίηση προσωπικών φιλοδοξιών και επιδιώξεων.

Ιδιαίτερα επιθυμώ να ευχαριστήσω τον Δήμαρχο, Βασίλη Κουκουβίνο, για τη δυνατότητα που μου έδωσε να ασχοληθώ με τα κοινά, ύστερα από 37 χρόνια υπηρεσίας στην εκπαίδευση, από τα οποία 22 στο Ίλιον και για την εμπιστοσύνη του με την ανάθεση στην ταπεινότητά μου, σοβαρών αρμοδιοτήτων.

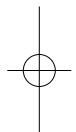
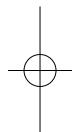
Είναι, όμως, πρέπον να ευχαριστήσω θερμά και τους συμπολίτες για την εμπιστοσύνη τους και την αγάπη τους.

Ιωάννης Διον. Γκιώνης
Επί τιμή Προϊστάμενος
Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
Αντιδήμαρχος Παιδείας & Αθλητισμού
Δήμου Ιλίου

— ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

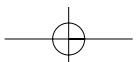
Δήμος Ιλίου

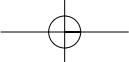
Κάλχου 48-50

Τηλ.: 210 2618642 - 210 2691502

Internet: www.ilion.gr

Ηλεκτρονική Διεύθυνση: ilion@ilion.gr

ΟΙ ΔΡΟΜΟΙ ΤΟΥ ΙΑΙΟΥ

Αβέρωφ: Ο Γεώργιος Αβέρωφ γεννήθηκε στο Μέτσοβο της Ηπείρου στις 15-8-1818. Το 1840 πήγε στην Αίγυπτο και ασχολήθηκε με το εμπόριο. Απέκτησε πολλά χρήματα και αναδείχθηκε σε μεγάλο ευεργέτη του Έθνους. Φλογερός πατριώτης, διέθεσε τεράστια ποσά για κοινωφελή έργα όπως Νοσοκομεία, Γυμνάσια, Παιδεία, το Πολυτεχνείο Αθηνών, τη Σχολή Ευελπίδων, ανδριάντες (Ρήγα Φεραίου και Γρηγορίου του Ε') την αναμόρφωση του Ολυμπιακού Σταδίου για τους Ολυμπιακούς αγώνες του 1896, εφηβικών φυλακών κ.α. Απεβίωσε στις 15-7-1899 αφήνοντας σημαντικά χρηματικά ποσά στο Μέτσοβο και σε διάφορα ιδρύματα.

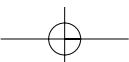
Αγδινών: Χωριό της επαρχίας Ιστιαίας του Ν. Ευβοίας.

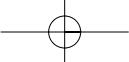
Αγησιλάου: Βασιλέας της Σπάρτης. Ήταν κουτσός! Όμως με την υποστήριξη του Λύσανδρου έγινε βασιλιάς, αν και κάποιος χρησμός προφήτευε ότι η Σπάρτη θα υφίστατο ταλαιπωρίες από τη χωλή Βασιλεία. Ήταν γιος του Αρχίδαμου και αναδείχθηκε για τις ικανότητές του. Οραματίζοταν κατάλυση του Περσικού κράτους και ένωση των Ελληνικών πόλεων.

Αγίας Αικατερίνης: Η Αγία μεγαλομάρτυρας Αικατερίνη ήταν από βασιλική οικογένεια της Αλεξανδρείας. Έζησε στα τέλη του 3ου και στις αρχές του 4ου μ.Χ. αιώνα. Ήταν ωραιότατη κοπέλα και είχε άρτια μόρφωση. Ήταν χαρακτηριστική η ευσέβειά της και η προσήλωσή της στη θεία. Ο Μαξιμίνος προσπάθησε να την ταπεινώσει χρησιμοποιώντας τους πλέον διακεκριμένους ρήτορες της εποχής. Η Αικατερίνη με την καλλιέργειά της και την πειθώ τους έκανε Χριστιανούς. Αντιδρώντας ο ηγεμόνας την υπέβαλε σε βασανιστήρια και τελικά την αποκεφάλισε. Το σκήνωμά της μεταφέρθηκε από αγγέλους στη Μονή Σινά. Η μνήμη της τιμάται στις 25 Νοεμβρίου.

Αγίας Άννης: Η Αγία Άννα ήταν η μητέρα της Παναγίας και σύζυγος του Ιωακείμ του Γαλιλαίου. Παρότι άτεκνη κατάφερε με παρακλήσεις προς τον Θεό να αποκτήσει με θεία χάρη θυγατέρα, την οποία σε μικρή ηλικία αφιέρωσε στο Ναό. Ανακηρύχτηκε Αγία. Εορτάζει στις 9/9, 9/12 και 26/7. Ο Ιουστινιανός έκτισε και ναό προς τιμήν της.

Αγίας Βαρβάρας: Η Αγία Βαρβάρα είναι προστάτις του Πυροβολικού και τιμάται στις 4 Δεκεμβρίου. Κόρη εθνικού, του Διόσκορου, είχε υπ' αυτού φυλακιστεί σε Πύργο. Όταν αποκάλυψε στον πατέρα της ότι ήτο Χριστιανή αυτός την

— ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

παράδωσε στον Έπαρχο για τιμωρία. Ο Έπαρχος γοητευμένος από την ομορφιά της προσπάθησε να την μεταπείσει και να απαρνηθεί τη θρησκεία της. Τελικά απέτυχε και, ύστερα από βασανιστήρια, τη θανάτωσε.

Αγίας Γλυκερίας: Ήταν από την Τραϊανούπολη. Υπέστη πολλά βασανιστήρια για να προσκυνήσει τα είδωλα, αλλά αυτή έμεινε σταθερή στην πίστη της. Ο Έπαρχος Σαβίνος τη φυλάκισε. Στη φυλακή έκανε χριστιανό και το δεσμοφύλακα της Λαοβίκιου, τον οποίον αποκεφάλισαν οι ιθύνοντες.

Υπέστη και η Γλυκερία φρικτό θάνατο. Η μνήμη της τιμάται στις 13 Μαΐου.

Αγίας Ειρήνης: Κόρη του Λικινίου, άρχοντα της Περσικής Μεγεδής. Λεγόταν Πηνελόπη. Με τη βάπτισή της ονομάστηκε Ειρήνη και άσκησε ιεραποστολικό έργο. Διώχτηκε σκληρά επί Σαπώρ B' και κατέφυγε στην Έφεσο. Συνέχισε και εκεί τη διδασκαλία ως το θάνατό της. Η εκκλησία τιμά την μνήμη της στις 5 Μαΐου.

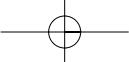
Αγίας Ελένης: Μητέρα του Μεγάλου Κωνσταντίνου και σύζυγος του Κωνστάντιου του Χλωρού. Ασπάστηκε τον Χριστιανισμό και άσκησε μεγάλη επίδραση στη διαμόρφωση του χρακτήρα του γιου της. Κατά την παράδοση ανακάλυψε τον Σταυρόν επί του οποίου παρέδωσε το πνεύμα ο Χριστός. Στο σημείο που βρέθηκε ο Τίμιος Σταυρός έκτισε τον μεγαλοπρεπή ναό της Αναστάσεως. Η μνήμη της, όπως και του γιου της, τιμάται στις 21 Μαΐου.

Αγίας Θέκλας: Πρωτομάρτυρας από τις γυναίκες, όπως ο Άγιος Στέφανος από τους άντρες, και Ισαπόστολος. Γεννήθηκε στο Ικόνιο και διδάχτηκε από τον Απόστολο Παύλο τα της πίστεως του Χριστού. Κατά θαυμαστό τρόπο σωζόταν από τα θηρία και τη φωτιά, στην οποίαν την έρριχναν οι διώκτες της. Τα τελευταία της χρόνια τα έζησε σε σπήλαιο στη Σελεύκεια, όπου και πέθανε σε ηλικία 90 ετών. Η μνήμη της τιμάται στις 24 Σεπτεμβρίου.

Αγίας Λαύρας: Ιστορικό Μοναστήρι στα Καλάβρυτα, ιδρυμένο το 961. Το 1585 καταστράφηκε από τους Τούρκους και έμεινε έρημο ως το 1600. Ανακατασκευάστηκε, ξαναπυροποιήθηκε με τελευταία καταστροφή στις 13 και 14 Δεκεμβρίου του 1943. Στο Μοναστήρι της Αγίας Λαύρας, σύμφωνα με την παράδοση, ο Π. Π. Γερμανός ευλόγησε τη σημαία και τα όπλα των επαναστατών για τον υπέρ πάντων αγώνα.

Ανυπολόγιστη η προσφορά της Μονής στην πορεία του Έθνους μας.

Αγίας Μαύρας: Ο Τιμόθεος και η Μαύρα ήταν ένα άγιο ζευγάρι από τη Θήβα

ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ

της Αιγύπτου. Συνελήφθησαν από τον ηγεμόνα της Θήβας Αρριανόν (κατόπιν έγινε κι αυτός Χριστιανός) και αφού δεν λύγισαν ούτε από τις υποσχέσεις ούτε από τις φοβέρες, ο μεν Τιμόθεος φυλακίστηκε, η δε Μαύρα υπέστη πολλά βάσανα και τελικά ερρίφθη σε καζάνι με βραστό νερό. Η Αγία δεν έπαθε τίποτα απ' αυτό το μαρτύριο και ο Αρριανός, εκτός εαυτού, διέταξε να κατασκευάσουν δύο σταυρούς και να σταυρώσουν τον Τιμόθεον και την Μαύραν.

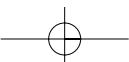
Η μνήμη της τιμάται στις 3 Μαΐου.

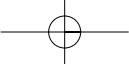
(Σημ: Αγία Μαύρα ονομαζόταν παλαιότερα η Λευκάδα από φραγκικό ναό που υπήρχε από τον 13ο αιώνα στο νησί).

Αγίας Παρασκευής: Κόρη του Αγάθωνα και της Πολιτείας. Γεννήθηκε την εποχή του Αδριανού. Οι γονείς της, κατ' αρχήν ἀτεκνοί, απέκτησαν την Παρασκευή μετά από θερμές προσευχές κατά τον Συναξαριστή. Ήταν περιζήτητη νύφη για την ομορφιά της, τη σωφροσύνη και τον πλούτο της. Αυτή όμως ήταν αφοσιωμένη Χριστιανή και απέκρουνε τις προτάσεις για γάμο. Στα είκοσι χρόνια της έχασε τους γονείς της. Μοίρασε όλα της τα υπάρχοντα και κλείστηκε σε Μοναστήρι. Επειδή δεν αρνιόταν τη θρησκεία της φυλακίστηκε από τον Αντωνίνον. Υπέστη βασανισμούς με βραστό νερό, χωρίς όμως κανένα αποτέλεσμα. Αυτό οδήγησε το διώκτη της στο χριστιανισμό. Το ίδιο έγινε και με το Βασιλιά Ασκληπιό. Τελικά θανατώθηκε από κάποιον στρατιώτη. Η μνήμη της τιμάται στις 26 Ιουλίου.

Αγίας Σοφίας: Γυναίκα ευσεβής και ευγενής, ζούσε στη Ρώμη με τις κόρες της. Πίστη, Ελπίδα και Αγάπη την εποχή του Αδριανού (117-138). Χήρα από νωρίς η Σοφία ζούσε βίον έντιμον και ανεπίληπτον μαξί με τις κόρες της. Ακολούθησε τη λατρεία της νέας θρησκείας γεγονός που κατήγγειλε στον Αυτοκράτορα κάποιος Αντίοχος. Οδηγήθηκαν στο Δικαστήριο όπου στάθηκαν σταθερές και θαρραλέες. Ο Δικαστής τις παρέδωσε σε κάποια Παλλαδία για να τις φρονιμέψει. Όταν επανεμφανίστηκαν στο Δικαστήριο έμειναν και πάλι σταθερές στην πίστη τους και οι τέσσερις. Τα τρία κορίτσια όμως, μετά από παντοειδή βασανιστήρια, τα αποκεφάλισαν. Η δε μητέρα Σοφία απέθανε τρεις ημέρες μετά τον θάνατον των θυγατέρων της.

Αγίας Τριάδος: Η λατρεία της τρισυποστάτου θεότητας ήταν γνωστή από τα πανάρχαια χρόνια. Στο χριστιανισμό λαμβάνει πιο συγκεκριμένη υπόσταση με τον Πατέρα, το Γιο και το Άγιο Πνεύμα. Στις θρησκείες του Αγαιακού κόσμου η Ιερή Τριάδα απετελείτο από το ιερό ζευγάρι και το ιερό παιδί. Ο αριθμός τρία υπήρξε πάντοτε ιερός με φιλοσοφικό περιεχόμενο, σύμφωνα με τη θεωρία των Πυθαγορείων. Στη Χριστιανική θρησκεία εμφανίζεται η τρισυπόστατη θεότητα την

— ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

ώρα της βάπτισης του Χριστού κατά την οποία το πνεύμα σαν περιστέρι εστάλη από το Θεό, ο δε Θεός αναφώνησε «ούτος μοι ‘εστί ο υιός, όν ηυδόκισα» στον Ιορδάνη ποταμό.

Αγίας Χρυσής: Η Αγία Χρυσή ήταν από τη Σλάτινα των Μοδενών (Αλμωπία). Λεγόταν Σλάτω (=Χρυσή). Φτωχής οικογένειας είχε άλλες τρεις αδελφές.

Την απήγαγε ερωτευμένος μαζί της τούρκος, ο οποίος προσπάθησε αρχικά με το καλό και κατόπιν με βασανιστήρια να την πείσει ν' αλλαξιοπιστήσει. Χρησιμοποίησε ακόμα και απειλές κατά των γονιών και αδελφάδων της.

Πέθανε μετά από τρομερά μαρτύρια η δε μνήμη της τιμάται στις 13 Οκτωβρίου.

Χρυσή λεγόταν και ένα μικρό νησάκι κοντά στη Λήμνο όπου οι σύντροφοί του εγκατέλειψαν τον Φιλοκτήτη εξαιτίας της δυσοισιάς του πληγωμένου από φίδι ποδιού του.

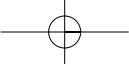
Αγίου Γεωργίου: Μεγαλομάρτυς της ορθόδοξης εκκλησίας. Γεννήθηκε στην Καππαδοκία μετά το 250 μ.Χ. και ήταν αξιωματικός. Διατάχτηκε επί Διοκλητιανού να παραδώσει χριστιανούς σε μαρτύρια και αρνήθηκε. Αποκεφαλίστηκε το 303. Λέγεται ότι έκανε πολλά θαύματα, η δε φήμη του εξαπλώθηκε σ' όλον τον χριστιανικόν κόσμον. Μαζί με τον Άγιο Δημήτριο, επίσης αξιωματικόν, είναι οι Τροπαιοφόροι Άγιοι, οι πιο δημοφιλείς της Ορθοδοξίας. Η μνήμη του τιμάται στις 23 Απριλίου.

Αγίου Ιωάννου: Ο Πρόδρομος του Χριστού. Είναι εκείνος που ζούσε λιτοδίαιτα και δίδασκε την εγκράτεια και την ταπεινοφροσύνη. Εβάπτισε τον Ιησού στον Ιορδάνη ποταμό κατά θείαν επιταγήν και ήτο ο πιο προσφιλής του. Και σήμερα στο τυπικό της ναϊκής αγιογραφίας παριστάνεται στο τέμπλο πάντα δίπλα από τον Χριστό και στα αριστερά του.

Εξαιτίας της αυστηράς κριτικής που ασκούσε στην ακόλαστη Ηρωδιάδα και στον σύζυγο και κουνιάδο της Ηρώδη, οδηγήθηκε στο θάνατο με το γνωστό συνωμοτικό τέχνασμα Ηρωδιάδας – Σαλώμης. Το όνομα του Ιωάννη προέρχεται από το Εβραικό Γιαχβέ που σημαίνει «ο πεφιλημένος του θεού».

Η μνήμη του τιμάται στις 7 Ιανουαρίου.

Αγίου Νεκταρίου: Γεννήθηκε στη Σηλυβρία της Θράκης την 1-10-1846. Το κοσμικό του όνομα ήταν Αναστάσιος Κεφαλάς του Δήμου και της Μαρίας. Συνετός και υπάκουος στους γονείς του ανατράφηκε «εν παιδείᾳ και νουθεσίᾳ Κυρίου και πάσῃ κατά Χρηστόν ευσεβεία» κατά τον Συναξαριστήν. Έμαθε τα πρώτα γράμματα στην πατρίδα του και 14 ετών έφτασε στην Κωνσταντινούπολη. Είκοσι ετών

ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ

διορίστηκε δάσκαλος στο χωριό Λίθιον της Χίου. Στις 7-11-1876 εκάρη Μοναχός στη νέα Μονή Χίου και ονομάστηκε Λάζαρος. Στη Χίο συνδιαλεγόταν με τον οσιώτατον Γέροντα Παχώμιον. Στις 15-1-1877 εχειροτονήθη Διάκονος και πήρε το όνομα Νεκτάριος.

Σπούδασε στο Πανεπιστήμιο Αθηνών θεολογίαν και στις 23-3-1886 έλαβε το οφφίκιον του Αρχιμανδρίτη. Αμέσως διορίστηκε ιεροκήρυκας και Γραμματέας του Πατριαρχείου Αλεξάνδρειας. Στις 15-1-1889 εχειροτονήθη αρχιερέας από τον Σωφρόνιον και τοποθετήθηκε Μητροπολίτης Πενταπόλεως Αιγύπτου. Συκοφαντηθείς εξεδιώχθη από την Αίγυπτο, ήλθε στην Αθήνα και, μετά από ταλαιπωρίες, διορίσθηκε στις 15-2-1891 Ιεροκήρυκας Ευβοίας. Υπηρέτησε στη συνέχεια στη Φθιώτιδα και τη Φωκίδα και κατόπιν Διευθυντής της Ριζαρείου Εκκλησιαστικής Σχολής.

Το 1904 ίδρυσε στην Αίγινα, στην τοποθεσία «Ξάντος» Μονή Γυναικείαν, στο μέρος όπου υπήρχε Μονή της Ζωοδόχου Πηγής, πρωτοϊδρυμένη από την Οσία Αθανασία την εξ Αιγίνης. Το 1907 παραιτήθηκε από τη Ριζάρειο και εγκαταστάθηκε οριστικά στην Αίγινα.

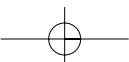
Στις 8-11-1920 τη νύχτα εκοιμήθη ο Άγιος Γέροντας στο Αρεταίειον, όπου ενοιηλεύετο, σε ηλικία 74 ετών. Ανεκρούχθη Άγιος στις 20-4-1961 από το Οικουμενικό Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως.

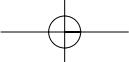
Άγιον Νικολάου: Γεννήθηκε στα Πάταρα της Λυκίας. Περί το 300, επί Διοκλητιανού και Μαξιμιανού, ήτο Αρχιερέας των Μυρατών. Έλαβε μέρος και στην Ιερά Σύνοδο της Νίκαιας (325) και εκοιμήθη το 330. Τον βίον του έγραψε ο Όσιος Συμεών. Ήταν μοναχοπαίδι. Εχειροτονήθη Ιερέας από τον θείο του Αρχιερέα, επίσης Νικόλαον. Ήταν συνετός και καλοκάγαθος. Την πατρικήν περιουσίαν εμοίρασε στους φτωχούς μετά το θάνατο των γονιών του.

Κάποτε ο Άγιος Νικόλαος θέλησε να μεταβεί στα Ιεροσόλυμα για προσκύνημα. Κατά το δια θαλάσσης ταξίδι του κινδύνεψε πλοίο και πλήρωμα. Με τις προσευχές του Αγίου γλίτωσαν. Από τους Αγιους Τόπους ο Άγιος θέλησε να επιστρέψει στην πατρίδα του, τα Πάταρα. Πάλι τρικυμία και πάλι σωτηρία με τις προσευχές του Αγίου. Έκτοτε θεωρείται ο προστάτης των Ναυτιλλομένων.

Ο Νικόλαος έγινε Αρχιερέας Μύρων με την παρέμβαση αγγέλου κατά τον συναξαριστή. Ως Αρχιερέας φυλακίστηκε και βασανίστηκε. Αποφυλακίστηκε επί Μεγ. Κωνσταντίνου. Ο Άγιος Ιεράρχης Νικόλαος, επίσκοπος Μυραίων εκοιμήθη στα Μύρα, όπου και ετάφη, το 330. Επί Αλεξίου Α' Κομνηνού έγινε ανακοινωθή των λειψάνων του στο Μπάρι της Ιταλίας. Η μνήμη του τιμάται στις 6 Δεκεμβρίου.

Άγιον Συμεών (του Μεταφραστή): Γεννήθηκε στην Πόλη και έζησε εκεί την

— ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

εποχή του Λέοντος Σοφού (886-912). Λεγόταν Νικήτας Παφλαγών. Για την αρετήν και σοφίαν του έγινε Μάγιστρος και Λογοθέτης, σπουδαία Βυζαντινά αξιώματα. Παρότι ήταν ανδρείος και έμπειρος αξιωματικός προτίμησε να γίνει Μοναχός. Ως στρατηγός στάλθηκε στην Κοίτη όπου υπέταξε τους Άραβες αμαχητί. Επέστρεψε στη Βασιλεύουσα και ζήτησε από τον Λέοντα να του επιτρέψει να μονάσει, πράγμα που έγινε. Ήταν Μοναχός και με τον πλούτο που διέθετε ζήτησε και του έφεραν από κάθε τόπο όσους βίους Αγίων είχαν. Αυτός τους μετέφρασε αλάνθαστα και σε «γλυκυτάτη φράση» κατά τον Συναξαριστή.

Δεν είναι γνωστό πού και πότε εκοιμήθη.

Αγίου Φανουρίου: Άγνωστοι οι γονείς του, η πατρίδα του, ο χρόνος δράσης του. Έγινε γνωστός από εικόνα του, που βρέθηκε στη Ρόδο στο δάπεδο ανασκαφέντος ναού. Την επιγραφή του ονόματος ανέγνωσε ο Αρχιερεύς της περιοχής Νείλος. Η εικόνα παρουσίαζε τον Άγιο με στρατιωτική στολή, σε νεαρή ηλικία. Η εικόνα γύρω παρουσίαζε δώδεκα μαρτύρια.

Η μνήμη του Αγίου τιμάται στις 27 Αυγούστου.

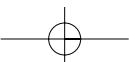
Αγίων Αναργύρων: Κοσμά και Δαμιανού των Ρωμαίων.

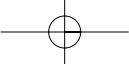
Τα δύο αδέλφια ήσαν γιατροί. Εγιάτρευαν ανθρώπους και ζώα χωρίς να παίρνουν αμοιβή. Κατηγορήθηκαν για μαγεία. Ο Βασιλιάς Καρίνος τους απείλησε με νιμωρία. Πίστεψε όμως κι αυτός στο χριστιανισμό γιατί γιάτρεψαν κι αυτόν από νόσον.

Ο δάσκαλός τους όμως της ιατρικής τους εφθόνησε και τους έστειλε σε βουνό για συλλογή βοτάνων. Εκεί τους εθανάτωσε με λιθοβολισμό. Στο σημείο εκείνο, στον τόπον του Παυλίνου, ιδρύθηκε Ναός προς τιμήν τους.

Αγίων Θεοδώρων: Ο ένας είναι ο Άγιος Θεόδωρος ο Τήρωνος και ο άλλος ο Νεομάρτυς Άγιος Θεόδωρος του Βυζαντίου. Ο πρώτος ήταν από το χωριό Χουμιαλά της Καππαδοκίας. Ήταν ανδρείος στρατιώτης των Τηρώνων (νεοσυλλέκτων) με αρχηγό τον Βρίγκα. Στα Ευχάίτα ο Βρίγκας θυσίασε με τους στρατιώτες του στους θεούς, οπότε ο Θεόδωρος αποκαλύφτηκε ότι ήταν χριστιανός. Ο Βρίγκας, ο Ποσειδώνιος και ο Πούπλιος, τον εφυλάκισαν γιατί είχε κάψει και τον βωμό της Ρέας. Μετά από βασανισμούς θανατώθηκε στην πυρά. Γυναίκα ονόματι Ευσεβία, που είχε και πριν συναντήσει τον Άγιον, πήρε το σκήνωμά του και το έθαψε στα Ευχάίτα.

Ο δεύτερος γεννήθηκε το 1774 στο Νεοχώρι Βυζαντίου. Γονείς του ο Χατζή Αναστάσιος και η Σμαραγδή. Παρότι ευσεβής και σώφρων παρασύρθηκε από φιληδονία και ακολασίαν. Συγχρόνως έλαβε και αξιώματα από τους Τούρκους.

ΔΗΜΟΣ ΙΑΙΟΥ

Μετάνιωσε όμως και αποπειράθηκε να ξεφύγει από την αμαρτία. Έζησε στη Χίο και στη Μυτιλήνη όπου και μαρτύρησε για την πίστη του.

Αγίων Σαράντα: Η μνήμη των 40 μαρτύρων τιμάται στις 9 Μαρτίου. Ο δρόμος πήρε το όνομα αυτό από την παραλιακή πόλη της Βορείου Ήπειρου. Πόλη με ελληνικό πληθυσμό κυρίως, με ακμαίο εθνικό φρόνημα. Κοντά στην σημερινή πόλη βρισκόταν η αρχαία πόλη Αγχίασμος ή Ογχησμός που καταστράφηκε από τους Γότθους το 552 μ.Χ. Κατά καιρούς υπήρξε κέντρο διαμετακομιστικού εμπορίου από και προς την Ευρώπη και την Ανατολή. Λέγεται ότι στην πόλη υπήρχε ναός στον περίβολο του οποίου υπήρχαν 40 ναΐσκοι προς τιμήν των 40 μαρτύρων των εν Σεβαστεία.

Αγνάντων: Χωριό στο Νομό Άρτας σε υψόμετρο 660μ. Μαζί με τα Πράμαντα αποτελούν δύο από τα πιο όμορφα χωριά του ορεινού συγκροτήματος των Τζουμέρκων. Υπάρχει ακόμα και χωριό Άγναντα στο Ν. Ηλείας.

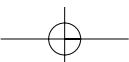
Αγράφων: Τα Άγραφα, οροσειρά στα Β.Δ. της Ευρυτανίας, υπήρξαν το ασφαλές καταφύγιον κλεφτών και αρματωλών. Οι Τούρκοι δεν κατάφεραν να κατακτήσουν την περιοχή αυτή και κατά συνέπεια δεν την κατέγραψαν στα φορολογικά τους κιτάπια. Γι' αυτό οι απάτητες αυτές βουνοκορφές ονομάστηκαν Άγραφα.

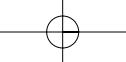
Αγρινίου: Το Αγρινίον, πρωτεύουσα της επαρχίας Τοιχωνίδος και η μεγαλύτερη πόλη της Αιτωλοακαρνανίας. Παλαιότερα λεγόταν Βραχώρι.

Το όνομά της έλαβε από τον ήρωα της Καλυδώνας Αγριον. Το 1821 κατακτήθηκε από τους Έλληνες επαναστάτες και έγινε έδρα προσωρινής διοίκησης, που ονομάστηκε Γερουσία Δυτικής Ελλάδος.

Αδριανού: Ο Αδριανός (76-138 μ.Χ.) ήταν Ρωμαίος αυτοκράτορας διάδοχος του Τραϊανού. Έμεινε στο θρόνο από το 117 ως το 138. Προέβη σε σημαντικές μεταρρυθμίσεις στην οικονομία και στη Διοίκηση. Λάτρεψε την Αθήνα την οποία στόλισε με σπουδαία μνημεία. Η Πύλη του Αδριανού, που σώζεται και σήμερα, έφερε δύο επιγραφές. Η μία στη Β.Δ. πλευρά έγραφε «Αιδ' εισίν Αθήναι Θησέως, η πριν πόλις», η δεύτερη προς την πλευρά του Ιλισσού «Αιδ' εισίν Αδριανού κουχί Θησέως πόλις». Ανήγειρε τον περίφημο ναό του Ολυμπίου Διός και κατασκεύασε το Αδριανειον Υδραγωγείων που υδροδοτούσε την Αθήνα ως το 1930!

Αετομηλίτης: Χωριό της Κόνιτσας σε υψόμετρο 1430 μ.

— ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

Αετόπετρας: Υπάρχουν 3 χωριά με το αυτό όνομα. Στη Δωδώνη, στην Κόνιτσα και στην Τριχωνίδα.

Αετοράχης: Υψώματα στα Γιάννενα συνεχόμενα του Μπιζανίου όπου τον Νοέμβριον 1912 έγιναν αιματηρές συγκρούσεις μεταξύ των Ελλήνων που επεδίωκαν απελευθέρωση των Ιωαννίνων και των Τούρκων που αμύνονταν σθεναρά. Τελικά με την επικράτηση των Ελλήνων στα υψώματα αυτά τη νύχτα 20 προς 21 Φεβρουαρίου 1913 οι Τούρκοι ηττήθηκαν και η πανέμορφη πόλη της Ηπείρου (πρώτη στα γρόσια και στα γράμματα) έγινε πάλι Ελληνική. Υπάρχει με το όνομα αυτό και χωριό στη Γορτυνία.

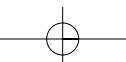
Αετού: Εκτός από το περήφανο αρπακτικό πουλί, το όνομα έφερε αντιτορπιλικό μας που διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο στους αγώνες του Ναυτικού μας από το 1912 και μετά. Με το όνομα Αετός υπάρχουν 6 χωριά (Βόνιτσα, Καρυστία, Τρίκαλα, Τριφυλία, Φιλιάτες και Φλώρινα). Υπάρχουν ακόμα βουνό στην Ιθάκη και όρμος, τοποθεσίες, ύφαλος και η νοτιότερη κορυφή του Υμηττού.

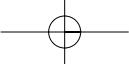
Αθηναγόρα: Οικουμενικός Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως. Γεννήθηκε στις 25-3-1886 στα Ταραπλανά (Βασιλικό) Πωγωνίου. Λεγόταν Αριστοκλής και ήταν γιος του γιατρού Ματθαίου Σπύρου και της Ελένης, το γένος Β. Μοκόρου. Το 1903 γράφτηκε στη Χάλκη και το 1910 αποφοίτησε και χειροτονήθηκε Διάκος. Το 1919, επί Μελετίου, Γραμματέας της Αρχιεπισκοπής Αθηνών. Το 1922 Μητροπολίτης Κερκύρας και Παξών. Το 1930 Αρχιεπίσκοπος Βορείου και Νοτίου Αμερικής. Το 1948 (την 1/11) εκλέγεται Οικουμενικός Πατριάρχης με 11 ψήφους επί 17 εκλεκτόρων.

Ήταν υπέρμαχος της ενότητας των εκκλησιών και επεδίωξε άρση του σχίσματος σε συναντήσεις του με τον Πάπα Παύλον τον Στ'. Επεδίωξε ακόμη καταλλαγή του μίσους μεταξύ Τούρκων και Ελλήνων.

Συνδύασε την παράδοση με την πρόοδο. Όταν πέθανε στις 7-7-1972 ασχολήθηκε με τον Αθηναγόρα όλος ο παγκόσμιος τύπος.

Αθηνάς: Η θεά της Σοφίας. Ήταν κόρη του Δία και γεννήθηκε από το κεφάλι του (σε αντίθεση με τον Διόνυσον που βγήκε από τη γάμπα του πατέρα τους Δία). Το όνομά της δόθηκε στην Αθήνα μετά από ανταγωνισμό με τον Ποσειδώνα και την προσφορά δώρων προς τους Αθηναίους. Οι πολίτες της Αθήνας, προτίμησαν το δώρο της Αθηνάς, την Ελιά, το σύμβολο της ειρήνης και της ευημερίας, και όχι, το άλογο του Ποσειδώνα, το σύμβολο του Πολέμου. Στην ιστορική πορεία του έθνους μας στη φαντασία του λαού μας η Αθηνά ταυτίζεται με την Παναγία, που, σύμφωνα

ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ

με τη λαϊκή αντίληψη, προστατεύει το γένος των Ελλήνων είτε σαν Αθηνά είτε σαν Παναγία. Σπουδαίο ήταν το χρυσελεφάντινο άγαλμά της στον Παρθενώνα, έργο του μεγαλοφυούς γλύπτη Φειδία, φίλου του Περικλή και της Ασπασίας.

Αιακού: Ο Αιακός ήταν γιος του Δία και της Αίγινας της ομορφότερης από τις 200 νόρδες του ποταμού Ασωπού. Ο Αιακός, Βασιλιάς της Αίγινας (που πριν λεγόταν Οινοπία ή Οινώνη) ήταν κατά τον Πίνδαρον «χειρί και βουλαίς άριστος».

Ο Αιακός με την Ενδηΐδα, κόρη του Σκίρωνα, απέκτησαν δύο γιους τον Πηλέα πατέρα του Αχιλλέα και τον Τελαμώνα πατέρα του Αίαντα. Με τη Νηρηΐδα Ψαμάθη απέκτησε και τρίτο γιο, τον Φώκο. Τον Φώκον εφόνευσαν τα αδέρφια του γιατί υπερείχε όλων στα αγωνίσματα. Ο Αιακός εξόρισε τους γιους του. Ο Πηλέας παίρνοντας και τους Μυρμιδόνες κατέφυγε στη Φθία της Θεσσαλίας.

Οι Μυρμιδόνες προήλθαν από μυρμήγκια, που παρατήρησε ο Αιακός στη θεῖα της Ιεράς Δρυός που υπήρχε στην Αίγινα και είχε φυτευτεί από παρακλάδι της Δρυός της Δωδώνης. Η Αίγινα τότε είχε χάσει από λοιμό όλον τον πληθυσμόν της, πλην του Αιακού και των παιδιών του.

Ο Αιακός βλέποντας τα μυρμήγκια να κινούνται, με τη γνωστή επιμέλεια και κινητικότητα, διατύπωσε νοερά την ευχή «να είχε κι αυτός τόσους υπηκόους όσα και τα μυρμήγκια». Ο Δίας για να τον ικανοποιήσει εισάκουσε την ευχή του και τα μεταμόρφωσε σε ανθρώπους.

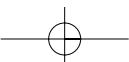
Πολλοί από τους Μυρμιδόνες ακολούθησαν στη Φθία τον Πηλέα εκδιωχθέντα από τον πατέρα του για έγκλημα. Ο Αιακός ετιμήθη και μετά το θάνατό του. Ορίστηκε κριτής στον Άδη. Αυτός έκρινε τους Ευρωπαίους, ο Ραδάμανθυς τους Ασιάτες και ο Μίνωας επενέβαινε σε περίπτωση αμφιβολιών.

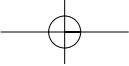
Αίαντος: Υπήρχαν δύο ήρωες με το ίδιο όνομα. Ο Αίας ο Οີλέως και ο Αίας ο Τελαμώνιος, εγγονός του Αιακού. Ο Οີλέως λεγόταν και «Λοκρός» και «Ταχύς», «μείων» (= μικρός). Ο Αίας ο Λοκρός πιο μικρόσωμος από τον Τελαμώνιον ήταν άφοβος, γρήγορος και πολεμικότατος. Ήταν ακόμα αλαζόνας και αθυρδόστομος. Δεν είχε ηθικούς φραγμούς και ήταν προκλητικός ακόμα και προς τους θεούς.

Ήταν ένας από τους μνηστήρες της Ωραίας Ελένης και μετείχε στον πόλεμο της Τροίας τηρώντας το λόγο του προς τον Τυνδάρεω, ότι θα βοηθούσε σε περίπτωση που θα δεχόταν προσβολή η Ελένη μετά την εκλογή συζύγου.

Πέθανε από πνιγμό εξαιτίας, της προκλητικής συμπεριφοράς του προς τους θεούς κοντά στον Καφηρέα, ο δε τάφος του κατ' άλλους βρίσκεται στη Μύκονο κατ' άλλους στη Δήλο.

Ο Τελαμώνιος ήταν λίγο κατώτερος μόνο από τον εξάδελφό του Αχιλλέα. Γιος του Τελαμώνα και της Εριβοίας (Περιβοίας, Φεριβοίας) που ήταν εγγονή του

— ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

Πέλοπα. Ο Αίας στην Τροία ήταν αρχηγός των Σαλαμινών και των Μεγαρέων. Όταν γεννήθηκε τον τύλιξε ο Ηρακλής με την Λεοντήν του και ευχήθηκε στον πατέρα του Δία να γίνει άτρωτος. Και έγινε εκτός από ένα μικρό μέρος στη μασχάλη, που δεν κάλυψε η Λεοντή. Ήταν, όπως και ο Αχιλλέας, τολμηρός, ευγενής, υπερήφανος, συνετός και εύθιτος. Είχε το ίδιο με τον Αχιλλέα μεγαλοπρεπές ανάστημα, την ίδια ευμέλεια και την ίδια αρρενωπή έκφραση. Όταν ο Αχιλλέας στην Τροία απείχε από τον πόλεμο, εξαιτίας της διένεξής του με τον Αρχιστράτηγο Αγαμέμνονα, τον αντικαθιστούσε ο Αίας.

Ο Αίας αυτοκτόνησε από ευθύξια επειδή τα όπλα του Αχιλλέα δόθηκαν στον Οδυσσέα που, κατά την άποψη Τρώων αιχμαλώτων είχε κάνει μεγαλύτερο κακό στους Τρώες, άρα είχε περισσότερο ωφελήσει τους Έλληνες. Γυναίκα του ήταν η Τέκμητσα και παιδιά του ο Ευρυσάκης και ο Φιλαίας.

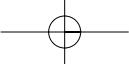
Ο αδελφός του Τεύκρος φρόντισε για την υστεροφημία του.

Αιγαίον: Το Αιγαίον Πέλαγος είναι η ελληνική θάλασσα με διάσπαρτα εκατοντάδες μικρά και μεγάλα νησιά. Υπήρξε η κοιτίδα περιφημών πολιτισμών όπως ο Κυκλαδικός και ο Μινωϊκός. Οι λαοί της θάλασσας, όπως είναι γνωστοί οι λαοί που διαπεραιώθηκαν στις παραμεσόγειες περιοχές, προκάλεσαν αναστατώσεις και αλλαγές που έμειναν στη μνήμη των μεταγενεστέρων. Κατά τη Μυθολογία τα μεγάλα νησιά δημιουργήθηκαν από την εποχή της μάχης Δία και Τιτάνων. Οι Γίγαντες, που βοηθούσαν το Δία, εκσφενδόνιζαν κατά των Τιτάνων τεράστιους βράχους, που έμειναν ως νησιά στη θάλασσα.

Η τρισχιλιετής ελληνική ιστορία αλλά και η Μυθολογία είναι στενά συνδεδεμένες με την ιστορία του Αιγαίου αλλά και της Μεσογείου ευρύτερα. Και τα πρόσφατα χρόνια το Αιγαίο συνεχίζει να αποτελεί λόγο αντιπαραθέσεων όμορων λαών.

Αιγίνης: Η Αίγινα είναι νησί του Σαρωνικού κόλπου. Στην μακρινή αρχαιότητα λεγόταν Οινόη, Οινώνη, Οινοίη ή Οινοπειάς. Η Αίγινα ήταν η πιο δύμορφη κόρη του Ασωπού ποταμού της Κορινθίας. Την απήγαγε ως αετός ο Δίας αλλά την έκρυψε στη νήσο Οινώνη φοβούμενος την οργή της Ήρας. Μετά από περιπέτειες, ο Φείδωνας, ο Τύραννος του Άργους, το 750 κατέκτησε και την Αίγινα, που ήταν εμπορικό κέντρο τότε και έκοψε σ' αυτήν τα πρώτα νομίσματα της Ευρώπης. Η Αίγινα ήταν σε διαρκείς εχθροπραξίες με τους Αθηναίους λόγω του εμπορικού ανταγωνισμού. Όμως κατά τη ναυμαχία της Σαλαμίνας αγωνίστηκαν ηρωικά και οι Αιγινήτες στο πλευρό των Ελλήνων, αν και είχαν προσφέρει νωρίτερα «γην και ύδωρ» στους Πέρσες Πρεσβευτές.

Η Αίγινα ορίστηκε πρώτη έδρα του Κυβερνήτη Ιωάννου Καποδίστρια. Σ' αυτήν

ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ

ιδρύθηκε και το πρώτο Σχολείο του ελεύθερου κράτους και μάλιστα με προσφορά του σπιτιού ενός φτωχού Αιγινήτη του Μιχαήλ Μαλοντάκη. Το Σχολείο της Αίγινας το 1830 είχε 833 μαθητές.

Αιγίου: Το Αίγιο είναι πόλη της Αχαΐας, πρωτεύουσα της επαρχίας Αιγιαλείας. Το Αίγιο βρίσκεται περίπου στην ίδια θέση αρχαιοτάτης πόλεως, που ήταν η πρωτεύουσα της Αχαικής συμπολιτείας. Πλησίον βρισκόταν η αρχαία Ελίκη που καταποντίστηκε μετά από σεισμό το 371 π.Χ. Πρώτοι κάτοικοι αυτόχθονες οι Αιγιαλείς ή Πελασγοί.

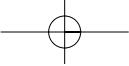
Στο Αίγιο λατρευόταν ο Ομαγύριος Ζευς σε ανάμνηση της υπό τον Αγαμέμνονα Γενικής Συνέλευσης (ομήγυρις) προκειμένου να αποφασίσουν για την εκστρατεία κατά της Τροίας. Οι Σλάβοι τον 8ον αιώνα την μετονόμασαν σε Βοστίσα. Στις 26-3-1821 επαναστάθησε κατά των Τούρκων με αρχηγόν τον Μελετόπουλον. Στο Αίγιο το Γενάρη 1821 έγινε η σύσκεψη των προυχόντων που αποφάσισαν την επανάσταση μετά τους φλογερούς λόγους του Μπουρλοτιέρη των ψυχών Παπαφλέσσα.

Αιόλος: Ο Αίολος ήταν γενάρχης των Αιολέων. Γιος του Έλληνα και της νύμφης Ορσηΐδος και αδελφός του Δώρου και του Ξεύθου. Αίολος λεγόταν και ο θεός των ανέμων, γνωστός από τον Όμηρο, αφού τα ασκιά γεμάτα με αέρα, που έδωσε στον Οδυσσέα, ανοίχτηκαν μεσοπέλαγα από τους καχύποπτους συντρόφους του ήρωα με αποτέλεσμα να βουλιάξουν από την τρικυμία τα καράβια τους και να πνιγούν δύοι εκτός από το γιο του Λαερτη. Ο Αίολος και η γυναίκα του η Αμφιθέα είχαν 12 παιδιά 6 αγόρια – τους πιο δυνατούς ανέμους – και 6 κορίτσια – τους πιο ήπιους ανέμους, τις αύρες.

Αισχύλος: Ένας από τους τρεις μέγιστους τραγικούς ποιητές της Αρχαιότητας, γιος του Ευφροίνωνος από την Ελευσίνα (525-456 π.Χ.). Πολέμησε στο Μαραθώνα όπου σκοτώθηκε ο αδελφός του Κυναίγειρος και πιθανόν στη Σαλαμίνα και το Αρτεμίσιον. Κατά το λεξικόν Σουΐδα έγραψε 90 δράματα. Από τους 79 τίτλους, που γνωρίζουμε, σώζονται μόνο 7 έργα (Ικέτιδες, Πέρσαι, Επτά επί Θήβας, Προμηθεύς Δεσμώτης, Αγαμέμνων, Ευμενίδες, Χοηφόροι).

Αλαμάνας: Η Αλαμάνα είναι η λαϊκή ονομασία του Σπερχειού ποταμού. Υπάρχουν τρεις εκδοχές για το όνομα αυτό. Η πρώτη ότι προέρχεται από τη λέξη Αλατομάνα (από το αλάτι), η δεύτερη ότι πλησίον βρισκόταν χωριό Αλαμάνα που καταστράφηκε από την αρχή της επανάστασης του 1821 και η Τρίτη από τη Γερμανική φυλή Αλαμάνες λόγω της ορμητικότητας των ενεργειών τους.

Στις 23-4-1821 στην περιοχή έγινε μια από τις πιο πολυθρύλητες μάχες του

— ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

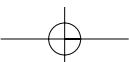
αγώνα, όπου σκοτώθηκαν όλοι οι συμπολεμιστές του Διάκου μαζί με τον επίσκοπο Σαλώνων Ησαΐα και τον αδελφό του Διάκου Μήτρο. Ο Διάκος μετά πείσμονα αντίσταση συνελήφθη αιχμάλωτος και υπέστη στη συνέχεια μαρτυρικό θάνατο.

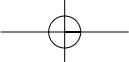
Αλβανικούς έπους: Ως Αλβανικό έπος νοείται ο νικηφόρος αγώνας των Ελλήνων το 1940 κατά των αδίκως επιτεθέντων Ιταλών. Η απρόκλητη επίθεση της φασιστικής Ιταλίας όχι μόνο αποκρούστηκε μετά από ηρωικό αγώνα του ελληνικού στρατού, αλλά γρήγορα εκδηλώθηκε αντεπίθεση από τις ελληνικές δυνάμεις με αποτέλεσμα να συντριβούν οι Ιταλοί. Ενωμένο τότε το έθνος ταπείνωσε τους Ιταλούς. Οι στρατιώτες μας ξεπέρασαν τις συνηθισμένες ανθρώπινες δυνατότητες και μέσα από μύριες όσες καιρικές αντιξοότητες όχι μόνο απέκρουσαν τους εισβολείς αλλά τους καταδίωξαν πέραν των συνόρων. Απελευθέρωσαν τότε τη Βόρειο Ήπειρο, που δυστυχώς αργότερα οι σύμμαχοι την παραχώρησαν στην Αλβανία.

Αλεξανδρουπόλεως: Πόλη της Ελληνικής Θράκης, Πρωτεύουσα του Νομού Έβρου. Δημιουργήθηκε μετά το 1876 στη θέση μικρού χωριού. Υπήρξε αιτία διαμάχης Ελλήνων και Βουλγάρων. Το όνομα οφείλεται στον Αλέξανδρο, Βασιλιά των Ελλήνων, που την επισκέφτηκε το 1919. Μέχρι τότε λεγόταν Δεδέ Αγάτς.

Αλεξάτου Δημητρίου (Pan): Κεφαλλονίτικης καταγωγής, γεννήθηκε το 1919 στην Κωνσταντινούπολη. Απόφοιτος του Κολεγίου Αθηνών και της Ανωτάτης Εμπορικής Σχολής με μεταπτυχιακές σπουδές στην Αμερική. Υπηρέτησε ως Σημαιοφόρος στο Ναυτικό. Στέλεχος της Mobil oil, ασχολήθηκε και με τον προσκοπισμό από τα μαθητικά του χρόνια. Πρόσφερε πολλές υπηρεσίες με αποτέλεσμα να ανακηρυχθεί επίτιμος πρόεδρος του ΣΕΠ. Στέλεχος με διεθνή αναγνώριση παρασημοφορήθηκε για τη δράση του με πολλά παράσημα και έτυχε πολλών τιμητικών διακρίσεων. Τιμήθηκε με τον Χρυσό Σταυρό του Φοίνικα, με τον Ταξιάρχη του Τάγματος του Φοίνικα, με τον Ταξιάρχη του Τάγματος του Γεωργίου του Α', με το παράσημο του Αργυρού Φοίνικα κ.α. Έτυχε και διεθνών διακρίσεων όπως το παράσημο του Χαλκού Λύκου, ανώτατη διάκριση των προσκοπικών Σωμάτων 17 χωρών.

Αλεξίου: Με το όνομα Αλεξίος φέρονται και Άγιοι και Αυτοκράτορες του Βυζαντίου και άλλες προσωπικότητες. Φρονώ ότι το όνομα αυτό τέθηκε σε δρόμο προς τιμήν του Αλεξίου Α' Κομνηνού, αυτοκράτορα της Κωνσταντινούπολης, ιδρυτή της δυναστείας των Κομνηνών (1081-1118). Με το όνομα Αλεξίος υπήρξαν αυτοκράτορες 2 Κομνηνοί, 2 Αγγελοι, 1 Μούρτζουφλος και 4 Κομνηνοί, βασιλείς της Τραπεζούντας.

ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ

Αλιάκμονος: Ο Αλιάκμων ήταν ποτάμιος θεός γιος του Ωκεανού και της Τηθύος ή του γιου του Ποσειδώνα Παλαιστίνου και της Πιερίας. Ο Παλαιστίνος πνίγηκε στον ποταμό Κονασόν τον σημερινό Στρυμόνα, όταν έμαθε το φόνο του γιού του. Ο Αλιάκμων ποταμός πηγάζει από το Βόϊον και εκβάλλει στον Θερμαϊκό κόλπο, αφού περνά Βόρεια των Χασίων και διαρρέει την πεδιάδα της Ημαθίας ή Καμπανίας. Τη δεκαετία του 70 έγινε το φράγμα του Πολυφήτου κοντά στα Σέρβια που μετέτρεψε μια αρκετά μεγάλη έκσταση σε λίμνη. Η γέφυρα που κατασκευάστηκε είναι μια από τις μεγαλύτερες των Βαλκανίων.

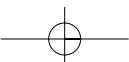
Αλικαρνασσού: Η Αλικαρνασσός ήταν η πιο σπουδαία των εξ δωρικών πόλεων της Μ. Ασίας (Δωρική εξάπολης). Αυτές ήσαν Λίνδος, Ιαλυσσός, Κάμειρος, Κως και Κίδνος. Είχε κτισθεί από Τροιζηνίους. Οι ηγεμόνες της, υποτελείς στους Πέρσες, αλλά με Ελληνική μόρφωση ήσαν η Αρτεμισία, ο Μαύσωλος και ο Λύγδαμις. Σήμερα ονομάζεται Μπουντρούμ (σκοτεινό μέρος). Να σημειωθεί ότι ήταν πατρίδα του Ηροδότου, του πατέρα της Ιστορίας.

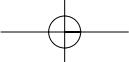
Αλκιβιάδον: (452-404 π.Χ) Περίφημος Αθηναίος πολιτικός και στρατιωτικός, γιος του Κλεινίου και της Δεινομάχης του οίκου των Αλκμεωνιδών. Είχε αντιφατικό χαρακτήρα, ίσως λόγω θανάτου του πατέρα του. Ορφανός από 5 χρονών δεν είχε αυστηρή επίβλεψη ώστε να δαμαστεί – ενδεχομένως – ο αιτίθαιος χαρακτήρας του. Προικισμένος με σωματικά και πνευματικά προσόντα εκινείτο μεταξύ καλού και κακού. Επεδίωκε και πετύχαινε να είναι πάντα πρώτος ακόμα και στην Ολυμπία, που έστειλε τα άρματά του.

Υπήρξε μαθητής του Σωκράτη και επηρεάστηκε από τη διδασκαλία του, λέγοντας ότι «βίος που δεν άρεσε στο Σωκράτη ήταν βίος ανάξιος».

Ασχολήθηκε με την πολιτική και έπαιξε σημαντικό ρόλο κατά τον Πελοποννησιακό πόλεμο. Τότε έδειξε σ' όλο του το μεγαλείο του αντιφατικό χαρακτήρα και την απουσία ηθικών φραγμών. Λέγεται ότι τα εκτεταμένα κτήματά του βρίσκονταν δυτικά του Κηφισού και πιθανότατα στα όρια Ιλίου και Καματερού.

Αλκμήνης: Κόρη του Ηλεκτρούνα και της Αναξούς, μητέρας του Ηρακλή. Ο αντρας της Αμφιτρύων σκότωσε κατά λάθος τον πεθερό του. Ο θείος της Αλκμήνης Σθένελος εξόρισε το ζευγάρι. Στη Θήβα, όπου έφθασαν για καθαρισμό, ο Ηλεκτρόνας έφυγε να πολεμήσει κατά των Τηλεβών και Ταφίων. Κατά την απουσία του, ο Δίας παίρνοντας τη μορφή του κοιμήθηκε με την Αλκμήνη, αφού τριπλασίασε τη διάρκεια της νύχτας για να απολαύσει περισσότερο τα θέλγητρά της. Από την ένωση αυτή γεννήθηκε ο Ηρακλής τον οποίον τόσο πολύ κυνήγησε η Ήρα.

— ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

Αλμυρού: Είναι πόλη της Θεσσαλίας. Κτίστηκε επί Τουρκοκρατίας λίγο δυτικότερα της Μεσαιωνικής πόλης που βρίσκονταν στη θέση της αρχαίας Άλου.

Αλοννήσου: Είναι νησί της επαρχίας Σκοπέλου, του Νομού Μαγνησίας. Αναφέρεται από την αρχαιότητα αλλά με ασάφεια ως προς την ακριβή θέση της. Κατά την παραδοσιαία υπήρξε αυτία διαμάχης Αθηναίων και Φιλίππου. Αργότερα έγινε βάση εξόρμησης πειρατών.

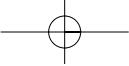
Αμαλιάδος: Είναι κωμόπολη του Νομού Ηλείας. Προήλθε από την ένωση δύο συνοικισμών – Κολίντζα ή Καλίτσα και Δερβίς Τσελεπή, που βρίσκονταν σε δασώδη ερείσματα του Αλεισαίου ποταμού. Την ονομασία της η νέα πόλη πήρε επίσημα το 1855 αφού ως τότε αναφερόταν ως Κολίτσα ή Δερβίς Τσελεπή. Η τότε βασίλισσα της Ελλάδος Αμαλία πέρασε εκείνη τη χρονιά από την Αμαλιάδα και οι κάτοικοι έκαναν την πρόταση, προσφορά, που έγινε δεκτή με ευχαρίστηση από τη σύζυγο του Όθωνα.

Αμβροσίου: Αναφέρονται περί τους 15 Αμβρόσιους. Προφανώς η ονομασία της οδού δόθηκε προς τιμήν του Αμβροσίου του Αλεξανδρινού που από Ευπατρίδης ασπάστηκε τον Χριστιανισμό και συνδέθηκε φιλικά με τον μεγάλο Ωριγένη. Πέθανε το 250.

Αμμοχώστον: Η Αμμόχωστος σπουδαία πόλη της Κύπρου κτίστηκε ως Αρσινόη από τον Πτολεμαίο τον φιλάδερφο (285-247 π.Χ.) προς τιμήν της αδελφής του. Στο μεσαίωνα λεγόταν Ιουστινιανή, προς τιμήν του Βυζαντινού αυτοκράτορα μια και η γυναίκα του, η Θεοδώρα, καταγόταν από αυτή την πόλη. Αμμόχωστος ονομάστηκε εξαιτίας της άμμου έξω από το λιμάνι της. Από τους ξένους λέγεται και Φαμαγκούστα. Κατά καιρούς καταλήφθηκε από τον Ριχάρδο τον Γ', τους Λουζινιάν, τους Γενουάτες, τους Τούρκους και τους Αγγλους. Μετά την επιδρομή του Αττίλα το 1974 η δύμη φρηστής και πλούσια αυτή πόλη μετατράπηκε σε πόλη φάντασμα περιμένοντας την αποκατάστασή της.

Αμοργού: Η Αμοργός είναι το ανατολικότερο κατοικούμενο νησί των Κυκλαδων. Νησί ορεινό, βραχώδες και δύσβατον. Περίφημη η φάρα της που λέγεται κατσούνι. Ήταν αποικία των Κρητών αλλά και των Σαμίων, Μιλησίων και Ναξίων. Παλαιότερα λεγόταν Υπερία ή Παγκάλη αλλά από παραφθορά και Αμοργός, Αμουργία και Αμουλλός. Στο σημερινό Γιάλη βρισκόταν η αρχαία Αιγιάλη που διατήρησε το όνομα δια μέσου των αιώνων.

Η Αμοργός έγινε πιο γνωστή από τη θαυμάσια ποιητική συλλογή του Νίκου Γκάτσου.

ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ

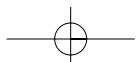
Αμυγδαλιάς: Με το όνομα Αμυγδαλή φέρονται 4 χωριά (και άλλα 9 ως Αμυγδαλέα). Η Αμυγδαλή ή Αμυγδαλιά είναι το πανέμορφο φυτό της τάξης των φοδανθών. Από τον 6ον και 5ον π.Χ. αιώνα επαινούν τα αμύγδαλα της Νάξου ο Εύπιλις και ο Φρύνιχος. Τα αμύγδαλα στη Ρώμη τα ονόμαζαν Ελληνικά ή Θάσια Κάρυντα. Ο Ιπποκράτης αναφέρει την αμυγδαλή ως πολύτιμον βοηθόν της ιατρικής. Θαυμάσιο είναι το τραγούδι της «Ανθισμένης Αμυγδαλιάς» του Γεωργίου Δροσίνη.

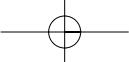
Αμφίκλειας: Αμφίκλεια πόλη της Φωκίδας με σπουδαίο Ναό του Διόνυσου· Λεγόταν και Οφιτεία, επειδή ελάττοευναν τα φίδια. Προέρχεται από το αμφί + κλέος = ξακουστή. Κοντά στην Αμφίκλεια βρίσκεται και η περίφημη Μονή Δαδίου. Η Αμφίκλεια, στην περιοχή της οποίας έδρασαν οι ήρωες Οδυσσέας Ανδρούτσος και Αθανάσιος Διάκος, πήρε πάλι την παλιά της ονομασία από Δαδί που λεγόταν κατά το Μεσαίωνα και μέχρι τα χρόνια της Επανάστασης. Η σημερινή πόλη έχει μπροστά της τον κάμπο του Βοιωτικού Κηφισού, ενώ από πάνω υψώνεται ο επιβλητικός Παρνασσός.

Αμφιλοχίας: Αμφιλοχία στην αρχαιότητα λεγόταν όλη η σημερινή επαρχία Βάλτου. Κτήτωρ κατά των Θουκυδίδη ήταν ο Αργείος Αμφιλοχος του Αμφιαράου, ο οποίος έφυγε από την πατρίδα του απογοητευμένος από την κατάσταση που επικρατούσε εκεί. Την ονόμασεν Αργος. Προς διάκρισιν το Άργος αυτό λεγόταν Αμφιλοχικό.

Αμφίσσης: Η Αμφίσσα λεγόταν και Σάλωνα. Ο Παυσανίας την αποκαλεί «μεγίστην και ονομαστοτάτην πόλιν των Οζολών Λοκρών». Αναφέρεται και από τον Ηρόδοτον. (Η. 32). Η ονομασία προέρχεται από το ρήμα αμφιέννυμι (ντύνομαι) επειδή περιβάλλεται από υψώματα της Γκιώνας και του Παρανασσού. Άμφισσα όμως λεγόταν η κόρη του Μάκαρος (ευτυχισμένος) γιου του Αίολου. Πρώτοι κάτοικοι φέρονται οι Κύκλωπες. Κατά τον Πελοποννησιακόν πόλεμον οι αμφισσαίοι τάχθηκαν κατά των Αθηναίων. Αργότερα έγιναν αφορμή να ξεσπάσει ο 3ος ιερός πόλεμος γιατί καλλιέργησαν κτήματα του Κρισαίου πεδίου που ανήκαν στους Δελφούς. Ο Φίλιππος ο Μακεδών την κατέστρεψε το 339-338 π.Χ.. Το 1821 οι κάτοικοι της επαναστάτησαν από τους πρώτους, με αρχηγό τον Πανουργιά.

Αναγνωσταρά: Ο Χρ. Αναγνωσταράς (1760-1825) υπήρξε δραστήριος αρματωλός, φιλικός και αγωνιστής, του 1821. Ήταν γόνος αρχοντικής οικογένειας από το Λεοντάρι Αρκαδίας. Γεννήθηκε στο χωριό Άργιλος Αρκαδίας. Ο πατέρας του ήταν παπάς. Λεγόταν Αναγνώστης Παπαγεωργίου αλλά τον φώναζαν Αναγνωσταρά λόγω της εξαιρετικής σωματικής διάπλασής του. Το 1804 κατέφυγε κι

— ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

αυτός στην Κέρκυρα και ανέλαβε με ζήλο τη στρατολόγηση ανδρών κατ' εντολήν των Ρώσων, στο στρατό των οποίων υπηρετούσε ως ταγματάρχης. Μετά από πολλές περιπέτειες, στα Επτάνησα και στη Ρωσία, μετέβη στην Πόλη ως απόστολος της Φιλικής Εταιρείας και στη συνέχεια μετείχε ενεργά στον αγώνα. Ήταν από τους αντιπάλους του Κολοκοτρώνη και συνετέλεσε ακούσια στην επικράτηση του Ιμπραήμ, αφού ο λαοπρόσβλητος ηγέτης του αγώνα φυλακίστηκε με στενούς συνεργάτες του στον Προφήτη Ηλία της Ύδρας. Εξέπλυνε όμως τα λάθη του με τον ηρωικό θάνατό του στη Σφακτηρία στις 26-4-1825.

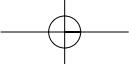
Αναλήψεως: Ο Ιησούς σαράντα μέρες μετά την Ανάστασή του, πήρε τους μαθητές του και πήγε στη Βηθανία. Εκεί, ενώ τους ευλογούσε, «διέστη απ' αυτών και ανεφέρετο στον Ουρανόν». Η ανάμνηση του θαυμαστού αυτού γεγονότος πανηγυρίζεται από την Ορθόδοξην Εκκλησίαν την ημέρα της Αναλήψεως, που είναι κινητή γιορτή, αφού έρχεται 40 ημέρες μετά το Πάσχα.

Αναστασόπουλον Μήτρου: Αγωνιστής του 1821 από τους πιο πιστούς υποστηρικτές του Κολοκοτρώνη. Ως χιλιάρχος πολέμησε ως αρχηγός των Ντρέδων, που ήσαν οι πλέον αξιόμαχοι και τολμηροί επαναστάτες. Καταγόταν από την Τριφυλία και έλαβε μέρος σε πολλές μάχες κατά των Τούρκων. Φυλακίστηκε με τον Κολοκοτρώνη και άλλους το 1824 στον Προφήτη Ηλία της Ύδρας. Αποφυλακίστηκαν όλοι το 1825 για να αντιμετωπίσουν τον Ιμπραήμ.

Έγινε στρατηγός και επέζησε του αγώνα. Μετά την απελευθέρωση εγκαταστάθηκε στο Ψάρι - Ηραίας της Γορτυνίας και δημιούργησε πολυπληθή οικογένεια. Απ' αυτόν κατάγονται οι Αναστασόπουλοι και οι Κουσιουραίοι.

Ανάφης: Η Ανάφη είναι ένα μικρό νησί των Κυκλαδων. Το όνομα από τον τα πάντα φωτίζοντα Απόλλωνα, τον αναφαίνοντα. Λεγόταν στην αρχαιότητα Βουή και Μεμβλιάρος, από το όνομα οπαδού του Κάδμου, που εγκαταστάθηκε εκεί. Σ' αυτήν διασκέδασαν οι Αργοναύτες μετά τη σωτηρία τους, όταν άρπαξαν το χρυσόμαλλο δέρας από τον Αιήτη στην Αία. Μεθυσμένοι δέχονταν τα σκωπτικά πειράγματα της Μήδειας και των άλλων συνοδών γυναικών και έκτοτε καθιερώθηκε η γιορτή του λοιδορισμού. Οι Αργοναύτες έκτισαν αρχικά βωμόν και μετά ναόν προς τιμήν του Απόλλωνα στη θέση που σήμερα είναι η Παναγία η Καλαμιώτισσα.

Υπήρχαν ακόμα βωμοί της Αφροδίτης του Ασκληπιού και του Κνησίου Διός. Ετελούντο και οι γιορτές Κάρνεια και Υακίνθεια. Πολλοί κάτοικοι της Ανάφης, με τους κτίστες Μάρκο Σιγάλα και Γεώργιο Δαμίγο, ίδρυσαν Β.Α. της Ακροπόλεως τα Αναφιώτικα, που πριν λέγονταν Μαύρες Πέτρες (Μαυρόπετρα) κοντά στην εκκλησία Νικολάου Ραγκαβά.

ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ

Ανδρομάχης: Κόρη του Ηετίωνα, βασιλιά της Κιλκίας και γυναίκα του θρυλικού ήρωα των Τρώων Έκτορος. Ήταν σεμνή και πιστή σύζυγος με απέραντη αγάπη για τον άντρα της κυρίως μετά την καταστροφή της πατρίδας της Θήβης και το θάνατο των γονιών και αδελφών της από τον Αχιλλέα. Είχε τρία παιδιά τον Σκάμανδρον, τον Λαοδάμα και τον Αμφινέα. Αναφέρεται μόνο ο πρώτος και μάλιστα, ως Αστυάνακτας, τον οποίον, αν και έκρυψε προσεκτικά η Ανδρομάχη, τον βρήκε ο Οδυσσέας και τον εφόνευσε πετώντας τον από τα τείχη. Ο μάντης Κάλχας προείπε ότι ο Αστυάνακτας μεγαλώνοντας θα ανακαταλάμβανε την Τροία και θα τιμωρούσε τους Έλληνες για τις συμφορές, που προκάλεσαν στους Τρώες. Γι' αυτό ο Οδυσσέας τον αναζήτησε με επιμέλεια και τον σκότωσε. Μετά την πτώση της Τροίας, η Ανδρομάχη κληρώθηκε στον Νεοπτόλεμο, γιο του Αχιλλέα, ο οποίος απέκτησε μαζί της τρία παιδιά, τον Μολοσσόν, τον Πίελον και τον Πέργαμον.

Όταν ο Νεοπτόλεμος σκοτώθηκε στους Δελφούς, από τον Ορέστη, την Ανδρομάχη παντρεύτηκε ο αδελφός του Έκτορα Έλενος και απόκτησαν κι αυτοί τρία παιδιά. Μαζί με τον Έλενο έκτισαν νέον Ίλιον στην Ήπειρο, την Βασιλεία του οποίου ανέλαβε ο Μολοσσός μετά το θάνατο του Έλενου. Ο κατόπιν σπουδαίος Βασιλιάς της Ήπειρου ο Πύρρος, που πολλές φορές νίκησε τους Ρωμαίους, εκαυχάτο ότι προερχόταν από τον Αχιλλέα.

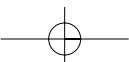
Η Ανδρομάχη είναι από τις συμπαθέστερες φυσιογνωμίες του ομηρικού έπους. Η μιρρή της ενέπνευσε πολλούς καλλιτέχνες με πιο γνωστές τις περίφημες τραγωδίες του Ευριπίδη και του Ρακίνα.

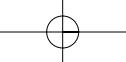
Ανδρονίκος: Με το όνομα Ανδρόνικος φέρονται περίπου 25 άνδρες από την αρχαιότητα οι οποίοι είχαν διακριθεί. Στο Βυζάντιο υπήρξαν τέσσερις αυτοκράτορες της Πόλης (ο ένας Κομνηνός και οι άλλοι Παλαιολόγοι) και άλλοι τέσσερις αυτοκράτορες της Τραπεζούντας. Άλλα και Άγιοι και επίσκοποι φέρουν το ίδιο όνομα.

Προφανώς δόθηκε στο δρόμο το όνομα του Ανδρόνικου Α', του Αυτοκράτορα της Τραπεζούντας, γιατί αυτός υπερασπίστηκε με μεγαλύτερη επιτυχία και φιλοπατρία τα συμφέροντα της πατρίδας του.

Άνδρος: Ο Άνδρος ήταν γιος του Ανίου και εγγονός του Απόλλωνα και έδωσε το όνομά του στο βιορειότερο και μεγαλύτερο νησί των Κυκλαδων. Αγαπούσε πολύ την πατρίδα του αλλά αναγκάστηκε να φύγει μετά από επανάσταση και ίδρυσε στην Ίδη της Τρωάδος την Άντανδρον.

Το νησί Άνδρος έχει πλούσια ιστορία από την αρχαιότητα. Στα νεώτερα χρόνια είναι γνωστή η ναυμαχία του 1790 κατά την οποίαν ο Λάμπρος Κατσώνης συγκρούσθηκε με τους Τούρκους και παρά τον ηρωισμό που έδειξε ο ίδιος και οι

— ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

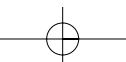
άνδρες του και τα πλήγματα που κατάφεραν κατά των Τούρκων, έπαθαν πανωλεθρία. Έχασε τα περισσότερα πλοία του και πολλούς συναγωνιστές του. Ο ίδιος σώθηκε με λίγους συμπολεμιστές στη Μήλο με το πλοίο του Ταταράκη, αφού πρώτα πυρπόλησε την «Αθηνά της Άρκτου», τη ναυαρχίδα του. Ο απόηχος αυτής της ήπτας του μεγάλου ναυμάχου συνοψίζεται στο λαϊκό

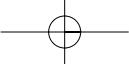
«Αν σ' αρέσει μπάρμπα – Λάμπρο
ξαναπέρνα από την Άνδρο».

Ανδρούτσου Οδυσσέα: Ο πατέρας του Ανδρούτσου είχε γεννηθεί στις Λιβανάτες Λοκρίδος και ήταν γιος του Αθανασίου Βερούση. Τον έλεγαν Ανδρέα και ήταν ευσταλής και τολμηρός. Από το παράστημά του από Ανδρέας εκαλείτο Ανδρούτσος. Ο Οδυσσέας γιος του Ανδρούτσου και της Ακριβής το γένος Τσαρλαμπά γεννήθηκε το 1778 ή το 1790 στην Πρέβεζα ή στην Ιθάκη. Νουνά του ήταν η Μαρία, χήρα του Λάμπρου Κατσώνη, ο οποίος είχε συμπολεμήσει με τον Ανδρέα Ανδρούτσο. Πέρασε δύσκολα παιδικά χρόνια. Μετά από περιπέτειες ο Άλης Πασάς της Ηπείρου τον πήρε στα Γιάννενα. Εκεί έλαβε στρατιωτική εκπαίδευση, όπως και πολλοί άλλοι Έλληνες, και διακρίθηκε για τον ηρωισμό και την τόλμη του. Ήταν αγέρωχος άνδρας, γεγονός που οδηγούσε σε τριβές με τους συναδέλφους του. Θεωρείται όμως, παρά τις όποιες αδυναμίες του, ότι ήταν ισάξιος του Κολοκοτρώνη και του Καραϊσκάκη. Ο Ανδρούτσος δολοφονήθηκε από τους: Μήτσο της Τριανταφυλλίνας, τον Ιωάννη Μαμούρη και τον Παπακώστα, οι οποίοι τον πέταξαν από το βράχο της Ακρόπολης σε πύργο της οποίας ήταν φυλακισμένος. Η δολοφονία έγινε τον Ιούνιο του 1825 και μάλιστα με έγκριση του Γιάννη Γκούρα, φρούραρχου της Ακρόπολης, που στο παρελθόν είχε διατελέσει πρωτοπαλλήκαρο του Ανδρούτσου. Μάλιστα ο παμπόντηρος Καπετάνιος στο λόγο του Γκούρα βασίστηκε και παραδόθηκε σ' αυτούς που τον κατεδίωκαν.

Ανεξαρτησίας: Το όνομα αυτό δόθηκε σε δρόμο του Δήμου μας σε ανάμνηση του αγώνα που διεξήγαγαν οι Έλληνες το 1821 προκειμένου να αποτινάξουν τον τουρκικό ζυγό και να επανακτήσουν την ανεξαρτησία τους, την ελευθερία τους. Πρόκειται για έναν άνισο αγώνα που οι δυστυχείς ραγιάδες πήραν τα όπλα και με λαοπορόβλητους ηγέτες κατάφεραν να αποδείξουν σ' όλη την Ευρώπη τη δύναμη της ψυχής τους και να εκδιώξουν τους Τούρκους από ένα τμήμα της πατρίδας τους μετά από 8 χρόνια ηρωισμού και θυσιών.

Ανθεμίου: Με το όνομα αυτό αναφέρονται ένας Πατρίκιος της Βυζαντινής αυτοκρατορίας, συνεργάτης του Αρκαδίου, δύο επίσκοποι και ένας Ρωμαίος Αυτοκράτορας. Προφανώς όμως ο δρόμος μας έχει πάρει την ονομασία του από τον

ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ

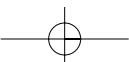
Ανθέμιο, τον Τραλιανό αρχιτέκτονα και μηχανικό, που ανέλαβε με εντολή του Ιουστινιανού μαζί με τον Ισίδωρο από τη Μήλητο και τον Ιγνάτιο να ανοικοδομήσουν την Αγία Σοφιά, που είχε καταστραφεί το 532 κατά τη στάση του Νίκα. Ήταν και επιφανής μαθηματικός και εγνώριζε τη δύναμη του ατμού, χωρίς όμως να προχωρήσει σε εκμετάλλευσή της.

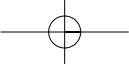
Ανθέων: Ανθεύς επονομαζόταν ο Διόνυσος! Ο Άνθος ήταν γιος του Αυτονόου και της Ιπποδαμείας. Όμως ο δρόμος μας φρονώ ότι πήρε το όνομά του από τα άνθη, τα λουλούδια. Η ποικιλία των χρωματισμών, το άρωμα των εύοσμων από αυτά και η εντύπωση που προκαλούν στον άνθρωπο ενεργούν ευεργετικά στην ψυχή του. Δεν είναι τυχαίο ότι η Άνοιξη θεωρείται η πιο όμορφη εποχή του χρόνου λόγω της αναγέννησης της φύσης και της ζωηρής ομορφιάς που απλώνεται παντού. Η απεικόνιση λουλουδιών είναι το πιο συνηθισμένο μοτίβο των ζωγράφων, ενώ με θαυμάσιους στίχους εκδηλώνουν και οι ποιητές τα συναισθήματά τους.

Αντιγόνης: Η Αντιγόνη, πασίγνωστο όνομα από τη θαυμάσια τραγωδία του Σοφοκλή, ήταν κόρη του Οιδίποδα και της Ιοκάστης και αδερφή του Ετεοκλή του Πολυνείκη και της Ισμήνης. Ο Οιδίποδας, που σκότωσε τον πατέρα του τον Λάιο από τον οίκο των Λαβδακιδών και παντρεύτηκε τη μάνα του Ιοκάπη χωρίς να γνωρίζει την πραγματικότητα, ήταν βασιλιάς της Θήβας και μάλιστα δίκαιος και λαοφιλής. Όταν μετά το θάνατό του τα αγόρια του συγκρούστηκαν για το θρόνο και αλληλοσκοτώθηκαν σε μονομαχία, ο προσωρινός βασιλιάς, ο Κρέων διέταξε να μείνει άταφο το σώμα του Πολυνείκη, που θεωρήθηκε προδότης, αφού, με άλλους βασιλιάδες, οργάνωσε την εκστρατεία «των επτά επί Θήβας».

Η Αντιγόνη αγνόησε τη διαταγή του ηγεμόνα και έκαμε τις νεκρικές χοές στο νεκρό, αλλά συνελήφθη. Στην τραγωδία του Σοφοκλή παρουσιάζεται αγέρωχη και άκαμπτη διατυπώνοντας απόψεις που πράγματι εντυπωσιάζουν και σήμερα με το βαρύτατο νόημά τους και τη διαχρονικότητά τους. Όταν ο Κρέων την κατηγορεί για παράβαση των διαταγών του, του απαντά ότι δεν μπορεί ο οποιοισδήποτε άρχοντας να βάζει τον εαυτό του πάνω από τους θεούς και τους άγραφους νόμους, τους ριζωμένους στην ψυχή των ανθρώπων.

Επίσης σε άλλο σημείο απευθύνεται στον Κρέοντα τονίζοντας «εγώ έχω γεννηθεί για να αγαπώ, όχι για να μισώ (ούτοι συνέχθειν' αλλά συμφιλείν έφυν'). Και ο Αίμονας, ο αρραβωνιαστικός της και γιος του Κρέοντα αμφισβήτεί το δικαίωμα του βασιλιά να θανατώσει την Αντιγόνη. Κι όταν ο Κρέοντας ρωτά: «Μα εγώ ο Βασιλιάς δεν έχω εξουσία σ' αυτή την πόλη;». Ο Αίμονας του απαντά: «Μα την αλήθεια ωραίος Βασιλιάς θα ήσουν σε μια έρημη πόλη».

ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ

Αντιπαξών: Μικρό νησί στο Ιόνιο, κοντά στους Παξούς.

Στην αρχαιότητα λεγόταν Πρόπαξος. Στους νέους αντίπαξους κατέφυγαν αρκετοί Σουλιώτες κατά τη διάρκεια του αγώνα για να αποφύγουν τους κινδύνους από τους Τούρκους.

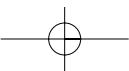
Αντιρρίου: Το Αντίρριο είναι ακρωτήριο της Αιτωλίας και βρίσκεται απέναντι από το ακρωτήριο της Αχαΐας, το Ρίο. Και στα δύο Ακρωτήρια σώζονται ερείπια ενετικών κάστρων που είχαν κατασκευάσει οι Ενετοί για να ελέγχουν το στενό θαλάσσιο χώρο που οδηγεί στον Κορινθιακό κόλπο. Μέχρι τώρα η επικοινωνία μεταξύ των δύο περιοχών γινόταν με φέρυ μπόουτ, τα οποία δεν εκινούντο όταν ήταν μεγάλη η θαλασσοταραχή. Ήδη όμως έχει κατασκευαστεί καλωδιακή γέφυρα, που ενώνει τα δύο σημεία προκαλώντας το θαυμασμό γιατί πρόκειται για επίτευγμα μοναδικό. Είχα την ευκαιρία να περπατήσω τη γέφυρα πριν ολοκληρωθεί η κατασκευή της και αισθάνθηκα δέος και συγκίνηση.

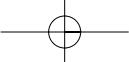
Αξιού: Ο Αξιός είναι ο μεγαλύτερος ποταμός της Μακεδονίας. Λέγεται και Βαρδάρης. Πηγάζει από τα βουνά Ροντόσκα – Παμαβίστρα – Σουχαγκόρα και χύνεται στο Θερμαϊκό κόλπο. Χωρίζεται στον άνω ρουν στον μέσο και στον κάτω. Αναφέρεται από τον Όμηρο και τους ιστορικούς Ηρόδοτον, Θουκυδίδη, Στράβωνα, Παυσανία. Από τα ευρήματα των ανασκαφών σε παραποτάμιες τοποθεσίες του Αξιού αποδεικνύεται ότι ιδιαίτερα ο κάτω ρους κατοικήθηκε από Έλληνες σε όλη την κλασική και Ελληνιστική αρχαιότητα. Κατά τους Βαλκανικούς πολέμους οι περιοχές του κάτω Αξιού αποτέλεσαν πεδία μαχών με τα γνωστά για την Ελλάδα ευνοϊκά αποτελέσματα.

Κατά την ακμήν της Πέλλας η κοιλάδα του Αξιού ήταν χώρος ασκήσεων της Μακεδονικής φάλαγγας του Φιλίππου και του γιου του Μεγ. Αλεξάνδρου.

Αποκορώνου: Ιστορική επαρχία του Νομού Χανίων της Κρήτης. Κατά τους ξένους το όνομα προέρχεται από την ονομασία φρουρίου της περιοχής Απικόρονυμ του 13ου αιώνα. Οι Έλληνες συγγραφείς υποστηρίζουν ότι η λέξη προέρχεται από το Ιπποκορώνειον, πόλη που βρισκόταν κάπου στην επαρχία και αναφέρεται από τον Στράβωνα. Ωστόσο σε Λατινικά κείμενα σημειώνεται ως Απικόρνα.

Απόλλωνος: Ο Απόλλων και Απέλλων και Άπλουν και Αβυλλού ήταν Πανελλήνιος θεός του φωτός και της μουσικής. Ήταν ο θεός Ήλιος. Πολλοί ετυμολογούν το όνομα από το απέλλει (= απέργειν = που εμποδίζει το κακόν). Ήταν γιος του Δία και της Λητούς και αδελφός της Αρτέμιδος. Γεννήθηκε στη Δήλο όπου κατέφυγε η ετοιμόγεννη Λητώ μετά από σκληρή καταδίωξη της από την Ήρα. Γι' αυτό η Δήλος

ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ

εθεωρείτο κέντρο λατρείας του Απόλλωνα αλλά και Πανελλήνιος Ιερός Τόπος. Η Δήλος τότε λεγόταν Ορτυγία. Όταν γεννήθηκε ο Απόλλων μετά την Αρτέμιδα και ύστερα από εννέα ημερών πόνους της μητέρας του, ζήτησε λύρα και τόξο. Η εξόντωση του Πύθωνα (Πυθία και Πύθιος Απόλλων) στους Δελφούς συμβολίζει τη μάχη του φωτός κατά του σκότους.

Υπάρχουν αναλογίες με τον ήρωα της Βορείου μυθολογίας Σίγκφριντ και με τον μεγαλομάρτυρα του Χριστιανισμού Άγιον Γεώργιον. Ο Απόλλωνας στους Δελφούς διαδέχτηκε τη Θέμιδα και τη Φοίβη. Κατά την παράδοση ο Απόλλωνας σκότωσε τον δράκοντα Πύθωνα γιατί κατεδίωκε την κυοφορούσα μητέρα του. Εκδικήθηκε και σε δύο άλλες περιπτώσεις διώκητη και υβριστή της μάνας του. Εφόνευσε τον γύγαντα Τίτον που επιτέθηκε κατά της Λητούς με πρόθεση να την βιάσει και τα 7 αγόρια της Νιόβης, της κόρης του Τάνταλου, που είχε προσβάλει τη μάνα του. Η Άρτεμις για τον ίδιο λόγο σκότωσε τα 7 κορίτσια της Νιόβης.

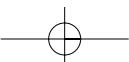
Προς τιμήν του Απόλλωνος ιδρύθηκαν πολλοί ναοί και βωμοί και λατρευόταν σ' όλες τις ελληνικές πόλεις με κέντρο πάντα τους Δελφούς, όπου γινόντουσαν και αγώνες αντίστοιχοι με τους Ολυμπιακούς, τα Πύθια.

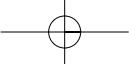
Αποστόλου Ηλέντρας: Η Ηλέντρα ήταν ηρωίδα της εθνικής αντίστασης. Επικεφαλής κλιμακιού κατασκοπίας, συνεργάζόταν με τις συμμαχικές δυνάμεις της Μέσης Ανατολής με προσφορά ανεκτίμητων υπηρεσιών στον κοινό κατά των δυνάμεων του άξονα αγώνα.

Για τη δράση της συνελήφθη από τις κατοχικές δυνάμεις και εκτελέστηκε.

Αράχθον: Ποταμός της Ηπείρου γνωστός και ως «Ποταμός της Άρτας». Πηγάζει από το βουνό Λάκμωνας και χύνεται στον Αιμβρακικό κόλπο, αφού δέχεται πολλούς παραποτάμους κατά την πορείαν του από Βορρά προς Νότον. Είναι σχετικά διαβατός ποταμός εκτός από την περίοδο των βροχοπτώσεων. Υπάρχουν πολλές γέφυρες που ενώνουν τις όχθες του με σημαντικότερη εκείνη της Άρτας, που έχει υμητεί και από τη λαϊκή Μούσα με το Δημοτικό ποίημα «Του γεφυριού της Άρτας» όπου για να στεριώσει το γεφύρι αυτό αναγκάστηκε ο Πρωτομάστορας που το ‘κτίζει να θάψει στα θεμέλια του ζωντανή την όμορφη γυναίκα του.

Αργυροκάστρον: Το Αργυρόκαστρο είναι πόλη της Βορείου Ηπείρου. Κατά την παράδοση απίστηκε από την Αργυρώ, Βυζαντινή πριγκίπισσα, ενώ κατά τον Μηλιαράκη η ονομασία του προέρχεται από τα «Πυρρικάστρα» που αναφέρονται από τον Τίτο Λίβιο. Πόλη με εμπορική δραστηριότητα αλλά και επίδοση στα γράμματα. Από εκεί πέρασε και ο Κοσμάς ο Αιτωλός, η μεγάλη αυτή θρησκευτική και εθνική φυσιογνωμία που με τις διδαχές του ενίσχυε την προσ τα γράμματα και

— ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

την ελευθερούχα, έφεση των χριστιανών. Ο Αλή πασάς μόλις το 1812 κατάφερε να καταβάλει τους ισχυρούς μπένδες της περιοχής και να την εντάξει στην επικράτειά του. Η πόλη ήκμαζε όσο ήταν πρωτεύουσα της τοπαρχίας. Η μετάθεση όμως της έδρας της τοπαρχίας στο Δέλβινο αλλά και η εγκατάσταση σ' αυτήν αλλοθρήσκων οδήγησαν σε μείωση του χριστιανικού πληθυσμού. Στις 3 Μαρτίου του 1913 απέλευθερώθηκε από τον Ελληνικό στρατό αλλά δυστυχώς οι ισχυροί την προσέφεραν στην Αλβανία, όπως όλη τη Βόρειο Ήπειρο.

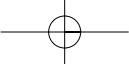
Στις 8 Δεκεμβρίου 1940 απέλευθερώθηκε και πάλι από τον Ελληνικό στρατό αλλά ξανά παραχωρήθηκε στην Αλβανία από τους νικητές του φασισμού συμμάχους μας.

Αρετής: Η λέξη από τη ρίζα του ρήματος αραρίσκω που σημαίνει αρέσω. Είναι η ιδιότητα του αγαθού. Κατά την αρχαιότητα η αρετή ήταν αρμονική σύνθεση φυσικών και ηθικών προσόντων. Κατά τον Κομφούκιον η αρετή είναι έμφυτη και βασίζεται στον οίκτο. Κανείς κατ' αυτόν δεν είναι κακός και δεν πρόκειται να γίνει εάν καλλιεργεί τον εσωτερικόν του κόσμον.

Κατά τον Λάο Τσε η αρετή είναι η γέφυρα που οδηγεί τον άνθρωπο προς τον Θεόν, προς το όντως ον. Ο Σωκράτης θεωρεί την αρετή ως ενιαία γνώση του αγαθού και ότι είναι διδακτή. Γνωστός είναι ο μύθος με τον Ηρακλή, ο οποίος διάλεξε την οδόν της Αρετής και όχι της κακίας.

Άρεως: Ο Άρης (στην αιολική διάλεκτο Άρευς ή Άρες) είναι ο Θεός του πολέμου των Αρχαίων, γιος του Δία και της Ήρας. Η Ήρα μύρισε λουλούδι και έμεινε σε ενδιαφέρουσα από ζηλοτυπία γιατί ο Δίας γέννησε την Αθηνά από την κεφαλή του. Λεγόταν ο Άρης και Απάτωρ όπως και η Αθηνά Αμήτωρ. Το όνομα από το αιρεϊν = κυριεύειν ή από την αράν (= βλάβη). Ο Άρης ανατράφηκε στην Ελλάδα από την Θηρώ και ήταν πελώριος και σκληρός. Όταν στην Τροία τραυματίστηκε από τον Διομήδη ούρλιαξε όσο 10.000 μαχητές. Οι Αμαζόνες λέγεται ότι ήσαν θυγατέρες του. Ο Άρης κάποτε σκότωσε τον γιο του Ποσειδώνος Αλιρρόθιον σαν εκδίκηση για το θάνατο της δικής του θυγατέρας Αλκίπτης. Ο Άρης δικάστηκε για το φόνο και αθωώθηκε. Το δικαστήριο εκείνο ονομάστηκε Άρειος Πάγος (Λόφος του Άρη).

Αρήνης: Πρόκειται για χωριό με πανάρχαια ιστορία, στα σύνορα Ολυμπίας (Ν. Ηλείας) και Γορτυνίας (Ν. Αρκαδίας). Η Αρήνη αναφέρεται και από τον Όμηρο στην Πλιάδα (Α 723). Ο Παυσανίας στα Ηλιακά του V, 6, 2-3 επειδή δεν μπορούσε να εντοπίσει την πραγματική θέση της Αρήνης την ταυτίζει με το Σαμικόν των ιστορικών χρόνων. Κοντά στον Άνιγρο ποταμό βρίσκονται τα ερείπια αρχαίας πόλης. Πιστεύεται ότι ο Άνιγρος είναι ο μνημονευόμενος από τον Όμηρο, Μινήιος ποταμός που έβρεχε την Αρήνην.

ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ

Αριάδνης: Αριάδνη ή Αριάγνη εκείνη που αρέσει. Ήταν κόρη του Μίνωα και της Πασιφάης.

Όταν ο Θησέας πήγε στην Κρήτη με τα επτά αγόρια και τα επτά κορίτσια, που προορίζονταν για τον Μινώταυρον, βοηθήθηκε από την Αριάδνη, που τον ερωτεύτηκε παράφορα, να βγει από τον Λαβύρινθο μετά τη νίκη του κατά του Μινώταυρου. Η Αριάδνη ακολούθησε τον Αθηναίο πρίγκιπα κατά την επιστροφή του στην πατρίδα του αλλά εκείνος την εγκατέλειψε στην νήσο Δία (Νάξο)όπου την βρήκε και την παντρεύτηκε ο Διόνυσος.

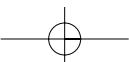
Αριστείδου: Ο Αριστείδης ο δίκαιος Αθηναίος στρατηγός και πολιτικός. Γεννήθηκε στην Αθήνα, το 540 π.Χ. και το 509 ήταν συνεργάτης του Κλεισθένη που εισήγαγε στην πόλη τη Δημοκρατία. Μετείχε στη μάχη του Μαραθώνα ως ένας από τους 10 στρατηγούς. Αντίπαλος του Θεμιστοκλή εξορίστηκε το 482, αλλά συμφιλιώθηκε μαζί του και μετείχε στον αγώνα κατά των Περσών. Κατά τη διάρκεια της ναυμαχίας κατέλαβε το νησί Ψυτάλλεια. Πέθανε πάμπτωχος παρότι διαχειρίστηκε μυθώδη ποσά. Όταν το 478 π.Χ. καθόρισε τη συνδρομή των μελών της Αθηναϊκής συμμαχίας, κανείς δεν παραπονέθηκε. Το ταμείο τότε εγκαταστάθηκε στη Δήλο λόγω της πανελλήνιας ακτινοβολίας της ως κέντρο λατρείας του Απόλλωνα.

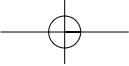
Κατά την ψηφοφορία, η οποία τον οδήγησε στην εξορία, πλησίασε τον Αριστείδη άγνωστος συμπολίτης του, αγράμματος, και του ζήτησε να γράψει το όνομα του Αριστείδη στο σχετικό όστρακο. Ο έντιμος στρατηγός ωάτησε τον απλοϊκό άνθρωπο να μάθει τι είχε πάθει αυτός από τον Αριστείδη και ο ψηφοφόρος του απάντησε: «Τίποτα, ούτε που τον ξέρω. Βαρέθηκα όμως ν' ακούω να τον λένε συνέχεια δίκαιο». Ο Αριστείδης φυσικά έγραψε το όνομά του στο όστρακο και το παράδωσε στον συμπολίτη του να το φέγγει στην κάλπη.

Αριστομένους: Ο Αριστομένης ήταν περίφημος ήρωας των Μεσσηνίων. Ήταν γιος του Πύρρου ή Νικομήδους και της Νικοτελείας. Διεξήγαγε ηρωικούς αγώνες κατά των Σπαρτιατών για να απαλλάξει την πατρίδα του από τους κατακτητές της. Συμμάχησε με Αρκάδες και Αργείους και σημείωσε σπουδαίες νίκες κατά των αντιπάλων Λακώνων.

Παρά τις λαμπρές νίκες του, τους ηρωισμούς και την εξυπνάδα του, που διασώζονται σε παραδόσεις της περιοχής, δεν κατέστη δυνατόν να απελευθερώσει από τη δουλεία τους συμπατριώτες του.

Αριστοτέλους: Γεννήθηκε το 384 π.Χ. στα Στάγιρα της Χαλκιδικής. Ήταν γιος του Νικόμαχου, γιατρού του Αμύντα Γ', Βασιλιά της Μακεδονίας. Το 367 έφτασε

— ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

στην Αθήνα για σπουδές. Ο δάσκαλός του, ο Πλάτωνας, τον αποκαλούσε «ο Νους» λόγω της οξύνοιάς του. Συμπεραίνεται ότι οι δύο μεγάλοι φιλόσοφοι είχαν διαφορετικές αντιλήψεις. Ωστόσο ο Αριστοτέλης ασχολήθηκε με την έρευνα και τη συγγραφή. Το έργο του υπήρξε πολύ σημαντικό, που διαμόρφωσε τη φιλοσοφική διερεύνηση και αποτελεί και σήμερα σημείο αναφοράς. Υπήρξε και δάσκαλος του Μεγ. Αλεξάνδρου, προβάλλοντάς του ως πρότυπα τους ήρωες της Ιλιάδας και κυρίως τον Αχιλλέα. Η επίδρασή του στον στρατηλάτη Έλληνα Μακεδόνα ήταν ουσιαστική. Πέθανε στη Χαλκίδα το 322, στο σπίτι που είχε εκεί από τη μητέρα του Φαιστίδα.

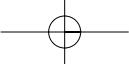
Αριστοφάνους: Ο Αριστοφάνης (450-385 π.Χ.) υπήρξε ο κορυφαίος από τους κωμικούς ποιητές. Ελάχιστα όμως γνωρίζουμε για τη ζωή και την πολιτική του δράση. Λέγεται ότι γεννήθηκε στην Αθήνα, στο Δήμο Κυδαθηναίων. Άλλοι λένε ότι γεννήθηκε στην Αίγινα και άλλοι στη Ρόδο. Γεγονός είναι ότι το έργο του τον κατέστησε αθάνατον. Σήμερα τα σωζόμενα έργα του συνεχίζουν να είναι επίκαιρα και να τέρπουν τους θεατρόφιλους. Πρωτεμφανίστηκε στο θέατρο το 427 π.Χ. Υπήρξε συντηρητικός στις αντιλήψεις και υπόδειγμα ηθικής και σεμνότητας. Λέγεται ότι ήταν και φιλοπότης, όπως και ο Αλκαίος, «και Αλκαίος ο μελοποιός και Αριστοφάνης ο κωμωδοποιός μεθύοντες έγραφον τα ποιήματά των».

Ο Αριστοφάνης ήταν έγγαμος και είχε τρεις γιους τον Φίλιππο, τον Νικόστρατον και τον Αραρότα. Ο Αραρώς ήταν κι αυτός ποιητής.

Αρκαδίας: Η Αρκαδία είναι Νομός στο κέντρο της Πελοποννήσου. Είναι περιοχή ορεινή με κυριότερα βουνά το Μαίναλον, το Θαυμάσιον, το Λύκαιον, τον Πάρνωνα, το Παρθένιον, το Αρτεμίσιον, τη Φολόη, τη Λαμπτεία, τον Ερύμανθο και την Κυλλήνη. Έχει τις επαρχίες Γορτυνίας, Μεγαλουπόλεως, Κυνουρίας και Μαντινείας. Το όνομά της προέρχεται από τον Αρκάδα που ήταν γιος του Δία και της νύμφης Καλλιστούς. Οι κάτοικοί της αναφέρεται ότι ήσαν αυτόχθονες και είχαν παρουσιαστεί πριν από τη Σελήνη (Προσέληνοι). Η Αρκαδία ενέπνευσε πολλούς ποιητές και καλλιτέχνες με τους θρύλους, τους μύθους και τις παραδόσεις της και κατά την Αναγέννηση αναπτύχθηκε το Αρκαδικό ιδεώδες ως τάση επιστροφής προς τη φύση.

«Οι ποιμένες της Αρκαδίας» είναι ένας θαυμάσιος πίνακας του Πουσσέν (1594-1665) που παριστάνει ένα ζευγάρι ερωτευμένων με αρχαίαν περιβόλη, ακούει με συγκίνηση έναν χωρικό να διαβάζει σε επιτύμβια στήλη: «Ἐζησα κι εγώ στην Αρκαδία» φράση που εκφράζει την ευτυχία του πάλαι ποτέ ζήσαντος στην Αρκαδία.

Αρκαδίου: Ο Αρκάδιος (377-408) ήταν αυτοκράτορας του Ανατολικού Ρωμαϊκού

ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ

κράτους του Βυζαντίου μετά το θάνατο του πατέρα του, του Μεγάλου Θεοδοσίου. Από την ανάρρησή του στο θρόνο έγινε και η διαίρεση της μεγάλης Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας σε Ανατολικό και Δυτικό κράτος, με αυτοκράτορα στη Δύση τον Ονώριον. Ο Αρκάδιος ήταν άβουλος νέος (έγινε αυτοκράτορας σε ηλικία 12 χρονών το 395) η δε γυναίκα του Ευδοξία διοικούσε μαζί με τους μηχανορράφους Ευτρόπιον και Ρουφίνον. Ο Ιερός Χρυσόστομος εξαιτίας της αυστηρής κριτικής που ασκούσε στο θρόνο, για τη γενική παραλυσία που επικρατούσε, εξορίστηκε από την Ευδοξία. Η Ευδοξία ήταν κόρη του στρατηγού των Φράγκων Βλαύτωνος. Γνωστή και η Μονή Αρκαδίου στο Ν. Ρεθύμνης Κρήτης που ανατινάχτηκε από ηρωϊκούς Κρητές επαναστάτες το 1866.

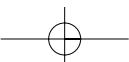
Αρμόδιος: Ο Αρμόδιος ο Γεφυραίος ήταν ένας από τους Τυραννοκτόνους. Μαζί με το φίλο του Αριστογείτονα σκότωσαν έναν από τους Πεισιστρατίδες, διαδόχους του Τύραννου Πεισιστρατού, τον Ίππαρχον. Αυτό έγινε το 514 π.Χ. Μετά από λίγο (512 π.Χ.) ο Ίππιας κατέφυγε στην Περσική αυλή, στα Σούσα. Από τότε δρομολογήθηκαν διαδικασίες εγκαθίδρυσης δημοκρατικού πολιτεύματος στην Αθήνα, που σταθεροποιήθηκε με τις μεταρρυθμίσεις του Κλεισθένη.

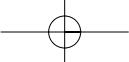
Να σημειωθεί ότι το συνθηματικό όνομα Αρμόδιος έφερε ως μέλος της Φιλικής Εταιρείας και ο Μπουρλοτιέρης των ψυχών Γρηγόριος Δικαίος ή Παπαφλέσσας.

Αρτέμιδος: Η Άρτεμις ήταν κόρη του Δία και της Λητούς και αδελφή του Απόλλωνα. Γεννήθηκε κι αυτή στη Δήλο λίγα λεπτά πριν από τον Απόλλωνα. Ήταν θεά της Σελήνης. Προστάτευε τα ζώα και τα δάση και τη λέγανε και «Πότνια θηρών» και θηρεύουσα. Λατρευόταν κυρίως σε ορεινά μέρη, όπως η Αρκαδία και συνδεόταν με τη Δήμητρα. Υπήρχαν και κοινές γιορτές Δήμητρας – Αρτέμιδας. Είχε πολλές προσωνυμίες. Την έλεγαν Λυκείαν, Δελφινίαν, Πυθίαν, Δαφνίαν, Ποταμίαν, Λιμνάτιδα, Ελαφίαν, Ελαφηβόλον, Εκαέργην, Κυνηγέτιδα, Παιδοτρόφον, Λυσίζωνον, Εύλοχον, Παρθένον, Αγνίν, Ειλείθιαν.

Άρτης: Η Άρτα είναι πόλη της Ηπείρου και πρωτεύουσα ομώνυμου Νομού. Πιθανολογούν το όνομά της από τον ποταμό Άραχθο που τη διαρρέει (Άραχθος, Άραχθα). Στις αρχές του 13ου αιώνα ήταν πρωτεύουσα του Δεσποτάτου της Ηπείρου. Απ' αυτήν καταγόταν ο Νικόλαος Σκουφάς και στις περίφημες σχολές της εμαθήτευσε και ο Ευγένιος Βούλγαρης. Η Άρτα είναι γνωστή εκτός των άλλων και από το πολυθρύλητο γεφύρι της που θεμελιώθηκε, αφού θυσιάστηκε η γυναίκα του πρωτομάστορα. Απέχει από την Αθήνα 380 χμ.

Αρχιμήδης: Ο μεγαλύτερος μαθηματικός της Αρχαιότητας. Ο Αρχιμήδης

— ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

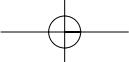
γεννήθηκε το 287 π.Χ. στις Συρακούσες, όπου και πέθανε το 212 από Ρωμαίους στρατιώτες. Είναι γνωστές οι φράσεις του «Δος μοι πά στω κα ταν γαν κινάσω» – Δος μου που να σταθώ και μπορώ να μετακινήσω τη γη – και «μη μου τους κύκλους τάραττε» – μη μου χαλάς τους κύκλους – τα σχέδια. Το τελευταίο το είπε προς τους πάνοπλους Ρωμαίους στρατιώτες που τελικά τον σκότωσαν.

Ασκληπιού: Ο Ασκληπιός ήταν θεός της Ιατρικής. Το όνομά του σύνθετο από το Αίγλη – Ασγλα και το ήπιος, που προσθέτει στην αίγλη – λάμψη – την ηπιότητα. Ήταν γιος του Απόλλωνα και της Κορωνίδας. Το περιβάλλον του Ασκληπιού ήταν πάντα ο καθαρός αέρας, τα δάση με τις πηγές και τα δέντρα. Η Κορωνίδα, ενώ έφερε στα σπλάχνα της το γιο του Απόλλωνα, παντρεύτηκε τον Ίσχυν τον Αρκάδα. Ο Κόρακας, που τότε είχε κατάλευκα φτερά, μετέφερε στο θεό του φωτός την είδηση του γάμου. Οργισμένος ο Απόλλωνας καταράστηκε τον Κόρακα και από τότε τα πουλιά αυτά έχουν μαύρο φτέρωμα. Την άπιστη ερωμένη του αδελφού της εξότευσε η Άρτεμις η οποία ήταν άτεγκτη σε θέματα ηθικής. Την άτυχη κοπέλα έδεσαν πάνω σε φωτιά προς αποτέφρωση, όπως συνηθίζοταν, αλλά ο Απόλλωνας πρόφτασε αφήρεσε το παιδί από τα σπλάχνα της νεκρής μητέρας του, το μετέφερε στο Πήλιο και ανέθεσε την ανατροφή του στον Κένταυρο Χείρωνα.

Άστρους: Το Άστρος είναι κωμόπολη της επαρχίας Κυνουρίας του Νομού Αρκαδίας. Αρχαία πολύχνη που αναφέρεται από τον Κλαύδιο Πτολεμαίο, τον Λάμπρου, τον Άνθιμο Γαζή και τον Παυσανία. Σώζονται ερείπια ανακτόρου και της παλαιάς Στέρνας, αλλά και του αρχαίου τείχους. Στην παραλία του Άστρους αποβιβάστηκε στις 19-6-1821 ο Δημήτρης Υψηλάντης ως πληρεξούσιος του Γενικού Αρχηγού Αλεξανδρου Υψηλάντη. Το 1826 οι αδελφοί στρατηγοί Ζαφειρόπουλοι απέκρουσαν σφραγήν επίθεσην 2000 στρατιωτών του Ιμπραήμ με τη βοήθεια των προσδραμόντων Μεταξά, Πέτα, Τσώκη, Πλαπούτα και Γενναίου Κολοκοτρώνη.

Ατρέως: Ο Ατρέας ήταν γιος του Πέλοπα και της Ιπποδάμειας, ιδρυτής του οίκου των Ατρειδών στις Μυκήνες. Εξορίστηκαν με τον αδελφόν του Θυέστην γιατί είχαν φονεύσει τον πρώτο γιο του Πέλοπα με την πρώτη γυναίκα του Αξιόχη, τον Χρύσιππον. Στο Άργος, που κατέφυγαν, ο Ατρέας παντρεύτηκε την Αερόπη, κόρη του Βασιλιά Ευρυσθέα. Η Αερόπη απέκτησε με τον Θυέστη τον Τάνταλον, τον Αγλαόν, τον Ορχομενόν και τον Καλαόν.

Ο Ατρέας όταν έμαθε την απιστίαν εξεδίωξε τον Θυέστη και την Αερόπην, αλλά κράτησε τα τέσσερα αγόρια τους. Αργότερα με πρόφαση τη συμφιλίωσή τους ο Ατρέας κάλεσε τον αδελφόν του να επιστρέψει και του παρέθεσε γεύμα χοησιμοποιώντας ως έδεσμα τις μαγειρεμένες σάρκες των παιδιών του Θυέστη, τα

 ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ

οποία είχε σφάξει. Είναι τα γνωστά «Θυέστεια δείπνα». Τόσο αποτροπιασμό προκάλεσε η ενέργεια αυτή του Ατρέα, που λέγεται, ότι και ο ήλιος άλλαξε την πορεία του ταξιδεύοντας από τη Δύση προς την Ανατολή.

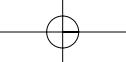
Παιδιά του Ατρέα ήταν ο Αγαμέμνονας και ο Μενέλαος, αν και λέγεται ότι ο Ατρέας είχε μόνο ένα γιο, τον Πλεισθένη και αυτού παιδιά ήσαν οι γνωστοί ως Ατρείδες Αγαμέμνων και Μενέλαος.

Αττικής: Η Αττική είναι ένας από τους 7 νομούς της Στερεάς Ελλάδας. Ο νομός διαιρείται σε 7 επαρχίες. 1) Αιγίνης, 2) Αττικής, 3) Κυθήρων, 4) Μεγαρίδος, 5) Πειραιώς, 6) Τροιζηνίας και 7) Ύδρας. Στην αρχαιότητα λεγόταν Ακτή, Ακτική, Ατθίς, Μοψοπία, Ιωνία και Ιάς, Ποσειδωνία. Οι Αρχαίοι Δήμοι ήσαν: 1) Αιξωτή (= Γλυφάδα), 2) Αναργυρούς (= Βουλιαγμένη), 3) Άθμονος (= Αμαρούσιον), 4) Κορυδαλλίς (= Σκαραμαγκάς), 5) Αλιμούς (= Αγιος Κοσμάς), 6) Παιανία (= Λιόπεισι), 7) Μυροινός (= Μαρκόπουλον), 8) Φλύα (= Χαλάνδρι), 9) Παλλήνη (= Χαρβάτι), 10) Αραφημίδες Αλαί (= Ραφήνα), 11) Πρασσιά (= Πόρτο Ράφτη), 12) Ποταμός (= Κερατέα), 13) Μαραθών (= Μαραθώνας), 14) Ραμνός (= Βορ. του Μαραθώνα), 15) Ανάφλυστος (= Ανάβυσσος), 16) Δεκέλεια (= Τατόι), 17) Γαργητός (= Γαργητό), 18) Αλωπεκής (= Αμπελόκηποι), 19) Αχαρνείς (= Μενίδι), 20) Κηφισιά (= ;), 21) Θορικός (= ;), 22) Σφητός (= Κορωπί), 23) Λαμπτιρά (= Λαμπτικό), 24) Πεντέλη, 25) Τρικόρυθος, 26) Οινόη, 27) Θοράς, 28) Αιγιλία, 29) Βήσα, 30) Φάληρον, 31) Ξυπέτη, 32) Προβάλινθος, 33) Ελευθεραί, 34) Φυλή, 35) Ωρωπός, 36) Βραβρών.

Αυλίδος: Η Αυλίδα είναι αρχαιότατη Βοιωτική πόλη στον Ευβοϊκό κόλπο, πλησίον του Ευρίπου. Είναι πασίγνωστη από τον Όμηρο γιατί εκεί είχε αποφασιστεί να συγκεντρωθεί η ναυτική δύναμη των Ελλήνων για την εκστρατεία κατά της Τροιάς. Εκεί έγινε και η θυσία της Ιφιγένειας προκειμένου να φυσήσει ούριος άνεμος και να σαλπάρουν τα καράβια. Συγκέντρωση Ελληνικού στόλου για εκστρατεία προς Ανατολάς έγινε και το 399 π.Χ. από τον Βασιλέα της Σπάρτης Αγησύλαο, που οργάνωσε πόλεμο κατά των Περσών.

Αυλώνος: Η ή ο Αυλών είναι σπουδαία πόλη και λιμάνι της Βορείου Ηπείρου. Η σπουδαιότητά της έγκειται στο λιμάνι της που αποτέλεσε την είσοδο όλων των κατά καιρούς εισβολέων προς την Ελληνική χερσόνησον. Αποτέλεσε πάντα βάση πολεμικών εξορμήσεων σε συνδυασμό με την προστασία που εξασφαλίζει το νησί Σάσων στο λιμάνι της, το καλύτερο και ασφαλέστερο της Βορείου Ηπείρου.

Αφροδίτης: Η θεά της ομορφιάς, η Αφροδίτη, ήταν κόρη του Διός και της Διώνης

— ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

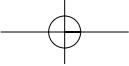
κατά τον Όμηρο. Κατά τον Ησίοδον η Αφροδίτη γεννήθηκε από τα κύματα, όταν ο Κρόνος νικώντας τον Ουρανό τον ακρωτηρίασε και πέταξε τα γεννητικά όργανα του ηπτηθέντος στη θάλασσα. Η Αφροδίτη γεννήθηκε μέσα στον κάτασπρο αφρό των κυμάτων και αναδείχθηκε στη θάλασσα των Κυθήρων (Κυθέρεια). Από εκεί έφτασε στην Κύπρο (Κύπρις). Εκεί την παρέλαβαν οι Ήρες και την οδήγησαν με τους ακολούθους της Πόθον και Ίμερον στους Αθηναίους. Αυτοί, όταν την αντίκρυσαν, εξεπλάγησαν από την ομορφιά της και την αναγνώρισαν ως θεά της γυναικείας γοητείας και χάριτος, θεά της Καλλονής. Η Αφροδίτη διακρινόταν σε Ουρανία, θεά του συζυγικού θεσμού και νομίμου έρωτα και σε Πάνδημο, προστάτιδα των εταίρων και του αγοραίου έρωτα. Εννοούμενός της ήταν και ο Τρώας Αγχίσης, πατέρας του γιου της Αινεία. Τον Αγχίση τον ετύφλωσε όμως γιατί την αντίκρυσε γυμνή.

Αχαΐας: Με το όνομα Αχαΐα φέρονται δύο τύποι στην αρχαιότητα. Η Θεσσαλική Αχαΐα, που άρχιζε από το Μαλιακό κόλπο και έφθανε μέχρι τα Φάρσαλα και η Πελοποννησιακή Αχαΐα, που είναι και πιο γνωστή. Προς τιμήν της δεύτερης φρονούμε ότι δόθηκε η ονομασία στον δρόμον αυτόν του Ιλίου. Οι Ρωμαίοι, Αχαΐα ονόμαζαν όχι μόνο την Πελοπόννησο, αλλά και όλη την Ελλάδα, Νότια του Ολύμπου. Ο νομός Αχαΐας, με πρωτεύουσα την Πάτρα, είναι από τους πιο παραγωγικούς νομούς κυρίως στα παραλία και πεδινά μέρη και περιλαμβάνει τρεις επαρχίες: Αιγιαλείας, Καλαβρύτων και Πατρών.

Αχαιών: Οι Αχαιοί, με γενάρχη τον Αχαιόν, είναι αρχαία Ελληνική φυλή. Ο Αχαιός ήταν γιος του Ξεύθου και της Κρέουσας, εγγονός του Έλληνα και αδελφός του Ίωνα. Είχε δύο γιους τον Άρχανδρο και τον Αρχιτέλη. Αυτοί παντρεύτηκαν κόρες του Δαναού μετά το θάνατο του οποίου έγιναν βασιλιάδες στην Αργολίδα και τη Λακωνία.

Αχελώος: Ο Αχελώος, ποταμός της Ακαρνανίας, λέγεται και Άσπρος ή Ασπροπόταμος. Είναι από τα μεγαλύτερα ποτάμια της χώρας μας. Πηγάζει από τα βουνά Λάκμων και Περιστέρι και εκβάλει στο Ιόνιον (Αχελώος = ο φέρων καθαρά νερά – από το αχα + λώος).

Αχιλλέως: Ο Αχιλλέας, γιος του Πηλέα και της Θέτιδας ήταν ο ιδανικός τύπος ανδρός της αρχαιότητας. Λέγεται ότι τα ανδρικά πρότυπα των Ελλήνων κατά την ιστορική πορεία του έθνους ήσαν ο Αχιλλέας για την αρχαιότητα ο Διγενής Ακρίτας για το Μεσαίωνα και ο Ερωτόκριτος για τα νεότερα χρόνια. Ήταν παροιμιώδης η φιλία του με τον Πάτροκλο. Αρχηγός των Μυρμιδόνων κατά των Τρωικό πόλεμο ήταν ο τρόμος των αντιπάλων. Στην Τροία τσακώθηκε με τον Αγαμέμνονα γιατί του

ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ

πήρε τη Βουσηίδαν όταν, κατ' επιταγήν του Απόλλωνα, ο αρχιστράτηγος των Ελλήνων επέστρεψε τη Χρυσήδα στον πατέρα της Χρύση, Ιερέα του Θεού.

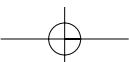
Ο Αχιλλέας ήταν άτρωτος εκτός από μια φτέρνα του. Σκότωσε στην Τροία το καύχημα των Τρώων τον ξακουστό Έκτορα και τον έφερε νεκρό δεμένο στο άρμα του γύρω από τα τείχη της Τροίας. Σκληρός και ασυμβίβαστος, μετά τη λήξη του θυμού του εξαιτίας του θανάτου του φίλου του Πατρόκλου φέρθηκε με πολύ ευγένεια και σεβασμό στον χαροκαμένο Πρίαμο που ζήτησε τη σορό του παιδιού του. Ο Αχιλλέας σκοτώθηκε από τον Πάρη, έτσι όπως είχαν αποφασίσει οι μοίρες. Η Ιλιάδα, το αξεπέραστο αυτό Ομηρικό έπος, έχει σαν πυρήνα την οργή (μήνιν) του Αχιλλέα κατά του Αγαμέμνονα.

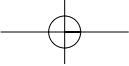
Αχλαδοκάμπος: Ο Αχλαδόκαμπος είναι χωριό της επαρχίας του Άργους. Πριν από την κατασκευή της νέας εθνικής οδού Κορίνθου – Τριπόλεως ο δρόμος περνούσε από το χωριό Αχλαδόκαμπος. Αχλαδόκαμπος λεγόταν και όλη η περιοχή που κατά τον θρύλον πήρε το όνομα αυτό από τους αναστεναγμούς των κατοίκων της περιοχής που πονούσαν για την καταστροφή των Ελαιών από τον Ιμραήμ «Αχλαδόκαμπος που κάηκε».

Αώου: Ο Αώος ποταμός λεγόταν και Αίας και Αύος. Είναι ποταμός της Ηπείρου που λέγεται και Βογιούσα. Ο Άνω ρους του ποταμού ανήκει στην Ελλάδα και ο κάτω στην Αλβανία. Πηγάζει από το βουνό Λάκμων και περνά κοντά στην Κόνιτσα. Αποτέλεσε πολλές φορές θέατρο στρατιωτικών επιχειρήσεων, αφού είναι η μόνη φυσική είσοδος προς την Ελλάδα και αντίστροφα στην περιοχή εκείνη.

Βάκχου: Μυθικός Θεός (ο Διόνυσος) από τους πιο σημαντικούς. Προστάτης των γονιμοποιών δυνάμεων της γης και ιδιαίτερα των αμπελιών και των προϊόντων τους. Ήταν γιος του Δία (Διος=υιός) και της Σεμέλης κόρης του Βασιλιά της Θήβας Κάδμου. Η Σεμέλη αξίωσε από τον θεό – εραστή της να της φανερωθεί με την θεϊκή του μορφή πράγμα που έγινε, παρότι ο θεός προσπάθησε να την πείσει να μην επιμείνει. Καιόμενη η Σεμέλη γέννησε πρόωρα ο δε Δίας προστάτευσε το έμβρυο στη γάμπα του. Όταν γεννήθηκε ο Διόνυσος, το παρέλαβε το τσιράκι του Δία, ο Ερμής να το μεταφέρει στις νύμφες να το αναθρέψουν.

Τη μεταφορά αυτή απεικόνισε ο Πραξιτέλης στο αριστούργημά του (ο Ερμής του Πραξιτέλη) που βρίσκεται στο Μουσείο της Ολυμπίας. Ο Βάκχος με τις μαινάδες, τις Βακχιάδες και τους Σειληνούς ή Σατύρους είναι από τις δημοφιλέστερες θεϊκές μιορφές του Δωδεκαθέουν. Καταπληκτική επίδραση άσκησαν οι μύθοι του Διόνυσου στην τέχνη, αλλά και στη δημιουργία του αρχαίου Ελληνικού πολιτισμού.

— ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

Βαλαωρίτον: Ο Αριστοτέλης Βαλαωρίτης (1824-1879) γεννήθηκε στη Λευκάδα και σπούδασε στη Γαλλία και Ιταλία. Ως ποιητής ύμνησε κυρίως τα ανδραγαθήματα των κλεφταρματωλών κατά του ξένου δυνάστη. Απόγονος αρματωλών και ο ίδιος (καταγόταν από τους περίφημους Χρήστο και Μόσχο Βαλαώρες) διαπνεόταν από υψηλό εθνικό φρόνημα. Το 1857 εκλέχτηκε βουλευτής των Ιονίων νήσων (Ιόνιος πολιτεία τότε) και υπηρέτησε με ψυχικό σθένος το εθνικό συμφέρον. Ήταν από τους πρωταγωνιστές της Ένωσης των Επτανήσων με την Ελλάδα, που τελικά παραχωρήθηκαν σ' αυτήν το 1864 από τους Αγγλους με την ανάρρηση στο θρόνο του Γεωργίου του Α', που διαδέχτηκε τον Βαυαρό Όθωνα.

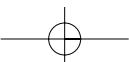
Βαμβακά Μιλτιάδη: Νεολιοσιώτης, μέλος του Κ.Κ.Ε. Κατηγορήθηκε για το θάνατο συγχωριανού του. Τότε τα Νέα Λιόσια ήταν χωριό με σπαρμένες εκτάσεις, αλώνια, περιβόλια, πρόβατα, γελάδια. Συνελήφθη, φυλακίστηκε, δικάστηκε και αθωώθηκε με βούλευμα. Το 1947 οι εμφύλιες αντιπαραθέσεις οδηγούσαν σε ακρότητες. Έτσι τέσσερις – πέντε πολίτες άλλου ιδεολογικού χώρου τον συνέλαβαν, τον οδήγησαν στο κτίριο της χωροφυλακής – Φιλοκτήτου 84 και στο υπόγειο τον ξυλοκόπησαν μέχρι θανάτου. Τα στοιχεία μουνέδωσε ο Γεώργιος Βαμβακάς, ανιψιός του, ο οποίος ζήτησε να μην αναφερθούν ονόματα άλλων δεδομένου ότι οι συγγενείς και από τη μια και την άλλη πλευρά διατηρούν καλές σχέσεις και τα γεγονότα εκείνα ήσαν αποτέλεσμα εξαρσης παθών.

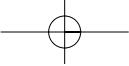
Βασιλείου Β': (1956-1025) Ο Βασίλειος ο Β' ήταν της δυναστείας των Μακεδόνων, αυτοκράτορας, γιος του Ρωμανού Β'. Γεννήθηκε το 956. Το 963 έγινε συμβασιλέας με τον αδελφόν του Κωνσταντίνον, βέβαια υπό επιτροπείαν. Κατά τη διάρκεια της επιτροπείας ανέλαβαν την εξουσία οι δραστήριοι στρατηγοί Νικηφόρος Φωκάς και Ιωάννης Τσιμισκής. Και ο Ευνούχος Βασίλειος, όμως ικανός περί τα διοικητικά, άσκησε εξουσία. Εμφύλιες διαμάχες (Βάρδας Σκληρός – Βάρδας Φωκάς) είχανε εξασθενήσει το κράτος και οι γύρω λαοί ορέγονταν την πόλη. Ιδιαίτερα οι Βούλγαροι με τον Σαμουήλ έφτασαν μέχρι τη Λάρισα.

Ο Βασίλειος ανέλαβε ο ίδιος τον αγώνα και παρά τις πρώτες ατυχίες κατάφερε να επικρατήσει. Πρώτα κατέβαλε τους εσωτερικούς αντιπάλους του, ακολούθως στο Κλειδί (Ρούπελ) εξολόθρευσε το στρατό των Βουλγάρων αποκληθείς έκτοτε Βουλγαροκτόνος.

Βασιλικών: Τοποθεσία αλλά και χωριό στην επαρχία Λοκρίδας πάνω στο Καλλίδρομον όρος απ' όπου περνούσε από την αρχαιότητα η μοναδική οδός από τη Λαμία προς τις Θερμοπύλες και εκείθεν προς Λεβάδεια.

Στην τοποθεσία αυτή τον Αύγουστο του 1821, ενώ η πολιορκία της Τούπολης στην

ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ

Πελοπόννησο βρισκόταν σε εξέλιξη, έγινε η περιώνυμη μάχη των Βασιλικών. Οι Τούρκοι αποφασισμένοι να καταπνίξουν την επανάσταση και να υποτάξουν και πάλι τους οραγάδες τους, αποφάσισαν να στείλουν ισχυρό στρατό, αφού ο Κεχαγιάμπεης Μουσταφά του Χρουρσίτ δεν κατάφερε τίποτα.

Στις 26 Αυγούστου επιχειρούν να περάσουν από τα Βασιλικά και ενωμένοι με αυτούς, που τους περίμεναν στη Λειβαδειά, να προχωρήσουν προς Νότον. Οι Έλληνες με τους οπλαρχηγούς Δυοβουνιώτη, Πανουργιά και Γκούρα τους νίκησαν και τους ανάγκασαν να υποχωρήσουν με μεγάλες απώλειες. Το 1930 στη θέση αυτή (Τσακισμένο αμάξι) η Ελληνική Πολιτεία τοποθέτησε μαρμάρινη στήλη με τα ονόματα των ηρώων.

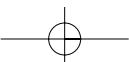
Βελεστίνου: Κωμόπολη της επαρχίας Βόλου στο Νομό Μαγνησίας, στη θέση των αρχαίων Φερών. Πατρίδα του εθνομάρτυρα Ρήγα Φεραίου (Κυριαζή) του επονομαζόμενου και Βελεστινλή. Στην περιοχή του Βελεστίνου σημειώθηκε, κατά τον ατυχή για την Ελλάδα πόλεμο του 1897, μια σπουδαία νίκη κατά των Τούρκων από το Ελληνικό Ιππικό υπό την ηγεσία του Κωνσταντίνου Σμολένσκι. Των Τούρκων ηγείτο ο Ναήμι πασάς.

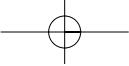
Βελισσαρίου (505-565). Βυζαντινός στρατηγός επί των αυτοκρατόρων Ιουστίνου και Ιουστινιανού. Πολέμησε γενναία κατά των Περσών και κατέστειλε τη στάση του Νίκα το 532. Ο Ιουστινιανός και η Θεοδώρα τον εμπιστεύονταν. Διεξήγαγε νικηφόρους πολέμους και κατά των Ούνων και Βανδάλων, επικίνδυνων εχθρών του Βυζαντίου.

Οι φαδιουργίες όμως των αυλοκολάκων συντέλεσαν να πέσει σε δυσμένεια. Ωστόσο θεωρείται ένας από τους ήρωες των πρώιμων Βυζαντινών χρόνων και υμνήθηκε από τη δημώδη Μούσα.

Εδώ, παρότι άσχετο, αξίζει να αναφερθεί και ο ηρωισμός του Ταγμ/ρχη Βελισσαρίου, ενός ατρόμητου και γενναιότατου αξιωματικού του Ελληνικού στρατού, που σκοτώθηκε στη μάχη του Ονιόρ Μαχαλά της Άνω Τζουμαγιάς στις 13 Μαρτίου 1913.

Βενιζέλον Ελευθερίου (1864-1936): Ο Ελευθέριος Βενιζέλος υπήρξε ο μεγαλύτερος πολιτικός της νεώτερης Ελλάδας. Γεννήθηκε στις 23-8-1864 στις Μουρνιές Χανίων. Ο Βενιζέλος είναι δισέγγονος του Μπενιζέλου Κρεββατά από τη Σπάρτη. Ο Κρεββατάς μετασχών στην ατυχή επανάσταση του Ορλώφ, το 1790, κατέφυγε στα Χανιά προς ασφάλεια. Ένα από τα παιδιά του ο Πέτρος άλλαξε το όνομα σε Βενιζέλος. Ένας από τους πέντε γιους του, ο Κυριάκος, γεννήθηκε το 1810.

— ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

Οι Βενιζέλοι ήσαν διαρκώς αντιμέτωποι των Τούρκων και τους πολεμούσαν με κάθε τρόπο.

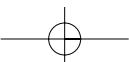
Ο Κυριάκος απέκτησε κι αυτός πέντε γιους με τελευταίον τον Ελευθέριον. Μετά την αποτυχία της νέας απελευθερωτικής προσπάθειας των Κρητών (1866-69) η οικογένεια του Κυριάκου Βενιζέλου εξορίζεται. Κατέληξαν να εγκατασταθούν στη Σύρο στο Σχολείο της οποίας φοίτησε ο νεαρός πρόσφυγας. Λέγεται ότι είχε εντυπωσιάσει με την ταχεία αντίληψή του. Το 1872 η οικογένεια επέστρεψε στα Χανιά και ο Κυριάκος Βενιζέλος συνέχισε την ενασχόλησή του με το εμπόριο. Ο πατέρας του προσόριζε τον Ελευθέριο για αντικαταστάτη του. Ο Έλληνας πρόξενος Ζυγομαλάς παρενέβη και συνέστησε στον Κυριάκο να στείλει τον νεαρό Ελευθέριο στην Αθήνα να σπουδάσει νομικά. Εντυπωσιακή ήτο η συμμετοχή του στην Κρητική Βουλή όπου αντικατέστησε μετά την εκλογή του ως Βουλευτής τον γαμπρό του Μητσοτάκην, τον οποίον μάλιστα διαδέχτηκε και στην ηγεσία του κόμματος φιλελεύθερων (Ξυπόλητων). Από εκεί και πέρα η ζωή του Ελευθερίου Βενιζέλου ήταν ένας διαρκής αγώνας υπέρ της Κρήτης και της Ελλάδος. Κατόρθωσε μετά την επανάστασή του 1909 στο Γουδί να ανασυγκροτήσει την ελληνική κοινωνία και το Ελληνικό κράτος και να ικανοποιήσει σε μεγάλο βαθμό το εθνικό αίσθημα των Ελλήνων. Και όσο η συνεργασία με τον Βασιλέα Κωνσταντίνο ήταν αδιατάρακτος η Ελλάδα θριάμβευε. Δυστυχώς από το 1915 (Α' Παγκόσμιος πόλεμος) που ο γενναίος αλλά αφελής Κωνσταντίνος δεχόταν επιρροές από τη γυναικα του Σοφία και τους παρατρεχόμενους πράκτορες του Κάιζερ, τα πράγματα άλλαξαν και ο διχασμός που ακολούθησε (Βενιζελικοί και Αντιβενιζελικοί) ταλαιπωρήσε την Ελλάδα.

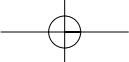
Ωστόσο ο Βενιζέλος θα παραμείνει στην ψυχή του λαού ως ο πρωθυπουργός που οδήγησε την Ελλάδα στο δρόμο του πεπρωμένου της με την απελευθέρωση του μεγαλύτερου μέρους των εδαφών και των παιδιών της. Πέθανε το 1936 εξόριστος στο Παρίσι.

Βεραντέρον: Ο Πέτρος Ιωάννης ντε Μπεραντέρο (1780-1857) ήταν Γάλλος ποιητής. Μικρός, εγκαταλελειμμένος από τον πατέρα του, έκανε διάφορες δουλειές για να ζήσει και φοίτησε σε σχολείο απόρων παιδιών.

Ο Βεραντέρος με την εύθυμη και ελαφριά σάτιρά του ενθουσιάζε τον λαόν. Φιλελεύθερος και φιλέλληνας συνετέλεσε με τα ποιήματά του («Το φανταστικό ταξίδι», «Τα Ψαρά» κ.α.) να τονώσει το Φιλελληνικό ρεύμα στην Ευρώπη.

Βερατίουν: Το Βερατίον (Μπεράτ = προνόμιον) είναι πόλις της Ηπείρου και λεγόταν κατά τους Βυζαντινούς χρόνους Πουλχερία αφού η ίδρυσή της αποδίδεται στην αδελφή του Θεοδοσίου Πουλχερία. Το Βερατίον υπήρξε κέντρον Ελληνικού πολιτισμού. Το 1848 ο περιώνυμος Γκιουλέκας (Γκιώνης Λέκας) κήρυξε

ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ

επανάσταση στην περιοχή επιδιώκοντας την ένωση με την Ελλάδα.

Βεργίνας: Η Βεργίνα είναι χωριό της Ημαθίας. Ήδη μετά τις αποκαλυπτικές ανασκαφές του 1970-81 που διενήργησε ο Μανόλης Ανδρόνικος με τους συνεργάτες του προκλήθηκε παγκόσμια συγκίνηση. Εκτός από τα σημαντικά ευρήματα που η αρχαιολογική σκαπάνη έφερε στο φως από το 1952 και μετά, ανακαλύφθηκε βασιλικός τάφος με ανεκτίμητα κτερίσματα (χρυσό στεφάνι βελανιδιάς, ο σκελετός του Φιλίππου Β', η πανοπλία του κ.λ.π.) που προκάλεσαν γενικό ενθουσιασμό. Ανακαλύφθηκε και το θέατρο όπου, σύμφωνα με τις αρχαίες μαρτυρίες, δολοφονήθηκε ο Φίλιππος.

Συμμερόσθηκα τη συγκίνηση του επιτελείου του Ανδρόνικου μια και συνέπεσε την 1-9-1981 να είμαι παρόν στην ανακοίνωση των ανασκαφών προς τα μέσα ενημέρωσης για το μεγάλο επίτευγμα. Η Βεργίνα ταυτίζεται πλέον βάσιμα με τις Αιγές, την πρωτεύουσα των αρχαίων Μακεδόνων, πριν αυτή μεταφερθεί στην Πέλλα.

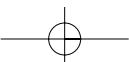
Βέρδη Τάσου: Μαχητής του ΕΛΑΣ. Μέλος παλιάς Λιοσιώτικης οικογένειας όπως και ο Μήτσος Τσουκλείδης (ΠΥΛΑΡΟΣ) που μαζί συνελήφθησαν από τους Γερμανούς στην Πετρούπολη και εκτελέστηκαν.

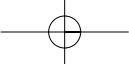
Βεροίας: Η Βεροία είναι πόλη της κεντρικής Μακεδονίας και βρίσκεται στις υπώρειες του Βερμίου. Έχει πάνω από 50 εκκλησίες από τις οποίες οι 12 θεωρούνται Βυζαντινά μνημεία. Στη Βεροία υπάρχει και το βήμα από όπου μίλησε ο Απόστολος Παύλος κατά την περιοδεία του στην Ελλάδα.

Κατά την παράδοση την πόλη ίδρυσε η κόρη του Ωκεανού και της Θέτιδος Βέροια. Άλλοι λέγουν ότι κτίσθηκε από τον σρατηγό Φέρωνα.

Βησσαρίωνος: Ο Βησσαρίων (1403-1472) υπήρξε από τους μεγάλους παράγοντες της Ιταλικής Αναγέννησης. Μαθητής του Πλήθωνος Γεμιστού, κατήγετο από την Τραπεζούντα και ως επίσκοπος μετείχε της αποστολής στο Βατικανό υπό τον αυτοκράτορα Ιωάννη με θέμα την ένωση των εκκλησιών (1437). Ο Βησσαρίων ηγείτο των ενωτικών ενώ ο Μάρκος Ευγενικός των ανθενωτικών. Υπεγράφη τότε ο «ενωτικός δρός» αλλ' ουδέποτε έφτασαν στην πόλη ενισχύσεις από τη Δύση. Ο Βησσαρίων έγινε καρδινάλιος και διεκδίκησε και τον παπικό θρόνο.

Βιθυνίας: Πλούσια περιοχή της Μ. Ασίας με σπουδαίες πόλεις την Κίο, τη Νικομήδεια, την Προύσσα. Αποτέλεσε κατά καιρούς θέατρο σκληρών πολεμικών συγκρούσεων μεταξύ Ελλήνων που κατοικούσαν στην περιοχή και εξ Ανατολών

— ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

εισβολέων. Κατοικήθηκε από Χετταίους, Ετεοκρήτες, Φρύγες Μισσούς και πολλούς άλλους. Στη Μικρασιατική εκστρατεία απέλευθερώθηκε από την 11η Ελληνική Μεραρχία αλλά μετά την κατάρρευση του μετώπου και τη Μικρασιατική καταστροφή ακολούθησε την τύχη των αλησμόνητων πατρίδων.

Βικτώριας: Η Βικτώρια είναι μια από τις πολιτείες της Ομοσπονδίας της Αυστραλίας. Ανακαλύφθηκε από τον θαλασσοπόρο Κουκ το 1770 και ονομάστηκε αρχικά Αουστράλια Φέλιξ και αργότερα Βικτώρια προς τιμήν της Βασίλισσας της Αγγλίας. Έχει πρωτεύουσα τη Μελβούρνη. Εκεί ζουν πολλοί Έλληνες ομογενείς, που μετανάστευσαν από την πατρίδα προς εύρεση καλύτερης τύχης.

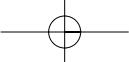
Βίνιανης: Υπάρχουν τρία χωριά με το ίδιο όνομα. Το ένα στην Παρνασσίδα. Τα άλλα (παλαιά και Νέα Βίνιανη) βρίσκονται στο Νομό Ευρυτανίας με σημαντικότερη συμβολή στον αγώνα της εθνικής αντίστασης κατά των κατοχικών δυνάμεων. Στη Βίνιανη Ευρυτανίας ιδρύθηκε το Μάιο 1944 η Π.Ε.Ε.Α., (Πανελλήνια Επιτροπή Εθνικής Απελευθέρωσης) που ήταν η Κυβέρνηση της Ελεύθερης Ελλάδας.

Βιργιλίου: (70-19π.Χ) Ο μεγαλύτερος Ρωμαίος επικός ποιητής. Συμμαθητής του Μάρκου Αντώνιου και του Οκτάβιου. Είχε δασκάλους τον Έλληνα ποιητή Παρθένιο, τον Ρήτορα Επίδιον και τον Επικούρειο φιλόσοφο Σείρωνα. Ήταν σύγχρονος του Οράτιου. Έργα του «Εκλογαί», «Γεωργικά» και «Αινειάδα». Την Αινειάδα, κάτι αντίστοιχο της Ιλιάδας του Ομήρου, είχε πρόθεση να την κάψει γιατί δεν είχε προλάβει να την επεξεργαστεί. Είναι ωστόσο εμπνευσμένο έργο παρότι υστερεί πολύ των Ομηρικών επών.

Ο Βιργίλιος πέθανε στις 21-9-19 π.Χ. στο Βριντήσιο αμέσως μετά την επιστροφή του από ταξίδι του στην Ελλάδα.

Βιτιβίλια Καίτης: Πρόκειται για μια πανέμορφη γυναίκα που ζούσε με την αδελφή της και τη μάνα τους σε μια ωραία βίλα Ανατολικά του Άλσους Ιλίου προς το Ρίμινι. Στην κατοχή ήταν σύνδεσμος των αντιστασιακών οργανώσεων. Ο Γιάννης Λιόσης μου είπε ότι ήταν Ιταλίδα εγκατεστημένη στην Ελλάδα πολύ προ του πολέμου. Η Αικατερίνη Σινάνη, αντίθετα, με βεβαίωσε ότι ήταν Ελληνίδα αντιστασιακή. Τη γνώριζε καλά και ήσαν φίλες. Για την αντιστασιακή της δράση εκτελέστηκε από τους Γερμανούς.

Βλαχερνών: Από τις πιο σπουδαίες περιοχές της Κωνσταντινούπολης. Εκεί υπήρχε το «παλάτι των Βλαχερνών» προς φιλοξενία και διαμονή του αυτοκράτορα Μανουήλ Κομνηνού. Υπήρχε εκεί και σπουδαίος ναός της Θεοτόκου με κτήτορες

 ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ

τον Μαρκιανό και την Πουλχερία (450-457). Στο ναό φυλάσσονταν η εσθήτα της Θεοτόκου και η τίμια ζώνη της καθώς και αχειροποίητος εικόνα του Χριστού (το Αγιον Μανδήλιον). Στα υπόγεια υπήρχε αγίασμα όπου πήγαιναν να λουστούν οι αυτοκράτορες την τρίτη Παρασκευή των νηστειών.

Βορείου Ηπείρου: Περιοχή του Γεωγραφικού διαμερίσματος της Ηπείρου, του πιο ορεινού τμήματος της Ελλάδος. Σήμερα ανήκει στην Αλβανική Επικράτεια παρ' όλους τους ηρωικούς αγώνες των Ελλήνων κατοίκων της. Το 1913 είχε προσωρινά απελευθερωθεί από τον Ελληνικό σρατό. Το 1940 πάλι απελευθερώθηκε από τους νικητές των Ιταλών, Έλληνες Τσολιάδες, αλλά οι μεγάλες δυνάμεις την επιδίκασαν πάλι στην Αλβανία.

Αρκετοί από τους μεγάλους εθνικούς ευεργέτες τους Έθνους ήσαν από τη Βόρειο Ήπειρο.

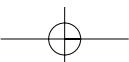
Βότση Νικολάου του Ιωάννου (1877-1934): Αξιωματικός του Πολεμικού Ναυτικού (δόκιμος 1892, σημαιοφόρος 1896, αξιωματικός του θωρηκτού «Ύδρα» 1896-97, εκπαιδευόμενος στο θωρηκτό «Μπουβέ» του Γαλλικού Ναυτικού το 1905 στον Ατλαντικό. Στους Βαλκανικούς πολέμους ήταν υποπλοίαρχος κυβερνήτης του Τορπιλοβόλου «Η» και κατάφερε τον τορπιλισμό του Τουρκικού Θωρηκτού «Φετίχ Μπουλέν» στο λιμάνι της Θεσσαλονίκης. Το τόλμημα αυτό είχε σοβαρό αντίκτυπο στο θηικό του μαχόμενου σρατού μας που πετούσε από νίκη σε νίκη. Διετέλεσε και αρμοστής στην Κωνσταντινούπολη. Το 1922 προήχθη σε υπανάυαρχον και αποστρατεύτηκε με αίτησή του.

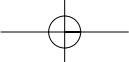
Βούρβαχη Διονυσίου: Γιος του Σωτήρη Βούρβαχη από την Κεφαλλονιά, ναυτικού. Ο Μ. Ναπολέων έβαλε τον Διονύσιο στη Σρατιωτική Σχολή του Φονταινεμπλώ σε αναγνώριση των υπηρεσιών του πατέρα του. Ο Ιωσήφ Βοναπάρτης, όταν έγινε βασιλιάς της Ισπανίας πήρε το Βούρβαχη ως υπασπιστή του. Έφτασε στο βαθμό του Συνταγματάρχη. Είχε σύζυγο την αδελφή του Ανδρέα Μεταξά.

Το 1826 ήλθε στην επαναστατημένη Ελλάδα και συγκρότησε στρατιωτικό σώμα 800 ανδρών. Στο Καματερό μαζί με το Βάσο και τον Παναγιώτη Νοταρά αντιμετώπισαν τον Κιουταχή, που είχε το στρατόπεδό του στα Πατήσια.

Στις 27-1-1827 συγκρούστηκαν οι αντίπαλες δυνάμεις και παρά τον ηρωϊκό αγώνα του Βούρβαχη και των ανδρών του ηττήθηκαν και σφαγιάστηκαν οι Έλληνες από τον Βούρβαχη κυρίως γιατί δεν είχαν πιάσει κατάλληλες θέσεις. Εκεί σκοτώθηκαν και οι σπουδαίοι Καπεταναίοι Προκόπης Λέκας και Αναγνώστης Κιουρκατιώτης.

Ο Βούρβαχης και τέσσερις φιλέλληνες αιχμαλωτίστηκαν και αποκεφαλίστηκαν από τον Κιουταχή.

— ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

Βρυσηίδος: Η Βρυσηίδα ήταν κόρη του Βρυσέα, ιερέα στην Λυρνησσόν της Κιλικίας. Άλλοι λένε ότι ο Βρυσέας ήταν βασιλιάς των Λελέγων. Λεγόταν Αστυνόμη η Ιπποδάμεια. Κατά τον Τρωικό πόλεμο έγινε αιτία σύγκρουσης μεταξύ των δυο κορυφαίων ηγετών του εκστρατευτικού σώματος. Ο Αγαμέμνονας όταν αναγκάστηκε να παραδώσει στον πατέρα της Χρύση τη Χρυσήδα αποφάσισε να πάρει από τον Αχιλλέα τη Βρυσηίδα, γεγονός που εξόργισε τον δεύτερον με τα συγκλονιστικά επακόλουθα που περιγράφει ο Όμηρος στην Ιλιάδα.

Βυζαντινών Αυτοκρατόρων: Οι Βυζαντινοί αυτοκράτορες είναι εκείνοι που ηγήθηκαν της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας από τον Θεοδόσιο το Μέγα, το διώκτη του Χριστιανισμού, ως τον Κωνσταντίνο Παλαιολόγο που έπεσε στις επάλξεις της Βασιλεύουσας. Για πάνω από 1000 χρόνια υπήρξαν οι θεματοφύλακες της ελληνικής παράδοσης, αν και δεν έλειψαν κι από αυτούς οι μικρότητες και τα ταπεινά ελατήρια.

Βυζαντίου: Αποικία των Μεγαρέων στην οποία ο Μέγας Κωνσταντίνος εγκατέστησε την έδρα του Ανατολικού Ρωμαϊκού Κράτους που, στην πάροδο του χρόνου, εξελληνίστηκε πλήρως. Με την καθιέρωση της ορθόδοξης χριστιανικής θρησκείας σταδιακά διαχωρίστηκε από το δυτικό Ρωμαϊκό Κράτος το οποίο υπετάγη στους γερμανικούς λαούς. Το Βυζάντιο και συνακόλουθα η Βυζαντινή Αυτοκρατορία, στα χήλια και πλέον χρόνια ζωής, διαδραμάτισε εξέχοντα ρόλο στην ιστορία και τον πολιτισμό του κόσμου.

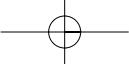
Βυτίνης: η Βυτίνα είναι Κωμόπολη της Γορτυνίας. Βρίσκεται σε ορεινή και υγιεινή θέση με υψόμετρο 1040 μ. στο όρος Θαυμάσιον. Στην περιοχή της Βυτίνας η Άννα Παπαδοπούλου (Μάνα του στρατιώτη), αδελφή του Παύλου Μελά, ίδρυσε σανατόριο για τους άρρωστους στρατιώτες των Βαλκανικών πολέμων και όχι μόνο. Σήμερα είναι αναξιοποίητο αλλά ο Δήμος Βυτίνας επιδιώκει την αξιοποίησή του.

Το όνομα της Βυτίνας είναι καθαρά ελληνικό, αφού σε αρχαία επιγραφή συναντώνται το όνομα Βυτίνα «Βυτίνα Ανδροσθένους χρηστή χαίρε».

Τα μάρμαρά της, τα τυροκομικά και δασικά προϊόντα της είναι φημισμένα.

Ο πολιούχος της Άγιος Τρύφωνας, ανεγέρθη το 1846. Από τη Βυτίνα ήσαν ο ιστορικός μας Κωνσταντίνος Παπαρρηγόπουλος, ο ευεργέτης της Τρύφωνας Ζαχαρόπουλος, ο νομοδιδάσκαλος Βασιλης Οικονομίδης, ο ήρωας της Μονής Αρκαδίου Ιωάννη, Δημαρχόπουλος, ο Γεώργιος Βασιλείου, πρώην πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας κ.α.

Γαζή Ανθίμου: (Γαζής-νικητής, νικηφόρος) Λόγιος, διδάσκαλος του Γένους από

 ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ

τις Μηλιές του Πηλίου (1764-1828) έγινε αληρικός. Εκδότης του «Λόγιου Ερμή». Είναι σημαντική η πνευματική προσφορά του προς το έθνος. Παρότι πίστευε, όπως ο Κοραής και άλλοι, ότι έπειτα να προηγηθεί η μόρφωση των ελλήνων για να γίνουν άξιοι της επιθυμητής ελευθερίας τους, έγινε δραστήριος φιλικός και πρωτοστάτης στην κήρυξη της επανάστασης στο Πήλιο. Μέλος του «Άρειου Πάγου» της Ανατολικής Στερεάς Ελλάδος εκπροσώπησε πολλές φορές την περιοχή Πηλίου στις εθνικές συνελεύσεις. Πέθανε στη Σύρο.

Γαζίας: Γαζία λέγεται η Ακακία αλλά και το κίτρινο σφαιρικό και αρωματικό λουλούδι της, το μοσχολούλουδο.

Γαλαξειδίου: Το Γαλαξείδι είναι παραλιακή κωμόπολη της Παρνασσίδος του Ν. Φωκίδας, στη Δυτική πλευρά του Κρισαίου κόλπου. Στο Γαλαξείδι μεγάλωσε ο μεγάλος ιστοριοδίμης Σάθας, ο οποίος βρήκε και το χρονικό του Γαλαξειδίου στη γυναικεία Μονή του Σωτήρος. Επί τουρκοκρατίας λεγόταν Πενταγιού. Η συμβολή τους στην επανάσταση του 1821 ήταν μεγάλη δεδομένου ότι διέθετε ισχυρή ναυτική δύναμη. Τον Μάρτιο του 1821 ο Ισμαήλ πασάς επυρηφόρησε την πόλη και αιχμαλώτισε 30 πλοία. Οι Γαλαξειδιώτες όμως, μαζί με τους υπόλοιπους επαναστάτες, συνέχισαν τον αγώνα ως την απελευθέρωση.

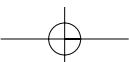
Γαλερίου: Ο Γαλέριος, ήταν αυτοκράτορας της Ρώμης, γαμπρός του Διοκλητιανού, άντρας της Βαλερίας. Φανατικός ειδωλολάτρης και διώκτης των χριστιανών, ανακηρύχτηκε το 293 μ.Χ. Καίσαρ με έδρα το Σίρμιον¹ και με δικαιοδοσία στη Μακεδονία, Στερεά Ελλάδα, Πελοπόννησο και Κοήτη.

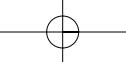
Μετά την αποχώρηση του Διοκλητιανού ο Γαλέριος ανακηρύχτηκε αυτοκράτορας της Ανατολής, ενώ ο Κωνστάντιος Χλωρός (πατέρας του Μεγάλου Κωνσταντίνου) ανακηρύχτηκε αυτοκράτορας της Δύσης.

Ο Γαλέριος λίγο πριν από το θάνατό του το 311 μ.Χ. αναγνώρισε τον Μ. Κωνσταντίνο αυτοκράτορα στη Δύση.

Γαργαλιάνων: Οι Γαργαλιάνοι είναι κωμόπολη της Τριφυλίας του νομού Μεσσηνίας. Σχετικά νέα πόλη αναπτύχθηκε με τη διάδοση της καλλιέργειας της Σταφίδας. Απέχει 12 χ.μ. από τον Άνω Εγκλιανόν, όπου ο Μπλέγκεν ανακάλυψε τα ανάκτορα, τα αποδιδόμενα στον Νηλεΐδη Νέστορα. Στον αγώνα του 1821 προσέφεραν οι κάτοικοι των Γαργαλιάνων σπουδαίες υπηρεσίες με εξέχοντες αγωνιστές τους Αγαπηνούς και Αλεξόπουλους, ενώ ο Σαράντης Αγαπηνός με το

1. Σόφια

— ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

ψευδώνυμο Καπετάν Άγρας υπήρξε έξοχος Μακεδονομάχος.

Γαστούνης: Η Γαστούνη, κωμόπολη της Ηλείας, βρίσκεται στο κέντρο του «Κάμπου της Γαστούνης» και εγνώρισε μεγάλη πρόσοδο μια και θεωρείται η περιοχή από τις πιο εύφορες της χώρας.

Είναι παλαιά πόλη, ίσως από τον 10ον αιώνα, αφού η εκκλησία «της Θεοτόκου» σύμφωνα με επιγραφή ανακαίνιστηκε το 1072. Τον κάμπο της διαρρέει ο ποταμός Πηνειός που προκαλούσε καταστροφές με τις πλημμύρες του. Με διάφορα έργα οι καταστροφές περιορίστηκαν, η δε Γαστούνη είναι και σήμερα αξιόλογο εμπορικό κέντρο παρότι την ανταγωνίζεται σε κίνηση η Αμαλιάδα.

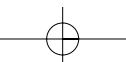
Γενναδίου: Ο Γεώργιος Σχολάριος (Γεννάδιος) γεννήθηκε στις αρχές του 15ου αιώνα στην Κωνσταντινούπολη. Φαινόμενο πολυμάθειας, βαθύς γνώστης της θύραθεν (κλασσικής) και της εκκλησιαστικής παιδείας, τιμήθηκε ιδιαίτερα από τον Μανουήλ και τον Ιωάννην Παλαιολόγους, τους δύο προτελευταίους αυτοκράτορες της Βασιλεύουσας. Το 1437 μετείχε στις συζητήσεις της Φεράρας και της Φλωρεντίας για τη Ένωση των εκκλησιών. Στην αρχή συνεργάστηκε με τον Βησσαρίωνα. Αργότερα, με επίδραση του Μάρκου Ευγενικού, ακολούθησε την ανθενωτική πλευρά, της οποίας και ηγήθηκε μετά το θάνατο του Ευγενικού.

Παρακολούθησε την Άλωση της Πόλης και συνελήφθη αιχμάλωτος από τους Τούρκους. Ο Μωάμεθ ο Β' εκτιμώντας τις γνώσεις του αλλά και τη θέση του στο ανθενωτικό στρατόπεδο, τον διόρισε Πατριάρχη, αποδίδοντάς του τιμές, αλλά και προνόμια για το γένος. Ο Σχολάριος πήρε το όνομα Γεννάδιος το 1449 όταν έγινε μοναχός.

Το 1459 ο Γεννάδιος αποσύρθηκε στη Μονή του Προδοόμου στις Σέρρες. Πέθανε το 1468, ο δε τάφος του υπάρχει μέχρι σήμερα στη Μονή αυτή.

Γερμανού του Παλαιών Πατρών: (1771-1826). Υπήρξε ο Ιεράρχης που συμβολίζει την έναρξη της Ελληνικής Επανάστασης του 1821. Γεννημένος στη Δημητσάνα στις 25-3-1771 – Μεγ. Παρασκευή – γιος του Ιωάννη Κοτζιά ή Γκούζια – Γκούζιόπουλου, άσημου χρυσοχόου, και της Κανέλλας Κουκουζόπουλου. Είχε ακόμα έναν αδελφό και τρεις αδελφές. Το 1791 πήγε στο Ναύπλιο όπου εκάρη μοναχός από τον Μητροπολίτη Ιάκωβο και πήρε το όνομα Γερμανός, ενώ ελέγετο Γεώργιος. Το 1797 μετέβη στη Σμύρνη κοντά στον συμπατριώτη του Γρηγόριον τον Ε' και μαζί του αργότερα στην Κωνσταντινούπολη.

Το 1806 εκλέγεται Μητροπολίτης Παλαιών Πατρών, τέταρτος Γερμανός και 62ος Μητροπολίτης του σπουδαίου αυτού θρόνου. Από το 1818 αρχίζει η έντονη εθνική δράση του Γερμανού.

ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ

Μυήθηκε στη φιλική εταιρεία από τον Στεμνιτσιώτη Πελοπίδα. Παρά τις επιφυλάξεις του, για τον χρόνο έναρξης του αγώνα, ηγήθηκε του κινήματος ευλογώντας τους αγωνιστές και τα óπλα τους στη Μονή της Αγίας Λαύρας Καλαβρύτων, σύμφωνα με την παράδοση.

Η δράση του υπήρξε έντονη. Άφησε απομνημονεύματα στα οποία περιγράφονται τα προ και τα κατά τον αγώνα.

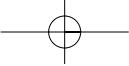
Γέροντα: Το Μονοδένδρι ή κάβος του Γέροντα, είναι χωριό και ακρωτήριο της Μ. Ασίας, κατάληξη του όρους των Διδύμων. Εκεί στις 29-8-1824 έλαβε χώρα η ναυμαχία του Γέροντα, η πιο σπουδαία του αγώνα. Μετά από μικροσυγκρούσεις χωρίς αποτέλεσμα, ακολούθησε στις 29 Αυγούστου η αποφασιστική ναυμαχία. Ο Καπουδάν πασάς Χοσρέφ με ενωμένο τον Τουρκοαιγυπτιακό στόλο κινήθηκε κατά των Ελλήνων που ήσαν σκόρπιοι. Ο Μιαούλης αντέδρασε επιτυχώς καθώς και ο Ν. Αποστόλης, ο Ψαριανός Ναύαρχος. Το τελικό αποτέλεσμα ήταν η περιφανής νίκη των Ελλήνων. Εκεί διακρίθηκαν οι ήρωες Μουσσού, Γ. Παπαντωνίου, Θεοχάρης και Γ. Βατικιώτης, πυροπόλητές.

Στη ναυμαχία αυτή φάνηκαν η ικανότητα, η διορατικότητα, η ετοιμότητα πνεύματος και η αποφασιστικότητα του Μιαούλη.

Γιαλοφού Έκτορα: Σημαιοφόρος του Πολεμικού Ναυτικού πέθανε υπέρ πατρίδος ευρισκόμενος σε διατεταγμένη υπηρεσία. Με ελικόπτερο περιπολούσαν στις Βραχονησίδες Ίμια όταν είχε δημιουργηθεί το σοβαρό επεισόδιο με τους Τούρκους. Η θυσία του παλικαριού καθώς και των άλλων συναδέλφων του προκάλεσε πανελλήνια συγκίνηση. Η κηδεία του έγινε από την Αγία Βαρβάρα Ιλίου, την παρακολούθησε πλήθος κόσμου καθώς και επίσημοι εκπρόσωποι της Ελληνικής πολιτείας. Ήταν κάτοικος Ιλίου και έμενε στην οδό Φιλιππιάδος η οποία μετενομάστηκε σε Σημαιοφόρου Έκτορος Γιαλοφού από το Δήμο Ιλίου προς τιμήν ενός πολίτη του, που θυσιάστηκε εκτελώντας το προς την πατρίδα καθήκον του.

Γκάτσου Νίκου: Ποιητής. Γεννήθηκε στην Αθήνα το 1916. Καταγόταν από την Ασέα της Αρκαδίας. Είναι ο ποιητής της «Αμοργού», που εξέδωσε το 1943. Ασχολήθηκε με τις μεταφράσεις θεατρικών έργων, ενώ υπήρξε και ικανός στιχουργός. Πολλοί στίχοι του μελοποιήθηκαν από διακεκριμένους έλληνες συνθέτες.

Γκούρα: Ο Γιάννης Γκούρας, από την Παρνασσίδα, υπήρξε γενναίος οπλαρχηγός του 1821. Με τον Πανουργιά κατέλαβαν στις 10 Απριλίου την Αμφισσα. Πολέμησε κατά του Ομέρ Βρυώνη στη Χαλκομάτα και με τον Οδυσσέα Ανδρούτσο

— ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

κλείστηκε στο Χάνι της Γραβιάς, εμποδίζοντας το πέρασμα των Τούρκων και εκδικούμενοι το μαρτυρικό θάνατο του Αθανασίου Διάκου. Παρόλον τον ηρωισμό του οι σύγχρονοι του τον καταχρίνουν για αυταρχική διοίκηση όταν το 1824 ανέλαβε φρούραρχος Αθηνών και με τον συγγενή του Μαμούρη ελαφυραγώγησε τα χωριά της υπαίθρου. Σε συνεννόηση του Γκούρα με την Κυβέρνηση αποδίδεται και η δολοφονία του Ανδρούτσου στην Ακρόπολη, όπου είχε φυλακιστεί μετά την παράδοσή του εμπιστευόμενος των παλαιόν σύντροφόν του.

Ο Γκούρας σκοτώθηκε στην Ακρόπολη στις 30-9-1826 ενώ στις 12-1-1827 κατεπλακώθη από τα ερείπια της στέγης του Ερεχθείου και η γυναίκα του Ασήμω, που προϊστάτο της άμυνας μαζί με τους Μακρυγιάννην, Κατσικογιάννην, Ομορφόπουλον και Παπακώστα.

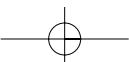
Γληνού Δημητρίου: (1882-1943). Παιδαγωγός και πολιτικός. Γεννήθηκε στη Σμύρνη. Σπούδασε φιλολογία στην Αθήνα και Παιδαγωγική στη Λειψία και την Ιένα. Από τους πρωτεργάτες της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης – μαζί με τον Δελμούζο και τον Τριανταφυλλίδη – εισήγαγε το 1917 ως Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου Παιδείας τη δημοτική στην εκπαίδευση. Από το Μάρτιο του 1927 εντάχθηκε στο Κομμουνιστικό Κόμμα και από το 1930 υπήρξε από τα πιο σημαντικά στελέχη του. Το 1936 εξελέγη και Βουλευτής. Διώχθηκε από τη Δικτατορία του Μεταξά και φυλακίσθηκε στην Ακροναυπλία. Είναι ο συντάκτης της διακήρου «Τι είναι και τι θέλει το ΕΑΜ».

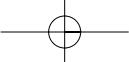
Γοργοπόταμον: Ποτάμι της Φθιώτιδας που πηγάζει από την Οίτη και χύνεται στον Σπερχειό (Αλαμάνα). Κατά την πορείαν του σχηματίζει μεγάλη χαράδρα πάνω από την οποία έχει κατασκευαστεί γέφυρα με σιδηροδρομική γραμμή, που ενώνει την Αθήνα με τη Θεσσαλία και εκείθεν με τη Θεσσαλονίκη.

Το 1942 τη γέφυρα αυτή ανατίναξαν Άγγλοι σαμποτέρ με τη σύμπραξη Ελλήνων ανταρτών του ΕΛΑΣ υπό τον Άρη Βελουχιώτη και του ΕΔΕΣ υπό τον Ναπολέοντα Ζέρβα. Το σαμποτάς αυτό δυσκόλεψε τον ανεφοδιασμό του Άφρικα Κορπς του Έλβιν Ρόμελ και οδήγησε στη σταδιακή αποδυνάμωσή του.

Το κατόρθωμα αυτό της εθνικής αντίστασης είναι από τα πιο σημαντικά γεγονότα του αγώνα κατά των καταχτητών και γιορτάζεται κάθε χρόνο από τις αντιστασιακές οργανώσεις και την πολιτεία.

Γορτυνίας: Η Γορτυνία είναι μία από τις 4 επαρχίες του Νομού Αρκαδίας (Κυνουρίας, Μαντινείας, Μεγαλουπόλεως). Κατά την Τουρκοκρατία αποτελούσε τον Καζά Καρύταινας. Πρόκειται για ορεινή περιοχή με βουνά ελατοσκέπαστα που προσσημοίαζουν με τις Ελβετικές Άλπεις. Τα ποτάμια της (Αλφειός, Λάδων) με τους

 ΔΗΜΟΣ ΙΑΙΟΥ

παραποτάμους τους (Λούσιος, Βούφαλος, Μαλοίτας και Τουθόας) σχηματίζουν εκπληκτικής φυσικής ομορφιάς τοποθεσίες που προσελκύουν το ζωηρό ενδιαφέρον των φυσιολατρών. Μάλιστα οι θρύλοι και οι παραδόσεις ζωντανεύουν σε κάθε βήμα των επισκεπτών με τον τραγοπόδαρο θεό Πάνα που, αν και άσχημος και τραγόμορφος, γοήτευε με τον αυλόν του τις νύμφες και απολάμβανε τα θέλγητρά τους. Μάλιστα στο Λούσιο λουξόταν και ο Δίας. Στο Λούσιο έκανε το μπάνιο της και η Αφροδίτη ύστερα από κάθε ερωτική δραστηριότητα και επανακτούσε την αγνότητά της.

Γούναρη Δημητρίου: Ο Γούναρης (1867-1922) διετέλεσε πολιτικός και πρωθυπουργός της Ελλάδος. Καταγόταν από το Άργος. Ένας από τους μεγαλύτερους ρήτορες του Ελληνικού Κοινοβουλίου. Με καλές σπουδές στη Νομική Αθηνών και σε Πανεπιστήμια του εξωτερικού διακρίθηκε στην Ελληνική Βουλή αρχιζόντας την πολιτική σταδιοδομία του ως ανεξάρτητος Βουλευτής.

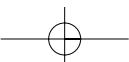
Στα δίσεκτα χρόνια του διχασμού, ο Γούναρης ως αρχηγός του κόμματος των εθνικοφρόνων ήταν αντίπαλος του Βενιζέλου. Ακολουθούσε την υπό του Βασιλέως Κωνσταντίνου πολιτική της ουδετερότητας κατά τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο, ενώ ο Βενιζέλος επεδίωκε συμπαράταξη με την ANTANT (Αγγλογάλλους).

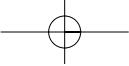
Στις εκλογές του 1920 ο Γούναρης με πρόγραμμα άκρως νεωτεριστικό νίκησε και έγινε Πρωθυπουργός. Δεν κατάφερε όμως να υλοποιήσει το πρόγραμμά του και κυρίως δεν σταμάτησε τον πόλεμο στη Μ. Ασία, όπως είχε υποσχεθεί προεκλογικά. Η Μικρασιατική καταστροφή, που τόσα δεινά προκάλεσε στον Ελληνισμό, (πρωθυπουργός ήταν ο Π. Πρωτοπαπαδάκης), οδήγησε στην Επανάσταση του 1922 και στη συνέχεια στη σύλληψη των θεωρουμένων ως Υπεύθυνων (Στρατηγού Γ. Χατζηανέστη, Ν. Στράτου, Π. Πρωτοπαπαδάκη, Γ. Μπαλτιατζή, Ν. Θεοτόκη, Δημ. Γούναρη, Ξ. Στρατηγού και Μιχ. Γούδα) την παραπομπή τους σε δίκη και την εκτέλεση των 6 πρώτων.

Βέβαια ούτε ο Γούναρης ούτε οι άλλοι κατηγορούμενοι ήσαν προδότες. Ήσαν πατριώτες αλλά επηρεάζονταν από το στρατιωτικό κατεστημένο του περιβάλλοντος της Σοφίας, συζύγου του βασιλιά Κωνσταντίνου και αδελφής του Καϊζερ της Γερμανίας.

Γραβιάς: Η Γραβιά είναι χωριό της Παρνασσίδας του Ν. Φωκίδας, στις υπώρειες του βουνού Γερολένα. Πλησίον υπήρχε η αρχαία πόλη Καρφία της οποίας διατήρησε το όνομα παρεφθαρμένον. Εκεί διεξήχθη μια από τις πιο σπουδαίες μάχες του απελευθερωτικού αγώνα.

Ο Ανδρούτσος θέλοντας να εκδικηθεί τον θάνατο του φίλου του Αθανασίου Διάκου, κλείστηκε στο Χάνι της Γραβιάς με 120 συμπολεμιστές. Όταν ο Κιοσέ

— ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

Μεχμέτ πασάς και ο Ομέρ Βρυώνης θέλησαν να προχωρήσουν προς νότον για να υποτάξουν τους επαναστάτες, ο Ανδρούτσος τους έκοψε το δρόμο οχυρωμένος στο Χάνι. Όλες οι επιθέσεις των Τούρκων αποκρούστηκαν με βαρύτατες για τους επιτιθέμενους απώλειες.

Ο Ανδρούτσος μετά από ολοήμερο πόλεμο, όταν έπεσε το σκοτάδι και υποψιαζόμενος ότι οι Τούρκοι θα έφερναν κανόνια από το Ζητούνι (Λαμία) διέφυγε με τους συμμαχητές του από το Χάνι περνώντας απαρατήρητος μέσα από τους αντίπαλους. Το κατόρθωμα αυτό του Ανδρούτσου δόξασε και τον ίδιο αλλά και τον τόπο όπου έλαβε χώρα. Από τα παλληκάρια του σκοτώθηκαν μόνο δύο στο Χάνι, ενώ οι απώλειες των Τούρκων ήσαν μεγάλες.

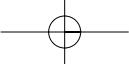
Γράμμος: Ο Γράμμος είναι βουνό στα Ελληνοαλβανικά σύνορα και αποτελεί μέρος της οροσειράς των Ελληνικών Άλπεων μεταξύ Βοΐου και Σμόλικα. Από τον Γράμμο πηγάζει ο σπουδαιότερος παραπόταμος του Αώου, ο Σαραντάπορος.

Ο Γράμμος στα νεώτερα χρόνια αποτέλεσε πεδίο σκληρών μαχών. Το 1940, εκεί, στο Επταχώρι, είχε την έδρα του το μεικτό απόσπασμα Πίνδου με διοικητή τον ηρωικό Συνταγματάρχη Κωνσταντίνο Δαβάκη. Ο Δαβάκης με τους άνδρες του απέκρουσαν στις 28-10-1940, την Ιταλική Μεραρχία Τζούλια παρά την αριθμητική υπεροχή της.

Τα καλοκαίρια του 1948 και 1949 στο Γράμμο έγιναν οι πιο αποφασιστικές μάχες της εμφύλιας σύρραξης. Από τη μια πλευρά ο Δημοκρατικός Στρατός (Δ.Σ.) και από την άλλη ο Εθνικός Στρατός (Ε.Σ.) συγκρούστηκαν με νίκη του Εθνικού Στρατού και ήττα του Δημοκρατικού. Χάθηκαν πολλά παληκάρια και από τις δύο μεριές που τα έκλαιψαν οι Ελληνίδες μάνες αλλά και που τα στερήθηκε η πατρίδα, η οποία τα χρειαζόταν για να ορθοποδήσει μετά τον καταστρεπτικό Β' Παγκόσμιο πόλεμο.

Γράνας: (Η μάχη της Γράνας 10-8-1821). Παρόλη την πολιορκία της Τριπόλεως από τον Κολοκοτρώνη, οι Τούρκοι κατάφερναν να εξέρχονται με ιππικό προς τα χωριά Μπεντένι (σημερινό Χάνια) και Λουκά και να εξασφαλίζουν τρόφιμα. Ο Κολοκοτρώνης συνέλαβε την ιδέα να κατασκευάσει βαθύ χαντάκι (Γράνα) και με επαναστάτες προφυλαγμένους να αποκλείσει εντελώς τους πολιορκημένους. Η Γράνα κατασκευάστηκε από το Μύτικα – προεξοχή του Μαινάλου στον κάμπο – προς τα αμπέλια της Καπνίστρας.

Όταν εξήλθαν 3000 Τούρκοι και λαφυραγώγησαν τα χωριά, κουβαλώντας 1000 περίπου φορτώματα με το πλιάτσικο, οι άντρες του Κολοκοτρώνη, που είχαν πιάσει την τάφρο και πολεμούσαν τοποθετημένοι πλάτη με πλάτη προσέβαλαν τους Τούρκους, τους προκάλεσαν φοβερές απώλειες τα δε φορτωμένα ζώα αφηνίασαν και σκόρπισαν χωρίς να μπει στην Τρίπολη ούτε ένα ζώο ή ένα σακί στάρι. Η μάχη

ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ

αυτή και η λαμπρή νίκη, έργο της στρατηγικής ιδιοφυΐας του Γέρου του Μοριά, οδήγησε στην απελευθέρωση, μετά από λίγο (23-9-1821), της Ντρομπολίτσας.

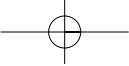
Γρηγορίου του Ε': Ο Γρηγόριος ο Ε', Οικουμενικός Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως (1797-1802, 1806-1808, 1818-1821) γεννήθηκε στην ηρωική κωμόπολη της Γορτυνίας, τη Δημητσάνα το 1745. Οι γονείς του ήσαν ο Ιωάννης και η Ασημίνα Αγγελόπουλου. Ως το 1765 ζούσε στη Δημητσάνα στο σχολείο της οποίας εφοίτησε. Το 1765 μετέβη στην Αθήνα και το 1767 στη Σμύρνη, όπου ζούσε ο θείος του Γεώργιος Μελετίου, νεωκόρος της εκκλησίας του Αγ. Γεωργίου.

Ο Γεώργιος Αγγελόπουλος, φιλομαθής και με κλίση προς τον μοναχισμό, συνέχισε τις σπουδές του και εκάρη μοναχός με το όνομα Γρηγόριος. Πολυμαθής και δόκιμος μεταφραστής θεολογικών έργων, εχειροτονήθη πρεσβύτερος και τοποθετήθηκε πρωτοσύγκελος της Μητροπόλεως Σμύρνης. Στις 14-10-1785 ανεδείχθη Μητροπολίτης Σμύρνης και έδειξε ιδιαίτερο ενδιαφέρον για την εξύψωση του ακήρου. Την 9-5-1797 ανέλαβε οικουμενικός Πατριάρχης λόγω της σπουδαίας μόρφωσής του αλλά και της αγάπης του προς τον λαόν και τον ακήρον.

Ο Γρηγόριος ως πνευματικός γγέτης των Ελλήνων ήταν πάντα ύποπτος στους Τούρκους, γεγονός που επωφελήθηκαν φίλαυτοι αρχιερείς και τον καθαιρέσαν το 1802. Με συνεχείς αγώνες, επανεκλογές και καθαιρέσεις έρχεται το ευλογημένο 1821. Ο Γρηγόριος ο Ε', που έχει κατηγορηθεί από μερίδα ιστορικών για τον αφορισμό των επαναστατών και του Αλέξ. Υψηλάντη, βρέθηκε σε τραγικό δίλημμα περί του πρακτέου. Γνώριζε ότι γίνεται κάτι σπουδαίο – γνώριζε τη δράση των φιλικών – αλλά ενδιαφερόταν και για την προστασία και τη ζωή του ποιμνίου του. Απόδειξη για την αναμφισβήτητη πατριωτική του συμπεριφορά είναι ο μαρτυρικός θάνατός του. Είναι αυτονόητο ότι οι Τούρκοι δεν θα τον δολοφονούσαν, εάν ήταν συνειδητός συνεργάτης τους. Κατά συνέπεια ο Γρηγόριος ο Ε' υπήρξε μάρτυρας όχι μόνο της χριστιανικής πίστης αλλά και του έθνους. Η Δημητσάνα σεμνύνεται για το ηρωικό τέκνον της και τιμά, όπως και οι Πανέλληνες την μνήμη του με κάθε λαμπρότητα. Το σπίτι του στη Δημητσάνα έχει μετατραπεί από τη Μητρόπολη Γορτυνος και Μεγαλουπόλεως σε εκκλησιαστικό Μουσείο. Ο τάφος του Γρηγορίου βρίσκεται εντός της Μητρόπολης Αθηνών, ενώ αρχιερατικά του άμφια υπάρχουν και σε Μοναστήρι της Μυτιλήνης.

Γριμπόβου: Το Γρίμποβι ονόμα είναι χωριό της Άρτας. Την 1 και 2 Μαΐου 1897 έγινε εκεί σκληρή μάχη μεταξύ Ελλήνων και Τούρκων και φονεύτηκε ο ηρωικός Συνταγματάρχης της χωροφυλακής Μπαϊρακτάρης.

Επίσης στις 10-11 Οκτωβρίου 1912 συνήφθη μάχη μεταξύ Ελλήνων και Τούρκων με νίκη των Ελλήνων.

— ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

Γυθείου: Το Γυθείου είναι πόλη της Λακωνίας. Ιδρύθηκε από τον Ηρακλή και τον Απόλλωνα, όπως υποστηρίζει ο Παυσανίας. Προ του Γυθείου υπάρχει το νησάκι Κραναή που αναφέρεται από τον Όμηρο (Ιλ. Γ'. 441) ως καταφύγιο του Πάρη και της Ελένης μετά την απαγωγή.

Κατελήφθη το 456 π.Χ. από τους Αθηναίους, επειδή εχρησιμοποιείτο ως πολεμικό λιμάνι της Σπάρτης και αργότερα το 371 π.Χ. από τον Θηβαίο Επαμεινώνδα. Κατελήφθη και από τους Ρωμαίους επί της εποχής των οποίων προσδεύσε πολύ στο εμπόριο. Κατά την Τουρκοκρατία αναφέρεται ως Μαραθονήσι και ήταν ημιανεξάρτητη περιοχή. Εκεί κατέφευγαν σε δύσκολες στιγμές Έλληνες αγωνιστές (Κατσώνης, Ανδρούτσος, Κολοκοτρώνης). Οι κάτοικοι του, τολμηροί και εμπειροπόλεμοι αγωνίστηκαν ηρωικά καθ' όλη τη διάρκεια του απελευθερωτικού αγώνα.

Δαβάκη: Ο Κωνσταντίνος Δαβάκης (1897-1942) γεννήθηκε στα Κεχριάνικα Οιτύλου. Διέθετε ευψυχία και αρτία επαγγελματική κατάρτιση. Μετείχε σε μάχες (Δοϊράνης, Σκρα, Αλμπανός Μ. Ασίας κ.α.). Μετεκπαιδεύτηκε στη Γαλλία και υπηρέτησε και σε επιτελικές θέσεις. Είχε τιμηθεί και με το χρυσό αριστείον ανδρείας. Σε ηλικία 33 ετών ήταν Αντισυνταγματάρχης. Το 1936 αρρώστησε και το 1937 αποστρατεύθηκε ως σωματικά ανίκανος. Ήταν και εξαίρετος στρατιωτικός συγγραφέας.

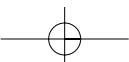
Τον Αύγουστο του 1940 ανακλήθηκε στην υπηρεσία και του ανατέθηκε η διοίκηση του αποσπάσματος Πίνδου.

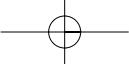
Με 2000 άνδρες και 4 ορεινά πυροβόλα αντιμετώπισε με επιτυχία την Ιταλική Μεραρχία Τζουλια, δυνάμεως 15.000 ανδρών και με 20 πυροβόλα και σε αντεπίθεση, που ανέλαβε, ανάγκασε τους Ιταλούς σε υποχώρηση. Κατά την αντεπίθεση αυτή τραυματίστηκε σοβαρά στο στήθος αλλά η αντεπίθεση συνεχίστηκε με διαταγή του προς τον Ταγματάρχη Καραβίαν. Η νίκη αυτή στην Πίνδο ήταν η πρώτη των συμμάχων. Το 1942 οι Ιταλοί τον συνέλαβαν στην Αθήνα ως όμηρον. Κατά την μεταφορά του, μαζί με άλλους αιχμαλώτους, στην Ιταλία με το ατμόπλοιο «Σιτά ντι Τζένοβα», το πλοίο τορπιλίστηκε από συμμαχικό υποβρύχιο και βυθίστηκε μαζί με τους ομήρους και τον Δαβάκη.

Δαμάρατον: Ο Δαμάρατος υπήρξε Ολυμπιονίκης της 65ης Ολυμπιάδας. Καταγόταν από την Αρχαία Ηραιάτιδα. Με αφορμή τους Ολυμπιακούς αγώνες «Αθήνα 2004» στήθηκε στον Άγιο Ιωάννη Ηραίας μαρμάρινη στήλη προς τιμήν του Δαμάρατου και των άλλων Ηραιατών Ολυμπιονικών.

Δάμωνος: Ο Δάμων ήταν Πυθαγόρειος φιλόσοφος από τις Συρακούσες. Παροιμιώδης έμεινε η φιλία του με τον Φιντία.

Ο Φιντίας καταδικάστηκε σε θάνατο από τον Τύραννο των Συρακουσών

 ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ

Διονύσιον τον νεώτερον. Επειδή ο μελλοθάνατος ήθελε να επισκεφθεί τους δικούς του, ο Δάμων έμεινε όμηρος μέχρι να γυρίσει ο φίλος του. Η συμφωνία ήταν να θανατωνόταν ο Δάμων εάν ο Φιντίας, δεν επέστρεψε σε συγκεκριμένο χρόνο.

Ο Φιντίας πράγματι δεν επέστρεψε στην ώρα του· γι' αυτό ο Δάμων οδηγείτο για εκτέλεση. Πριν θανατωθεί όμως επέστρεψε λαχανιασμένος ο Φιντίας και ζήτησε να οδηγηθεί αυτός στην αγχόνη και όχι ο αθώος φίλος του. Ο Δάμων επέμενε να θανατωθεί αυτός γιατί αυτό προέβλεπε η συμφωνία αν δεν γύριζε έγκαιρα ο Φιντίας, ο οποίος πράγματι καθυστέρησε.

Ο Διονύσιος μπροστά σ' αυτή τη δυνατή φιλία χάρισε τη ζωή και στους δύο και ζήτησε να γίνει κι αυτός φίλος τους ώστε οι φίλοι να είναι τρεις.

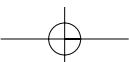
Δαναόν: Δαναοί ονομάζονταν οι Αργείοι κατά τους ηρωικούς χρόνους. Κατά τον Όμηρον Δαναοί λέγονται όλοι οισοι εξεστράτευσαν κατά της Τροίας. Ο Δαναός ήταν αδελφός του Αίγυπτου και εγγονός του Νείλου. Απόκτησε 50 κόρες, τις Δαναΐδες, ενώ ο αδελφός του Αίγυπτος, απέκτησε 50 γιους. Λέγεται ότι κατασκεύασε το πρώτο πλωτό μέσον συγκοινωνίας με τις οδηγίες της Αθηνάς, πριν και από την «Αργώ» των Αργοναυτών. Προερχόμενος από τη Λιβύη έφτασε στη Λίνδο της Ρόδου, όπου έκτισε το Ιερόν της Λινδίας Αθηνάς και οι κόρες του αφιέρωσαν ξύλινον άγαλμα επί του οποίου χάραξαν τα ονόματά τους. Εκείθεν έφτασαν στο Άργος όπου ο Δαναός έκτισε την Ακρόπολη Λάρισα και ναόν στον Λύκειον Απόλλωνα. Εδίδαξε στους Αργείους τα γράμματα και την καλλιέργειαν των χωραφιών.

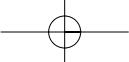
Στο Άργος ήλθαν και οι 50 Αιγυπτιάδες να παντρευτούν τις εξαδέλφες τους οι οποίες όμως τους δολοφόνησαν. Σώθηκε μόνον ο Λυγκέας επειδή τον λυπήθηκε η απ' αυτόν επιλεγείσα Δαναΐδα.

Δάρα Φωτίου: Ο Δάρας ή Ντάρας ήταν γενναίος αγωνιστής του 1821. Ήταν από το Σέρβου Γορτυνίας από όπου αναδείχθηκαν και άλλοι αγωνιστές που διακρίθηκαν στους αγώνες του έθνους. Ο Φώτης Δάρας υπηρετούσε στο σώμα του Γενναίου Κολοκοτρώνη και χρησιμοποιήθηκε σε σοβαρές αποστολές από τον αρχιστράτηγο Θεόδωρο Κολοκοτρώνη και τον πληρεξούσιο της Αρχής πρόγκιπα Δημήτρη Υψηλάντη. Κατ' εξουσιοδότηση των προαναφερθέντων διαπραγματεύτηκε με επιτυχία την παράδοση των Αρβανιτών της πολιορκούμενης Τρίπολης.

Αργότερα, στης γριάς το Διάσελο, στον Αρτοζήνο, απέκρουσε τον Ιμπραήμ σώζοντας έτοι τους συμπατριώτες του από το θάνατο ή την αιχμαλωσία. Τιμήθηκε με το βαθμό του χιλίαρχου το 1824, με το παράσημο του Σωτήρος και με την κατάταξή του στους αξιωματικούς της Δ' Τάξεως. Διετέλεσε το 1838 Δήμαρχος Λυκουρέας. Υπέστη διώξεις από τους Βαβαρούς.

Πέθανε το 1864 (Στοιχεία Ν. Γ. Παπαγεωργίου).

— ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

Δαρδανέλλιον: Τα Δαρδανέλλια είναι ο στενός θαλάσσιος πορθμός που χωρίζει την χερσόνησο της Καλλίπολης από την ακτή της Μικρασίας. Γενικότερα Δαρδανέλλια λέγεται όλος ο Ελλήσποντος το πιο στενό σημείο του οποίου είναι 1200 μ. μεταξύ Αβύδου και Σηστού. Εκεί έχουν σημειωθεί αξιοσημείωτα ιστορικά γεγονότα από τον Φρίξο και την Έλλη μέχρι και στις μέρες μας.

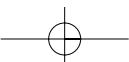
Δασκαλογιάννη: Πρόκειται για τον Ιωάννη Βλάχον από τα Σφακιά που λόγω της μόρφωσής του τον έλεγαν Δασκαλογιάννη. Ήταν πολιτικός και στρατιωτικός αρχηγός της επανάστασης του 1769. Φίλος του Μπενάκη, του Μπέη της Μάνης και του Ορλώφ συναποφάσισε μαζί τους την κήρυξη της επανάστασης στην Πελοπόννησο, Κρήτη και Αιγαίο. Μετά από ηρωικό αγώνα παραδόθηκε στον Τούρκο Διοικητή Κρήτης, ο οποίος του είχε υποσχεθεί αμνηστία. Τελικά τον έγδαραν ζωντανόν στις 17-6-1771 στην πλατεία Ατ-Μειντάν του Ηρακλείου. Πρόκειται για αγωνιστή που συμπυκνώνει στη δράση του τον ηρωισμό όλου του ηρωικού κρητικού λαού, η δε λαϊκή μούσα ετραγούδησε τα κατορθώματά του και το τραγικό του τέλος.

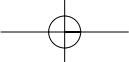
Δεληγιάννη: Η οικογένεια Δεληγιάννη καταγόταν από την Τσάρνα Γορτυνίας. Ο Γενάρχης αναδείχθηκε τον 18ον αιώνα Μωραγιάννης, εκπρόσωπος του Βίλαετιού του Μωριά. Το επώνυμο Ντελή – Γιάννης (Ντελή = ζωηρός, παράτολμος) έλαβε επειδή ήταν ζωηρός και δραστήριος. Η οικογένεια Δεληγιάννη προσέφερε πολλά στον αγώνα του 1821, μάλιστα δε ο Κανέλλος, μορφωμένος και πράος, υποστήριξε τον Κολοκοτρώνη για την ανάθεση σ' αυτόν της Αρχιστρατηγίας.

Επιφανέστερος όλων ο Θεόδωρος Δεληγιάννης (1824-1905) κατ' επανάληψη υπουργός και πρωθυπουργός. Δεινός ρήτορας και ευφυής πολιτικός ήτο αντίπαλος του Χαροκλαου Τρικούπη, του πρώτου αναμορφωτή της Ελλάδος και σπουδαίου Μεσολογγίτη πολιτικού. Μάλιστα λέγεται ότι αυτή η αντιπαλότητα υπήρξε αιτία να μην παντρευτούν ο Δεληγιάννης με τη Σοφία Τρικούπη, αδελφή του Χαροκλαου, αν και η αγάπη τους ήταν βαθύτατη. Έμειναν τελικά και οι δύο άγαμοι.

Στις 31-5-1905 ο Δεληγιάννης δολοφονήθηκε μπροστά στην παλιά Βουλή από κάποιον χαρτοπαίκτη Κώστα Γερακάρη.

Δελμούζου Αλεξάνδρου: (1880-1971). Έλληνας παιδαγωγός από την Άμφισσα. Το 1908 ανέλαβε τη Διεύθυνση του Παρθεναγωγείου Βόλου. Το 1911 αναγκάστηκε να παραιτηθεί. Παραπέμφθηκε στα δικαστήρια για ανατρεπτικές ενέργειες κατά της κοινωνικής και κρατικής τάξεως, για προσβολή των ηθών και για αθεϊστική αιθωράθηκε. Διοριζόταν και πανύόταν από θέσεις, ανάλογα με την πολιτική που επικρατούσε κάθε φορά. Ήταν από τους πρωτοπόρους της καθιέρωσης της Δημοτικής γλώσσας.

 ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ

Δέλτα Πηνελόπης: (1874-1941) Ελληνίδα λογοτέχνιδα, κόρη του Εμμανουήλ Μπενάκη. Γεννήθηκε στην Αλεξάνδρεια. Ασχολήθηκε κυρίως με την παιδική λογοτεχνία. Τα έργα της εμπνευσμένα από την Ιστορία του μεσαιωνικού Ελληνισμού γαλούχησαν όλες τις γενιές μετά από αυτήν. Τα Μυστικά του Βάλτου, τον Καιρό του Βουλγαροκτόνου, Παραμύθι χωρίς όνομα, ο Μάγκας, για την Πατρίδα διαβάζονται και σήμερα με ευχαρίστηση από τα Ελληνόπουλα.

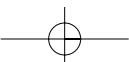
Δελφών: Πόλη της Φωκίδας, πασίγνωστη για το Μαντείο της. Ο βισκός Κόρητας παρατήρησε ότι οι γίδες του όταν πλησίαζαν σ' ένα ορισμένο σημείο καταλαμβάνονταν από σπασμούς. Άλλα και ο ίδιος όταν πλησίασε το σημείο άρχισε από τις αναθυμιάσεις να λέγει πράγματα που μετά επαληθεύονταν. Το γεγονός διεδόθη και όλοι πίστευαν ότι, το χάσμα αυτό με τις αναθυμιάσεις, ήταν το μαντείο της γης.

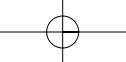
Εκεί υπήρχε κατά την παράδοση ο δράκος Πύθων, τον οποίον εξουδετέρωσε ο Απόλλωνας με τις ακτίνες του. Έτοι η Κασταλία Πηγή και όλος ο χώρος περιήλθε στον Απόλλωνα, τον θεό του φωτός. Εκεί εγκαταστάθηκε η Πυθία, η οποία, σε κατάσταση παραληρήματος και καθισμένη σε τρίποδα πάνω από το χάσμα, χρησιμοδοτούσε. Την Πυθία πλαισίωναν ιερείς – οι πρώτοι ήταν Κορήτες έμποροι – οι οποίοι μετέγραφαν σε στύχους τις ακατανόητες λέξεις της μάντισσας. Πρώτη Πυθία ήταν η Φημονόν.

Ο Δίας, για να εντοπίσει το κέντρο της Γης, άφησε δύο αἴτούς να πετάξουν σε αντίθετη κατεύθυνση. Οι αϊτοί συναντήθηκαν στους Δελφούς. Άρα εκεί ήταν το κέντρο του κόσμου. Αυτό συμβόλιζε στρογγυλή πέτρα που βρισκόταν εκεί (ο ομφαλός της Γης). Στο Μουσείο των Δελφών υπάρχει η Σφίγγα και το περίφημο άγαλμα του Ήνιοχου. Τα νεώτερα χρόνια, με πρωτοβουλία του Άγγελου Σικελιανού και τη χρηματοδότηση της πλουσίας γυναίκας του Εύας Πάουερ, οι Δελφοί είναι κέντρο πολιτιστικών εκδηλώσεων υψηλών προδιαγραφών.

Δερβενακίων: Δερβένια λεγόντουσαν τα δύσκολα περάσματα σε ορεινές περιοχές. Κατά την Τουρκοκρατία υπεύθυνος, για την ασφαλή διέλευση των οδοιπόρων, ήταν ο Δερβέν Αγάς. Στην προκειμένη περίπτωση τα Δερβενάκια είναι οι στενές διαβάσεις στο Νομό Κορινθίας, που οδηγούν από την Κόρινθο στο Άργος – Ναύπλιο και εκείθεν στην Τρίπολη, στο ύψος της Νεμέας.

Εκεί στα τέλη Ιουλίου (26-28) 1822 οι Έλληνες με το στρατηγικότατο σχέδιο του ευφυούς Θεόδωρου Κολοκοτρώνη εξολόθρευσαν την πολυπληθή στρατιά του Μαχμούτ πασά Δράμαλη. Εκεί ο Νικηταράς έλαβε την προσωνυμία του Τουρκοφάγου. Η μάχη αυτή υπήρξε από τις ενδοξότερες του αγώνα, ενέπνευσε θάρρος και ενθουσιασμό στους αγωνιστές και επέβαλε τον Κολοκοτρώνη ως αδιαφιλονίκητο αρχηγό της επανάστασης.

— ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

Δερβενίου: Το Δερβένι από το περσικό ντερμπέντ (=πύλη) Ντερβέν τούρκικα, σημαίνει την είσοδο, το στενό πέρασμα. Το Δερβένι είναι κωμόπολη της Κορινθίας, παραθαλάσσια. Στην τοποθεσία Μαύρα Λιθάρια ολοκληρώθηκε η καταστροφή των στρατιωτών του Δράμαλη που είχαν σωθεί στα Δερβενάκια.

Δεσποτικού: Υπάρχουν δύο χωριά μ' αυτό το όνομα. Το ένα στην επαρχία Δωδώνης του Ν. Ιωαννίνων και το άλλο στο Νομό Πρεβέζης. Ακόμα ένα νησί με λιμάνι στη συστάδα της Παροναξίας, η Πρεπέσινθος των αρχαίων.

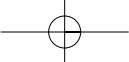
Δήλου: Νησί του Δήμου Μυκόνου του Ν. Κυκλαδων που λέγεται και Ρήνεια. Πρόκειται για το ιερό νησί των Ιώνων, πατρίδα του Απόλλωνα και της Άρτεμης και κέντρο λατρείας τους κατά την αρχαιότητα. Η μάνα των δύο θεών έγκυος από το Δία, καταδιωκόταν από τη ζηλιάρα Ήρα και δεν εύρισκε μέρος να γεννήσει. Τελικά έγινε δεκτή στη Δήλο και έφερε στον κόσμο, δίπλα σε μια δάφνη ή φοινικιά, τα δύο της παιδιά.

Η Δήλος είχε οριστεί και ως έδρα του Ταμείου της πρώτης Αθηναϊκής συμμαχίας (478 π.Χ) μετά την νίκη των Ελλήνων κατά των Περσών.

Δημακόπουλου Ιωάννη: Ανθυπολοχαγός του Ελληνικού στρατού, από τη Βυτίνα της Γορτυνίας. Το 1866 στη Μονή Αρκαδίου στο Ρέθυμνο της Κρήτης με ηγούμενο τον Χατζή Γαβριήλ Μαρινάκη και με φρούριαρχο τον Δημακόπουλο έγινε το μεγάλο ολοκαύτωμα. Ο Μουσταφάς πασάς με 7.500 στρατιώτες επετέθη κατά της Μονής ύστερα από άρνηση του Γαβριήλ να διώξει επιτροπές και ενόπλους. Η σύγκρουση ήταν φοβερή. Οι αμυνόμενοι κατάφεραν να αποκρύψουν τα πρώτα γιουρούσια. Οι εχθροί όμως ήσαν πολλοί. Σκοτώθηκε και ο ηγούμενος Γαβριήλ. Οι ήρωες Δημακόπουλος, Ολύμπιος, Κούβος, Βενιανάκης, Κ. Γαληνάκης κ.α. επιχειρούν εφόδους. Ο αγώνας όμως είναι άνισος. Οι ήρωες κατακρεούργούνται ενώ ο Γιαμπουδάκης βάζει φωτιά στο μπαρούτι και τινάζονται δύλι στον αέρα. Στη Βυτίνα υπάρχει η προτομή του Δημακόπουλου.

Δημάρχου Φωλόπουλου Δημ.: Αγωνιστής Δήμαρχος με διώξεις και εξορίες λόγω των φρονημάτων του. Ασυμβίβαστος και δραστήριος διετέλεσε Δήμαρχος Περιστερίου. Πρωταγωνίστησε στο χώρο της τοπικής αυτοδιοίκησης και αναγνωριζόταν η συμβολή του στην προάσπιση των λαϊκών ελευθεριών και δικαιωμάτων.

Δήμητρας: Η Δήμητρα ($\Delta\eta = \Gamma\eta + \mu\gamma\tau\varrho = \text{Η Γη Μητέρα}$) ήταν ωραιότατη κόρη του Κρόνου και της Ρέας. Απέκτησε με τον Δία κόρη, την Περσεφόνη, την

ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ

οποίαν με συγκατάθεση του Δία άρπαξε ο Πλούτων και την μετέφερε στα ανάκτορά του στον Κάτω Κόσμο. Αυτό έγινε στην Έννα της Σικελίας, όπου η Περσεφόνη, ενώ έπαιζε με τις νύμφες, επιχείρησε να κόψῃ ωραιότατον Νάρκισσον.

Η Δήμητρα, νιώθοντας αβάσταχτο πόνο για το χαμό της μονάκριβης κόρης της, άρχισε την αναζήτησή της. Μεταμορφωμένη σε γοριά έφτασε στην Ελευσίνα, όπου οι κόρες του Κελεού τη λυπήθηκαν και τη μετέφεραν στο παλάτι. Η Δήμητρα άφωνη και αγέλαστη, μειδίασε μόνο από τα αστεία της Ιάμβης, δεν έτρωγε και δεν έπινε. Ήπιε όμως τον «κυκεώνα», ποτό παρασκευασμένο με τις υποδείξεις της. Η βασιλισσα Μετάνειρα ανέθεσε στη Δήμητρα την ανατροφή του Δημοφώντα και αργότερα του Τριπτόλεμου, στον οποίον έμαθε να καλλιεργεί τα δημητριακά.

Τότε η Δήμητρα δίδαξε τα Ελευσίνια Μυστήρια στον Κελεό, τον Τριπτόλεμο, τον Διοκλήν και τον Εύμολπον. Η Δήμητρα, όταν πληροφορήθηκε από τον Ήλιον πώς χάθηκε η κόρη της εμποδίζει την βλάστηση των φυτών και αναγκάζει τον Δία να μεσολαβήσει, ώστε η κόρη της, να μένει μαζί της στον επάνω κόσμο το 1/3 του έτους ενώ τα άλλα δύο τρίτα να μένει με τον Πλούτωνα.

Δημητσάνας: Κωμόπολη της επαρχίας Γορτυνίας του Νομού Αρκαδίας (υψόμετρο 960μ.). Πρόκειται για ιστορική πόλη κτισμένη στα ερείπια της αρχαίας Τεύθιδος. Για πρώτη φορά αναφέρεται σε πατριαρχικό Σιγίλιον του 963 μ.Χ. όταν ο Ιωάννης Λαμπαρδόπουλος ίδρυσε τη Μονή Φιλοσόφου. Η Μονή αυτή ήταν το πνευματικό κέντρο της Πελοποννήσου. Στην ίδια περιοχή οι Μονές Προδρόμου και Αιμυναλών διαδραμάτισαν επίσης σημαντικό ιστορικό ρόλο.

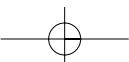
Η Δημητσάνα είναι γνωστή ως πατρίδα αρχιερέων. Λέγεται ότι πλέον των εβδομήντα Πατριαρχών και Μητροπολιτών ήσαν Δημητσανίτες μεταξύ των οποίων ο Πατριαρχης Γρηγόριος ο Ε' και ο εθνεγέρτης Παλαιών Πατρών Γερμανός.

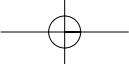
Κατά τη διάρκεια του αγώνα της ελευθερίας στη Δημητσάνα λειτουργούσαν 14 μπαρουτόμυλοι, που εφοδίαζαν τους αγωνιστές με μπαρούτι (Δημητσανίτικο Μπαρούτι) με πρωτεργάτες τους αδελφούς Σπηλιωτόπουλους.

Η περίφημη όμως βιβλιοθήκη της υπέστη καταστροφή, γιατί τα φύλλα των βιβλίων της χρησιμοποιήθηκαν για φυσέκια.

Δημοκρατίας: Η Δημοκρατία (Δήμος = λαός, κρατώ = εξουσιάζω) είναι το πολίτευμα, σύμφωνα με το οποίο την εξουσία ασκεί ο λαός δια των αντιπροσώπων του. Σε αντίθεση με άλλες μιօρφές πολίτευμάτων (Μοναρχία, δικτατορία κ.λ.π.), η Δημοκρατία θεωρείται άριστο πολίτευμα με χαρακτηριστικό στοιχείο τη Λαϊκή Κυριαρχία.

Δημόκριτον: (460-370 π.Χ.) Έλληνας φιλόσοφος που εισήγαγε, μαζί με τον

— ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

Λεύκιππο, την ατομική θεωρία. Καταγόταν από τα Άβδηρα και ήταν μαθητής του Λεύκιππου. Έκανε πολλά ταξίδια. Στην Αθήνα δεν τον πρόσεξαν και το λέει ο ίδιος ('Ηλθον γάρ εἰς Αθήνας καὶ οὐτὶς με ἔγνωκε). Ασχολήθηκε με όλες τις επιστήμες: Μαθηματικά, Φυσική, Ήθική και την Ιστορία του Πολιτισμού. Διακρίνει τη γνώση σε επιπόλαιη και βαθύτερη και ότι η αλήθεια βρίσκεται κρυμμένη στο βάθος και όχι στην επιφάνεια και η εύρεσή της απαιτεί επίπονη έρευνα και συνεπή νοητικό αγώνα.

Δημοσθένους: Ο Δημοσθένης (384-322) ήταν Αθηναίος πολιτικός και φιλότορας. Ήταν μαχητικός και ορμητικός και διακατεχόταν από γνήσιο και φλογερό πατριωτικό πάθος. Εμάχετο κυρίως κατά του Φιλίππου Β' του Μακεδόνος και υπερασπιζόταν την ελευθερία και την ανεξαρτησία της πατρίδας του. Αντίθετες απόψεις εξέφραζε ο Ισοκράτης, εκφραστής του «Πανελλήνισμού». Ο Δημοσθένης απέκτησε δυνατές εμπειρίες από τους δικαστικούς αγώνες, που διεξήγαγε κατά των καταχραστών της πατρικής του περιουσίας. Το πάθος του κατά του αδίκου και η υπεράσπιση του δικαίου ήταν ο σταθερός του προσανατολισμός.

Η δημοτικότητά του ήταν μεγάλη καθώς και το πολεμικό του μένος κατά των Μακεδόνων. Σώζονται αρκετά έργα του μέσα από τα οποία παρουσιάζεται η προσωπικότητά του και η ψυχική δύναμη του ανδρός. Μετά την οριστική επικράτηση των Μακεδόνων, ο Δημοσθένης στον ναό του Ποσειδώνος στην Καλαυρία (Πόρος) ήπιε δηλητήριο και αυτοκτόνησε στις 12-10-322 π.Χ.

Διαγόρα: Ο Διαγόρας ήταν διάσημος αθλητής από τη Ρόδο. Είχε νικήσει και στους τέσσερις Πανελλήνιους αγώνες (Πύθια – στους Δελφούς-, Νέμεα, Ολύμπια, Ίσθμια) αλλά και σε άλλους τοπικούς αγώνες.

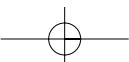
Γέροντας ευτύχησε να δει Ολυμπιονίκες και τους τρεις γιους του, τον Ακουσίλαον, τον Δημάγετον και τον Δωριέα. Οι Ολυμπιονίκες γιοι πρόσφεραν τον κότινον, με τον οποίον στεφανώθηκαν από τους Ελλανοδίκες, στον πατέρα τους, τον οποίον πήραν στον ώμο τους, κάνοντας στο στάδιο το γύρο του θριάμβου· και τότε το πλήθος, συναισθανόμενο την έντονη συγκίνηση του ευτυχισμένου πατέρα, του φώναζε:

«Κάτθανε, ω Διαγόρα, ουκ εξ Όλυμπον αναβήσει»

«Τώρα, Διαγόρα μπορείς να πεθάνεις. Δε μπορείς βέβαια να γίνεις και αθάνατος».

Κόρη του Διαγόρα ήταν και η Καλλιπάτειρα, που εξύμνησε ο Μαβίλης.

Διάκου Αθανασίου: Ήρωας της Ελληνικής Επανάστασης και από τους πρώτους μεγάλους νεκρούς του αγώνα. Γιος του Νίκου Γραμματικού, γεννήθηκε το 1788 στη Μουσουνίτσα. Έγινε μοναχός. Καταδιωκόμενος από τους Τούρκους, για το φόνο ενός διεφθαρμένου ομοεθνούς τους, κατέφυγε στον Αρματωλό Γούλα Σκαλτσά, ο

ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ

οποίος τον έκανε πρωτοπαλλήκαρό του για το θάρρος και την ανδρεία του. Υπηρέτησε και τον Αλή πασά με τον Ανδρούτσο με τον οποίον συνδέθηκε με δυνατή φιλία. Μυήθηκε στη Φιλική Εταιρεία από τον Αθανάσιο Ζαρείφη.

Η μάχη στην Αλαμάνα, ο ηρωισμός του Διάκου και ο μαρτυρικός θάνατός του συνεκίνησαν το Πανελλήνιο και μετουσιώθηκαν σε τραγούδια «Έκοψε Τούρκους αμετρους και εφτά μπουλουκμπασήδες».

Η πολιτεία αναγνώρισε τη μεγάλη του συμβολή και έδωσε σύνταξη 14 δρχ. στην αδελφή του που πέθανε το 1873.

Διγενής Ακρίτας: Ο Διγενής Ακρίτας είναι ο ιδεώδης τύπος εθνικού πολεμιστή κατά τους Μεσαιωνικούς χρόνους. Ήζωή και τα κατορθώματά του ενθουσιάζουν και φρονηματίζουν τον λαό που έβλεπε στον ήρωα την ενσάρκωση των πόθων, των ονείρων και των οραματισμών του.

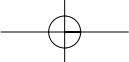
Ο Βασιλειος Διγενής Ακρίτας διακρινόταν για την ομορφιά, τη δύναμη και την παλληκαριά του. Στα τρία χρόνια έμαθε τα γράμματα που χρειάζονταν και από τότε ασχολήθηκε με το κυνήγι αγρίων ζώων.

Ο Διγενής, μετά από σφοδρό αμοιβαίο έρωτα, παντρεύεται την Ευδοκία κόρη του στρατηγού Δούκα, και εγκαθίσταται στα σύνορα του Βυζαντινού κράτους, ως Ακρίτης υπερασπιζόμενος την πατρίδα.

Διογένους: με το όνομα Διογένης υπάρχουν περί τις 15 επιφανείς προσωπικότητες από την αρχαιότητα. Προφανώς ο δρόμος μας, φέρει το όνομα του Διογένη, κυνικού φιλόσοφου, που ήταν από τη Σινώπη του Ευξείνου Πόντου και γεννήθηκε, το 404 π.χ. και πέθανε την ίδια ημέρα με τον Μ. Αλέξανδρον. Ήταν λιτοδίαιτος και κυκλοφορούσε ξυπόλητος και με έναν τριψιλένο χιτώνα. Κοιμόταν σ' ένα πιθάρι στην Κόρινθο, όπου ζούσε στο σπίτι του Ξενιάδη, ως παιδαγωγός των παιδιών του, που τον λάτρευαν.

Διομήδους: Ομηρικός ήρωας, γιος του Τυδέα και εγγονός του Οινέα. Μάνα του ήταν η Δηϊπύλη, κόρη του Αδράστου, βασιλιά του Άργους. Ήταν ένας από τους μνηστήρες της Ωραίας Ελένης, και, όπως όλοι οι άλλοι οι συνυποψήφιοι γαμπροί, που απορρίφθηκαν από τη Λακεδαιμονία Καλλονή, συμμετείχε στον πόλεμο της Τροίας. Θεά προστάτις του ήταν η Αθηνά. Γυναίκα του ήταν η Αιγιάλη και κατ' άλλους η Ερμιόνη. Ο στόλος του αποτελείτο από 80 πλοία (Αργείων, Ασίνης, Ητώνης Τροιζήνους, Επιδαύρου, Αιγίνης και Μάσητος).

Ήταν ισάξιος του Αχιλλέα και ετραυμάτισε στη μάχη ακόμα και την Αφροδίτη, που γύρισε στον Όλυμπο κλαίγοντας. Ο Διομήδης γύρισε στο Άργος όπου και απέθανε. Όμως σε τμήμα της Απουλίας στην Κάτω Ιταλία υπήρχε ονομασία

— ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

«Διομήδους ή Διομήδεια πεδία». Σύμφωνα με άλλη παράδοση ο Διομήδης κατέφυγε εκεί, για να σωθεί από την καταδίωξη της συζύγου του Αιγιάλης, που ήθελε να τον φονεύσει, επειδή είχε ερωτευθεί παθιασμένα άλλον άνδρα, με ενέργειες της Αφροδίτης.

Διονυσίου: Με τό όνομα αυτό αναφέρονται πάνω από 40 Κληρικοί και Μοναχοί, 18 Άγιοι, πατριάρχες, επίσκοποι και πάπες, 7 γιατροί στην αρχαιότητα, δύο γεωγράφοι, εξ καλλιτέχνες, δεκαπέντε συγγραφείς και φιλόσοφοι και εξ τύραννοι, στρατηγοί και ηγεμόνες. Οι σημαντικότεροι και πιο γνωστοί είναι οι δύο τύραννοι των Συρακουσών, που ο Πλάτωνας θέλησε να τους χρησιμοποιήσει για πρακτική εφαρμογή των περί πολιτείας ιδεών του. Αυτοί ήσαν ο Διονύσιος ο Πρεσβύτερος και ο γιος του Διονύσιος ο Νεώτερος με σύμβουλο και οι δύο τους τον Δίωνα, στενό φίλο του Αθηναίου Φιλοσόφου.

Ο Διονύσιος ο Α', γιος του Ερμοκράτη, διακρίθηκε για τους αγώνες του κατά των Καρχηδονίων. Είχε στρατιωτικές αρετές αλλά ήταν δεσποτικός και βίαιος. Ο Διονύσιος ο Β', που διαδέχτηκε τον πατέρα του, είχε δάσκαλο τον Πλάτωνα, που τον κάλεσε γι' αυτό το λόγο ο θείος του ο Δίων. Όμως γρήγορα, όπως και ο πατέρας του, επηρεασμένος από φαδιουργίες, απέπεμψε τον φιλόσοφον.

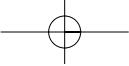
Μετά από περιπέτειες με τον θείο του Δίωνα, ο οποίος τον είχε απομακρύνει από την εξουσία, επανήλθε στα καθήκοντά του. Όμως οι Κορίνθιοι επενέβησαν με τον Τιμολέοντα, διευθέτησαν την κατάσταση, τον δε Διονύσιον μετέφεραν στην Κόρινθο, όπου και πέθανε.

Διος: Ο Δίας (Ζευς) ήταν ο υπέρτατος θεός του Ολύμπου. Γιος του Κρόνου και της Ρέας εκθρόνισε τον πατέρα του και εβασίλευσε αυτός στον ουρανό και τη Γη. Ανατράφηκε στο Ιδαίον άντρον της Κρήτης και τρεφόταν από το γάλα της Αμάλθειας. Φρουροί του ήσαν οι Κουρήτες.

Ο Δίας ακολούθησε τις συμβουλές της γιαγιάς του, της Γαίας. Με εμετικό φάρμακο, που έδωσε στο Δία, απελευθέρωσε τους αδελφούς του Ποσειδώνα και Άδη και επεκράτησε ολοσχερώς μετά τη νίκη του κατά του Κρόνου και του Ιαπετού.

Στη Θεσσαλία έγινε η μεγάλη σύγκρουση. Ο Δίας με συμμάχους τους Κύκλωπες συνέτριψε την αντίπαλη παράταξη, που στήριζαν και οι Τιτάνες. Έκτοτε παρέμεινε ο αδιαφιλονίκητος ηγέτης Ουρανού και Γης.

Στη μυθολογία αναφέρονται καταπληκτικά πράγματα για το Δία, ο οποίος ενσαρκώνει όλες της αρετές και όλα τα ελαττώματα των θνητών. Η εξωσυνγική του δραστηριότητα δεν είχε κανέναν περιορισμό. Θεοί, ημίθεοι και ήρωες αναφέρονται ως παιδιά του Δία. Οι σεξουαλικές του παρενοχλήσεις, προς κάθε ομορφη κοπέλα, δεν είχαν τελειωμό.

ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ

Διοτίμας: Ιέρεια από τη Μαντινεία της Αρκαδίας. Ήταν σοφή γυναίκα και το 429 π.χ. μετά το λοιμό έκανε τον καθαρισμό των Αθηναίων. Στο Συμπόσιο του Πλάτωνα ο Σωκράτης υποστηρίζει ότι στη Διοτίμα οφείλει τις απόψεις του για τον έρωτα, ως πόθου και κινήτρου για το ωραίο και το αληθινό. Ωστόσο, παρ' όλες τις έρευνες των φιλολόγων, δεν έχει εξακριβωθεί εάν η Διοτίμα, όπως παρουσιάζεται, ήταν ιστορικό πρόσωπο ή δημιούργημα της φαντασίας του Πλάτωνα.

Διστόμου: Το Δίστομο είναι κωμόπολη της Βοιωτίας. Το 1944 οι Γερμανοί κατακτητές εδολοφόνησαν το πλείστον των κατοίκων. Πλησίον της πόλης σώζονται ερείπια αρχαίας πόλης της Αμβρώσου ή Αμφύσου, την οποία κατέστρεψε ο Φίλιππος ο Β'. Σημαντική η παρουσία του Διστόμου και στον αγώνα του 1821.

Δολιανών: Τα Δολιανά (άνω και κάτω) είναι χωριό της Κυνουρίας του Νομού Αρκαδίας. Υπάρχουν και τα Δολιανά της επαρχίας Δωδώνης των Ιωαννίνων. Προφανώς όμως εδώ τιμώνται τα Δολιανά Αρκαδίας, εξαιτίας της δεύτερης νικηφόρου μάχης, μετά από εκείνη στο Βαλτέτσι, κατά το 1821. Στις 18 Μαΐου αντιμετωπίστηκαν με επιτυχία οι Τούρκοι από τους επαναστάτες με τους Κολοκοτρώνη, Νικηταρά, Πλαπούτα και άλλους. Μετά τις νίκες αυτές κατά του Κεχαγιάμπη Μουσταφά, ο Κολοκοτρώνης με τους άντρες του στένεψαν ακόμα περισσότερο τον κλοιό γύρω από την Τρίπολη, την οποία τελικά απελευθέρωσαν στις 23-9-1821.

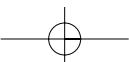
Δομοκού: Ο Δομοκός είναι κωμόπολη του Νομού Φθιώτιδας με μεγάλη εμπορική κίνηση. Στην αρχαιότητα ονομαζόταν Θαυμακός. Και στο Μεσαίωνα ήταν περίφημη πόλη.

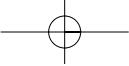
Κατά τον πόλεμο του 1897 κατακτήθηκε από τους Τούρκους στις 9 Μαΐου.

Δονούσης: Η Δονούσα (ή Δενούσα) είναι ένα νησάκι ανατολικά της Νάξου. Όλες οι ποικιλίες των αποδημητικών πουλιών την χρησιμοποιούν ως αναπαυτήριον. Έχει λατομεία Μαρμάρου. Κατά τον Α' παγκόσμιο πόλεμο έγινε γνωστή διεθνώς γιατί εκεί έγινε μυστικά ανθράκευση του Γερμανικού θωρηκτού «Γκαίμπεν».

Δοξάτον: Το Δοξάτο είναι κωμόπολη του Νομού Δράμας. Βρίσκεται στη μέση εύφορης πεδιάδας με κύριες καλλιέργειες τον καπνό και τα Δημητριακά. Το 1913 καταστράφηκε και ανοικοδομήθηκε με άριστη ρυμοτομία και ωραία σπίτια.

Κατά τον Μακεδονικόν αγώνα το Δοξάτον είναι το κέντρο των Ελλήνων ανταρτών. Στις 30 Ιουνίου 1913 πυρπολήθηκε από τους υποχωρούντες Βουλγάρους, ενώ περισσότεροι από 650 κάτοικοι εσφαγιάσθησαν. Το 1941 πάλι οι κατακτητές

— ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

συνεργάτες των Γερμανών Βούλγαροι εσφαγίασαν πάνω από 350 κατοίκους. Το Δοξάτο θεωρείται το Μεσολόγγι του βιρά, ως τόπος θυσιών και μαρτυρίου.

Δορυλαίου: ή Δορυλάειον. Αρχαιοτάτη πόλη της Μ. Ασίας στη Φρυγία. Ιδρύθηκε τον 6ο π.χ. αιώνα από τον Ερετοίεα Δορύλαο. Ήταν κτισμένη δίπλα στον Θύμβρον, παραπόταμο του Σαγγαρίου, πάνω στο λόφο Σαρολιούν. Συγκοινωνιακός κόμβος και αξιόλογο φρούριο επί Βυζαντίου. Υπήρξε πεδίο σφοδρότατων συγκρούσεων μεταξύ Βυζαντινών και Τούρκων, αλλά και κατά τη Μικρασιατική εκστρατεία. Τα ερείπια της πόλης σώζονται τρία χιλιόμετρα Βόρεια του Εσκί-Σεχίρ.

Δούκα Μιχαήλ: Ιστορικός του Βυζαντίου. Έζησε τον 15ον αιώνα και έγραψε την ιστορία των χρόνων της Αλώσεως. Το έργο του μαζί με εκείνα του Χαλκοκονδύλη, του Φραντζή και του Κριτόβουλου είναι οι σπουδαιότερες ελληνικές πηγές για τα χρόνια εκείνα. Η ιστορία του Δούκα περιλαμβάνει τα γεγονότα από το 1341 ως το 1462. Το έργο του είναι πολύτιμο γιατί το διακρίνει απλότητα και σαφήνεια.

Δουκάδων: Χωριό της Κέρκυρας.

Δούνια Μανώλη: Αγωνιστής του 1821. Ήταν από την Κυνουρία. Πρωταγωνίστησε στην απελευθέρωση της Τριπόλεως (Ντρομπολιτσάς) στις 23-9-1821. Ενώ περιπολούσε κοντά στα τείχη της πολιορκούμενης πόλης αντελήφθη γνωστόν του Τούρκον να φρουρεί σ' ένα σημείο του τείχους. Του ζήτησε να τον αφήσει να ανέβει στα τείχη και όταν έπεφτε η πόλη θα τον προστάτευε. Ο Τούρκος του επέτρεψε. Όταν ανέβηκε στις επάλξεις αιφνιδίασε τον Τούρκο, τον ακινητοποίησε, προσέτρεξεν αγιοπετρίτες με σκάλες ανέβηκαν στους προμαχώνες άνοιξαν την Πύλη κοντά στο πηγάδι της Βολιμής και οι επαναστάτες εισόρρημησαν στην πόλη με τα γνωστά επακόλουθα.

Δραγατσανίου: Το Δραγατσάνι είναι πόλη της Ρουμανίας στη μικρή Βλαχία. Εκεί διαδραματίστηκε ένα από τα πιο ηρωικά και τραγικά γεγονότα του 1821. Στο Δραγατσάνι έγινε η συγκλονιστική μάχη Τούρκων και επαναστατών Ελλήνων το μεγαλύτερος μέρος των οποίων αποτελούσαν οι ιερολοχίτες. Έλληνες φοιτητές από όλη την Ευρώπη ανταποκρίθηκαν στην πρόσκληση του Υψηλάντη για να αγωνιστούν υπέρ της Ελευθερίας της φιλτάτης πατρίδος και ίδρυσαν τον Ιερό Λόχο. Στη μάχη εκείνη υπερίσχυσαν οι Τούρκοι οι δε ιερολοχίτες αποδεκατίστηκαν προκαλώντας συγκίνηση και θαυμασμό σ' όλες τις ελεύθερες ψυχές.

Ο Ανδρέας Κάλβος ύμνησε τους ιερολοχίτες:

«Ας μη βρέξει ποτέ το σύννεφον

και ο άνεμος σκληρός ας μη σκορπίσει
το χώμα το μακάριον
που σας σκεπάζει.
Κι αυτού ας ξεφυτρώνουν
αιώνια τ'άνθη».

Δραγούμανος: (ή Δραγομάνος). Είναι ο διερμηνέας και μάλιστα ο διερμηνέας που διόριζαν οι Τούρκοι προκειμένου να επικοινωνούν με τους ξένους. Η θρησκεία τους επέτρεπε να μιλούν μόνο τρεις γλώσσες (Τούρκικη, Περσική, Αραβική). Στο Δήμο μας εκτός από το δρόμο υπάρχει ολόκληρη συνοικία που βρίσκεται στη Ραδιοφωνία και την οποία διασχίζει από το Ρίμινι ο προαναφερόμενος δρόμος.

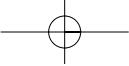
Το Σεπτέμβριο του 1821 εβδομήντα έφιπποι του Ομέρ Βρυώνη έφτασαν στου Δραγούμανου για λεηλασία. Ισάριθμοι Χασιώτες και Μενιδιάτες που πληροφορήθηκαν για την επιδρομή τους καρτερούσαν Επικεφαλής ο Αναστάσης Λέκκας και ο Μήτρος Σκεβάς. Μετά από σκληρή μάχη υποχώρησαν. Ο Ομέρ Βρυώνης έσπευσε σε βοήθεια. Κινδύνεψε κι ο ίδιος από τον Αθηναίο αγωνιστή Δήμο Ρουμπέση αλλά τον έσωσε σωματοφύλακάς του. Μετά την αποτυχία του ο Ομέρ Βρυώνης έφυγε για τη Λαμία τρομοκρατημένος.

Δρίσκος: Βουνό πάνω από τη Λίμνη των Ιωαννίνων και προέκταση του Μιτσικελίου. Έκεί διεξήχθησαν σφοδρότατες μάχες στις 26 ως 28 Νοεμβρίου του 1912. Ο αρχηγός του στρατού της Ηπείρου, αντιστράτηγος Σαπουντζάκης, διέταξε γενική επίθεση στις κορυφές του Δρίσκου για να διευκολύνει την επίθεση για την απελευθέρωση των Ιωαννίνων. Στις σκληρές αυτές μάχες τραυματίστηκε ο αρχηγός των Ελλήνων Ερυθροχιτώνων (Γαριβαλδινών) Ρώμας και σκοτώθηκαν και πέντε αξιωματικοί μεταξύ των οποίων και ο λόγιος ποιητής λοχαγός Λορέντζος Μαβίλης.

Δροσίνη Γεωργίου: (1859-1951). Ποιητής και πεζογράφος. Γεννήθηκε στην Αθήνα, όπου και σπούδασε. Το 1878 μαζί με τον Νικόλαο Πολίτη ανέλαβαν τη Διεύθυνση της «Εστίας». Διετέλεσε ιδρυτής, μέλος και πρόεδρος πολλών συλλόγων, όπως και του οίκου τυφλών. Υπηρέτησε ως Γενικός Επιθεωρητής Δημοτικής Εκπαίδευσης και τμηματάρχης του Υπουργείου Παιδείας.

Το 1926 έγινε ακαδημαϊκός και τιμήθηκε με το Εθνικό Αριστείον Γραμμάτων και Τεχνών. Εξέδωσε 15 ποιητικές συλλογές και πολλά πεζογραφήματα. Πολλοί στίχοι του ποιητή μελοποιήθηκαν και τραγουδήθηκαν από το λαό, όπως η ανθισμένη αμυγδαλιά.

Δυοβουνιώτη: (1763-1831) Ο Ιωάννης Δυοβουνιώτης γεννήθηκε το 1763 στο

— ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

χωριό Δυο Βουνά της Οίτης. Ήταν γιος του Κωνσταντίνου Ξιέκη. Ψυχογιός και πρωτοπαλλήκαρο του πατέρα του Οδυσσέα Ανδρούτσου, αναδείχτηκε αρματωλός Βουδονίτσας. Κατά τον μεγάλο διωγμό των κλεφτών το 1806 κατέψυγε κι αυτός στη Ζάκυνθο, όπου φρόντισε για τη μόρφωση των παιδιών του. Κατηχήθηκε στη Φιλική Εταιρεία από τους Σακελλίωνα και Ζαρείφη και έλαβε μέρος από τους πρώτους στην κήρυξη του απελευθερωτικού αγώνα του 1821. Το 1822 απεσύρθη στο χωριό του, αφήνοντας στο πόδι του το γιο του Γεώργιον. Πέθανε το 1831.

Δυρραχίου: Το Δυρράχι είναι παραλιακή αλβανική πόλη στο Αδριατικό Πέλαγος. Πρόκειται για την αρχαία Επίδαμνο, αποικία των Κερκυραίων. Οι εχθροπραξίες με τη Μητρόπολη Κόρινθο αποτέλεσαν μια από τις αφορμές του Πελοποννησιακού Πολέμου.

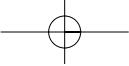
Το Δυρράχι ως ονομασία είναι γνωστή από τον 3ο π.χ. αιώνα, και λέγεται ότι η πόλη αυτή κτίστηκε από τον Δυρράχιον, γιο του Ποσειδώνα και της Μελίσσης, της κόρης του Επιδάμνου. Κατά καιρούς αποτέλεσε θέατρο στρατιωτικών συγκρούσεων λόγω της επίκαιρης θέσης που είχε για τον έλεγχο της Αδριατικής. (Υπάρχει και Δυρράχιον στην Αρκαδία – αρχαία Αμφειά, πατρίδα του στρατηγού του 1821 Παν. Κεφάλα. Στο μοναστήρι Ρεκίτσα, που βρίσκεται στην περιοχή, εμορφώθη ο Παπαφλέσσας. Σι' αυτό επίσης ελαμβάνοντο αποφάσεις για εξορμήσεις των Ζαχαριά, Παπαγεωργίου (Αναγνωσταρά) Κολοκοτρώνη, Φλεσσέων, Νικηταρά, Κεφάλα κ.α.).

Δωδεκανήσου: Νησιωτικό συγκρότημα στο Αιγαίο. Πρόκειται για 14 μεγάλα και μέτρια νησιά και για 80 περίπου μικρά και βραχονησίδες. Αρχικά εκαλούντο Νότιοι Σποράδες. Επεκράτησε όμως συμβατικά η ονομασία Δωδεκάνησος, της οποίας η ιστορία είναι καθαρά ελληνική. Αρχαιότεροι κάτοικοι της Ρόδου αναφέρονται οι Τελχίνες. Ως αυτόχθονες φέρονται και οι Ηλιάδαι, άμεσοι απόγονοι του Ήλιου. Τα ευρήματα αποδεικνύουν την παλαιότερη σχέση, μεταξύ Κρήτης – Μυκηνών και Δωδεκανήσου. Η Ιαλυσός ονομάζόταν και Αχαΐα.

Ο Τληπόλεμος, εγκαταστάθηκε στη Ρόδο μετά το θάνατο του Λικυμνίου στο Άργος. Αυτός ήταν γιος του Ηρακλή και της Αστυόχειας. Στην Τροία σκοτώθηκε από τον Σαρπηδόνα, το Βασιλιά της Λυκίας, μετά από μονομαχία. Μετά τον Τρωικό Πόλεμο η Δωδεκάνησος ακμάζει εκδιώκοντας, τους Φοίνικες από το Αιγαίον.

Πρωταγωνίστησαν σε όλες τις ιστορικές περιόδους και κάτω από ποικίλους δυνάστες, τελευταίοι των οποίων ήσαν οι Ιταλοί. Τα Δωδεκάνησα προσαρτήθηκαν στην Ελλάδα μετά το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, στις 7 Μαρτίου 1948.

Δωδώνης: Η Δωδώνη, αρχαιότατη πόλη της Ηπείρου, ήταν τόπος ιερός, όπου

ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ

λατρευόταν ο Δωδωναίος Δίας. Κατά την παράδοση (Ηροδ. B. 52), Φοίνικες έμποροι απήγαγαν δύο ιέρειες από το Ιερό του Άμμωνα στη Θήβα της Αιγύπτου και τη μία από αυτές πούλησαν στη Λιβύη, όπου ίδρυσε το μαντείο του Άμμωνα, και την άλλην στην Ήπειρο, όπου ίδρυσε το μαντείο της Δωδώνης. Στη Δωδώνη οι ιερείς έδιναν χρησιμούς ερμηνεύοντας τους θιρύβους της φυλλωσιάς της Ιεράς Δρυός, που δημιουργούσε ο άνεμος.

Άλλοι επιστήμονες υποστηρίζουν ότι το Μαντείο της Δωδώνης είναι πολύ παλαιότερον εκείνων της Λιβύης και της Θήβας. Αρχικά χρησιμοδότες ήσαν άνδρες. Αργότερα διορίζονταν τρεις γηραιές γυναίκες. Πάλι ο Ηρόδοτος αναφέρει ότι, όταν πέρασε από εκεί, ιέρειες ήσαν η Προμέντια, η Τιμαρέτη και η Νικάνδρα.

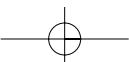
Δωρίδος: Η Δωρίς ήταν κόρη του Ωκεανού και της Τηθύος και μάνα των 50 θυγατέρων, που απέκτησε με τον Νηρέα (Νηρηίδες ή Δουριδές). Δωρίδα λέγεται και μέρος της κεντρικής Ελλάδας που βρίσκεται μεταξύ Καλλιδρόμου, Πύρρας, Παρνασσού και Γκιώνας. Φτωχική περιοχή από την αρχαιότητα οι δε κάτοικοί της λέγονταν «λιμοδωριείς». Πόλεις της το Λιδωρίκι, η Αρτοτίνα, το Ευπάλιον. Από την Αρτοτίνα καταγόταν ο καπετάν Σκαλτσάς ή ο Σκαλτσοδήμος. Στον αγώνα του 1821 συμμετείχε από την αρχή (28-3-1821) με πρωτεργάτη τον Σκαλτσά.

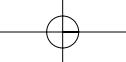
Έβρος: Ο Έβρος ήταν γιος του Κάσσανδρου, βασιλιά της Θράκης. Η μητριά του προσβεβλημένη από την άρνηση του να συνάψει σχέσεις μαζί της, τον κατηγόρησε για ερωτική παρενόχληση και ο νεαρός Έβρος για να αποφύγει την τιμωρία από τον πατέρα του, που πίστεψε τη γυναικά του, ρίχτηκε στα νερά του ποταμού Ρόμβου και πνίγηκε. Έκτοτε ο ποταμός αυτός ονομάστηκε Έβρος. Στις όχθες αυτού του ποταμού λέγεται ότι οι μαινάδες ή Βάκχες καταστάραξαν τον Ορφέα.

Σήμερα ο Έβρος, ένας σημαντικός και με πολλά νερά ποταμός, αποτελεί το σύνορο Ελλάδος - Τουρκίας, ενώ Έβρος λέγεται και ο μεγαλύτερος από τους τρεις Νομούς της Θράκης με πρωτεύουσα την Αλεξανδρούπολην.

Ε.Δ.Ε.Σ. (Εθνικός Δημοκρατικός Ελληνικός Σύνδεσμος) Πρόκειται για την αντιστασιακή οργάνωση του Ναπολέοντα Ζέρβα που έδρασε κυρίως στην Ήπειρο και τα Επτάνησα από το 1941 ως το 1944. Ήταν η δεύτερη μεγάλη αντιστασιακή οργάνωση της κατοχής.

Εδέσσης: Η Έδεσσα, γνωστή για τους καταρράκτες της, είναι πόλη της κεντρικής Μακεδονίας και πρωτεύουσα του Νομού Πέλλας. Οι πρώτοι κάτοικοί της ήσαν Θράκες. Κατά τον 8ον π.χ. αιώνα, οι Αργείοι με τον Κάρανον κατέκτησαν την περιοχή. Παρέμεινε έδρα του Βασιλέα της Μακεδονίας ως τον Αρχέλαον (399)

— ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

οπότε η πρωτεύουσα μεταφέρθηκε στην Πέλλα. Έκτοτε η Έδεσσα έμεινε η νεκρόπολη. Κάποια περίοδο λεγόταν Βοδενά.

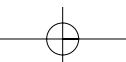
Πολλές οι περιπέτειές της και πολλοί οι κατακτητές της. Παρέμεινε όμως πάντα ελληνική πόλη με ακμαίο ελληνικό πληθυσμό.

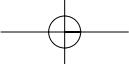
28ης Οκτωβρίου: Στις 28 Οκτωβρίου 1940 ο Μουσολίνι ακήρουξε τον πόλεμο κατά της Ελλάδας. Ο Ελληνικός λαός, σαν ένας άνθρωπος, αντιστάθηκε στις φασιστικές ορδές και τελικά νίκησε. Στα βουνά της Ηπείρου οι έλληνες αξιωματικοί και στρατιώτες έγραψαν με την ανδρεία τους, κάτω από αντίξοες συνθήκες, σελίδες δόξας και ηρωισμού. Το έθνος γιορτάζει κάθε χρόνο αυτήν την ημέρα, ως ημέρα του θρυλικού ΟΧΙ και της ανέκφραστης γενναιότητας των παιδιών της Ελλάδος, εμπνευσμένων από το ιστορικό τους παρελθόν και από την πίστη τους στα ιδεώδη της ελευθερίας, της ανεξαρτησίας, της ισονομίας και ισοπολιτείας. Προστάτευσαν με τον αγώνα τους τις γυναίκες, τα παιδιά τους, τους γονείς τους αλλά και τις πατρογονικές εστίες, τους βωμούς και τα ιερά τους.

Ειρήνης: Η Ειρήνη ήταν θεά, ακόρη του Δία και της Θέμιδος, αδελφή της Ευνομίας και της Δίκης. Υμνήθηκε από Έλληνες και Λατίνους ποιητές. Ο Ευοιπίδης την αποκαλεί γλυκείαν, βαθύπλουτον, καλλίστην των θεών, ολβιοδοτήραν και πλουτοδότραν «τοις βροτοίς» (που παρέχει ευτυχία και πλούτο στους ανθρώπους). Ο μεγάλος γλύπτης Κηφισόδοτος, πατέρας του Πραξιτέλη, είχε φιλοτεχνήσει άγαλμα της θεάς Ειρήνης με σκήπτρο στο δεξί χέρι και τον μικρόν πλούτο στο δεξί. Η ειρήνη, που αποτέλεσε πάντα το ξητούμενο των φιλήσυχων λαών, είναι η προσωποποίηση της ειρηνικής διαβίωσης και συνεργασίας των ανθρώπων και κατά των καταστρεπτικών πολέμων, που βυθίζουν στη δυστυχία και τη θλίψη τους λαούς.

Ειρήνης και Φιλίας. Προς τιμήν των κυρίαρχων συναισθημάτων της φιλανθρώπου καρδίας των απλών και φιλήσυχων ανθρώπων. Με την επικράτηση αυτών των συναισθημάτων η ζωή θα ήταν παραδεισένια. Δυστυχώς οι άνθρωποι από εγωισμό και αλαζονεία εργάζονται αυτοκαταστροφικά, εμφροδούμενοι από επικίνδυνα δί' εαυτούς και τους συνανθρώπους τους συναισθήματα όπως το μίσος, η εχθρότητα, η άνευ ορίων αντιπαλότητα και η επικράτηση του ισχυρότερου. Είναι άξιοι επαίνου εκείνοι που σκέφτηκαν να δώσουν σ' ένα δρόμο του Δήμου μας αυτό το όνομα, που όσο και να φαίνεται ουτοπία ενδόμυχα όλοι θα ήθελαν να επικρατεί ειρήνη και φιλία στις ανθρώπινες αλλά και στις διακρατικές σχέσεις.

Εκάβης: Η Εκάβη, σύζυγος του Πριάμου, ακόρη του Δάμαντα, Βασιλιά της Φρογγίας. Ήταν η δεύτερη γυναίκα του Πριάμου, του Βασιλιά της Τροίας (η πρώτη

ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ

ήταν η Ερίσβη) και απέκτησαν μαζί 19 παιδιά μεταξύ των οποίων τον Έκτορα και τον Πάροη. Το παρατσούκλι της ήταν Χοιρόλη επειδή είχε κάνει πολλά παιδιά (όπως η γουρούνα). Περίφημη η τραγωδία του Ευριπίδη «Εκάβη».

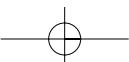
Εκαταίου: Ο Μιλήσιος (υπήρχαν και ο Ερετοίες και ο Αβδηρίτης), ήταν ο διασημότερος προ του Ηροδότου ιστορικός και γεννήθηκε το 549 π.χ. (4ον έτος της 57ης Ολυμπιάδας). Γιος του Ηγησάνδρου, θεϊκής καταγωγής όπως εκαυχώντο. Ήταν λογοποιός και τις πληροφορίες από τα ταξίδια του σε διάφορες χώρες (Αίγυπτο κ.λ.) κατέγραψε στα συγγράμματά του. Ασχολήθηκε και με τα δημόσια πράγματα και το 501 διαφώνησε με τον Αρισταγόρα για επανάσταση κατά των Περσών (Ιωνική Επανάσταση) προβλέπων τα δεινά για τους Έλληνες.

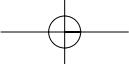
Έκτορος: Ο Έκτορας ήταν γιος του Πριάμου και της Εκάβης, σύζυγος της ευπρεπούς Ανδρομάχης και πατέρας του άτυχου Αστυάνακτα ή Σκαμάνδριου. Ο Όμηρος τον περιγράφει ως τον ηρωικότερον, συνετότερον και ευγενέστερον ήρωα της Ιλιάδας. Τον αποκαλεί φαίδιμο, διίφιλον, μεγάθυμον, θρασύν (θαρραλέον), πελώριον, μέγαν κορυθαίολον, ανδρόφονον, ποιμένα λαών κ.λ.π. Ευγενής προς τους αδύνατους και γεμάτος σεβασμό για τους ανδρείους, τίμιος και γενναίος πολεμιστής, ευλαβής προς τους θεούς, αφοσιωμένος σύνυγος, τρυφερός πατέρας, φιλόστοργος γιος. Ήταν η περηφάνεια των Τρώων. Την ανδρεία του φοβήθηκε και ο ίδιος ο Αχιλλέας «Και μόλις είδε τον Έκτορα τον έπιασε τρομάρα - X. 136). Κατά τις πολεμικές συγκρούσεις Ελλήνων και Τρώων τα έβαλε με όλους τους ήρωες της ελληνικής πλευράς και τραυμάτισε τον Ευρύπουλον, τον Διομήδη, τον Οδυσσέα αλλά και τον ίδιον τον Αγαμέμνονα.

Σύνθημα του ήταν «Είς οιωνός ἀριστος αμύνεσθαι περί πάτοης».

Τελικά σκοτώθηκε από τον Αχιλλέα, ο οποίος κινούμενος από οργή και εκδικητική μανία για το θάνατο του επιστήθιου φίλου του, τον Πατρόκλου, έδεσε το πτώμα του νεκρού Έκτορα πίσω από το άρμα του και το έσυρε περιφρονητικά γύρω από τα τείχη της Τροίας.

Ελ Αλαμέιν: Μικρό χωριό της Αιγύπτου σε απόσταση 120 χ.μ. από την Αλεξάνδρειαν. Έγινε γνωστό, κατά τον Β' Παγκόσμιου Πόλεμου, αφού εκεί έγινε μια από τις κρισιμότερες μάχες, του πολέμου, στην οποία μετέσχε και η 1^η ελληνική ταξιαρχία. Αντίπαλοι οι Γερμανοί με τον Ρόμπελ και οι Αγγλοί με τον Μόντι (Μοντγκόμερη). Στις 13-10-1942 άρχισε η επίθεση των συμμαχικών δυνάμεων κατά των Γερμανοϊταλών. Η Ελληνική ταξιαρχία υπό των Κατσώταν έδρασε με ηρωισμό. Ήταν η αρχή των τέλους για τις δυνάμεις του άξονα.

— ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

Ελαιών: Η Ελιά είναι δέντρο ιερό και ελληνικό. Κατά τη μυθολογία η πρώτη ελιά φύτωσε στο Σηκό του Ερεχθείου στην Ακρόπολη, ως δώρο της Αθηνάς, και οι κάτοικοι της Κεκροπίας από ευγνωμοσύνη προς τη θεά ονόμασαν την πόλη τους Αθήνα. Τα προϊόντα της Ελιάς εύγευστα και θρεπτικά (ελιές, λάδι) αποτέλεσαν στο διάβα των αιώνων μια από τις βασικές τροφές των παραμεσογείων λαών. Ως δέντρο της ειρήνης έχει αρκετούς συμβολισμούς. Οι ικέτες ή οι πρέσβεις κρατούσαν για την προστασία τους κλαδί ελιάς, όταν μετέβαιναν σε εχθρούς. Ένα κλαδί ελιάς ή και αγριελιάς (κότινος) ήταν το έπαθλο των νικητών σε καλλιτεχνικούς και αθλητικούς αγώνες.

Ελασσόνας: Πόλη της Θεσσαλίας. Από τον Όμηρο αναφέρεται ως Ολοσσόνα και από τον Βυζαντινόν Προκόπιον ως Λασσόνα.

Στον 18ον αιώνα ήταν Βαλιντέ Χας, δηλαδή περιφέρεια της μητέρας του Σουλτάνου. Το 1897 ήταν έδρα του Γενικού στρατηγείου των Τούρκων υπό τον Ετέμ Πασά. Το 1912 με τον Α' Βαλκανικό Πόλεμο, παρά την ισχυρή οχύρωση της, απελευθερώθηκε από τους Έλληνες στις 6/10.

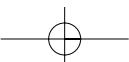
Απέναντι από την πόλη βρίσκεται η ιστορική Μονή της Παναγίας της Ολυμπιώτισσας, που ιδρύθηκε το 1336 από τον αυτοκράτορα Ανδρόνικο Γ' Παλαιολόγο.

Ελένης: Όνομα αβέβαιης ετυμολογίας. Η ωραία Ελένη, ήταν κόρη του Τυνδάρεω και της Λήδας και αδελφή των Διοσκουρῶν Κάστορα και Πολυδεύκη. Λόγω της εκπάγλου ωραιότητάς της, την ήθελαν για γυναίκα τους όλα τα αρχοντόπουλα της εποχής της. Τελικά η ίδια επέλεξε για σύζυγό της τον ωραίο Μενέλαο, Βασιλιά της Σπάρτης. Οι άλλοι μνηστήρες ορκίσθηκαν ότι θα συμπαρίσταντο στον τυχερό σε περίπτωση που κάποιος θα του εναντιωνόταν.

Ένα πριγκιπόπουλο του Ιλίου (της Τροίας), ο Πάρις, επισκεπτόμενος τη Σπάρτη, θαμπάθηκε από την ομορφιά της Βασίλισσας και χωρίς να λογαριάσει τη φιλοξενία του Μενελάου, την απήγαγε στην Ανατολή.

Ήταν η αφορμή, κατά τη Μυθολογία, του δεκαετούς Τρωικού πολέμου, που οδήγησε στην καταστροφή της πόλης του Πριάμου. Και οι Έλληνες όμως, παρά τη νίκη τους, δεν πλήρωσαν μικρό τίμημα.

Ενδεικτικός ο θαυμασμός των γερόντων της Τροίας στο αντίκρυσμά της. Αυτοί, παρ' ότι τα παιδιά τους κινδύνευαν να χάσουν, εξαιτίας της, τη ζωή τους στις μάχες με τους αχαιούς, αναφώνησαν θαυμάζοντάς την «Ας μην κατηγορούν τους Τρώες και τους Αχαιούς με τα γερά πόδια, που πολύν καιρόν βασανίζονται για μια τέτοια γυναίκα. Ολόιδια είναι η όψη της με αθάνατης θεάς» (Γ. 156-158).

ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ

Ελευθερίας: Η ελευθερία κατά του Κ. Γεωργούλη (Λεξικό Ήλιος, τόμος Η σελ. 624 κ.ε.) είναι η κατάσταση του μη υποκειμένου σε σωματικό ή ηθικό εξαναγκασμό. Ακώλυτος εκδήλωση της βουλήσεως του ατόμου. Επί κράτους ή λαού η μη υποταγή σε ξένη θέληση.

Το αισθημα της ελευθερίας αποτελεί πανανθρώπινο ιδανικό και εξακτινώνεται σε πολλές μορφές. Ατομική ελευθερία, εθνική, πολιτική, κοινωνική, οικονομική, ηθική κλπ. Η ιστορία είναι γεμάτη από προσπάθειες και αγώνες υπέρ της ελευθερίας, αφού ουδέποτε τα μικρά ή μεγάλα συμφέροντα ατόμων ή λαών σεβάστηκαν ουσιαστικά αυτό το πανανθρώπινο αίτημα.

Ελλησπόντου: Ελλήσποντος η Δαρδανέλια (Τουρκ. Μπάχο Σεφέντ Μπογάζι). Είναι ο πορθμός που ενώνει την Προποντίδα με το Αιγαίον και χωρίζει την Ευρώπη από την Ασία.

Είναι γνωστός και ως Τσανάκ – Καλέ.

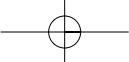
Κατά τη Μυθολογία το όνομα πήρε το κανάλι από τον πνιγμό της Έλλης, η οποία πετώντας με τον αδελφόν της Φρέξι πάνω σε χρυσόμαλλο κοράρι, είχε φύγει από την Ιωλαίο φοβούμενη τη μητριά της. Προορισμός τους η Κολχίδα, το Βασίλειο του Αιήτη, γνωστό και από την αργοναυτική εκστρατεία. Τα στενά αποτέλεσαν κατά καιρούς αντικείμενο σκληρών διπλωματικών διαπραγματεύσεων αλλά και συγκρούσεων για να επιτευχθεί ο ακώλυτος πλούς των πλοίων.

Ελικώνος: Βουνό της Βοιωτίας προς τον Κορινθιακό Κόλπο. Στον κυρίως Ελικώνα – Ζαγορά σήμερα – υπήρχε ναός του Ελικωνίου Διος και η πηγή Ιπποκρήνη – σήμερα Κρύο Πηγάδι – που ανέβλυσε με το χτύπημα της οπλής του φτερωτού αλόγου Πήγασος. Στον Δυτικό Ελικώνα βρίσκεται η Μονή του Οσίου Λουκά και κοντά σ' αυτή το τρίστρατο (Σχιστή Οδός), όπου ο Οιδίποδας σκότωσε, άθελά του, τον πατέρα του Λάϊο, Βασιλιά της Θήβας.

Κατά τη Μυθολογία ο Ελικώνας και ο Κιθαιρώνας ήσαν αδέλφια, διαφορετικά όμως στο χαρακτήρα. Ο Ελικών ήταν ήρεμος και καλός, ενώ ο Κιθαιρών ήταν πλεονέκτης και άρπαγας. Ο Κιθαιρώνας σκότωσε τον πατέρα του και έρριξε τον αδελφό του σε βάραθρο, όπου έπεσε όμως και ο ίδιος από την ορμή του. Ο Θεός μεταμόρφωσε τα δύο αδέλφια σε βουνά.

Στον Ελικώνα ζούσαν και οι Ελικωνιάδες Μούσες.

Ελπίδος: Η ελπίδα, από το ἐλπίω ή ἐλπομαι (προκαλώ αναμονή ή προσδοκία), είναι συναίσθημα του εγώ. Συναίσθημα που προκαλεί η πιθανότητα επιθυμητού συμβάντος. Κατά τη μυθολογία η Πανδώρα όταν άνοιξε από περιέργεια το κουτί που τις πρόσφεραν οι θεοί και μέσα στο οποίο είχαν εγκλείσει όλα τα κακά

— ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

κλείνοντας το κατάφερε να κρατήσει μέσα σ' αυτό την Ελπίδα. Γι' αυτό η ελπίδα πεθαίνει τελευταία.

Οι αρχαίοι την παρουσίαζαν ως νεαρή κοπέλα.

Εορδαίας: Η Εορδαία, η χώρα των Εορδαίων ή Εορδών, ήταν επαρχία της Ανω Μακεδονίας. Παλαιότερα οι Εορδαίοι κατοικούσαν στην κοιλάδα του Εορδαίου (Δεβόλη ή Ντεβόλ) στη σημερινή Κορυτσά. Διώχθηκαν όμως από τους Ιλλυριούς και εγκαταστάθηκαν στην περιοχή των λιμνών Βεγορίτιδος (Οστρόβου), Πείρων (Πετέροσκο) και Χειμαδίτιδος (Ρούντνικ). Τα όρια συμπίπτουν με τα σημερινά της επαρχίας Εορδαίας. Ως τη βασιλεία του Αερόπου διοικείτο από δικό της βασιλιά. Από τον 6ο αιώνα ενσωματώθηκε στο κράτος των Αιγών. Στο στρατό του Φιλίππου και του Μεγ. Αλεξάνδρου αποτελούν χωριστή τάξη πεζέταιρων την «Εορδαίαν τάξιν». Από την Εορδαία κατήγοροι οι Λαγίδες, που εβασιλεύσαν αργότερα στην Αίγυπτο.

Επαρχία του Ν. Κοζάνης λέγονταν και επαρχία Πτολεμαΐδας και Καιλαρίων. Με πρωτεύουσα την Πτολεμαΐδα αποτελεί το μεγαλύτερο Βιομηχανικό Κέντρο της χώρας στον Τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας.

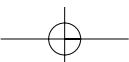
Επιδαύρου: Αρχαία πόλη της Αργολίδας, προς τον Σαρωνικό Κόλπο. Πρώτος άρχοντας της ο Πιτηρεύς και δεύτερος ο Αργείος Διηφόντης, τον οποίον διαδέχτηκε ο Επίδαυρος. Κατέστη περίφημη από το ιερό του Ασκληπιού, από τα πιο σπουδαία Ασκληπιεία. Η θεραπεία των ασθενών γινόταν «δι' εγκοιμήσεως». Οι ασθενείς κοιμόντουσαν, ίσως στον Θόλον. Ο Ασκληπιός εμφανιζόταν στον ύπνο τους και τους θεράπευε.

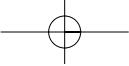
Το θέατρο της Επιδαύρου, το καλύτερα διατηρημένο από όλα του είδους του, είναι του 4ου π.χ. αιώνα, έργο του Πολυκλείτου. Ο Παυσανίας το χαρακτηρίζει άριστον για την αρμονία και την ομορφιά του χώρου.

Εκεί το 1821 συνήλθε η Α' Εθνική Συνέλευση των Ελλήνων και οι αντιπρόσωποι του αγωνιζόμενου έθνους ψήφισαν ένα από τα πιο προοδευτικά συντάγματα του κόσμου, το γνωστό ως «Σύνταγμα της Επιδαύρου».

Σήμερα στο Φεστιβάλ Επιδαύρου συρρέει πλήθος επισκεπτών από όλες τις χώρες του κόσμου.

Επίκουρος: Ο Επίκουρος (341-270 π.χ.) ήταν ένας μεγάλος φιλόσοφος, ιδρυτής της Νέας Σχολής. Γεννήθηκε στη Σάμο. Ο πατέρας του ήταν Αθηναίος Κληρούχος, ο Νεοκλής. Δάσκαλός του ο Πάμφιλος. Στα 18 του ήλθε στην Αθήνα, υπηρέτησε στις ένοπλες δυνάμεις της πόλης, μαζί με τον Μένανδρον τον Κωμωδιογράφον. Μετέβη και στον Κολοφώνα για μελέτες, όπου έμεινε δώδεκα χρόνια.

 ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ

Το 310 ίδρυσε σχολή στη Μυτιλήνη και μετά στη Λάμψακο. Το 306 ίδρυσε σχολή στην Αθήνα, όπου αγόρασε κάποια αντί 80 μνων (δραχμών).

Στη σχολή του, εκτός από τη φιλοσοφία, εκαλλιεργούντο η φιλία, η ψυχαγωγία και η τέρψη. Τα λεγόμενα ότι στη σχολή του γίνονταν όργια δεν προκύπτει από καμιά μαρτυρία και δεν ανταποκρίνονται στην αλήθεια.

Επιφανίου: Με το όνομα αυτό φέρονται φιλόσοφοι και ιεράρχες. Σημαντική προσωπικότητα ήταν ο Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως (25-2-520 έως 5-6-563), ο οποίος κατάφερε με δραστικά μέτρα να περιορίσει την ασυδοσία των μοναχών και να εξασφαλίσει την ειρήνη στην εκκλησία, που ταρασσόταν από την αίρεση των Μονοφυσιτών. Η εκκλησία τον κατέταξε μεταξύ των Αγίων και η μνήμη του τιμάται στις 25 Αυγούστου.

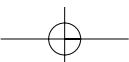
Επτανήσου: Επτάνησα ή Ιόνιος Πολιτεία είναι τα επτά κυρίως νησιά του Ιόνιου Πελάγους η Κέρκυρα, η Κεφαλλονιά, η Ζάκυνθος, η Λευκάδα, τα Κύθηρα, η Ιθάκη και οι Παξοί. Όλα, πλην των Κυθήρων, αποτελούν, ενιαίο διαμέρισμα. Υπάρχουν βέβαια και πολλά άλλα μικρότερα νησάκια.

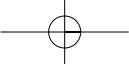
Τα Ιόνια νησιά παραχωρήθηκαν στην Ελλάδα, από την Αγγλία, που τα κατείχε, το 1864. Άλλαξαν πολλούς δυνάστες όπως οι Ενετοί, οι Γάλλοι, οι Τούρκοι, οι Ρώσοι, οι Αγγλοί. Κατά το διωγμό των κλεφταρματωλών αυτά αποτελούσαν τόπο προστασίας. Τα νησιά είχαν ιδιαίτερα σημαντική πνευματική κίνηση, αφού και ο εθνικός μας ποιητής, ο Διονύσιος Σολωμός, ήταν Ζακύνθιος. Επτανήσιοι ήσαν οι Κάλβος, Μαρκοράς, Λασκαράτος, Βαλαωρίτης και πολλοί άλλοι.

Επταπυργίου: Φρούριο της Θεσσαλονίκης (Γεντί Κουλέ) μέρος του προστατευτικού τείχους της πόλεως. Στα νεώτερα χρόνια χρησιμοποιήθηκε και ως φυλακή.

Ερέτριας: Αρχαία πόλη της Εύβοιας η οποία έχει το ίδιο όνομα από τον Όμηρον. Άλλα ονόματα, που της απέδιδαν: Αρότσια και Μελανής. Κατά την επανάσταση των Ιώνων της Μ. Ασίας μόνο η Ερέτρια (με 5 πλοιά) και η Αθήνα στείλανε βοήθεια. Γι' αυτό το 490 κατεστράφησαν από τους Πέρσες. Η Ερέτρια διεξήγαγε πόλεμον με την Χαλκίδα για το Ληλάντιο Πεδίο (τα σημερινά Αμπέλια), στον οποίον μετείχαν και άλλες ελληνικές πόλεις ως σύμμαχοι της μιας ή της άλλης των αντιπάλων.

Η σημερινή κωμόπολη ιδρύθηκε μετά το 1824 από τη μεταφορά των επιζησάντων ψαριανών μετά την καταστροφή του νησιού τους. Ως το τέλος του 19ου αιώνα λεγόταν Νέα Ψαρά. Ως το 1935 η Ερέτρια, τα παλαιά Ψαρά, η Ύδρα και οι Σπέτσες είχαν το προνόμιο να στέλνουν δυο βουλευτές στην ελληνική βουλή σε αναγνώριση της προσφοράς τους στον αγώνα της παλιγγενεσίας.

— ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

Ερμιόνης: Κωμόπολη του Νομού Αργολίδας. Αρχαιότατη πόλη αναφέρεται και από τον Όμηρον. Το όνομά της η πόλη προφανώς έλαβε από την μοναχοκόρη της Ωραίας Ελένης και του Μενέλαου, την Ερμιόνη. Αυτή παντρεύτηκε, μετά την επιστροφή του εκστρατευτικού σώματος από την Τροία, το γιο του Αχιλλέα, τον Νεοπτόλεμον.

Ερμουπόλεως: Πόλη και Λιμάνι της Σύρου. Πρόκειται για πόλη με πνευματική κίνηση αλλά κυρίως πιο γνωστή για το εμπόριο της και την οικονομική της ανάπτυξη. Με αξιόλογη βιομηχανία αναπτύχθηκε σε ένα από τα πιο σημαντικά οικονομικά κέντρα της χώρας χάρις και στο καλό λιμάνι της. Σήμερα το νησί συνεχίζει να έχει αξιόλογη πνευματική κίνηση αλλά η πιο σοβαρή οικονομική δραστηριότητα είναι ο τουρισμός.

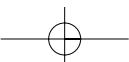
Ευαγγελίστραιας: Μια από τις ονομασίες της Παναγίας η οποία δέχτηκε την χαρμόσυνη είδηση για την ενανθρώπιση του Σωτήρος. Έτσι φέρεται και ο πολιούχος ναός του Δήμου μας, η Ευαγγελίστραια προς αιωνίαν δόξαν του θεού για την προς τους ανθρώπους ευμένειαν. (Ευ+αγγελία= η καλή είδηση).

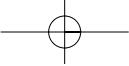
Ευβοίας: Το δεύτερο μετά την Κρήτη σε έκταση ελληνικό νησί. Κατά τη Μυθολογία η Εύβοια ήταν κόρη του ποτάμιου θεού Αστερίωνα και αδελφή της Ακραίας και της Προσύμνης, που είχαν αναθρέψει την Ήρα.

Ευγενίας: Κόρη του Φιλίππου, Ρωμαίου Επάρχου της Αλεξανδρείας που ήταν εθνικός και της χριστιανής Κλαυδίας. Ήζησε τον 2ον μ.Χ. αιώνα σε μοναστήρι, η δε μνήμη της τιμάται στις 24 Δεκεμβρίου.

Ευδοκίας: Γυναίκα του αυτοκράτορα Κωνσταντίνου Δούκα και, μετά το θάνατόν του, γυναίκα του Ρωμανού Διογένη. Είχε συνυπογράψει με τον Κων/νον συμφωνητικό να μην παντρευτεί μετά το θάνατό του. Το πιστοποιητικό αυτό κρατούσε ο Πατριάρχης Ιωάννης Ειφιλίνος, τον οποίον όμως η Ευδοκία ξεγέλασε και αυτός κατέστρεψε το έγγραφο. Τα τελευταία 25 χρόνια της ζωής της πέρασε σε μοναστήρι, όπου αναγκάστηκε να κλειστεί. Όμως στην εποχή της άνθησαν τα γράμματα και οι τέχνες.

Ευδοξίας: Η ωραιότατη γυναίκα του αυτοκράτορα Αρκαδίου. Ήταν φιλάρεσκη, φιλόδοξη, ψύχραιμη και φίλαρχη. Ο Ζώσιμος της αποδίδει και συζυγική απιστία και ότι το γιο της Θεοδόσιον τον Β' τον απέκτησε «μετά τινος Ιωάννου». Το 400 εστέφθη αυτοκράτειρα. Τον ευνούχο Επιτρόπιον, που με τη βοήθειά του έγινε σύζυγος του

ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ

Αρκαδίου, τον εξόντωσε όταν δεν τον χρειαζόταν. Ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος που την κατέκρινε, για τον τρόπο ζωής που ακολουθούσε, εξορίστηκε τρεις φορές και από τις κακουχίες, εξαιτίας της Ευδοξίας, απέθανε.

Ευζώνων: Εύζωνος είναι ο καλώς ζωσμένος, ο ευπρεπής, ο ντυμένος με χάρη και μεταφορικά ο ευκίνητος και ο ελαφρός οπλισμένος στρατιώτης του πεζικού με φουστανέλα, φάριον (φέσι) φέρμελη, τσαρούχια.

Από το 1867 συγκροτήθηκε το ευζωνικόν. Τάγματα ευζώνων διέπρεψαν στους εθνικούς αγώνες με χαρακτηριστικό παράδειγμα το σύνταγμα ευζώνων του Συνταγματάρχη και κατόπιν στρατηγού και πρωθυπουργού Νικόλαου Πλαστήρα. Σήμερα τιμητικά υπάρχουν εύζωνοι (τσολιάδες) μόνο στην Προεδρική Φρουρά.

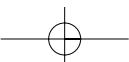
Ευλαμπίας: Ιδιοκτήτρια φούρονου στον Άγιο Νικόλαο Ιλίου η οποία ήταν φιλάνθρωπος και ευγενικιά και βοηθούσε όσους είχαν ανάγκη. Είχε και περιβόλι στην ίδια περιοχή. Πρωταγωνίστησε στις κινητοποιήσεις για τη διάνοιξη της οδού Αγ. Νικολάου (Στοιχ. Ιωάννης Μ. Ζαφειρόης).

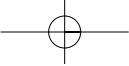
Ευξείνου: Ο Εύξεινος Πόντος ή Μαύρη Θάλασσα είναι η θάλασσα μεταξύ Ευρώπης και Ασίας. Στην αρχαιότητα ήταν ελληνική. Γύρω από αυτήν αναπτύχθηκαν σπουδαίες πόλεις με ακμάζοντα ελληνικό πληθυσμό. Εκτός από την Μικρά Ασία συνδέονται με την ελληνική μυθολογία και ιστορία οι περιοχές Κιρκασία ή Καυκασία, Ταυρίδα, Χερσάραβία.

Ευπάλιον: Γραφικό χωριό της Δωρίδας, κοιτίδα των Δωριέων.

Ευριπίδον: Ο νεώτερος από τους τρεις μεγάλους τραγικούς ποιητές. Λέγεται ότι γεννήθηκε στη Σαλαμίνα την ημέρα της μεγάλης ναυμαχίας (29-9-480 π.χ.). Γιος του μπακάλη Μνίσαρχου ή Μνησαρχίδη και της μανάβισσας Κλειτούς. Καταγόταν από τον Αττικό Δήμο Φλύα. Ήταν και ζωγράφος. Παντρεύτηκε πρώτα τη Μελιτώ και κατόπιν την Χοιρίνη. **Χορός** του δόθηκε για πρώτη φορά το 455 αλλά δεν κέρδισε. Την πρώτη νίκη του σημείωσε το 441. Σώζονται δέκαεννέα έργα του από τα 90 περίπου που έγραψε: Άλκηστη, Μήδεια, Ηρακλείδαι, Ιππόλυτος Στεφανηφόρος, Ανδρομάχη, Εκάβη, Ικέτιδες, Ηρακλής μαινόμενος, Ίων, Τρωάδες, Ηλέκτρα, Ιφιγένεια η εν Ταύροις, Ελένη, Φοίνισσαι, Ορέστης, Ιφιγένεια η εν Αυλίδι, Βάκχαι, Κύκλωψ και Ρήσος.

Προσκεκλημένος του Βασιλιά της Μακεδονίας Αρχέλαου έφτασε στην Πέλλα. Κατά την παράδοση πέθανε δαγκωμένος θανάσιμα από τα σκυλιά του Βασιλιά, σε κάποιο κυνήγι. Ενταφιάστηκε στην Αρέθουσα, κοντά στην Αμφίπολη (406π.χ.).

— ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

Ευρυδίκης: Η Ευρυδίκη είναι μια από τις Δρυάδες (νύμφες των Δασών) κόρη του Απόλλωνα και γυναίκα του Ορφέα. Την Ευρυδίκην είχε ερωτευθεί ο βισσός Αρισταίος και ενώ την κατεδίωκεν κατεχόμενος από ερωτικό μένος ένα φίδι δάγκωσε την Ευρυδίκην η οποία και απέθανε. Ο Ορφέας, απαρηγόρητος για το χαμό της γυναίκας του, την αναζήτησε μέχρι και στον Άδη. Η Περσεφόνη, μαγεμένη από τη μουσική του θλιμένου συζύγου, δέχτηκε να οδηγήσει ο Ερμής την αδικοχαμένη νύμφη στον πάνω κόσμο με την προϋπόθεση να προηγείται ο Ορφέας και να μη στρέψει να την ιδεί κατά τη διάρκεια της πορείας. Ο Ορφέας όμως κινούμενος από άκρατον ανυπομονησία και πριν περάσουν το σύνορο μεταξύ του Άδη και του Πάνω κόσμου, έστρεψε το βλέμμα του προς τα πίσω για να αντικρύστει την πολυπόθητη σύζυγον. Ο Ερμής ξαναοδήγησε την Ευρυδίκην στον Άδη.

Ο μύθος αυτός ενέπνευσε πλήθος καλλιτεχνών από την αρχαιότητα μέχρι και σήμερα.

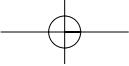
Ευσεβίου: Ιερομάρτυρας, Επίσκοπος στα Σαμόσατα της Συρίας. Ήκμασε κατά τους χρόνους του Κωνστάντιου, γιου του Μεγάλου Κωνσταντίνου. Εξορίστηκε από τον Κωνστάντιον αλλά αργότερα επανήλθε στο θρόνο του. Φονεύτηκε από γυναίκα, οπαδό των Αρειανών, η οποία τον χτύπησε στο κεφάλι με κεραμίδα.

Ευσταθίου: Παλιά οικογένεια με μεγάλη κτηματική περιουσία στο Δήμο μας την οποία πούλησαν κατά διαστήματα. Κλάδος, της οικογένειας μένει και σήμερα στο Ίλιον αλλά και πολλοί μένουν στην Αμερική.

Εφέσου: Η Έφεσος ήταν μια από τις πιο σπουδαίες ιωνικές πόλεις της Μ. Ασίας. Σε επίκαιρο σημείο της εύφορης κοιλάδας του Καῦστρου ήκμασε επί αιώνες. Αρχικά η περιοχή κατοικήθηκε από τις Αμαζόνες και στη συνέχεια από τους Λέλεγες, τους Κάρες και τους Πελασγούς. Τελικά Ίωνες, με επικεφαλή τον Άνδροκλον, γιο του Κόδρου, του βασιλιά των Αθηνών, αποκίνισαν την περιοχή και ίδρυσαν την Έφεσον. Κατά καιρούς λεγόταν Αιμόνιον, Αλόπη, Ορτυγία, Πτελέα, Σαμόρνα, Τορχεία.

Εφέσιος ήταν ο μεγάλος φιλόσοφος Ηράκλειτος. Στην Έφεσο λατρευόταν η πολιούχος της πόλης θεά Άρτεμη, προς τιμήν της οποίας υπήρχε περίλαμπρος ναός, τον οποίον πυρπόλησε το 356 π.χ. ο Ηρόστρατος την ίδια νύκτα κατά την οποίαν ο Ολυμπιάδα γέννησε τον Μεγάλον Αλέξανδρον.

Εφύρας: Η Εφύρα ήταν κόρη του Ωκεανού και της Θέτιδας και γυναίκα του Επιμηθέα. Το όνομά της κληροδότησε στην πρωτεύουσα της Ήλιδος και έδρα του Αυγεία, αλλά και σε άλλες πόλεις. Η παλαιότερη ονομασία της Κορίνθου ήταν Εφύρα.

ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ

Ζαγορίου: Περιοχή του Νομού Ιωαννίνων. Αποτελείται από 45 χωριά κτισμένα μεταξύ Τύμφης, Σμόλικα και Μετσόβου. Εκεί βρίσκονταν η αρχαία Παραναία και η Τυμφέα. Το όνομα λέγεται ότι είναι Σλαβικό και σημαίνει «πύσω από το βουνό». Τα Ζαγοροχώρια είναι από τις πιο πολιτισμένες περιοχές της Ηπειρώτικης υπαίθρου, συγκρινόμενα με τα Αμπελάκια της Θεσσαλίας. Πολλοί από τα Ζαγόρια ασχολήθηκαν με το εμπόριο στη Ρουμανία, Ρωσία και Κωνσταντινούπολη, πλούτισαν και ευεργέτησαν όχι μόνο τη γενέτειρά τους αλλά γενικότερα την Ελλάδα. Κατά τη Γερμανική κατοχή πυρπολήθηκαν είκοσι πέντε από τα χωριά του Ζαγορίου.

Ζακύνθου: Η Ζάκυνθος είναι το νοτιότερο από τα μεγάλα Ιόνια νησιά. Το όνομά της έλαβε από τον Ζάκυνθον, γιο του Τρώα Δάρδανου, που αρχικά, είχε εγκατασταθεί στην Ψωφίδα της Αρκαδίας. Πριν από τον Ζάκυνθον το νησί λεγόταν Υρία. Κατά τον Τρωικό πόλεμο οι Ζακύνθιοι υπάγονταν στο Βασίλειο του Οδυσσέα και μαζί του εξεστράτευσαν κατά της Μικρασιατικής πόλεως. Μεταξύ των μνηστήρων της Πηγελόπης ήσαν και 20 αρχοντόπουλα της Ζακύνθου.

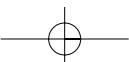
Η Ζάκυνθος άλλαξε πολλούς κατακτητές κατά τους αιώνες που ακολούθησαν. Το 1864 έγινε η Ένωση με την Ελλάδα της οποίας αποτελεί, όπως και τ' άλλα νησιά, πραγματικό στολίδι. Καταστράφηκε από τους σεισμούς του 1953 αλλά ανοικοδομήθηκε γρήγορα. Από τη Ζάκυνθο ήταν ο εθνικός μας ποιητής Διονύσιος Σολωμός, ο Ανδρέας Κάλβος και άλλοι.

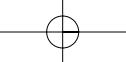
Πολιούχος του νησιού ο Άγιος Διονύσιος.

Ζαλόγγου: Βουνό της Ηπείρου της οροσειράς των Κασωπαίων. Το Ζάλογγο αποτελεί μνημείο ελευθερίας και απαράμιλλης θυσίας και ηρωισμού των Σουλιώτισών, που το 1803 προτίμησαν να πέσουν στο γκρεμό αντί να παραδοθούν στα χέρια του Αλή Πασά. Το 1803 μετά από συνθήκη (12 Δεκεμβρίου) οι Σουλιώτες έφυγαν από την πατρίδα τους. Ο Αλής αθέτησε τους δροκους του και επεχείρησε να τους αιχμαλωτίσει ή να τους εξοντώσει, ενθυμούμενος τις ταπεινώσεις του από την άφθαστη ανδρείαν των αντιπάλων του.

Στις 18 Δεκεμβρίου 57 Σουλιώτισσες για να αποφύγουν την αιχμαλωσίαν και την ταπείνωση αποσύρθηκαν σε απόκρημνο βράχο, πέταξαν, τα μωρά τους στον γκρεμό και τραγουδώντας το γνωστό τραγούδι «Στη στεριά δε ζει το ψάρι ...» έπεσαν στο κενό και σκοτώθηκαν.

Ζαλοκώστα Χρήστου: Οι Ζαλοκώσται υπήρξαν μεγάλη και εύπορη οικογένεια της Ηπείρου με πολλά επίλεκτα πρόσωπα. Ο Χρήστος (1895-1975) γιος του Πέτρου, ήταν χημικός, πολιτευτής, αθλητής και συγγραφέας. Μετείχε στην αντίσταση κατά

ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ

τον Ιταλογερμανών (1941-1944). Από το 1946 ως το 1950 ήταν βουλευτής Αθηνών του Λαϊκού Κόμματος. Έγραψε τα έργα: Γύρω από την Ελλάδα, Το Περιστέρι των θεών, Ρούπας, Πίνδος και το Χρονικό της Σκλαβιάς.

Ζάππα Ευαγγέλου (1800-1865): Εθνικός ευεργέτης, γεννήθηκε στο Λάμποβο της Βορείου Ηπείρου. Πρωτοπαλλήκαρο του Μάρκου Μπότσαρη, αγωνίστηκε κάτω από διάφορους αρχηγούς για την απελευθέρωση του γένους. Το 1831 έφθασε στο Βουκουρέστι όπου εργάστηκε ως εμπειρικός γιατρός. Πλούτισε γρήγορα και οραματίζόταν την αναβίωση των «Ολυμπίων» ένα είδος αγώνων αλλά και εμπορικών εκθέσεων. Το Ζάππειον Μέγαρον είναι μέρος των προς την πατρίδα ενεργειών του Ευαγγέλου Ζάππα.

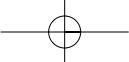
Ζαχάρως: Η Ζαχάρω είναι Κωμόπολης της Ηλείας. Στην αρχαιότητα σαν τοποθεσία υπαγόταν στο Βασίλειο της Πύλου.

Ζέρβα Ναπολέοντα: (1891-1957) Ο Ζέρβας ήταν αξιωματικός και ενεπλάκη κατά την περίοδο του μεσοπολέμου στις διαμάχες βενιζελικών και αντιβενιζελικών. Ήταν Βενιζελικός αξιωματικός και υπέστη διώξεις από τους αντίθετους. Έφθασε ως το βαθμό του Αντισυνταγματάρχη. Κατά την κατοχή ηγήθηκε ανταρτικών ομάδων (Ε.Ο.Ε.Α. του ΕΔΕΣ) με πεδίο δράσεως την Ήπειρο. Μαζί με τον Άρη Βελουχιώτη (ο Ζέρβας ήταν θείος του) και με Άγγλους ανατίναξαν τη γέφυρα του Γοργοπόταμου, σαμποτάζ που συγκλόνισε την Ευρώπη. Παρασημοφορήθηκε από τους Άγγλους. Μετά την απελευθέρωση ασχολήθηκε με την πολιτική και έγινε Υπουργός.

Ζίτσης: Περιοχή και χωριό της Ηπείρου. Η Ζίτσα είναι γνωστή για τους ευεργέτες της και για τα περίφημα κρασιά της που τα προμηθευόταν ο Σουλτάνος Αβδούλ Χαμίτ αλλά και αυλές της Ευρώπης. Κατά την Τουρκοκρατία ήταν πνευματικό κέντρο με θαυμάσιο Δημοτικό Σχολείο και ημιγυμνάσιο το «Δασκαλείο». Από εκεί πέρασε ο Άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός (ο διδάχος) αλλά και ο Λόρδος Βύρωνας.

Ζωοδόχου Πηγής: Αγίασμα στην Κωνσταντινούπολη εξώ από την πύλη της Σηλυβρίας. Η ανακάλυψη του αγιάσματος αποδίδεται στον Λέοντα τον Μέγαν, κατόπιν Βυζαντινό αυτοκράτορα.

Ο Λέοντας ίδρυσε εκεί μεγαλοπρεπή εκκλησία προς τιμήν της Θεοτόκου και την αποκάλεσε Πηγήν. Στο νερό του αγιάσματος αποδίδονταν θαυματουργές ιδιότητες. Αργότερα πλήθος μοναστηριών και εκκλησιών τιμώνται με το όνομα της Ζωοδόχου

ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ

Πηγής, η δε γιορτή γίνεται την Παρασκευή της Διακαινησύμου. Η Ζωοδόχου Πηγή είναι και συνοικία του Δήμου μας με ομώνυμο Ναό.

Ηγουμενίτσης: Πόλη της Ηπείρου πρωτεύουσα του Νομού Θεσπρωτίας. Αρχικά ήταν ένα αισήμαντο χωριούδακι. Οι Τούρκοι δύμως από τις αρχές του 20ου αιώνα την αναβάθμισαν και έκτοτε αποτελεί σημαντικό εμπορικό και οικονομικό κέντρο της περιοχής και είναι έδρα δύων των υπηρεσιών του Νομού. Μάλιστα, μετά τα 1908, μετονομάστηκε σε Ρεσαντιέ προς τιμήν του νέου Σουλτάνου της Τουρκίας. Απελευθερώθηκε από τον Ελληνικό στρατό, όπως και άλη η Ήπειρος, το 1913.

Ηλείας: Ένας από τους πιο εύφορους νομούς της Ελλάδας με το 57% του εδάφους του πεδινό.

Η Ηλεία έχει πλούσια ιστορία, αφού συνδέεται με τους κυριότερους ελληνικούς μύθους (Οινόμαος, Ιπποδάμεια, Πέλοπας, Αυγείας, Ηρακλής, Επειός κ.α.).

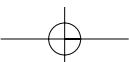
Ο Βασιλιάς Ίφιτος, που θεωρείται ιστορικό πρόσωπο, είναι εκείνος που σταμάτησε τις έριδες, εξασφάλισε στην περιοχή την ειρήνη και βοήθησε στην καθιέρωση των Ολυμπιακών αγώνων.

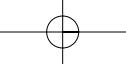
Ημαθίας: Η Ημαθία, είναι ένας από τους 13 νομούς της Μακεδονίας με πρωτεύουσα τη Βέροια. Ο Ημαθίων γιος του Τιθωνού και της Ήούς, παρότι βασιλέας των Αιθιόπων, αναφέρεται ως πατέρας του Αερόπου και σχετίζεται με τη Μακεδονία. Αυτόν σκότωσε ο Ηρακλής κατά τη διάρκεια του ταξιδιού του για την Εσπερία, προκειμένου να φέρει στον Ευρυσθέα τα Μήλα των Εσπερίδων. Κόρες του Πιέρου, Βασιλιά της Ημαθίας ήσαν και οι Ημαθίδες που διαγωνίστηκαν στο τραγούδι με τις Μούσες και ηττημένες μεταμορφώθηκαν σε πουλιά (Διαγωνισμοί Γιουροβίζιον γινόντουσαν από τους μυθικούς χρόνους!).

Ηραίας: Η Ηραία είναι τμήμα της επαρχίας Γορτυνίας του νομού Αρκαδίας. Στην πρώιμη αρχαιότητα λεγόταν Σολογοργός. Λέγεται ότι ονομάστηκε Ηραία από το γιο του Λυκάονα τον Ηραιέα. Εκεί υπήρχε το αρχαιότατον ιερόν της Ήρας, Ηραίον, άλλα και του Διονύσου και του Πανός (Παυσανίας Η 26). Η γύρω από την Ηραία περιοχή λεγόταν Ηραιάτις, ερείπια δε σώζονται στα χωριά Ανεμοδούρι και Αγιος Ιωάννης, από όπου και ο Δαμάρατος, Ολυμπιονίκης της 65ης Ολυμπιάδας.

Σήμερα όπως και από το 1833-1912 αποτελεί Δήμον με πρωτεύουσα και τότε και τώρα το χωριό Παλούμπα, πατρίδα των Πλαπούταίων, των Λιακοπουλαίων, των Παπαχρήστου και άλλων που διέπρεψαν κατά το 1821 αλλά και αργότερα.

Ηρακλείου: Ηράκλειος είναι ο αναφερόμενος στον Ηρακλή. Το όνομα αυτό

ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ

προφανώς δόθηκε σε δρόμο της πόλης μας προς τιμήν της φημισμένης πόλεως της Κρήτης που, μέχρι το 823, ήταν άσημη αν και είχε χρησιμοποιηθεί το λιμάνι της ως επίνειο της Κνωσού. Ορίστηκε πρωτεύουσα της Κρήτης το 823 μ.Χ. από τον Άραβα Αμπού Χάφς Ομάρ, μετά την καταστροφή της Γόρτυνος.

Από την οχύρωσή της με τάφρο – χαντάκι – ονομάστηκε Χάνδακας. Απελευθερώθηκε από τους Άραβες το 961 από το Βυζαντινό στρατηγό Νικηφόρο Φωκά. Κατακτήθηκε από διάφορους εισβολείς και ακολούθησε την ιστορία της Κρήτης. Σήμερα ακμάζει εμπορικά, οικονομικά και πολιτιστικά.

Ήρας: Κόρη του Κρόνου, αδελφή και νόμιμος σύζυγος του Δία. Ήταν προστάτιδα του γάμου και τιμωρούσε κάθε παρεκτροπή. Είχε ναούς σε όλη την Ελλάδα, τα Ηραία, όπου λατρευόταν και δεχόταν το σεβασμό των θνητών. Ιδιαίτερα την τιμούσαν στο Άργος, την Αρκαδία, την Ήλιδα και τη Σάμο. Κατεδίωκε μέχρις εξοντώσεως κάθε ερωμένη του ερωτύλου Δία αλλά και τα παιδιά που αποκτούσαν από αυτόν, όπως τον Ηρακλή. Ήταν προσωποποίηση της ατμόσφαιρας και μερικοί αποδίδουν στο όνομά της τη σημασία του αέρα με αναγραμματισμό ('Ηρα - Αήρ).

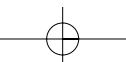
Ηρακλείτου: (544-484 π.Χ.) Μεγάλος προσωκρατικός φιλόσοφος από την Έφεσο, με σημαντική συμβολή στην πνευματική εξέλιξη της ανθρωπότητας. Φέρεται ως απόγονος του Αθηναίου Βασιλιά Κόδρου. Παραιτήθηκε από ιερατικό αξίωμα για να ασχοληθεί με τη φιλοσοφία. Πίστευε στην αιώνια φύη.

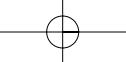
Δηλαδή τα πάντα βρίσκονται σε διαρκή μεταβολή «Τα πάντα φεύ». Ουσία της πραγματικότητας είναι η κίνηση. Ίδρυτής του διαλεκτισμού. «Αι αντιθέσεις αγόμεναι εις συνδιαλλαγήν απαρτίζουν τον αρμονικόν διάκοσμον του σύμπαντος».

Ηροδότου: Ο Ηρόδοτος αποκαλείται και πατέρας της Ιστορίας. Ήταν γιος του Λύξου και της Δρυούς, από την Αλικαρνασσόν. Γεννήθηκε το 485 π.χ. και πέθανε πιθανόν το 420.

Ταξίδεψε πολύ και επισκέφτηκε τους Δελφούς, την Αθήνα και άλλα μέρη και έγραψε την ιστορίαν του κατά μοναδικό, μέχρι τότε, τρόπο. Το έργο του ονομάζεται «Ηροδότου Μούσαι» γιατί στο καθένα από τα εννέα βιβλία του δόθηκε και το όνομα μιας Μούσας (Κλειώ, Ευτέρη, Θάλεια, Μελπομένη, Τερψιχόρη, Ερατώ, Πολύμνια, Ουρανία, Καλλιόπη).

Πέρα από τα ιστορικά γεγονότα δίδει πληροφορίες για τα ήθη και τα έθιμα των λαών της Ανατολής αλλά και των Ελλήνων. Ο ίδιος προσδιορίζει το περιεχόμενο και τον σκοπόν του έργου του «Έργα μεγάλα και θωμαστά (θαυμαστά) Έλλησι και βαρβάροισι αποδεχθέντα και δι ην αιτίαν επολέμησαν αλλήλοισι».

ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ

Ησαΐα Σαλώνων: Επίσκοπος Σαλώνων (Αμφίσσης). Γεννήθηκε στη Δεσφίνα των Δελφών το 1780. Εκάρη μοναχός στη Μονή Προδούμου, όπως και ο Διάκος. Κατέκτησε σύντομα τους ιερατικούς βαθμούς και έγινε επίσκοπος Σαλώνων. Το 1814 μετέβη στην Πόλη, όπου εμνήθη στα της Φιλικής Εταιρίας. Συνεργαζόταν με τον Πατριάρχη Γρηγόριον την Ε', εντολές του οποίου διαβίβαζε για την οργάνωση του αγώνα. Ευλόγησε τα όπλα των επαναστατών. Στη μάχη της Αλαμάνας ενθάρρυνε με το σταυρό τους αγωνιστές. Εκεί βρήκε τραγικό θάνατο. Ήταν ο πρώτος νεκρός πρωθιερέας.

Ησίοδον: Ο Ησίοδος, επικός ποιητής από την Άσκρα της Βοιωτίας, είναι ο πιο παλιός, μετά τον Όμηρο, Έλληνας ποιητής. Είναι ο πατέρας του διδακτικού έπους (ο Όμηρος είναι το ηρωικού) με σπουδαία έργα, όπως το «Έργα και Ημέραι», η «Θεογονία» κ.α.

Ηφαίστου: Ένας από τους 12 μεγάλους θεούς του Ολύμπου.

Ήταν γιος του Δία και της Ήρας. Το όνομα του από την Ήβη με μετατροπή του Β σε Φ (νεότητα, ακμή, ζωτικότητα).

Γεννήθηκε με ατροφικά πόδια και η μάνα του (Ηρα) από ντροπή τον πέταξε στον Ωκεανό. Τον περιμάζεψαν και τον κράτησαν κοντά τους εννέα χρόνια η Ερυνόμη και η Θέτις.

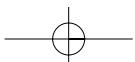
Αργότερα εκδικήθηκε τη μάνα του προσφέροντάς της έναν περίτεχνο θρόνο που τα αόρατα δεσμά που είχε την έδεσαν, όταν κάθισε σ' αυτόν, χωρίς να μπορεί να σηκωθεί.

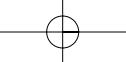
Με αόρατο δίχτυ περιτύλιξε τον Άρη και την Αφροδίτη όταν το παράνομο ζευγάρι – η Αφροδίτη ήταν γυναίκα του Ήφαιστου - ξέπλωσαν στο κρεβάτι. Τους γελοιοποίησε στους θεούς, που τους αντίκρυσαν ολόγυμνους και δεμένους.

Ο Ήφαιστος λατρευόταν μαζί με τον Προμηθέα και την Αθηνά, όλοι προστάτες των τεχνών. Είχε και ναό παρά τον Κεραμεικόν.

Θάσου: Νησί του Βορείου Αιγαίου. Υπάγεται στο Νομό Καβάλας. Τα πλούσια αρχαιολογικά ευρήματα, που έφεραν στο φως οι ανασκαφές, δείχνουν ότι εκατοικείτο από τη νεολιθική εποχή. Τον 7ον αιώνα εγκαταστάθηκαν εκεί άποικοι από την Πάρο. Υπήρχαν στο νησί τα ιερά της Αθηνάς, του Πυθίου Απόλλωνα και της Άρτεμης. Αναφέρεται σ' όλες τις ιστορικές φάσεις με περιόδους ακμής και παρακμής.

Θανασά Ραφτιώτη: Κλεφταρματωλός της Ηραίας από το Ράφτη Γορτυνίας. Ήταν αντρειωμένος και γενναιόκαρδος. Η δύναμη των βραχιόνων του ήταν

— ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

παροιμιώδης. Έδρασε τα έτη 1770-1790, όταν στη Λιοδώρα κυριαρχούσε ο καπόμπασης Κόλιας Πλαπούτας.

Περήφανος άνθρωπος και ανυπόταχτος, προκάλεσε το μίσος του Αγά Χαμπάγια Τσιντόγλη από τα Λαγκάδια, ο οποίος, θέλοντας να ταπεινώσει τον Θανασά, βίασε την αδελφή του.

Ο Θανασάς έστησε ενέδρα και σκότωσε τον Χαμπάγια. Έτσι βγήκε κλέφτης στα βουνά. Στην αρχή εντάχθηκε στο σώμα του μπάρμπα του, του Κόλια Πλαπούτα, αλλά γρήγορα έφυγε και συγκρότησε δικό του κλέφτικο ασκέρι.

Οι Τούρκοι διέταξαν τον Κόλια Πλαπούτα να εξοντώσει τον Θανασά. Ο Κόλιας τον κάλεσε να συναντηθούν στη Ζάτουνα, στο σπίτι του Αγά Σεΐντ Λαλιώτη. Όταν έφθασε εκεί ο Θανασάς κατάλαβε την παγίδα αλλά ήταν αργά. Μετά από διήμερη ηρωική αντίσταση τραυματίστηκε συνελήφθη αιχμάλωτος και τον σούβλισαν το 1792. (από ομιλία Νίκου Κωστάρα)

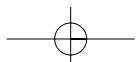
Θεμιστοκλέους: Ο Θεμιστοκλής υπήρξε μια από τις πιο επιφανείς πολιτικές και στρατιωτικές προσωπικότητες της αρχαιότητας. Ο Αθηναίος αυτός, προικισμένος με πολλές αρετές και ευφυΐα, ήταν γιος του Νεοκλή και της Ευτέρπης ή Αβροτόνου και γεννήθηκε το 526 π.χ. Ήταν εκείνος που προέβλεψε τη σημασία του Πειραιά και αγωνίστηκε με επιτυχία για τη συγκρότηση πολεμικού στόλου. Δικαιώθηκε για τις προβλέψεις του και ήταν ο αδιαφιλονίκητος πρωτεργάτης της νίκης των Ελλήνων κατά των Περσών στη Σαλαμίνα το 480 π.χ.

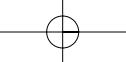
Δυναμικός αλλά αυταρχικός, παρά την ανυπολόγιστη συμβολή του στο θρίαμβο των Ελλήνων κατά των Περσών, αλλά και στο μεγαλείο της Αθήνας, εξορίστηκε από τους συμπατριώτες του και κατέφυγε τελικά στην Περσία, όπου του προσφέρθηκε, όχι μόνο άσυλο αλλά και πόλεις (Μαγνησία κ.α.) μαζί με τις προσόδους τους. Το 461 π.Χ. αυτοκτόνησε, σύμφωνα με μαρτυρίες, για να μην αναγκαστεί από τους Πέρσες να βλάψει την πατρίδα του, υπέρ της οποίας είχε προσφέρει τόσα πολλά.

Αργότερα τα οστά του από την Μαγνησία μεταφέρθηκαν από τους οικείους του στον Πειραιά σύμφωνα με επιθυμία του. Ο τάφος του εντοπίζεται στην ακτή Μιαούλη, όπου στήθηκε μεγαλοπρεπής ανδριάντας του.

Θεοδοσίου: Με το όνομα αυτό υπήρξαν τρεις αυτοκράτορες του Βυζαντίου. Προφανώς στο δρόμο δόθηκε αυτό το όνομα προς τιμήν του Θεοδοσίου του Μεγάλου παρά το γεγονός ότι υπήρξε διώκτης της ελληνικής θρησκείας και φιλοσοφίας. Οι ενέργειές του υπέρ του χριστιανισμού ήσαν αποφασιστικής σημασίας με διωγμό κάθε διαφορετικής θρησκείας ή ονόματος.

Είναι εκείνος που κατάργησε τους Ολυμπιακούς Αγώνες. Οι χριστιανοί παράλληλα κατάστρεψαν αρχαίους ναούς και ιερά, οι περιουσίες των οποίων

 ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ

αποδόθηκαν στους χριστιανικούς ναούς.

Ήταν στην Ιταλία όταν έμαθε ότι στη Θεσσαλονίκη εξερράγη κίνημα. Με διαταγή του εσφαγιάσθησαν πάνω από 7.000 στασιαστές. Πέθανε στο Μιλάνο. Η ημερομηνία του θανάτου του θεωρείται και αφετηρία του χωρισμού του Ρωμαϊκού κράτους σε δυτικό, με αυτοκράτορα τον Ονώριον και Ανατολικό, με αυτοκράτορα τον Αρχάδιον.

Θεοδώρας: Αυτοκράτειρα του Βυζαντίου (527-548), σύζυγος του Ιουστινιανού. Κόρη αρχτορόφου, πέρασε δύσκολα χρόνια με τις άλλες δυο αδελφές της (Κομιτώ και Αναστασία) μετά το θάνατο του πατέρα τους. Ήταν πανέμορφη και γι' αυτό περιζήτητη από τους άνδρες. Όταν την εγνώρισε ο Ιουστινιανός, ως διάδοχος, την ερωτεύτηκε παράφορα και την παντρεύτηκε, παρά τις αντιδράσεις που προκλήθηκαν.

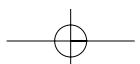
Η Θεοδώρα δεν ήταν μόνο καλλονή. Ήταν και έξυπνη και δυναμική και στήριξε τον άνδρα της, όχι μόνο κατά τη στάση του Νίκα, αλλά σε κάθε περίσταση. Εξαιτίας των ταλαιπωριών της κατά τη νεότητά της ήταν και εκδικητική. Όμως αν και φιλοχρήματη δε δίσταζε να εξαγοράζει κοπέλες, που προορίζονταν από εκμεταλλευτές σε εξευτελιστικές δραστηριότητες. Πέθανε το 548, ενώ η μορφή της σώζεται σε ψηφιδωτά της Ραβένας.

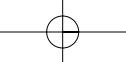
Θεολόγου Σπύρου: Ευαισθητοποιημένος στο χώρο των ΑΜΕΑ, πρόσφερε πολλές υπηρεσίες για να σταματήσει ο αποκλεισμός τους και να υπάρξει κοινωνική ένταξη. Σε μια εποχή, που και οι οικογένειες έκρυψαν το πρόβλημα, αυτός αγωνιζόταν σε πολλά επίπεδα για τα δικαιώματα των ατόμων με ειδικές ανάγκες.

Το Δ.Σ. του Ε.Ι.Α.Α. αποφάσισε ομόφωνα να δοθεί σε μια πτέρυγά του το όνομα του, που όμως δεν υλοποιήθηκε. Ο Δήμος Ιλίου όμως, μετά από πρόταση του αναπτηρικού κινήματος, έδωσε σε δρόμο του το όνομα του αλτρουιστή Θεολόγου Σπύρου (Στοιχεία: Θωμάς Κλεισιώπης).

Θεοφανώς: Αυτοκράτειρα του Βυζαντίου. Καταγόταν από την Αθήνα. Το 807 παντρεύτηκε το διάδοχο του Βυζαντίου Σταυράκιον και το 811 έγινε αυτοκράτειρα. Ο Σταυράκιος, αδύνατου χαρακτήρα, αλλά και εξασθενημένος από πολεμικά τραύματα, σκόπευε να της αναθέσει, πριν πεθάνει, το θρόνο. Εκθρονίσθηκαν όμως από τους πατρίκιους πριν προλάβει να υλοποιήσει τις προθέσεις του. Η Θεοφανώ αποσύρθηκε στη μονή Βλαχερνών και απεβίωσε εκεί.

Θεοφίλου: Αυτοκράτορας του Βυζαντίου (829-842) από το Αμόριον της Μ. Ασίας. Παρά τις νίκες του, αρχικά κατά των Αράβων, αναγκάστηκε να πληρώσει

— ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

πολλά χρήματα για να εξασφαλίσει την Ειρήνη (840). Άλλα και στο εσωτερικό δημιουργήθηκαν προβλήματα με την πολιτική δίωξης των εικονολατρών. Υπήρξε ακόμα καλός μουσικός και συγγραφέας. Ο Θεόφιλος συναντήθηκε με την Κασσιανή, την οποίαν θα παντρευόταν, εάν, σε ερώτησή του, δεν απαντούσε αυτή τόσο θαρραλέα.

Θεοφύλακτον: Γιος του αυτοκράτορα Ρωμανού του Λεκαπηνού. Έγινε Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως 16 ετών το 933 και, παρά τις έντονες αντιδράσεις των πιστών για τον ακόλαστον βίον του, έμεινε στο θρόνο ως το 956, στηριγμένος στη βοήθεια των συγγενών του Αυτοκράτορα. Επί της εποχής του προσήλθαν στο χριστιανισμό οι Ούγγροι.

Θερμοπύλων: Οι Θερμοπύλες είναι η στενωπός μεταξύ του όρους Καλλιδρομίου και του Μαλιακού Κόλπου. Ήταν για αιώνες η μόνη οδός που ένωνε τη Θεσσαλία με τη Στερεά.

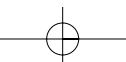
Κατά τον Ηρόδοτον σε πολλά σημεία μετά δυσκολίας περνούσε μια άμαξα. Οι παρακείμενες πηγές, των οποίων το νερό έχει 32 βαθμούς Κελσίου, ήσαν αφιερωμένες στον Ηρακλή, του οποίου βωμός υπήρχε πλησίον τους.

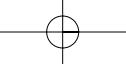
Στις Θερμοπύλες συνέβησαν κατά καιρούς πολλά πολεμικά γεγονότα. Όμως η μεγάλη φήμη αποκτήθηκε από την ηρωική άμυνα και θυσία το 480 π.χ. των 300 Σπαρτιατών με τον Λεωνίδα μαζί με 2000 περίπου δούλους – ακολούθους τους και των 700 Θεσπιέων στην προσπάθειά τους να αποκρούσουν το πολυπληθές στράτευμα των Περσών.

Θερσίτον: Ο Θερσίτης ήταν γιος του Αγρίου από την Καλυδώνα της Αιτωλίας. Ήταν ο πιο άσχημος στρατιώτης του στρατεύματος του Αγαμέμνονα. Ήταν θρασύς και υβριστής. Τα είχε βάλει με όλους. Με τον Οδυσσέα, τον Αχιλλέα, τον Αγαμέμνονα. Καυτηρίαζε τους πάντες και τα πάντα με αθυροστομία και τόλμη. Πέθανε από μπουνιά του Αχιλλέα.

Θεσπωτικού: Πρόκειται για Κωμόπολη του Ν. Πρεβέζης.

Θεσσαλίας: Γεωγραφικό διαμέρισμα της Κεντρικής Ελλάδας. Επώνυμος μυθικός ήρωας της περιοχής ο Θεσσαλός. Αυτός ήταν κατ' άλλους γιος του Ηρακλή και της Χαλκιόπης και κατ' άλλους του Ιάσονα και της Μήδειας ή του Αίμονα. Η Θεσσαλία λεγόταν και Πελασγία, Ελλάς, Πυρραία, Αιολίδα και Πανδώρα. Θεσσαλία ονομάστηκε μετά τον πόλεμο της Τροίας. Αξιοσημείωτο είναι ότι με τη Θεσσαλία συνδέονται οι παλαιότερες μυθικές παραδόσεις των ελλήνων, αφού

 ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ

υπήρξε η πρώτη κοιτίδα των φύλων που κατοίκησαν κατόπιν στην Ελλάδα.

279. Θεσσαλονίκης: Η Θεσσαλονίκη ήταν κόρη του Φιλίππου Β', αδελφή του Μεγάλου Αλεξάνδρου και γυναίκα του Κάσσανδρου. Προς τιμήν της ιδρύθηκε η ομώνυμη πόλη στο Θερμαϊκό κόλπο, που τόσο σημαντικό όρολο θα παίζει στη συνέχεια για την περιοχή και για όλη την Ελλάδα. Προπύργιο του ελληνισμού, αλλά και του Χριστιανισμού, συνδέεται με όλες τις περιόδους της ελληνικής ιστορίας. Επιθυμητό απόκτημα για όλους τους γειτονικούς λαούς ανέπτυξε πλούσια πνευματική και πολιτιστική δραστηριότητα.

Η Θεσσαλονίκη υπέστη όλες τις ταλαιπωρίες του ελληνικού έθνους, ιδιαίτερα με την επί 4 αιώνες τουρκική σκλαβιά. Απελευθερώθηκε στις 26 Οκτωβρίου 1912 από τον ελληνικό στρατό, στην περίφημη εκείνη ανάταση της φυλής, που οφειλόταν στην ομοψυχία των Ελλήνων.

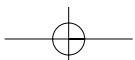
Θέτιδος: Η Θέτιδα, κόρη του Νηρέα και της Δωρίδος, ήταν μια από τις πενήντα Νηρηίδες. Μαζί της ήσαν ερωτευμένοι ο Δίας, ο Ποσειδών και ο Απόλλων. Τελικά παντρεύτηκε τον Αιακίδη Πηλέα κατά συμβουλή της Θέμιδας, για να μη διασαλευτεί η τάξη στον κόσμο. Ο γάμος της με τον Πηλέα έγινε με μεγαλοπρέπεια στην κορυφή του Πηλίου, στο άντρο του Χείρωνα, με την παρουσία όλων των θεών πλην της Έριδος.

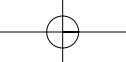
Ήταν μητέρα του Αχιλλέα, τον οποίον στήριξε σε κάθε δύσκολη περίσταση. Δάσκαλος του Αχιλλέα ο σοφός Κένταυρος Χείρων.

Θηβών: Αρχαία πόλη της Βοιωτίας. Ιδρυτής της ο εγγονός του Ποσειδώνα και γιος του Αγήνορα Κάδμος. Γι' αυτό η ακρόπολή της λεγόταν Καδμεία. Κατά τη Μυθολογία ο Δίας, μεταμορφωμένος σε ταύρο, απήγαγε την Ευρώπη, κόρη του Αγήνορα. Ο Κάδμος στην προσπάθειά του να βρεί την αδελφή του έφτασε στην περιοχή και έκτισε τη Θήβα μετά από χρησιμό.

Ο Όμηρος υποστηρίζει ότι τη Θήβα ίδρυσαν τα δίδυμα παιδιά του Δία και της Αντιόπης ο Αμφίονας και ο Ζήθος. Μάλιστα ο Αμφίων φέρεται ως σύζυγος της Νιόβης, της κόρης του Ταντάλου, η οποία τιμωρήθηκε από τα παιδιά της Λητούς, τον Απόλλωνα και την Αρτέμιδα, επειδή πρόσβαλε τη μάνα τους. Η τιμωρία της ήταν σκληρότατη, αφού ο Απόλλων εφόνευσε τα 7 αγόρια της και η Αρτεμίς τα 7 κορίτσια της.

Ο οίκος των Λαβδακιδών, που βασίλευσε στη συνέχεια, υπέστη τέτοια τραγικά πλήγματα από τη μοίρα (Λάϊος, Οιδίποδας, Ιοκάστη, Ετεοκλής, Πολυνείκης, Αντιγόνη, Ισμήνη) που τροφοδότησε εμπνευσμένους ποιητές και καλλιτέχνες να δημιουργήσουν αριστουργήματα, που, και σήμερα, θαυμάζει όλη η ανθρωπότητα.

— ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

Θήρας: Η Θήρα γνωστότερη ως Σαντορίνη, είναι νησί των Κυκλαδών. Ο Θήρας, που την αποίκισε, ήταν Σπαρτιάτης. Κατά καιρούς είχε διάφορα ονόματα. Το Σαντορίνη από τα Σάντα Ειρήνη. Ενώ λεγόταν και Στρογγύλη, Καλλίστη ή Καλλιστώ, Φιλητέρη ή Φιλωτέρα, Καλαυρία, Καρίστη, Θηραμένη, Ρήνεια. Οι Τούρκοι την έλεγαν από τους ανεμόμυλους Δεϊρμετζίκη δηλ. Μικρό Μύλο.

Η Σαντορίνη εξερευνήθηκε από ξένους και έλληνες αρχαιολόγους και γεωλόγους, οι οποίοι θεωρούν το ηφαίστειό της αιτία της μεγάλης καταστροφής του Μινωικού Πολιτισμού.

Στο νησί λατρεύονταν στην αρχαιότητα ο Απόλλων, η Άρτεμις, ο Ερμής, ο Ασκληπιός, ο Διόνυσος και ο Ήρακλής.

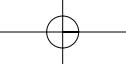
Θησέας: Ο Θησέας γιος του Αιγέα ήταν ο μεγαλύτερος μετά τον Ήρακλή αρχαίος ήρωας. Γεννήθηκε στην Τροιζήνα και έφηβος, αφού εξασφάλισε τα όπλα που είχε αφήσει ο πατέρας του κάτω από ογκόλιθο, αποχαιρέτησε τη μητέρα του και ξεκίνησε για την Αθήνα προς συνάντηση του Βασιλιά πατέρα του. Ο Θησέας προτίμησε τον γεμάτο κινδύνους δρόμο από την ξηρά και όχι τη θάλασσα. Κατά το ταξίδι του εξουδετέρωσε όλους τους ληστές, που τρομοκρατούσαν τους ταξιδιώτες και αποκατέστησε την ασφάλεια.

Μεταξύ των ληστών ήταν ο Σίνης ή Πιτυοκάμπης, ο Σκίρων στην Κακιά Σκάλα και ο Προκρούστης.

Ο Θησέας μετείχε οικειοθελώς στην ομάδα των 7 αγοριών και 7 κοριτσιών, που, κατ' ανάγκην, έστελναν οι Αθηναίοι στην Κορήτη για τροφή του Μινώταυρου. Ο ήρωας εφόνευσε τον Μινώταυρο με τη βοήθεια της Αριάδνης, κόρης του Μίνωα, και απάλλαξε την πατρίδα του από τον ετήσιο αυτό φοβερό φόρο. Κατά την επιστροφή του εγκατέλειψε την Αριάδνη στη Νάξο – την παντρεύτηκε ο Θεός Διόνυσος – και συνέχισε το ταξίδι του για την Αθήνα ξεχνώντας όμως να αντικαταστήσει τα πένθιμα μαύρα πανιά του πλοίου του. Ο πατέρας του Αιγέας, που τον ανέμενε γεμάτος αγωνία στο Λαύριο, βλέποντας το πλοίο υπέθεσε ότι χάθηκε κι ο γιος του και αυτοκτόνησε πέφτοντας στη θάλασσα. Από τότε το Πέλαγος που απλωνόταν μπροστά από τα παραλία της Αττικής ονομάστηκε Αιγαίο.

Ο Θησέας έγινε Βασιλιάς, και μάλιστα πολύ καλός, προχωρώντας σε καινοτόμες πρωτοβουλίες που ενίσχυσαν την Αθήνα. Η πιο βασική του ενέργεια ήταν η ένταξη όλων των κατοίκων της Αττικής σε ενιαίο σύστημα διοίκησης.

Θόας: Ο Θόας ήταν βασιλιάς της Καλυδώνος, γιος του Ανδραίμονα και πάππος του Όξυλου, εκείνου που οδήγησε τους Ήρακλείδες κατά των Δωριέων της Πελοποννήσου. Ήταν αρχηγός των Αιτωλών κατά τον Τρωικό Πόλεμο. Όμως υπήρξαν και άλλοι με το όνομα Θόας α) Γιος του Διόνυσου και της Αριάδνης,

ΔΗΜΟΣ ΙΑΙΟΥ

Βασιλιάς της Λήμνου, β) Γιος του Ιάσονα και της Υψηπύλης, γ) Βασιλιάς της Ταυρίδας, γιος του Βορυθένη, γνωστός από την Ιφιγένεια εν Ταύροις του Ευριπίδη, δ) Τύραννος της Μιλήτου κατά τον 8ον π.Χ. αιώνα, ε) Φίλος του Φιλίππου από την Εύβοια, τύραννος του Ωρεού και στ) αρχηγός του ιππικού της στρατιάς του Μεγάλου Αλεξάνδρου.

Θράκης: Γεωγραφικό διαμέρισμα που, ως Δυτική Θράκη, παραχωρήθηκε στην Ελλάδα οριστικά τον Ιούλιο του 1923 με τη συνθήκη της Λωζάννης. Φυσικό σύνορο με την Τουρκία αποτελεί ο ποταμός Εύρος. Η περιοχή έχει πανάρχαια ιστορία και κατοικήθηκε από θρακικά φύλα (Γέτες, Δάκες, Θράκες).

Ήταν πάντα χώρος επικοινωνίας Ευρώπης – Ασίας και οι μύθοι της συνδέονται στενά μ' εκείνους της Νότιας Ελλάδας. Πολλών θεών η λατρεία πρωτοεντοπίζεται στη Θράκη, όπως τα Ελευσίνια Μυστήρια αλλά και άλλες θρησκευτικές δοξασίες. Οι πρώτοι κάτοικοι της ήσαν Πελασγοί (Φρύγες ή Βρύγες, Οδρύσαι, Ήδωνες, Δίοι και άλλοι). Οι πρώτοι μεγάλοι Έλληνες μουσικοί κατάγονταν από τη Θράκη όπως ο Ορφέας, ο Μουσαίος, ο Θάμωρις, ο Εύμολπος.

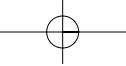
Η Θράκη ακολούθησε στη μακραίωνη πορεία της τους αγώνες, τις ταλαιπωρίες και τις εξάρσεις της Ελλάδας. Παρόλα αυτά η Ανατολική Θράκη παραχωρήθηκε στην Τουρκία, αν και ο πληθυσμός της ήταν κατεξοχήν Ελληνικός.

Ιάσονας: Αρχηγός της Αργοναυτικής Εκστρατείας με συντρόφους όλα τα παλληκάρια της εποχής. Σκοπός του να πάρει το χρυσόμαλλο δέρας από την Κολχίδα του Αιγαίου. Πέτυχε το σκοπό του με τη βοήθεια της Μήδειας, την οποία στη συνέχεια παντρεύτηκε. Ο Ευριπίδης στη «Μήδεια» του παρουσιάζει την τραγική μοίρα της πανέμορφης βασιλοπούλας.

Ιγνατίου: Με το όνομα αυτό φέρονται περί τους 7 ιεράρχες και Άγιοι. Προφανώς εδώ τιμάται ο βυζαντινός λόγιος «μαγίστωρ των Γραμματικών», που δίδαξε τα Ελληνικά στο Πανεπιστήμιο της Κωνσταντινουπόλεως, το οποίο ανακαινίστηκε τον 9ον αιώνα από τον Βάρδα.

Ιδομενέως: Ο Ιδομενέας ήταν Βασιλιάς της Κρήτης, γιος του Δευκαλίωνα και εγγονός του Μίνωα. Μετείχε στον Τρωικό πόλεμο με 80 πλοία. Διακρίθηκε για τον ηρωισμό του και γύρισε στην πατρίδα του μετά τον πόλεμο. Οι Κρήτες έδειχναν τον τάφον του στην Κνωσόν και του απέδιδαν τιμές ήρωα.

Ιεράπετρας: Πόλη της Κρήτης προς το Λιβυκό Πέλαγος. Στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο έπαθε μεγάλη καταστροφή την οποία συμπλήρωσε λίγο αργότερα ισχυρός

— ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

σεισμός. Διακρίνεται στην παλαιά και στη νέα πόλη. Η παλαιά πόλη, στην παραλία, έχει καλντερόμια και στενά διατηρώντας τη φυσιογνωμία του παρελθόντος. Στην παραλία σώζεται το σπίτι όπου φιλοξενήθηκε ο Ναπολέοντας όταν επέστρεψε από την Αίγυπτο και αποτελεί χώρο επίσκεψης των ξένων. Η νέα πόλη, με πολυώροφα και νέα κτίρια, έχει σύγχρονη μορφή.

Ιεροπηγής: Είναι χωριό του Ν. Καστοριάς.

Ιερού Λόχου: Ιερό Λόχο συγκρότησε πρώτος ο Πελοπίδας, ο σπουδαίος αυτός Θηβαίος στρατηγός, που μαζί με τον Επαμεινώνδα, τον ευφυή συμπατριώτη του στρατηγό, οδήγησαν την πατρίδα τους να γίνει για ένα διάστημα η ηγεμονική δύναμη στην Αρχαία Ελλάδα.

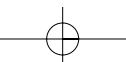
Προφανώς εδώ τιμάται ο Ιερός Λόχος που συγκροτήθηκε το 1821 από φοιτητές των Πανεπιστημίων της Ευρώπης, που ανταποκρίθηκαν στο κάλεσμα του Υψηλάντη και έσπευσαν να αγωνιστούν για την πατρίδα. Δυστυχώς όμως στο Δραγατσάνι εξολοθρεύθησαν από τα Τουρκικά στρατεύματα προκαλώντας, με την τραγική αλλά και απαράμιλλη θυσία τους, τον θαυμασμό και τη συγκίνηση των Ευρωπαίων.

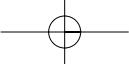
Ο Ανδρέας Κάλβος τους ύμνησε αντάξια της προφοράς τους στην Ωδή του «Εις τον Ιερόν Λόχον»

Αυτού, αφ' ου την αρχαίαν
Πορφυρίδα και σκήπτρον
δώσωμεν της Ελλάδος,
θέλει φέρει τα τέκνα της
πάσα μητέρα.
Και δακρυχέουσα θέλει
την ιεράν φιλήσειν
Κόνιν και ειτείν: τον ένδοξον
Λόχον, τέκνα, μιμήσατε
Λόχον Ήρώων.

Ιερωνύμου: Έλληνας ιστοριογράφος που γεννήθηκε το 370 π.Χ. στην Καρδιά της Θράκης (λεγόταν και Καρδιανός). Πέθανε το 266 σε ηλικία 105 ετών. Ήταν σύμβουλος του Αντιγόνου και διετέλεσε επιμελητής και αρμοστής της Βοιωτίας.

Έγραψε την ιστορία των διαδόχων από το θάνατο του Μεγάλου Αλεξάνδρου ως την ήττα του Πύρρου στην Ιταλία. Σώζονται αποσπάσματα του έργου του, που διακρίνεται για τη λιτότητά του και για την ακρίβεια των στοιχείων που δίνει.

ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ

Ιθάκης: Είναι νησί του Ιονίου και αποτελεί επαρχία του Νομού Κεφαλληνίας. Πρώτος βασιλιάς της Ιθάκης ο Αρκείσιος. Αυτός παντρεύτηκε την Χαλκομέδουσαν και απέκτησαν τον Λαέρτη. Γιος του Λαέρτη και της Αντίκλειας ήταν ο πολυμήχανος Οδυσσέας, τις πράξεις και τα βάσανα του οποίου εξύμνησε ο Όμηρος. Γιος του Οδυσσέα ο Τηλέμαχος. Και σήμερα οι κάτοικοι δείχνουν το κτήμα του Λαέρτη αλλά και το σπήλαιο, που ασφάλισε ο ήρωας τους θησαυρούς, που του πρόσφερε ο Αλκίνοος, ο Βασιλιάς των Φαιάκων.

Η ιστορία της Ιθάκης έχει την ίδια πορεία των άλλων Ιονίων νησιών.

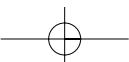
Ικαρίας: Νησί των Ανατολικών Σποράδων. Το όνομά της έλαβε από τον Ίκαρο, το γιο του Δαιδαλού, τον πρώτον που πέταξε με ανεμοπλάνο. Πριν λεγόταν Μάκρη ή Δολίχη, Ιχθυόεσσα. Πρωτοκατοικήθηκε από Πελασγούς και Κάρες. Μετά τον Τρωικό Πόλεμο εγκαταστάθηκαν σ' αυτήν Ίωνες. Το 1912 επί τετράμηνον ανακηρύχτηκε η Ικαριακή Πολιτεία από τους αρχηγούς των επαναστατών Ιωάννη Μαλακία, γιατρό και κατόπιν βουλευτή και τον Ιερέα Κωνσταντίνου Κουλουλιά. Από το 1912 και εντεύθεν ακολουθεί τις τύχες της Ελλάδος.

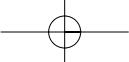
Ικάρου: Ήταν γιος του Δαιδαλού και της Ναύκρατης. Φυλακίστηκε με τους γονείς του στον Λαβύρινθον από τον Μίνωα που υποψιαζόταν, ότι ο Δαιδαλος συντέλεσε στην εξωσυζυγική δραστηριότητα της συζύγου του Πασιφάης με έναν ωραίον ταύρον. Καρπός του έρωτά τους ήταν ο Μινώταυρος. Ο Δαιδαλος όμως περιφημος τεχνίτης κατασκεύασε για τον ίδιο και το γιο του φτερά από κερί με τα οποία πέταξαν προς την ελευθερίαν. Ο Δαιδαλος κατευθύνθηκε προς τη Δύση και προσγειώθηκε στη Σικελία. Ο Ίκαρος πετώντας κι αυτός, γοητευμένος από το θεοπέσιο θέαμα που αντίκρυζε από ψηλά, ελησμόνησε τις πατρικές συμβουλές και με λυωμένα τα φτερά έπεσε κοντά στην Ικαρία και πνίγηκε.

Ικόνιον: Πόλη της Ασιατικής Τουρκίας επί του δρόμου Κωνσταντινούπολης – Βαγδάτης. Στο λόφο Ιτζ-Καλέ υπάρχουν τα ανάκτορα των Σελτζούκων Σουλτάνων. Έχει 44 τζαμιά το δε του Αλαεδίν και Σελήμη κτίστηκε σε σχέδιο της Αγίας Σοφίας. Προ της ανταλλαγής των πληθυσμών ζούσαν στο Ικόνιο 4000 Έλληνες.

Στο Ικόνιον εστάθμευσε ο στρατός του Μεγ. Αλεξάνδρου, όταν εβάδιζε κατά των Περσών. Εκεί εκήρουξαν το Ευαγγέλιο οι Απόστολοι Παύλος και Βαρνάβας.

Ιλίου: Το Ίλιον ήταν περίφημη πόλη της Μ. Ασίας. Πρόκειται για την Τροία της οποίας η Ακρόπολη λεγόταν Ίλιον. Ο Τρωικός Πόλεμος διήρκεσε 10 χρόνια και σύμφωνα με την παράδοση, έγινε με αφορμή την εκούσια απαγωγή της πανέμορφης Βασίλισσας της Σπάρτης, της Ωραίας Ελένης από τον πρίγκιπα της Τροίας (Ιλίου),

— ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

τον Πάριν.

Και η πόλη μας, μικρό χωριουδάκι μετά την απελευθέρωση ονομάστηκε Ίλιον-Τρώας και αργότερα Νέα Λιόσια. Μετά όμως από πρόταση της Διοίκησης του Δήμου (Δήμαρχος ο Βασίλης Κουκουβίνος) η πόλη μας μετονομάστηκε πάλι σε Ίλιον ύστερα από συζητήσεις, προτάσεις, συνελεύσεις των Δημοτών. Αποδείχτηκε ότι ήταν ευφυής η σκέψη και η απόφαση.

Ίμβρος: Ήησί των Θρακικών Σποράδων στο βόρειο Αιγαίο. Το όνομά της είναι το ίδιο από τον Όμηρο και μετά. Πρωτοκατοικήθηκε κι αυτή από Πελασγούς και καταλήφθηκε κατά καιρούς από διάφορους κατακτητές. Δυστυχώς με τη συνθήκη της Λωξάννης προσαρτήθηκε μαζί με την Τένεδο στην Τουρκία. Οι Τούρκοι κατά παράβαση συνθηκών, αλλά και κάθε ανθρωπιστικής ιδέας, εργάστηκαν για την εξαφάνιση του γηγενούς Ελληνικού πληθυσμού μεταφέροντας σ' αυτήν εποίκους από τα βάθη της Ασίας.

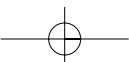
Ίον: Η Ίος και Νιος είναι νησί των Κυκλαδών. Στο βόρειο μέρος του νησιού εντοπίστηκε τάφος που αποδόθηκε στον Όμηρο μια και μάνα του λέγεται ότι ήταν η Κλυμμένη από την Ίο. Πάντως εκεί λατρευόταν ο Δίας Πολιεύς, η Αθηνά Πολιάς, ο Ποσειδώνας και ο Πύθιος Απόλλωνας. Υπέστη και αυτή ταλαιπωρίες και καταστροφές. Το 1829 ενσωματώθηκε στο Ελληνικό κράτος σήμφωνα με τη συνθήκη της Αδριανούπολης.

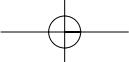
Ιουλιανού: Ο Ιουλιανός γεννήθηκε το 331 στην Κωνσταντινούπολη και ήταν ετεροθαλής αδελφός του Μεγ. Κωνσταντίνου. Εμορφώθη από ικανούς δασκάλους και χυρίως από τους νεοπλατωνικούς φιλοσόφους Αιδέσιον και Μάξιμον. Σπούδασε και στην Αθήνα με συμφοιτητές τους μετέπειτα μεγάλους ιεράρχες Βασίλειον τον Μεγάλον και Γρηγόριον τον Ναζιανζηνόν. Πρωτόελαβε αξίωμα το 355 όταν απώθησε από την Γαλατίαν τα Γερμανικά φύλα. Το 360 ανακηρύχθηκε από τις λεγεώνες Βασιλιάς. Το 361 αναγνωρίστηκε από όλους αυτοκράτορας.

Έβαλε σαν στόχο την αναστήλωση της Εθνικής Θρησκείας αλλά μάταια. Γι' αυτό ονομάστηκε και Παραβάτης. Υπήρξε μια προσωρινή ανάταση των αρχαίων πόλεων με αναστηλώσεις αρχαίων ναών και αναβίωση αθλητικών αγώνων (Ολύμπια, Πύθια κ.λ.π.) αλλά το ποτάμι δε γύριζε πίσω.

Φημιολογείται ότι πεθαίνοντας (25-6-363) αναφώνησε «Νενίκηκάς με Χριστέ· κορέσθητι Ναζωραίε».

Ιουστινιανού: Αυτοκράτορας του Βυζαντίου, γεννημένος το 482, έγινε αυτοκράτορας το 527 και πέθανε το 565. Ονομάστηκε Μέγας. Έλαβε πολύ καλή

ΔΗΜΟΣ ΙΑΙΟΥ

μόρφωση με τη βοήθεια του θείου του Ιουστίνου Α'.

Είχε την εξυπνάδα να επιλέξει ως συνεργάτες του διακεκριμένους άνδρες, οι οποίοι μαζί με τη γυναίκα του τη Θεοδώρα, απέδιδαν έργο. Ο Ιωάννης Καππαδόκης, ο Τριβωνιανός, ο Βελισσάριος, ο Ναρσής κ.α. συνετέλεσαν στη δημιουργία λαμπρών νικών και έργων όπως ο ναός της Θεού Σοφίας (μηχανικοί ο Ανθέμιος και ο Ισίδωρος) αλλά και το πνευματικό έργο με ιδιαίτερη επιτυχία στο δίκαιον.

Ιπποδαμείας: Ιπποδάμεια = η δαμάζουσα τους ίππους. Κόρη του Οινόμαου¹, του Βασιλιά της Πίσας, και της Στερόπης και σύζυγος του Πέλοπα, ο οποίος την κέρδισε μετά από διαγωνισμό στην αρματοδομία. Ο Οινόμαος είχε νικήσει και φονεύσει τους 12 προηγηθέντες μνηστήρες. Ο Πέλοπας όμως με άλογα, δωρεά του Ποσειδώνα, και με τη συνεργασία του Μυρτίλου, ηνίοχου του Οινόμαου, νίκησε.

Ο Πέλοπας έγινε βασιλιάς της Πίσας, παντρεύτηκε την Ιπποδάμεια και απέκτησαν πολλά παιδιά, αγόρια και κορίτσια μεταξύ των οποίων ο Ατρέας, ο Θυέστης αλλά και η Νικίτη μάνα του Ηρακλή κατά μίαν εκδοχήν. Η Ιπποδάμεια φέρεται ότι ίδρυσε τα Ηραία (αγώνες παρθένων).

Ιπποκράτη: Ο επιφανέστερος αρχαίος γιατρός και πατέρας της Ιατρικής. Γνωστός ο όρκος του τον οποίον επικαλούνται και οι γιατροί της εποχής μας.

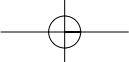
Ίριδος: Δευτερεύουσα Θεά του Ολύμπου. Εχρησιμοποιείτο, όπως και ο Ερμῆς, ως αγγελιοφόρος των θεών. Κόρη του Θαύμαντα και της Ηλέκτρας και αδελφή των Αρπυών, της Ωκυπέτης και της Αελλούς. Ο δρόμος που ακολουθούσε για να φτάσει από τον Ουρανό στη γη ήταν επτάχρωμος. Είναι δηλαδή, η προσωποποίηση του Ουρανίου Τόξου. Εκτός των άλλων καθηκόντων της εξυπηρετούσε και την Ήρα στρώνοντας το κρεββάτι της και αλείφοντάς την με μύρα για να είναι αρεστή στο Δία.

Ισαακίου: Όνομα δύο αυτοκρατόρων του Βυζαντίου.

Ο Ισαάκιος Κομνηνός (1057-1059). Ανήλθε στο θρόνο μετά από στάση κατά του αυτοκράτορα Μιχαήλ Στ', ενώ βρισκόταν στη Μ. Ασία ως αρχιστράτηγος του αγώνα κατά των εχθρών της Αυτοκρατορίας. Ο Ισαάκιος Αγγελος (1185-1195 και 1203-1204). Αγωνίστηκε κατά των Νορμανδών, του Σουλτάνου του Ικονίου και των Βουλγάρων.

Ισαύρων: Οι Ισαύροι ήσαν Βυζαντινή δυναστεία με πρώτον τον Λέοντα Γ' (717-

1. Οινόμαος (οίνος+μέμασι)= Ο επιθυμών το κρασί, ο μπεκορής

ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ

741). Ο Λέοντας ονομάστηκε Ἰσαυρος εξαιτίας τη τραχύτητας και αυστηρότητάς του. Στη δυναστεία ανήκαν και οι: Κωνσταντίνος ο Ε' (741-775), Λέων ο Δ' (775-780), Κωνσταντίνος Στ' (780-797).

Ισιδώρας: Ο Συναξαριστής σημειώνει για την Οσία Ισιδώρα:

Ἐκ γῆς απέπτη προς μελισσώνας πόλου. Μέλισσα χρηστών πράξεων Ισιδώρα. Η μνήμη της οσίας τιμάται την 1η Μαΐου.

Ισιμήνης: Κόρη του Οιδίποδα και της Ιοκάστης και αδελφή της Αντιγόνης του Ετεοκλή και του Πολυνείκη. Ήταν ευγενική και φιλάδελφος, αλλά δεν είχε την τόλμη της Αντιγόνης να αψηφήσει τις διαταγές του θείου τους, Βασιλιά της Θήβας, Κρέοντα. Μάλιστα προσπάθησε να αποτρέψει την Αντιγόνη από το τόλμημα να αποδώσει νεκρικές τιμές στο νεκρό αδελφό τους Πολυνείκη, που σκοτώθηκε από τον αδελφό του Ετεοκλή κατά τον πόλεμο των «Επτά επί Θήβας». Τα δυο αδέλφια αλληλοσκοτώθηκαν σε μονομαχία για το θρόνο της Θήβας.

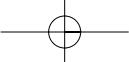
Ισοκράτους: (436-338 π.Χ.). Περίφημος ρητοροδιάσκαλος από το Δήμο Ερχεία της Αθήνας, γιος του Θεοδώρου και της Ηδυτούς. Έλαβε λαμπρή μόρφωση και είχε και οξύτατη αντίληψη. Δάσκαλοί του: Πρωταγόρας, Γοργίας, Πρόδικος, Τισίας κ.α. Με το θάνατο του πατέρα του έχασε την περιουσία του και έγινε λογογράφος για βιοποισμό. Σώζονται εξι δικανικοί λόγοι του.

Το 391 π.Χ. ίδρυσε ρητορική Σχολή στην Αθήνα. Ο Κικέρων έγραφε αργότερα ότι από την Ισοκράτειον Σχολήν, εξήλθαν εξαιρετοί άντρες. Και πραγματικά οι μαθητές του Ισοκράτη (Τιμόθεος, Λεωδάμας, Θεοδέκτης, Ἐφορος, Θεόπομπος, Ισαίος, Λυκούργος, Υπερείδης, Αισχύνης κ.α.) έγιναν διδάσκαλοι των απανταχού Ελλήνων. Οι λόγοι του ήσαν δικανικοί, επιδεικτικοί, πολιτικοί και παρεινετικοί.

Ο Ισοκράτης προέτρεψε τον Φίλιππο Β' της Μακεδονίας να ηγηθεί των Ελλήνων και να πολεμήσει τους Πέρσες. Είναι ο πρώτος εκφραστής της Μεγάλης ιδέας με Πανελλήνια ενότητα και δραστηριότητα. Μετά τη μάχη της Χαιρώνειας στενοχωρήθηκε αφάνταστα και πέθανε σε ηλικία 98 χρονών.

Ιστιαίας: Πόλη της βόρειας Εύβοιας, πρωτεύουσα οιμώνυμης επαρχίας με επίνειον τους Ωρεούς. Βρίσκεται στην ίδια θέση από την αρχαιότητα και μνημονεύεται και από τον Ὅμηρο, ο οποίος μάλιστα την ονομάζει «πολυστάφυλον»

Ιτέας: Κωμόπολη της Παρνασσίδας του νομού Φωκίδας. Είναι επίνειο της Άμφισσας και σχετικά νέα πόλη. Έχει οξιόλογη εμπορική και τουριστική κίνηση, ενώ κατά τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο το λιμάνι της χοησιμοποιήθηκε από τους

ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ

συμμάχους για τον ανεφοδιασμό του Μακεδονικού μετώπου μέσω Μπράλλου.

Ιφιγένειας: Η Ιφιγένεια ήταν κόρη του Αγαμέμνονα και της Κλυταιμνήστρας. Είχε αδέλφια την Ηλέκτρα και τον Ορέστη. Κόρη του Αρχιστράτηγου της Ελληνικής εκστρατείας κατά της Τροίας, έδειξε θάρρος και πατριωτισμό, όταν της ανακοινώθηκε ότι έπρεπε να θυσιαστεί για να φυσήξει ούριος άνεμος, αναγκαίος για το θαλάσσιο ταξίδι. Τελικά η Άρτεμις την απήγαγε, αφήνοντας κριάρι στη θέση της και τη μετέφερε στη χώρα των Ταύρων, όπου την διόρισε ιερεία στον εκεί ναό της. Εκεί τη βρήκε αργότερα ο αδελφός της Ορέστης μαζί με τον εξάδελφό τους Πυλάδη. Μετά την αναγνώριση των αδελφών κατάφεραν να δραπετεύσουν και οι τρεις με τη βοήθεια της Αθηνάς, παίρνοντας μαζί τους και το ξόανο της θεάς. Μετά από περιπέτειες έφτασαν στη Βραυρώνα της Αττικής, όπου ίδρυσαν ναόν, τα ερείπια του οποίου είναι και σήμερα ορατά.

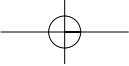
Ιωαννίνων: Τα Γιάννενα, πρώτα στα γρόσια και στα γράμματα, είναι η μεγαλύτερη και ενδοξότερη πόλη της Ήπειρου. Είναι κτισμένη στη Δυτική ακτή της λίμνης Παμβώτιδας και περιβάλλεται από βουνά.

Δεν συμπίπτουν οι απόψεις των ιστορικών για την ίδρυση της πόλεως. Η πρώτη μνεία για τα Γιάννενα γίνεται σε Σιγίλιον του Βασιλείου Β' Βουλγαροκτόνου το 1022. Όμως και σε επισκοπικούς καταλόγους του 673 μ.Χ. σημειώνεται ως επισκοπή Ιωαννίνων.

Τα Γιάννενα ήκμασαν κυρίως επί Αλή Πασά, ο οποίος χρησιμοποιούσε Έλληνες αρματωλούς αλλά και λόγιους, οι οποίοι κοντά του εκπαιδεύτηκαν και αργότερα, απρόμητοι και έμπειροι, βοήθησαν τον αγώνα για την αποτίναξη του Τουρκικού ξυγού.

Η διαμάχη εξάλλου Αλή και Υψηλής Πύλης, διευκόλυνε την έναρξη και επικράτηση των επαναστατών στην Πελοπόννησο, αφού ο ικανός και στρατηγικός Χουρστί Πασάς ησχολείτο με την εξόντωση του Αλή. Τα Γιάννενα απελευθερώθηκαν, μετά από σκληρή πολιορκία, στις 21 Φεβρουαρίου 1913. Ο Χριστιανός λοχαγός του Τουρκικού στρατού όμως Νικόλας Εφέντης, που έδωσε πληροφορίες στους Έλληνες, εξοντώθηκε μαζί με όλη την οικογένειά του γιατί το Ελληνικό στρατηγείο δεν κράτησε μυστικό το γεγονός, όπως του είχε ζητηθεί.

Ιωλκού: Αρχαιότατη πόλη της Θεσσαλίας, που ήταν στη θέση που σήμερα υπάρχει ο Βόλος. Είχε ιδρυθεί από τον Κρηθέα, γιο του Αιόλου. Στο λιμάνι της Ιωλκού οργανώθηκε η πρώτη μυθική εκστρατεία από τον Ιάσονα, τον εγγονό του Κρηθέα, μετά από εντολή του Βασιλιά Πελία, που ήθελε το χρυσόμαλλο δέρας. Στην εκστρατεία αυτή μετείχαν οι επιφανέστεροι ήρωες της εποχής.

— ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

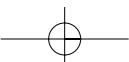
Ιωνίας: Η φημισμένη από την αρχαιότητα περιοχή της Μ. Ασίας, κοιτίδα πολιτισμού και πνευματικού φτερουγίσματος. «Η Ιωνική Δωδεκάπολης», ένα είδος χαλαρής ομοσπονδίας, με ένδοξες πόλεις Μήλητο, Έφεσο κ.λ.π. είναι η γενέτειρα γη των πιο ξάστερων πνευμάτων της Ελληνικής διανόησης. Το ελληνικό στοιχείο ήκμας εώς το 1922, οπότε επήλθε η τελική καταστροφή του. Μετά την πρόσκαιρη απελευθέρωσή της (1919-1922) ακολούθησε η Μικρασιατική καταστροφή και η ανταλλαγή των πληθυσμών, με αποτέλεσμα να αφανιστούν οι Έλληνες από τις πατριογονικές τους εστίες, στις οποίες έζησαν και διέπρεψαν πάνω από 2.500 χρόνια.

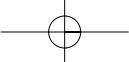
Καβάλας: Σπουδαία πόλη της Ανατ. Μακεδονίας και πρωτεύουσα ομώνυμου Νομού. Είναι κτισμένη στη θέση της αρχαίας Νεαπόλεως, που ήταν επίνειο των Φιλίππων. Είναι αξιόλογο εμπορικό κέντρο με ωραία ρυμοτομία και υγιεινό κλίμα. Το Ιουστινιάνειο κάστρο της σώζεται σε καλή κατάσταση μια και συντηρούθηκε πολλές φορές. Η Καβάλα είναι η γενέτειρα του Μοχάμετ Άλη της Αιγύπτου, ο ανδριάντας του οποίου υπάρχει στην πόλη. Κατά τους Βαλκανικούς Πολέμους η Καβάλα αρχικά περιήλθε στους Βούλγαρους, τελικά όμως στις 26 Ιουλίου 1913 απελευθερώθηκε από τον στρατό μας και έγινε Ελληνική.

Καβάφη: Ο Κωνσταντίνος Καβάφης, διακεκριμένος νεοελληνας ποιητής γεννήθηκε στην Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου το 1868 όπου και πέθανε στις 29-4-1933. Οι γονείς του ήσαν Κωνσταντινουπολίτες. Παραλληλα με τις εμπορικές δραστηριότητές του ασχολήθηκε και με την ποίηση. Στο Πανελλήνιο έγινε γνωστός από άρθρο του Γρηγορίου Ξενόπουλου στα Παναθήναια. Έγραψε 160 περίπου ποιήματα.

Καβείρων: Οι Κάβειροι, αρχαίες θεότητες, ήσαν παιδιά του Δία και της κόρης του Άτλαντα, Ηλέκτρας. Ήσαν δύο, ο Ιασίων και ο Δάρδανος, κατά των Αθηνίων. Κατά των Μνασέα ήσαν τρεις όπως και οι Καβειρίδες νύμφες, παιδιά του Ηφαίστου και της Καβειρούς, κόρης του Πρωτέα και της Αγχινόης και γεννήθηκαν στη Λήμνο. Ελατεύοντο δια μυστηρίων και νυκτερινών τελετών κυρίως στα νησιά του Βορείου Αιγαίου (Σαμιοθράκη, Θάσο, Λήμνο, Ίμβρο). Το περιεχόμενο των μυστηρίων μας είναι άγνωστον. Από τους ποιητές πρώτος τους αναφέρει ο Πίνδαρος, δεδομένου ότι υπήρχε το Καβείριον Ιερόν και το Ιερό των Καβείρων αφιερωμένα στις γυναίκες και άντρες Καβείρους αντίστοιχα.

Κακαλετρίου: Χωριό της επαρχίας Τριφυλίας του Ν. Μεσσηνίας. Βρίσκεται στο Βορειότερο τμήμα του Νομού κοντά στον ποταμό Νέδα, σε υψόμετρο 700 μ.

ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ

Καλαβρύτων: Ιστορική Κωμόπολη του Ν. Αχαΐας. Το όνομα από παραφθορά του «καλαί βρύσαι» λόγω των πολλών πηγών που υπάρχουν στην περιοχή. Τα Καλάβρυτα μαζί με τις Μονές Αγίας Λαύρας και Μεγάλου Σπηλαίου, έπαιξαν αποφασιστικό ρόλο κατά τον αγώνα κυρίως του 1821. Στην Αγία Λαύρα, κατά την παράδοση, ευλόγησε τη σημαία και τα όπλα των αγωνιστών ο Δημητσανίτης Μητροπολίτης Παλαιών Πατρών Γερμανός, υψώσας το Λάβαρο για να εμψυχώσει τους φραγιάδες.

Ακόμα και ο Ιμπραήμ εθαύμασε τον ηρωισμό των Μοναχών του Μεγάλου Σπηλαίου και των Καλαβρύτων. Στις 13-12-1943 οι Γερμανικές δυνάμεις κατοχής έκαψαν τα Καλάβρυτα και εδολοφόνησαν εν ψυχρώ εκαποντάδες άντρες και παιδιά. Είναι ένας χώρος ιερός και μια πόλη, παραδειγματικό ηρωισμού και φιλοπατρίας.

Καλαμπάκας: Κωμόπολη του Νομού Τρικάλων. Βρίσκεται στα ριζά νότια των βράχων των Μετεώρων με αξιόλογη τουριστική κίνηση. Παλαιότερα λεγόταν Σταγοί.

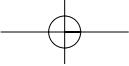
Κάλβου Ανδρέα: (1792-1867) Επτανήσιος ποιητής γεννημένος στη Ζάκυνθο. Σε ηλικία 13 ετών διαλύθηκε η οικογένειά του και μαζί με τον πατέρα του και τον αδελφό του Νικόλαον εγκαταστάθηκαν στο Λιβόρνο. Είχε την τύχη να συνδεθεί με τον ένδοξο συμπατριώτη του ποιητή Ούγο Φώσκολο και συμπλήρωσε τις σπουδές του. Κατόπιν έφυγε στην Ελβετία και στο Λονδίνο, όπου πάλι φιλοξενήθηκε από το Φώσκολο. Εκεί παρέδιδε μαθήματα Ελληνικής και Ιταλικής γλώσσας.

Με την έναρξη της Ελληνικής επανάστασης έσπευσε στο Ναύπλιο. Έφυγε πάλι όμως για το Παρίσι, όπου με την ποίησή του βοηθούσε τον αγώνα.

Η ποίησή του, ιδιαίτερα οι Ωδές του, παρουσιάζουν γλωσσική ιδιοτυπία με προσωπικό ύφος. Η ποίησή του για πολλά χρόνια είχε παραμεριστεί. Απεκαλύφθη όμως κατά το τέλος του 19ου αιώνα από τον Παλαμά και τον Μητσάκη. Η ποίησή του πηγάζει από τον Σιμωνίδη και τον Πίνδαρο, από τη νίκη του Μαραθώνα και των Πλαταιών.

Καλλέργη Δημητρίου: (1803-1867) Στρατιωτικός από την Κρήτη. Σπούδασε στη Ρωσία καντά στο θείο του Νεσελρόδ, Υπουργό Εξωτερικών της μεγάλης χώρας. Μετείχε στον απελευθερωτικό αγώνα του 1821 και τραυματίστηκε στη μάχη του Φαλήρου.

Το 1843 πρωταγωνίστησε με τον Μακρυγιάννη στο πολιτικό – στρατιωτικό κίνημα για την υπογραφή Συντάγματος από τον Όθωνα. Προήχθη στο βαθμό του Στρατηγού. Παρατήθηκε γιατί οι αυλικοί τον υπέβλεπαν. Έγινε υπουργός των Στρατιωτικών επί Μαυροκορδάτου και το 1861 διορίστηκε πρεσβευτής στο Παρίσι.

— ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

Καλλιθέας: Το όνομα αυτό, εκτός από το Δήμο Καλλιθέας με πρώτον οικιστήν τον Γεώργιον Φιλάρετον και τις Ιαματικές πηγές Καλλιθέας της Ρόδου φέρουν περισσότερα από 20 χωριά της Ελλάδος. Και όλα γενικώς ονομάστηκαν έτσι από τον εκτεταμένον ορίζοντα που ανοίγεται μπροστά τους και αποτελεί χάρη στην ιδέα.

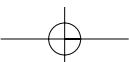
Καλλινίκου: Επίθετο του Απόλλωνα, του Ήλιου και του Διονύσου. Επίσης με το όνομα αυτό φέρονται βασιλείς, πόλεις, άγιοι της Ορθοδοξίας και ένας σύγχρονος Δ/ντής οφήλιστρας, ο Κωνσταντίνος Καλλινίκος. Εκτός από τον τελευταίο, επιφανής ήταν και ο αρχιτέκτονας από την Ηλιούπολη, που το 673 μ.Χ. συνετέλεσε με το υγρόν πυρ στην καταστροφή του Περσικού στόλου και στη Σωτηρία της Κωνσταντινούπολης.

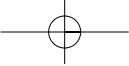
Καλλιπόλεως: Πόλη της Ανατολικής Θράκης. Σε εξαιρετική θέση, στο στόμιο του Ελλησπόντου προς την Προποντίδα, ανέπτυξε σημαντική εμπορική και οικονομική δράση και επί Βυζαντίου και επί Τουρκοκρατίας. Ήταν και στρατιωτικό κέντρο. Μετά την ανταλλαγή των πληθυσμών άρχισε η παρακμή της. Στην αρχαιότητα λεγόταν Κριθώτη.

Καλλιστούς: Η Καλλιστώ, ήταν νύμφη της Αρκαδίας, ακόλουθος της Αρτέμιδος. Από τη σχέση της με τον Δία απέκτησε τον Αρκάδα. Η Αρτεμις, ή κατ' άλλους η ζηλότυπος Ήρα, τη μεταμόρφωσε σε αρκούδα για να την τιμωρήσει για την ηθική της παρεκτροπή. Ο Αρκάς σε κυνήγι συνάντησε την Καλλιστώ – Αρκούδα, η οποία διατηρούσε την ανθρώπινη σκέψη και κρίση, και ετοιμαζόταν να τη φονεύσει. Ο Δίας όμως τον πρόλαβε και τους μεταμόρφωσε σε αστερισμούς της Μεγάλης Άρκτου. Οι Αρκάδες την τιμούσαν ως εθνική ηρωίδα και έδειχναν τον τάφο της στους Τρικολώνους.

Καλπακίου: Χωριό της επαρχίας Δωδώνης του Νομού Ιωαννίνων. Απελευθερώθηκε στις 24 Φεβρουαρίου 1913 μετά δηλαδή την κατάληψη των Ιωαννίνων από τον Ελληνικό Στρατό. Στο Καλπάκι το 1940 είχε μεταφέρει την έδρα της Μεραρχίας ο Αντιστράτηγος Κατσιμήτρος από το χωριό Λιγοψά, που ήταν προσωρινά.

Μέσα από τη σπηλιά, στην είσοδο της οποίας έχει στηθεί η προτομή του στρατηγού, διηγήθηκε τον αγώνα κατά των εισβολέων Ιταλών και κατήγαγε λαμπρή νίκη. Κατά τον αγώνα διακρίθηκαν χωρίως ο συνταγματάρχης διοικητής του Μεραρχιακού Πυροβολικού Τάκης Μαυρογιάννης και ο εξ εφέδρων Ταγματάρχης Δημήτριος Κωστάκης.

ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ

Καλυβίων: Γύρω στα 16 χωριά της πατρίδας μας φέρουν αυτό το όνομα.

Καλύμνου: Νησί των Δωδεκανήσων. Γνωστή η Κάλυμνος από τον Όμηρον ως Καλύδνα κατοικήθηκε από Πελασγούς, Κάρες κ.α. Μετείχε από την αρχή στον αγώνα της Παλιγγενεσίας αλλά μόλις το 1835 κηρύχτηκε αυτόνομη υπαγόμενη μέχρι τότε στην Τουρκία. Οι κάτοικοι της είναι γνωστοί για τις ναυτικές τους ικανότητες και για την αλιείαν σφουγγαριών.

Καλυψούς: Η πανέμορφη Νύμφη που αράτησε αρκετό καιρό κοντά της, στο νησί της Ωγυγίας, τον Οδυσσέα. Ήταν κόρη του Ωκεανού και της Τηθύος. Τρεφόταν με αμβροσία και νέκταρ. Κρατούσε κοντά της επί 8 χρόνια τον Οδυσσέα με τη γοητεία της ή με υποσχέσεις να τον κάνει αθάνατον. Τελικά τον άφησε να φύγει μετά από διαταγή του Δία, που τις διαβίβασε ο ταχυδρόμος του, ο Ερμής. Με τον Οδυσσέα απέκτησε τρεις γιους: τον Ναυσίθοον, τον Ναυσίνοον και τον Αύσονα. Από τον τελευταίο πήρε αρχικά το όνομα Αυσονία.

Κάλχου: Σπουδαίος μάντης από το μαντικό γένος των Αμυθανοϊδών. Ακολούθησε το εκστρατευτικό Ελληνικό Σώμα στην Τροία και προείπε όσα θα συνέβαιναν.

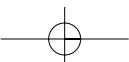
Επέζησε του πολέμου και επιστρέφοντας στην πατρίδα του, τα Μέγαρα, κατευθύνθηκε στον Κολοφώνα.

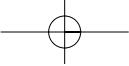
Στο Μαντείο του Απόλλωνα στην Κλάρον, σε μαντικό αγώνα με τον Μόψον, ηττήθηκε και πέθανε από απογοήτευση.

Καματερού: Το Καματερό, γειτονικός μας Δήμος, αποτέλεσε θέατρον σύγκρουσης στις 27-1-1827 μεταξύ των Τούρκων με επικεφαλής τον Μεχμέτ Ρεσσήτ Κιουταχή και των Ελλήνων με αρχηγούς τους Δημ. Βούρβαχην, ο οποίος και εφονεύθη, Βάσον Μαυροβουνιώτη, Παν. Νοταράν, Προκόπιον Κατσαντώνη και Χατζή Αναγνώστην Κιουρκατιώτη. Σκοτώθηκαν περί τους 300 Έλληνες. Να σημειωθεί ότι ο Δήμος φέρει το όνομα αυτό από το Βυζαντινό άρχοντα Βασίλειο Καματερό, που ήλθε στην Αττική κατά τον 13ο αι.

Καναβού Στάθη: Η οικογένεια Καναβού είναι Βυζαντινή και αναφέρεται αξιωματούχος Καναβός Νικόλαος που πολέμησε γενναία τους Σταυροφόρους (1204). Ανακηρύχτηκε και Αυτοκράτορας από τον αγανακτισμένο λαό αλλά η εκλογή του δεν επικυρώθηκε. Εδώ πρόκειται για κάτοικο της πόλης μας.

(Κανναβός Γεώργιος Λογοθέτης: Πολιτικός και αγωνιστής του 1821 αγωνίστηκε σ' όλη τη διάρκεια του αγώνα και ιδιαίτερα περί το Μεσολόγγι, όπου και οργάνωσε

— ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

με άλλους προεστούς τη Γερουσία του Μεσολογγίου υπό τον Μαυροκορδάτον).

Κανάρη: Η οικογένεια Κανάρη – ή Καναργιού ή Κανάριου – ήταν από την Πάργα ή τη Χειμάρα της Ηπείρου. Ο Κων/νος Κανάρης – υπέγραφε ως Κανάριος – γεννήθηκε στα Ψαρά γύρω στο 1790, κατά τα επίσημα Μητρώα του Ναυτικού το 1795.

Ήταν ψύχραιμος, τολμηρός και άφοβος. Αγαπημένο του ανάγνωσμα η ιστορία του Μεγ. Αλεξάνδρου. Το 1810, μετά το θάνατο του θείου του Δημ. Βουρέκα, περιήλθε σ' αυτόν ένα Βρίκιον κι έγινε κυβερνήτης του. Από την αρχή του αγώνα του 1821 έλαβε μέρος, όχι ως καπετάνιος πλοίου, αλλά ως απλός μπουρλοτιέρης υπό τον Ανδρέα Μιαούλη. Τα κατορθώματά του στην Ερεσό, στη Χίο και αλλού τον κατέστησαν το φόβητρο των Τούρκων. Σεμνός όμως και μετριόφρων παρέμεινε πάντα ο αγνός και τολμηρός αγωνιστής.

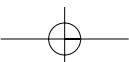
Ευτύχησε να ιδεί ελεύθερη την Ελλάδα στην οποία έγινε υπουργός και Πρωθυπουργός. Πέθανε στις 3-9-1877 στο σπίτι του στην Κυψέλη στην οδόν Κυψέλης 56, τιμώμενος από όλους.

Καντακουζηνού: Επίθετο μεγάλης Βυζαντινής οικογένειας που από τον 11ο αιώνα ως τον 12ο διαδραμάτισε πρωτεύοντα ρόλο στην πολιτική και στρατιωτική ζωή του Βυζαντίου, της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, της Ρωσίας και Ρουμανίας. Πάνω από 30 επιφανείς Καντακουζηνοί διέπρεψαν ως τις μέρες μας. Ο γενάρχης ήταν στρατηγός του Βυζαντίου επί Αλεξίου Α' του Κομνηνού. Στη Λαοδίκεια ενίκησε τους σταυροφόρους υπό τον Βοημούνδον (1104).

Καπετάν Άγρας: Ψευδώνυμο του Τέλλου Αγαπηνού από το Ναύπλιο. Από τις πιο ηρωικές μιօρφές του Μακεδονικού αγώνα (1904-1908). Αποφοίτησε από τη Σχολή Ευελπίδων, έγινε οπλαρχηγός με τόπο δράσης τον Βάλτο (Λίμνη) των Γιαννιτσών (Τα μυστικά του Βάλτου, Πην. Δέλτα). Ασθενής, από ελονοσία, ανακλήθηκε στην Αθήνα με πρόθεση να αντικατασταθεί από τον Δουμιώτη (Καπετάν Αμύντα). Ο Άγρας όμως επεδίωκε συμφωνία με τους Βουλγάρους για κοινή δράση κατά των Τούρκων. Όρισε συνάντηση με τους κομιτατζήδες Χαζάπουκ και Ζλατάν όπου πήγε αόπλος μαζί με έναν σύντροφό του, τον Ντόνε Λόγγο.

Οι Βούλγαροι αθέτησαν το λόγο τους, τους συνέλαβαν και, αφού τους διαπόμπευσαν, τους κρέμασαν σε μια καρυδιά στις 7 Ιουνίου 1907, κοντά στο Τέχιοβο και Βλάδοβο.

Καπετάν Βέρα: Οπλαρχηγός από το Βαρθολομιό της Ηλείας. Το Νεόμβριο του 1825, ενώ βρισκόταν στο Χλουμούτσι, προσέτρεξε με τον Καπετάνιο Γεωργάκη και

ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ

άλλους 150 συναγωνιστές τους και συμπατριώτες τους να βοηθήσουν το χωριό τους, που το πολιορκούσε ο Ιμπραήμ, ο Αιγύπτιος. Οχυρωμένοι στα αμπέλια του χωριού προκάλεσαν μεγάλη ζημιά στους εχθρούς. Ραγδαία βροχή όμως, που ξέσπασε, αχρήστευσε τα ντουφέκια τους και, σε πάλη σώμα με σώμα, σκοτώθηκαν όλοι οι αγωνιστές.

Να σημειωθεί ότι στο Ρίμινι μένουν απόγονοι του Καπετάν Βέρα όπως με διαβεβαίωσε ο Τάκης Τριαντόπουλος του οποίου η γιαγιά ήταν απόγονος του ηρωικού Καπετάνιου από την Ηλεία.

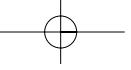
Καποδιστρίου: Η οικογένεια Βιτόρι από την Capodistria της Δαλματίας φέρεται γραμμένη στη χρονή βίβλο της Κέρκυρας το 1471. Ο Ιωάννης Καποδίστριας, ο πρώτος Κυβερνήτης της Ελλάδας, γιος του νομομαθούς Αντωνίου – Μαρία υπήρξε από τις διαπρεπέστερες προσωπικότητες της Ευρώπης στην εποχή του. Γεννήθηκε στην Κέρκυρα το 1776. Σπούδασε ιατρική στο Πατάβιο της Ιταλίας αλλά τελικά ακολούθησε το διπλωματικό κλάδο και το 1809, όταν έφτασε στην Πετρούπολη, ήλθε σε επαφή με τη ρωσική Αυλή με τη στήριξη της οικογένειας Στούρτζα.

Μετά από σημαντικές επιτυχίες στην εκτέλεση αποστολών, ο Καποδίστριας παρασημοφορήθηκε από τον Τσάρο και ανέλαβε μετά το συνέδριο της Βιέννης (1814) και του Παρισιού (1815) υπουργός εξωτερικών της Ρωσίας.

Ο Καποδίστριας σ' όλη τη διάρκεια του απελευθερωτικού αγώνα των Ελλήνων δε σταμάτησε να φροντίζει για τα συμφέροντα των επαναστατών, όσο του επέτρεπαν οι περιστάσεις. Τον Απρίλιο του 1827 η Γενική Συνέλευση της Τροιζήνας τον εξέλεξε Κυβερνήτη της Ελλάδος. Ο Καποδίστριας απεδέχθη με επιστολή του προς τον Πρόεδρον Σισίνην. Κυβέρνησε τη χώρα πάνω από τριάμισι χρόνια και έβαλε τις βάσεις για την οργάνωση του κράτους.

Υποσήριξε την Παιδεία και τη γεωργία και ζούσε απλά και λιτά στο Ναύπλιο. Στις 27-9-1831 όμως δολοφονήθηκε στο Ναύπλιο ενώ, ως συνήθιζε, μετέβαινε για να εκκλησιαστεί στον Άγιο Σπυρίδωνα. Δράστες μέλη της οικογένειας της Μάνης Μαυρομιχάλη.

Καππαδοκίας: Εκτεταμένη περιοχή στο εσωτερικό της Μ. Ασίας. Από τους Έλληνες λεγόταν Σύρος ή Λευκόσυρος. Μόνο δύο πόλεις άξιζαν κατά τον Στράβονα στην Καππαδοκία: η Μάζακα και τα Τύανα. Υπήρχαν όμως στη χώρα ονομαστοί ναοί κυρίως στα Κόμανα και στη Βενάσα. Στην Βενάσα μάλιστα ένας αρσενικός θεός είχε στην υπηρεσία του 3000 ιερειες. Κατά τον 1ο μ.Χ. αιώνα συμπληρώνεται ο Εξελληνισμός της Καππαδοκίας, αφού και οι Εβραίοι μιλούσαν Ελληνικά. Χαρακτηριστικό είναι ότι από τον 3ον ως τον 5ον αιώνα, περίοδος μεγάλης ακμής, αναδείχθηκαν εκεί οι μεγαλύτεροι πατέρες της εκκλησίας: ο Φερμαλιανός ο

— ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

Καισαρείας, Γρηγόριος ο Θαυματουργός, οι Καισαρείας Λεόντιος και Ευσέβιος, ο Βασίλειος ο Μέγας, ο Γρηγόριος ο Ναζιανζηνός και ο Γρηγόριος ο αδελφός του Βασιλείου.

Η Καππαδοκία κατακτήθηκε τον 11ο αιώνα από τους Σελτζούκους. Κατά τον 14ο και 15ο αιώνα ήταν αυτόνομος υπό τον Καραμάν (εξού και Καραμανία) και λίγα χρόνια μετά την άλωση της Πόλης κατακτήθηκε από τους Τούρκους και αποτελεί μέχρι σήμερα επαρχία του Οθωμανικού κράτους.

Καραγιάννη Λέλα (1898-1944). Αγωνίστρια και ηρωίδα της αντίστασης κατά των κατακτητών. Κόρη του Αθανασίου Μηνόπουλου από τη Λίμνη Ευβοίας και της Σοφίας Μπούμπουλη από τις Σπέτσες. Παντρεύτηκε τον φαρμακέμπορο Νικόλαο Γ. Καραγιάννη και απέκτησε 7 παιδιά.

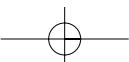
Οργάνωσε αντιστασιακή ομάδα με μέλη άτομα της οικογένειάς της αρχικά, που έφτασε όμως στη συνέχεια τους 100 αγωνιστές και αγωνίστριες. Αρχικά περιέθαλπτε εγγλέζους και φρόντιζε για τη φυγάδευση αυτών και άλλων αγωνιστών στη Μέση Ανατολή. Μετά από κάθε αποστολή ο ασύρματος του Καΐρου εκφωνούσε: «Τζάκσον – Τζάκσον ευχαριστούμε δια το άρωμα». Σ' όλες τις υπηρεσίες κατοχής είχε και κάποιον έμπιστον για να συγκεντρώνει πληροφορίες και να τις μεταδίδει στους συμμάχους.

Στις 11 Ιουλίου 1944 συνελήφθη η Καραγιάννη μαζί με τα 5 από τα 7 παιδιά της – τα δύο κατάφεραν να διαφύγουν, αν και καταδιώχτηκαν – και στα μπουντρούμια της Μέρλιν υπέστησαν μύρια όσα βασανιστήρια χωρίς να υποκύψουν. Στις 8-9-1944 η ηρωίδα μαζί με άλλες αγωνίστριες εκτελέσθηκαν στο Δαφνί. Την ίδια νύκτα εκτελέστηκαν και τα δύο αγόρια της ο Βύρωνας και ο Νέλσωνας. Τα άλλα τρία, που είχαν κι αυτά συλληφθεί, σώθηκαν μετά από πολλές προσπάθειες του πατέρα τους και άλλων φίλων.

Η Καραγιάννη τιμήθηκε με πολλά παράσημα.

Καραϊσκάκη: Η Καραϊσκος Γεώργιος. Έκ των σπουδαίων Στρατηγών της Επανάστασης του 1821. Γεννήθηκε σε μια σπηλιά, στο Μαυρομάτι Καρδίτσας το 1782 και πέθανε μετά από βαρύτατο τραυματισμό το 1827. Γιος του κλεφταρματωλού Καραϊσκου και της καλόγριας Ζωής από τη Σκουληκαριά Αρτας. Τα παιδικά του χρόνια πέρασε περιπλανώμενος και εκαλείτο «ο γιος της καλογριάς». Ήταν φιλόνικος, βλάσφημος και βωμολόχος. Ο ίδιος είχε επίγνωση του χαρακτήρα του γι' αυτό συνήθιζε να λέει «άμα θέλω γίνομαι άγγελος κι άμα θέλω πάλι γίνομαι διάβολος».

Υπηρέτησε στην αυλή του Αλή Πασά, όπου ασκήθηκε στα πολεμικά. Κατά τη διάρκεια του απελευθερωτικού αγώνα, παρότι μετείχε από την αρχή, δεν έδειξε τις

ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ

αδιαφίλονίκητες στρατηγικές και αγωνιστικές ικανότητές του. Κατηγορήθηκε, μάλιστα και για μυστικές συμφωνίες με τον Όμερο Βρυώνη. Από το 1825 όμως και μετά, διορισμένος πλέον γενικός αρχηγός της Ρούμελης διέπρεψε. Πολυθρύλητη ήταν η μάχη με νίκη του Καραϊσκάκη στην Αράχοβα Παρνασσού, που κατατρόπωσε τους Τούρκους το Νοέμβριο του 1826. Η νίκη αυτή, όπου εφονεύθησαν οι αρχηγοί των Τούρκων (Μουσταφά μπέης, Καρυοφίλμπεης, Ελμάζμπεης και Κεχαγιάμπεης) έσωσε κυριολεκτικά τον αγώνα των Ελλήνων.

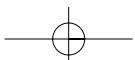
Τον Απρίλιο του 1827 είχε στρατοπεδεύσει στο Κερατσίνι σκοπεύοντας να εκπορθήσει την Ακρόπολη, που κατείχαν οι Τούρκοι. Στην προσπάθειά του όμως να σταματήσει κάποιες άσκοπες αψιμαχίες, τραυματίστηκε θανάσιμα και την επόμενη, ανήμερα στη γιορτή του, πέθανε. Τον έκλαψαν όλοι. Ο δε Κολοκοτρώνης, που αντιλαμβανότανε καλύτερα από κάθε άλλον τι σήμαινε για τον αγώνα η απώλεια του Καραϊσκάκη, κάθισε σταυροπόδι και τον μοιρολόγησε σα γυναίκα.

Καραολή – Δημητρίου: Πρόκειται για δύο ήρωες που έδωσαν τη ζωή τους για την ελευθερία της Κύπρου ως αγωνιστές της Ε.Ο.Κ.Α. Α'. Και οι δύο απαγχονίστηκαν από τους Άγγλους στις 10 Μαΐου 1956. Ο Μιχαλάκης Καραολής και ο Ανδρέας Δημητρίου υπήρξαν οι πρωτομάρτυρες του Κυπριακού αγώνα 1955-1959. Ο τάφος τους, στα φυλακισμένα μνήματα των πρώην κεντρικών φυλακών Λευκωσίας, αποτελεί τόπο προσκυνήματος.

Καρδίτσης: Η Καρδίτσα είναι πόλη που κατοικήθηκε κατά τους χρόνους της Τουρκοκρατίας. Δεν ευσταθεί η άποψη ότι το όνομά της είναι Σλαβικό. Προέρχεται από την Καρυδίτσα (μικρή Καριά) κατά το ίδιαζον Θεσσαλικό ιδίωμα. Είναι στο μέσον του Θεσσαλικού Κάμπου και έχει εξαιρετική οικονομική και εμπορική κίνηση.

Καρπάθου: Το δεύτερο σε μέγεθος νησί της Δωδεκανήσου, μετά τη Ρόδο. Πρωτοκατοικήθηκε από στρατιώτες του Μίνωα. Αργότερα έστειλε εκεί αποίκους και ο Αργείος Ίοκλος Δημολέοντος. Απελευθερώθηκε το 1948 ενώ από το 1912 ως την απελευθέρωσή της την κατείχαν οι Ιταλοί και οι Αγγλοί.

Καρπενησίου: Το Καρπενήσι είναι μικρή πόλη, πρωτεύουσα του νομού Ευρυτανίας σε απόσταση 82 χμ. δυτικά της Λαμίας. Ευρήματα αρχαιολογικά δείχνουν ότι η περιοχή εκατοικείτο από τους Μεσοελλαδικούς χρόνους. Πλησίον της πόλης, στη θέση Κεφαλάρι, σκοτώθηκε ένας από τους πιο αγνούς και ικανούς αγωνιστές, ο Μάρκος Μπότσαρης. Ξακουστό είναι και το Μοναστήρι του Προυσσού, καταφύγιο των αγωνιστών, ενώ σε κάποιο σημείο, κοντά στη Μονή, σώζεται το Ταμπούρι του Καραϊσκάκη.

— ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

Καρτεσίου: Ο Ρενάτος Καρτέσιος (1596-1650) είναι ο θεμελιωτής της λογοκρατίας και ο αρχιγέτης της Γαλλικής φιλοσοφίας. Έζησε στη Γαλλία και την Ολλανδία και πέθανε στη Σουηδία, όταν πήγε εκεί προσκεκλημένος της Βασιλισσας Χριστίνας. Είναι ο πρώτος θεμελιωτής της αναλυτικής Γεωμετρίας και άφησε πλούσιο έργο επιστημονικό και φιλοσοφικό.

Καρύστου: Κωμόπολη του νομού Ευβοίας. Η πόλη έχει αρχαιότατη ιστορία, αφού, κατά την παράδοση, την ίδρυσε ο Κάρυστος, που ήταν γιος του Κενταύρου Χείρωνα και της Χαρικλούς. Αυτή λεγόταν και Χειρωνία. Πάντως με τη σημερινή της ονομασία είναι γνωστή από τον Όμηρο. Στην αρχή αντιστάθηκε στους Πέρσες, αλλά αργότερα τους βοήθησε. Οι Αθηναίοι την τιμώρησαν και την ενέταξαν στη συμμαχία τους. Ως το 411 π.Χ. ήταν μια από τις 200 πόλεις που αποτελούσαν το κράτος των Αθηνών. Το 411 έγινε μέλος της Ευβοϊκής συμμαχίας και από το 378 πάλι σύμμαχος των Αθηναίων. Η Κάρυστος απελευθερώθηκε το 1833 οπότε ο Ομέρος Μπέης την παρέδωσε μετά από διαταγή της Πύλης.

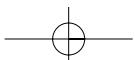
Καρυταίνης: Η Καρύταινα κωμόπολη της επαρχίας Γορτυνίας – παλαιότερα επαρχία Καρυταίνης και Καζάς Καρυταίνης. Έχει κτισθεί στη θέση της αρχαίας Βρένθης.

Το όνομά της πιθανόν από κάποια Χαρίτενα, γυναίκας ενός Χαρίτου. Αναφέρεται κυρίως κατά τους μεσαιωνικούς χρόνους και εξαιτίας της θέσης της με το περίφημο Κάστρο – όπου δίπλα από την εκκλησία των Αγίων Θεοδώρων σώζονται τα ερείπια του σπιτιού του Κολοκοτρώνη – και γι' αυτό την ονόμαζαν το «Τολέδο της Ελλάδος».

Το 1459 κατακτήθηκε από τους Τούρκους. Το 1770 (επανάσταση του Ορλώφ) οι κάτοικοι της υπέστησαν τα πάνδεινα. Μεγάλη η συμβολή των Καρυτινών στον απελευθερωτικό αγώνα, που είχαν τεθεί κάτω από τις διαταγές του Κολοκοτρώνη.

Καρυωτάκη Κωνσταντίνου: (1896-1928) Έλληνας ποιητής από τους πιο ιδιόμορφους. Γεννήθηκε στην Τρίπολη της Αρκαδίας και σπούδασε νομικά στην Αθήνα. Έγινε Δημόσιος Υπάλληλος. Ασχολήθηκε νωρίς με την ποίηση το δε έργο του αποτελείται από τρεις συλλογές (Ο πόνος των ανθρώπων και των πραγμάτων, Νηπενθή, Ελεγεία και Σάτιρες) και από μεταφράσεις. Η νοσηρότητα και η πεισιθάνατος ροπή που διακρίνει το έργο του είναι στοιχεία ειλικρινής. Συνδέθηκε συναισθηματικά με την ποιήτρια Μαρία Πολυδούρη, που έπασχε από φυματίωση και πέθανε νέα.

Στις 19-7-1928 επιχείρησε να πνιγεί στην Πρέβεζα, όπου υπηρετούσε, και στις 20 αυτοκτόνησε με περίστροφο.

Κασιανής: Κασιανή, Κασσία ή Εικασία, βυζαντινή ποιήτρια του 9ου αιώνα. Είναι γνωστό το τροπάριό της που ψάλλεται τη μεγάλη Τρίτη «Κύριε, η εν πολλαίς αμαρτίαις περιπεσούσα γυνή». Η Κασιανή πήγε στα ανάκτορα, μαζί με τις ομορφότερες κοπέλες της αυτοκρατορίας, προκειμένου ο Θεόφιλος να επιλέξει σύζυγο. Τον εντυπωσίασε η Κασιανή αλλά, θεωρώντας προπετή την απάντησή της σε ερώτησή του, προτίμησε τη Θεοδώρα.

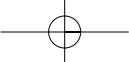
Η Κασιανή αποσύρθηκε σε Μοναστήρι, όπου επιδόθηκε στην ποίηση και στη λατρεία του θεού.

Κάσου: Το νοτιότερο νησί στα Δωδεκάνησα. Ορεινό νησί, μνημονεύεται και από τον Όμηρο (Β.675). Οι κάτοικοί της σπουδαίοι ναυτικοί, είχαν περί τα 100 σκάφη, μικρά και μεγάλα. Μ' αυτά, υπό τον αρχηγόν N. Γιούλον ή Μπουρένα, τρομοκρατούσε με επιδρομές τους Τούρκους. Στις 14-5-1824, παρά την ηρωική αντίστασή τους, οι Κάσιοι υπετάγησαν στις δυνάμεις των Αλβανών, που απεβίβασε στο νησί ο Ισμαήλ Γιβραλτάρ. Με το πρωτόκολλο της 19-3-1829 εντάχθηκε στο νέο Ελληνικό κράτος αλλά το 1830 απεδόθη πάλι στην Τουρκία. Το 1911 καταλήφθηκε από τους Ιταλούς (Αμέλιο) και το 1948 απελευθερώθηκε οριστικά.

Κασσάνδρας: Κόρη του Πρίαμου και της Εκάβης, του βασιλικού ζεύγους της Τροίας. Προσποιηθείσα ότι θα ανταποκριθεί στον έρωτα του Απόλλωνα, που την αγαπούσε, δέχτηκε το χάρισμα της μαντικής. Επειδή δεν τήρησε την υπόσχεσή της ο Απόλλων δεν της αφαίρεσε το χάρισμα αλλά την κατέστησε αναξιόπιστον, να μην πείθει, παρότι εμάντευε σωστά. Μετά την πτώση της Τροίας ακολούθησε τον Αγαμέμνονα στις Μυκήνες, όπου η Κλυταιμνήστρα με τη βοήθεια του εραστού της Αίγισθου, τους έσφαξε και τους δύο στο Λουτρό των Ανακτόρων.

Καστανιάς: Με τό όνομα Καστανέα ή Καστανιά φέρονται περί τα 15 χωριά σε διάφορους Νομούς της χώρας. Μεταξύ αυτών το χωριό Καστανιά στα Χάσια, πάνω από τα Σέρβια, τόπος δράσης του Ληστή Γιαγκούλα από το Μεταξά. Πιο γνωστή όμως είναι η Καστανιά στο Βέρμιο – με τα περίφημα στενά – πάνω από την οποίαν βρίσκεται ο περίλαμπρος ναός της Παναγίας Σουμελά, ιερό προσκύνημα όλων των Ελλήνων και ιδιαίτερα των Ποντίων. Οι επικίνδυνες στροφές, που συνδέουν την Κοζάνη και την Πτολεμαΐδα με Βέροια και Θεσσαλονίκη, παρακάμπτονται τώρα με την Εγνατία.

Καστοριάς: Πόλη της Δυτικής Μακεδονίας και πρωτεύουσα του ομώνυμου Νομού. Είναι κτισμένη στις όχθες της λίμνης Ορεστιάδας. Αρχοντική πόλη με θαυμάσια σωζόμενα παλαιά αρχοντικά του 18ου και 19ου αιώνα. Στη θέση της,

— ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

αναφέρει ο Τίτος Λίβιος, υπήρχε η πόλη Κήλητρον, ο δε Προκόπιος λέγει ότι εκεί ήταν η Διοκλητιανούπολη. Το όνομά της έλαβε από τους Κάστορες, που πάντα υπήρχαν στην περιοχή.

Εγνώρισε κατά καιρούς διάφορους δυνάστες. Είχε σχολεία στα οποία δίδαξαν περίφημοι διδάσκαλοι. Στον Μακεδονικό αγώνα έπαιξε σημαντικό ρόλο έχοντας ως Μητροπολίτη τον αγωνιστή και εμψυχωτή των θρησκευτικών, τον Γερμανό Καραβαγγέλη. Στην Καστοριά βρίσκεται ο τάφος του περίφημου Μακεδονομάχου Ανθυπολοχαγού Παύλου Μελά, που σκοτώθηκε σε συμπλοκή με Τούρκους στο χωριό Στάτιστα, σημερινό Παύλος Μελάς. Η Καστοριά είναι επίσης γνωστή για τις πολλές εκκλησίες της (πάνω από 70) και για το εμπόριο γουναρικών.

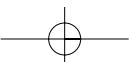
Κάστορος: Ο Κάστορας ήταν γιος του Τυνδάρεω και της Λήδας και αδελφός δίδυμος του Πολυδεύκη (Διόσκουροι) και της οραίας Ελένης. Ο Δίας, κατά τη Μυθολογία, γοητεύτηκε από την ομορφιά της Λήδας και θέλησε να κοιμηθεί μαζί της. Η Λήδα, πιστή στο σύζυγό της, δεν ενέδιδε στις φορτικές πιέσεις του θεού. Ο Δίας, ενώ αυτή έκανε το μπάνιο της στον Ευρώτα, ξήτησε προστασία στην αγκαλιά της μεταμορφωμένος σε κύκνο που καταδιωκόταν από αετό - το ιερό πουλί του θεού.

Αυτό το αγκάλιασμα ήταν αρκετό για να γεννηθούν μετά εννιά μήνες από τη Λήδα δύο αυγά. Το ένα φαίνεται ήταν δίκορκο και βγήκαν οι Διόσκουροι και από το άλλο η Ωραία Ελένη.

Κάστρον Υμηττού: Σύμβολο ηρωισμού και πατριωτισμού. Στην κατοχή μια ομάδα νέων, οργανωμένων στην αντίσταση κατά των κατακτητών εντοπίστηκε από τους άνδρες κατοχής και, παρότι εκλήθησαν να παραδοθούν, προτίμησαν να αγωνιστούν και να βρουν τιμημένο θάνατο όπως πολλοί πριν αλλά και μετά από αυτούς συνειδητοποιώντας ότι «ο τιμημένος θάνατος, θάνατος δε λογιέται».

Κατερίνης: Πόλη και πρωτεύουσα του Νομού Πιερίας. Στους πρόποδες του Ολύμπου. Είναι πόλη με σημαντική οικονομική και εμπορική κίνηση. Μέχρι το 1912, που απελευθερώθηκε, ήταν μια άσημη πόλη. Η εγκατάσταση όμως σ' αυτή προσφύγων, η κατασκευή της σιδηροδρομικής γραμμής Αθηνών - Θεσσαλονίκης και η καπνοκαλλιέργεια, την οδήγησαν σε σπουδαία ανάπτυξη.

Κατσαντώνη: Από τους πιο σπουδαίους κλέφτες προ της Ελληνικής Επαναστάσεως. Γεννήθηκε το 1770 στο Βασταβέτσιο της Ηπείρου και βαπτίσθηκε από τον διάσημο κλέφτη Δίπλα. Ήταν γιος του αρχιτσέλιγκα Γιάννη Μακρυγιάννη και είχε άλλα δύο αδέλφια, τον Κώστα Λεπενιώτη και τον Γεώργιο Χασιώτη, επίσης κλέφτες. Σε ηλικία εννέα χρόνων σκότωσε τούρκο, που αποπειράθηκε να του κλέψει

ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ

ένα αρνί. Η μάνα του τον απότρεπε να πάρει τα βουνά «Κάτσε Αντώνη, γιατί είσαι μικρός ακόμα». Έτσι του έμεινε το Κάτσε – Αντώνη, Κατσαντώνης.

Ήταν πολέμιος του Αλή Πασά. Νίκησε όσους έστελνε ο Αλής να τον πολεμήσουν και εφόνευσε τους πιο γενναίους αντιπάλους του. Ενώ βρισκόταν σε συνεννόηση με το Θύμιο Βλαχάβα για κοινή δράση κατά του λιονταριού της Ηπείρου, αρρώστησε από ανεμοβλογιά και απεσύρθη σε σπηλιά με τα αδέλφια του και τέσσερα παλληκάρια. Εκεί τον πολιόρκησαν 700 Τουρκαλβανοί με τον Άγον Βασιάρην. Αναγκάστηκε να συνθηκολογήσει. Ο Αλής τον παρέδωσε στο γύφτο που σκότωνε με βασανιστήρια τους εχθρούς του τυράννου, στον γνωστό πλάτανο στο Μεϊντάνι των Ιωαννίνων.

Κι ενώ ο γύφτος του έσπαζε τα κόκαλα, ο Κατσαντώνης τραγουδούσε κατά τον Βαλαωρίτην.

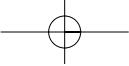
Χτυπάτε, παλεκάτε με
σκυλιά. Τον Κατσαντώνη
δεν τον τρομάζει Αλή πασάς
φωτιά, σφυρί κι αμόνι.

Ο Λαϊκός ζωγράφος Θεόφιλος απεικονίζει σε ζωγραφικούς του πίνακες τον Κατσαντώνη και τη δράση του.

Κατσώνη Λάμπρον: Θρυλικός θαλασσομάχος από τη Λειβαδιά (1752-1804). Έφυγε νεαρός από την πατρίδα του επειδή σκότωσε κάποιον Τούρκον. Κατατάχθηκε στο Ρωσικό στρατό και έγινε λοχαγός επ' ανδραγαθία. Φλεγόταν από την επιθυμία να βοηθήσει στην απελευθέρωση της Ελλάδος.

Αγόρασε με τη βοήθεια ομογενών της Τεργέστης πλοίο με 28 κανόνια – το ονόμασε «Αθηνά της Αρκτου», προσωνυμία που έδιναν τότε οι Έλληνες στην Αικατερίνη τη Μεγάλη – και άρχισε επιδρομές κατά των Τούρκων στο Ιόνιο και στο Αιγαίο. Σύντομα ο στόλος του απετελείτο από 15 πλοία, όλα λάφυρα πετυχημένων εξορμήσεών του. Γρήγορα έγινε ο αδιαφίλονίκητος κύριος του Αιγαίου. Το 1790 σε ναυμαχία που έγινε κοντά στην Ανδρο, παρδότι στην αρχή ο Κατσώνης κατενίκησε τον Τουρκικό στόλο, στη συνέχεια έπαθε πανωλεθρία από τον ενωμένο Τουρκο-αλγερίνικο στόλο και διεσώθη τραυματισμένος στη Μήλο. Μετά τη συνθήκη του Ιασίου, στην οποίαν δεν αναφερόταν καν η Ελλάδα, ο Κατσώνης, απογοητευμένος, αλλά και οργισμένος κατά των Ρώσων για την προδοσία τους, συνέχισε τον αγώνα του. Τελικά απεσύρθη στην Πετρούπολη και από εκεί στο Καράσοι Κριμαίας, όπου και απέθανε σε ηλικία 52 ετών.

Κένεντυ: Ο Τζον Φιτζέραλντ Κένεντι (1917-1963) ήταν Αμερικανός πρόεδρος. Επικεφαλής του Δημοκρατικού Κόμματος είχε κερδίσει τις εκλογές του 1960 και

— ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

ακολούθησε νέα πολιτική, τη γνωστή ως «Νέα Σύνορα». Επεδίωξε μεταρρυθμίσεις και καταπολέμησε τις φυλετικές διακρίσεις. Το 1963 υπέγραψε μαζί με τον Κρούτσεφ συνθήκη για τον περιορισμό των πυρηνικών δοκιμών. Δολοφονήθηκε στο Ντάλας του Τέξας στις 22-11-1963.

Κενταύρων: Μυθολογικά τέρατα. Μισοί άνθρωποι και μισοί άλογα. Το όνομα από το ορήμα κεντώ και ταύρος. Πρόκειται για εφίππους ποιμένες της Θεσσαλίας που έβοσκαν βόδια, τα οποία συγκέντρωναν οδηγώντας τα στα βουστάσια με κεντρίσματα. Γνωστή η κενταυρομαχία, που ενέπνευσε πολλούς καλλιτέχνες, οι οποίοι δημιούργησαν αριστουργήματα.

Όταν παντρεύτηκε ο Πειρίθους κάλεσε, μεταξύ των άλλων, τον Θησέα και τον Κένταυρον Ευρυτίωνα. Μεθυσμένος ο Ευρυτίωνας προσέβαλε τη νύφη, την Ιπποδάμεια. Τιμωρήθηκε από τους συνδαιτημόνες αλλά οι σύντροφοί του στη συνέχεια κήρυξαν πόλεμο εναντίον των Λαπιθών, στον οποίον ομως νικήθηκαν.

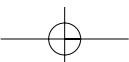
Ο πιο γνωστός ήταν ο σοφός Κένταυρος Χείρων κοντά στον οποίον εκπαιδεύτηκαν σπουδαίοι ήρωες.

Κερασόβου: Υπάρχουν χωριά στην Πρέβεζα και στην Αιτωλοακαρνανία με τέτοιο όνομα. Όμως με το όνομα αυτό προφανώς τιμάται το Κεράσοβο Πωγωνίου της Ηπείρου, που στην κατοχή οι Γερμανοί σκότωσαν εν ψυχρώ 15 κατοίκους στην προσπάθειά τους να κάμψουν την αντίσταση του Ελληνικού λαού. Το έγκλημα διαπράχτηκε στις 15 Αυγούστου, γι' αυτό οι Κερασοβίτες δεν οργανώνουν το πανηγύρι τους εκείνη την ημέρα αλλά την πρώτη Κυριακή μετά της Παναγίας. Την ημέρα εκείνη τελούν μνημόσυνο για τους αδικοχαμένους συγχωριανούς τους.

Κερκύρας: Η Κέρκυρα, είναι το δεύτερο σε έκταση, νησί (μεγαλύτερη η Κεφαλλονιά) των Ιονίων. Κατά καιρούς, λεγόταν: Δρεπάνη, Μάκρις, Σχερία, Κορυφώ ή Κορφοί. Το όνομά της έλαβε από τη νύμφη Κέρκυρα που απέκτησε γιο, τον Φαίακα, από τον Ποσειδώνα. Αναφέρεται από τον Όμηρο ότι στο νησί των Φαιάκων (την Κέρκυρα) πήγε ναυαγός ο Οδυσσέας και, με την υποστήριξη της Ναυσικάς, έφτασε στα ανάκτορα του Αλκίνοου όπου δέχτηκε τις περιποιήσεις του και, αφού του πρόσφεραν πλούσια δώρα, τον έστειλαν στην Ιθάκη.

Η Κέρκυρα, όπως και τ' άλλα Ιόνια νησιά, δεν έζησαν σε χρονική διάρκεια τα βάσανα των άλλων Ελληνικών περιοχών που κατακτήθηκαν από τους Τούρκους. Γι' αυτό η πνευματική δημιουργία συμβάδιζε με εκείνη της Ευρώπης.

Κεφαλληνίας: Η Κεφαλλονιά είναι το μεγαλύτερο νησί του Ιονίου και το έκτο από τα νησιά της Ελλάδος. Το όνομά της έλαβε από τον Αθηναίο Κέφαλον, ο οποίος

ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ

έδιωξε τους Τηλεβόρες από το νησί. Κατά τον Όμηρον η Κεφαλλονιά ανήκε στο Βασίλειο του Οδυσσέα. Παρότι η Τουρκική κυριαρχία κράτησε πολύ λίγο η Κεφαλλονιά πλήρωσε βαρύ φόρον αίματος στους αιμοδιψείς τυράννους.

Παρήλασαν κι απ' αυτήν διάφοροι κατακτητές. Από το 1864, που παραχωρήθηκαν από την Αγγλία τα Ιόνια νησιά στην Ελλάδα, αποτελεί τμήμα της Ελληνικής επικράτειας.

Κηφισού: Ένα από τα δύο φημισμένα ποτάμια της Αθήνας (το άλλο ο Ιλισσός). Τροφοδοτούμενος από τα νερά του Ποικίλου, της Πεντέλης, της Πάρνηθας και του Αιγάλεω, χύνεται στο Σαρωνικό κόλπο κοντά στο Νέο Φάληρο. Στην αρχαιότητα είχε θεοποιηθεί και έτσι συναντάται σε παραστάσεις.

Σήμερα το σπουδαίο αυτό ποτάμι έχει σκεπαστεί στο μεγαλύτερο μέρος του και έχει δημιουργηθεί σύγχρονη λεωφόρος προς εξυπηρέτηση της κίνησης των οχημάτων.

Κιάτον: Το Κιάτο είναι κωμόπολη του Νομού Κορινθίας και βρίσκεται στη θέση της αρχαίας Σικυώνος. Πρόκειται για αξιόλογο οικονομικό και εμπορικό κέντρο της περιοχής. Η περιοχή Κιάτου είναι εύφορος και γι' αυτό κατοικήθηκε από τα πανάρχαια χρόνια.

Κιάφας: Χωριό της Ηπείρου που, μαζί με το Σούλι, το Αβαρίκο και τα άλλα της περιοχής, αποτέλεσαν την Ομοσπονδίαν των Σουλιοτοχωρίων, τα οποία πολεμούσαν πάντα τους κατακτητές Τούρκους. Είναι γνωστές οι προσπάθειες του Αλή Τεπενενλή, του πασά των Ιωαννίνων, να υποτάξει τους Σουλιώτες με οδυνηρά πάντα αποτελέσματα γι' αυτόν. Τελικά το 1803 ήταν τόσο ασφυκτική η πολιορκία του, ώστε αναγκάστηκαν οι Σουλιώτες να εκπατριστούν υπόσπονδοι.

Η Κιάφα, απέναντι από το Κούγγι, ήταν η πατρίδα της ισχυρής οικογένειας Ζέρβα.

Κιθαιρώνος: Βουνό της Αττικής που μαζί με την Πάρνηθα αποτελούν το φυσικό σύνορο με τη Βοιωτία. Ανήκει στην οροσειρά Παρνασσού – Γκιώνας με διεύθυνση από Δυτικά προς Ανατολικά. Σ' αυτόν υπάρχουν κοιτάσματα Βωξίτου (στη Μάντρα).

Κιλκίς: Είναι πόλη της Κεντρικής Μακεδονίας. Πρόκειται για σημαντικό κέντρο γεωργικής παραγωγής. Η πόλη λεγόταν Καλκίς και Κουκούσι. Παρουσιάζει βιομηχανική δραστηριότητα με καπνεργοστάσια, αλευρόμυλους, πριονιστήρια, ποτοποιία κ.λ.π.

— ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

Στις 26-10-1912 κατά τον Α' Βαλκανικό πόλεμο καταλήφθηκε από τους Βουλγάρους. Απελευθερώθηκε όμως από τον Ελληνικό στρατό τον Ιούνιο του 1913 μετά τις μάχες στο Κιλκίς και στο Λαχανά, στις οποίες εφονεύθησαν 5.500 οπλίτες και 127 αξιωματικοί.

Κίμωνος: (510-449 π.Χ.) Αθηναίος στρατηγός, γιος του νικητή στο Μαραθώνα Μιλτιάδη. Σώφρων πολιτικός και από τους πιο σπουδαίους στρατηγούς της Αθήνας. Ήταν υπέρμαχος της Ενότητας της Ελλάδος. Νεαρός έζησε άτακτα. Γυναίκα του ήταν η Ισονίκη, από τον πλούσιο οίκο των Αλκμεωνιδών. Διακρίθηκε στη ναυμαχία της Σαλαμίνας και αργότερα, με το κύρος που απέκτησε, συνεργάστηκε με τον Αριστείδη και πέτυχαν την εξορία του Θεμιστοκλή.

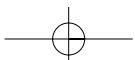
Επικεφαλής στόλου από 200 πλοία κατεδίωξε τον Περσικό στόλο. Στον Ευρυμέδοντα ποταμό την ίδια ημέρα πέτυχε δύο σοβαρές νίκες στη θάλασσα και στη στεριά, επισκιάσας σε μια ημέρα τη δόξα της Σαλαμίνας και των Πλαταιών κατά τον Πλούταρχον.

Μετά από συνεχή στρατιωτική δράση και, αφού εξορίστηκε επί πενταετία και ανακλήθηκε πάλι στην Αθήνα, συνέχισε τον αγώνα κατά των Περσών. Πολεμώντας στα παράλια της Κύπρου τους Φοίνικες αρρώστησε και προαισθανόμενος το θάνατό του, ζήτησε να το κρατήσουν μυστικό. Στις συγκρούσεις που ακολούθησαν ο Αθηναϊκός στόλος νίκησε τους αντιπάλους. Έτσι ελέχθη ότι ο Κίμων νικούσε και νεκρός.

Κίρκης: Μάγισσα της Ελληνικής Μυθολογίας. Ήταν αδελφή του Αιήτη. Γονείς τους ο Ήλιος και η Πέρση, αύρη του Ωκεανού. Ο Όμηρος την ονομάζει Εϋπλόκαμον (με ωραία μαλιά). Ο Οδυσσέας με τους κουρασμένους συντρόφους του, έφτασαν στο νησί της Κίρκης μετά από το νησί των Λαιστρυγόνων. Ο Ευρύλοχος, έμπιστος του Οδυσσέα, παρατήρησε ότι η ευγενική μάγισσα κερνούσε τους επισκέπτες της προσθέτοντας στα φαγητά διάφορα μαγικά βότανα και τους μεταμόρφωνε σε ζώα. Ο Οδυσσέας με τη βοήθεια του Ερμή με βότανο, το οποίο «μώλω μιν καλέουσι οι θεοί», απέφυγε ο ίδιος τα μάγια αλλά επανέφερε και τους συντρόφους του στην προηγούμενη κατάσταση. Ωστόσο απέκτησε και με την μάγισσα γιο, τον Τηλέγονον.

Κισσάμου: Η Κισσάμος είναι αρχαία πόλη της Κρήτης, στον ομώνυμο κόλπο που παλιά λεγόταν Μυρτίλος. Σήμερα είναι Δήμος της επαρχίας Κισσάμου του νομού Χανίων.

Κλεισούρας: Κλεισούρα λέγεται η στενή διάβαση μεταξύ δύο βουνών αλλά και

το αλείσιμο για μακρύ διάστημα σε αλειστό χώρο. Υπάρχουν τέτοιες τοποθεσίες στη χώρα μας (Μεσολόγγι, Πρέβεζα). Η στενωπός όμως που συνδέεται με το ηρωικό έπος του 40 είναι η ανήκουσα στη Βόρειο Ήπειρο. Εκεί αποφάσισε να προβάλει άμυνα κατά των αντεπιθέμενων Ελλήνων ο Ιταλός αρχιστράτηγος Σοντού. Παρά την οχυρή τοποθεσία και την υπεροπλία τους οι Ιταλοί αναγκάστηκαν να υποχωρήσουν μπροστά στην ορμητική επίθεση των Ευζώνων.

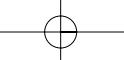
Κλυταιμνήστρας: Κόρη του Τυνδάρεω και της Λήδας, αδελφή της Ωραίας Ελένης, της Τιμάνδρας, της Φιλονόης και των Διοσκούρων Κάστορος και Πολυδεύκους και νόμιμος σύζυγος (Κουριδήνη άλοχος) του Ατρείδη Αγαμέμνονα. Η Κλυταιμνήστρα δεν έμοιαζε στην Πηνελόπη. Συνδέθηκε ερωτικά με τον εξάδελφο του άντρα της Αίγισθο. Όταν επέστρεψε ο Έλληνας Αρχιστράτηγος από την Τροία μαζί με την Κασσάνδρα και τα δύο της παιδιά, η Κλυταιμνήστρα και ο Αίγισθος τους εφόνευσαν. Βασίλεψαν στις Μυκήνες εννέα χρόνια. Τους εφόνευσε ο γιος της Ορέστης και τους δύο, εκδικούμενος τον θάνατο του πατέρα του.

Κνωσσού: Πανάρχαια πόλη της Κρήτης από την Νεολιθική εποχή. Έδρα της δυναστείας του Μίνωα, το παλάτι του οποίου βρίσκεται στο λόφο Κεφάλα. Πρόκειται για ερείπια πολυυόροφου συγκροτήματος. Ο Έβανς αλλά και άλλοι αρχαιολόγοι, έφεραν στο φως πλήθος στοιχείων, που δίνουν πληροφορίες για την εποχή εκείνη και που συνεχίζουν να συγκεντρώνουν το ενδιαφέρον του κόσμου.

Κόδρος: Θρυλικός βασιλιάς της Αθήνας γιος του Μελάνθου από το γένος του Νηλέα. Το 1000 π.Χ. οι Δωριείς της Πελοποννήσου υποφέροντες από σιτοδειά εξεστράτευσαν κατά των Αθηνών. Ζήτησαν εν τω μεταξύ χρησιμό από τους Δελφούς. Η Πυθία λέγεται ότι τους είπε πως θα νικήσουν «αν μη τον Βασιλέα Κόδρον φονεύσουν». Αυτό, το απεκάλυψε και στους Αθηναίους ο Κλεόμαντις.

Τότε ο Κόδρος μεταμφιέστηκε σε χωρικό και εξήλθε για ξύλα. Όταν συνάντησε δύο στρατιώτες των αντιπάλων, φιλονίκησε και σκότωσε τον έναν. Ο Άλλος σκότωσε τον Κόδρον. Όταν γνωστοποιήθηκε το συμβάν οι εχθροί απεχώρησαν. Οι Αθηναίοι κατήργησαν τη βασιλεία γιατί δεν θεώρησαν άξιο να διαδεχθεί έναν τόσο φιλόπατρι Βασιλιά. Πρώτος ισόβιος άρχοντας ο Μέδων, γιος του Κόδρου.

Κοζάνης: Πόλη της Δυτικής Μακεδονίας. Η Κοζάνη είναι πρωτεύουσα ομώνυμου Νομού. Βρίσκεται στη θέση που στην αρχαιότητα υπήρχε άγνωστη πόλη, όπως μαρτυρεί αρχαίο νεκροταφείο που ανακαλύφθηκε πλησίον της. Είναι σημαντικό οικονομικό και εμπορικό κέντρο αλλά και βιομηχανικό (ερισυργία, υφαντουργική). Από το 1665, που ιδρύθηκε στην Κοζάνη Ελληνική Σχολή, αυτή

ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ

αποτέλεσε εξαιρετικό πνευματικό κέντρο ελληνικής παιδείας.

Η Κοζάνη απέλευθερώθηκε στις 12-10-1912 από τον ελληνικό στρατό και ενσωματώθηκε στην Ελλάδα, μετά το τέλος των Βαλκανικών πολέμων.

Κοιμήσεως Θεοτόκου: Η οδός έλαβε το όνομά της από τον παρακείμενο Ιερόν Ναόν της Παλατιανής. Βέβαια ο ναός αυτός είναι αφιερωμένος στην Κοιμηση ή Μετάσταση της Θεοτόκου, που τιμάται στις 15 Αυγούστου. Η Κοιμηση της Θεοτόκου κατά τον Συναξαριστήν έγινε με θαυμαστό τρόπο. Όπως και στον Ευαγγελισμό, την επεσκέψθη ο Γαβριήλ με φοίνικα και της παρήγγειλε ότι ο γιος της Χριστός την αναμένει στους ουρανούς. Η Παναγία ανέβηκε στο όρος των Ελαιών, προσευχήθηκε, επέστρεψε στο σπίτι της και ανακοίνωσε στις φίλες της το γεγονός. Τα δύο φορέματα που είχε τα δώρισε σε φίλες της χήρες και η ίδια προετοιμαζόταν για τη θανή της.

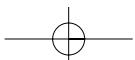
Την ώρα που ήταν να πεθάνει προσήλθαν μέσα σε νεφέλες όλοι, πλην του Πέτρου, οι Απόστολοι. Την συνόδευσαν όλοι στη Γεσθημανή όπου ενταφιάστηκε. Μετά τρεις ημέρες ήλθε και ο Πέτρος περιλύπος που δεν πρόλαβε να την αντικρύσει. Τότε αποφάσισαν να ανοίξουν τον τάφο να προσκυνήσει και ο μεγάλος αυτός Απόστολος τη σεβάσμια νεκρή.

Όταν άνοιξαν το φέρετρο διαπίστωσαν ότι εντός αυτού δεν υπήρχε παρά μόνο η εσθήτα της Παναγίας. Είχε ήδη μεταφερθεί στον ουρανό, στην ετοιμασμένη από το Θεό – γιο της θέση.

Κοκκίνη: Μηχανικός που οχύρωσε το Μεσολόγγι. Χαρακτηρίζεται ως δαιμόνιο πνεύμα, που, μαζί με το εφευρετικό και επιχειρηματικό πνεύμα των υπονομοποιών (Λαγουμιτζήδων) Παναγιώτη Σωτηρόπουλου από τα Κράβαρα και του ξακουστού Κώστα Χορμοβίτη, έπαιξε πρωτεύοντα ρόλο στην άμυνα του Μεσολογγίου. Ο Κοκκίνης είχε οχυρώσει και το Ανατολικό, που ήταν κτισμένο πάνω σε νησίδα της Λιμνοθάλασσας.

Κολιού Οπλαρχηγού: Πρόκειται για τον Κολιό Μπακόπουλο από το Δάρα της Μαντινείας. Πολέμησε ηρωικά στο Λεβίδι, στον Άγιο Σώστη, στη Σφακτηρία, στην Τραμπάλα όπου μάλιστα εμπόδιζε τους συμπολεμιστές του να λιποτακτήσουν. Αυτό του στοίχισε τη ζωή.

Όπως σημειώνει ο Φωτάκος, ο Υπασπιστής του Κολοκοτρώνη Φώτης Χρυσανθακόπουλος, Μαγουλιανίτης στα απομνημονεύματά του: «Κατά δε το θέρος του 1854 εφανερώθη ο φονεύσας αυτόν. Ούτος ήτο στρατιώτης από το χωριό Βαλτεσινίκον ... Την αισχράν και άτιμον ταύτην πράξιν του αυτός ο ίδιος ομολόγησε κατά την ώρα του θανάτου του».

Ο Κολιός υπήρξε γενναίος και άφοβος αγωνιστής.

Κολοκοτρώνη: Ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης γεννήθηκε στο Ραμιοβούνι της Μεσσηνίας το 1770 και πέθανε το 1843 στην Αθήνα. Αμείλικτος πολέμιος της Τουρκικής εξουσίας αγωνίστηκε σ' όλη του τη ζωή υπέρ της Ελληνικής Ελευθερίας και αναγέννησης. Κατά τον απελευθερωτικό αγώνα του 1821 αναδείχτηκε αρχηγός και κατώρθωσε να οδηγήσει τους ραγιάδες στο ποθούμενο.

Γνωστός ως «ο Γέρος του Μωριά» αποτελεί σύμβολο αγωνιστικότητας, πατριωτισμού και στρατηγικής ιδιοφυίας. Στον ανδριάντα του της Αθήνας είναι γραμμένο το επίγραμμα: «Χώρει ανά τους αιώνας, γενναίε στρατηγέ, διδάσκων τους λαούς πώς οι δούλοι γίνονται ελεύθεροι». Κατά τον εμφύλιο του 1824 φυλακίστηκε με στενούς συνεργάτες του, στην Ύδρα και από τους Βαυαρούς καταδικάστηκε σε θάνατο. Έλαβε όμως χάρη από τον Όθωνα.

Κολοφώνος: Ο Κολοφών ήταν πόλη του κοινού των Ιώνων στη Μ. Ασία. Παρήγαγε εκλεκτά προϊόντα και ανέπτυξε σπουδαία βιοτεχνία. Λεγόταν Ιππότροφος. Από την πόλη αυτή κατάγονταν οι φιλόσοφοι Μίμνεδμος, Ξενοφάνης και Ερμησιάνακτας καθώς και οι ζωγράφοι Διονύσιος και Διονυσόδωρος. Είναι μια από τις πόλεις που διεκδικούν τον Όμηρον. Οικιστής της λέγεται ότι ήταν ο Ανδράκιων από την Πύλο.

Κομνηνού: Οι Κομνηνοί ήταν επιφανέστατη Βυζαντινή οικογένεια που ανέδειξε στρατηγούς και αυτοκράτορες. Κατάγονταν από την Κασταμόνα της Παφλαγονίας του Πόντου. Γενάρχης φέρεται ο Μανουήλ Κομνηνός που διέπρεψε επί Βασιλείου Β' του Βουλγαροκτόνου (976-1025). Κομνηνοί υπήρξαν επτά Αυτοκράτορες, 19 βασιλείς, της Τραπεζούντας (από το 1204 ως το 1465), αλλά και άλλες προσωπικότητες, όπως η Άννα Κομνηνή, κόρη του Αλεξίου Α', που έγραψε την «Αλεξιάδα».

Κομνηνού Διομήδη: Ο Διομήδης νεαρός φοιτητής, κάτοικος Αγίου Φανουρίου Ιλίου, δολοφονήθηκε αγωνιζόμενος υπέρ της Δημοκρατίας. Ήταν ασυμβίβαστος πολέμιος των βιαστών της λαϊκής Κυριαρχίας και πέθανε δίνοντας νόημα και περιεχόμενο στους φοιτητικούς αγώνες, που οδήγησαν στην αποκατάσταση των πολιτικών, κοινωνικών και ατομικών ελευθεριών και δικαιωμάτων του ελληνικού λαού.

Κομοτηνής: Πόλη της Δυτικής Θράκης και πρωτεύουσα του Νομού Ροδόπης. Πρόκειται για σπουδαίο οικονομικό και εμπορικό κέντρο. Κατά την Τουρκοκρατία

 — ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

λεγόταν Γκιουλμπουτζίνα. Κατά τον Α' Βαλκανικό πόλεμο καταλήφθηκε από τους Βουλγάρους, την απέλευθέρωσε ο Ελληνικός Στρατός στις 14-7-1913 αλλά οι σύμμαχοι την παραχώρησαν στους Βουλγάρους με τη συνθήκη του Βουκουρεστίου (8-8-1913). Τον Μάιο όμως του 1919 επανακτήθηκε για την Ελλάδα από σώμα της Εθνικής Άμυνας. Οι Βούλγαροι πάλι εισήλθαν σ' αυτή τον Απρίλιο του 1941 μαζί με τους Γερμανούς αλλά, κατά το τέλος του 1944, έγινε οριστικά Ελληνική. Στην Κομοτηνή ζουν και Μουσουλμάνοι, οι οποίοι απολαμβάνουν όλες τις ελευθερίες και τα δικαιώματα του Έλληνα πολίτη.

Κονδύλη Γεωργίου: (1879-1936). Ο Κονδύλης γεννήθηκε στον Προυσσό της Ευρυτανίας και αναδείχτηκε σε ισχυρό παραγόντα σ' όλη τη διάρκεια της ζωής του. Στρατιωτική φυσιογνωμία, παρότι δεν φοίτησε στην Ευελπίδων, πολέμησε στον Μακεδονικό αγώνα, στους Βαλκανικούς πολέμους και στον Α' Παγκόσμιο πόλεμο. Απεκαλείτο Κεραυνός λόγω των ορμητικών και αποτελεσματικών ενεργειών του, ιδίως κατά του αντεπαναστατικού κινήματος Λεοναρδόπουλου – Γαργαλίδη – Μεταξά το 1923.

Ασχολήθηκε και με την πολιτική και εχρημάτισε υπουργός σε διάφορες Κυβερνήσεις, και πρωθυπουργός.

Πρωτοστάησε στο Δημοψήφισμα για την επαναφορά του Γεωργίου Β'. Ο Γεώργιος όταν επέστρεψε τον παραγκώνισε. Πέθανε το 1936.

Κονίτσης: Πρόκειται για πόλη του Ν. Ιωαννίνων. Η Κόνιτσα εμφανίζεται το 1319, όταν κτίστηκε το Κάστρο της από τον Ηγεμόνα της Ηπείρου Συριάνη Επικερόνη Παλαιολόγο.

Η Κόνιτσα κατακτήθηκε από τον Σινάν Πασά κατά το 1415. Απέλευθερώθηκε από τον Ελληνικό στρατό στις 24-2-1913. Το 1917 καταλήφθηκε προσωρινά από τους Ιταλούς. Καταλήφθηκε πάλι το 1940 αλλά οι Ιταλοί εκδιώχθηκαν σε λίγες ημέρες με την αντεπίθεση του Ελληνικού στρατού. Η Κόνιτσα υπέστη καταστροφές το 1943 από τους Γερμανούς αλλά και το 1947 κατά τον εμφύλιο.

Κονιτσιώτη: Το όνομα σημαίνει τον καταγόμενο από την Κόνιτσα. Όμως ο δρόμος φέρει αυτή την ονομασία προς τιμή παλιού κατοίκου της περιοχής.

Κοραή: Ο Αδαμάντιος Κοραής (1748-1833) γιος του Ιωάννου Κοραή και της Θωμαΐδος Ρυσίου γεννήθηκε στη Σμύρνη. Ο πατέρας του ήταν Χιώτης και η μάνα του Σμυρνιά. Σπούδασε ιατρική και φιλολογία. Αναδείχθηκε σε μεγάλο διδάσκαλο του γένους. Σημείωσε πλούσια εκδοτική και συγγραφική δράση με στόχο την αφύπνιση των ραγιάδων συμπατριωτών του και την εθνική αποκατάσταση της

Ελλάδας. Πέθανε στο Παρίσι σε ηλικία 85 ετών.

Κορίνθου: Πόλη της Πελοποννήσου, πρωτεύουσα του ομώνυμου Νομού. Η νέα Κόρινθος είναι κτισμένη κοντά στη θάλασσα με πρωτοβουλία της βασιλισσας Αμαλίας μετά τον μεγάλο σεισμό του 1858. Η παλιά ήταν 8 χιλι. μακρύτερα, στους πρόποδες του Ακροκόρινθου. Το 1928 καταστράφηκε ολοσχερώς από νέο σεισμό και επανακτίσθηκε γρήγορα στην ίδια θέση και με τα ίδια σχέδια της προηγούμενης αλλά με αντισεισμικό σύστημα.

Η Κόρινθος διαδραμάτισε σοβαρό ρόλο σ' όλες τις φάσεις της Ελληνικής ιστορίας από τα Προϊστορικά χρόνια ως σήμερα. Υπήρξε πάντα ζωντανή και πλούσια πόλη με πρωταγωνιστικό ρόλο. Στην αρχαιότητα έλεγαν «ου παντός πλειν ες Κόρινθον». Δε μπορούσε δηλαδή ο καθένας να ταξιδέψει και να διασκεδάσει στην πανάκριβη Κόρινθο με την κοινωνική ζωή και τις ωραιότατες εταίρες (Λαϊδα) που η συντροφιά της κόστιζε πολλά τάλαντα.

Κορνάρου: Ο Βιτζέντζο ή Βικέντιος Κορνάρος ήταν ποιητής του νεοελληνικού έπους «Ερωτόκριτος». Γεννήθηκε στη Σητεία της Κρήτης και παντρεύτηκε στο Χάνδακα (Ηράκλειο). Δεν γνωρίζουμε κάτι συγκεκριμένο για τον ποιητή πέρα από ένα χαραγμένο σε τοίχο εκκλησίας της Σητείας όνομα Βιτζέντζο Κορνάρο και μια χρονολογία 1677. Επίσης σε προμετωπίδα κάποιας έκδοσης του Ερωτόκριτου γράφεται:

Βιτσέντζος είν' ο ποιητής και τοι γενιά Κορνάρος,
που να βρεθεί ακριμάτιστος, όταν τον πάρει ο Χάρος.

Κορυσχάδων: Χωριό της Ευρυτανίας. Λέγεται ότι εκεί εύρισκαν κατά την αρχαιότητα το μέταλλο που έφτιαχναν τις περικεφαλαίες. Σε μικρή απόσταση Β.Α. του χωριού υπάρχουν δείγματα εισόδου αρχαίου φρουρίου.

Το χωριό έγινε πασίγνωστο από το γεγονός ότι στο Δημοτικό του Σχολείο έγινε η γενική συνέλευση των αντιπροσώπων του σκλαβωμένου Ελληνικού λαού κατά τη διάρκεια της κατοχής και αναδείχθηκε η ΠΕΕΑ (Πολιτική Επιτροπή Εθνικής Απελευθέρωσης) με στόχο τον καλύτερο συντονισμό των μαχόμενων κατά του κατακτητού ανταρτών αλλά και την πολιτική οργάνωση των απελευθερωμένων περιοχών. Το Σχολείο της έχει μετατραπεί σε Μουσείο με ενθυμήματα της κατοχής.

Κορυτσάς: Είναι πόλη της Β. Ηπείρου. Από μικρό και άσημο χωριό του 1487 εξελίχθηκε σε σπουδαία πόλη. Κέντρο ελληνικών Γραμμάτων και Πολιτισμού. Με ακμαίο εθνικό (ελληνικό) φρόνημα κατέβηκαν πολλοί και αγωνίσθηκαν στη νοτιότερη Ελλάδα για την εθνική αναγέννηση. Οι οικονομικές προσφορές όλων των

— ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

κατοίκων αλλά και των ξενιτεμένων βοήθησαν στη λειτουργία Σχολείων και Ιδρυμάτων. Σημαντική και η πνευματική προσφορά του Κοσμά του Αιτωλού. Παρά τους αγώνες και τις θυσίες η Κορυτσά δεν κατάφερε να ενταχθεί στην ελεύθερη Ελλάδα. Λέγεται ότι το όνομά της έλαβε από τη Γκορτσιά (αγραχλαδιά) που ευδοκιμεί στην περιοχή.

Κορώνης: Πόλη της Μεσσηνίας θεμελιωμένη στα ερείπια της Ομηρικής Πηδάσου ή της Αιπείας. Στη θέση της αρχαίας Κορώνης βρίσκεται σήμερα το Πεταλίδι. Το χωριό Κορώνι είναι λίγο μακρύτερα. Ιδρύθηκε από τον Επιμηλίδη το 365 π.Χ.

Σημαντική ήταν η σπουδαιότητα της Κορώνης κατά τον μεσαίωνα. Μετά από πολλές περιπέτειες καταλήφθηκε από τον Μαιζών το 1828 και παραδόθηκε στους Έλληνες.

Κοσμόπουλον: Πρόκειται για όνομα παλιού κατοίκου της πόλης μας.

Κοτζιά: Οι Κοτζιάδες ήταν σπουδαία ναυτική οικογένεια από τα Ψαρά. Ο Ανδρέας Κοτζιάς (1807-1889) διέπρεψε ως κυβερνήτης καταδρομικών κατά τον κρητικό αγώνα 1866. Διακεριμένος νομικός και δημοσιογράφος υπήρξε και ο Κων/νος Κοτζιάς.

Επί Μεταξά διετέλεσε Δήμαρχος – Διοικητής πρωτευούσης με σημαντικό έργο. Το 1951 εκλέχτηκε Δήμαρχος Αθηναίων αλλά τον ίδιο χρόνο, τον Δεκέμβριο, πέθανε από καρδιακή προσβολή. Ο Γεώργιος (1818-1977) γιος του προηγούμενου υπήρξε διαπρεπής γιατρός καθηγητής της Νευροφυσιολογίας στο Πανεπιστήμιο Κολούμπια. Ήταν διδάκτωρ της Ιατρικής Σχολής Αθηνών.

Κουντουριώτη: Οι Κουντουριώτηδες ήταν μεγάλη και επιφανής οικογένεια της Ύδρας. Το πραγματικό του όνομα ήταν Ζέρβας. Επεκράτησε όμως το Κουντουριώτης από το γεγονός ότι ένας απ' αυτούς ο Χατζή Γιώργης Ζέρβας, είχε παραμείνει αρκετά στα Κούντουρα Μεγαρίδος και φορούσε πάντα τη φορεσιά των Κούντουρων.

Ο Παύλος Κουντουριώτης, γόνος αυτής της ένδοξης οικογένειας, γεννήθηκε το 1855 στην Ύδρα. Διέπρεψε κατά τους Βαλκανικούς κυρίως πολέμους ως κυβερνήτης του θρυλικού «Αβέρωφ» και ναύαρχος του Ελληνικού στόλου.

Το 1915 έγινε υπουργός των ναυτικών. Τάχθηκε με το Βενιζέλο και ήταν μέλος της τριανδρίας¹ κατά το κίνημα της Θεσσαλονίκης. Διετέλεσε αντιβασιλέας το 1923 και Πρόδεδρος της Δημοκρατίας όταν ανακηρύχθηκε η Δημοκρατία. Πέθανε το 1935.

1. Βενιζέλος, Κουντουριώτης, Δαγκλής

ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ

Κρεστένων: Τα Κρέστενα είναι κωμόπολη της επαρχίας Ολυμπίας του Νομού Ηλείας. Είναι εμπορικό και οικονομικό κέντρο της περιοχής της, με σπουδαίες δραστηριότητες στα πολιτιστικά θέματα.

Κρήτης: Το μεγαλύτερο νησί της Ελλάδας και το 5ο στη Μεσόγειο. Είχε κατά καιρούς διάφορα ονόματα (Τελχινία, Κουρήτις, Μακαρόννησος = νησί μακάρων, εντυχισμένων ανθρώπων κ.λ.π.). Από τους Αιγυπτίους λεγόταν Καφτόρ. Πασίγνωστη από το Μινωικό πολιτισμό της με σπουδαία κέντρα την Κνωσό, τη Φαιστό, τη Γόρτυνα. Η Κρήτη σε όλους τους αιώνες που πέρασαν ήταν παρούσα σ' όλα τα ιστορικά γεγονότα και υπέστη δλες τις ταλαιπωρίες και τις αλλαγές. Κατακήθηκε αρκετές φορές ουδέποτε όμως ο λαός της υποτάχτηκε. Κατά την Τουρκοκρατία προσπάθησε κατ' επανάληψη να ανακτήσει την ελευθερία της αναδείξασα πλείστους ήρωες και εθνομάρτυρες, αλλά μόνο το 1913 κατάφερε να ενωθεί με την Ελλάδα. Το 1941 η Κρήτη προξένησε τρομερές απώλειες στις επίλεκτες μονάδες των Γερμανών Αλεξιπτωτιστών που επιχειρούσαν την κατάκτηση της. Η γνωστή αυτή μάχη της Κρήτης έγινε παγκόσμιο σύμβολο αντίστασης κατά της βίας, του φασισμού και του ναζισμού.

Κρητικού: Ο καταγόμενος από την Κρήτη. Ωστόσο με το επώνυμο Κρητικός αναφέρονται τρεις σπουδαίοι επιστήμονες (ο Νικόλαος σπουδαίος σεισμολόγος, ο Κωνσταντίνος αντιστράτηγος Γεν. Επιθεωρητής στρατού και ο Παναγιώτης Δικηγόρος και Βουλευτής). Ακόμα «Ο Κρητικός» είναι ένα από τα θαυμάσια ποιήματα του Σολωμού που ο Πολυλάς το θεωρεί «Αρχή νέας ποιητικής εποχής».

Κριτόβουλον: Ιστορικός του 15ου αιώνα από την Ίμβρον. Αποσταλμένος των συμπατριωτών του προς τον Μωάμεθ Β' τον πορθητήν δήλωσε υποταγή για να αποφύγουν λεηλασίες και καταστροφές. Ο Σουλτάνος τον διόρισε διοικητήν της Ίμβρου. Το 1466 που καταλήφθηκε το νησί από τους Ενετούς, έφυγε στην πόλη. Είναι ο πρώτος Έλληνας λόγιος, που υπηρέτησε τον Μωάμεθ. Στο μεταξύ συγκέντρωσε πληροφορίες και έγραψε την ιστορία του Σουλτάνου από το 1451 ως το 1467. Η ιστορία του, παρά τα λάθη σε χρονολογίες και πρόσωπα, είναι σημαντικό έργο με πληροφορίες για τις οχυρώσεις της εποχής κοντά στα έργα του Χαλκοκονδύλη, Φραντζή, Δούκα, Νικολάου Βαρβάρου και Λεονάρδου του Χίου.

Κρυονερίου: Κρυονέρι ή Κρυονέριον. Ονομασία τοποθεσιών και χωριών στην Αμοργό, Ζάκυνθο, Αντίρριο, Καβάλα, Καρδίτσα, Λαγκαδά, Αττική, Κορινθία και Ηλεία.

— ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

Κρυστάλλη Κώστα: (1868-1896) Ποιητής από το Συρράκον της Ηπείρου. Στα 18 του έγραψε το έπος «Αἱ σκιαὶ του Ἀδου» με πατριωτικό περιεχόμενο εξαιτίας του οποίου εδιώκετο από τους Τούρκους. Κατέφυγε στην Αθήνα. Χωρίς όμως μέσα, δε μπορούσε ούτε να σπουδάσει ούτε να ζήσει. Έγινε τυπογράφος. Η υγεία του δεν ήταν καλή. Τότε έγραψε «Πάρε με αἴτε μου στα βουνά, τι θα με φάει ο κάμπος». Νοσταλγώντας τον ανοικτό ορίζοντα και την καθαρή ατμόσφαιρα των Ηπειρώτικων βουνών σημείωνε:

Ανάθεμά σε ξενιτιά με τα φαρμάκια πούχεις.

Ένα διάστημα εργάστηκε και στους σιδηροδρόμους. Πέθανε σε ηλικία 28 ετών από φυματίωση. Το έργο του αναγνωρίστηκε μετά το θάνατό του.

Κρυστολλοπηγής: Υπάρχουν δύο χωριά. Το ένα στο Ν. Φλωρίνης, που αποτελεί μέσον επικοινωνίας με την Αλβανία με τελωνείο και σταθμό ελέγχου εισερχομένων και εξερχόμενων μεταξύ των δύο χωρών και το άλλο στο Ν. Θεσπρωτίας, στην επαρχία Σουλίου.

Κρωπίας: Δήμος του Ν. Αττικής στα Μεσόγεια με έδρα το Κρωπί. Κατά ασφαλείς μαρτυρίες, όμως η αρχαία Κρωπία βρισκόταν μεταξύ του όρους Αιγάλεω και των Αχαρωνών (Μενίδι).

Κυδωνίας: Αρχαία πόλη της Κρήτης την οποία ταυτίζουν οι αρχαιολόγοι με τα Χανιά. Το όνομά της πήρε από τον ιδρυτή της Κύδωνα, το γιο της κόρης του Μίνωα Ακακαλλίδας και του Ερμού ή του Απόλλωνα. Λέγεται όμως από άλλους ότι ο Κύδωνας ήταν από την Τεγέα της Αρκαδίας.

Κυθήρων: Τα Κύθηρα είναι το νοτιότερο από τα Ιόνια, νησιά. Το νησί είναι γνωστό και με ο όνομα Τσιρίγο, ενώ στην αρχαιότητα λεγόταν Πορφυρούσσα ή Πορφυρίς. Εκεί λατρευόταν κυρίως η θεά Αφροδίτη. Γι' αυτό λεγόταν και Κυθέρεια ή Κυθήρια. Πλούσια η ιστορία του νησιού με διαρκή παρουσία από τα πανάρχαια χρόνια ως σήμερα. Κατά την επανάσταση του 1821, παρά την απαγόρευση των Αγγλων, μετείχαν ως εθελοντές στον αγώνα. Επί πλέον πρόσφεραν καταφύγιο στους διωκόμενους αγωνιστές.

Κύθνου: Νησί των Κυκλαδών. Πρώτοι κάτοικοί της αναφέρονται οι Δρύοπες γι' αυτό λεγόταν και Δρυοπίς ή Οφιούσα αλλά και Θήραμνα και Θερμιά. Στην αρχαιότητα εφημίζετο η πολιτεία της Κύθνου για τους καλούς της Νόμους. Ο Αριστοτέλης κάνει ιδιαίτερη μνεία στο «Περί Πολιτείας» έργο του. Οι Κύθνιοι επιδίδονταν στα γράμματα και τις τέχνες και ανέδειξαν δύο σπουδαίους ζωγράφους

ΔΗΜΟΣ ΙΑΙΟΥ

τον Τιμάνθην και τον Κυδίαν. Το 1821 επαναστάτησαν αμέσως μετά την είδηση του απαγχονισμού του Πατριάρχη Γρηγορίου του Ε'.

Κυκλαδων: Σύμπλεγμα ελληνικών νήσων του Αιγαίου (Άνδρος, Τήνος, Μύκονος, Δήλος, Ρηνεία, Κέα, Κύθνος, Σέριφος, Σίφνος, Πάρος, Αντίπαρος, Νάξος, Γυάρος, Σύρος, Μήλος, Κίμωλος, Φολέγανδρος, Σίκινος, Πολύαγος, Ίος, Αμοιρός, Ανάφη, Θήρα).

Είναι γνωστός ο Κυκλαδικός πολιτισμός που αναπτύχθηκε σ' αυτά τα νησιά εφάμιλλος του Μινωικού και Μυκηναϊκού πολιτισμού.

Κυλλήνης: Αρχαία πόλη της Ηλείας, επίνειον της Ήλιδος. Κτίστηκε από Αρκάδες και βρισκόταν Β. Δ. των Λεχαινών. Σήμερα το χωριό Κυλλήνη έχει ιαματικές πηγές και αξιόλογη τουριστική κίνηση. Το λιμάνι της επικοινωνεί με τα Ιόνια νησιά αποπλοϊκά.

Κύμης: Κωμόπολη της Εύβοιας στην επαρχία Καρυστίας. Λέγεται και Κούμη και οι κάτοικοι της Κουμιώτες. Έχει λιγνιτορυχεία, τα αξιολογότερα της Ευρώπης, και Σχολή Εμποροπλοιάρχων. Κατά το 1821 η Κύμη πρόσφερε σημαντικές υπηρεσίες στο έθνος, αφού διέθετε και αξιόλογο ναυτικό. Από την Κύμη ήταν ένας εξαίρετος εκπαιδευτικός της εποχής μας, ο Δημ. Κούκης.

Κυνουρίας: Επαρχία του Ν. Αρκαδίας, στο Ανατολικό και παραθαλάσσιο τμήμα του Νομού. Με πλούσια ιστορία από τα πανάρχαια χρόνια. Οι κάτοικοι της αναφέρονται από τον Ηρόδοτο ως αυτόχθονες. Στο Αστρος Κυνουρίας συνήλθε το 1823 η Β' Εθνοσυνέλευση των Ελλήνων με πρόεδρον τον Πετρόμπεη και αντιπρόεδρον τον Βρεσθένη Θεοδώρητον. Σ' αυτήν επικυρώθηκαν οι δημοκρατικές αρχές του Συντάγματος με απόφαση 1) κατάργηση των τοπικών διοικήσεων, 2) κατάργηση του τίτλου του αρχιστράτηγου που έφερε ο Κολοκοτρώνης, 3) ανάθεση σε τομελή επιτροπή διεξαγωγής του κατά ξηράν πολέμου (1 Πελοποννήσιος, 1 Μανιάτης (!) και ένας Στερεοελλαδίτης), 4) η σύναψη εξωτερικού δανείου.

Κυπαρισσίας: Πόλη της επαρχίας Τριφυλίας του Ν. Μεσσηνίας. Είναι οικονομικό και εμπορικό κέντρο της περιοχής. Από τις αρχαιότερες πόλεις της Ελλάδας στη θέση της ομηρικής «Κυπαρισσίεις» που ανήκε στο κράτος του Νέστορα. Λέγεται ότι στη θέση του σημερινού ναού της Αγ. Τριάδας ήταν ο ναός της Αθηνάς. Κατά το Μεσαίωνα λεγόταν Αρκαδιά. Στον αγώνα του 21 πρόσφερε πολλά με αποτέλεσμα να καταστραφεί από τον Ιμραή το 1825.

 — ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

Κύπρος: Το τρίτο σε έκταση νησί της Μεσογείου (μετά τη Σικελία και τη Σαρδηνία). Είναι το πολύπαθο νησί της Αφροδίτης, ελληνικό από τα πανάρχαια χρόνια, αφού είχε εποικισθεί από τους Αρκάδες και λεγόταν τότε Αλασίγια. Κατά τη μυθολογία και ο πανέμορφος Άδωνις ήταν Κύπριος, γιος της Μίρρας, κόρης του Βασιλιά Κινύρα ή Κινάρη.

Η Κύπρος πρωταγωνίστησε σ' όλες τις ιστορικές περιόδους. Ακόμα και σήμερα έχει προκαλέσει παγκόσμια συγκίνηση ως θύμα των συμφερόντων των ισχυρών της γης, αφού τα 40% περίπου της έκτασής της τελούν παράνομα υπό Τουρκική κατοχή.

Κυρηναϊκής: Κυρηναϊκή (από την πόλη Κυρήνη) ή Πεντάπολη είναι περιοχή μεταξύ Καρχηδόνος και Αιγύπτου. Οι πέντε πόλεις της περιοχής ήσαν η Κυρήνη, Βάρκη, Τεύχειρα ή Αρσινόη Βερενίκη (= η Βεγγάζη) και Απολλωνία.

Στο Β' Παγκόσμιο Πόλεμο υπήρξε θέατρο σκληρών μαχών καταληφθείσα τελικά από τους Άγγλους. Το 1951 με την ανακήρυξη του Βασιλείου της Λιβύης παραχωρήθηκε σ' αυτό.

Κυρίλλου: Έλληνας κληρικός από τη Θεσσαλονίκη. Μαζί με τον αδελφό του Μεθόδιο, γνωρίζοντας τη Σλαβική γλώσσα, εκήρυξαν κατά τα μέσα του 9ου αιώνα τον Χριστιανισμό στους Σλάβους μετά από πρόσκληση του ηγεμόνα Ρατισλάβου (το 855). Είναι και οι δύο γνωστοί ως οι ιεραπόστολοι των Σλάβων.

Κω: Η Κως είναι νησί των Δωδεκανήσων. Οι πρώτοι κάτοικοί της ήσαν προέλληνες, πιθανόν Λέλεγες. Μετείχε στον Τρωικό Πόλεμο με 30 πλοία υπό τους Φείδιππον και Άντιφον, που ήσαν παιδιά του Θεοσαλού. Ο Θεοσαλός φέρεται ως γιος του Ηρακλή και της κόρης του Ευρυπύλου. Η Κω ανέδειξε σπουδαίες προσωπικότητες και κατά την αρχαιότητα όπως ο Ηρώνδας, ο Πολύβιος, ο Πραξαγόρας, ο Φιλίνος και ο πιο σπουδαίος όλων ο Ιατρός Ιπποκράτης, το καύχημα της Ιατρικής Επιστήμης.

Κωλέττη: Ο Ιωάννης Κωλέττης (1774-1847) γεννήθηκε στο Συρράκο της Ηπείρου. Γιατρός του Αλή Πασά, και του γιου του Μουχτάρ, μυήθηκε στη Φιλική Εταιρεία και αγωνίστηκε για την ευδωση των στόχων της. Διετέλεσε κατ' επανάληψη υπουργός και πρωθυπουργός. Μετά τη δολοφονία του Καποδίστρια αποτέλεσε μέλος της Τριανδρίας με τον Κολοκοτρώνη και τον Αυγουστίνο Καποδίστρια. Με τον Κολοκοτρώνη βρισκόταν σε αντιπαράθεση. Ήταν με το Γαλλικό κόμμα. Είναι γνωστό ότι ο Κολοκοτρώνης ήταν με το Ρωσικό και ο Μαυροκορδάτος με το Αγγλικό.

Ήταν επιφανής, επιβλητικός αλλά και ιδιόρρυθμος. Δημοφιλής, αγαθός και

ανεξίκακος.

Κατά το 1844-47 ήταν πρωθυπουργός. Η αντιπολίτευση φωνασκούσε λέγοντας ότι δεν τον θέλουν. Και ο Κωλέττης «Ηγαπητοί σεις δε με θέλετε, εγώ όμως σας θέλω».

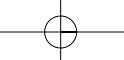
Κωστάκη Δημητρίου: Ταγματάρχης, διοικητής πυροβολαρχίας κατά το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο συντέλεσε αποτελεσματικά στην άμυνα στη ζώνη ευθύνης της 8ης Μεραρχίας με διοικητή τον υποστράτηγο Χαράλαμπο Κατσιμήτρο και αρχηγό του Μεραρχιακού Πυροβολικού τον Συνταγματάρχη Μαυρογιάννη. Ο ηρωικός Κωστάκης έχοντας τοποθετήσει τα πυροβόλα του στ' αμπέλια του χωριού Λιγοψά Ζίτσης με τα εύστοχα πυρά του πανικόβαλε τους εισβολείς. Χαρακτηριστική η ευστοχία των βολών του που είχαν ακόμα χτυπήσει και τα καζάνια στα μαγειρεία των Ιταλών.

Είχε γεννηθεί το 1891 στη Μπιστιά Σουλίου και αρχικά ήταν Δάσκαλος. Στη μάχη του Μπιζανίου παρασημοφορείται και γίνεται μόνιμος υπαξιωματικός επ' ανδραγαθία. Μετείχε σ' όλους τους αγώνες του έθνους διακρινόμενος για τη γενναιότητά του, την επαγγελματική του κατάρτιση και την αγάπη του για τους άντρες του, που τον αγαπούσαν και τον εμπιστεύονταν.

Κωνσταντάρα Νικολάου: Στρατιώτης του Ιερού Λόχου. Πολέμησε στη Μέση Ανατολή και στην Ιταλία όπου σκοτώθηκε. Προήχθη σε Δεκανέα μετά θάντατον επ' ανδραγαθία. Η αδελφή του μένει στο Ίλιον.

Κωνσταντινουπόλεως: Η περίφημη Πόλη με πρωταγωνιστικό ρόλο στην παγκόσμια ιστορία. Πόλη της Θράκης, στη θέση του αρχαίου Βυζαντίου, αποικία των Μεγάρων, υπήρξε από το 330 μ.Χ. πρωτεύουσα του Ρωμαϊκού κράτους και, μετά το χωρισμό αυτού από τον Θεοδόσιο, πρωτεύουσα της Βυζαντινής αυτοκρατορίας μέχρι της αλώσεως. Υπήρξε κέντρο γραμμάτων και πολιτισμού με μεγάλη επιρροή και σε όμορους λαούς. Αλώθηκε στις 29-5-1453 από τους Τούρκους υπό τον Μωάμεθ Β' τον κατακτητήν (πριν, στα 1204-1265, είχε κατακτηθεί και από τους Λατίνους). Πάντα όμως εξέπεμπε αίγλη και σεβασμό.

Ο λαός της, οι χριστιανοί Έλληνες αλλά και άλλες εθνότητες υπέστησαν κατά καιρούς τα πάνδεινα. Ουδέποτε όμως έφυγε από το μυαλό και την καρδιά των Ελλήνων ως η Βασιλεύουσα, της οποίας ο τελευταίος Βασιλιάς, ο Κωνσταντίνος Παλαιολόγος, είναι μαρμαρωμένος και πάλι με χρόνια με καιρούς θα αναστηθεί και θα γίνει ξανά ελληνική. Αυτό λέει η παράδοση. Η Αγιά Σοφιά, το Μέγα Μοναστήρι ελκύει τη φαντασία των Ελλήνων.

— ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

Κωνσταντοπούλου Ηρώς: Νεαρή ηρωίδα της αντίστασης κατά των Γερμανοϊταλών κατακτητών. Αγνή και θαρραλέα, πρόσφερε τα νιάτα της και το αίμα της θυσία στο Βωμό της πατρίδας. Η μητέρα της μια σεβάσμια γερόντισσα αγωνίσθηκε για τη διατήρηση της μνήμης της μαθήτριας ηρωίδας. Τη γνώρισα στο Υπουργείο Παιδείας και θαύμασα το πάθος με το οποίο μιλούσε για την κόρη της.

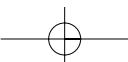
Λαγκαδίων: Τα Λαγκάδια είναι γραφικό και ιστορικό χωριό της επαρχίας Γορτυνίας του Νομού Αρκαδίας. Πατρίδα της επιφανούς οικογενείας των Δεληγιανναίων, έπαιξε σημαντικό ρόλο κατά την Τουρκοκρατία και, κυρίως, κατά τη μεγάλη επανάσταση του 1821.

Λαέρτου: Βασιλιάς της Ιθάκης, γιος του Αρκεισίου και της Χαλκομέδουσας. Σύζυγος της Αντίκλειας απέκτησαν γιο, τον πολυμήχανο Οδυσσέα. Υπήρξε συνετός και αγαθός οικογενειάρχης, σύζυγος και πατέρας. Κατά την παράδοση μετείχε στην Αργοναυτική εκστρατεία.

Λακωνίας: Περιοχή της Πελοποννήσου μεταξύ Αρκαδίας και Μεσσηνίας. Κατά την αρχαιότητα είχε πολλές και σπουδαίες πόλεις. Γι' αυτό λεγόταν και Εκατόμπολη. Πρωτοκατοικήθηκε από τους Λέλεγες με βασιλιά τον Λέλεγα. Από τον Λέλεγα και την Κλεοχαρεία γεννήθηκε ο Ευρώτας. Κόρη του Ευρώτα ήταν η Σπάρτη. Ο Ταύγετος έλαβε το όνομά του από τη νύμφη Ταύγέτη, η οποία με τον Δία απέκτησε τον Λακεδαίμονα, που παντρεύτηκε τη Σπάρτη. Αργότερα Βασιλιάς ήταν ο Τυνδάρεω, ο οποίος με τη Λήδα απέκτησε την Ωραία Ελένη και τους Διόσκουρους. Όμως εδώ υπάρχει παρέμβαση και του πατρός Θεών και ανθρώπων, του Δία.

Λαμίας: Πόλη της Στερεάς Ελλάδας, πρωτεύουσα του Νομού Φθιώτιδος. Ιδρυτής της ο Λάμιος, γιος του Ηρακλή και της Ομφάλης. Άλλη εκδοχή αποδίδει το όνομά της στη Λαμία, Βασίλισσα των Τραχινίων (Λαμιακά του Χοιρίλου). Από τον 8ο αιώνα μ.Χ. ονομάζοταν Ζητούνι ως το 1832 που την απελευθέρωσαν οι Έλληνες. Έκτοτε ονομάζεται η πόλη Λαμία. Έπαιξε σημαντικό ρόλο στην ιστορία της Ελλάδος, αφού κατά καιρούς υπήρξε θέατρο πολεμικών αναμετρήσεων από το θάνατο του Μ. Αλεξάνδρου μέχρι τις ημέρες μας.

Λάρνακος: Πόλη της Κύπρου, κτισμένη στη θέση του αρχαίου Κιτίου. Αρχικά εκαλείτο Αλυκές. Επί Φραγκοκρατίας πήρε το όνομα Λάρνακα πιθανόν από τη λάρνακα που ήταν τοποθετημένο το σώμα του Αγίου Λαζάρου. Κατά την παράδοση ο Λαζαρος μετά την ανάστασή του, υπήρξε ο πρώτος επίσκοπος της Λάρνακας.

ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ

Λασιθίου: Ένας από τους 4 νομούς της Κρήτης, αλλά και οδοπέδιο στο βιονό Δάκτη. Πρωτεύουσα του Νομού ο Άγιος Νικόλαος. Έχει 4 επαρχίες: 1) Ιεράπετρας, 2) Λασιθίου, 3) Μιραμπέλλου και 4) Σητείας.

Λασκαράτου: Ο Ανδρέας Λ. (1811-1901) ήταν σατυρικός ποιητής από την Κεφαλλονιά. Σπούδασε Νομικά στην Ιόνιον Ακαδημία, το Παρίσι και την Ιταλία. Αριστοκρατικής οικογένειας ο Λασκαράτος παντρεύτηκε την αρχοντοπούλα Πηνελόπη Κοργιαλένιου και έζησαν μαζί πολύ καλά. Αν και πτυχιούχος της νομικής επιστήμης, εστράφη προς την πολιτική και τη δημοσιογραφία. Ως σατυρικός ποιητής προκάλεσε αντιδράσεις και αναταραχές, αφορίσθηκε από την εκκλησία για τα «Μυστήρια της Κεφαλωνιάς» και αναγκάσθηκε το 1850 να εκπατριστεί.

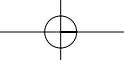
Ήταν ηθικός και ενάρετος. Υπήρξε ορμητικός σε υπέρμετρο βαθμό.

Λασκάρεως: Με το όνομα Λάσκαρις είναι γνωστή μια λαμπρή οικογένεια του Βυζαντίου με πρώτον τον Θεόδωρον στρατηγό και ιδρυτή τη αυτοκρατορίας της Νικαίας. Αναφέρονται πάνω από 18 αυτοκράτορες, στρατηγοί, λόγιοι και αξιωματούχοι.

Λαυρίον: Το Λαύριο, κωμόπολη της Αττικής, με πλούσια μεταλλεία γνωστά από την αρχαιότητα. Απέχει 52 χιλμ. από την Αθήνα. Η εκμετάλλευση του μεταλλείου με τον αργυρούχον μόλυβδον προσέδιδε πλούτο στην Αθήνα, που έφτανε τα 60.000.000 χρυσές δραχμές. Αξίζει να σημειωθεί εδώ ότι με το ίδιο όνομα (Λαύριον = Laurum) υπάρχει και χωριό της πόλεως Μίτσιγκαν των Ηνωμένων Πολιτειών, επειδή και σ' αυτό υπάρχουν Μεταλλεία χαλκού, όπως στην Ελληνική κωμόπολη.

Λεβαδείας: Πρωτεύουσα του Ν. Βοιωτίας, κτισμένη στους πρόποδες του Ελικώνα, κοντά στο αρχαίο άλσος του Μαντείου του Τροφωνίου. Βρίσκεται στο κέντρο εύφορης πεδιάδας με πολλές καλλιέργειες, σημαντική κτηνοτροφία αλλά και ακμαία Βιομηχανία. Πρόκειται για αρχαιότατη πόλη. Στην περιοχή υπήρχε η πόλη Μίδεια, άγνωστο που ακριβώς, τους κατοίκους της οποίας μετέφερε ο εξ Αθηνών Λέβαδος και ίδρυσε έτσι τη Λεβάδεια.

Το παρακείμενο Άντρο ή Μαντείο του Τροφωνίου επισκέπτονταν διάσημοι άνδρες από όλες τις Ελληνικές πόλεις. Αυτό όμως δεν μείωσε το αίσθημα του πατριωτισμού τους. Υπήρξε και κέντρο της Φιλικής Εταιρείας. Σπουδαία τέκνα της Λεβάδειας (Λιβαδειάς) προσέφεραν μεγάλες υπηρεσίες κατά τη διάρκεια του αγώνα αλλά και κατόπιν. Ο Λάμπρος Κατσώνης, ο Ιωάννης Λογοθέτης, γερουσιαστής, ο Λάμπρος Νάκος, ο Αντώνιος Γεωργαντάς, στρατηγός, ήσαν μερικοί από τους επιφανείς άνδρες της Λεβάδειας.

— ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

Λεβιδίου: Το Λεβίδιον (Λεβίδι) είναι χωριό της επαρχίας Μαντινείας του Ν. Αρκαδίας. Γραφικό χωριό με πλούσια προσφορά στην ιστορία της χώρας. Είναι η πατρίδα του πατέρα της Δημοκρατίας Αλέξανδρου Παπαναστασίου (του Παπαναστάση). Και σήμερα έχει αξιόλογη παρουσία με ενδιαφέρον λαογραφικό Μουσείο, που αποτελεί πόλο έλξης τουριστών. Κτισμένη σε πλαγιά του Μαινάλου (υψ. 860 μ.) αποτελεί πέρασμα προς τη Γορτυνία αλλά και προς Καλάβρυτα και Πάτρα.

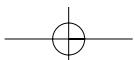
Λεμεσού: Η Λεμεσός, πόλης τη Κύπρου, κτίστηκε κατά τους προχριστιανικούς χρόνους ως Νεμεσός. Είναι οικονομικό και εμπορικό κέντρο με αξιόλογη Βιομηχανική δραστηριότητα. Τα σπουδαία μνημεία της (το φρούριο του Κολοσίου, αρχηγείο των Ιπποτών του Αγ. Ιωάννου της Ιερουσαλήμ, το Κούριον, το αρχαίο θέατρο με υπέροχα μωσαϊκά δάπεδα κ.α.) προκαλούν το ενδιαφέρον των τουριστών, που συρρέουν στην όμορφη Κυπριακή πόλη.

Λεοντίου: Με το όνομα Λεόντιος αναφέρονται περί τους 14 λόγιοι, στρατηγοί, ιερωμένοι, φιλόσοφοι, επιστήμονες.

Υπήρξε και ένας Βυζαντινός αυτοκράτορας. Ο Λεόντιος αυτός, στρατηγός του Ιουστινιανού Β', μετά από λαμπρή νίκη του κατά των Αράβων, προκάλεσε τον φθόνο του αυτοκράτορα, ο οποίος το 686 τον εφυλάκισε. Όταν χρειάστηκε να αποφυλακιστεί για να γηγηθεί εκστρατείας εις την Ελλάδα ανακηρύχτηκε από το στρατό αυτοκράτορας, συνέλαβε τον Ιουστινιανό Β' του έκοψε τη μάτη (οινότημπος) και παρέμεινε τρία χρόνια στο θρόνο. Στη συνέχεια όμως ηττήθηκε από τον Αψίμαρον, έγινε και αυτός οινότημπος και το 705, ο Ιουστινιανός Β', που κατάφερε να επανέλθη στην εξουσία, τον εφόνευσε.

Λέοντος Σοφού: Ο Αυτοκράτορας του Βυζαντίου Λέων ο Στ' ο Σοφός ήταν γιος του Βασιλείου Α' του Μακεδόνα και της Ευδοκίας Ιγγερίνης. Απέκτησε μεγάλη μόρφωση πλησίον του Πατριάρχου Φωτίου. Ήλθε σε σύγκρουση με την εκκλησία γιατί, επιθυμώντας να αποκτήσει διάδοχον, παραμελούσε την άτεκνη αλλά σεμνή Θεοφανώ, συνάπτοντας σχέσεις με τη Ζωή, σύζυγον του Θεοδώρου Γιουνιατζίζη, την οποία παντρεύτηκε όταν χήρεψαν και οι δύο. Αργότερα παντρεύτηκε την Ευδοκία Βαγιάνη και τέλος τη Ζωή Καρβονοψίνα. Ο Πατριάρχης Νικόλαος Α' ο Μυστικός τον απέπεμψε δύο φορές, όταν ο Λέων με την ακολουθία του επεχείρησε να μπει στην εκκλησία.

Το νομοθετικό του έργο ήταν σημαντικό. Τα Βασιλικά και οι 113 νεαρές αποτελούσαν σημαντική συμβολή στη νομική επιστήμη. Είχε όμως ατυχίες στον στρατιωτικό τομέα.

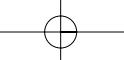
Λευκάδος: Νησί του Ιονίου. Χωρίζεται από την Ακαρνανία με δίαυλο 25 μ. Είναι το 4ο σε μέγεθος νησί των Επτανήσων (Κεφαλλονιά, Κέρκυρα, Ζάκυνθος). Οι ανασκαφές έφεραν στο φως και προϊστορικά ευρήματα κυρίως στο Νυδρί και στο χωριό Καλλιγόνη. Σ' όλες τις περιόδους της ιστορίας ήταν παρούσα και υπέφερε κι αυτή όπως και τ' άλλα Επτάνησα. Ιδιαίτερα κατά την Τουρκοκρατία ήταν ο τόπος σωτηρίας των καταδιωκόμενων Στερεοελλαδιτών, πολλοί από τους οποίους εγκαταστάθηκαν μόνιμα στο νησί (οι Βαλαωρίται κ.α.). Απειλήθηκε από τον Άλη Πασά στη δε άμυνά της πρωτοστάτησε ο Ιωάννης Καποδίστριας, ο οποίος συνεδέθη στενά με διαπρεπείς αγωνιστές όπως ο Φώτος Τζαβέλας, ο Κίτσος Μπότσαρης, Νότης Μπότσαρης, Κώστας Στράτος, Κατσαντώνης, Χόρμοβας, Ζερβαίοι, Κοντογιανναίοι, Μπουκουβαλαίοι κ.α. Η Λευκάδα ενσωματώθηκε κι αυτή στον εθνικό κορμό το 1864.

Λευκίμμης: Λευκίμμη λεγόταν το νότιο άκρο της Κέρκυρας, τα Λεύκιμμα. Με το όνομα αυτό αναφέρεται εκτός από το χωριό της Κέρκυρας και χωριό της επαρχίας Σουφλίου του Ν. Έβρου.

Λεχαινών: Τα Λεχαινά είναι κωμόπολη του Νομού Ηλείας. Άγνωστη η προέλευση της ονομασίας της. Το πρώτον αναφέρεται ως Λέχινο (LA-LICHINA) το 1324. Αρχικά ήταν παραλιακή πόλη αλλά μετακινήθηκαν οι κάτοικοι εσωτερικότερα για το φόβο των πειρατών. Στον αγώνα του 1821 αναδείχθηκαν οι Ευστάθιος Κλοκανάς (οπλαρχηγός), ο Νικ. Αρλέτης (πολιορκία Πατρών) και ο Τζόρνας (Μεσολόγγι). Από τα Λεχαινά ήσαν ο Ανδρέας και Κων/νος Καρκαβίτσας και ο δημοσιογράφος Δημ. Λαμπίκης.

Λεχαίον: Προφανώς πρόκειται για το Λέχαιον, το επίνειον της Κορίνθου στον Κορινθιακό κόλπο. Το Λέχαιον συνδέεται με την Κόρινθο με τείχη δώδεκα σταδίων κατά Στράβωνα και Ξενοφώντα. Μέρος τους γκρέμισαν οι Σπαρτιάτες μετά από μια επιτυχημένη επιδρομή τους υπό τον Πραξίταν. Είχε τεχνητό λιμάνι που εκαλείτο «χωστός λιμήν». Στο Λέχαιον υπήρχαν ναοί της Αφροδίτης, του Ποσειδώνα και του Ολυμπίου Διός. Έκει βρέθηκε το 1956 και τρίκλητος Βασιλική του 5ου μ.Χ. αιώνα του μάρτυρα Λεωνίδη (πατμιακό χρονικό).

Λεωνίδιον: Πόλη της Αν. Πελοποννήσου στην επαρχία Κυνουρίας του Ν. Αρκαδίας. Είναι παράλια πόλη κτισμένη στους πρόποδες απόκρημνων βουνών, που προσδίδουν σ' αυτή γραφική ομορφιά. Το Λεωνίδιον είναι το κέντρο των Τσακώνων με την τσακωνική διάλεκτο, την οποία οι επιστήμονες ονομάζουν νεοδωρική.

— ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

Λήμνου: Νησί του Βορείου Αιγαίου με πρωτεύουσα τη Μύρινα (Κάστρο). Οι πρώτοι κάτοικοι της Λήμνου ήσαν οι Σήντιες ('Ομηρος) σιδηρουργοί, οπαδοί του Ηφαίστου και των Καβείρων. Μετά την Αργοναυτική εκστρατεία κατοικούσαν οι Μίνυες, ηπειρωτικός λαός, που φέρονται απόγονοι των Αργοναυτών και των γυναικών της Λήμνου. Επειδή θεωρήθηκε ασέβεια προς την Αφροδίτη η εξωσυγική δραστηριότητα αυτών των γυναικών, η Θεά φρόντισε να εκπέμπουν δυσσομία από τα σώματά τους με αποτέλεσμα οι άνδρες τους να τις αποφεύγουν και να συναναστρέφονται με δούλες. Οργισμένες οι Λήμνιες σκότωσαν όλους τους άνδρες (Λήμνιον Κακόν). Σώθηκε από τη θυγατέρα του Υψητύλη μόνο ο Θόας. Υπάρχει ακόμα και σήμερα τοπωνύμιο «Ανδροφόνι».

Το 1913 στις 5 Ιανουαρίου στη Λήμνο έγινε η περίφημη Ναυμαχία μεταξύ Τούρκων και Ελλήνων με λαμπρή νίκη του Ελληνικού στόλου με ναύαρχο τον Παύλο Κοντουριώτη. Το θρυλικό θωρηκτό «Αβέρωφ» εξέπλευσε από τη βάση του Μούδρου και, επικεφαλής της ναυτικής δύναμης, ανάγκασε τον τουρκικό στόλο να καταφύγει στα στενά του Ελλησπόντου και να παραμείνει εκεί.

Λιβανίου: Ο Λιβανίος (314-393) Έλληνας ρήτορας από την Αντιόχεια. Αρχικά μετά τις σπουδές του (δάσκαλοί του ο Ζηνόβιος, ο Διοφάντης) έγινε σχολάρχης στην Κωνσταντινούπολη κατόπιν στη Νικομήδεια και στην Αντιόχεια. Μεταξύ των μαθητών του και ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος. Ήταν Ελληνολάτρης και πιστός στην αρχαία θρησκεία γι' αυτό και φίλος του Ιουλιανού του Παραβάτη. Ονομάστηκε «μικρός Δημοσθένης» για την ρητορική του δεινότητα.

Λιγοψάς: Το χωριό Λιγοψά βρίσκεται στην περιοχή Ζίτσας του Νομού Ιωαννίνων, 28 χιλιόμετρα από την Ηπειρωτική Πρωτεύουσα. Οι κάτοικοί του, άντρες και γυναίκες, μετείχαν στους εθνικούς αγώνες, πιστοί στα ιερά και στα όσια της Ελλάδας. Το 1940 σε διατηρημένο και σήμερα σπίτι είχε κάποιο διάστημα το στρατηγείο του ο ήρωας του Αλβανικού έπους, Διοικητής της 8ης Μεραρχίας, υποστράτηγος Χαράλαμπος Κατσιμήτρος, πριν μετακινθεί σε σπηλιά κοντά στο Καλπάκι. Επίσης στ' αυτέλια του χωριού είχε τοποθετήσει την πυροβολαρχία του ο Ταγματάρχης Δημήτριος Κωστάκης, τον οποίον θυμούνται ακόμα με σεβασμό οι γέροντες της Λιγοψάς.

Το ίδιο σημείο - σταθμό της Πυροβολαρχίας του Κωστάκη – ακόμα και σήμερα χρησιμοποιείται ως πεδίο βολής για τις ασκήσεις του Πυροβολικού.

Λιόση Ευαγγέλου: Γνήσιος Νεολιοσιώτης της μεγάλης οικογένειας των Λιόσηδων που το όνομά τους έφερε και η πόλη μας μέχρι το 1992 που μετονομάστηκε σε Ίλιον. Είχε διατελέσει Πρόεδρος της Κοινότητας πριν από τον

ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ

Γεώργιο Κακούρη. Ο Παναγιώτης Τσιμαδάτος, μέλος της Ένωσης Λιοσιωτών, μαρτυρεί ότι επόκειτο για έναν πολύ καλό κοινοτάρχη και άνθρωπο με μεγάλο ενδιαφέρον για την πόλη και τους κατοίκους της. Μάλιστα τότε τα Γραφεία της Κοινότητας ήσαν απέναντι από την Κεντρική είσοδο της Εναγγελίστριας, στη θέση που σήμερα είναι τα Γραφεία του Ναού.

Λοΐζου Μάνου: Σύγχρονος μουσικοσυνθέτης με σπουδαία παρουσία στο χώρο της τέχνης. Πέθανε το 1982 αρκετά νέος. Μεταξύ των έργων του και ο «Δρόμος» (Ο Δρόμος είχε τη δικιά του ιστορία...). Καταπληκτική έμπνευση από τους αγώνες της νεολαίας μας για εθνική ανεξαρτησία κοινωνική και εθνική Ελευθερία και Δημοκρατία.

Λοκρίδος: Με το όνομα Λοκρίδα είναι γνωστές δύο περιοχές τις οποίες χωρίζουν η Δωρίδα και η Φωκίδα. Η Ανατολική λεγόταν Οπουντία Λοκρίς και η Δυτική Εσπερία Λοκρίς. Σήμερα η Λοκρίδα είναι μια από τις τρεις επαρχίες του Νομού Φθιώτιδος και ορίζεται από τον Ευβοϊκόν κόλπον, την επαρχία Λεβαδείας, την επαρχία Φθιώτιδος και την επαρχία Παρνασσίδος. Ορεινή περιοχή με βουνά τα Καλλίδρομον, Κνημίδα, Παρνασσό και Γκιώνα.

Λόρδου Βύρωνος: Γεώργιος Γόρδων Μπάϋρον (1788-1824). Μεγάλος Αγγλός ποιητής και ειλικρινής φιλέλληνας. Στην αρχή της ζωής του περνούσε δύσκολα. Τα πράγματα άλλαξαν, όταν πέθανε ένας θείος του και τον άφησε κληρονόμο. Κατάφερε να κάνει καλές σπουδές και να μάθει Ελληνικά και Λατινικά. Ήταν κουτσός εκ γενετής. Πιστός φίλος του ο Χομπ Χάους – κατόπιν λόρδος Μπράουτον.

Στις 13-3-1809 ο Βύρων κατέλαβε την έδρα του στη Βουλή των Λόρδων. Στις 26 Σεπτεμβρίου του ίδιου χρόνου επισκέφτηκε για πρώτη φορά την Ελλάδα.

Επισκέφτηκε τον Αλή στο Τεπελένι, πήγε στους Δελφούς και στην Αθήνα. Στο σπίτι του υποπρόξενου της Αγγλίας Μακρή, όπου φιλοξενήθηκε, ερωτεύτηκε παράφορα την κόρη του οικοδεσπότη Θηρεσία Μακρή, την «Κόρη των Αθηνών» για την οποία έγραψε θαυμάσια ποιήματα.

Στις 3-8-1823 ήλθε πάλι στην Ελλάδα που τώρα είχε επαναστατήσει. Στις 5-1-1824 έφτασε στο Μεσολόγγι όπου έγινε δεκτός με ενθουσιασμό. Γοητευμένος από το όραμα μιας Ελλάδας ελεύθερης, είχε αποφασίσει να διαθέσει όλη την περιουσία του στον αγώνα. Ανάλαβε να συγχροτήσει στρατό και να οργανώσει την άμυνα της πόλης. Η επαναστατική Κυβέρνηση τον διόρισε αρχιστράτηγο. Όμως η επισφαλής υγεία του επιδεινώθηκε και στις 19-4-1824 πέθανε.

Τον έκλαψε όλη η Ελλάδα. Μαζί και ο Σολωμός:

Λευτεριά για λίγο πάψε

— ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

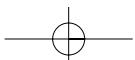
να χτυπάς με το σπαθί¹
τώρα σήμωσε και κλάψε
εις του Μπάϋρον τη Θανή.

Λουτρακίου: Το Λουτράκι βρίσκεται απέναντι από την Κόρινθο στους πρόποδες των Γερανίων. Λουτρόπολη με μεγάλη τουριστική κίνηση. Το 1928 καταστράφηκε σχεδόν εντελώς από τον ισχυρότερο σεισμό, που έπληξε την περιοχή, αλλά σύντομα ανοικοδομήθηκε, όπως και η Κόρινθος, και αναδείχθηκε πάλι σε σπουδαίο παραθεριστικό κέντρο. Εξάλλου οι πηγές της, γνωστές από την αρχαιότητα, αποτελούν πόλο ελέξης για πολλούς λουσμένους. Τα τελευταία χρόνια με τη λειτουργία του Καζίνου στην πόλη η κίνηση αυξήθηκε και δίνει ζωή στην περιοχή.

Λυδίας: Χώρα της Μ. Ασίας. Έλαβε το όνομά της από τον Λυδό, το γιο του Άτυος. Ο Όμηρος την αναφέρει ως Μηονίην (Μαιονία). Η έκτασή της ήταν μεγαλύτερη από την Πελοπόννησο. Στη Λυδία ήταν και ο Πακτωλός ποταμός με το χρυσάφι. Η γλώσσα των Λυδών έχει ομοιότητες με τη γλώσσα των Ετρούσκων. Αυτό δίνει περιεχόμενο στην υπό του Ηροδότου και Στράβωνος πληροφορίαν ότι τα δύο παιδιά του Άτυος αναγκάσθηκαν μετά από λιμό να μοιράσουν το λαό τους και, αφού έρριξαν κλήρο ο Τυρρηνός, μέσω Σμύρνης, με τους μισούς κατοίκους μετώκισαν στην Ομβρική της Ιταλίας, την οποίαν ονόμασε Τυρρηνία (Τυρρηνοί, Ετρούσκοι). Οι άλλοι έμειναν στη Λυδία.

Ο πιο γνωστός βασιλιάς της Λυδίας ήταν ο Κροίσος, απόγονος του Γύγη. Η περίοδος της Βασιλείας του ήταν περίοδος ακμής για τη χώρα, αλλά ηττήθηκε από τον Κύρο τον Πρεσβύτερο. Είναι γνωστό το επεισόδιο με τον Αθηναίο Σόλωνα, που έγινε αφορμή να γλυτώσει από τον δια πυράς θάνατον. Λέγεται ότι οι Λυδοί είναι οι πρώτοι που επινόησαν και έκοψαν νομίσματα..

Λυκάονος: Γιος του Πελασγού, που γεννήθηκε από τα σπλάχνα της Γαιάς, και της νύμφης Κυλλήνης ή της Ωκεανίδος Μελιβοίας. Βασιλιάς των Αρκάδων και σύγχρονος του Κέκροπα, έκτισε τη Λυκόσουρα, την αρχαιότερη πόλη που φώτισε ο Ήλιος. Καθιέρωσε τη λατρεία του Διός Λυκαίου και ίδρυσε τα Λύκαια, τους αρχαιότερους αγώνες. Απέκτησε 50 γιους με διάφορες γυναίκες. Όλοι οι γιοι του έγιναν ιδρυτές και επώνυμοι των αρχαιοτέρων πόλεων της Πελοποννήσου. Μεταξύ αυτών ο Μαήναλος, ο Νύκτιμος, ο Ορχομενός, ο Οίνωτρος. Μοναδική κόρη του η Μεγιστώ ή Καλλιστώ, σύντροφος της Αρτέμιδος στα κυνήγια, η μητέρα του Αρκάδα, που διαδέχτηκε στη Βασιλεία τον θείο του Νύκτιμον. Τον Λυκάονα, λέγεται ότι μεταμόρφωσε ο Δίας σε λύκο γιατί θυσίασε βρέφος σε βωμό.

Λυσίου: Αθηναίος λογογράφος (450-370). Γιος του Κέφαλου από τις Συρακούσες. Δημοκρατικός στις πεποιθήσεις καταδιώχθηκε από τους Λακωνίζοντες και τους Τριάκοντα Τυράννους. Συμπαραστάθηκε όμως και οικονομικά στο Θρασύβουλο για την αποκατάσταση της Δημοκρατίας στην Αθήνα. Έγινε λογογράφος για λόγους επιβίωσης. Τον μόνο λόγο που εξεφώνησε ο ίδιος στο δικαστήριο ήταν «κατά Ερατοσθένους» που αφορούσε στο φόρο του αδελφού του Πολέμαρχου. Αναφερόταν κατά την αρχαιότητα ότι είχε γράψει 425 λόγους.

Σ' εμάς έφτασαν 34 λόγοι του.

Μαβίλη Λορέντζου: (1860-1912) Έλληνας ποιητής, από την Ιθάκη, ευγενικής καταγωγής. Γνήσιος εκπρόσωπος του ρομαντισμού και λάτρης των περιπτειών και του ιπποτισμού, ήταν αγαθός αλλά γενναίος, αλτρουιστής και φιλότιμος. Σπούδασε στην Αθήνα και τη Γερμανία. Φιλόπατρις και ιδεολόγος, το πρώτο του σονέτο το αφιερώνει στην πατρίδα. Μετείχε στους εθνικούς αγώνες επί κεφαλής ανδρών και τραυματίστηκε στα Πέντε Πηγάδια. Το 1910 εξελέγη Βουλευτής Κερκύρας υπό των Ζαβιτσιάνον. Μνημειώδης υπήρξε η αγόρευσή του στη Βουλή όταν οι εκπρόσωποι του έθνους συζητούσαν το άρθρο του Συντάγματος για την καθιέρωση της Δημοτικής γλώσσας. Απαντώντας σε άλλον βουλευτή, που χαρακτήρισε τη δημοτική ως χυδαία γλώσσα, είπε: «Δεν υπάρχουν χυδαίες γλώσσες, χυδαίοι άνθρωποι υπάρχουν».

Το 1912 εντάχθηκε στο υπό τον Ρώμαν σώμα, των Γαριβαλδινών (Ερυθροχιτώνων) ως Λοχαγός. Στις σκληρές μάχες που έγιναν στο Δρίσκο, βουνό μεταξύ Ιωαννίνων και Μετσόβου ο Μαβίλης τραυματίστηκε θανάσιμα και πέθανε στα χέρια του δημοσιογράφου Ν. Καρβούνη, ο οποίος περιέγραψε τον ηρωισμό και το θάνατο του πατριώτη ποιητή.

Μακαρίου: (1913-1977) Αρχιεπίσκοπος Κύπρου, από την Άνω Παναγιά της Πάφου. Το 1948 Μητροπολίτης Κιτίου, 1950 Αρχιεπίσκοπος Κύπρου κατόπιν εκλογής υλίδου και λαού. Από το 1953, με αίτημα προς τον Ο.Η.Ε., επεδίωκε σθεναρά την επίλυση του Κυπριακού ζητήματος. Το 1955 άρχισε ο ένοπλος αγώνας της Ε.Ο.Κ.Α. υπό τον Διγενή (Συνταγματάρχη Γεώργιο Γρίβα), που, μετά από θυσίες και ολοκαυτώματα, οδήγησε στη συμφωνία της Ζυρίχης. Ο Μακάριος μαζί με συνεργάτες του εξορίστηκε στις Σεϋχέλλες (9-3-1956 ως 8-3-1957). Στην Κύπρο όμως επέστρεψε την 1-3-1959, όπου έγινε δεκτός με ενθουσιασμό.

Στις 13-12-1959 εξελέγει Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας με αντιπρόεδρο τον Τουρκοκύπριο Κιουτσούν. Αντιμετωπίζοντας πάμπολλα προβλήματα και από τους Τουρκοκύπριους αλλά και αργότερα από την Χουντική Κυβέρνηση των Αθηνών, προσπάθησε να εξασφαλίσει την Κυπριακή Δημοκρατία. Σημειώθηκαν και δύο απόπειρες κατά της ζωής του με πιο σοβαρή και επικίνδυνη εκείνη του 1974.

— ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

Τελικά όλες αυτές οι επιπλοκές, και ιδίως το πραξικόπημα κατά του Μακαρίου, οδήγησαν στην κατάληψη από τους Τούρκους (Απτίλας 1 και Απτίλας 2) του 40% της Κύπρου που τελεί ακόμα υπό κατοχή.

Ο Μακάριος εκοιμήθη στις 3-8-1977. Ο τάφος του βρίσκεται στο θρονί, πάνω στο Τρώοδος.

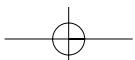
Μακεδονίας: Διαμέρισμα της Ελληνικής επικρατείας με πανάρχαια ιστορία και πολιτισμό. Αμφισβήτηκε κατά καιρούς από γειτονικούς λαούς η ελληνικότητά της. Οστόσο τα αρχαιολογικά ευρήματα καθώς και οι γραπτές πηγές που υπάρχουν αποδεικνύουν αναμφισβήτητα την Ελληνικότητά της. Χώρος όμορφος αλλά και με πρόσβαση στους θαλάσσιους εμπορικούς δρόμους προκάλεσε το ενδιαφέρον φιλόδοξων γειτόνων, οι οποίοι, διαστρεβλώνοντας τα αδιάσειστα στοιχεία, θέλησαν να την κατακτήσουν. Η Μακεδονία παρέμεινε και θα παραμείνει ελληνική έχοντας προς τούτο πληρώσει μεγάλο τίμημα σε βάσανα και αίμα.

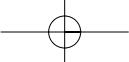
Μακεδόνος Βασιλέως: Ο Μακεδών, γιος του Δία και της Θυίας ή Αιθρίας, ήταν ο ιδρυτής της Μακεδονίας και Βασιλιάς των Μακεδόνων. Ο αδελφός του Μάγνης και τα παιδιά του Άμαθος, Βέρης, Πιέρος, Εύρωπος και Ωρωπός φέρονται ιδρυτές σπουδαίων πόλεων ή περιοχών. Άλλη παράδοση τον φέρει γηγενή Βασιλιά της Ημαθίας, της πρώτης Μακεδονικής περιοχής.

Μακρυγιάννη: (1797-1864) Ήταν από το Αβορίτη της Δωρίδος. Πτωχής οικογένειας. Λόγω των Τουρκικών λεηλασιών αναγκάστηκε να εργάζεται από 7 ετών για να επιβιώσει. Ασχολήθηκε με το εμπόριο και ευδοκίμησε. Το 1820 μυήθηκε στη Φιλική Εταιρεία. Στην Πάτρα συνελήφθη από τους Τούρκους και, μεταφερθείς στην Άρτα, φυλακίστηκε. Εδραπέτευσε όμως και του παρέσχε άσυλο ο Ισμαήλ Πασάς, φίλος του Αλή. Υπό τον Γάγον Μπακόλαν, από τον Αύγουστο του 1821, μετείχε δραστήρια στον αγώνα δείχνοντας ικανότητα και ηρωισμό.

Τραυματίσθηκε πολλές φορές σε διάφορες μάχες, χωρίς να ελαττώσει την αγωνιστική του δραστηριότητα. Διετέλεσε και φρούραρχος της Ακρόπολης των Αθηνών το 1826. Από το 1828 ως το 1830 διετέλεσε αρχιστράτηγος των δυνάμεων της Πελοποννήσου.

Ο Μακρυγιάννης ήταν υπέρ της ψήφισης Συντάγματος από την εποχή του Καποδίστρια. Η επιμονή του Όθωνα – ήταν και κουμπάρος του Μακρυγιάννη – να αρνείται την παραχώρηση Συντάγματος, οδήγησε στην επανάσταση της 3ης Σεπτεμβρίου 1843 με επικεφαλής του Μακρυγιάννη και τον Δημ. Καλλέργη. Ο Όθωνας αναγκάστηκε να υπογράψει Σύνταγμα χωρίς να αλλάξει νοοτροπία, γεγονός που τον οδήγησε στην έξωση με πρωτοστάτες τη «χρυσή νεολαία», με

ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ

ενεργό συμμετοχή και του βαφτιστηριού του Όθωνα Μακρυγιάννη.

Μανάκη Αντώνη: Είναι ο δωρητής του χώρου και ιδρυτής του 1ου Δ.Σ. Ιλίου. Το Σχολείο αυτό για πολλά χρόνια υπήρξε το μοναδικό στα Νέα Λιόσια, όπως λεγόταν το Ίλιο μέχρι πρόσφατα, και σ' αυτό φοίτησαν εκατοντάδες παιδιά που στη συνέχεια, για Γυμνασιακές σπουδές, πήγαιναν ακόμα και σε Σχολεία της Αθήνας.

Μάνης: Περιοχή στη Νότια Πελοπόννησο. Οι Μανιάτες προέρχονται από τους αρχαιοτάτους κατοίκους της περιοχής με ανάμειξη και άλλων, που προσέφυγαν εκεί από τη Σπάρτη, τα νησιά και από την Κωνσταντινούπολη, ιδιαίτερα μετά την Άλωση. Η Μάνη, η μόνη ελεύθερη περιοχή της Ελλάδας, δεχόταν τους ανυπότακτους και αδούλωτους Έλληνες. Πολεμική ράτσα έπαιξε και κατά τον αγώνα της ανεξαρτησίας πρωτεύοντα ρόλο. Οι Μαυρομιχαλαίοι συγκέντρωναν το σεβασμό και την αναγνώριση όλων των επαναστατών.

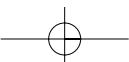
Μανουήλ: Με το όνομα αυτό φέρονται δύο αυτοκράτορες: Ο Μανουήλ Α' ο Κομνηνός (1122-1180) και ο Μανουήλ Β' ο Παλαιολόγος (1348-1425). Ακόμη υπάρχουν ο Μανουήλ Κομνηνός, βασιλεύς της Τραπεζούντας, ο Μανουήλ Άγγελος Κομνηνός (1230-1241) δεσπότης Ηπείρου και Θεσσαλίας καθώς και άλλες 9 προσωπικότητες (στρατηγοί, ιερωμένοι, λόγιοι).

Μανωλάδος: Κωμόπολη του Νομού Ηλείας. Πλησίον της κωμοπόλεως στις 5 Ιουλίου 1316 έγινε μάχη μεταξύ των Καταλανών και Ελλήνων - Φράγκων. Νίκησαν οι δεύτεροι οι οποίοι αποκεφάλισαν τον αρχηγό των ηττηθέντων Φερδινάνδο της Μαγιόρκας.

Μαξιμιλιανού: Με το όνομα αυτό φέρονται 3 Αυτοκράτορες (Γερμανίας, Μεξικού) και ένας Βασιλιάς (Βαναδίας).

Μαραγκού Ερμηνίας: Κατά τον συνδημότη Παναγιώτη Τσιμαράτο ήταν Κωνσταντινοπολίτισσα που, διωγμένη από την πόλη, εγκαταστάθηκε στη Ρόδο, και αργότερα, για λόγους υγείας του συζύγου της στο Ίλιον. Κατά τον κ. Σπύρο Πέππα ήταν Ιταλίδα που ζούσε με τον άντρα της στην πόλη μας. Είχε σπίτι και κτήμα στην περιοχή, που σήμερα βρίσκονται τα πλυντήρια Λένη.

Μαραθώνος: Μικρή πεδιάδα της Β. Α. Αττικής. Κατά την αρχαιότητα υπήρχαν τέσσερις πόλεις: Μαραθώνας, Προβάλινθος, Τρικόρυνθος και Οινόη με άρχοντα τον Ξούθο, τον γιο του Έλληνα. Κατά τον Πλούταρχο, το όνομα η περιοχή έλαβε

 — ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

από τον Μαραθώνα, γιο του Αρκάδα. Στην περιοχή το 490 π.Χ. έγινε μια από τις πιο περιλάλητες μάχες. Οι επιδρομείς Πέρσες αντιμετωπίστηκαν με επιτυχία από τους Αθηναίους, παρά τη συντριπτική υπεροπλία των πρώτων. Η νίκη των Ελλήνων στο Μαραθώνα ισχυροποίησε την πίστη τους στις αρχές της Ελευθερίας και της Δημοκρατίας, αλλά και της κοινής καταγωγής, που οδήγησαν στον «χρυσόν αιώνα», των γραμμάτων και του πολιτισμού, που δυστυχώς ανέκοψε ο εμφύλιος πόλεμος (ο Πελοποννησιακός).

Μετά τη μάχη ο ημεροδρόμος Φειδιππίδης διέτρεξε 230 χιλιμ. για να ανακοινώσει στους Σπαρτιάτες το αποτέλεσμα του αγώνα, ενώ ο Ευκλής ανήγγειλε με το «Νενικήκαμεν» στους Αθηναίους τη λαμπρή νίκη.

Μαρμαριώνου Βασιλιά: Κατά την παράδοση ο τελευταίος βασιλιάς του Βυζαντίου Κωνσταντίνος ΙΑ' Παλαιολόγος δεν πέθανε. Τον άρπαξε άγγελος και τον έκρυψε σε σπηλιά, πλησίον της Χρυσόπορτας και εκεί «καρτερεί την ώρα να θει ο άγγελος να τον σηκώσει. Και αυτός πια με τα φουσάτα του θα κυνηγήσει τους Τούρκους ως την κόκκινη Μηλιά».

Μαρσέλλου: (1882-1958) Γιατρός και αθλητής από τη Σμύρνη. Υπουργός Κοινωνικής Πρόνοιας (1945-1946) με πρωθυπουργό τον Θεμ. Σοφούλη. Πρόεδρος της Ε.Π.Σ. (Ένωσης Ποδοσφαιρικών Σωματείων) μετείχε σε πολλά συνέδρια. Ήταν αντιπρόσωπος της Ελλάδας και στους Ολυμπιακούς αγώνες του Ελσίνκι (1952).

Μαυρικίου: Αυτοκράτορας του Βυζαντίου (582-602). Γεννήθηκε το 540 στην Καππαδοκία. Υπήρξε μιօρφωμένος άνθρωπος και εξαιρετικός στρατηγός. Ο Τιβέριος ο Β' του έδωσε την κόρη του για γυναίκα, όταν επέστρεψε από μια επιτυχή εκστρατεία κατά των Περσών και τον ανακήρυξε διάδοχό του. Παρά τις πολλές στρατιωτικές του επιτυχίες και την αναδιοργάνωση του στρατού, προκλήθηκε δυσαρέσκεια στο λαό, ο οποίος επαναστάτησε με το Φωκά, ο δε Μαυρίκιος και όλα του τα παιδιά δολοφονήθηκαν.

Μαυρογένους Μαντώς: Ηρωίδα της Ελληνικής Επανάστασης. Ήλθε με τον πατέρα της Νικόλαο από την Τεργέστη στη Μύκονο. Ντύθηκε αντρικά και με δικά της χρήματα εξόπλισε δύο πλοία και μπήκε στον αγώνα. Από τις ευγενέστερες μιօρφές του αγώνα, συνδέθηκε με τον Δημήτρη Υψηλάντη, συνεργάστηκε μαζί του και διέθεσε όλη την περιουσία της στον αγώνα. Πέθανε πτωχότατη στη Μύκονο το 1848. Ήταν χαρακτηριστική η αξιοπρέπεια της ηρωίδας. Όταν ξήτησε από υπάλληλο του ελεύθερου πλέον κράτους, λέγοντας τ' όνομά της, ο αδαής

γραφειοκράτης τη ρώτησε:

- Και τί έκανες εσύ κυρά μου για το έθνος; Και η περήφανη Μυκονιάτισσα: «Τίποτα» και έφυγε γεμάτη πίκρα από την αχαριστία του μανδαρίνου.

Μαυροκορδάτου Αλέξανδρος: (1791-1865). Γόνος ηγεμονικής οικογένειας του Βυζαντίου. Έλαβε άρτια μόρφωση και εγνώριζε Τουρκικά, Γαλλικά, Αγγλικά και Ιταλικά. Μυήθηκε στη Φιλική Εταιρεία από τον Γαλάτη. Πρωταγωνίστησε σ' όλη τη διάρκεια του αγώνα αλλά και μετά. Διετέλεσε Υπουργός και Πρωθυπουργός. Με το επώνυμο αυτό αναφέρονται περισσότερες από 15 προσωπικότητες.

Μαυροματαίων: Οι Μαυροματαίοι ήσαν επιφανής οικογένεια της Ακαρνανίας. Διακρίθηκαν πριν από τον αγώνα του 1821 αλλά και κατά τη διάρκεια του και μετά.

Μαυρομιχάλη: Ηγεμονική οικογένεια της Μάνης. Πρόσφεραν μεγάλες υπηρεσίες στο έθνος. Μέλη της πρωταγωνίστησαν στα πράγματα της χώρας από τα τέλη του 17ου αιώνα. Από τους πιο επιφανείς ο Πετρόμπεης (1770-1848), γιος του Πιέρου. Ανέλαβε την αρχηγία των Μανιατών το 1800 μετά το θάνατο του πατέρα του. Μεγάλη στρατιωτική και πολιτική φυσιογνωμία. Πρόεδρος της Μεσοτηνιακής Γερουσίας και Αρχιστράτηγος των επαναστατών. Παρότι είχε διαφωνήσει κατά καιρούς με τον Κολοκοτρώνη, τον ενίσχυε κάθε φορά, που απαιτούσαν οι περιστάσεις.

Ο αδελφός του Κωνσταντίνος και ο γιος του Γεώργιος (του Πετρόμπεη) διολοφόνησαν τον Καποδίστρια. Ο Μαυρομιχάλης στεναχωρήθηκε παρά το ότι είχε προσβληθεί από τον Κυβερνήτη. Πολλά μέλη της οικογένειας διακρίθηκαν στους αγώνες του έθνους αλλά και στις επιστήμες και στην πολιτική, διατελέσαντες υπουργοί και πρωθυπουργοί.

Μεγάλου Αθανασίου: (303-373) Καταγόταν από την Αιγυπτιακή Αλεξάνδρεια. Οι γονείς του ήσαν πλούσιοι και ευσεβείς. Ο Πατριάρχης Αλεξανδρείας βλέποντας τα παιχνίδια των παιδιών, μεταξύ των οποίων και ο Αθανάσιος, κάλεσε τους γονείς του. Τους συμβούλευσε να βάλουν το παιδί σε διδασκαλείο και να του τον παρουσιάσουν όταν γίνει δεκαοχτώ χρονών. Πράγματι όταν έγινε δεκαοχτώ χρονών ο νεαρός, ο Πατριάρχης τον δέχθηκε και τον εχειροτόνησε αναγνώστη εκτιμώντας την αρετήν του.

Το 326 έγινε Πατριάρχης Αλεξανδρείας και αγωνίστηκε κατά των αιρέσεων, κυρίως κατά του Αρειανισμού.

Κατηγορήθηκε, συκοφαντήθηκε, εξορίστηκε αλλά η αρετή και η σωφροσύνη του εθριάμβευσαν και επανήλθε στο θρόνο του.

— ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

Πέθανε σε ηλικία εβδομήντα ετών το 373, η δε μνήμη του τιμάται στις 18 Ιανουαρίου.

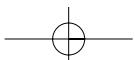
Μεγάλου Αλεξάνδρου: (356-323 π.Χ.) Γιος του Βασιλιά της Μακεδονίας, Φιλίππου Β' και της Ολυμπιάδας, απογόνου του Αχιλλέα. Γεννήθηκε στην Πέλλα το 356 π.Χ. και πέθανε στη Βαβύλωνα το 323 π.Χ. Υπήρξε πολιτική και στρατιωτική μεγαλοφυΐα, τα δε προσόντα του συγκρίνονται μόνο με τα πατρικά. Γιατί και ο Φιλίππος υπήρξε μέγας άνδρας και διαμόρφωσε τις προϋποθέσεις για τα λαμπρά κατορθώματα του νεαρού ηγήτορα.

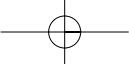
Το έργο του Αλεξάνδρου είναι γνωστό. Παρότι κάποιοι τον θεωρούν κατακτητή, το ορθότερο θα ήταν να θεωρείται μεταρρυθμιστής στον τομέα των σχέσεων των λαών της συμφιλίωσής τους και της επικράτησης της ειρήνης. Το λαμπρό έργο του οδηγεί λαούς να τον θεωρούν πρόγονό τους, ανεξάρτητα αν δεν μπορεί αυτό να στηριχτεί σε αξιόπιστα ιστορικά δεδομένα.

Ο Αλέξανδρος ήταν Μέγας και Έλληνας.

Μεγάλου Βασιλείου: Γεννήθηκε το 329. Γονείς του ο Βασίλειος από τον Πόντο και η Εμμέλεια από την Καισαρεία της Καππαδοκίας. Πλούσιοι και σώφρονες έδωσαν καλή αγωγή στο παιδί τους. Ο Βασίλειος είχε σπουδαίους δασκάλους και φοίτησε και στην Αθήνα, που ήταν ακόμα κέντρο Γραμμάτων και Τεχνών. Μετά τον θάνατο των γονιών του μοίρασε όλα του τα υπάρχοντα στα φιλανθρωπικά ιδρύματα που είχε ιδρύσει και στους φτωχούς. Πρόκειται για μεγάλη πνευματική φυσιογνωμία, αφού συγκαταλέγεται στους πατέρες της εικλησίας, που κατάφεραν να συναρμόσουν την Ελληνική Φιλοσοφία με τη χριστιανική διδασκαλία και να διαμορφώσουν τις βάσεις ενός εύρωστου και φιλάνθρωπου φιλοσοφικού συστήματος, που επηρέασε και επηρεάζει την ανθρώπινη πορεία. Το 374 πέθανε ο Άγιος άνθρωπος σε ηλικία 45 χρονών. Η μνήμη του τιμάται την 1η Ιανουαρίου.

Μεγ. Κωνσταντίνου: Αυτοκράτορας του Ρωμαϊκού Κράτους. Γιος του Κωνσταντίου του Χλωρού και της Αγίας Ελένης, γεννήθηκε στη Ναΐσσον (Νίσσα) της Γιουγκοσλαβίας μεταξύ 280 και 288. Ήταν προστατευόμενος του διώκτη των χριστιανών Διοκλητιανού. Και ο ίδιος ως στρατιωτικός κατάφερε ισχυρά χτυπήματα κατά των Χριστιανών, ως αντιπάλων της καθεστηκίας τάξεως. Διέβλεψε προσφυώς όμως τις εξελίξεις και μετέφερε την έδρα του στο αρχαίο Βυζάντιο ιδρύοντας την επτάλοφη = Κωνσταντινούπολη. Προσεταιρίστηκε τους χριστιανούς με το «εν τούτῳ Νίκα» και κατέβαλε τους αντιπάλους του. Λίγο πριν πεθάνει λέγεται ότι βαπτίστηκε. Ίσως γι' αυτό ανακηρύχτηκε Άγιος και Μέγας – με τη μετάνοιά του – γιατί η ζωή του υπήρξε εξόχως άτακτος. Έγινε ακόμα και παιδοκτόνος.

ΔΗΜΟΣ ΙΑΙΟΥ

Μεγαλουπόλεως: Πόλη της Αρκαδίας, πρωτεύουσα επαρχίας. Ιδρύθηκε από τον Θηβαίο Επαμεινώνδα το 371 π.Χ. μετά τη νίκη του στα Λεύκτρα. Ήταν διαρκώς σε αντιπαράθεση με τη Σπάρτη και για ένα διάστημα διεκδίκησε την ηγεμονία της Πελοποννήσου. Το 223 π.Χ. ο Κλεομένης ο Γ' της Σπάρτης κατέστρεψε τη Μεγαλόπολη. Οι περισσότεροι κάτοικοι της σκοτώθηκαν εκτός από ένα μέρος που διέσωσε ο Φιλοποιμην οδηγώντας τους στη Μεσσηνία.

Το 222, μετά την πανωλεθρία των Σπαρτιατών, στη Σελασία επανήλθαν οι Μεγαλοπολίτες στις εστίες τους.

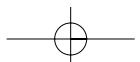
Μέγδοβα: Ο μεγαλύτερος παραπόταμος του Αχελώου, στον οποίον εκβάλλει μετά την ένωσή του με τον Αγραφιώτικον. Πηγάζει από τα Άγραφα. Εκαλείτο και Καμπύλος. Από το 1957 με Β. Δ. μετωνομάστηκε σε Ταυρωπό.

Μεθοδίου: Με το όνομα αυτό αναφέρονται περίπου 8 εκκλησιαστικοί άντρες μεταξύ των οποίων και ο Απόστολος των Σλαύων που μαζί με τον αδελφόν του Κύριλλον διέδωσαν τον χριστιανισμό σ' αυτούς.

Ο επιφανέστερος όλων ήταν ο Ομολογητής που πατριάρχευσε από το 842 ως το 846 στη Βασιλεύουσα. Γεννήθηκε στις Συρακούσες, έγινε μοναχός σε νεαρή ηλικία στην Κωνσταντινούπολη και πολέμησε τους εικονομάχους. Υπέστη πολλές διώξεις και φυλακίσεις, ιδιαίτερα επί Θεοφίλου. Όταν ανήλθε στον Πατριαρχικό θρόνο από τη Θεοδώρα, συνεκάλεσε Σύνοδο, η οποία αναθεμάτισε τους εικονομάχους και αναστήλωσε τις εικόνες. Από τότε η εκκλησία τιμά την ημέρα αυτή ως γιορτή της Ορθοδοξίας.

Μεθώνης: (ή Μοθώνη). Κωμόπολη της Πυλίας στο Νομό Μεσσηνίας. Λεγόταν και Πήδασος (Στράβων). Είναι μια από τις 7 πόλεις που υποσχόταν ως προίκα στον Αχιλλέα ο Αγαμέμνονας. Μεθώνη ήταν η κύρη του Οινέα. Η Μεθώνη μαζί με την Κορώνη (τα Μοθοκόρωνα) έπαιξαν σημαντικό ρόλο στη Ναυτιλία και το Εμπόριο, ιδιαίτερα κατά την Ενετοκρατία. Αφευδής μάρτυρας της ακμής της Μεθώνης και το επιβλητικό κάστρο της.

Μελά Παύλου: (1870-1904). Πρωτεργάτης του Μακεδονικού αγώνα (1904-1908) ο Ανθυπολοχαγός του Πυροβολικού ευπατριδής Παύλος Μελάς. Μετέβη αρχικά το Φεβρουάριο 1904 στη Μακεδονία με τους Άλεξ. Κοντούλην, Γεώργιο Κολοκοτρώνη και Αναστ. Παπούλια, προκειμένου να διαπιστώσουν τις δυνατότητες αντιμετώπισης των Βουλγάρων Κομιτατζήδων, που έσφαζαν τους Έλληνες και κατέστρεφαν κάθε τι το Ελληνικόν. Για δεύτερη φορά πήγε στη Μακεδονία τον Αύγουστο του 1904 και με το ψευδώνυμο Μίκης Ζέζας τέθηκε επικεφαλής αγωνιστών.

 ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ

Ήταν παντρεμένος με τη Ναταλία Δραγούμη και είχε δύο παιδιά τον Μιχάλη και τη Ζωή. Με βάσεις εξορμήσεων τα χωριά Λιγκοβάνη και Λέχοβο, ο Μελάς άρχισε τον αγώνα κατά των Κομιταζήδων. Καταδιωκόταν από τους Τούρκους, που, από καταδότες, είχαν μάθει την είσοδό του στη Μακεδονία. Η δράση του ήταν ηρωική και αναπτέρωσε το ηθικό του Ελληνικού πληθυσμού.

Στις 13 Οκτωβρίου 1904 μετά από συμπλοκή με τουρκικό απόσπασμα τραυματίστηκε βαριά. Στο σύντροφό του Πύρζα παρέδωσε το σταυρό του για τη Ναταλία και το όπλο του για το γιο του Μιχάλη. Οι σύντροφοί του απόκοψαν το κεφάλι του ήρωα και μετά το ενταφίασαν στο Πισοδέρι, το δε ακέφαλο σώμα του ενταφιάστηκε από τον Γερμανό Καραβαγγέλη στο εκκλησάκι των Ταξιαρχών στην Καστοριά. Κενοτάφιο υπάρχει και στο χωριό Παύλος Μελάς, όπου και το σπίτι που σκοτώθηκε.

Μελέτη Βασιλείου: Λεγόταν και Χατζηελέτης. Αγωνιστής από τη Χασιά Αττικής. Παρότι ήταν ξωμάχος και φτωχός κατάφερε να γίνει με την εξυπνάδα και την παλληκαριά του πρωταγωνιστής στο σηκωμό της περιοχής του.

Έχει καταφέρει να πείσει τον τότε Βοεβόδα να αναγνωριστεί η Χασιά Δερβένι και να του ανατεθεί η φρούρηση. Στρατολόγησε νόμιμα μεγάλον αριθμόν οργιάδων. Έτσι ήταν έτοιμος για συμμετοχή στον αγώνα αμέσως με την έναρξη του.

Τη νύχτα 25 με 26 Απριλίου 1821 μπήκε στην Αθήνα με τον Αναγνώστη Κιουροκατιώτη και το φιλικό Δήμο Αντωνίου και την απελευθέρωσαν.

Τον Ιούλιο 1821 τραυματίστηκε θανάσιμα και πέθανε.

Μελίκης: Η Μελίκη είναι κωμόπολη του Νομού Ημαθίας.

Μενελάος: Ο Μενέλαος ήταν γιος του Ατρέα και αδελφός του Αγαμέμνονα. Μετά το θάνατο του Ατρέα, που τον προκάλεσε ο αδελφός του Θυέστης, μετέβησαν τα δύο αδέλφια στη Σπάρτη. Εκεί παντρεύτηκαν τις δύο κόρες του Βασιλιά Τυνδάρεω. Ο Αγαμέμνονας την Κλυταιμνήστρα και ο Μενέλαος την Ωραία Ελένη. Η Ελένη, περιζήτητη νύφη, εξαιτίας της ομορφιάς της, διάλεξε μεταξύ πολλών μνηστήρων τον αρρενωπόν Μενέλαο, τον οποίον όμως δεν δίστασε να προδώσει με τον Πάρι, το πριγκιπόπουλο από το Ίλιον (Τροία).

Έτσι προκλήθηκε ο πολύχρονος και καταστρεπτικός Τρωικός πόλεμος με τελική νίκη των Ελλήνων.

Ο Μενέλαος κατέβηκε στα Ηλύσια πεδία, χωρίς να πεθάνει. Προς τιμήν του ετελούντο θρησκευτικές γιορτές στη Σπάρτη και αλλού.

Μέντορος: Πιστός φίλος και σύμβουλος του Οδυσσέα. Ήταν γιος του Αλκίμου

από την Ιθάκη. Αναχωρώντας ο Οδυσσέας για την Τροία ανέθεσε στο Μέντορα την ανατροφή του Τηλέμαχου και την επίβλεψη των ανακτόρων. Ο Μέντωρ έκανε τόσο καλά το καθήκον του που το όνομά του έκτοτε είναι συνώνυμο του συνετού και φρόνιμου φίλου. Η Αθηνά συνόδευσε τον Τηλέμαχο στο ταξίδι για την αναζήτηση του πατέρα του με τη μορφή του Μέντορα αλλά και στο φόντο των Μνηστήρων.

Μέσης Ανατολής: Περιοχή στον ευρύτερο χώρο της Αιγαίου που σε διάκριση με την Άπω Ανατολή. Ως όρος έγινε περισσότερο και ευρύτερα γνωστός στην Ελλάδα από το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο όπου στη Γεωγραφική αυτή περιοχή έγιναν φοβερές συγκρούσεις μεταξύ των εμπολέμων.

Στη Μέση Ανατολή κατέφυγαν και πολλοί Έλληνες πολιτικοί και στρατιωτικοί και η εξόριστη Ελληνική Κυβέρνηση με τον τότε Βασιλιά Γεώργιο το Β', προκειμένου να αγωνιστούν κατά των Ναζί και των φασιστών.

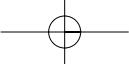
Μεσολογγίου: Το Μεσολόγγι είναι πόλη της Δ. Στερεάς Ελλάδας και πρωτεύουσα του Νομού Αιτωλοακαρνανίας. Θεωρείται ιερή πόλη, αφού εκεί συνέβη ίσως το πιο μεγαλειώδες γεγονός της Ελληνικής Επανάστασης. Η ηρωική άμυνα των Μεσολογγιτών ταπείνωσε ακόμα και τον υπερόπτη Ιμπραήμ το 1826. Κι όταν εξαντλήθηκαν όλα τα εφόδια (τρόφιμα, πολεμιοφόδια) οι Μεσολογγίτες ορακένδυτοι και ημιθανείς επιχείρησαν ηρωική έξοδο.

Ο Σολωμός στους ελεύθερους πολιορκημένους του εξυμνεί το ψυχικό σθένος των απαράμιλλων ηρώων, που η στάση τους παιδαγωγεί και φρονηματίζει κάθε πεοήφανη και φιλελεύθερη ψυχή.

Μεσσηνίας: Νομός της Πελοποννήσου. Κατά την αρχαιότητα στη Μεσσηνία κατοικούσαν Αιολείς, Μινύες, Πελασγοί κ.α. Μετά την κάθοδο των Δωριέων (1100 π.Χ.) η χώρα έτυχε στον Κρεσφόντη, που δρισε ἔδρα του τη Στενήκλαρο. Από τον 8ο π.Χ. αιώνα διεξήχθησαν οι Μεσσηνιακοί πόλεμοι (τρεις) κατά των Σπαρτιατών χωρίς όμως να αποκτήσουν οι Μεσσήνιοι την ανεξαρτησία τους. (1ος Μ. Π. 743-724 π.Χ., 2ος 645-628 και 3ος 464-454 π.Χ.). Κατά τον 2ον Μεσ. Πόλεμον αναδείχθηκε σε ήρωα των Μεσσηνίων ο Αριστομένης, του οποίου η δράση έλαβε μυθικές διαστάσεις. Η Μεσσηνία μόνο από το 371 π.Χ (μάχη στα Λεύκτρα) απόκτησε την ανεξαρτησία της.

Στο Μεσαίωνα και στα νεώτερα χρόνια η Μεσσηνία πρωταγωνίστησε με ιδιαίτερη παουσία στον αγώνα της παλιγγενεσίας.

Μετσόβιον: Κωμόπολη του Νομού Ιωαννίνων. Το πρώτο αναφέρεται τον 14ον αιώνα. Εκεί κατοικούσαν στην αρχαιότητα οι Αιθίκες. Κατά την Τουρκοκρατία

— ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

είχαν παραχωρηθεί στο Μέτσοβο σοβαρά προνόμια, τα οποία κατάργησε ο Αλή Πασάς, όταν επεξέτεινε το πασαλίκι του και προς το Μέτσοβο. Οι Μετσοβίτες ξενιτεύονταν στο εξωτερικό και πολλοί από αυτούς διέπρεψαν. Ευεργέτησαν όχι μόνο το Μέτσοβο αλλά και το έθνος με τη γενναιοδωρία τους. Μεταξύ αυτών και ο Γεώργιος Αβέρωφ. Και σήμερα το Μέτσοβο είναι γεμάτο ζωή και δράση. Το Χιονοδρομικό κέντρο στο Καρακιόλι, αλλά και το αρχοντικό του Τοσίτσα, προσελκύουν πλήθος επισκεπτών όλο το χρόνο.

Μηλιάς: Με το όνομα Μηλιά ή Μηλέα αλλά και Μηλιές αναφέρονται περί τα 16 χωριά σ' όλη τη χώρα.

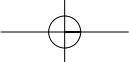
Μήλου: Ο Μήλος ήταν από την Κύπρο. Έγινε φίλος του Άδωνι, γιου του Βασιλιά της Δήλου Κινύρα. Παντρεύτηκε την Πελίαν και απόκτησαν γιο τον Μήλον. Αγαπούσε τόσο πολύ τον φίλο του Άδωνι, που απαγχονίστηκε όταν έμαθε το θάνατό του. Το δέντρο από το οποίο κρεμάστηκε ονομάστηκε Μηλέα, Μηλιά. Άλλα και η Πελία ακολούθησε από αγάπη τον άντρα της στον Άδη. Συγκινημένη η Αφροδίτη μεταμόρφωσε τον Μήλον στο καρπό μήλο, την Πελία σε περιστέρι. Το γιο Μήλο τον έστειλε να μένει σ' ένα μαγευτικό μικρό νησί που από τότε ονομάστηκε Μήλος.

Το νησί Μήλος με πολλές θερμομεταλλικές πηγές και προϊόντα ηφαιστειακής ενέργειας πρωτοκατοικήθηκε από προελληνες. Κατά το πέρασμα των αιώνων υπέστη τις ταλαιπωρίες των νήσων του Αιγαίου με συνεχείς αγώνες κατά επιδόξων κατακτητών. Τα αρχαιολογικά ευρήματα είναι ο αδιάψευστος μάρτυς του πολιτισμού της αλλά και της συνεχούς παρουσίας της από τα πανάρχαια χρόνια ως τα σήμερα.

Μηριόνη: Ο Μηριόνης, Κρητικός, φίλος του Ιδομενέα, ήταν ομηρικός ήρωας συνετός, γενναίος, εμπειροπόλεμος και επιδέξιος τοξότης. Εφόνευσε πολλούς Τρώες και επαινείτο από τον Αγαμέμνονα. Μετά τον πόλεμο άλλοι λένε ότι γύρισε στην Κρήτη, όπου ετιμάτο με θυσίες, και τον επικαλούνταν προ των πολέμων, άλλοι ότι περιεπλανήθη στη Σικελία.

Μίλητον: Ονομαστή παράλια πόλη της Μ. Ασίας, κέντρο των Ιώνων. Ιδρύθηκε από Κάρες (Ηροδ. 1, 146 και 1x97) ή από τους Λέλεγες (Στράβ. IXV). Το 1000 π.χ. ο Ίωνας Νηλέας την κατέλαβε, σκότωσε όλους τους άντρες δίνοντας τις χήρες στους δικούς του.

Λόγω του πλούτου και της δύναμης που απέκτησε την εποφθαλμιούσαν οι γείτονες με πρώτους τους Λυδούς Άρδυ και Σαδυάτη. Η Μίλητος αντιστέκεται με

ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ

επιτυχία μέχρι την εποχή του Κροίσου με τον οποίον συνθηκολόγησε. Συνέχισε η πόλη την πορεία της και επί Περσών, που την κατέκτησαν μετά την αποτυχία της Ιωνικής Επανάστασης, και επί Μεγ. Αλεξανδρου και επί Ρωμαίων. Κέντρο της Ιωνικής δωδεκάπολης και κέντρο λατρείας όλων των Ιώνων εξελίχθηκε σταδιακά σε σπουδαία ναυτική δύναμη. Ήταν πατρίδα του Θαλή του Μιλήσιου, εκ των επτά σοφών.

Μιλτιάδον: (554-489 π.χ.). Απόγονος του Αιακού, του Αχιλλέα και του Αίαντα, του γένους των Φιλαϊδών, αντιπάλου των Αλκμαιωνιδών. Δευτερότοκος γιος του Κίμωνα διετέλεσε άρχων των Αθηνών το 524. Εστάλη από τους Πεισιστρατίδες στη Θράκη προκειμένου να αναλάβει την εξουσία της Θρακικής Χερσονήσου. Συνδέθηκε φιλικά με τον Όλορο, βασιλιά των Θρακών, και παντρεύτηκε την κόρη αυτού Ηγησιπύλη με την οποία απέκτησε τον Κίμωνα το 510 π.χ. Γιος του ήταν και ο Μητίοχος. Η δράση του στη Θράκη ήταν άκρως επωφελής για τους Αθηναίους.

Το 494 ο Μιλτιάδης επανήλθε στην Αθήνα, όπου είχε καταργηθεί η Τυραννίδα των Πεισιστρατίδων. Το 491 εξελέγει ένας από τους 10 στρατηγούς των Αθηνών. Το 490 στο Μαραθώνα, όπου αποβιβάσθηκαν οι Πέρσες, οδηγούμενοι από τον Ιππία, κατάφερε ο Μιλτιάδης με τη θετική ψήφο του πολεμάρχου Καλλίμαχου να γίνει εκεί η μάχη και να κατατροπώσει τους Πέρσες, παρά την συντριπτική υπεροπλία τους. Ο Μιλτιάδης τιμήθηκε ως αρχιτέκτονας της πιο σπουδαίας νίκης της αρχαιότητας. Είχε όμως οικτρό τέλος, αφού πέθανε στη φυλακή εξαιτίας της άτυχης εκστρατείας του κατά της Πάρου.

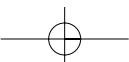
Μίνωος: Βασιλιάς της Κρήτης. Πιθανολογείται ότι το όνομα δεν ανήκει σε συγκεκριμένο πρόσωπο αλλά είναι τίτλος, όπως το Βασιλιάς, Αυτοκράτορας κλπ.

Ο πρώτος Μίνωας ήταν γιος του Δία και της Ευρώπης, με αδέλφια τον Ραδάμανθυ και τον Σαρπηδόνα και με παιδιά τον Δευκαλίωνα και την Αριάδνη.

Πλείστα όσα μυθολογικά στοιχεία αναφέρονται στο Μίνωα. Στους μύθους εμπλέκεται και ο Ποσειδώνας και πολλοί θνητοί: η Πασιφάη, ο Δαίδαλος, ο Ίκαρος, ο Μινώταυρος με τον Λαβύρινθον. Γεγονός είναι ότι ο Μίνωας ήταν δραστήριος άρχοντας, σπουδαίος νομοθέτης, παίρνοντας οδηγίες από τον ίδιο τον Δία, τον οποίον συναντούσε κάθε εννέα χρόνια σε κορφή της Ίδης. Έζησε κατά το 1200 π.χ. ή κατ' άλλους το 1462 π.χ. Επί της εποχής του η θαλασσοκρατορία των Κρητών εξαπλώθηκε σ' όλη τη Μεσόγειο.

Ο Μινωϊκός πολιτισμός είναι αποτέλεσμα του πλούτου και της δύναμης της Κρήτης.

Μιτσικελίου: Το Μιτσικέλι είναι βουνό των Ιωαννίνων και οι πηγές του

— ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

τροφοδοτούν την Παμβώτιδα λίμνη.

Η θέα προς τη λίμνη και τα Γιάννενα από τη Δυτ. Πλευρά του βουνού είναι καταπληκτική. Την πλαγιά αυτή διασχίζει δρόμος, που οδηγεί στα Ανατολικά Ζαγόρια και το Μέτσοβο. Σε σημείο αυτού του δρόμου υπάρχει ένδειξη που οδηγεί στο Δρίσκο και στον τόπο όπου βρήκε ηρωικό θάνατο ο Ιπποτικός Ποιητής Λορέντζος Μαβίλης τον Φεβρουάριο του 1912.

Μιχαήλ Αγγέλου: Ιταλός ζωγράφος, γλύπτης και αρχιτέκτονας, εκφραστής του υπερφυσικού πνευματικού οργασμού της Αναγέννησης. Γεννήθηκε στο Καπρέζε της Φλωρεντίας στις 6-3-1475. Άτακτος μαθητής επισκεπτόταν τα καλλιτεχνικά εργαστήρια της Φλωρεντίας. Ζωγράφιζε συνεχώς όπου κι αν βρισκόταν.

Σπουδαία έργα του φημισμένου καλλιτέχνη ο Δανιδ, η Άγια οικογένεια, η Πιετά, η δημιουργία της Εύας και πολλά άλλα που τον τοποθετούν στην πρώτη γραμμή του Καλλιτεχνικού στερεώματος.

Πέθανε στις 18-2-1564 σε ηλικία 89 ετών. Ετάφη στην αγαπημένη του Τοσκάνη στην παλαιά εκκλησία Σάντα Κρόσε, κοντά στα μνημεία του Αλμπέρτι και του Δάντη.

Μοναστηρίου: Το Μοναστήρι (σημ. Bitoli, Μπίτολα) είναι παλαιά ελληνική πόλη με σπουδαία αρχαιολογικά ευρήματα. Σήμερα ανήκει στο κράτος των Σκοπίων και ζουν εκεί, μεταξύ των άλλων, και αρκετοί Έλληνες.

Το Μοναστήρι, στην άκρη της κοιλάδας της Πελαγονίας υπήρξε κατά καιρούς θέατρο συγκρούσεων, ιδιαίτερα κατά τη Βυζαντινή εποχή. Μετά από περιπέτειες κατά τους Βαλκανικούς πολέμους και τους Α' και Β' Παγκόσμιο πολέμους το Μοναστήρι εχθροπορήθηκε στη Γιουγκοσλαβία του Τίτο.

Μοράβα: Ποτάμια της Γιουγκοσλαβίας και της Τσεχοσλοβακίας.

Μουργκάνας: Οροσειρά της Ήπειρου στα σύνορα Ελλάδας - Αλβανίας. Το όνομα από τη λέξη Μούργκα = σκοτεινός. Λέγεται και Στουγάρα και Κεραύνια. Παρότι η περιοχή κατοικήθηκε από ελληνικό πληθυσμό, το 1923 εχαράχθησαν εκεί τα ορια των δυο χωρών.

Μουστακλή Σπύρου: Αξιωματικός της αεροπορίας, αντιτάχθηκε στο πραξικόπημα των Συνταγματαρχών του 1967, συνελήφθη, φυλακίσθηκε και από τα βασανιστήρια του Ε.Α.Τ. - Ε.Σ.Α. έμεινε παράλυτος. Σύμβολο του αντιδικτατορικού αγώνα και υπόδειγμα δημοκράτη ένστολου, που υπερασπίστηκε έμπρακτα τη λαϊκή κυριαρχία και αγωνίσθηκε κατά της δικτατορίας και του περιορισμού των

δικαιωμάτων του λαού.

Μπαντουβά Εμμανουήλ: Οι Μπαντουβάδες είναι κρητική οικογένεια με μεγάλη προσφορά στους εθνικούς αγώνες. Και σήμερα διαπρέπουν μέλη της στην πολιτική, τις επιστήμες και τους Δημοκρατικούς αγώνες. Ο Εμμανουήλ Μπαντουβάς υπήρξε ηγετική μορφή των Κρητικών αγώνων.

Μπενάκη Εμμανουήλ: (1843 – 1929) Μέγας Εθνικός Ευεργέτης. Γεννήθηκε στη Σύρο με καταγωγή από τη Μάνη. Σπούδασε στην Αγγλία και δραστηριοποιήθηκε επαγγελματικά στην Αίγυπτο. Έκεί παντρεύτηκε την εκ Χίου Βιργινία Χωρέμη. Συνέταιρος στον εξαγωγικόν Οίκον Βάμβακος «Χωρέμης – Μπενάκης» απέκτησε πολύ μεγάλη περιουσία.

Στην Αθήνα εγκαταστάθηκε το 1910. Έγινε βουλευτής Υπουργός και Δήμαρχος Αθηναίων. Τόσο αυτός, όσο και η γυναίκα του Βιργινία καθώς και ο γιος τους Αντώνιος, διέθεσαν την τεράστια περιουσία τους υπέρ αγαθοεργών φιλανθρωπικών ιδρυμάτων. (Προσφυγικό Νοσοκομείο, Μουσείο, Εθνική Πινακοθήκη κ.ά.).

Μπιζανίου: Βουνό στα Νότια των Ιωαννίνων. Με τα βουνά Καστρίτσα και Μεγάλη Τσούκα απετέλεσαν κατά το 1912-13 τα οχυρά άμυνας των Τούρκων στα Γιάννενα. Όμως μετά από σκληρές μάχες οι Έλληνες κατέλαβαν την Ηπειρωτική Πρωτεύουσα και την ενέταξαν στην ελληνική επικράτεια.

Μπίμπιζα: Ο Μιχάλης Μπίμπιζας, Νεολιοσιώτης αντιστασιακός, αγωνίστηκε κατά των ναζί και των φασιστών. Ξεκίνησαν τρεις αγωνιστές για σαμποτάζ. Είχαν στόχο να καταστρέψουν τον Ραδιοφωνικό σταθμό, που λειτουργούσε και τότε στη Ραδιοφωνία. Συνελήφθησαν όμως, πριν να πετύχουν κάτι. Τους επιβίβασαν σε καμιόνι για να τους μεταφέρουν στο χώρο εκτελέσεων. Κατά τη διαδρομή οι δυο σύντροφοί του (ο ένας ήταν ο σιδηρουργός Κώστας Λιακόπουλος) πήδησαν από το φορτηγό και εξαφανίστηκαν. Έτσι γλύτωσαν από το θάνατο. Ο Μιχάλης δεν κατάφερε να ξεφύγει και εκτελέστηκε στο Γουδί. (στοιχεία: Αικατερίνη Σινάνη - Παπαδήμα).

Μπότσαρη Μάρκου: Το όνομα Μπότσαρη έφερε μια από τις πλέον ηρωικές οικογένειες του Σουλίου. Η φατρία των Μπότσαραίων αναφέρεται από τον 15ον αιώνα. Πλείστα μέλη της οικογένειας έπεσαν ηρωικά στα πεδία των μαχών. Επιφανέστερος όλων ο Μάρκος, γιος του Κίτσου Μπότσαρη. Υπηρέτησε στον Γαλλικό στρατό στην Κέρκυρα και το 1820 επολέμησε κατά των Σουλτανικών στρατευμάτων βοηθώντας τον Αλή. Στις 9 Αυγούστου 1823 σε επιδρομή κατά του

 ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ

Μουσταή Πασά στα Λιβάδια (Κεφαλόβρυσο Καρπενησίου) και ενώ το πλήγμα κατά των κοιμωμένων Τούρκων ήταν φοβερό (1000 νεκροί) εφονεύθη ο Μάρκος. Τον έκλαψε όλη η Ελλάδα. Ήταν από τις πιο ηρωικές και ευγενικές μορφές του ιερού αγώνα. Κηδεύτηκε στο Μεσολόγγι με μεγάλες τιμές.

Μπουμπουλίνας: Η Λασκαρίνα ήταν υπέροχη γυναικεία προσωπικότητα του Ιερού Αγώνα, κόρη του Υδραίου πλοιάρχου Σταυριανού Πικότζη και της Παρασκευής Κοκκίνη. Το 1788 παντρεύτηκε τον Σπετσιώτη Πλοίαρχο Δημήτρη Γιάννουζα. Ο Γιάννουζας φονεύτηκε από Αλγερινούς πειρατές μετά από ηρωικό αγώνα. Η Λασκαρίνα το 1801, μετά από 4ετή χρονιά παντρεύτηκε τον επίσης, Σπετσιώτη Δημήτρη Μπουμπουλή, που σκοτώθηκε το 1811.

Με την έναρξη της επανάστασης η Λασκαρίνα, ήταν 50 χρόνων. Έχοντας αρκετά οικονομικά μέσα ναυπήγησε το 1820 τον «Αγαμέμνονα» και επιδόθηκε στον αγώνα. Μετείχε ενεργά στην επανάσταση. Το 1825 εγκαταστάθηκε στο Ναύπλιο με τα υπολείμματα της περιουσίας της. Εκεί σε διαμάχη με τον ετεροθαλή αδελφό της, Λάζαρο Ορλώφ και μέλος της οικογένειας Κούτση, κόρη των οποίων είχε απαγάγει ο Γεώργιος Γιάννουζας, γιος της Μπουμπουλίνας, τραυματίστηκε θανάσιμα στο μέτωπο. Ήταν 22 Μαΐου 1825.

Ήταν συμπεθέρα του Κολοκοτρώνη. Η κόρη της ήταν γυναίκα του Πάνου Κολοκοτρώνη, γιου του Γέρου.

Μυκηνών: Πανάρχαιη ελληνική πόλη στον Αργολικό κόλπο, πρωτεύουσα του Αγαμέμνονα. Η Μυκήνη ήταν ηρωίδα της περιοχής, κόρη του Ίναχου. Οι Μυκήνες, κέντρο του Μυκηναϊκού πολιτισμού, αναφέρονται από τον Όμηρο ως πλούσια και ισχυρή πόλη. Την ονομάζει «πολύχρυσον». Μέχρι την ανακάλυψή της από τον Σλήμαν όλοι θεωρούσαν τον Όμηρο παραμυθά. Όταν βρέθηκαν τα χρυσά κτερίσματα στον ταφικό περίβαλο, όλος ο κόσμος εξεπλάγη γιατί η πραγματικότητα υπερέβαινε την ποιητική φαντασία.

Τα κυκλώπεια τείχη, οι θολωτοί τάφοι και τα άλλα υπολείμματα προσδιορίζουν τον πλούτο και το μεγαλείο και τη δύναμη του κράτους του Αγαμέμνονα, που είχε εμπορικές και διπλωματικές σχέσεις με όλον τον τότε γνωστό κόσμο (Κρήτη, Κυκλαδες, Αίγυπτο). Σήμερα δέχεται χιλιάδες επισκέπτες από όλο τον κόσμο. Αν και νεκρή, προκαλεί ακόμα συναισθήματα σεβασμού και έκπληξης.

Μυκόνου: Νησί των Κυκλαδών. Το όνομά της από τον Μύκονο, γιο του Αινίου Καρυκτού και Ρύσης της Ζάρυκος. Κατοικήθηκε από Κρήτες, Αιγύπτιους, Κάρες, και Ίωνες. Κατά το 1821 η Μύκονος πρωτοστάτησε με πρωτοκαπετάνισσα τη Μαντώ Μαυρογένους. Σήμερα έχει μεγάλη τουριστική ανάπτυξη και προσελκύει

ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ

διεθνείς προσωπικότητες, που θεωρούν σπουδαίο κοινωνικό γεγονός να περάσουν λίγες μέρες στο κοσμοπολίτικο αυτό νησί.

Μυλοποτάμου: Ποταμός της Κρήτης που πηγάζει από την Ίδη και χύνεται στο Κρητικό Πέλαγος. Με το ίδιο όνομα υπάρχουν χωριά (Δράμα, Κύθηρα) και τρεις δόμοι (Αθως, Ρέθυμνο, Κύθηρα).

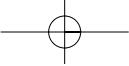
Μυστρά Δεσποτάτου: Ο Μυστράς είναι χωριό της Λακωνίας με περίφημο κάστρο ιδρυμένο από τον Γουλιέλμο Βιλλαρδουίνο το 1249. Το όνομα προήλθε από το σχήμα του λόφου, που είναι σαν μυξήθρα. Ωστόσο προήλθε μάλλον από το επάγγελμα κάποιου κατόχου του λόφου. Μετά από πολλές περιπέτειες που περιγράφονται στο «χρονικό του Μορέως» ο Μυστράς έγινε έδρα του Δεσποτάτου της Πελοποννήσου το 1348. Ο πρώτος Δεσπότης, ο Μιχαήλ Καντακουζηνός υπήρξε συνετός και γενναιόφρων, επιβλήθηκε στους τοπάρχες και στους Φράγκους εξασφαλίζοντας, σχετική ευημερία στους κατοίκους.

Από το 1383 έως το 1460, που υπετάγη στους Τούρκους, το Δεσποτάτο διοικήθηκε από τους Παλαιολόγους. Ο Κων/νος Παλαιολόγος Δραγάτης από το Μυστρά το 1448 έγινε αυτοκράτορας στην πόλη.

Και σήμερα ο Μυστράς, η νεκρή πολιτεία, προκαλεί εντύπωση με τα μνημεία του που δείχνουν το περασμένο μεγαλείο του.

Μυτιλήνης: Είναι πόλη και πρωτεύουσα της Λέσβου. Έχει ζωηρή εμπορική κίνηση. Έχει αρκετούς ναούς (Άγ. Θεοράπων, Άγ. Αθανάσιος, Άγ. Συμεών κ.λ.π.) και αξιόλογη πνευματική δράση, με δημοτική βιβλιοθήκη από το 1944. Λόγω του φυσικού της κάλλους προσελκύει το ενδιαφέρον των τουριστών. Πιθανολογείται ότι οι κάτοικοι κατάγονται από τη Βόρεια Πελοπόννησο. Ο Πενθύλος, γενάρχης των Πενθύλιδών, – της Βασιλικής οικογένειας – ήταν γιος του Ορέστη από τις Μυκήνες. Από τη Μυτιλήνη ήταν ο Πιπτακός, ο Αλκαίος, η Σαπφώ. Απέλευθερώθηκε από τους Τούρκους στις 8-11-1912, οι οποίοι την είχαν κυριεύσει το 1462. Η επανάσταση του 1922 από τον Πλαστήρα και τον Γονατά για τη σωτηρία της χώρας ξεκίνησε από τη Μυτιλήνη και τη Χίο. Στις 4-5-1941 καταλήφθηκε η Μυτιλήνη από τους Γερμανούς, οι οποίοι εκδιώγθηκαν στις 10-9-1944.

Μωραϊτών: Προφανώς πρόκειται για τους Μωραΐτες, δηλαδή τους Πελοποννήσιους που αποτελούν και την πλειοψηφία των κατοίκων της Δυτικής Αθήνας. Κατά την εσωτερική μετανάστευση όλα τα προάστια της Αττικής δέχθηκαν πλήθος επαρχιωτών, οι οποίοι επεδίωκαν ανθρώπινη διαβίωση και στον ήλιο μοίρα. Κυρίως οι Πελοποννήσιοι διευκολύνονταν να εγκατασταθούν στα Δυτικά προάστια

ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ

και λόγω του ότι η γη ήταν φτηνότερη αλλά και γιατί ήταν ευκολότερη η πρόσβασή τους σ' αυτή την περιοχή.

Ναζιανζηνού: Ναζιανζηνός ο καταγόμενος από τη Ναζιανζόν, την αρχαίαν πόλη της Καππαδοκίας. Από τη Ναζιανζόν ήταν και ο εκ των πατέρων της Εκκλησίας Γρηγόριος του οποίου το σκήνωμα συναποκόμισαν οι Χριστιανοί όταν αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν τις εστίες τους μετά τη Μικρασιατική καταστροφή.

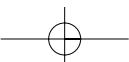
Νάξον: Το μεγαλύτερο και παραγωγικότερο νησί των Κυκλαδων. Στην αρχαιότητα εφέρετο ως Δία, Στρογγύλη, Μικρή Σικελία, Τραγία, Διονυσιάς, Καλλίπολης, Λιπαρά κ.λ.π. Πολλοί αρχαίοι συγγραφείς ασχολήθηκαν με την Νάξον (Νάξια, Αξία) ο δε Πλούταρχος (Γυναικών αρεταί) εξυμνεί τις γυναικες της για τις αρετές και τη φιλοπατρία τους. Η νύμφη Κορωνίδα ανέθρεψε στη Νάξο τον Διόνυσον, ο οποίος λέγεται ότι παντρεύτηκε την Αριάδνη την κόρη του Μίνωα, όταν την εγκατέλειψε στο νησί ο Θησέας κατά την επιστροφή του στην Αθήνα μετά την εξουδετέρωση του Μινώταυρου. Η όμορφη χώρα με τον θαυμάσιο δρόμο της, τον Απόλλωνα υποδηλώνει ότι εκεί – υπάρχουν και αρχαιολογικά ευρήματα – λατρεύονταν ο θεός του ήλιου.

Η ιστορία του νησιού είναι σημαντική, όπως και όλων των νησιών του Αιγαίου με διαρκή παρουσία στο προσκήνιο της ιστορίας.

Νάρκισσον: Ωραιότατος νέος από τη Βοιωτία, γιος του Κηφισού και της νύμφης Λειριώπης. Ο Νάρκισσος αυτοθαυμαζόμενος βλέποντας το είδωλό του στα νερά ποταμού δεν ανταποκρίθηκε στο ερωτικό κάλεσμα της Ήχούς. Από την Ήχω τελικά έμεινε η φωνή, και μάλιστα οι τελευταίες συλλαβές, ο δε Νάρκισσος απέθανε πλησίον του ποταμού παρατηρώντας διαρκώς τη μορφή του στα νερά. Γι' αυτό και ο υπερβολικός αυτοθαυμασμός λέγεται ναρκισσισμός.

Ναρσή Στρατηγού: (472-568) Στρατηγός του Ιουστινιανού εθριάμβευσε στους αγώνες κατά των Γότθων και Φράγκων. Υπήρξαν και άλλοι δύο στρατηγοί του Βυζαντίου με το ίδιο όνομα. Ήσαν, όπως και ο πρώτος, Αρμενικής καταγωγής. Υπήρξαν ακόμη και 4 Πατριάρχες της Αρμενικής εκκλησίας.

Ναυαρίνον: Κόλπος και λιμάνι στην Πυλία της Πελοποννήσου. Εκεί έγινε στις 8 (20)-10-1827 η περιλάλητη ναυμαχία μεταξύ Αγγλίας – Γαλλίας, Ρωσίας από τη μια μεριά και Τουρκοαιγυπτίων από την άλλη, με συντριβή του Τουρκοαιγυπτιακού στόλου. Η ναυμαχία ήταν αποτέλεσμα της άρνησης της Πύλης και του Ιμπραήμ να

ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ

συμμορφωθούν προς το κοινόν διάβημα των δυνάμεων για ανακωχή των εμπολέμων, Ελλήνων και Τούρκων, ώστε να διευκολυνθούν οι προτεινόμενες διαπραγματεύσεις. Το σημαντικότατο αυτό επεισόδιο οδήγησε στην μετά από τρία χρόνια ανεξαρτησία της Ελλάδος.

Ναυπάκτου: Λέγεται και Έπαχτος και Λεπάντο. Είναι πόλη της Αιτωλοακαρνανίας. Από τις αρχαιότερες Ελληνικές πόλεις συνεχίζει να είναι και σήμερα όμορφη με πολλούς επισκέπτες, ιδιαίτερα κατά τη θερινή περίοδο. Σε πολύ καλή κατάσταση διατηρείται η Μεσαιωνική οχύρωση της πόλης. Από το 1104 π.Χ., που ιδρύθηκε, μέχρι σήμερα, είχε συνεχή παρουσία στις ιστορικές εξελίξεις με πιο σημαντικό γεγονός τη Ναυμαχία του Λεπάντο (7-10-1571) μεταξύ Ευρωπαίων και Τούρκων.

Ο επικεφαλής των Ευρωπαίων Δον Ιωάννης ο Αυστριακός, αδελφός του Βασιλιά της Ισπανίας, καταπολέμησε τους Τουρκοαλγερίνους υπό τον Καπούδαν Πασά Αλή Ζαδέ Μουεζίν. Στα ευρωπαϊκά πλοία μετείχαν και Έλληνες πολεμιστές. Η μεγάλη αυτή νίκη των Ευρωπαίων κατά των Τούρκων εξουδετέρωσε την επί 120 χρόνια θαλασσοκρατορία των δεύτερων και διέλυτε τον μύθο για το αήττητο του Τουρκικού στόλου.

Ναυπλίου: Το Ναύπλιο και Ανάπλι, πρώτη πρωτεύουσα του Ελεύθερου Ελληνικού Κράτους, είναι από τις πιο ωραίες πόλεις. Έχει πάρα πολλά νεότερα μνημεία (Άγιος Σπυρίδωνας, όπου δολοφονήθηκε ο Καποδίστριας, μνημείο Δημητρίου Υψηλάντη, το Πρώτο Ελληνικό Σχολείο, ο Φοίνικας, που φύτεψε ο Καποδίστριας, οι Άγιοι Θεόδωροι, το κτίριο της πρώτης Σχολής Ευελπίδων κ.ά.).

Το Ναύπλιο, λόγω της θέσης του, ήταν πάντα στην πρώτη γραμμή της Ιστορίας της Ελλάδος. Από τους Έλληνες κατελήφθη την 1-12-1822. Στις 7-1-1828 αποβιβάστηκε στο Ναύπλιο ο πρώτος Κυβερνήτης της Ελλάδος Ιωάννης Καποδίστριας και στις 25-1-1833 ο πρώτος Βασιλεύς των Ελλήνων Όθωνας. Στο Ναύπλιο δικάστηκαν και καταδικάστηκαν σε θάνατο δύο πρωτεργάτες της Ελληνικής αναγέννησης, ο Θεόδ. Κολοκοτρώνης και ο Δημητράκης Πλαπούτας, οι οποίοι φυλακίσθηκαν σε ανήλιαγα κελιά του Παλαμηδίου. Υποδειγματική και παροιμιώδης η στάση δύο δικαστών, του Τερτσέτη και του Πολυζωίδη, που αρνήθηκαν, παρά τις πιέσεις, να υπογράψουν την καταδίκη του Γέρουν και του υπαρχηγού του.

Οικιστής του Ναυπλίου θεωρείται ο Ναύπλιος, γιος της Αμυνώνης και του Ποσειδώνα. Ο πέμπτος απόγονος αυτού μετείχε στην Αργοναυτική εκστρατεία και οδήγησε και την «Αργώ» μετά το θάνατο του Τίφυος.

Ναυσικάς: Κόρη του Βασιλιά των Φαιάκων Αλκίνοου και της Αρήτης.

 — ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

Συμπαθέστατη ηρωίδα του Ομήρου, όμορφη και σεμνή. Στο ζ της Οδύσσειας ο Όμηρος περιγράφει τη συνάντηση της Ναυσικάς με τον Οδυσσέα, όταν αυτός σώθηκε ολόγυμνος και ταλαιπωρημένος από τη μανία του Ποσειδώνα σε μια ακτή της Κέρκυρας. Το θέμα είχε εμπνεύσει πλήθος καλλιτεχνών και παλιά και αργότερα, που συνέθεσαν αριστουργήματα. «Προσπέφτω σου, ω Βασίλισσα, θνητή για αθάνατη είσαι»

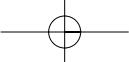
Νεμέας: Κοιλάδα και Κωμόπολη της Κορινθίας. Η κωμόπολη, κοντά στην πόλη της αρχαίας Νεμέας, παρουσιάζει σημαντική εμπορική και οικονομική κίνηση. Στην Αρχαία Νεμέα λατρευόταν ο Δίας και ο ναός του ήταν εθνικό ιερό των Ελλήνων. Στην περιοχή τελούνταν τα Νέμεα, αγώνες πανελλήνιοι, όπως τα Ίσθμια, οι Ολυμπιακοί και τα Πύθια στους Δελφούς. Εδώ ο Άργος φύλαγε την Ιώ και επίσης εδώ ο Ηρακλής επραγματοποίησε έναν από τους άθλους του, με την εξουδετέρωση του Λέοντος της Νεμέας, που διέμενε σε σπήλαιο του Βουνού Τορτός.

Νεοπτόλεμον: Γιος του Αχιλλέα και της Δηιδάμειας, κόρης του Βασιλιά της Σκύρου Λυκομήδη. Κατά τον χρησμόν του Κάλχα για να καταληφθεί το Ίλιον (η Ακρόπολη της Τροίας) χρειαζόταν η συνδρομή του Νεοπτόλεμου. Ο Νεοπτόλεμος δέχτηκε την πρόταση αντιπροσωπείας των Ελλήνων, μετέβη στην Τροία, φόρεσε την πανοπλία του πατέρα του, μπήκε πρώτος στο Δουρειο Ίππο και βοήθησε στην επιτυχία του σκοπού της εκστρατείας. Μετά οδήγησε τους Μυρμιδόνες πίσω στη Φθία (Φθιώτιδα) και παντρεύτηκε την Ερμιόνη, κόρη της Ωραίας Ελένης. Απέκτησε συνολικά 12 κόρες – τις τέσσερις από την Ανδρομάχη τη γυναικά του Έκτορα, που πήρε ως γέρας και τις άλλες οκτώ από τη Λανάση, εγγονή του Ηρακλή. Τις αποκατέστησε όμως όλες, αφού τις πάντρεψε με βασιλείς γειτονικών κρατών.

Ο Νεοπτόλεμος στην Τροία διακρίθηκε για την ευφράδειά του αλλά και τη γενναιότητά του.

Νέστορος: Ομηρικός ήρωας, ξακουστός για τη σύνεση, τη σωφροσύνη αλλά και τη ρητορική του δεινότητα. Ο Όμηρος (Α 249) σημειώνει ότι «του και από γλώττης μέλιτος γλυκίων ρέεν αυδή» (= από το στόμα του έβγαιναν λόγια πιο γλυκά και από το μέλι). Ήταν γιος του Βασιλιά της Πύλου Νηλέα και της Χλωρίδος, κόρης του Αμφίονα. Σώθηκε μόνο αυτός από τα 12 παιδιά του Νηλέα σε επιδρομή του Ηρακλή.

Εθαυμάζετο για το θάρρος του, για τη γενναιότητά του και για τις ορθές παρεμβάσεις του στις συνελεύσεις του στρατού. Γύρισε από την Τροία, στην οποία σκοτώθηκε ο γιος του Αντίλοχος. Στη θέση Άνω Εγκλιανός της Μεσσηνίας, ανακαλύφθηκαν τα ανάκτορα του Νέστορα, αφευδής μάρτυρας του πλούτου και της δόξας των Μυκηναίων, που δίκαια και αντικειμενικά τους εξυμνεί ο Όμηρος.

ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ

Νέστον: Ποτάμι της Βορείου Ελλάδος. Οι Βούλγαροι το αποκαλούν Μέστα και οι Τούρκοι Κάρα – σου. Πηγάζει από το Τσαδίρ-Τεπέ της Βουλγαρίας, περνά μεταξύ Ανατ. Μακεδονίας και Δυτ. Θράκης και χύνεται στο Αιγαίο πέλαγος, απέναντι από τη Θάσο.

Νεφέλης: Ήταν σύζυγος του Αθάμαντα, βασιλιά των Μινύων που κατοικούσαν στον Ορχομενό της Βοιωτίας και μητέρα του Φρίξου και της Έλλης, που αναγκάστηκαν να εκπατριστούν προκειμένου να αποφύγουν το μίσος της μητριάς τους. Μια άλλη Νεφέλη ήταν σύζυγος του Ιξίωνα ο οποίος ερωτεύτηκε την Ήρα. Ο Δίας έδωσε τη μορφή της Ήρας σε μια νεφέλη (σύννεφο) και από την ένωση Ιξίωνα – Νεφέλης γεννήθηκε ο Κένταυρος Χείρων, ο αρχηγός των Κενταύρων του Πηλίου.

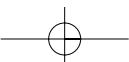
Νηρέως: Γιος του Πόντου και της Γαίας (Γης) ή του Ωκεανού και της Τηθύος. Θαλασσία θεότητα, προγενέστερη του Ποσειδώνα. Φέρεται ως καλοκάγαθος και αγαπητός γέροντας που με την Ωκεανίδα Δωρία απόκτησαν 50 κόρες (κατ' άλλους 100), τις πανέμορφες Νηρηίδες. Είχε μαντικές ικανότητες αλλά και τη δυνατότητα να μεταμορφώνεται στα πιο περίεργα σχήματα.

Νήσου Ρω: Βραχονησίδα του Αιγαίου. Έγινε γνωστή από τον πατριωτισμό και τη γενναιότητα της Δέσποινας Αχλαδιώτη (Κυρά της Ρω). Η καλή γερόντισσα, μοναδική κάτοικος του νησιού, καθημερινά έκανε έπαρση της Ελληνικής Σημαίας το πρωί και υποστολή με το ηλιοβασίλεμα. Τιμήθηκε από την πολιτεία για τον αγνό πατριωτισμό της.

Νίκης: Θεά, προσωποίηση της επικράτησης κατά των αντιπάλων. Εθεωρείτο κόρη του Πάλλαντα και της Στύγας. Από τους αρχαίους συγγραφείς εξυμνείται ως «γλυκύδωρος», πολύχρυσος, πολυώνυμος, κυανοπλόκαμος και καλλίσφυρος. Αρχικά στην τέχνη απεικονιζόταν με φτερά. Ο πρώτος που επενόησε την πτερωτή Νίκη, φέρεται ο γλύπτης Άνχερμος από τη Χίο. Άλλοι λένε ότι ήταν ο ζωγράφος Αγλαφών, από τη Θάσο.

Ο Παιώνιος, αλλά και άλλοι καλλιτέχνες επενόησαν και εφιλοτέχνησαν αγάλματα Νίκης χωρίς πτερά. Είναι η Άπτερος Νίκη που βρισκόταν και στην Ακρόπολη των Αθηνών. Αγάλματα και ειδώλια Νίκης βρέθηκαν πολλά και κοσμούν σήμερα διάφορα Μουσεία.

Νικηταρά: (Νικήτας Σταματελόπουλος (1781-1849). Από τις ηρωικότερες και συμπαθέστερες μορφές του 1821. Γεννήθηκε στο χωριό Τουρκολέκα Μεγαλου-

 — ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

πόλεως και ήταν ανιψιός του Γέρου του Μωριά.

Έλαβε και την προσωνυμία Τουρκοφάγος το πρώτον όταν προκάλεσε στα Δολιανά συντριπτικό χτύπημα και ζημιά σε Τουρκικό σώμα 6000 ανδρών που κατευθύνονταν προς το Βαλτέτσι. Πρωταγωνίστησε από την αρχή ως το τέλος του Ιερού αγώνα, πιστός και γενναίος συμπολεμιστής του Κολοκοτρώνη. Μετά την απελευθέρωση φυλακίστηκε στην Αίγινα ως ύποπτος για ενέργειες κατά του καθειστώτος. Όταν απελευθερώθηκε ήταν σχεδόν τυφλός και πτωχότατος. Τα τελευταία χρόνια του τα έζησε μέσα στη φτώχεια και τη δυστυχία.

Ο φόβος και τρόμος των Τούρκων αγνοήθηκε από την Ελληνική Πολιτεία κι όταν πέθανε, οι οικείοι του δεν είχαν ούτε τα έξοδα της κηδείας.

Νικομηδείας: Πόλη και λιμάνι της Μ. Ασίας. Τουρκικά Ιζμίτ ή Ισμίτ ή Ιζνικμίτ. Αρχαιοτάτη πόλη, πρωτεύουσα των Βασιλέων της Βιθυνίας. Το όνομά της έλαβε από τον Νικομήδη, γιο του Ζιποίτη. Ο Νικομήδης το 264 π.Χ. περιετείχεισε την πόλη. Η Νικομήδεια απελευθερώθηκε το 1920 από τον Ελληνικό στρατό αλλά, κατά τον Ιούνιον του 1921, εκκενώθηκε από Έλληνες και Αρμένιους και αφέθηκε στους Τούρκους.

Νικοπόλεως: Πόλη της Ηπείρου. Ιδρύθηκε το 30 π.Χ. από τον Ρωμαίο Αυτοκράτορα Οκτάβιον Αύγουστον μετά τη νίκη του στο Άκτιο (31 π.Χ) κατά του Αντωνίου και της Κλεοπάτρας. Είχε το προνόμιο της ελεύθερης και αυτόνομης Ελληνικής πολιτείας και μετέίχε στη Δελφική Αμφικτυονία με έξι ιερομνήμονες. Η επίκαιοη θέση της την κατέστησε εμπορικό και οικονομικό κέντρο της Δυτ. Ελλάδος. Λέγεται ότι στην πόλη κτίστηκε από τον Απόστολο Παύλο Χριστιανική Βασιλική, της οποίας τα ερείπια σώζονται ακόμα. Από την Νικόπολη εικάζεται ότι ο Απόστολος των εθνών έστειλε την επιστολή του προς Τίτον.

Η παρακμή της άρχισε από τον 80 μ.Χ. αιώνα και μετά λόγω των αλλεπάλληλων επιδρομών. Το 1034 κατεστράφη ολοσχερώς από τους Βουλγάρους με αρχηγό τον Δολιανόν από την Ιλλυρία.

Υπάρχουν και άλλα 12 χωριά ή πόλεις ανά τα Βαλκάνια και τη Μ. Ασία με το ίδιο όνομα.

Νιόβης: Κόρη του βασιλιά της Φρυγίας Ταντάλου και της Διώνης. Σύζυγος του Θηβαίου Αμφίονα απέκτησε ωραία παιδιά. Απέκτησε επτά αγόρια και επτά κορίτσια (κατ' άλλους 10 και 10) για τα οποία ένοιωθε περήφανη. Μάλιστα έφτασε στο σημείο να εκφράζει την περηφάνια της και εκαυχιόταν ότι τα δικά της παιδιά ήσαν πολλά και όμορφα και κατά συνέπεια δεν μπορούσε να συγκριθεί μαζί της ούτε η ευνοούμενη του Δία Λητώ, που είχε μόνο δύο.

ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ

Η Λητώ αγανάκτησε και ξήτησε ηθική ικανοποίηση από τα παιδιά της, τους θεούς Απόλλωνα και Αρτέμιδα.

Τα αδέλφια ετόξευσαν και εφόνευσαν τα παιδιά της Νιόβης, ο Απόλλωνας, τ' αγόρια και η Αρτέμης, τα κορίτσια τα οποία έμειναν εννέα ημέρες άταφα. Λέγεται ότι γλύτωσαν μόνο δύο ο Αμύκλας και η Μελίβοια.

Το δράμα της Νιόβης ενέπνευσε Έλληνες και Λατίνους καλλιτέχνες. Η ίδια τελικά μετέβη εις Σίπυλον, όπου μεταμορφώθηκε σε βράχο.

Νιοβάνα Παύλου: (1866-1937) Φιλολογικό ψευδώνυμο του γιατρού του Ναυτικού Πέτρου Αποστολίδη. Γεννήθηκε στη Μαριούπολη της Ρωσίας. Ο πατέρας του ήταν από τη Σκόπελο και η μάνα του από τη Χίο (Μαριέττα Ράλλη). Ανθυπίατρος του Ναυτικού αποστρατεύθηκε με το βαθμό του Αρχιατρού. Το 1928 έγινε μέλος της Ακαδημίας Αθηνών. Έγραψε ποιήματα, μελέτες και χρονογραφήματα, στα οποία και διακρίθηκε. Ως το θάνατό του είχε τη στήλη του χρονογραφήματος της «Εστίας». Θεωρείται πατέρας του Χρονογραφήματος.

Νισύρου: Νησί των Δωδεκανήσων. Κατά τη Μυθολογία ο Ποσειδώνας καταδίωκε τον γίγαντα, Πολυβώτη. Αδυνατώντας να τον φτάσει, απέσπασε από την Κω με την τρίαινά του έναν πελώριο βράχο, τον ευσφενδόνισε κατά του Γύγαντα ο οποίος καταπλακώθηκε κάτω από αυτόν. Κάποιες φορές όμως ο Πολυβώτης κουνιέται και προκαλεί σεισμό. Κατά τους Περσικούς πολέμους η Νίσυρος, η Κω και η Κάλυμνος ανήκαν στο Βασίλειο της Αλικαρνισσού υπό την Αρτεμισία, εκείνη τη φοβερή μαχήτρια, που εθαύμασε ο Ξέρξης στη Ναυμαχία της Σαλαμίνας.

Αργότερα ακολούθησε την τύχη των υπόλοιπων νησιών του συμπλέγματος και από το Νοέμβριο του 1943 απεδόθη στην Ελλάδα.

Νοεμβρίου 3ης: Ο Νοέμβριος, ο 11ος μήνας του Γρηγοριανού Ημερολογίου, συνδέεται με σοβαρά κοινωνικά και εθνικά γεγονότα αλλά και με γεγονότα της παγκόσμιας Ιστορίας. Ενδεικτικά σημειώνονται τα Ευαγγελικά στην Αθήνα, όπου οι φοιτητές ξεσηκώθηκαν και συγκρούστηκαν με την αστυνομία γιατί μεταφράστηκε με πρωτοβουλία της τότε Βασιλισσας της Ελλάδος Όλγας το Ευαγγέλιο στη Δημοτική. Τα Νοεμβριανά αιματηρά γεγονότα σε Αθήνα - Πειραιά το 1916 (αντίπαλοι στρατός και επίστρατοι Βασιλιά από τη μια και αγήματα στόλου της Αντάντ από την άλλη), Νοεμβριανή επανάσταση στις 4-11-1918 στη Γερμανία που κατέλυσε τη μοναρχία του Κάιζερ, και υπογραφή συνθήκης ειρήνης στο φονταινεμπλώ στις 3-11-1716 μεταξύ Αγγλίας από τη μια και Γαλλίας και Ισπανίας από την άλλη. Με την ειρήνη αυτή που οριστικοποιήθηκε στις 10-2-1763 διαμορφώθηκε ο πολιτικός χάρτης της Υδρογείου που, με μικρές διαφοροποιήσεις, διατηρείται μέχρι και σήμερα.

— ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

Κορυφαίο γεγονός για την Ελλάδα υπήρξε και το Πολυτεχνείο το Νοέμβριο του 1973.

Νοταρά: Οι Νοταράδες ήσαν μεγάλη Βυζαντινή οικογένεια με αξιώματα και δύναμη. Διακρίθηκαν αρκετά μέλη της στους αγώνες του Έθνους. Ο Ιωάννης, σε ηλικία 16 ετών, μετείχε δυναμικά στον αγώνα της ανεξαρτησίας και σε ηλικία 18 ετών ανακηρύχτηκε αντιστράτηγος. Ανδρείος και άφοβος το 1824 έγινε στρατηγός αλλά φυλακίστηκε με την κατηγορία της στάσης. Προ του κινδύνου του Ιμπραήμ αποφυλακίστηκε και έλαβε μέρος, με την ίδια ορμητικότητα πάντα, στις μάχες στα Τρίκορφα, στη Μαγούλα, στο Μυστρά και αλλού. Το 1827 σκοτώθηκε στην Αττική.

Πολύ σημαντική στον αγώνα ήταν και η προσφορά ενός άλλου Νοταρά, του Παναγιώτη ο οποίος φυλακίστηκε μαζί με τον Κολοκοτρώνη, τον προηγούμενο Νοταρά και άλλους στον Προφήτη Ηλία της Ύδρας. Αποφυλακίστηκε κι αυτός και μετείχε στις μάχες στην Ακρόπολη, στο Καματερό κ.α. Επί Όθωνος έγινε υποστράτηγος, υπασπιστής του Βασιλιά και αυλάρχης του. Συνόδευσε τον παρατηθέντα Βασιλιά στη Βαναρία και επέστρεψε στην Ελλάδα μετά το θάνατο εκείνου. Πέθανε στην Αθήνα το 1874 (το όνομα από το Νοτάριος = Συμβολαιογράφος).

Ξάνθης: Πόλη της Δυτικής Θράκης. Υποστηρίζεται ότι είναι στη θέση της αρχαίας Ξάνθειας, την οποία άλλοι θεωρούν ότι βρισκόταν νοτιότερα. Είναι ωραία πόλη με οικονομική και εμπορική δραστηριότητα. Στην ευρύτερη περιοχή της καλλιεργούνται τα γνωστά αρωματικά καπνά Ξάνθης, που απασχολούν μεγάλο μέρος του εργατικού δυναμικού της. Στους Βαλκανικούς πολέμους καταλήφθηκε αρχικά από τους Βουλγάρους (8-11-1912) και αργότερα (12-7-1913) από τους Έλληνες. Με τη συνθήκη του Βουκουρεστίου η Ξάνθη δόθηκε, όπως και όλη η Δυτ. Θράκη στους Βουλγάρους. Όμως με τη συνθήκη του Νεϊγύ μετά τον Α' Παγκ. Πόλεμο (Μάϊος 1920) αποδόθηκε στην Ελλάδα και απέλευθερώθηκε από την 9η Ελληνική Μεραρχία.

Το 1941 καταλήφθηκε από τους Γερμανούς και στη συνέχεια από τους Βουλγάρους αλλά από το 1944 είναι ελεύθερη όπως όλη η Ελλάδα.

Ξάνθου. Ο Εμμανουήλ Ξάνθος (1772-1852) από την Πάτμον ήταν ένας από τους τρεις πρωτεργάτες της Φιλικής Εταιρείας. Έμπορος στο επάγγελμα περιέτρεχε τις ελληνικές πόλεις προπαγανδίζων υπέρ της ελευθερίας του γένους. Στις 16-1-1820 συναντήθηκε με τον Καποδίστριαν, υφυπουργό εξωτερικών του Τσάρου, δείχνοντάς του τη συστατική επιστολή του Ανθίμου Γαζή. Πρότεινε στον Έλληνα αξιωματούχο του Τσάρου την αρχηγία του επικείμενου αγώνα. Ο Καποδίστριας αποποιήθηκε

ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ

ευγενικά, αλλά πρότεινε να ανατεθεί στον Αλέξανδρο Υψηλάντη αυτή η αποστολή. Ο Υψηλάντης δέχτηκε και όρισε τον Ξάνθον υπεύθυνο της «Γενικής Κάσας» (Γενικό ταμείο).

Μετά τον αγώνα ο Ξάνθος αποσύρθηκε στο Βουκουρέστι, αφού είχε επιτελέσει το χρέος του. Το 1834 ο φιλικός Παν. Αναγνωστόπουλος δημοσίευσε συκοφαντικά στοιχεία κατά του Ξάνθου, ότι είχε καταχραστεί χρήματα του αγώνα. Όταν το πληροφορήθηκε ο Ξάνθος κατέβηκε στην Ελλάδα και ανασκεύασε μία-μία τις κατηγορίες.

Η «Επιτροπή Αγώνος» τον κατέταξε «εις την ανωτέραν πάσης τάξεως κανονισθείσαν εξαίρετον θέσιν» και όρισε να αμείβεται από το Έθνος. Ο Ξάνθος δε δέχτηκε καμιά αμοιβή και ζούσε παραγκωνισμένος και πτωχός. Πέθανε στις 28-11-1852 από πτώση.

Ξενοφώντος: Γεννήθηκε στο Δήμο Ερχιέων της Αττικής περί το 430 π.Χ. Υπήρξε αφοσιωμένος μαθητής του Σωκράτη. Τυχοδιωκτικός τύπος ο γιος του Γρύλλου ήτο και Λακωνομανής από αντίδραση προς τους Δημοκρατικούς. Μάλιστα πολέμησε και κατά των συμπατριωτών του στη Βοιωτία. Έγραψε αρκετά έργα μεταξύ των οποίων την Κύρου Παιδείαν, την Κύρου Ανάβαση, Απομνημονεύματα, τον Οικονομικόν, το Συμπόσιον, την Απολογία Σωκράτους και τα Ελληνικά, όπου συνεχίζει την Ιστορία του Θουκυδίδη από το 411 ως το 362 π.Χ.

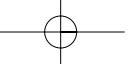
Ξιφιλίνου: (1007-1075) Λόγιος, φιλόσοφος, νομικός, θεολόγος και Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως από την Τραπεζούντα. Συνεδέθη με τον Μιχαήλ Ψελλόν με φιλία δια βίου. Με την μεσολάβηση του Ψελλού ονομάστηκε αυτοκρατορικός δικαστής του Ανωτάτου Δικαστηρίου.

Επί Κωνσταντίνου Μονομάχου (1042-1055) έγινε καθηγητής (κοσμήτορας) του Πανδιδακτηρίου αλλ' απομακρύνθηκε εξαιτίας συκοφαντιών.

Ο Ιωάννης Ξιφιλίνος υπήρξε πολυγραφότατος και έδειξε ιδιαίτερη ευαισθησία στην αποκατάσταση του ηθικού κύρους των ιερέων αλλά και στην ανακούφιση των αναξιοπαθούντων.

Ξυλοκάστρου: Κωμόπολη του Ν. Κορινθίας. Με καλή ρυμοτομία είναι ακμαίο οικονομικό κέντρο της περιοχής με ανεπτυγμένη τουριστική κίνηση, ιδιαίτερα το καλοκαίρι.

Ξυλούρη Νίκου: Ένας από τους πιο σπουδαίους τραγουδιστές, που ο θάνατός του σε νεανική, σχετικά, ηλικία προκάλεσε πανελλήνια συγκίνηση. Τα τραγούδια του όμως συνεχίζουν να αρέσουν, ακούγονται και τραγουδώνται από μικρούς και

— ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

μεγάλους. Ήταν από την Κρήτη.

Οδυσσέως: Ο πιο γνωστός ήρωας του Τρωϊκού πολέμου. Βασιλιάς της Ιθάκης, γιος του Λαέρτη και της Αντίλειας, σύζυγος της Πηνελόπης και πατέρας του Τηλέμαχου. Μια άλλη παράδοση αναφέρει ότι ήταν γιος του Σίσυφου, που είχε βιάσει την Αντίλεια. Ο ίδιος ο Οδυσσέας είχε αποκτήσει και από την Κίρκη τρεις γιους: Τον Άγριον, τον Λατίνον και τον Τηλέγονον. Όμως κι άλλες παραδόσεις τον φέρνουν πολύτεκνον (Αρκεσίλαον και Πτολίεθρον, Κασσιφόνην, Ναυσίθοον, Ναυσίνοον, Τηλέδαμον, Λεοντόφρονα, Δόρυκλον, Ευρύαλον). Φαίνεται ότι δεν τον φιλοξένησαν άδικα οι γυναίκες κατά τις περιπλανήσεις του. Το όνομά του, από το Οδύσσομαι = οργίζομαι.

Ολυμπίας: Αρχαία τοποθεσία και σήμερα κωμόπολη του Ν. Ηλείας στην Πελοπόννησο. Όλοι οι αρχαίοι συγγραφείς και ποιητές ασχολούνται με την Ολυμπία, με την παραδεισένια ομορφιά της και την ιερότητά της. Ο Κρόνιος Πάγος (λόφος), η Ιερά Άλτις με τα ιερά και τα αναθήματα, το στάδιον, αλλά και ο παραρρέων Αλφειός, συντέλεσαν να δημιουργηθούν θρύλοι και παραδόσεις, να ιδρυθούν και να καθιερωθούν οι Ολυμπιακοί Αγώνες και να αποτελεί η Ολυμπία το πιο γνωστό όνομα στην παγκόσμια σκηνή.

Οι ιδαίοι δάκτυλοι ή Κουρήτες από την Κρήτη υπήρξαν οι ιδρυτές των αγώνων. Άλλοι αποδίδουν την ίδρυση στο Βασιλιά της περιοχής Αέθλιον (εξού και αθλητές). Κατά τρίτη εκδοχή η καθιέρωση αποδίδεται στον Πέλοπα, που νίκησε τον τοπικό Βασιλιά Οινόμαο και έλαβε ως έπαθλο την Ιπποδάμεια.

Με σύμβαση του 884 π.Χ. μεταξύ Ιφίτου, (Ηλιδος), Λυκούργου (Σπάρτης) και Κλεοσθένους (Πίσας) η Ολυμπία αναγνωρίζοταν ιερή και απρόσβλητος χώρα. Θεσπιζόταν ακόμα η εκεχειρία κατά τη διάρκεια τέλεσης των αγώνων (ιερομηνία). Ο χρόνος τέλεσης των αγώνων (κάθε πέμπτο έτος – πεντετηρικός) αποτέλεσε την πιο σταθερή βάση χρονολογίας της Ελληνικής αρχαιότητας.

Ολυμπίου Γεωργάκη (1772-1821): Από τους επιφανείς προδρόμους της Ελληνικής Επανάστασης και μέλος της Φιλικής Εταιρείας. Ήταν από το Βλαχολίβαδο (Λιβάδι) του Ολύμπου και γόνος της αρματωλικής οικογένειας των Λαζαίων. Μετείχε σε τοπικές επαναστάσεις κατά των Τούρκων με τους Καραγιώργη Σερβίας, Κουτούζωφ, Βλαδιμηρέσκουν).

Το 1820 ορίστηκε από τον Υψηλάντη αρχιστράτηγος εν όψει της επανάστασης. Το 1821, τον Φεβρουάριον, με την έναρξη του αγώνα, ο Ολύμπιος αναδείχθηκε σε εξαιρέτο αγωνιστή αλλά, μετά την καταστροφή στο Δραγατσάνι, καταδιώχτηκε από τους Τούρκους ως την Μονήν Σέκου, στη Μολδαβία. Εκεί, μετά από σθεναρή άμυνα,

ΔΗΜΟΣ ΙΑΙΟΥ

πιεζόμενος από την έλλειψη τροφών και νερού, έβαλε φωτιά στη μπαρούτι και ανατινάχθηκε με 11 συντρόφους του.

Ολύμπου: Φημισμένο βουνό της Ελλάδος – το πιο ψηλό – κατοικία των αρχαίων θεών, των 12 Ολυμπίων. Το όνομά του από τη ρίζα λαμπ και ερμηνεύεται Ολόλαμπρος. Τον Όλυμπον αυτόν, τον Θεοσαλικόν, τον ονομάζουν οι ποιητές «αιγλήεντα», λαμπρόν.

Ο Δίας «πατήρ ανδρών τε θεών τε» εξεθρόνισε τον πατέρα του Κρόνο, αφού είχε απελευθερώσει τα αδέλφια του, που είχε καταπιεί ο πατέρας τους και έγινε ο κύριος του Ολύμπου. Οι Τιτάνες, που κατοικούσαν στην Όθρων, αμφισβήτησαν τον Δία. Ακολούθησε σύγκρουση στην οποία επικράτησε ο Δίας με τη βοήθεια των εκατόγχειρων Κόντου, Γύη και Βριάρεω. Κατά τη μάχη εξφενδονίσθησαν τεράστιοι βράχοι κατά των αντιπάλων. Όσοι από αυτούς έπεσαν στη θάλασσα σχημάτισαν τα νησιά του Αιγαίου.

Ακολούθησε και άλλη σύγκρουση με τους Γίγαντες, που επεδίωκαν να ανέβουν στον Όλυμπο. Ήττήθηκαν και αυτοί με τη βοήθεια του Ηρακλή, ο οποίος έκτοτε απέκτησε την εύνοια του Δία και των άλλων Ολυμπίων, τον δέχτηκαν στον Όλυμπο και τον πάντρεψαν με την Ήβη. Οι θρύλοι γύρω από τον Όλυμπο ενέπνευσαν πολλούς ποιητές και καλλιτέχνες. Οι δώδεκα Θεοί ήσαν: Ζεύς, Ποσειδών, Απόλλων, Ήφαιστος, Άρης, Ερμής, Εστία, Ήρα, Δήμητρα, Αθηνά, Αρτεμις, Αφροδίτη.

Ολύνθος: Σημαντική αρχαία πόλη της Χαλκιδικής. Καταλήφθηκε από τους Πέρσες (Αρτάβαζος). Κατά τον Πελοποννησιακόν πόλεμον είχε αποκτήσει δύναμη επειδή αποτελούσε κέντρο ομοσπονδίας 32 πόλεων της Χαλκιδικής. Αργότερα την διεκδίκησε ο Φίλιππος ο Β' και, παρά τους λόγους (Ολυνθιακούς) του Δημοσθένη, ο Μακεδόνας Βασιλιάς την πολιόρκησε και την κατέλαβε μετά από προδοσία των ιππάρχων της, Ευθυνδότη και Λασθένη.

Από τα ευρήματα των ανασκαφών υπολογίζεται ότι η Όλυνθος είχε 40.000 περίπου κατοίκους!

Ομήρου: Ο μεγαλύτερος ποιητής όλων των αιώνων. Το όνομά του (ο μη ορών = εκείνος που δε βλέπει) δείχνει ότι ήταν τυφλός. Έζησε κατά τον 8ον π.Χ. αιώνα. Καταγόταν από τη Χίο ή από τη Μικρά Ασία χωρίς όμως να υπάρχει κάτι βέβαιον. Επτά πόλεις τον διεκδικούν (επτά πόλεις μάρρωνται δια χρυσήν ρίζαν Ομήρου)¹.

Τα πιο γνωστά έργα του είναι η Ιλιάδα και η Οδύσσεια (ομηρικά έπη). Όμως αποδίδονται στον Όμηρο και Ύμνοι, αλλά και ο Μαργίτης και η Βατραχομυομαχία.

1. Σμύρνη, Χίος, Κολοφών, Ιθάκη, Πύλος, Αργος, Αθήνα.

 — ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

Υπήρξαν δύο βασικές απόψεις: Η μία ότι ο Όμηρος υπήρξε και ότι τα έπη γράφτηκαν από αυτόν (Ενωτικού). Η άλλη άποψη υποστηρίζει ότι τα ομηρικά έπη είναι συρραφή επί μέρους έργων (Αναλυτικού). Η επιστήμη σήμερα εκτιμά ότι και η Ιλιάδα και η Οδύσσεια είναι έργα ενός και του ίδιου δημιουργού. Ο Όμηρος λεγόταν και Μελησιγενής.

Ορεινής ταξιαρχίας Γ': Η Γ' Ορεινή ταξιαρχία συγκροτήθηκε στη Μέση Ανατολή από Έλληνες αξιωματικούς, υπαξιωματικούς και στρατιώτες με σκοπό να συμπολεμήσουν με τους συμμάχους και να ηττηθούν η Γερμανία και οι σύμμαχοί της.

Πολέμησε ηρωικά σε διάφορα μέτωπα. (Μέση Ανατολή, Κυρηναϊκή, Ρίμινι κλπ.).

Ορεστιάδας: Κατά τη Μυθολογία ο Ορέστης του Αγαμέμνονα, καταδιωκόμενος από τις Ερινύες, μετά τον φόνο της μάνας του, έλαβε χρησμό να κτίσει πόλη εκεί που ενώνονται τρεις ποταμοί προκειμένου να τις εξευμενίσει. Πράγματι στο σημείο ένωσης των ποταμών Έβρου – Τόνσου και Άρδα ιδρύθηκε η Ορεστιάδα. Η πόλη άμως κατά τη Ρωμαιοκρατία έλαβε το όνομα Αδριανούπολη (από τον αυτοκράτορα Αδριανόν). Το 1923 που καταλήφθηκε η Ορεστιάδα – Αδριανούπολη από τον Ελληνικό στρατό ονομάστηκε Ορεστιάδα το προάστιο Καραγάτς.

Όταν παραχωρήθηκε το Καραγάτς στην Τουρκία οι εκδιωχθέντες κάτοικοί του εγκαταστάθηκαν στην ελεύθερη Ελλάδα, είκοσι χιλιόμετρα από τη γενέτειρά τους και έκτισαν τις νέες εστίες τους στο Τουρκικό Τσιφλίκι «Κουμ – Τσιφλίκ», που αποτέλεσε τη βάση της σημερινής Ορεστιάδας.

Ορέστον: Ο μοναδικός γιος του Αγαμέμνονα και της Κλυταιμνήστρας, φυγαδεύτηκε από την Λαοδάμεια ή την Αρσινόη στην Φανοτέα Φωκίδος, όπου βασίλευε ο Στρόφιος, άντρας της θείας του Αναξιβίας. Εκεί μεγάλωσε και συνδέθηκε με ειλικρινή φιλία με τον εξάδελφό του, τον Πηλάδη! Όταν μεγάλωσε επέστρεψε στις Μυκήνες και εκδικήθηκε τον θάνατο του πατέρα του, σκοτώνοντας τον θείο του Αίγισθο και τη μάνα του Κλυταιμνήστρα, τους φονιάδες του. Καταδιωκόμενος από τις Ερινύες, παρότι είχε αθωωθεί με την ψήφο της Αθηνάς στον Άρειο Πάγο των Αθηνών, έφτασε στη χώρα των Ταύρων. Εκεί κάτω από δύσκολες συνθήκες αναγνώρισε την αδελφή του Ιφιγένεια, κλέψανε μαζί (Ιφιγένεια, Ορέστης, Πηλάδης) το ξόανο της θεάς Αρτέμιδος και ήλθαν στην Αττική, όπου ίδρυσαν στη Βραυρώνα Ιερό της Θεάς.

Ο Πηλάδης παντρεύτηκε την Ιφιγένεια.

Οι περιπέτειες του ευγενικού αυτού νέου, που αναγκάστηκε να σκοτώσει και τη μάνα του, ενέπνευσαν πολλούς καλλιτέχνες.

Ορφέως: Ο Ορφέας εθεωρείτο μυθικό πρόσωπο. Οι επιστήμονες, με βάση τα

ΔΗΜΟΣ ΙΑΙΟΥ

στοιχεία που ανευρέθησαν και όσα αναφέρονται στις πηγές, πιστεύουν ότι ήταν ιστορικό πρόσωπο. Θαυμάσιος Μουσικός με ικανότητες να μαγεύει και τα ζώα και να τα ημερεύει. Ακόμα και τον φύλακα του Άδη, τον Κέρβερο, κατάφερε να δαμάσει με τη μουσική του και να προσπαθήσει να φέρει στον επάνω κόσμο τη λατρευτή του γυναίκα, την Ευρυδίκη, που είχε πεθάνει. Δεν κατάφερε όμως να τηρήσει τον όρο που του είχε θέσει ο Πλούτωνας, δηλαδή να προπορεύεται ο Ορφέας να τον ακολουθεί η Ευρυδίκη αλλά να μη γυρίσει να την κοιτάξει μέχρι να φτάσουν στο φως του Ήλιου. Ήταν τόσος όμως ο πόθος του να αντικρύσει τη γυναίκα του, ώστε γύρισε να την ιδεί. Κι αυτή με θλιψμένο χαμόγελο χάθηκε πάλι στον Άδη. Σπουδαίο το μελόδραμα του Γκλουκ «Ορφέας και Ευρυδίκη» που από το 1762 παίζεται διαρκώς.

Ορχομενού: Το όνομά του από τον Ορχομενόν τον γιο του Μινύα, που ήταν γιος του Χρύση και της Χρυσογένειας. Ο Όμηρος συγκρίνει τον πλούτο της πόλης αυτής με εκείνον της Αιγυπτιακής Θήβας. Ισχυρή πόλη είχε επιβάλει στη Θήβα να πληρώνει φόρο. Τη Θήβα απάλλαξε από την υποχρέωση αυτή ο μεγάλος ήρωας της, ο Ηρακλῆς.

Στην Τροία μετείχε ο Ορχομενός με 30 πλοία υπό τους Ασκάλαφον και Ιάλμενον.

Αναφέρεται βέβαια από τον Όμηρο και ο Αρκαδικός Ορχομενός και μάλιστα ως «Πολύμηλος» (πλούσιος σε πρόβατα). Και οι Ορχομένιοι της Αρκαδίας μετείχαν στον Τρωικό πόλεμο αλλά και στις Θερμοπύλες με 120 άνδρες (480 π.Χ.) και στη μάχη των Πλαταιών (479 π.Χ.) με 1200 πολεμιστές.

Οσίου Λουκά: Ο Όσιος Λουκάς γεννήθηκε το 896 στην Καστοριά, όπου η οικογένειά του είχε εγκατασταθεί από την Αίγινα, λόγω επιδρομής των πειρατών. Έγινε μοναχός στην Αθήνα. Μετά από περιπέτειες και ταλαιπωρίες, ίδρυσε μαζί με άλλους μοναχούς μικρό Μοναστήρι κοντά στο Στείριο, στους πρόποδες του Ελικώνα. Κατά τον Ν. Βένην ο Όσιος εκοιμήθη στις 7-2-953.

Η Μονή Οσίου Λουκά μετά το θάνατό του κτίσθηκε μεγαλύτερη. Στα τέλη Μαρτίου 1821 στη Μονή αυτή συνήλθαν σε σύσκεψη οι Πρόσκοποι και Δημογέροντες της περιοχής για να αποφασίσουν την κήρυξη της επανάστασης. Μετείχαν, μαζί με άλλους, ο Ησαΐας Σαλώνων, ο Επίσκοπος Ταλαντίου, ο Αθηνών Νεόφυτος Μεταξάς και ο θρυλικός Αθανάσιος Διάκος.

Ούλαφ Πάλμε: Διακεκριμένος Ευρωπαίος πολιτικός και Πρωθυπουργός της Σουηδίας. Ήταν Σοσιαλιστής και συνδεόταν στενά με τον δικόν μας Ανδρέα Παπανδρέου, εισάγοντας στην Ευρωπαϊκή πολιτική νέες ιδέες και πρακτικές, που έδωσαν ελπίδες και όραμα στους μη προνομιούχους κατοίκους της γηραιάς

— ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

Ηπείρου. Ο Πάλμε δολοφονήθηκε στερωντας την Ευρώπη από έναν Οραματιστή πολιτικό, που είχε να προσφέρει πολλά στους πολίτες της.

Ουρανού Νικηφόρου: Από τους διαπρεπέστερους Βυζαντινούς στρατηγούς κατά τη Βασιλεία του Βασιλείου Β' του Βουλγαροκτόνου. Το 996 κατάφερε κατά του Σαμουήλ, συντριπτικό πλήγμα. Πέτυχε λαμπρή νίκη με μια τολμηρή επιδρομή, αφού οι ανύποπτοι Βούλγαροι δεν περίμεναν από τους Βυζαντινούς να τολμήσουν να περάσουν τον πλημμυρισμένο ποταμό Σπερχειό, όπου έγινε η νικηφόρα για τους Έλληνες σύγκρουση.

Πάγκαλος: Ο Θεόδωρος Πάγκαλος (1878-1952) ήταν στρατηγός και πολιτικός. Γεννήθηκε στη Σαλαμίνα, από πατέρα γιατρό και πολιτευτή. Σπούδασε στη Σ.Σ.Ε. και στην Ακαδημία Πολέμου των Παρισίων. Το 1920 προήχθη σε Υποστράτηγο, αλλά αποστρατεύτηκε μετά τις εκλογές του Νοεμβρίου του ίδιου χρόνου. Μετείχε στην Επανάσταση του 1922, μετά τη Μικρασιατική καταστροφή, και ορίστηκε Πρόεδρος της Ανακριτικής Επιτροπής που παρέπεμψε τους ενόχους της τραγωδίας, από τους οποίους οι 6 καταδικάστηκαν σε θάνατο και εκτελέστηκαν στο Γουδί.

Ο Πάγκαλος ανέλαβε την αναδιογάνωση της Στρατιάς του Έβρου. Πέτυχε να καταστήσει πολύ σύντομα αξιόμαχες τις στρατιωτικές δυνάμεις, διευκολύνοντας έτσι τον Ελ. Βενιζέλον να υπογράψει τη Συνθήκη της Λωζάνης. Το 1925 έγινε δικτάτορας και με τις ενέργειές του έγινε αντικείμενο σκωπικών σχολείων.

Παλαιολόγον: Αναφέρονται περί τους 70 επώνυμοι άντρες και γυναίκες της σπουδαίας αυτής Βυζαντινής οικογένειας. Προφανώς ο δρόμος μας φέρει το όνομα του τελευταίου Αυτοκράτορα του Βυζαντίου, του Κωνσταντίνου ΙΑ' Δραγάτη Παλαιολόγου, του ηρωικού αλλά και μαρτυρικού υπερασπιστή της Πόλης, ο οποίος μετά από σθεναρή άμυνα έπεσε στα τείχη σαν απλός στρατιώτης στις 29 Μαΐου 1453. Ο θάνατός του συνδέεται με θρύλους, όπως εκείνος του Μαρμαριώνου Βασιλιά.

Παλαμά Κωστή: Ιστορική Μεσολογγίτικη οικογένεια οι Παλαμάδες, διακρίθηκαν κυρίως στα γράμματα. Επίλεκτο μέλος αυτής της οικογένειας και ο εθνικός μας ποιητής Κωστής Παλαμάς, που γεννήθηκε όμως στην Πάτρα το 1859. Φοίτησε σε Γυμνάσιο της Πάτρας και το 1876 γράφτηκε στη Νομική Αθηνών. Έγραψε στην «Ακρόπολη», στην «Εφημερίδα» και το «Έμπρός» και το 1897 διορίστηκε Γεν. Γραμματέας του Παν. Αθηνών, από όπου συνταξιοδοτήθηκε το 1929. Υπήρξε ιδρυτικό μέλος της Ακαδημίας Αθηνών (8-3-1926) και Πρόεδρος της το 1930.

Ήταν σπουδαίος ποιητής με πλούσια ποιητική παραγωγή («Ασάλευτη ζωή», η

ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ

«Φλογέρα του Βασιλιά», «Δωδεκάλογος του Γύφτου» κ.α.) αναγνωρίστηκε ως Εθνικός ποιητής, ο δε θάνατός του κατά τη διάρκεια της Γερμανικής κατοχής (27-2-1943) προκάλεσε συγκίνηση στο λαό που, κατά την κηδεία του ποιητή, διαδήλωσε φάλλοντας τον Εθνικό Ύμνο. Τον επικήδειο είχε εκφωνήσει ο ποιητής Αγγελος Σικελιανός: «Ηχείστε οι Σάλπιγγες ...».

Παλαμηδίου: Το Παλαμήδι είναι ονομαστό φρούριο στο Ναύπλιο, προσπιτό μόνο από την Ανατολική πλευρά. Οχυρώθηκε κατά τη δεύτερη Ενετοκρατία (1686-1715) με κάστρο, που θαυμάζεται και σήμερα. Αποτελείται από οκτώ προμαχώνες, με ξεχωριστό ο καθένας όνομα. Η μία οδός επικοινωνίας είναι εκείνη με τα 999 σκαλιά που αρχικά ήταν θολωτή. Στις 30-11-1822 καταλήφθηκε από τους επαναστάτες με τον Στάικον Σταϊκόπουλον, που μαζί με τον Νικόλαο Μοσχονησιώτη μπήκαν πρώτοι στο εσωτερικό του. Από τον Γεωργίου Α' και μετά χρησιμοποιείται ως φυλακή καταδίκων και εκεί γινόντουσαν οι θανατικές εκτελέσεις των Βαρυποινιτών με τη λαιμητόμο (Γκιλοτίνα).

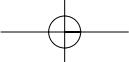
Εκεί φυλακίστηκαν ο Γέρος του Μωριά με τον υπαρχηγό του, στην επανάσταση, Δημητράκη Πλαπούτα ως «προδότες».

Παλατιανής: Κεντρική λεωφόρος του Δήμου μας που διασχίζει την ομώνυμη συνοικία από την οποία πήρε και την ονομασία. Παλατιανός είναι ο ανήκων στο παλάτι ή εκείνος που συχνάζει στο παλάτι.

Παλλαδίου: Το Παλλάδιον, ξόανο της θεάς Αθηνάς, ομοίωμά της, που φυλασσόταν στο ιερό προς τιμήν της και προφύλασσε την πόλη από κάθε καταστροφή. Το Παλλάδιον, από την Παλλάδα, τη φύλη της Αθηνάς, δωρήθηκε από την Ηλέκτρα ή τον Δία στον Δάρδανο, τον Βασιλιά της Τροίας, που το τοποθέτησε σε Ναό. Άλλη εκδοχή λέει ότι το Παλλάδιον το πέταξε ο Δίας από τον Όλυμπο. Αυτό έτυχε να πέσει στην Τροία, τότε που ο Ίλιος έκτιξε το Ίλιον.

Κατά την παράδοση όσο υπήρχε το Παλλάδιον ασφαλισμένο στην Τροία οι Έλληνες ματαιοπονούσαν για την κατάληψή της. Γι' αυτό ανατέθηκε στον Οδυσσέα και το Διομήδη να το κλέψουν, πράγμα που πέτυχαν.

Παλληκαρίδη: Ο Εναγόρας Παλληκαρίδης, ο δεκαοχτάχρονος ήρωας της ΕΟΚΑ και του επικού αγώνα κατά των Άγγλων για την Ένωση της Κύπρου με την Ελλάδα. Η τόλμη του και η αγωνιστικότητά του αλλά ταυτόχρονα και η ευαισθησία του για τα εθνικά ιδανικά, τον ανέδειξαν σε κορυφαία μορφή του Κυπριακού αγώνα η δε εκτέλεσή του δι' απαγχονισμού από τους Αγγλους προκάλεσε συγκίνηση σ' όλον τον πολιτισμένον κόσμον. Ο πόθος του για την ελευθερία της πατρίδας του

— ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

αποτυπώνεται σε επιστολές και ποιήματα που πρόλαβε να γράψει κατά το σύντομο πέρασμά του από τη ζωή.

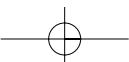
Παναγούλη Αλέξανδρος: (1939-1976) Αντιστασιακός και πολιτικός. Ο πιο δυναμικός και γνήσιος αντιστασιακός. Αγωνίστηκε κατά της χούντας των Συνταγματαρχών (1967-1974), αποπειράθηκε μάλιστα να δολοφονήσει τον δικτάτορα Παπαδόπουλο. Καταδικάστηκε σε θάνατο αλλά γλύτωσε από τις διεθνείς πιέσεις στο χουντικό καθεστώς. Βασανίστηκε όμως άγρια στις φυλακές. Αμνηστεύτηκε και απελευθερώθηκε το 1973. Έφυγε στην Ιταλία. Επέστρεψε μετά τη μεταπολίτευση και στις εκλογές του Νοεμβρίου 1974, εξελέγη βουλευτής της Ε.Κ. – Ν.Δ. (Ένωση Κέντρου – Νέες Δυνάμεις) και αγωνίστηκε για την απονομή δικαιοσύνης στα θύματα της δικτατορίας. Σκοτώθηκε την πρωτομαγιά του 1976 σε αυτοκινητιστικό δυστύχημα. Πολλοί πιστεύουν ότι δολοφονήθηκε.

Παναθηναίων: Τα Παναθήναια ήταν η μεγαλύτερη γιορτή της Αρχαίας Αθήνας προς τιμήν της Παλλάδος Αθηνάς, Πολιούχου της Πόλεως. Ιδρυτής τους ο Εριχθόνιος. Επί Θησέως διευδύνθηκαν και από Αθήναια, που λέγονταν, ονομάστηκαν Παναθηναία. Αρχικά γίνονταν κάθε έτος. Επί Πεισιστράτου, κάθε τέσσερα χρόνια. Διεξάγονταν κάθε τρίτο έτος της Ολυμπιάδας τον μήνα Εκατομβαιώνα (15/7 – 15/8). Οι Αθηναϊκοί μήνες: Εκατομβαιών, Μεταγειτνιών, Βοηδομιών, Πυαννοψιών, Μαιμακτηριών, Ποσειδιών, Γαμηλιών, Ανθεστηριών, Ελαφηβολιών, Μουνυχιών, Θαρρηγηλιών και Σκερδοφοριών.

Τα Παναθηναία περιλάμβαναν θρησκευτικό εορτασμό, μουσικούς, γυμνικούς και ιππικούς αγώνες με έπαθλο αμφορέα γεμάτον λάδι. Τα Παναθηναία καθιερώθηκαν σε ανάμνηση της νίκης της Αθηνάς κατά των Γιγάντων.

Πανός: Ο θεός Παν, τραγόδιορφος και τραγοσκελής, ήταν προστάτης των ποιμένων, των κυνηγών και των ψαράδων. Εθεωρείτο γιος του Ερμή και μιας νύμφης, της Πηγελόπητης. Αγροτικός θεός της Αρκαδίας λατρευόταν με τον Δία και τους άλλους θεούς.

Πανουργιά: Επώνυμο μεγάλης αρματωλικής οικογένειας της Παρνασσίδος. Ο Πανουργιάς, γιος του Δημήτριου Ξηρού, από λάθος του νονού του πήρε το βαπτιστικό Πανωραία. Ο πατέρας του Δημήτριος, θεοφοβούμενος άνθρωπος, τον αποκαλούσε Πανώριον. Έτσι προήλθε το Πανουργιάς. Φύλος και συνεργάτης του Λάμπρου Κατσώνη και του Οδυσσέα Ανδρούτσου, υπηρέτησε για λίγο και τον Αλή Πασά. Έλαβε μέρος από το 1821 και μετά σε πολλές μάχες (στην Αλαμάνα, στο Γοργοπόταμο, στη Γραβιά, στη Χαλκομάτα, στα Βασιλικά).

Μετά τη μάχη των Βασιλικών, τόσο ο Πανουργιάς, όσο και ο Δυοβουνιώτης, άφησαν στο πόδι τους τα παιδιά τους Νάκον και Γεώργιον αντίστοιχα και πήγαν στην Επίδαυρο ως μέλη της Εθνικής Συνέλευσης. Πέθανε στην Άμφισσα το 1834.

Παξών: Παξοί ή Πάξαι ή Πάξοι ή Παξός. Δύο νησάκια του Ν. Κερκύρας μεταξύ της Λευκίμμης – Κάβο Μπιάνκο – και Πάρογας. Γνωστή εκεί η ναυμαχία Ιλλυριών πειρατών και Κερκυραίων. Άλλαξε κατά καιρούς δυνάστες, μέχρι που ενώθηκε με τη μητέρα Ελλάδα. Σήμερα συγκεντρώνει το ενδιαφέρον πολλών τουριστών.

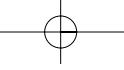
Παπαγιαννοπούλου Ευτυχίας: Σπουδαία σύγχρονη στιχουργός. Στίχους της που έγιναν μεγάλες επιτυχίες, μελοποίησαν όλοι οι μεγάλοι μουσικοσυνθέτες. Η ίδια όμως ζούσε πολύ φτωχικά γιατί αγόραζαν οι ενδιαφερόμενοι τα τραγούδια της με ελάχιστη αμοιβή.

Παπαγρηγορίου Γρηγόριος: Δάσκαλος στο 1ο Δ.Σ. Ιλίου, το Μανάκειο. Επί πολλά χρόνια μόρφωσε γενιές Νεολιοσιωτών (Ιλιωτών σήμερα), οι οποίοι τον ενθυμούνται με σεβασμό.

Παπαδιαμάντη Αλέξανδρον (1851-1911): Ο κοσμοκαλόγερος των Ελληνικών Γραμμάτων. Γεννήθηκε στη Σκιάθο και ήταν γιος παπά του Αδαμαντίου, εξού και Παπαδιαμάντης. Πέρασε δύσκολα χρόνια ζώντας από τα διηγήματα, που έδινε για δημοσίευση στις εφημερίδες, ιδίως κατά τις μεγάλες γιορτές της Ορθοδοξίας. Το έργο του που κυκλοφορεί σε έξι τόμους προκαλεί και σήμερα το ενδιαφέρον παρά την ιδιομορφία, για τους σημερινούς αναγνώστες, της γλώσσας του.

Παπανδρέου Ανδρέα: (1919-1996) Ο ιδρυτής και Πρόεδρος του Π.Α.Σ.Ο.Κ. (Πανελλήνιο Σοσιαλιστικό Κίνημα), που σημάδεψε τη σύγχρονη ιστορία της χώρας μας κυρίως στο πολιτικό και κοινωνικό επίπεδο. Γιος του «Γέροντος Δημοκρατίας» Γεωργίου Παπανδρέου, από το Καλέντζι Αχαΐας, αναδείχθηκε σε μεγάλη πολιτική προσωπικότητα. Χαρισματικός ηγέτης αγωνίστηκε κατά της Χούντας και από τη μεταπολίτευση και μετά πρωταγωνίστησε στην πολιτική σκηνή. Πρωθυπουργός από το 1981 πέτυχε να καταργήσει το «κράτος του χωροφύλακα», να αναγνωρίσει την εθνική αντίσταση και να δώσει όραμα και ελπίδα στους μη προνομιούχους Έλληνες. Καταπολεμήθηκε σφοδρότατα από το κατεστημένο, αλλά λατρεύτηκε από πολύ μεγάλη μερίδα του Ελληνικού λαού, που τον αποκαλούσε πάντα με το μικρό του όνομα «Ο Ανδρέας».

Ο θάνατός του προκάλεσε βαθύτατη συγκίνηση σε όλους που αναγνώρισαν τη μεγάλη του προσφορά στη χώρα. Φίλοι και εχθροί αναγνώρισαν τη μεγάλη του

— ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

συμβολή στην πορεία της χώρας. Οι θεσμοί, που καθιέρωσε, πρωτοποριακοί για την Ελλάδα, αποτελούν ενδεικτικά στοιχεία της πολιτικής του οξύνοιας αλλά και του πρακτικού πνεύματος, που τον διέκρινε (Κ.Α.Π.Η., Ε.Σ.Υ. έμφαση στο κοινωνικό κράτος και την Πρόνοια υπέρ των αδυνάτων κ.λ.π.).

Παπανικολάου Βασιλείου: Δάσκαλος στη Δομνίστα Ευρυτανίας. Ανέπτυξε διακριτική αλλά ουσιαστική δράση με τη συμμετοχή του στην εθνική αντίσταση κατά των Γερμανών. Ήταν από τους πρώτους συνεργάτες του Πρωτοκαπετάνιου Άρη Βελουχιώτη (Θανάση Κλάρα). Όταν ο Άρης έφτασε στην περιοχή της Δομνίστας με σκοπό να αρχίσει τον ένοπλο αντιστασιακό αγώνα, συναντήθηκε μυστικά με τον Παπανικολάου, ο οποίος τον έκρυψε σε ασφαλές μέρος, όπως και τους λίγους άντρες του, τους εφοδίασε με σημαία και έτσι την ορισμένη μέρα (7-7-1942) ο Άρης με το μικρό τμήμα του μπήκε στη Δομνίστα, μήλησε στους Δομνιστάνους στην πλατεία του χωριού, ξεκινώντας την ηρωική του πορεία στα βουνά της Ρούμελης. Ο Παπανικολάου εργάστηκε υπέρ των σκοπών της αντίστασης σ' όλη τη διάρκεια της κατοχής.

Μετά την απελευθέρωση καταδιωκόμενος κρυβόταν στα δάση της περιοχής και όταν εντοπίστηκε δια προδοσίας έχοντας μαζί του τον μικρό γιο του και την αδελφή του αυτοκτόνησε, οι δε διώκτες του τον αποκεφάλισαν και ανάγκασαν την αδερφή του να μεταφέρει εντός ταγαριού το κεφάλι του για να το εκθέσουν ακολούθως σε κοινή θέα.

Παπαρήγα Δημητρίου: Δραστήριος συνδικαλιστής διετέλεσε Γενικός Γραμματέας της Γ.Σ.Ε.Ε. Συνέβαλε με την πρωτοπορία στις εργατικές κινητοποιήσεις στη διαμόρφωση θεσμικών πλαισίων προστασίας των εργαζομένων και την προάσπιση των δικαιωμάτων τους έναντι της εργοδοσίας και της πολιτείας.

Παπαφλέσσα: Γρηγόριος Δικαίος, Φλέσσας (1788-1825). Ο Μπουρλοτιέρης των ψυχών από την Πολιανή Μεσσηνίας. Φοίτησε στη Σχολή της Δημητσάνας και εκάρη μοναχός στη Μονή Βαλανιδιάς της Καλαμάτας. Ανυπότακτος χαρακτήρας ήλθε σε ορήξη με τον αρχιερέα του και ακολούθως με κάποιον ισχυρό Τούρκο και αναγκάστηκε να εγκαταλείψει την Πελοπόννησο. Στην Κωνσταντινούπολη, όπου κατέληξε, χειροτονήθηκε αρχιψανδρίτης από τον Γρηγόριο τον Ε'.

Στη Φιλική Εταιρεία μυήθηκε από τον Παναγιώτη Αναγνώστου και έγινε κι αυτός κατηχητής. Το 1820 έφτασε στην Πελοπόννησο και στη Συνέλευση των προκρίτων στη Βοστίτσα (Αίγιο) προκάλεσε σκεπτικισμό στους προύχοντες, που σκέφτηκαν ακόμα και να τον δολοφονήσουν. Ο απλός όμως κόσμος τον θεωρούσε μεσία, μαγεμένος από την ευγλωττίαν του.

Ορμητικός και φλογερός έπαιξε πρωταγωνιστικό ρόλο, όχι μόνο στην έναρξη του αγώνα, αλλά και κατά τη διάρκειά του. Διακρίθηκε σε πολλές μάχες, όπως στο Αγιονόρι – καταστροφή του Δράμαλη – στην Περαχώρα και αλλού. Ήταν αντίπαλος του Κολοκοτρώνη. Κατά την εισβολή του Ιμπραήμ ήταν Υπουργός Αστυνομίας και Εσωτερικών. Ζήτησε από την Επαναστατική Κυβέρνηση απελευθέρωση του Κολοκοτρώνη και των εγκλείστων στον Προφήτη Ηλία της Ύδρας, χωρίς να εισακουστεί.

Ο ίδιος σε μια στιγμή εθνικής εξαρσης συγκέντρωσε δυνάμεις και πολέμησε κατά του Ιμπραήμ στο Μανιάκι, μια θέση ακατάλληλη και επικίνδυνη. Η ηρωική δύμας αντίστασή του και ο θάνατός του προκάλεσαν το θαυμασμό και του ίδιου του Αιγύπτιου προίγκιπα («Το Φίλημα» του Μητσάκη).

Παραμυθιάς: Είναι κωμόπολη της επαρχίας Σουλίου του Νομού Θεσπρωτίας. Είναι κτισμένη στη θέση της αρχαίας Έλλας. Ιδρύθηκε τον 11ον μ.Χ. αιώνα και υπέστη πολλές δοκιμασίες στο διάβα των αιώνων. Στους Τούρκους υποτάχτηκε το 1452 και απελευθερώθηκε στις 22-2-1912 ύστερα από 500 χρόνια σκληρής σκλαβιάς. Μνημεία της: Το φρούριο του Αγ. Δονάτου, εποχής Ιουστινιανού, δυο ακροπόλεις «Γαλατάς» και «Κάστρο» ή «Κούγια του Τζώη» κ.α.

Παράσχου Αχιλλέα (1838-1895): Γεννήθηκε στο Ναύπλιο, όπου είχε καταφύγει ο πατέρας του Παράσχος Νασάκης ή Νασάκογλου μετά την καταστροφή της πατρίδας του Χίου. Σπουδαίος ποιητής, αν και δεν είχε σπουδάσει. Λίγα γράμματα είχε μάθει από τον αδελφόν του Γεώργιον. Έγραψε επιγράμματα και επιτύμβιους στίχους κατά παραγγελία. Ήταν αντιοθωνιστής και φυλακίστηκε με άλλα μέλη της Χρυσής Νεολαίας (Δεληγιώργης, Γλαράκης, Τέλης Πετσάλης, Άγης Κλεομένης, Γεννάδιος κ.α.).

Ήταν ο κυριότερος εκπρόσωπος του ρομαντισμού της εποχής του.

Πάργας: Κωμόπολη του Ν. Πρεβέζης. Κατά τη Βυζαντινή περίοδο βρισκόταν στην κορφή του Πεζόβουλου, όπου το σημερινό κάστρο. Ήταν πόλη ισχυρή. Στο σημερινό σημείο κατέβηκαν το 1360 από το φόβο επιδρομών Αλβανών και περιέβαλαν την πόλη με οχυρώσεις.

Κατά την εποχή του Αλή Πασά υπαγόταν στους Ενετούς και ήταν το καταφύγιο κάθε διωκόμενου Έλληνα. Το 1817 οι Άγγλοι την πούλησαν στον Αλή. Οι κάτοικοι της με τα οστά των προγόνων τους κατέφυγαν στα Ιόνια νησιά.

Απελευθερώθηκε τον Φεβρουάριο του 1913.

Πάριδος: Ο Πάρις ή Αλέξανδρος ήταν γιος του Πριάμου και της Εκάβης. Κατά

 — ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

τον Όμηρο, τα «Κύκλια» αλλά και τα «Κύπρια» έπη, η Εκάβη ενώ κυοφορούσε τον Πάρι είδε όνειρο ότι εγέννησε δαυλόν, που έκαψε την Τροία. Το είπε στον Πρίαμο κι αυτός θιορυβημένος κάλεσε τον ονειροκρότην γιο του Αίσακον, ο οποίος εμάντευσε ότι απειλούσε μεγάλο κακό την Τροία από τη γέννηση αυτού του παιδιού και συνέστησε να λάβουν μέτρα (κάτι ανάλογο συνέβη και με τον Θηβαίο Οιδίποδα). Ο Πρίαμος διέταξε δούλον του να φονεύσει το νεογέννητο, που του παρέδωσε. Αυτός το λυπήθηκε και το παρέδωσε σε άτεκνο βοσκό.

Στο βοσκόπουλο, μετά από χρόνια, παρουσιάστηκαν κάποια μέρα η Αθηνά, η Ήρα και η Αφροδίτη και του ζήτησαν να πει ποια θεωρούσε πιο όμορφη προκειμένου να αποκτήσει το χρυσό μήλο, που είχε ωρίξει στους καλεσμένους του γάμου Πηλέα – Θέτιδος, η Έριδα. Ο Πάρις επέλεξε την Αφροδίτη που του έταξε ως σύντροφο την ωραιότερη γυναίκα του κόσμου. Η απαγωγή της Ωραίας Ελένης από τον Πάρι, η εκστρατεία των Ελλήνων κατά της Τροίας και όλα όσα συνέβησαν με τους πιο παλληκαράδες Έλληνες και Τούρκους, μας τα περιγράφουν παραστατικά ο Όμηρος και άλλοι συγγραφείς, ποιητές, ζωγράφοι κλπ.

Παρνασσίδος: Μια από τις δύο επαρχίες που αποτελούν το Νομό Φωκίδας. Πρωτεύουσα της Παρνασσίδος αλλά και όλου του Νομού είναι η Άμφισσα. Είναι ορεινή κυρίως περιοχή, εκτός από την Νοτιοδυτική περιοχή που καταλήγει στον Κορινθιακό κόλπο και είναι πεδινή και ευφορδότατη. Στην επαρχία ανήκει και ο φημισμένος από την αρχαιότητα ιερός τόπος των Δελφών, βασικό κέντρο Λατρείας του Απόλλωνα.

Παρνασσού: Βουνό της Στερεάς Ελλάδος που λέγεται και Λιάκουρα και Γεροντόβραχος. Και οι δύο κορυφές του που τον αποτελούν (αρχαία Λυκώρεια, εξού και το Λιάκουρα και Γεροντόβραχος) και το Χειμώνα και την Άνοιξη είναι χιονοσκέπαστες. Είναι γυμνές από δέντρα σε αντίθεση με τα κάτω από τις κορυφές πλάγια που είναι ελατοσκέπαστα. Στον Παρνασσό λειτουργεί οργανωμένος χειμερινός τουρισμός με χιονοδρομικές πίστες.

Κατά τη Μυθολογία ο ήρωας Παρνασσός είχε ιδρύσει πόλη πριν από τον κατακλυσμό του Δευκαλίωνα. Κατά τον κατακλυσμό οι κάτοικοι, για να σωθούν, ακολούθησαν προς την κορυφή τους λύκους. Έτσι σώθηκαν. Έκτισαν όμως την πόλη Λυκώρεια προς τιμήν των άγριων ζώων, που τους έσωσαν. Άλλη παράδοση αναφέρει ότι στην κορυφή του Παρνασσού άραξε η λάρονακα του Δευκαλίωνα και της Πύρας, που ήσαν οι μόνοι, που σώθηκαν από τον κατακλυσμό (Το Αραράτ της Ελλάδος).

Σε κάποιο σημείο της περιοχής, η Ιερά Οδός που οδηγούσε στο Μαντείο άνοιγε σε δύο δρόμους. Ο ένας οδηγούσε προς Δαύλεια και ο άλλος προς Στείρι. Στο

ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ

τρίστροπο¹ αυτό σκότωσε ο Οιδίποδας τον πατέρα του Λάιο, χωρίς βέβαια να γνωρίζει την ταυτότητά του. Με τον κύκλο τον Θηβαϊκό (Κάδμιος, Λάιος, Οιδίποδας, κ.λ.π.) συνδέοντα τα σπουδαιότερα αριστουργήματα της δραματικής ποίησης.

Πάρνηθος (Πάρνης ή Οξάς). Βουνό της Αττικής, με ψηλότερη κορυφή την Καραβόλα ή Καραβόλακα. Κατά την αρχαιότητα υπήρχαν και οχυρώσεις κατά διαστήματα ερείπια των οποίων σώζονται ακόμα. Τα φρούρια της Φυλής (Χασιάς), Δεκελείας (Τατοίου), Πάνακτου, Μελαινών και Λειψιδρίου είχαν φρουρές που προστάτευαν την Αττική από επιδρομές.

Πάρνωνος: Βουνό της Πελοποννήσου, προέκταση των Αργολιδοαρκαδικών βουνών. Στην Ανατολική του πλευρά υπάρχει το οροπέδιον της Τσακωνιάς. Είναι ενδιαφέρον το γεγονός ότι η Τσακωνική διάλεκτος, την οποία μιλούν οι κάτοικοι της περιοχής, είναι αρχαιοελληνική. Η Τσακωνιά, στην επαρχία Κυνουρίας, διατηρεί πολιτιστικά στοιχεία που τη συνδέουν καθαρά με την αρχαία Ελλάδα, δείγμα συνεχούς παρουσίας των Ελλήνων στην περιοχή.

Πάρος: Νησί των Κυκλαδών που κατοικήθηκε από τα προϊστορικά χρόνια από υπηκόους του Μήνωα, γι' αυτό λεγόταν και Μινώα ή Μινωίς. Μετά τον Αλκαίον και τους δικούς του, η Πάρος καταλήφθηκε από τους Αρκάδες με επικεφαλής τον Πάρον, γιο του Παρρασίου. Ο Πάρος έδωσε στο νησί και το όνομά του. Αργότερα καταλήφθηκε από τους Ίωνες. Ίδρυσε αρκετές αποικίες (στη Θάσο, στην Προποντίδα, στην Αδριατική). Οι Πάριοι εθεωρούντο δίκαιοι και γι' αυτό τους καλούσαν οι άλλοι ως διαιτητές στις διαφορές τους, όπως έκαναν οι Άνδριοι και οι Χαλκιδείς, όταν εμάχοντο για την Ακανθον (650 π.Χ.).

Από την Πάρο ήσαν ο μεγάλος ποιητής Αρχιλοχος, ο Αγοράκριτος, μαθητής του Φειδία, οι ζωγράφοι Νικάνωρ και Αρκεσίλαος αλλά και ο μεγάλος γλύπτης Σκόπας. Η ιστορία του νησιού είναι πλούσια καθώς και οι περιπέτειές του. Από τη θρησκευτική πλευρά σπουδαίο κέντρο λατρείας ο Χριστιανικός ναός της Εκατονταπυλιανής, που ανηγέρθη τον 4ον αιώνα και έλαβε την τελική του μορφή τον 6ον, επί Ιουστινιανού. Ο Ναός αυτός, ο μεγαλοπρεπέστερος μετά την Αγία Σοφία, λέγεται και Καταπολιανή. Ακόμα λέγεται ότι κτίστηκε από την Αγία Ελένη.

Πάτμος: Νησί του Αιγαίου, στα Δωδεκάνησα. Λέγεται και Πάτινος. Αποτελείται από δύο τμήματα συνδεόμενα με Ισθμό. Το όνομά της από το πάτνη = φάτνη ή από το Μ. Ασιατικό βουνό Πάτμος. Στην Πάτμο εξόριστος, ο μαθητής του Χριστού,

1. Σχιστή οδός, κατά την αρχαιότητα.

— ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

Ιωάννης έγραψε την Αποκάλυψη και ίσως και το Ευαγγέλιο του. Κατά καιρούς υπέστη ταλαιπωρίες κυρίως από τους Πειρατές. Γενέτειρα του φιλικού Ξάνθου πρόσφερε πολλά στους αγώνες του Έθνους αλλά και στα γράμματα με την Πατμιάδα Σχολή. Σημαντική η προσφορά της Μονής του Αγίου Ιωάννου και για τη σπουδαία Βιβλιοθήκη με σπάνια βιβλία. Να σημειωθεί ότι στην Πάτμο ουδέποτε εγκαταστάθηκε Τούρκος ή Δυτικός. Κατοικούσαν σ' αυτήν μόνο Έλληνες.

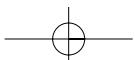
Πατρόκλου: Ο μοναδικός και πιστός φίλος του Αχιλλέα, γιος του Μενοίτιου από τον Οπούντα της Λοκρίδας και εγγονός του Άκτορος και της Αίγινας. Ο Μενοίτιος ήταν αδελφός του παππού του Αχιλλέα, του Αιλακού. Ο Πάτροκλος άθελά του σκότωσε τον Κλυσώνυμον, γιο του Αμφιδάμαντα. Γι' αυτό ο πατέρας του τον έστειλε στον ανιψιό του Πηλέα, στη Φθία, όπου και εκπαιδεύτηκε μαζί με τον Αχιλλέα.

Μετείχε στον Τρωικό πόλεμο, ως σύντροφος και σύμβουλος του Αχιλλέα. Ο Όμηρος αφιερώνει πολλούς στίχους στον Πάτροκλο, που σε κάποια φάση των επιχειρήσεων ανέλαβε να αποκρούσει τους Τρώες, μια και ο Αχιλλέας, οργισμένος κατά του Αγαμέμνονα, που του πήρε τη Βρυσήδα, αρνιόταν πεισματικά να μετέχει στις επιχειρήσεις. Πράγματι ο Πάτροκλος απέκρουσε τους αντιπάλους αλλά εφονεύθη από τον Έκτορα, όταν ο δεύτερος κατάλαβε πως ο επικεφαλής των Μυρμιδόνων δεν ήταν ο ίδιος ο Αχιλλέας, αν και φορούσε τη στολή του. Η οργή του Αχιλλέα για το θάνατο του φίλου του εκδηλώθηκε σε όλη της την ένταση. Πένθησε τον επιστήθιο φίλο του και του απέδωσε μεγάλες τιμές (άθλα επί Πατρόκλω). Προέβη σε θυελλώδεις επιθέσεις κατά των εχθρών και κυρίως προσέβαλε το νεκρό Έκτορα, αφού τον έσυρε με το άρμα του γύρω από τα τείχη της Τροίας.

Πατρών: Η Πάτρα, πρωτεύουσα του Νομού Αχαΐας, είναι η τρίτη πόλη της Ελλάδας μετά την Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη με το μεγαλύτερο λιμάνι της Δυτ. Ελλάδος. Είναι σπουδαίο εκκλησιαστικό, διοικητικό, στρατιωτικό, δικαστικό και εμπορικό κέντρο. Με αξιοθέατα, όπως οι πλατείες της, το Ενετικό κάστρο της, οι μεγάλες εκκλησίες της, όπως ο πολιούχος της Άγ. Ανδρέας, είναι πόλοι έλξης τουριστών, κυρίως από την Ευρώπη, για την οποία αποτελεί είσοδο επικοινωνίας.

Πανάρχαια πόλη κατοικείται διαρκώς από τους Υστερομυκηναϊκούς χρόνους. Όλη η περιοχή ονομαζόταν Αιγιαλός, από τους Αιγιαλείς, τους πρώτους κατοίκους της Ελλάδος, μετά Ιωνία και τέλος Αχαΐα. Η Πάτρα έζησε όλα τα ιστορικά γεγονότα από την κάθιδο των Δωριέων το 1104 π.Χ. ως την κατάκτησή της από τους Τούρκους και την απελευθέρωση απ' αυτούς στις 7-10-1828. Φυσικά έκτοτε ακολούθησε τη μοίρα της Ελλάδας.

Πανσανία: Αρχαίος Έλληνας περιηγητής από τη Μαγνησία της Μ. Ασίας.

Έξησε τον 2ον μ.Χ. αιώνα. Ο Παυσανίας έγραψε ένα σπουδαίο έργο το «Ελλάδος περιήγησις» πολυτιμότατο για τις πληροφορίες που περιέχει. Αυτό σώθηκε σε διάφορους κώδικες και η πρώτη έκδοσή του έγινε το 1516 στη Βενετία από το Μάρκο Μανούσο. Παρά τις επικρίσεις κατά του Παυσανία για αναξιοπιστία λόγω παραλείψεων στο έργο του, σήμερα θεωρείται αξιόπιστος συγγραφέας και οι ανασκαφές των δικαιώνουν. Οποιαδήποτε εργασία σήμερα για την αρχαιότητα δεν μπορεί να αγνοήσει την περήγηση του Παυσανία.

Πελασγού: Ο μυθικός γενάρχης των Πελασγών. Ο Πελασγός ήταν ο πρώτος άνθρωπος και αναδύθηκε από τη γη της Αρκαδίας, η οποία πρωτονομάστηκε Πελασγία. Κατά τον ίδιον μύθον αυτός έζησε πριν να εμφανιστεί η Σελήνη γι' αυτό οι Αρκάδες λέγονταν Προσέληνοι ή Προσεληναίοι. Γιος του Πελασγού και της νύμφης Κυλλήνης ήταν ο Λυκάων, ο πατέρας του Αρκάδα. Ακόμα λεγόταν ότι ο Πελασγός ήταν γιος του Δία και της Νιόβης, αδελφός του Άργου. Βασίλευε στο Άργος, όταν έφτασε εκεί από την Αίγυπτο ο Δαναός.

Πελία: Ο Πελίας ήταν γιος της Τυρούς – κόρης του Σαλμωνέα – και του Ποσειδώνα και αδελφός του Νηλέα. Τα δύο αδέλφια τσακώθηκαν. Ο Πελίας έγινε βασιλιάς της Ιωλκού και ο Νηλέας πήγε στην Πελοπόννησο και έκτισε την Πύλο. Ομομήτριος αδελφός του Πελία ήταν και ο Αίσων, πατέρας του Ιάσονα. Ο Πελίας ήταν η αφορμή να αυτοκτονήσει ο Αίσονας και η σύζυγός του Πολυμήδη. Εφόνευσε τελικά και τον Πρόμαχον, αδελφόν του Ιάσονα, όταν ο τελευταίος βρισκόταν στην εκστρατεία κατά της Κολχίδας για το Χρυσόμαλλο Δέρας. Όταν επέστρεψε ο Ιάσονας με τη Μήδεια εκδικήθηκε τις κακουργίες του Πελία πείθοντας τις κόρες του (Πεισιδίκη, Πελοπία, Ιπποθόη και Άλκηστη) να τον τεμαχίσουν και να φέγγουν τα κομμάτια του σε καντό νερό για να τον ξανακάνουν τάχα νέον.

Πέλλας: Η Πέλλα αρχαία πόλη της Μακεδονίας, που ίκμασε κυρίως μετά τον 5ον π.Χ. αιώνα. Πριν λεγόταν Βούνομος ή Βουνιμιάς. Σ' αυτήν γεννήθηκαν και ο Φίλιππος ο Β' και ο γιος του ο Μεγαλέξανδρος. Από τον 10ον αιώνα μ.Χ. δεν αναφέρεται πουθενά και είναι άγνωστο από ποιόν καταστράφηκε. Οι ανασκαφές, που έγιναν στην Πέλλα τα νεώτερα χρόνια, έφεραν στο φως σπουδαία ευρήματα ενδεικτικά του πλούτου και της δόξας της πρωτεύουσας του Μακεδονικού κράτους.

Πελοποννήσος: Η μεγαλύτερη χερσόνησος της Ελλάδος και η νοτιότερη της Ευρώπης. Κατά τη Μυθολογία η Πελοπόννησος έλαβε το όνομά της από τον Πέλοπα (Πέλοπος + νήσος) τον γιο του Τάνταλου, που έφθασε στην Ήλιδα, διαγωνίστηκε σε αρματοδομία με τον ντόπιο βασιλέα Οινόμαον – κέρδισε και μαζί με τη νίκη

 — ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

έλαβε την κόρη του Οινόμαου, την Ιπποδάμεια, γυναίκα του. Κάτοικοί της οι Πελασγοί, οι Αρκάδες και στη συνέχεια οι Ίωνες και οι Δωριείς. Ισχυρό κράτος της Πελοποννήσου αναδείχτηκε η Σπάρτη, η οποία βρισκόταν διαρκώς σε σύγκρουση με τους Μεσσήνιους και τους Αρκάδες. Κατά τον Πελοποννησιακό πόλεμο, αλλά και σ' όλους τους πολέμους, οι Πελοποννήσιοι εντάσσονταν και σε διαφορετικές συμμαχίες. Ο λαός της υπέφερε ανήκουστα βασανιστήρια – όπως και όλης της Ελλάδος – από τους κατά καιρούς κατακτητές της: Από Ενετούς, Τούρκους, Γερμανούς, Ιταλούς αλλά και παλαιότερα από Νορμανδούς και άλλους επιδρομείς.

Κατά την επανάσταση του 1821 αναδείχτηκε, και λόγω της θέσης της, το προπύργιο του αγώνα με ένδοξες και ηρωικές φάσεις. Ο Γέρος του Μωριά, ο Νικηταράς, ο Πλαπούτας σε συνεργασία και ανταπόκριση με τους Στερεοελλαδίτες και νησιώτες κατάφεραν το μέγα επίτευγμα της απελευθέρωσης της Πατρίδας.

Πέλοπος: Γιος του Ταντάλου και της Διώνης και εγγονός του Δία. Η Διώνη ήταν κόρη του Άτλαντα και ερωμένη του Ποσειδώνα. Από τη σύζυγό του Ιπποδάμεια – την κόρη του Οινόμαου, του βασιλιά της Ήλιδας – απέκτησε πολλά παιδιά. Ατρέα, Θυέστη, Κυνόσουρο, Κορίνθιο, Ίππαλμο, Ίππασον, Κλέονα, Αργείο, Άλκαθρο, Αίλιο, Πιθέα, Τροιζήνα, Νικίππη και Λυσικίδη.

Όταν νίκησε, μετά από αγώνα αρματοδρομίας, τον Οινόμαο, και παντρεύτηκε την Ιπποδάμεια, έγινε αυτός βασιλιάς της Ήλιδας. Μάλιστα λέγεται ότι οι Ολυμπιακοί αγώνες καθιερώθηκαν σε ανάμνηση αυτού του αγώνα Πέλοπα – Οινόμαου.

Με τον Πέλοπα συνδέονται κυρίως τρία θέματα α) Κρεουργία Πέλοπος, β) Αγών Πέλοπος – Οινόμαου και γ) Οι γιοι του Πέλοπα.

Περγάμον: Αρχαία πόλη της Μ. Ασίας στη Μυσία. Κατά την παράδοση η πόλη πρωτοκατοικήθηκε από Αρκάδες με τον Τήλεφον. Το όνομά της έλαβε από τον Πέργαμον, γιο του Νεοπτόλεμου και εγγονό του Τίτλεφου, που έφτασε στην περιοχή με τη μάνα του Ανδρομάχη, νίκησε τους ντόπιους και εγκαταστάθηκε μαζί με τους δικούς του μόνιμα εκεί. Ο Πέργαμος λατρευόταν στην πόλη και αργότερα ως επώνυμος ήρωας και οικιστής.

Αναφέρεται και η εκδοχή του ότι η πόλη κτίσθηκε από τον Ασκληπιό, που ήρθε με αποίκους από την Επίδαυρο. Γεγονός πάντως είναι ότι από τον 7ον π.Χ. η πόλη κατοικιόταν.

Η Πέργαμος απέκτησε δύναμη από την εποχή του Μεγ. Αλέξανδρου και μετά, όταν ο στρατηγός του Λυσίμαχος τη θεώρησε ασφαλές μέρος για τη φύλαξη των θησαυρών του και οχύρωσε τον λόφον της. Ακολούθησαν ο Φιλέταιρος, ο Ευμένης Α', ο Άτταλος Α' κ.ά.

ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ

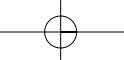
Προστάτις της Περιγάμου ήταν η θεά Αθηνά, η οποία λατρευόταν ως «Πολιάς Αθηνά» και ονομαζόταν Νικηφόρος και Τριτογένεια θεά.

Περδίκκα: Με το όνομα αυτό βασίλεψαν τρεις βασιλείς στη Μακεδονία. Μάλιστα ο Α' ήταν ο ιδρυτής του Μακεδονικού κράτους κατά το 700 π.Χ. φεύγοντας από το Άργος της Πελοποννήσου. Ο πιο επιφανής όμως ήταν ο στρατηγός του Μεγάλου Αλεξάνδρου, που διακρίθηκε σ' όλες τις μάχες, ιδιαίτερα στης Αλικαρνασσού και των Γαυγαμήλων. Εκτιμώντας ο Αλέξανδρος τη γενναιότητα, την αφοσίωση και τη σύνεση, του παρέδωσε το δακτυλίδι του προ του θανάτου του. Έτσι ο Περδίκκας απέβη ρυθμιστής κατά τη βασιλεία του άβουλου Αρριδαίου. Προς τιμήν του Περδίκκα σε κωμόπολη της Εορδαίας έχει δοθεί το όνομά του. Εκεί κάθε χρόνο τελούνται σπουδαίες αθλητικές – πολιτιστικές εκδηλώσεις τα «ΠΕΡΔΙΚΚΕΙΑ», μοναδικά στην Ελληνική Περιφέρεια. Από το 1965 αποτελούν γεγονός για το Νομό Κοζάνης και όχι μόνο. Εμπνευστής τους ο Περικλής Χονδροματίδης.

Στον Περδίκκα ανακαλύφθηκε ο σκελετός ελέφαντα που ο Άρης Πουλιανός και άλλοι υποστηρίζουν ότι έζησε πριν από την Παλαιολιθική εποχή.

Περικλέους: (490-429 π.Χ.) Ο μεγαλύτερος πολιτικός της αρχαίας Αθήνας, γιος του Ξανθίππου και της Αγαρίστης, δισεγγονής του Τυράννου της Σικυώνος Κλεισθένη και ανιψιά του Αθηναίου μεταρρυθμιστή Κλεισθένη. Η Αγαρίστη, κυοφορούσα τον Περικλή ονειρεύτηκε ότι γέννησε λιοντάρι. Η ευγενική καταγωγή του και η οικονομική του άνεση του επέτρεψαν να έχει τους περιφημότερους δασκάλους. Διέπρεψε στην πολιτική και για σαράντα περίπου χρόνια ήταν στο προσκήνιο. Επί της εποχής του δημιουργήθηκε ο χρυσός αιώνας με την Αθήνα κέντρο και παιδευτήριο όλης της Ελλάδος. Τότε δημιουργήθηκαν πλήθος αριστουργημάτων με καλλιτεχνήματα και δημόσια έργα, που δόξασαν τον ίδιο και την πόλη. Η αυστηρή οικονομική του διαχείριση, με υπεύθυνο τον οικονόμο του Ευάγγελον αλλά και η κοινωνική του πολιτική, με παροχές προς τους πολίτες αποσκοπούσε στην ανακούφιση των αποροτέρων τάξεων. Στον «Επιτάφιο» του Περικλή, που περιλαμβάνει στο έργο του ο Θουκυδίδης απεικονίζεται όλη η αγάπη και η φροντίδα για την πόλη του, αλλά και η πολιτική του σκέψη και δράση υπέρ αυτής.

Δεν είναι γνωστή η πρώτη σύγνοις του, με την οποία απέκτησε δύο παιδιά τον Ξάνθιππον και τον Πάραλον. Η Ασπασία λέγεται ότι διεζεύχθη τον Ιππόνικον – μαζί του είχε αποκτήσει τον Καλλίαν – για να παντρευτεί τον Περικλή, μετά από δεσμό. Με την Ασπασία έζησε αριμονικά ως το τέλος και απόκτησε και μ' αυτή τον Περικλή, έναν από τους στρατηγούς, που καταδικάστηκαν για την μη αναίρεση των νεκρών στις Αργινούσες. Ήταν κι αυτός έντιμος, όπως ο πατέρας του.

— ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

Περσεφόνης: Περσεφόνη ή Κόρη. Θυγατέρα του Δία και της Δήμητρας. Το όνομά της από το λατινικό Proserpo που σημαίνει τη βλάστηση του σπόρου. Αναφέρεται ως τρομερή βασίλισσα του κάτω κόσμου. Στην Αρκαδική λατρεία αναφέρεται ως Δέσποινα, κόρη της Δήμητρας και του Ποσειδώνα. Τα της απαγωγής της από τον Πλούτωνα δεν αναφέρονται από τον Όμηρο αλλά από τον Ησίοδο στη «Θεογονία» του. Στις μυστικές θεωρίες των Ορφικών περιγράφεται ως η Θεότητα που παράγει και καταστρέφει τα πάντα εναλλάξ. Οι Ορφικοί τη θεωρούν επίσης μητέρα του Διόνυσου, του Ιακχου, του Ζαγρέα, κ.α. Ερμηνευτικά συνδέεται με την αναγέννηση της φύσης και το μαρασμό της.

Πεσόντων Αεροπόρων C130: Πρόκειται για το φοβερό αεροπορικό δυστύχημα στις κορυφές του βουνού Όθρους που συνεκλόνισε την Ελληνική κοινή γνώμη και βύθισε στο πένθος τις οικογένειες των παλικαριών, που χάθηκαν άδικα.

Πέτα: Στο χωριό Πέτα του Νομού Άρτας ο Γρίβας και ο Τραγουδάρας συνήψαν νικηφόρα μάχη κατά των Τούρκων και το κατέλαβαν. Μάλιστα ο Τραγουδάρας σκοτώθηκε. Στις 15/7/1821 έγινε πάλι μάχη για την κατοχή του χωριού κατά την οποία οι Γάργος Μπακόλας και Ιωάννης Ραζικότσικας με λίγους άνδρες ενίκησαν τους Τούρκους. Το 1822 πάλι οι Έλληνες νίκησαν στο Πέτα. Στις 4-7-1822 οι Τούρκοι με τον Κιουταχή και τον Ισμαήλ Πλιάσα επετέθησαν κατά Ελλήνων και Φιλελήνων που κρατούσαν το Πέτα και μετά από σοβαρές απώλειες (1000 νεκροί) νίκησαν τους επαναστάτες.

Πετρακογιώργη: (1890-1972) Πρόκειται για τον Κρητικό βιομήχανο και πολιτικό που γεννήθηκε στο Μαργαριτάρι του Ν. Ηρακλείου. Πολέμησε κατά τους Βαλκανικούς πολέμους ως υπαξιωματικός. Αρχηγός της Εθνικής Αντίστασης των ομάδων Ψηλορείτη (1941-1945), Πρόεδρος του Συλλόγου Εθνικής Αντίστασης Κρήτης, (1957-1961) Βουλευτής των φιλελευθέρων (1946-1957).

Πετραλώνων: Μεγάλη συνοικία της Αθήνας αλλά και 3 χωριά στους Νομούς Χαλκιδικής, Ηλείας και Ιωαννίνων. Κοντά στα Πετράλωνα Χαλκιδικής, μέσα σε σπηλιά (Σπήλαιο Πετραλώνων) βρέθηκε κεφαλή ανθρώπου του Νεάντερταλ. Από την εξέτασή του από επιστήμονες, υπό τον Ανθρωπολόγο Άρη Πουλιανό, διαπιστώθηκε ότι πρόκειται για άτομο που πέθανε “σε βαθιά γεράματα” σε ηλικία 35 χρονών. Αποτελεί ενδεικτικό στοιχείο ότι η περιοχή κατοικιόταν πριν από εκατομμύρια χρόνια.

Πετριτσίου: Με το όνομα αυτό φέρονται δύο χωριά ένα στο Νομό Μεσσηνίας

και ένα στο Νομό Σερρών (Νέον Πετρίτσιον).

Πετρουπόλεως: Από τον ομώνυμο και όμορφο Δήμο Πετρούπολης. Ο Δήμος αυτός, είναι νέα πόλη και το όνομά της πήρε από τον κτηματία Πέτρο Γιάνναρη, που πουλούσε οικόπεδα με δόσεις στην περιοχή. Αναγνωρίστηκε ως Δήμος το 1964.

Πηλέως: Ο Πηλέας (Πηλεύς) ήταν γιος του Αιακού και της Ελληνίδας, κόρης του Κενταύρου Χείρονα και αδελφός του Τελαμώνα. Ο πατέρας τους απέκτησε και άλλον γιο τον Φώκον από άλλη γυναίκα, την Νηρηίδα Ψαμμάθη. Επειδή ο Φώκος νικούσε σ' όλους τους αγώνες ο Πηλέας και ο Τελαμώνας τον σκότωσαν και προσπάθησαν να κρύψουν το πτώμα του. Ο Αιακός όμως τους ανακάλυψε και τους εξόρισε.

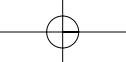
Ο Πηλέας πήγε στη Φθία της Θεσσαλίας, όπου εβασίλευε ο Ευρυτίων. Εκείνος τον εξάγνισε, του έδωσε γυναίκα την κόρη του Αντιγόνη και το ένα τρίτο του βασιλείου του. Στην Θήρα του Καλυδωνίου Κάρου σκότωσε άθελά του και τον πεθερό του. Στην Ιωλκό όπου κατέφυγε τον εξάγνισε ο Άκαστος εκ νέου. Εκεί όμως τον ερωτεύθηκε σφοδρά η Αστυδάμεια, κόρη του Ακάστου, η οποία τον κατηγόρησε για βιασμό, επειδή ο Πηλέας δεν δέχτηκε τις προτάσεις της. Η Αστυδάμεια αυτοκτόνησε αλλά ειδοποίησε ψευδώς τη γυναίκα του Πηλέα, Αντιγόνη ότι ο άντρας της επρόκειτο να παντρευτεί τη Στερόπη, κόρη του Άκαστου.

Ο Άκαστος θεωρών υπαίτιο των κακών τον Πηλέα πήγε μαζί του για κυνήγι στο Πήλιον. Εκεί τον εγκατέλειψε κοιμισμένον χωρίς το σπαθί του – του το έκρυψε – για να τον φάνε τα άγρια θηρία. Τον έσωσε όμως ο παππούς του Κένταυρος Χείρων.

Κατά την παραμονή του στο Πήλιον παντρεύτηκε τη Θέτιδα με την οποία απόκτησε τον Αχιλλέα, την ανατροφή του οποίου ανέλαβε ο προπάτος Χείρων. Στο γάμο Πηλέα – Θέτιδας πρόσφεραν δώρα ο Χείρων δύον (το περίφημο δύον του Αχιλλέα), ο Ποσειδών δύο αθάνατα άλογα τον Ξάνθον και τον Βαλίον και οι άλλοι θεοί άλλα δώρα. Η Έρις, που δεν είχε προσκληθεί στους γάμους, προκάλεσε φοβερά δεινά με το χρυσό μήλο με την επιγραφή «τη Καλλίστη» (στην ωραιοτέρα), που έρριξε στη μέση των προσκεκλημένων.

Πηλίον: Βουνό της Θεσσαλίας στο Νομό Μαγνησίας. Υμνήθηκε ως δασώδης περιοχή – Υλήν – χώρος διαμονής του σοφού Κενταύρου Χείρωνα, που κατά τον Πίνδαρο τρεφόταν με Κρέατα λεόντων. Στο βουνό εφύοντο πολλά ιαματικά βότανα. Κατά τη Μυθολογία οι Γίγαντες ήθελαν να σηκώσουν το Πήλιο να το βάλουν πάνω στην Όσσα και να φτάσουν τον Όλυμπο, την κατοικία των δώδεκα θεών, για να εκθρονίσουν το δωδεκάθεο. Ο Δίας όμως τους κατακεραύνωσε.

Από το Πήλιο προμηθεύτηκε την ξυλεία για τη ναυπήγηση του πλοίου "Αργώ" ο

ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ

ήρωας, αρχηγός της Αργοναυτικής εκστρατείας, Ιάσονας. Κατά την Τουρκοκρατία ήκμασε οικονομικά εξαιτίας της μεταξοπαραγωγής. Στην επανάσταση ξεσηκώθηκαν με καπετάνιους τον Μπασδέκη και Καρατάσον και καθοδηγητήν το διδάσκαλο του γένους Ανθιμο Γαζή. Σήμερα θεωρείται, με τα παραδοσιακά χωριά του και τις δαντελένιες παραλίες του, ένα από τα πιο τουριστικά μέρη της χώρας.

Πηνειό: Όνομα δύο ποταμών. Ο θεσσαλικός Πηνειός – που λέγεται και Σαλαμβριάς – που πηγάζει από την Πίνδο, διέρχεται από τα στενά των Τεμπών μεταξύ Ολύμπου και Όσσας - Κίσσαβου- διαρρέει τη θεσσαλική πεδιάδα και χύνεται στον Θερμαϊκό κόλπο. Ο Ηλειακός Πηνειός στην Πελοπόννησο πηγάζει από τον Ερύμανθο και χύνεται στον Χελωνίτη κόλπο.

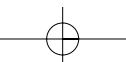
Για το θεσσαλικό Πηνειό λέγεται ότι ήταν γιος του Ωκεανού και της Τηθύος. Από την ένωσή του με την Κρέονσα, κόρη του Ωκεανού, απόκτησε τον Υψέα, Βασιλιά των Λαπιθών και με την Γη την Στήλβην, μάνα του Λαπίθου και του Κενταύρου.

Πηνελόπης: Μια Πηνελόπη ήταν νύμφη των Αρκαδικών βουνών, μητέρα του Τραγοπόδαρου Πάνα, που τον απέκτησε με τον θεόν Ερυμή, που την επισκεπτόταν με τη μορφή κριαριού. Προφανώς ο δρόμος πήρε το όνομά του από την πιστή σύζυγο του Οδυσσέα, την κόρη του Ικαρίου ή Ικαρίωνα και της νύμφης Περίβοιας. Ήταν εξαδέλφη της Ωραίας Ελένης και παντρεύτηκε τον Οδυσσέα μετά από διαγωνισμό των υποψηφίων μνηστήρων, που ήσαν πολλοί. Απέκτησε με τον Οδυσσέα ένα γιο, τον Τηλέμαχο.

Λόγω της πολύχρονης απουσίας του συζύγου της στην εκστρατεία της Τροίας πολλοί μνηστήρες την πίεζαν να παντρευτεί έναν από αυτούς, κατασπαταλώντας παράλληλα την περιουσία του Οδυσσέα. Η Πηνελόπη με διάφορα τεχνάσματα (με τον πέπλο) χρονοτριβούσε παραμένοντας πιστή στον άντρα της. Όταν κάποτε γύρισε ο Οδυσσέας, μαζί με τον ενηλικιωθέντα πλέον γιο του και με τη βοήθεια λίγων πιστών φίλων, αλλά και της Αθηνάς, σκότωσε όλους τους μνηστήρες και ανέλαβε εκ νέου τα βασιλικά του καθήκοντα.

Πιερίας: Η Πιερία είναι αρχαία χώρα της Μακεδονίας, μεταξύ Ολύμπου και Θερμαϊκού κόλπου. Σπουδαία κέντρα της η Πύδνα το Δίον, η Μεθώνη. Τα βουνά της Πιερίας είναι ο τόπος διαμονής των Πιερίδων Μουσών, την λατρεία των οποίων καθιέρωσαν οι Πιέρες, όταν στην αρχαιότητα εγκαταστάθηκαν εκεί. Σήμερα ο Νομός Πιερίας έχει πρωτεύουσα την Κατερίνη.

Πίνδου: Η ελληνική οροσειρά που αρχίζει από τα σύνορα και καταλήγει στο

ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ

Ταίναρο. Κυρίως όμως Πίνδος λέγεται το τμήμα που βρίσκεται μεταξύ του Γράμμου και του Λάκμονα.

Πισιδίας: Περιοχή της Μ. Ασίας, Βόρεια την Παμφυλίας. Διασχίζεται από διακλαδώσεις του Ταύρου και διαρρέεται από τα ποτάμια Κοντοφράκτη και Ευρυμέδοντα. Σχετικά άνυδρη χώρα κατοικόταν από φιλοπόλεμους κατοίκους, οι οποίοι υπεράσπισαν την ανεξαρτησία τους και από τους Πέρσες και τον Μεγ. Αλέξανδρον. Σήμερα υπάγεται στο νομό Ικονίου και κατοικείται από Καραμάνους.

Πλαπούτα: Γορτυνιακή οικογένεια που διακρίθηκε στους αγώνες κατά των Τούρκων. Γενάρχης ο Κόλιας Πλαπούτας γεννημένος σε χωριό της Τριφυλίας το 1730. Το 1750 επειδή σκότωσε έναν Τούρκο, που είχε κακοποιήσει Χριστιανόν, έφυγε και εγκαταστάθηκε στο Παλούμπα. Κατ' αρχήν τέθηκε στην υπηρεσία του πρόκριτου Μαυροειδή Πιτσούνη, έγινε γρήγορα αρχηγός των Παλουμπαίων και κάποις της περιοχής. Ήταν γιγαντόσωμος, γενναίος και με βίαιο χαρακτήρα. Ήταν σε συνεχή πόλεμο με τους Τούρκους, ιδιαίτερα με τους εμπειροπόλεμους Λαλαίους. Οι Πλαπούταί οι κήρυξαν την έναρξη των αγώνων στο Αλώνι του Καλλιντέρη στο Μπέτσι (σημερινό Αγιονέρι). Ο Κόλιας, που λάτρευε και θαύμαζε τον Κολοκοτρώνη, ζήτησε να μεταφερθεί στην Άνω Χρέπα κατά την πολιορκία της Τριπόλεως πράγμα που έγινε με φορείο λόγω της προχωρημένης ηλικίας του. Ήταν το 1821 90 χρόνων. Εκεί έδωσε χρήσιμες συμβουλές στον Αρχιστράτηγο, ο οποίος ανταπέδιδε στον γερο-Καπετάνιο την αγάπη και την εκτίμησή του. Από τα παιδιά του Πλαπούτα ο Γιωργάκης αρχηγός των στρατευμάτων της Λιοδώρας, πέθανε νωρίς στο Πούσι του Λάλα. Την αρχηγεία των επαναστατών της περιοχής ανέλαβε ο Δημητράκης Πλαπούτας, ο οποίος για την τόλμη και τη γενναιότητά του, αναγνωρίζοταν ως ο υπαρχηγός του Κολοκοτρώνη. Μεγάλη η προσφορά του στους αγώνα, που αναγνωρίστηκε με την προαγωγή του σε στρατηγό.

Ο Δημητράκης Πλαπούτας (1786-1864) φυλακίστηκε μαζί με τον Κολοκοτρώνη στο Παλαμήδι, αλλά πήρε χάρη από τον Όθωνα. Ζούσε στο Παλούμπα όπου κι ο Πύργος τους, σήμερα ερειπωμένος αναμένει την αναστήλωσή του. Αντικείμενα του στρατηγού (φουστανέλα, φέρμελη, σπαθί, τουφέκι κλπ.) είχα την τύχη να τα ιδώ στο σπίτι τους στο Παλούμπα το 1964 μαζί με τη συνάδελφό μου Παλουμπιώτισσα Ευθυμία Γκίνη μετά από ευγενική αποδοχή της Χρυσάνθης Πλαπούτα, που ήταν και η κληρονόμος αυτών των σημαντικών κειμηλίων αλλά και της δόξας της γενιάς της.

Ο Κόλιας είχε και δύο άλλα αγόρια, τον Παρασκευά και τον Θανάση, που απέκτησε από Αλβανίδα οικονόμο του. Μετείχαν κι αυτά στους αγώνα υπέρ της ελευθερίας.

Πλαστήρα: Ο Νικόλαος Πλαστήρας (1882-1953) γεννήθηκε στην Καρδίτσα και

 — ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

πέθανε στην Αθήνα. Ήταν στρατιωτικός και πολιτικός. Έλαβε μέρος σ' όλους τους αγώνες του έθνους. Το 1905 Μακεδονομάχος, το 1910 στη Σχολή Υπαξιωματικών, το 1912 Ανθυπολοχαγός. Το 1916 προήχθη και προσχώρησε στο κίνημα της Εθνικής Άμυνας. Διακρίθηκε επίσης στη μάχη του Σκρα, στο Μακεδονικό μέτωπο, ως διοικητής τάγματος. Προήχθη επ' ανδραγαθία σε Ταγματάρχη, Αντισυνταγματάρχη και σε Συνταγματάρχη κατά την εκστρατεία στην Ουκρανία. Ήταν τότε 38 ετών. Εκεί όμως που διακρίθηκε ως, ηγέτης ήταν η Μικρασιατική εκστρατεία. Διοικητής του 5/42 Συντάγματος ευζώνων αποκλήθηκε "Μαύρος Καβαλάρης" κυρίως λόγω της προσωπικής του γενναιότητας.

Αρχηγός της επανάστασης του 1922, με συναρχηγούς τον Στυλιανό Γονατά και τον Αντιπλοίαρχο Φωκά κατάφερε να περιορίσει τις καταστροφικές συνέπειες της μεγάλης ήττας. Η μεγάλη προσφορά του προς την πατρίδα, εκείνες τις τραγικές και οδυνηρές για τον ελληνισμό στιγμές, ήταν η προσπάθεια εξυγίανσης της πολιτικής ζωής της χώρας και η αναδιοργάνωση του στρατού, που διευκόλυνε τις διπλωματικές διαβούλευσεις, που οδήγησαν στην υπογραφή της συνθήκης της Λωζάνης (1923).

Αργότερα ο Πλαστήρας έγινε πρωθυπουργός και αγωνίστηκε, ιδιαίτερα μετά τον εμφύλιο, για να εφαρμοστούν μέτρα ειρήνευσης. Είχα τη μεγάλη τύχη να τον συναντήσω ευθυτενή γέροντα, παρ' ότι ήτο καταβεβλημένος από την αρρώστια που τον βασάνιζε. Πιτσιρικάς εγώ τότε, τον χαιρέτησα στην οδό Σκουφά στο Κολωνάκι λίγους μήνες πριν πεθάνει. Υπήρξε από τους πιο έντιμους πολιτικούς της χώρας μας με βαθύτατη πίστη στις Δημοκρατικές αρχές και στη λαϊκή Κυριαρχία.

Πλάτωνος (427-348 π.Χ.): Γνήσιος πολίτης των Αθηνών ο Πλάτωνας ήταν μεγαλοφυές και δημιουργικό πνεύμα και ο μόνος από τους μαθητές του Σωκράτη που κατανόησε την προσωπικότητα και τη φιλοσοφία του δασκάλου του. Ήταν γιος του Αρίστωνα με καταγωγή από τον ηρωικό βασιλιά Κόρδο και της Περικλιόνης δισέγγονης του Δρωπίδη, που ήσαν με τον νομοθέτη Σόλωνα «οικείοι και σφόδρα φίλοι». Ο Κριτίας και ο Χαρμίδης, εκ των Τριάκοντα, ήσαν συγγενείς του Πλάτωνα. Απογοητεύτηκε από την πολιτεία τους, όπως συνέβη και με το θάνατο του Σωκράτη επί δημοκρατίας, γεγονότα για τα οποία εξέφρασε την πικρίαν του.

Ο Πλάτων κατέφυγε αρχικά στα Μέγαρα και αργότερα στις Συρακούσες και έζησε πολλές περιπέτειες και ταλαιπωρίες. Τα έργα του, κυρίως διάλογοι, στα πλαίσια των οποίων κεντρικό πρόσωπο είναι ο Σωκράτης, αποτέλεσαν και αποτελούν τη βάση κάθε πνευματικής αναζήτησης. Υπήρξε μεταξύ των κορυφαίων πνευματικών προσωπικοτήτων η δε Ακαδημία του, η Σχολή του, κοντά στον Κολωνό, για αιώνες αποτελούσε τον φωτοδότη φάρο για όλο τον τότε γνωστό κόσμο.

Πλήθωνος: Πνευματική και θρησκευτική προσωπικότητα. Άγνωστον πότε

γεννήθηκε. Αναφέρεται όμως από τον Σπυρίδωνα Λάμπρου ότι πέθανε στη Σπάρτη στις 26-7-1452 σε ηλικία 100 ετών. Νεοπλατωνικός φιλόσοφος προσπάθησε να καταστεί οικείος ο Πλάτωνας και να εφαρμόσει τις ιδέες του. Ένα διάστημα έμεινε στην Αδριανούπολη κοντά σ' έναν εβραίο, τον Ελισαίο, γεγονός για το οποίο τον κατηγόρησε ο Γεννάδιος. Τελικά έφτασε στο Μυστρά (ίσως το 1427) όπου οι Δεσπότες του πρόσφεραν κτήματα και το κάστρο του Φαναρίου. Υπήρξε μια από τις πιο φωτεινές διάνοιες. Ιδιότυπος θεολόγος, φιλόσοφος, πολιτικός και λόγιος ο Γεώργιος Γεμιστός Πλήθων.

Πλουτάρχον: (50-125 μ.Χ.). Ιστορικός, βιογράφος και ηθικοφιλόσοφος, «οφθαλμός πάσης σοφίας». Δεν παρήγαγε πρωτότυπο έργο. Είναι όμως ανεκτίμητη η προσφορά του για τη συστηματική κατάταξη της προηγηθείσας πνευματικής παραγωγής.

Ο Πλούταρχος γεννήθηκε στη Χαιρώνεια της Βοιωτίας. Ότι γνωρίζουμε γι' αυτόν προέρχεται από δικές του πληροφορίες. Κατά περίεργο τρόπο δεν βιογράφησε κανείς το Βιογράφο τόσων προσωπικοτήτων. Μιλάει με πολύ σεβασμό για τον παππού του Λαμπρία, που τον ανάθρεψε και για τον προπάππο του Νίκαρχον. Πατέρας του πιθανόν να ήταν ο Αυτόβουλος.

'Ηταν γιος εύπορης οικογένειας και η μόρφωσή του ήταν ανάλογη. Μετά τις σπουδές του στην Αθήνα ανάλαβε τιμητικά αξιώματα. Έγινε τελετάρχης – το αξίωμα αυτό είχε αναλάβει και ο Επαμεινώνδας, επώνυμος Άρχων, και Βοιωτάρχης. Είχε και ιερατικά αξιώματα. Ήταν «Ανώτατος Ιερεύς και Επόπτης, του Μαντείου των Δελφών. Αγωνοθέτης στην Πυλαία των Δελφών. Επραγματοποίησε και πολλά ταξίδια, κυρίως ως διπλωματικός εκπρόσωπος της πατρίδας του.

Οι «παράλληλοι βίοι» και τα «Ηθικά» του είναι σπουδαία έργα: μέχρι και σήμερα διδάσκονται στα Σχολεία.

Πλούτωνος: Γιος του Κρόνου και της Ρέας, Θεός του Κάτω Κόσμου. Λεγόταν και Αϊδής, Αϊδης, Αϊδωνός, Πλούτεύς. Σύζυγος της Περσεφόνης ή Κόροης, της θυγατέρας της Δήμητρας, την οποία απήγαγε. Πήρε το βασίλειο των Σκιών, ενώ τα άλλα αδέλφια του ο Δίας και ο Ποσειδώνας πήραν τον Ουρανό και τη γη ο πρώτος και τη θάλασσα ο δευτέρος. Ήταν σκληρός και αδυσώπητος ο Άδης και ουδέποτε επέτρεψε σε οποιονδήποτε να το σκάσει από το βασίλειό του. Μάλιστα την πύλη του φύλαγε ένα ακούμητο τέρας, ο σκύλος Κέρβερος.

Πόγραδετς: Πόλη της Βορείου Ηπείρου, στη νότια όχθη της Οχρίδος λίμνης. Στον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο καταλήφθηκε από τους Γάλλους υπό τον Σαράΐγ. Κατά το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο καταλήφθηκε από το Γ' Σώμα του Ελληνικού Στρατού μετά

ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ

από σκληρές μάχες. Σήμερα κατέχεται από την Αλβανία.

Πολέμη Ιωάννη (1862-1924): Δραματικός και λυρικός ποιητής από την Αθήνα. Μαζί με το Δροσίνη, τον Παλαμά και τον Καμπά αποτέλεσαν την τετράδα των δημοτικιστών. Με σπουδές στη Νομική Αθηνών, αλλά και μεταπτυχιακά στην αισθητική στο Παρίσι, είχε ευρεία μόρφωση. Υπήρξε ο ιδρυτής και πρώτος πρόεδρος της Εταιρείας Ελλήνων Συγγραφέων.

Πολύβιον (202-120 π.χ.): Από τους πιο σπουδαίους αρχαίους ιστορικούς. Γεννήθηκε στη Μεγαλόπολη της Αρκαδίας και ήταν γιος του Λυκόρτα, διακεκριμένου πολιτικού της Αχαϊκής Συμπολιτείας. Φίλος του στρατηγού Φιλοποίμενα, ασχολήθηκε με τα κοινά και έγινε Ίππαρχος, το δεύτερο στην ιεραρχία αξιώμα της Αχαϊκής Συμπολιτείας. Το 167 π.χ. εστάλη στην Ιταλία ως όμηρος, μεταξύ των 1000 αχαιών πολιτών, μετά από πρόταση του Καλλικράτη. Εκεί έγινε δάσκαλος των παιδιών του Αιμιλίου Παύλου στη Ρώμη. Ο Σκιτίων, ο μαθητής του, συνεδέθη με θερμότατη φιλία με τον Πολύβιον. Ο Πολύβιος έλαβε γνώση στη Ρώμη δημοσίων εγγράφων, σημαντικά βιοθήματα για το έργο του. Παρακολούθησε όλα τα γεγονότα της εποχής του, ακόμα και την καταστροφή της Καρχηδόνας. Η ιστορία του Πολύβιου αποτελεί σπουδαία πηγή άντλησης πληροφοριών για την εποχή του.

Πολυγύρου: Κωμόπολη και Πρωτεύουσα του Ν. Χαλκιδικής στους πρόποδες του Βουνού Χολομόντα. Το όνομά του αναφέρεται για πρώτη φορά σε Χρυσόβουλο του Νικηφόρου Γ' Βοτανειάτη (1078-1081). Σημαντική ήταν η συμβολή της πόλης στην ελληνική επανάσταση. Πρωταγωνιστής στην περιοχή ο Εμμιανούηλ Παπάς. Όμως οι τούρκοι, που επεκράτησαν, την παρέδωσαν στις φλόγες στις 14-11-1821.

Στο 1854 επαναστάτησαν πάλι υπό τον Τσάμην Καρατάσον και πάλι θυσιάστηκαν πολλοί στο χείμαρρο Καρδόλακα, ενώ στη θέση Λειβάδι, στη θέση του σημερινού πάρκου του Γυμνασίου, αποκεφαλίσθηκαν πάνω σε βράχο 26 πρόκριτοι. Αγωνίσθηκαν και το 1878, μάταια όμως. Το 1904 εντάχθηκαν στα σώματα του Παύλου Μελά και μετείχαν στον Μακεδονικό αγώνα.

Πολυδεύκους: Ο Πολυδεύκης ήταν γιος του Δία και της Λήδας της Βασιλισσας της Σπάρτης. Ένας από τους Διόσκουρους (ο άλλος ήταν ο Κάστορας) που έλαβαν μέρος και στην Αργοναυτική εκστρατεία. Αδέλφια της Ωραίας Ελένης. Κατά τη Μυθολογία ο Δίας, που δεν άφηνε απειραχτη όποια γυναίκα του άρεσε, έβαλε στο μάτι τη Λήδα η οποία όμως δεν δεχόταν τις προτάσεις του. Έτσι μεταμορφώθηκε σε κύκνο καταδιωκόμενο από αετόν. Αυτό συνέβη κάποια ημέρα που μετά από

μπουγάδα έκανε το μπάνιο της η Λήδα στον Ευρώτα. Όταν την πλησίασε ο κύκνος τον πήρε στην αγκαλιά της για να τον προστατεύσει από τον αετό. Μετά από εννέα μήνες γέννησε τους Διόσκουρους και την Ελένη. Για την ομορφιά και την αξιοσύνη των παιδιών αυτών καμάρωνε και ο Τυνδάρεω, βασιλιάς της Σπάρτης και σύζυγος της Λήδας.

Πολυκλείτον: Διάσημος γλύπτης και Χαλκοπλάστης, ένας από τους τρεις μεγάλους του 5ου π.Χ. αιώνα (Φειδίας, Μύρων, Πολύκλειτος). Ήταν από το Άργος και γιος του γλύπτη Πατροκλέα και μαθητής του Αγελάδα, μεγάλου Αργείου γλύπτη. Έργα του «Δορυφόρος», «Διαδούμενος», «Ήρα», «Αμαζών». Φιλοτέχνησε όμως και άλλων θεών, αθλητών και ηρώων αγάλματα.

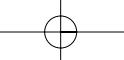
Πολυτέκνων: Προς τιμήν των οικογενειών με πολλά παιδιά (πάνω από 4 μέχρι πρόσφατα και στο εξής από 3 και πάνω). Οι πολύτεκνοι θεωρητικά έχουν και από το Σύνταγμα κάποια προνόμια τα οποία όμως στην πράξη μερικές φορές καταστρατηγούνται.

Πολυτεχνείον: Ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα θετικών και εφαρμοσμένων επιστημών. Τα πρώτα Πολυτεχνεία ιδρύθηκαν στη Γερμανία τον 18ον αιώνα (1745 στην πόλη Βρουνοβίκη).

Στην Ελλάδα το πρώτο Σχολείο τεχνιτών (μαϊστόρων) λειτούργησε το 1837 παρότι ο Θείρος είχε κάνει εισήγηση από το 1833. Το 1843 και μετά την ψήφιση του Συντάγματος το Σχολείον διεμορφώθη σε "καθημερινόν". Το 1863 η φοίτηση έγινε τριετής και δίνονταν διπλώματα. Αποφασιστικής σημασίας ήσαν οι δωρεές των Ηπειρωτών Νικ. Στουρνάρα, Μιχ. Τοσίτσα και Γεωργίου Αβέρωφ, που επέτρεψαν να οικοδομηθεί το κτίριο της οδού Πατησίων με σχέδια του Λύσανδρου Καυτατζόγλου. Το Πολυτεχνείο από τότε ονομάστηκε Εθνικό Μετσόβειο Πολυτεχνείο (Ε.Μ.Π.).

Το Πολυτεχνείο συνδέεται και με την κορυφαία αντίσταση φοιτητών και λαού κατά της Χούντας των Συνταγματαρχών (1967-1974). Το Νοέμβριο του 1973 κλείσθηκαν στο ίδρυμα νεολαίοι (και όχι μόνο) με το σύνθημα Ψωμί- Παιδεία Ελευθερία. Στις 17/11 ημέρα Παρασκευή, τη νύχτα, με τάνκς και στρατό κατελήφθη το Πολυτεχνείο που αποτελεί έκτοτε σύμβολο ελευθερίας, αξιοπρέπειας, και δημοκρατίας.

Πολυφήμου: Ο Κύκλωπας Πολύφημος, τερατόμορφος και θηριώδης, τυφλώθηκε από τον Οδυσσέα. Γιος του Ποσειδώνα και της νύμφης Θοώστης ήταν πατέρας ή αδελφός των άλλων Κυκλώπων. Είχε μόνο ένα μάτι στο μέσον του κούτελου

— ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

(μετώπου). Οποιοσδήποτε οδοιπόρος ξέπεφτε στο νησί του τον έπιανε, τον μετέφερε στη σπηλιά του και τον έτρωγε. Αυτό επεχείρησε να κάνει και στον Οδυσσέα και τους συντρόφους του όταν ο ήρωας βρέθηκε στη σπηλιά του Κύκλωπα. Μάλιστα έφαγε τέσσερις συντρόφους του Οδυσσέα. Ο Πολυμήχανος όμως βασιλιάς της Ιθάκης, όχι μόνο κατάφερε να τον τυφλώσει, αλλά και να ξεφύγει με τους φίλους του κρεμασμένοι κάτω από την κοιλιά των προβάτων του Πολύφημου.

Ποντιοκρητών: Προς τιμήν νέων κατοίκων που εγκαταστάθηκαν στο Δήμο μας.

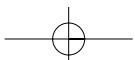
Πορφύρα Λάμπρου: (1879-1932) Φιλολογικό ψευδώνυμο του λυρικού ποιητή Δημήτρη Σύψωμου από την Χίο. Φοίτησε στη Νομική Αθηνών χωρίς να την τελειώσει. Εταξίδεψε σε Ιταλία, Γαλλία, Αγγλία και έμαθε Γαλλικά και Αγγλικά. Το 1920 τιμήθηκε με το Αριστείο Γραμμάτων. Ποιήματά του μεταφράσθηκαν στη Γαλλική, Αγγλική και Γερμανική και περιλήφθηκαν σε Ανθολογίες. Είναι μεταξύ των καλυτέρων νεοελλήνων ποιητών. Οι στίχοι του αναδίδουν ειλικρίνεια και αγνότητα με μίαν αδιόρατον μελαγχολίαν.

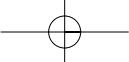
Πορφυρογέννητον: Έτσι ονομαζόταν κάθε παιδί Βυζαντινού Αυτοκράτορα, που γεννιούταν κατά τη διάρκεια που ο πατέρας ήταν στο θρόνο, εξαιτίας της Πορφύρας, του επίσημου ενδύματος, που μόνο ο αυτοκράτορας είχε το δικαίωμα να φορά. Ωστόσο, παρότι 23 αυτοκράτορες ήσαν Πορφυρογέννητοι, μόνο ο Κωνσταντίνος ο Ζ' (912-959) διατήρησε αυτή την προσωνυμία.

Ποσειδώνος: Ο θεός της Θάλασσας, άντρας της Γης (Γαίας) γιος του Κρόνου και της Ρέας και αδελφός του Δία, του Άδη, της Εστίας, της Ήρας και της Δήμητρας. Όταν ταξίδευε με το άρμα του στους απέραντους δρόμους του υγρού στοιχείου η θάλασσα ημέρευε και οι διάφορες θαλάσσιες θεότητες- Νηρηΐδες, Τρίτωνες τον συνόδευαν με παιχνίδια. Όταν όμως αγρίευε προκαλούσε με την τρίαινά του φοβερές τρικυμίες.

Ο Ποσειδώνας μισούσε τους Τρώες γιατί, ενώ βοήθησε τον Λαομέδοντα να κτίσει τα τείχη της πόλης, ο Τρώας Βασιλιάς δεν τον πλήρωσε. Γι' αυτό ο θεός έστειλε θαλάσσιο τέρας και τον έπνιξε μαζί με τα παιδιά του. Αδυσώπητο μίσος έτρεφε και κατά του Οδυσσέα, τον οποίον κατεδίωξε αμειλικτα, επειδή ο ήρωας ετύφλωσε τον γιο του τον Πολύφημο.

Πραμάντων: Κωμόπολη του Ν. Ιωαννίνων που αποδόθηκε στην Ελλάδα το 1881 με τη συνθήκη του Βερολίνου. Ο παραρρέων ποταμός Άραχθος ήταν το σύνορο με την Τουρκία ως το 1912. Είναι γραφικό χωριό όπως και τα άλλα χωριά των

ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ

Τζουμέρκων.

Πρεβέζης: Πόλη της Ηπείρου, πρωτεύουσα του Ν. Πρεβέζης, Γραφική πόλη, κοντά στην αρχαία Νικόπολη και απέναντι από το ακρωτήριο Άκτιον. Είναι νεώτερη σχετικά πόλη, που ιδρύθηκε και αναπτύχθηκε μετά την ερήμωση της Νικοπόλεως. Έχει Ενετικό φρούριο και παλαιότερα ήταν αξιόλογο εμπορικό κέντρο. Στη θέση της, στην αρχαιότητα, υπήρχε η πόλη Βερενικία ή Βερενίκη, ιδρυμένη το 290 π.Χ. από το σπουδαίο Ηπειρώτη βασιλιά Πύρρο προς τιμήν της πεθεράς του Βερενίκης, συζύγου του βασιλιά της Αιγύπτου Πτολεμαίου του Λάγου. Υπετάγη στους Τούρκους και ανήκε στο Πασαλίκι του Αλή Πασά. Στις 12-10-1912 απελευθερώθηκε από τον ελληνικό στρατό.

Πρεσπών: Με τό όνομα αυτό υπάρχουν δυο λίμνες η μικρή και η Μεγάλη Πρέσπα, στο τριεθνές σύνορο Ελλάδας, Αλβανίας, Γιουγκοσλαβίας. Η μικρή Πρέσπα ανήκει εξολοκλήρου στην Ελλάδα, ενώ η μεγάλη και στις τρεις χώρες. Πρόκειται για μια περιοχή εκπάγλου ωραιότητας. Στο νησάκι Άγιος Αχίλλειος, με τους ελάχιστους σήμερα κατοίκους, υπάρχουν Βυζαντινά μνημεία, όπως σ' όλη την περιοχή.

Μάλιστα ο Άγιος Αχίλλειος για μικρό χρονικό διάστημα είχε γίνει πρωτεύουσα του κράτους, που είχε ιδρύσει ο Τσάρος των Βουλγάρων Συμεών.

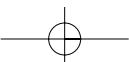
Σήμερα η περιοχή με τα όμορφα παραλίμνια χωριά φημίζεται για τα θαυμάσια φασόλια Πρεσπών και για τα γριβάδια (κυρδίνους) αλλά και άλλα ψάρια που επιχωριάζουν στις λίμνες. Υπάρχουν ακόμα και πολλά είδη πουλιών. Θεωρούνται οι Πρέσπες ένας από τους πιο σημαντικούς υδροβιότοπους της Ευρώπης.

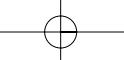
Πριάμον: Ο σπουδαίος αλλά και τραγικός βασιλιάς της Τροίας, γιος του Λαομέδοντα και της Στρυμούς, κόρης του Σκαμάνδρου. Ο Ηρακλής σκότωσε τα μεγαλύτερα αδέλφια του για να εκδικηθεί τον πατέρα τους, που δεν του έδωσε τη συμφωνημένη αμοιβή για τη σωτηρία της κόρης του Ησιόνης.

Αρχικά είχε παντρευτεί την κόρη του Μέροπα Αρίσβη και απέκτησε μαζί της τον περίφημο ονειροκρήτην Αίσακον. Μετά παντρεύτηκε την Εκάβη, την κόρη του Δείμαντα με την οποία απέκτησε 19 παιδιά. Τον Έκτορα, τον Πάρι, τον Έλενον, τον Πολύδωρα, την Πολυξένη, την Κασσάνδρα κ.α.

Πριγκίπων: Ο Πρίγκιπας- πριγκίπισσα- είναι τίτλος ευγενείας, που δίδεται στα παιδιά των βασιλιάδων και των ηγεμόνων.

Από τους Τούρκους είχε δοθεί ο τίτλος αυτός σε φαναριώτες που τοποθετούνταν ηγεμόνες στις Παραδουνάβιες χώρες (Πριγκιψ Μαυροκορδάτος, Υψηλάντης,

— ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

Καρατζάς κλπ). Τον τίτλο έφεραν κατά των Μεσαίωνα οι ηγεμόνες περιοχών –πριγκιπάτων – το πριγκιπάτο της Ηπείρους κ.λ.π.

Προδρόμον Ιωάννη: Ο Ιωάννης ο Πρόδρομος, ο και βαπτιστής καλούμενος, ήταν ο προάγγελος της έλευσης του Σωτήρος Χριστού.

Πρόκειται για μια ασκητική μορφή, ίσως τη συμπαθέστερη μορφή Αγίου στον Ορθόδοξο κόσμο. Αυτός εβάπτισε τον Χριστόν στον Ιορδάνη ποταμό, όπου και το Άγιο πνεύμα σε μορφή περιστεράς «εβεβαίου του λόγου το ασφαλές». Ο Ιωάννης, λόγω της αυστηρής κριτικής του στον Βασιλιά Ηρώδη και τη γυναίκα του, φυλακίστηκε και με απαίτηση της Ηρωδιάδας αποκεφαλίστηκε.

Προκοπίου: Το όνομα Προκόπιος έφεραν πάνω από 10 προσωπικότητες (όσιοι, μάρτυρες, ιεράρχες κλπ). Προφανώς στο δρόμο μας δόθηκε το όνομα αυτό προς τιμήν του Βυζαντινού Ιστορικού από την Καισάρεια, που γεννήθηκε στο τέλος του 5ου αιώνα και πέθανε το 562 μ.Χ. Σύμβουλος του στρατηγού Βελισσαρίου. Στην ιστορία του εξιστορεί τους πολέμους του Ιουστινιανού κατά των Περσών, των Βανδάλων και των Γότθων.

Προποντίδος: (Και θάλασσα του Μαρμαρά) Μεριμέρ Ντενεζή Τούρκικα. Κλειστή θάλασσα μεταξύ Ευξείνου Πόντου και Αιγαίου. Δύο πραγματικά μεγάλοι θαλάσσιοι ποταμοί – ο Ελλήσποντος κι ο Βόσπορος- τη συνδέουν με τις θάλασσες.

Προφήτη Ήλια: Μέγας Προφήτης του Ισραήλ. Εβραϊκά: Ελιάου= ο θεός μου) Έδρασε κυρίως επί βασιλείας Αχαΐας και Οχοζίου (873-853 π.Χ.) κατέστη θρυλικός για τα θαύματά του. Καταδιωκόταν από το βασιλιά και κρυβόταν σε διάφορα μέρη. Ο Μωάμεθ καταδίωκε τον Ήλιαν. Στον κάμπο τον έφτανε. Στα βουνά όμως ήταν ασφαλής. Γι' αυτό επεκράτησε η λατρεία του να γίνεται στις βουνοκορφές. Άλλη παράδοση αναφέρει ότι ήταν ναύτης. Τόσο πολύ βαρέθηκε τη ναυτική ζωή ώστε ανέβηκε στα βουνά που δεν γνώριζαν τίποτα από θάλασσα. Ο Ν. Πολίτης τον συνδέει με τον Δία. άλλοι τον συνδέουν με τον Απόλλωνα – Ήλιο.

Πρωταγόρας: (480-411 π.Χ) Φιλόσοφος από τα Αβδηρα, φίλος του Περικλή και νομοθέτης των Θουρίων (444 π.Χ.). Σύγχρονός του «Πάντων χρημάτων μέτρον ο άνθρωπος, των μεν όντων ως έστι, των δε ουκ όντων ως ουκ έστιν» (Ο άνθρωπος είναι μέτρον όλων των πραγμάτων, εκείνων που υπάρχουν ότι υπάρχουν κι εκείνων που δεν υπάρχουν ότι δεν υπάρχουν). Εισήγαγε δηλαδή τον σχετικισμόν. Στο σύγχρονό του «Περί θεών» λέγει ότι δεν γνωρίζει τίποτα για τους θεούς, ούτε ότι υπάρχουν ούτε ότι δεν υπάρχουν, ούτε ποια μορφή ή δύναμη έχουν. Ο Πρωταγόρας,

ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ

ως δάσκαλος της Σοφιστικής, έπαιρνε από τους μαθητές του εκατό μνας. Είναι από τους πρώτους φιλοσόφους της διδασκαλίας.

Τόνιζε ότι η γνώση θέλει ιδιοφυία και άσκηση για να αποκτηθεί. Και για τη δικαιοσύνη «φέρνει την τάξη στις πόλεις μας και δημιουργεί ένα δεσμό φιλίας και ενότητας».

Πρωτεσιλάου: Θεσσαλός ήρωας της κατά του Ίλιου (Τροίας) εκστρατείας. Ήταν αρχιγός των Θεσσαλών. Τολμηρός και γενναίος αγνόησε χρησιμόν κατά τον οποίον, ο πρώτος που θα αποβιβάζόταν στη Μ. Ασία θα πέθαινε. Ο Πρωτεσιλαος πράγματι φονεύτηκε από τον Έκτορα αμέσως όταν πάτησε το πόδι του στη Μ. Ασιατική Παραλία. (Ιλιάδα Β=695, Ν'=681, Ο-705). Του εστήθη μνημείο και καθιερώθηκαν αγώνες. Ο Μέγας Αλέξανδρος μαζί με τον Ηφαιστίωνα πρόσφεραν θυσίες προς τιμήν του ήρωα, όταν εξεστράτευσαν κατά των Περσών.

Πρωτοπαπαδάκη: (Πέτρος, 1860-1922) Ήταν από την Απείρανθον της Νάξου. Με σπουδές στο Παρίσι (1879-1887) αναδείχθηκε ο καλύτερος μηχανικός της χώρας. Δίδαξε στη Σχολή Ευελπίδων και Ναυτικών Δοκίμων και εξελέγη καθηγητής του Πολυτεχνείου. Το 1890 ανέλαβε Δ/ντής του έργου της διάνοιξης της διώρυγας της Κορίνθου. Το 1902 κατέβηκε στην πολιτική και εξελέγη βουλευτής ΠαροΝάξιας. Στην Κυβέρνηση Γουύναρη (26-3-1921) ο Πρωτοπαπαδάκης ανέλαβε το Υπουργείο Οικονομικών και προσωρινά το Υπουργείο Επισιτισμού. Η επανάσταση του 1922 (Πλαστήρας, Γονατάς, Φωκάς) συγκρότησε ανακριτική επιτροπή που παρέπεμψε στο Στρατοδικείο τον Γουύναρη, Στράτο, Θεοτόκη, Μπαλτατζή, Στρατηγό, Γούδα και Χατζηανέστη (η δίκη των εξ) καταδικάστηκε και εκτελέστηκε στις 15-11-1922 μαζί με τους κριθέντες ενόχους.

Ο Πρωτοπαπαδάκης καταδικάστηκε και εκτελέστηκε άδικα σύμφωνα και με την άποψη του Ελευθέριου Βενιζέλου (ομιλία του στη Βουλή, 31 Μαρτίου 1932).

Πύλον: Αρχαία πόλη της Μεσσηνίας, έδρα του Νηλέα και μετά του σοφού και γλυκομήλητου Νέστορα, που έλαβε μέρος και στην εκστρατεία κατά της Τροίας. Την πόλη ίδρυσε ο Πύλος, γιος του Μεγαρέα Κλήσωνα. Ο Νηλέας μαζί με Πελασγούς, που έφερε από την Αρκαδία, εξεδίωξε τους Λέλεγες και τον Πύλον. Η Πύλος από τότε, και ιδιαίτερα επί Νέστορα, ήκμασε μέχρι την κάθοδο των Δωριέων, οπότε έπαυσε να κατοικείται. Που βρισκόταν αγνοούσαν ακόμα και κατά την κλασική αρχαιότητα.

Μετά από πολλές έρευνες εντοπίστηκαν στον Άνω Εγκλιανό το 1938 από τον Καρλ Μπλένγκεν Μυκηναϊκά ευρήματα και κτίσματα μεγαλύτερα από εκείνα των Μυκηνών και της Τίρυνθας.

 — ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

Στα νεότερα χρόνια η Πύλος, που ονομαζόταν και Ναυαρίνο, έγινε μάρτυρας μιας συγκλονιστικής Ναυμαχίας που οδήγησε στην ανεξαρτησία της Ελλάδας (8-10-1827).

Πύργος: Πρωτεύουσα του Ν. Ηλείας με επίνειον το Κατάκωλον. Η πόλη είναι κτισμένη στη θέση του σπουδαίου συνοικισμού της Πίσας, του αρχαίου Δυσποντίου. Είναι σχετικά νέα πόλη. Ιδρύθηκε στις αρχές του 16ου μ.Χ. αιώνα. Κάποιος Τσερνατάς, που βρήκε πολλά χρυσά νομίσματα, έκτισε με άδεια του Σουλτάνου Σελίμ του Α' (1467-1520) πύργον, οχυρό δηλαδή οικοδόμημα στη θέση της σημερινής πλατείας του Επαρχείου.

Στις 29-3-1821 άρχισαν τον αγώνα κατά των κατακτητών με αρχηγούς τους Βιλαέτη, Μοσχούλα, Μητσόπουλο και Παπασταθόπουλο. Οι Τούρκοι κατέφυγαν στο κάστρο του Χλουμούτσιου όπου πολιορκήθηκαν από τους επαναστάτες. Στις 9-4-1825 ο Ιμπραήμ την κατέκαυσε. Στο Β' Παγκόσμιο πόλεμο και στον εμφύλιο ο Πύργος υπέστη πολλές ταλαιπωρίες.

Πωγωνάτον Κωνσταντίνου: Αυτοκράτορας του Βυζαντίου (668-685). Ένας από τους ικανότερους αυτοκράτορες του Βυζαντίου. Ο πατέρας του Κώνστας δολοφονήθηκε στις Συρακούσες. Τον διαδέχθηκε στο θρόνο ο Κωνσταντίνος αλλά ο στρατός της Ιταλίας ανακήρυξε αυτοκράτορα κάποιον Μιζίζιον. Ο Κων/νος πήγε στη Σικελία, κατέβαλε τους στασιαστές και επέστρεψε στην Πόλη. Επειδή είχε φύγει αγένειος και γύρισε με γένι (πώγωνα) απεκλήθη Πωγωνάτος.

Εξουδετέρωσε τους αδελφούς του Ηράκλειον και Τιβέριον, που διεκδικούσαν συμβασιλεία, κατανίκησε τους Άραβες του Μωαβία. Νέες επιδρομές Σλάβων αλλά και Βουλγάρων χρειάστηκε να αντιμετωπιστούν. Λόγω ασθένειάς του και κόπωσης του στρατού από τους συνεχείς πολέμους, δεν εξουδετέρωσε τους Βουλγάρους παρότι κατάλαβε τον κίνδυνο. Αναγκάστηκε να συνάψει ειρήνη. Έτσι ιδρύθηκε για πρώτη φορά Βουλγαρικό κράτος, που περιελάμβανε την περιοχή μεταξύ Δούναβη και Αίμουν. Μετά την ειρήνη αναδιοργάνωσε το κράτος το οποίο άφησε ισχυρότατον στους διαδόχους του. Επί βασιλείας του συνήλθε και η ΣΤ' Οικουμενική Σύνοδος.

Πωγωνίου: Μια από τις τέσσερις επαρχίες του Νομού Ιωαννίνων με πρωτεύουσα το Δελβινάκι. Εκτείνεται στους πρόποδες του Νεμέρτσικα (Μερόπη). Βούνα της επίσης είναι το Μπόζοβον και η Ρονίτσα. Ποτάμια της ο Θύαμις (Καλαμάς) και ο Γοργιός. Λίμνη η Νεζερός (Ζαραβίνα) με κέφαλους και πέστροφες. Στην επαρχία Πωγωνίου υπάγονται 31 κοινότητες.

Ραγκαβή: Επιφανής φαναριώτικη οικογένεια με καταγωγή από τον Βυζαντινό

ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ

αυτοκράτορα Μιχαήλ Α' Ραγκαβέ (811-813). Επιφανέστερος ο Αλέξανδρος Ρίζος – Ραγκαβής (1809-1892) γεννημένος στην Κωνσταντινούπολη με σπουδές στο Βουκουρέστι (με δάσκαλο τον Γεννάδιο) στην Οδησσό και στο Μόναχο. Το 1829 ήλθε στην Ελλάδα και κατατάχθηκε στο πυροβολικό. Διετέλεσε τμηματάρχης του Υπουργείου Παιδείας, Υπουργός, Πρεσβευτής, Καθηγητής αρχαιολογίας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Πρωτοστάτησε στην ίδρυση του Ζαππείου, του Αστεροσκοπείου και της Ακαδημίας Αθηνών. Το 1887 αποσύρθηκε από τα δημόσια πράγματα και ασχολήθηκε με τις μελέτες του και τη συγγραφή.

Ραδιοφωνίας: Η ραδιοφωνία εμφανίστηκε στα τέλη του Α' Παγκ. Πολέμου. Διαδόθηκε στη διάρκεια του μεσοπολέμου σ' όλον τον κόσμον. Αποτέλεσε και αποτελεί το κύριο μέσον προπαγάνδας και μαζί με την τηλεόραση – σήμερα – επηρεάζουν και διαμορφώνουν την κοινή γνώμη. Στο δήμο μας υπάρχει περιοχή ραδιοφωνίας, όπου, μέχρι πρότινος, υπήρχαν μηχανήματα εκπομπών. Μετά από πολλούς αγώνες του λαού του Ιλίου αλλά κυρίως της Δημοτικής Αρχής με τον επί 6 συνεχείς τετραετίες Δήμαρχο Βασίλη Κουκουβίνο σταμάτησαν οι εκπομπές και αναμένεται (2005) η αξιοποίηση των εγκαταστάσεων προς όφελος των κατοίκων της πόλης μας.

Ρεθύμνης: (Ρέθυμνον, Ρεθύμνη, Ρέθυμνος). Μια από τις σπουδαιότερες πόλεις της Κρήτης, πρωτεύουσα του οικώνυμου νομού. Στη θέση της σημερινής πόλης υπήρχε η αρχαία πόλη Ριθυμνία ή Ριθύμνη. Υπήρξε κέντρο πατριωτών Ελλήνων και από εκεί ξεκινούσαν όλες οι επαναστάσεις κατά των κατακτητών. Υπέστη καταστροφές από τον Μπαρμπαρόσα και τους Αλγερινούς το 1538, το 1562, το 1567 και το 1571. Στους Τούρκους περιήλθε η πόλη με συνθήκη στις 3-11-1646. Μετά από σκληρούς αγώνες ενώθηκε με την Ελλάδα (30-5-1913 Συνθήκη Λονδίνου).

Καταλήφθηκε από τους Γερμανούς στα μέσα Μαΐου 1941 και απελευθερώθηκε τον Οκτώβριο 1944.

Ρήγα Φεραίου (1757-1798): Πρόδρομος της Ελληνικής Επανάστασης και Εθνομάρτυρας. Το πραγματικό του όνομα Αντώνης Κυριαζής. Γεννήθηκε στο Βελεστίνο, τις αρχαίες Φερές, εξού και Φεραίος. Δεν είναι γνωστά πολλά από την παιδική του ηλικία. Τη μάνα του τη λέγανε Μαρία και είχε μια αδελφή την Ασήμω και έναν αδελφό. Φοίτησε στη Ζαγορά και στα Αμπελάκια. Για λίγο δίδαξε στο Σχολείο του χωριού του, κατόπιν κατέφυγε στον Όλυμπο, στο σώμα του θείου του καπετάνιου Ζήρα, αργότερα στο Άγιον Όρος, στη Μολδαβία ως γραμματέας του πρίγκιπα Υψηλάντη και στο Βουκουρέστι, ως Γραμματέας του Νικ. Μαυρογένους.

Υπήρξε φλογερός κήρυκας της ελευθερίας και προσπάθησε με μεταφράσεις και

— ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

τον Θούριο να αφυπνίσει τους ραγιάδες της Βαλκανικής. Δυστυχώς όμως συνελήφθη, μετά από προδοσία, μαζί με τους συνεργάτες του και στραγγαλίστηκε στις 13/24-6-1798 στον Πύργο Neboiza του Βελιγραδίου.

Δολοφονήθηκαν μαζί του οι: Αργέντης Ευστράτιος, Κορωνίδης Αντώνης από τη Χίο, Παναγιώτης και Ιωάννης Εμμανουήλ από την Καστοριά, Θεοχάρης Τουρούντζιας από τα Σιάτιστα, Ιωάννης Καρατζάς από την Κύπρο και Δημήτριος Νικολίδης, γιατρός, από την Ήπειρο.

Ρίον: Πρόκειται για ακτογραφικό όρο, που δηλώνει ακρωτήρι. Το Ρίο της Αχαΐας, μεταξύ Πατρών και Αιγίου είναι ακριβώς απέναντι από το Ρίο Μολύκιον, το γνωστό Αντίρριο. Ο μεταξύ θαλάσσιος χώρος 1850 μέτρων διευκόλυνε με πλοία την μεταξύ των δύο ακτών συγκοινωνία και επικοινωνία. Ήδη όμως με τη γέφυρα «Χαρίλαος Τρικούπης», που κατασκευάστηκε, ενώθηκαν τα δύο ακρωτήρια συγκοινωνιακά. Η Γέφυρα, αυτή καλωδιωτή, η μεγαλύτερη στον κόσμο, αποτελεί θαύμα τεχνολογίας. Από πολιτική σκοπιά αποτέλεσε αντικείμενο σφοδρών αντιπαραθέσεων με κατηγορίες από την αντιπολίτευση ότι πρόκειται για έργο Μακέτα. Τελικά έγιναν τα εγκαίνια στις 8-8-2004.

Όλοι, μετά την παράδοσή της στην κυκλοφορία, εκφράζουν τον ενθουσιασμό τους για το μεγάλο επίτευγμα.

Στο Ρίο, στην αρχαιότητα, υπήρχε ναός του Ποσειδώνος και εκείθεν εισέβαλαν οι Δωριείς στην Πελοπόννησο. Οι Ενετοί έκτισαν το Καστέλι (φρούριο) του Μοριά για τον έλεγχο του Κορινθιακού κόλπου.

Ρίτσου Γιάννη: Ο Γιάννης Ρίτσος, νεοέλληνας ποιητής από τους σπουδαίους, γεννήθηκε το 1909 στη Μονεμβασιά. Εμφανίστηκε από το 1927 συστηματικά στα γράμματα, ο δε Παλαμάς γράφει γι' αυτόν: «Παραμερίζουμε ποιητή για να περάσεις». Ο Επιτάφιος, εμπνευσμένος από τα εργατικά γεγονότα του 1936 στη Θεσσαλονίκη, είναι το έργο, που τον καθιέρωσε και τον έκανε γνωστό ευρύτερα. Άλλα έργα του το Τρακτέρ, οι Πυραμίδες, Εμβατήριο του Ωκεανού, Δοκιμασία, Παραμονές του ήλιου, ο άνθρωπος με το Γαρύφαλλο, Ημερολόγιο Εξορίας, ο Πέτρινος χρόνος και πολλά άλλα αποδεικνύοντα το ποιητικό του τάλαντο. Πήρε το Α' Κρατικό Βραβείο Ποίησης.

Το 1948 ως το 1952 ήταν εξόριστος στη Μακρόνησο, Άγιον Ευστράτιον, Λήμνον. Το 1967 εκτοπίστηκε από τη Χούντα στη Γυάρο. Το 1975 αναγορεύτηκε επίτιμος διδάκτορας του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Ροδόπης: Ένας από τους τρεις Νομούς της Δυτ. Θράκης. Ευρήματα της περιοχής οδηγούν στη βεβαιότητα ότι εκατοικείτο από τους Πανάρχαιους χρόνους.

ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ

Προϊστορικοί οικισμοί έχουν εντοπιστεί στα Δίκαια, στο Σώστη, στους Αμαξάδες κ.α.

Υπάρχουν επίσης πολλά βυζαντινά μνημεία όπως στο Νυμφαίο, Νέα Σάντα και Κερασία. Σε άκρη της Βιστονίδος σώζονται τείχη με ακέραιους τους Πύργους της Αναστασιούπολεως που ιδρύθηκε από τον Αναστάσιο (491-518) και ετειχίσθη από τον Ιουστινιανό κατά τον Προκόπιον.

Ρόδον: Η Ρόδος, πρωτεύουσα της Δωδεκανήσου, είναι ένα από τα πιο όμορφα και ιστορικά νησιά του Αιγαίου. Πριν ονομαζόταν Οφιούσα, Σταδία, Τελχινίς, Αστερία, Αιθραία, Τρινακρία, Κορυμβία, Ποίησσα, Μακαρία και Ολόρισσα. Κατά την παράδοση ο γιος του Ήλιου Ακτίς από τη Ρόδο έφυγε στην Αίγυπτο, όπου ίδρυσε την Ηλιούπολη. Πρώτοι κάτοικοι της οι Τελχίνες που ξεπήδησαν από τη θάλασσα. Ήσαν εννέα αδέλφια και μια αδελφή η Αλία ή Αμφιτρίτη, η οποία γέννησε από τον Ποσειδώνα τον Ρόδον.

Η Ρόδος ήκμασε κυρίως κατά τη Μυκηναϊκή εποχή και είχε εμπορικές συναλλαγές με όλον τον γνωστόν τότε κόσμο. Πλήθος μυθολογικών και ιστορικών στοιχείων προσδιορίζουν την πορεία. Σ' αυτήν υπήρχε και ένα από τα επτά θαύματα του κόσμου, ο Κολοσσός.

Τα άλλα εξ θαύματα: Ο Ναός της Αρτέμιδας στην Έφεσο. Το άγαλμα του Ολυμπίου Διος, στην Ολυμπία, οι Πυραμίδες της Αιγύπτου, οι Κρεμαστοί Κήποι της Βαβυλώνος, το Μαυσωλείον της Αλικαρνασσού και ο Φάρος της Αλεξανδρείας.

Ρόδιος ήταν και ο περίφημος Ολυμπιονίκης Διαγόρας και η κόρη, σύζυγος, αδελφή και μάνα Ολυμπιονικών, η Καλλιπάτειρα, που ύμνησε με σονέτο του και ο Μαβήνης.

Μετά από κατακτήσεις, αντιστάσεις, αγώνες και ταλαιπωρίες η Ρόδος το 1948 ενώθηκε με την Ελλάδα οριστικά.

Ρούμελης: Ονομασία της Στερεάς Ελλάδας από το 1821, από παραφθορά του Τούρκικου Ρουμ-ιλή = χώρα των Ρουμ, Ρωμανία, (Ρωμαίων, Ρωμηών) όπως απεκαλείτο το Βυζαντινό κράτος. Μετά την Άλωση Ρούμελη ονομάζονταν όλες οι κατακτημένες Ευρωπαϊκές περιοχές, εκτός από τις Παραδουνάβιες επαρχίες, τη Βοσνία, την Κρήτη, την Κύπρο και τα νησιά του Αιγαίου. Έδρα του Τούρκου Τοπάρχη (Μπεηλέρμπεη) ήταν αρχικά η Σόφια και μετά το Μοναστήρι. 26 Σαντζάκια αποτελούσαν τη Ρούμελη τον 17ο αιώνα.

Ρωμανού: Με το όνομα αυτό υπήρξαν περί τους 15 διακεριμένοι κληρικοί, λόγιοι, στρατηγοί κ.λ.π., αναφέρονται 4 χωριά, 3 αυτοκράτορες του Βυζαντίου και ο μεγάλος υμνογράφος ο Ρωμανός ο Μελωδός. Από τους αυτοκράτορες ο Ρωμανός ο Α' Λεκαπηνός (920-944) ήταν πεθερός του Κωνσταντίνου Ζ'. Έλαβε αξιώματα και

 — ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

τον τίτλο του Βασιλιά από τον ίδιο τον αυτοκράτορα. Βασιλείς, με ενέργειες του, έγιναν και οι τρεις γιοί του: ο Χριστόφορος, ο Στέφανος και ο Κωνσταντίνος. Βασιλιάς έγινε και ο εγγονός του Ρωμανός, ο κατόπιν Ρωμανός Β' (959-965). Τον τέταρτον γιο του Θεοφύλακτον έκανε Πατριάρχη.

Σταδιακά παραγκώνισε τον νόμιμον αυτοκράτορα Κωνσταντίνον Ζ' και απεσύβησε με διπλωματικές ενέργειες πόλεμο με τους Βουλγάρους. Το 941 ο στρατηγός του Ιωάννης Κουρκούας νίκησε τους Άραβες και απέκρουσε επίθεση των Ρώσων. Βοήθησε τους γεωργούς και τους πτωχούς με ευνοϊκά γι' αυτούς μέτρα. Το 944 εξεθρονίσθη από τα παιδιά του και κλείσθηκε σε μοναστήρι, όπου και πέθανε.

Σακελλαρίου Χάρη: Δάσκαλος, συγγραφέας, αντιστασιακός. Συμπολίτης ο Σακελλαρίου, κάτοικος Ιλίου, με ευδόκιμη υπηρεσία στα Σχολεία της πόλης μας, είναι μια ξεχωριστή προσωπικότητα με έντονη δραστηριότητα. Στην κατοχή ανέβηκε στο βουνό και προσέφερε σπουδαίες υπηρεσίες με το ντουφέκι και την πένα. Έχει τιμηθεί για το έργο του με πολλές διακρίσεις και συνεχίζει και σήμερα (2005), σε προχωρημένη ηλικία, να είναι παρών.

Σαλαμίνος: Νησί του Σαρωνικού κόλπου. Μετείχε στον Τρωικό πόλεμο με 12 πλοία (Ιλ. B. 557) με αρχηγό τον Αίαντα τον Τελαμώνιον. Λεγόταν Πιτυούσα ή Κυχρεία, Σκιράς ή Κούλουρις. Η Σαλαμίνα ήταν κόρη του Ασωπού. Γενέτειρα του Τραγικού ποιητή Ευριπίδη δοξάστηκε με τη μεγάλη νίκη του Θεμιστοκλή και των Ελλήνων κατά των Περσών στο τέλος Σεπτεμβρίου 480 π.Χ. Σ' αυτήν κατέψυγαν οι Αθηναίοι, όταν τα στρατεύματα του Ξέρξη κατέλαβαν την Αττική, μετά τις Θερμοπύλες, όπου έπεσε «τοις κείνων ωήμασι πειθόμενος», ο Λεωνίδας με τους ανδρες του και τους Θεσπιείς.

Σαμαριάς: Η Σαμαριά είναι ιστορικό χωριό της Κρήτης με ονομαστό Φαράγγι 18 χ.λ.μ. Το χωριό σήμερα έχει εγκαταλειφθεί. Το φαράγγι όμως, το μεγαλύτερο της Ευρώπης, έχει χαρακτηριστεί δια διπλώματος της αρμόδιας, για τη διατήρηση του φυσικού κάλλους, Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Εθνικός Δρυμός. Στην περιοχή διαβιούν οι Κρητικοί αίγαγροι, σπάνιο είδος που υπάρχει μόνο στην Κρήτη, καθώς και πολλά πτηνά όπως οι γυπαετοί. Στην περιοχή φύονται και φαρμακευτικά βότανα. Η περιοχή παρουσιάζει εξαιρετική τουριστική κίνηση.

Σαμαρίνας: Χωριό του Ν. Γρεβενών. Είναι κτισμένο στον Σμόλικα, στην πλαγιά της ψηλότερης κορυφής της Πίνδου. Είναι το ψηλότερο χωριό της Ελλάδος. Ιδρύθηκε τον 16ον αιώνα από κατοίκους της Αγ. Παρασκευής (Παλιά Σαμαρίνα). Κατά τον Ελληνοϊταλικόν πόλεμον κατελήφθη από τους Ιταλούς στις 2-11-1940.

ΔΗΜΟΣ ΙΑΙΟΥ

Γρήγορα όμως οι Έλληνες την ανακατέλαβαν με αντεπίθεση. Είναι συνοικισμός κυρίως καλοκαιρινός, οπότε οι Σαμαρινιώτες, σκόρπιοι στη Μακεδονία και άλλου, την επισκέπτονται και μένουν εκεί τους θερινούς μήνες.

Σάμου: Νησί στη μέση περίπου του Αιγαίου. Αρχικά κατοικήθηκε από διάφορους Μικρασιάτες. Πρώτος οικιστής όμως θεωρείται ο Αγκαίος από την Ιθάκη ή Κεφαλωνιά, που έφτασε στο νησί με Κεφαλωνίτες, Αρκάδες, Θεσσαλούς, Αθηναίους, Επιδαύριους και Χαλκιδείς, ακολουθώντας χρησιμό του Απόλλωνα. Οι Σάμιοι υπήρξαν σπουδαίοι ναυτικοί. Διψούσαν για ανακαλύψεις και ήταν μαζί με την Κόρινθο οι πρώτες που εισήγαγαν την Τριήρη με τον Κορίνθιο Ναυπηγό Αμεινοκλή. Πρώτοι οι Σάμιοι τελειοποίησαν το Ελληνικό πλοίο ναυπηγήσαντες τη «Σάμαινα».

Οι Σάμιοι με τον Κωλαίον ανακάλυψαν τις Ηράκλειες στήλες.

Επί Πολυκράτη η Σάμος ήκμασε γιατί, ο ικανός αυτός ηγέτης, συνήψε συμμαχίες με τους ισχυρούς της εποχής του (Πεισίστρατο της Αθήνας, Λύγδαμιν της Νάξου, Άμασιν τη Αιγύπτου) αλλά οργάνωσε και τη διοίκηση της πόλης του. Ενίσχυσε τους καλλιτέχνες και κατασκεύασε έργα όπως το υδραγωγείο με τον μηχανικό Ευπαλίνο (μία από τις σήραγγες της Κακιάς Σκάλας ονομάστηκε «Ευπαλίνος») από τα Μέγαρα. Η Σάμος ήταν παρούσα σ' όλες τις ιστορικές φάσεις και υπέστησαν οι κάτοικοι της ταλαιπωρίες και κατακτήσεις. Με την Ελλάδα ενώθηκε στις 2 Μαρτίου 1913.

Σαμουήλ: Καλόγερος και πολεμιστής. Καταγόταν από το Λίμποβο. Ήταν γιος του Παπαγιάννη από το Μαχαλά Δέλβινου. Υπήρξε μαθητής του Κοσμά του Αιτωλού. Το 1800 έφτασε στο Σούλι και μετείχε στους αγώνες κατά του Αλή Πασά. Διέμενε σε μικρό εκκλησάκι, την Αγ. Παρασκευήν, στο Κούγκι.

Το 1803 οι Σουλιώτες πιεσμένοι από τον Αλή κλείσθηκαν στο Κούγκι. Αναγκάστηκαν όμως να παραδοθούν κυρίως από λειψυδρία. Ο Σαμουήλ παρέμεινε στο ερημητήριό του με άλλους τέσσερις Σουλιώτες. Ο ποιητής Βαλαωρίτης σημειώνει

«Καλόγερε τι καρτερείς
κλεισμένος μες το Κούγκι;
Πέντε νομάτοι σούμειναν
κι εκείνοι λαβωμένοι...»

Στις 17-12-1803 ο Καπετάν Καλόγερος, όπως τον έλεγαν, έβαλε φωτιά στο μπαρούτι και τινάχτηκε στον αέρα με τους συντρόφους του και πολλούς Τούρκους.

Σανταρός: Σαντόρε (1783-1825) Φιλέλληνας που αγωνίστηκε υπέρ της Ελλάδας

 — ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

και θυσιάστηκε γι' αυτήν το 1825. Γεννήθηκε στο Σαβιλιάνο της Σαβοΐας. Φιλελεύθερος και πατριώτης, αγωνίστηκε κατά του Ναπολέοντα και των Αυστριακών και το 1824 έφθασε στην Ελλάδα (Ναύπλιο). Ως απλός αγωνιστής με το όνομα Ντερόσσης ακολούθησε τον Κουντουριώτη και τον Μαυροκορδάτον στην εκστρατεία τους στην Πυλία.

Στη Σφακτηρία ο Αναγνωσταράς, ευρισκόμενος σε δύσκολη θέση, ξήτησε βοήθεια. Μεταξύ των 100 ανδρών που του εστάλησαν ήταν και ο Σανταρόζα. Εκεί, αν και τραυματισμένος, αρνήθηκε να παραδοθεί και σκοτώθηκε από Αιγύπτιο στρατιώτη.

Το 1925 εστήθη προς τιμήν του μνημείο στη Σφακτηρία και έγινε επίσημο μνημόσυνο γι' αυτόν και τους συν αυτώ.

Σαπφούς: Κορυφαία λυρική ποιήτρια από τη Λέσβο. Ψάπφα στα Δωρικά. Πατέρας της ο Σκαμανδρώνυμος. Μάνα της η Κληίς. Είχε και κόρη Κληίδα. Σύζυγός της ο Κερκούλας ή Κερκύλας, Ανδριώτης. Είχε αδέλφια τους Χάραξον, Λάριχον και Ευρύγιον. Έζησε στα μέσα του 7ου π.Χ. αιώνα όπως και οι Αλκαίος, Στησίχορος και Πιττακός.

Η ποίησή της αποπνέει λιτότητα και θέρμη. Υμνεί τον έρωτα και το γάμο. Ούτε ένας στίχος της δεν φύγει ηθική σκιά στη ζωή της. Ντύνεται η ίδια με αξιοπρέπεια, αποδοκιμάζει κάθε παρεκτροπή από τα καθιερωμένα όρια ευπρεπούς κοινωνικής συμπεριφοράς.

Υπήρξε το κέντρο γυναικείας λογοτεχνικής κίνησης.

Σαρανταπόρου: Χωριό και χείμαρρος στην επαρχία Ελαισσόνας του Ν. Λαρίσης, που συνδέει τη Θεσσαλία με τη Μακεδονία. Στα στενά αυτά του Σαρανταπόρου έγιναν ηρωικές μάχες του στρατού μας (8-9 Οκτωβρίου 1912) κατά τον Α' Βαλκανικό Πόλεμο που εξουδετέρωσε την ισχυρή Τουρκική άμυνα και μέσω Σερβίων και Αλιάκμονα προχώρησε προς Κοζάνη και Φλώρινα και στη συνέχεια προς Γιαννιτσά – Θεσσαλονίκη.

Να σημειωθεί ότι η οχύρωση, ιδιαίτερα στη θέση Πόρτες με μηχανικούς της οχυρωματικής τέχνης Γερμανούς, που εθεωρείτο απόρθητος, με στρατηγικούς ελιγμούς και ηρωική επίθεση υποχώρησε μπροστά στην ορμή των τσολιάδων και άνοιξε το δρόμο για τους θριάμβους που οδήγησαν την Ελλάδα στη δόξα.

Σαράφη Στέφανου Στρατηγού: (1890-1957) Ήταν από τα Τρίκκαλα Θεσσαλίας. Απόφοιτος της Σχολής Υπαξιωματικών. Έλαβε μέρος στους Βαλκανικούς Πολέμους. Το 1924 εστάλη στη Γαλλία για ανώτερη στρατιωτική εκπαίδευση. Διετέλεσε επιτελάρχης του στρατηγού Οθωναίου και στρατιωτικός ακόλουθος στην

ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ

Πρεσβεία μας στο Παρίσι. Το 1935 έλαβε μέρος στο κίνημα του Πλαστήρα, συνελήφθη και καταδικάστηκε σε ισόβια δεσμά και καθαίρεση. Επανήλθε στο στρατεύμα μετά την αμνηστία. Επί Μεταξά εξορίστηκε στη Μήλο ως το 1940.

Το 1942 συνελήφθη από τους Ιταλούς και φυλακίστηκε. Όταν αποφυλακίστηκε ανέβηκε στο βουνό, συνελήφθη από τον ΕΛΑΣ, προσχώρησε σ' αυτόν και έγινε αρχηγός του. Μετά την απελευθέρωση εξορίστηκε πάλι στην Ικαρία. Το 1951 εξελέγη Βουλευτής.

Το 1957 σκοτώθηκε σε αυτοκινητιστικό δυστύχημα και λέχτηκαν στην εποχή του πολλά, αν ήταν τυχαίο συμβάν ή δολοφονική ενέργεια.

Σάσωνος: Νησί της Αλβανίας στο Ιόνιο, το μοναδικό της. Παλαιά ήταν ορμητήριο πειρατών. Αναφέρεται από πολλούς ιστορικούς. Το 1864 παραχωρήθηκε στην Ελλάδα ως ενιαία ενότητα με τα Ιόνια νησιά. (Συνθήκη Καμποφόρομιο 1797, Κωνσταντινουπόλεως 1802, Παρισίων 1815).

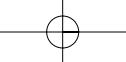
Το 1913 καταλήφθηκε από τον Ελληνικό στρατό, αλλά το 1914, με διακοίνωση των Μεγάλων Δυνάμεων, παραχωρήθηκε στην Αλβανία, όπως και όλη η Βόρειος Ήπειρος, παρά τη θέληση των κατοίκων, που την είχαν ανακηρύξει σε ελεύθερη πολιτεία με προσωρινή κυβέρνηση υπό τον Ζωγράφον.

Σεβαστείας: (τουρκ.: Σιβάζ και Σαβάζ) Πόλη της Τουρκίας στη δεξιά όχθη του Αλιος ποταμού. Η αρχαία Σεβαστή ήταν σπουδαία από τον περίφημο ναό του Θεού Μήνα ή Λίνου. Η αρχική ονομασία της ήταν Κάβειρα. Σεβαστή προς τιμήν του αυτοκράτορα Αυγούστου ονομάστηκε από τη χήρα του Πολέμωνα Πυθαδωρίδα. Είναι σπουδαίο συγκοινωνιακό κέντρο της περιοχής. Το 1400 την πυρπόλησε ο Ταμερλάνος καταπατήσας με το ιππικό του 4000 παιδιά.

Δυτικά της πόλης υπήρχε Λίμνη στην οποία εμαρτύρησαν με πνιγμό οι σαράντα μάρτυρες (οι Άγιοι Σαράντα) κατά τους διωγμούς του Λικίνιου (9-3-320 μ.Χ.).

Σεπτεμβρίου 3ης: Η επέτειος ανακηρύξεως του Συντάγματος του 1843. Μετά από επανάσταση της φρουράς Αθηνών υπό τον Συνταγματάρχην Καλλέργην Δημήτριον στις 3-9-1843 ο Όθωνας αναγκάστηκε να παραχωρήσει σύνταγμα και να γίνει το πολίτευμα από απόλυτη Μοναρχία, Συνταγματική Μοναρχία. Στην επανάσταση μετεύχε και ο λαός των Αθηνών και ο Γεροστρατηγός Γιάννης Μακρυγιάννης. Από τότε η πλατεία, μπροστά από τα ανάκτορα, ονομάστηκε πλατεία Συντάγματος (ως τότε πλατεία Μουσών). Βέβαια το τότε Σύνταγμα ήταν κομμένο στα μέτρα του Όθωνα. Όμως ούτε κι αυτό το τήρησε, πράγμα που οδήγησε στην έξωσή του το 1863.

Σεργίου Πατριάρχου: Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως από το 610 ως το 639.

— ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

Ήταν αρχηγός της αίρεσης των Μονοθελητών. Επί πατριαρχείας του επανακτήθηκε ο Τίμιος Σταυρός των οποίον είχαν οι Πέρσες. Ο Σέργιος πρωτοστάτησε και στην άμυνα της πόλης όταν ο Αυτοκράτορας Ηράκλειος βρισκόταν σε εκστρατεία.

Με τον πρωθυπουργό (Μάγιστρο) Βώνο οργάνωσαν την αντίσταση κατά των Αβάρων το 626 και νίκησαν. Τότε κατά την παράδοση εψάλει το πρώτον Ακάθιστος Ύμνος, έργο κατά μεγάλη πιθανότητα του Ρωμανού του Μελωδού.

Σερίφου: Νησί των Κυκλαδών. Η λέξη σημαίνει άγονος, άκαρπος. Συνδέεται με το θρύλο της Δανάης και του Περσέα που, ο πατέρας και παππούς Ακρίσιος, Βασιλιάς του Αργούς, τους έκλεισε σε κιβώτιο και τους έρριξε στη θάλασσα.

Μάνα και γιος σώθηκαν στη Σέριφο.

Οι κάτοικοι της ύψωσαν τη Σημαία της Επανάστασης στις 21-5-1821 και μετείχαν ενεργά στον απελευθερωτικό αγώνα του έθνους.

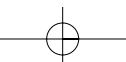
Σεφέρη Γεωργίου: (1900-1971) Ποιητής, κριτικός και διπλωμάτης. Τιμήθηκε με το βραβείο Νόμπελ το 1963. Έργα του «Μυθιστόρημα», «Κίχλη», «Απορίες διαβάζοντας τον Κάλβο», - δοκίμια -, «Διάλογος πάνω στην ποίηση», - δοκίμιο -, «Τετράδιο Γυμνασμάτων», «Ημερολόγιο καταστρώματος», «Ημερολόγιο καταστρώματος Β» κ.α. Υπηρέτησε σε πρεσβείες και προξενεία Κορυτσάς, Άγκυρας, Πραιτώριας, Λονδίνου, Λίβανου. Το 1969 με μήνυμά του από το Ραδιόφωνο του Λονδίνου στιγμάτησε τη Χούντα των Συντ/ρχών. Πέθανε το Σεπτέμβριο 1971.

Σητείας: Πόλη της Κρήτης στο Νομό Λασιθίου. Βρίσκεται στη θέση αρχαίας πόλεως που λεγόταν Ητίς, Ητεύα, Σηταία, Σητεία. Είναι η γενέτειρα του μεγάλου ποιητή της Κρήτης, του Βιτσέντζου Κορνάρου, του οποίου υπάρχει μνημείο στην πόλη.

Σιγωνίου: Χωριό των Καλαβρύτων του Νομού Αχαΐας.

Σιθωνίας: Η μεσαία από τις τρεις χερσονήσους της Χαλκιδικής μεταξύ του Τορωναίου και Σιγγιτικού κόλπου, όπου καταλήγει στο ακρωτήριο Άμπελος – Δρέπανον. Το όνομα από τον μυθικό γιο του Ποσειδώνα ή του Αρη και της Όπης. Από το όνομα της κόρης του Σίθωνα Παλλήνης πήρε το όνομά της και η ομώνυμη χερσόνησος.

Σίνα: Ο Σύμων Σίνας (1753-1822), ο Γεώργιος (1783-1856) και ο Σύμων (1810-1876) πατέρας, γιος και εγγονός κατάγονταν από τη Μοσχόπολη της Βορείου

ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ

Ηπείρου. Ο πρώτος πλούτισε στην Αυστρία χάρις στο μυαλό και την εργατικότητά του και τιμήθηκε με τον τίτλο του Βαρόνου. Ο γιος του Γεώργιος συνέχισε τις δραστηριότητες του πατέρα του. Τα προσόντα του φάνηκαν υφόριως μετά το θάνατο του πατέρα του, οι δε μεγαλέμποροι της Αυστρίας τον ανακήρυξαν ισόβιο πρόεδρο του Σωματείου τους. Μεγάλες ήσαν οι προσφορές τους και προς την Ελλάδα και αναδείχθηκαν μεγάλοι ευεργέτες.

Γιος του Γεωργίου ήταν ο Σύμων, που ξεπέρασε τους πατέρα και παππού, ιδιαίτερα στις ευεργεσίες προς την Ελλάδα. Με χρήματά του εσυντηρείτο το αστεροσκοπείον, ενισχύοντο φιλομαθείς νέοι για φυσικομαθηματικές σπουδές στην Ευρώπη και εμισθοδοτείτο το διδακτικό προσωπικό της Φιλεκπαιδευτικής εταιρείας (τα Σχολεία του Αρσακείου). Το πιο λαμπρό όμως έργο του είναι το κτίριο της Ακαδημίας Αθηνών, που θεμελιώθηκε την 1-8-1859, παρουσία του Όθωνα και της Αμαλίας αλλά αποπερατώθηκε το 1884, οκτώ χρόνια μετά το θάνατό του, με φροντίδα της γυναίκας του Ιφιγένειας, το γένος Γκίνα.

Σινάνη Σπύρου: Νεαρός αγωνιστής της Εθνικής Αντίστασης. Δραστήριο μέλος του ΕΛΑΣ Αττικής, σκοτώθηκε αιμέσως μετά την απελευθέρωση από τους Εγγλέζους. Βρισκόταν στα Άνω Λιόσια με έναν σύντροφό του όταν διατάχθηκαν να σταματήσουν για έλεγχο. Αυτοί δεν πειθάρχησαν στη διαταγή των στρατιωτών του Σκόμπι και εκείνοι τους εγάζωσαν με τα αυτόματα. Το φονικό έγινε στη Λεωφόρο Χασιάς στα Άνω Λιόσια. Ήταν ένα εικοσάχρονο καλό παλληκάρι. Το άλλο θύμα ήταν ο φίλος του Τσικλίστας, από την Ανάκασα.

(στοιχεία: Αικατερίνη Σινάνη – Παπαδήμα).

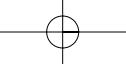
Σίφνου: Νησί των Κυκλαδων. Είχε μεταλλεία χρυσού και αργύρου και λατομεία «Σιφνίου Λίθου», που κατασκευάζονταν πολύτιμα επιτραπέζια είδη και «Σίφνια ποτήρια». Παλαιότερα λεγόταν και Μεροπία και Άκις. Σίφνος ονομάστηκε από τον Σίφνον, γιο του Αττικού ήρωα Σουνίου.

Πολλά ευρήματα από τις κατά καιρούς ανασκαφές, που δείχνουν την πορεία του νησιού από την πανάρχαια εποχή των προελλήνων μέχρι σήμερα.

Σκαρίμπα Γιάννη: Από τους πιο αξιόλογους πεζογράφους της Νεώτερης Ελλάδας. Χαρακτηρίζεται το έργο του από προσωπικό ύφος, σατυρική διάθεση και σπινθηριστικό πνεύμα.

Πεζά έργα: Καημοί στο Γριπονήσι, το Θείο Τραγί, Μαριάμπας, το Σόλο του Φίγκαρο, το Βατερλώ δύο γελοίων, η μαθητευόμενη των Τακουνιών, Τρεις άδειες καρέκλες.

Ποιήματά του: Ουλαλούμ, Εαυτούληδες, Βοϊδάγγελος.

— ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

Έγραψε και θεατρικά έργα όπως: Ο ήχος του κώδωνος και η γυναίκα του Καίσαρος.

Έζησε και πέθανε στη Χαλκίδα.

Σκιάθου: Νησί των Βορείων Σποράδων, πατρίδα του Παπαδιαμάντη. Αναφέρεται σ' όλες τις φάσεις της Ελληνικής ιστορίας από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα. Η Μονή της Ευαγγελιστρίας είναι η μόνη, από τις πέντε Μονές που υπήρχαν και σώζεται μέχρι σήμερα σε άριστη κατάσταση. Μάλιστα στον Ναό του Ευαγγελισμού της Μονής αποφασίστηκε η μορφή της Ελληνικής Σημαίας, της Γαλανόλευκης. Υπάρχει σχετικό πρακτικό στα αρχεία της Μονής.

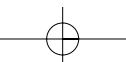
Το νησί έχει πολύ μεγάλη τουριστική κίνηση. Έγινε γνωστό από τον κοσμικαλόγερο – Αλέξανδρο Παπαδιαμάντη, που με τα διηγήματά του αναφέρεται στο νησί ξετυλίγοντας τα ήθη και έθιμα της νησιώτικης κοινωνίας. Το σπίτι του Παπαδιαμάντη σώζεται και έχει μετατραπεί σε μουσείο με προσωπικά ενθυμήματα του σπουδαίου Σκιαθίτη πεζογράφου που, μαζί με τον πρωτεξάδελφό του Τίμο Μωραϊτίνη, δόξασαν την πατρίδα τους.

Σκοπέλου: Το μεγαλύτερο νησί των Βορείων Σποράδων μεταξύ Σκιάθου και Αλοννήσου. Η Σκόπελος είναι η αρχαία Πεπάρηθος. Στους Τούρκους υπετάγη το 1538 καταληφθείσα από τον Βαρβαρόσα, που εξεδίωξε τους Ενετούς. Μετείχε στον αγώνα του 21 και αποτέλεσε μέρος του νεοσύστατου κράτους, όταν αναγνωρίστηκε η ανεξαρτησία της Ελλάδας.

Το νησί έχει αρκετές πηγές, 360 εκκλησίες μεγέθους δωματίου και μεγάλη τουριστική κίνηση κατά τους θερινούς μήνες.

Σκουφά: Ο Νικόλαος Σκουφάς (1779-1816) από τους αρχηγούς της Φιλικής Εταιρείας. Γεννήθηκε στο Κομπότι της Άρτας. Ήταν έμπορος σκουφιών, εξού και Σκουφάς. Μετέβη στην Οδησσό της Ρωσίας. Το 1813 γνωρίστηκε με το Γιαννιώτη Αθανάσιον Τσακάλωφ. Μαζί συνέλαβαν την ιδέα της επανάστασης. Το 1814 μαζί και με τον Εμμανουήλ Ξάνθον, από την Πάτμο, ίδρυσαν την Φιλική Εταιρεία, στην οποία εντάχθηκε από την αρχή και ο Παναγιώτης Αναγνωστόπουλος από την Ανδρίτσαινα. Επιδόθηκε μαζί με τους συνιδρυτές στην προσπάθεια κατήχησης μελών. Ευρισκόμενος στην Κωνσταντινούπολη ως απόστολος της Φιλικής Εταιρείας, μαζί με τον Αναγνωστόπουλο, αρρώστησε και πέθανε.

Σκρα: Χωριό του Νομού Κιλκίς. Στον Α' Παγκόσμιο πόλεμο η περιοχή Σκρα είχε οχυρωθεί από τους Βουλγάρους, οι οποίοι παρενοχλούσαν το Συμμαχικό στρατό. Με διαταγή του Αρχιστράτηγου Γκυγιωμό, μονάδες του Ελληνικού Στρατού

ΔΗΜΟΣ ΙΑΙΟΥ

Εθνικής Άμυνας, υπό τον Αντιστράτηγον Ζυμβρακάκη, κατέλαβαν μετά από σκληρή μάχη το Σκρα στις 16-5-1918.

Σκύρου: Νησί των Βορείων Σποράδων. Λεγόταν και Πελασγία, Δολοπία και νήσος Μαγνητών. Κατοικήθηκε από Πελασγούς, Κάρες και Δόλοπες. Το 468 π.Χ. την κατέκτησε ο Κίμων και έγινε Αθηναϊκή κτήση. Το 322 π.Χ. περιήλθε στους Μακεδόνες μέχρι το 196, οπότε οι Ρωμαίοι την παραχώρησαν πάλι στους Αθηναίους. Το 1204 μαζί με τη Λήμνο και Τίρυν αποτέλεσαν προσωπικές κτήσεις του Λατίνου αυτοκράτορα της Κωνσταντινούπολης. Το 1538 καταλήφθηκε από τους Τούρκους και απελευθερώθηκε με τον αγώνα του 21.

Σμόλικα: Ο Σμόλικας είναι βουνό της οροσειράς της Πίνδου. Κατά τον Ελληνοϊταλικόν πόλεμον ήταν θέατρο ισχυρών συγκρούσεων, στις οποίες υπερίσχυσε η ψυχική ορμή και η γενναιότητα των Ελλήνων. Και αργότερα, κατά τον εμφύλιο, έγιναν αδελφοκτόνες μάχες αν και οι αποφασιστικές συγκρούσεις μεταξύ του Εθνικού και του Δημοκρατικού Στρατού έγιναν στο Γράμμιο και στο Βίτσι.

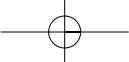
Σολωμού: (1798-1857) Ο Διονύσιος Σολωμός, γιος του Κόμη Νικόλαου Σολωμού, ευγενούς Ζακυνθινού και της λαϊκής καταγωγής Αγγελικής Νίκλη. Δάσκαλός του ο Νικ. Κασιμάτης και ο Αντώνιος Μαρτελάος αλλά και ο από την Κρεμώνα της Ιταλίας ιερέας Σάντο Ρώσσι. Σπούδασε στην Ιταλία. Ο Σολωμός έγραψε με μεγάλη ευκολία αυτοσχέδιους στίχους και μάλιστα στην Ιταλική. Ο ιστορικός Σπυρίδων Τρικούπης τον προέτρεψε να γράψει στην Ελληνική.

Είναι ο ποιητής του Ύμνου στην Ελεύθερια και των Ελεύθερων Πολιορκημένων. Αναγνωρίζεται ως εθνικός ποιητής και από τους μεγαλύτερους της αναγεννηθείσης Ελλάδος. Υπέστη όμως αρκετές ταλαιπωρίες κυρίως από οικογενειακές διαμάχες.

Από τις 20-11-1828 εγκαταστάθηκε στην Κέρκυρα, όπου και πέθανε το 1857.

Σουλίου: Περιοχή της Θεσπρωτίας, που εκτείνεται στις πλαγιές της Μούργκας. Ήταν απόκρημνο μέρος με φυσική οχύρωση. Μερικοί συνδέουν τους Σουλιώτες με τους Σελλούς. Ουδέποτε αμφισβητήθηκε η Ελληνικότητα των Σουλιωτών, που θεωρούνται κατευθείαν απόγονοι των αρχαίων Ηπειρωτών. Αναφέρεται ότι στην αρχή υπήρχαν μόνο το Σουύλι και το Αβαρίκον, σταδιακά έγιναν τετραχώρι και, στη συνέχεια, εντεκαχώρι.

Τη Συμπολιτεία που οργάνωσαν, την διοικούσε το «κριτήριον της πατρίδος». Σταδιακά έγιναν ο φόβος και ο τρόμος Αλβανών και Τούρκων γι' αυτό και ο Αλή πασάς διεξήγαγε πεισματικούς αγώνες μέχρι που το 1803 επικράτησε. Οι Μποτσαραίοι, οι Τζαβελαίοι, οι Ζερβαίοι και όλες οι φάρες κράτησαν την περιοχή

— ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

τους ελεύθερη, όπως και οι Μανιάτες. Όταν αποστάτησε από την Πύλη ο Αλής, οι Σουλιώτες επέστρεψαν στο Σούλι, τον βοήθησαν για να απασχοληθεί ο Τουρκικός στρατός στα Γιάννενα και να εδραιωθεί η επανάσταση στη Νότια Ελλάδα.

Σοφούλη Θεμιστοκλή: (1860-1949) Γεννήθηκε στο Βαθύ της Σάμου. Αρχαιολόγος, Έφορος αρχαιοτήτων, Υφηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών. Το 1900 επέστρεψε στο νησί του και ασχολήθηκε με την πολιτική. Στη Σάμο αντιπαρατέθηκε με τον Ανδρέαν Κοπάσην, ηγεμόνα τοποθετηθέντα από τους Τούρκους και κηρύχθηκε επανάσταση με πρωτοστάτη το Σοφούλη. Το 1912 εδολοφονήθη ο Κοπάσης από τον Μακεδόνα Σταύρο Μπαρέτη. Το 1912 (11/11) η επαναστατική επιτροπή με ηγέτη τον Σοφούλη κήρυξε την Ένωση της Σάμου με την Ελλάδα. Η Ένωση όμως έγινε στις 3-3-1913.

Πρόεδρος της τοπικής κυβερνησης στη Σάμο, βουλευτής Σάμου. Κατόπιν ακολούθησε τον Βενιζέλο, τον οποίον διαδέχθηκε στην αρχηγεία του κόμματος των φιλελευθέρων. Έγινε Πρωθυπουργός και κατά την κατοχή ανέπτυξε αντιστασιακή δράση ερχόμενος σ' επαφή με τις δυνάμεις της Μ. Ανατολής. Υπήρξε τίμιος πολιτικός με πρακτικόν νουν και πατριωτισμόν.

Σπάρτης: Η σπουδαιότερη αρχαία πόλη της Πελοποννήσου, η Μητρόπολη των Δωριέων. Η Σπάρτη και η Αθήνα υπήρξαν οι πόλεις, που δέσποζαν στην Ελλάδα της κλασικής εποχής. Μεγάλοι αντίπαλοι συνεργάσθηκαν κατά τους Περσικούς Πολέμους και θριάμβευσαν. Αργότερα συγκρούστηκαν μεταξύ τους, οδηγήθηκαν στον Πελοποννησιακό πόλεμο με νικήτρια τη Σπάρτη αλλά με χαμένη όλη την Ελλάδα. Οι συνέπειες του Πελοποννησιακού πολέμου και της Μικρασιατικής καταστροφής σημάδεψαν για τα καλά την τύχη της Ελλάδας.

Η Σπάρτη, με τη νομοθεσία του Λυκούργου διέπρεψε. Μόνο σ' αυτήν οι γυναίκες είχαν ορισμένα δικαιώματα. Κατέβαλε γρήγορα τους γείτονές της και εθεωρείτο τόσο ισχυρά στρατιωτική δύναμη, που ουδέποτε, στην ακμή της, αισθάνθηκε την ανάγκη να οχυρωθεί. Ο στρατός της Ξηράς (το πεζικό) ήταν αήττητος. Είχε δύο βασιλείς, 5 εφόρους πανίσχυρους και την Απέλλα.

Από τον 3ον π.Χ. αιώνα άρχισε η παρακμή της. Έκτοτε υπέστη και καταστροφές και ταλαιπωρίες. Η σύγχρονη Σπάρτη πρωτεύουσα του Ν. Λακωνίας, βρίσκεται κοντά στη θέση της αρχαίας, και είναι ωραία πόλη με σπουδαία ρυμοτομία και εμπορική και οικονομική δραστηριότητα.

Σπερχειός: Ο Σπερχειός ή Αλαμάνα είναι ποτάμι της Φθιώτιδας που πηγάζει από τον Τυμφρηστό (Βελούχι) και χύνεται στο Μαλιακό κόλπο. Παραπόταμοί του ο Μακροπόταμος, Γοργοπόταμος, Ασωπός (ή Καρβουναριά) Καπτσιώτικος,

ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ

Πετσιώτικος κ.α. Σπερχειός ονομάστηκε από το Σπέρχω = βιάζομαι, κινούμαι με ορμή, επειδή είναι ορμητικός.

Και στην αρχαιότητα και στα νεότερα χρόνια έπαιξε σημαντικό ρόλο. Κοντά του βρίσκονται τα στενά των Θερμοπυλών με την περιώνυμη μάχη του 480 π.Χ. και τη μεγαλειώδη νίκη των Ελλήνων επί των Περσών.

Στη γέφυρα του, δίπλα από τις Θερμοπύλες, το 1821, ο Αθ. Διάκος αντιμετώπισε ηρωικά τους Τούρκους αλλά συνελήφθη και υπέστη μαρτυρικό θάνατο.

Και ο Νικηφόρος Φωκάς όμως το 995 μ.Χ. ενίκησε στην ίδια περιοχή τους Βουλγάρους. Στον τόπο της σύγκρουσης Διάκου – Τούρκων έχει στηθεί μνημείο του ασύγκριτου πολέμαρχου σε ένδειξη ευγνωμοσύνης του έθνους προς τον απαράμιλλο ήρωα.

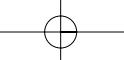
Σπετσών: Νησί στην είσοδο του Αργολικού κόλπου. Ανήκει στο Νομό Πειραιώς. Λεγόταν και Πιτυόνησος και Πιτυούσα. Κάτοικοι της Αλβανοί, αλλά και άποικοι από Λακωνία, Κυνουρία, Αργολίδα και Ερμιονίδα.

Κατά τον αγώνα του 1821 ήταν μεγάλη η συμβολή της λόγω του ναυτικού της επαναστάτησε στις 3-4-21. Οι Σπετσιώτες καπεταναίοι διακρίθηκαν σε πολλές ναυμαχίες (Γέροντα, Καφηρέα, Σάμου κ.λ.π.). Ήρωική μορφή ήταν η Λασκαρίνα Μπουμπουλίνα, συμπεθέρα του Κολοκοτρώνη και απρόμητη καπετάνισσα.

Σπηλιωτόπουλον Νικολάου: Έμπορος από τη Δημητσάνα. Μαζί με τον αδελφό του Σπυρίδωνα είχαν εγκατασταθεί στην Ύδρα. Εκεί μυήθηκαν από τον Αναγνωσταρά στη Φιλική Εταιρεία. Λίγο προ του 1821 επέστρεψαν στη Δημητσάνα και ίδρυσαν 14 μπαρουτόμαλους. Διέθεσαν όλη την περιουσία τους για αγορά πρώτων υλών. Στην Πελοπόννησο διέθεσαν 13.106 οκάδες πυρίτιδος και 8.000.000 φυσίγγια.

Μετείχε όμως και στον αγώνα ενεργά. Με τον Παπαφλέσσα συνέστησε ο Νικόλαος την Καγκελαρίαν στο Ναύπλιο. Μαζί με τον Αντώνη Οικονόμου συνετέλεσε στη συμμετοχή στον αγώνα και των Υδραίων. Μετείχε με την Μπουμπουλίνα στην πολιορκία του Ναυπλίου και αργότερα πολέμησε στο Μεσολόγγι. Ήταν πολιτικός Σύμβουλος του Κολοκοτρώνη. Πέθανε το 1828 στο Ναύπλιο.

Σποράδων: Κατ' αρχήν ονομάζονταν Σποράδες τα διάσπαρτα νησιά του Αιγαίου Πελάγους αλλά και του Κρητικού και του Ιακρίου και του Καρπάθιου. Σήμερα όμως διακρίνουμε τις Θρακικές Σποράδες (Ίμβρον, Σαμοθράκη, Θάσον, Λήμνον και Αγιον Ευστράτιον), Θεσσαλικές Σποράδες (Σκιάθον, Σκόπελον, Λιοδόρια, Περιστέρι, Πελαγονήσι, Γιούρα, Πιπέρι, Ψαθούρα και Σκαντζούρα) και Δυτικές

ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ

Σποράδες (Σαν Τζώρτζ, Ύδρα, Δοκός, Τρίκερι, Σπέτσαι, Σπετσοπούλα).

Σταϊκόπουλον Στάϊκον: Αγωνιστής του 1821 από την Ζάτουνα Γορτυνίας, από τους διασημότερους αρχηγούς του απελευθερωτικού αγώνα. Στις 29 προς 30 Νοεμβρίου 1822 μαζί με τον αδελφό του Αθανάσιο και τον Δημήτρη Μοσχονησιώτη και με 270 τολμηρούς επαναστάτες κατώρθωσαν να εκμεταλλευτούν σφραγίδη χιονοθύέλλα και να καταλάβουν το Παλαμήδι στο Ναύπλιο.

Ο Στάϊκος προήχθη επ' ανδραγαθία, από χιλίαρχος σε στρατηγό. Μετείχε στην πολιορκία του Ακροκορίνθου και σε πολλές συγκρούσεις και κατά του Ιμπραήμ ακολουθώντας πάντα το Γέρο του Μοριά.

Στρατηγόπουλον: Ο Αλέξης Μελισσηνός, γόνος επιφανούς οικογένειας, που έδρασε στο Βυζάντιο και στην Κρήτη. Ο Αλέξης ονομαζόταν και Στρατηγόπουλος. Συνεργάτης του Βασιλιά της Νικαίας Ιωάννου Γ' Βατάτζη πολέμησε κατά του Μιχαήλ Β' Αγγέλου και κατά των Βουλγάρων.

Από τον Μιχαήλ Η' Παλαιολόγο προήχθη σε Καίσαρα.

Στράτου Γ.: Ήπειρωτική οικογένεια με δύο κλάδους της Πάργας και του Ασπροπόταμου. Ο δεύτερος κλάδος ανέδειξε ικανούς πολεμιστές κατά των Τούρκων. Ισχυροί κλέφτες και αρματωλοί διακρίθηκαν πριν από την επανάσταση κατά την επανάσταση και μετά από αυτήν.

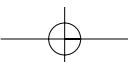
Ο Γεώργιος Στράτος γεννήθηκε το 1887 στην Αμφιλοχία και το 1906 αποφοίτησε από τη Σχολή Ναυτικών Δοκίμων. Μετείχε στους Βαλκανικούς πολέμους και στη Μικρασιατική εκστρατεία. Μετά την επανάσταση του 1922 (Πλαστήρας – Γονατάς – Φωκάς) παραιτήθηκε από το Ναυτικό ως πλωτάρχης.

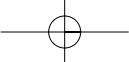
Ασχολήθηκε με την πολιτική και εχρημάτισε Υπουργός με τις κυβερνήσεις του Λαϊκού Κόμματος του Παναγή και Κων/νου Τσαλδάρη.

Στρυμόνος: Ποτάμι της Μακεδονίας που έχει τις πηγές του στο βουνό Σκόμιο της Βουλγαρίας. Διαρρέει τα στενά του Ρούπελ, διέρχεται από τη λίμνη Αχινού και εκβάλλει στο Αιγαίο Πέλαγος, κοντά στην Αμφίπολη.

Σύρον: Νησί των Κυκλαδων. Εικάζεται ότι κατοικήθηκε από Πελασγούς. Ο Όμηρος μνημονεύει το βασιλιά της Κτησία. Στο νησί λατρευόταν η Δήμητρα, η Αθηνά, η Περσεφόνη, ο Ποσειδώνας και οι Κάβειροι. Στη Σύρο ήκμασε και ο φιλόσοφος Φερεκύδης, δάσκαλος του Πυθαγόρα.

Κατά την Τουρκοκρατία, παρόλα τα προνόμια που της είχαν παραχωρηθεί, υπέστη πολλές καταστροφές. Στα νεώτερα χρόνια η Σύρος, με πρωτεύουσα την

ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ

Ερμούπολη, έγινε βιομηχανικό και εμπορικό κέντρο. Αναπτύχθηκε οικονομικά και πολιτιστικά με Βιομηχανία που παρουσίασε ακμή, ιδιαίτερα το νεώριο.

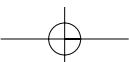
Συρράκου: Ιστορικό χωριό της επαρχίας Δωδώνης του Ν. Ιωαννίνων. Πατρίδα του γιατρού και πολιτικού Γιάννη Κωλέτη που διατέλεσε κατά και μετά την επανάσταση Υπουργός και Πρωθυπουργός, του Χρήστου Ζαλοκώστα και Κώστα Κρυστάλλη, νεοελλήνων ποιητών. Δραστήριοι και εργατικοί οι κάτοικοι του απέκτησαν πλούτο. Είχαν προνόμια και υπάγονταν στη Βαλιδέ Σουλτάνα. Μετείχαν στον απελευθερωτικό αγώνα. Οι Τούρκοι πυρπόλησαν το χωριό και από τότε παρήκμασε.

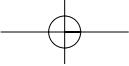
Σφακίων: Ορεινή περιοχή της Κρήτης, με μακρά και ένδοξη ιστορία. Ο Γαζή Χουσεΐν Πασάς κατέκτησε τα Σφακιά. Ουδέποτε όμως οι Σφακιώτες υπετάγησαν. Μετείχαν σ' όλους τους αγώνες κατά των ποικιλώνυμων επιδρομέων. Το 1770 ο Γιάννης Βλάχος ή Δασκαλογιάννης επαναστάτησε κατά των Τούρκων αλλά ηττήθηκε και υπέστη μαρτυρικό θάνατο. Μετείχαν οι Σφακιώτες στον αγώνα του 1821 και είχαν σχηματίσει προσωρινή κυβέρνηση, την Καγκελαρία Σφακίων. Επίσης πρωτοστάτησαν στη μάχη της Κρήτης. Η Ελληνική Κυβέρνηση και η Βασιλική οικογένεια μέσω Σφακίων διαπεραιώθηκαν στην Αίγυπτο, μετά την επικράτηση των Γερμανών. Τα Σφακιά αποτέλεσαν το κέντρο της Κρητικής Εθνικής Αντίστασης με τον Μπαντουβά.

Σφακτηρίας: Νησί του Νότιου Ιονίου πελάγους, στον κόλπο της Πύλου. Το 424 π.Χ. έγινε θέατρο αιματηρότατου αγώνα μεταξύ Αθήνας και Σπάρτης. 420 επίλεκτοι Σπαρτιάτες οχυρώθηκαν στη Σφακτηρία με τους Αθηναίους υπό τον Δημοσθένη και αργότερα με επικουρίες υπό τον Ευρυμέδοντα κατανίκησαν τους Σπαρτιάτες στην Πύλο και αιχμαλώτισαν τους 292 από τους οχυρωμένους στο νησί.

Και στα νεότερα χρόνια μνημονεύονται ηρωικά έργα στην περιοχή. Στις 16-4-1825 υπέστησαν οι Έλληνες σοβαρές απώλειες με 350 νεκρούς και 200 αιχμαλώτους σε σύγκρουση με τον Ιμπραήμ. Στις 8-10-1827 στην Πύλο έγινε η αξιομνημόνευτη ναυμαχία που οδήγησε στην ελευθερία της Ελλάδας. Στη Σφακτηρία έχουν στηθεί μνημεία για τον Φιλέλληνα Σανταρόζα και τους άλλους για να θυμίζουν τις θυσίες του λαού μας για αξιοπρέπεια και ελευθερία.

Σωκράτους: Αθηναίος φιλόσοφος. Αν και δεν έγραψε τίποτα μας είναι γνωστός από τους μαθητές του, κυρίως από τον Πλάτωνα και τον Ξενοφώντα. Υπήρξε τόσο σημαντικός, που σημάδεψε μια ολόκληρη εποχή. Όταν μιλάμε για φιλοσοφία προσδιορίζουμε χρονικά τη δράση των ομοτέχνων του με σταθερό σημείο το

— ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

Σωκράτη: Αναφερόμαστε σε προσωκρατικούς φιλοσόφους και Σωκρατικούς.

Ήταν καλός πατριώτης και δίδασκε χρησιμοποιώντας τη μαιευτική μέθοδο και τη Σωκρατική ειρωνεία. Από την Αθήνα δεν είχε φύγει παρά δύο φορές. Μια ως θεωρός – αποστολή σε άλλη πόλη – και την άλλη στο Δίον της Μακεδονίας, σε εκστρατεία, όπου μάλιστα έδειξε ασυνήθη ηρωισμό.

Ήταν γεννημένος στην Αθήνα κατά το 470 π.Χ., όπου και πέθανε στη φυλακή με κώνειον (δηλητήριο) το 399 π.Χ.

Η πνοή της διδασκαλίας του δε γονιμοποίησε μόνο το πνεύμα του μαθητή του Πλάτωνα αλλά και το πνεύμα πλήθους μαθητών του.

Ο απολογητής Ιουστίνος παραβάλε την άδικη θανάτωσή του με τη Σταύρωση του Χριστού. Για τη ζωή του δε γνωρίζουμε πολλά στοιχεία. Φέρεται γιος του Σωφρονίσκου και της Φαιναρέτης από το Δήμο της Αλωπεκής. Ανήκε στην Αντιοχίδα φυλή. Γυναίκα του ήταν η Ξανθίπη και παιδιά τους ο Λαμπροκλέας, ο Σωφρονίσκος και ο Μενέξενος.

Σωτηρακόπουλον Χρήστον: Νεαρός αγωνιστής της Εθνικής Αντίστασης. Γεννήθηκε στο Θεόκτιστο (Τοπόριστα) Γορτυνίας το 1923. Τον Απρίλιο του 1943 κατατάχτηκε στον ΕΛΑΣ Πελοποννήσου και αγωνίστηκε κατά των κατακτητών. Σκοτώθηκε λίγο πριν από την απελευθέρωση, το 1944, σε ηλικία 21 ετών.

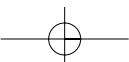
Σωτηρίου Διδούς: Η Διδώ γεννήθηκε και έζησε τα παιδικά της χρόνια στο Αϊντίνι. Και οι δύο παππούδες της ήσαν παπάδες. Η καταγωγή του παππού, από τον πατέρα, Γεωργίου Παππά ήταν από το Βόλο. Μορφωμένος άνθρωπος, ήταν καθηγητής της Μεγάλης του γένους Σχολής. Η Διδώ ταξίδεψε στην Ανατολή και βαφτίστηκε στον ποταμό Ιορδάνη, έγινε Χατζίνα. Γονείς της ο Ευάγγελος Παππάς και η Μαριάνθη Παπαδοπούλου από τη Ρόδο.

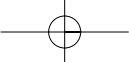
18-2-1909 γεννήθηκε η Διδώ στο Αϊντίνι. Στις 9-9-1922 η Διδώ έφτασε στον Πειραιά. Η καταστροφή είχε συμβεί.

Όλα όσα είδε και υπέφερε καθώς και την τραγική μοίρα του Ελληνισμού, θύματος δικών του σφαλμάτων και ξένων συμφερόντων, τα περιγράφει στα βιβλία της με θαυμαστό τρόπο, έτσι όπως γίνεται με τους ταλαντούχους συγγραφείς. Τα Ματωμένα Χώματα, οι Νεκροί Περιμένουν και τα άλλα της έργα την έκαναν γνωστή στο Πανελλήνιο και όχι μόνο. Είχε παντρευτεί τον Πλάτωνα Σωτηρίου, καθηγητή Μαθηματικών της Ιονίου Σχολής.

Πέθανε το 2004.

Ταβουλάρη: (1840-1918) Ζακύνθιος ηθοποιός. Δεκαετής κατάρτισε θίασον και στο ισόγειο του σπιτιού του έπαιξε τη «θυσία του Αβραάμ». Στο έργο αυτό

ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ

υποδύθηκε ο ίδιος τον Αβραάμ. Συνεργάστηκε με τον περίφημο τότε Αηδονόπουλο στην Κωνσταντινούπολη, όπου μετέβη το 1858. Περιόδευσε μαζί με τη γυναίκα του, επίσης ηθοποιό Σοφία, σ' όλες τις χώρες της Ευρώπης και Αμερικής γενόμενος παντού δεκτός με ενθουσιασμό.

Ταξιαρχών: Προσωνυμία των αρχαγγέλων Μιχαήλ και Γαβριήλ, ως αρχηγών των ουρανίων αγγελικών στρατιών. Υπάρχουν όμως και αρκετά χωριά και εκκλησίες με το όνομα αυτό.

Τεγέας: Αρχαία πόλη της Αρκαδίας. Σε ένα λόφο κάλεσε ο Αρκάς τα παιδιά του και τους μοίρασε τη χώρα. Οι Τεγεάτες μετείχαν στο κυνήγι του Καλυδωνίου κάπου με τους Αγκαίον, Κηφέα και Αταλάντη. Επίσης και στον Τρωϊκό πόλεμο με τον βασιλιά τους Αγαπήνορα.

Στους Περσικούς πολέμους συμμετείχαν στον αγώνα κατά των εισβολέων με ιδιαίτερη γενναιότητα. Στις Θερμοπύλες ακολούθησαν τον Λεωνίδα 500 Τεγεάτες, ενώ στις Πλαταιές πολέμησαν 3000. Το 31 π.Χ. η περιοχή υποτάχτηκε στους Ρωμαίους. Από τον 7ον μ.Χ. αιώνα οι Τεγεάτες δεν αναφέρονται σε ιστορικά γεγονότα.

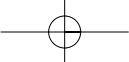
Τειρεσίουν: Ήταν ο πιο σπουδαίος μάντης της Αρχαιότητας. Ήταν γιος του Ευήρους και της νύμφης Χαρικλούς. Ήταν τυφλός. Τυφλώθηκε από την Αθηνά με ένα απλό της άγγιγμα γιατί είχε την ατυχία να την αντικρύσιει γυμνή. Σε αντιστάθμισμα όμως του κακού, που του έκανε, και μετά από παρακάλια της μάνας του και φίλης της, του έδωσε οξυτάτη ακοή, ώστε να ακούει και να κατανοεί τη γλώσσα των πουλιών. Του έδωσε επίσης και ένα φαρδί από Σουρβιά για να βαδίζει με ασφάλεια.

Είχε και δύο κόρες: Την Ιστορίδα και τη Μαντώ.

Τενέδον: Νησί του Βορειοανατολικού Αιγαίου. Κατά τον Α' Βαλκανικό πόλεμο απελευθερώθηκε μαζί με την Ίμβρο από το Ελληνικό Ναυτικό. Στις 9-12-1912 σημειώθηκε η πρώτη στην παγκόσμια ναυτική ιστορία χρησιμοποίηση υποβρυχίου (το «Δελφίνι») σε πολεμική επιχείρηση στην Τένεδο.

Τεπελενίου: (Τεπέ Ντελίν τούρκικα) Κωμόπολη της Αλβανίας στις όχθες του Αώου. Το 1401 καταλήφθηκε από τους Τούρκους. Έγινε γνωστή κυρίως γιατί ήταν πατρίδα του πασά των Ιωαννίνων (Αλή Τεπενενλή).

Στις 5-3-1913 απελευθερώθηκε από τους Έλληνες, οι οποίοι όμως αναγκάστηκαν να φύγουν στις 12-4-1914 με εντολή των Μεγάλων Δυνάμεων.

— ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

Τερτυλλιανού: Λατίνος εκκλησιαστικός Συγγραφέας από την Καρχηδόνα. Ζόυσε έκλυτον βίον. Ασπάστηκε τον Χριστιανισμό και πιθανόν να είχε γίνει και Πρεσβύτερος.

Γνώριζε Ελληνικά και Λατινικά. Τα έργα του τα έγραψε στην Ελληνική. Τα έργα του δείχνουν την πολυμάθειά του, την πρωτοτυπία του και τη μονομέρειά του προς την πίστη. Κατακρίνει την εκκλησία, που δέχεται στους κόλπους της μετανοήσαντες αμαρτωλούς.

Τερψιχόρης: Η πέμπτη από τις εννέα Πιερίδες Μούσες (οι 9 Μούσες: Κλειώ, Ευτέρη, Θάλεια, Μελπομένη, Τερψιχόρη, Ερατώ, Παλύμνια, Ουρανία, Καλλιόπη). Ήταν προστάτις των χορικών ασμάτων και της ορχηστικής τέχνης. Ονομαζόταν και ευειδής, μελωδός, μελίφθογγος, χαρίεσσα. Σύμβολά της η λύρα ή Τρίγωνο, ο αυλός, η κιθάρα ή ψαλτήριον. Παιδιά της οι Σειρήνες, ο Λίνος, ο Υμέναιος και ο Ρήσος. Ιερό της φυτό ο Κισσός.

Τζαβέλλα: Οι Τζαβελλαίοι ήσαν μεγάλη και σπουδαία οικογένεια της Ηπείρου. Οι επιφανέστεροι ήσαν οι Σουλιώτες Λάμπρος, Μόσχω, σύζυγος του Λάμπρου, Φώτος (1774-1809) γιος των προηγουμένων, Κίτσος γιος του Φώτου. Ο Κίτσος μετείχε σε πολλές μάχες στον αγώνα του 1821 και μετά την απελευθέρωση, προαχθείς σε αντιστράτηγο, διετέλεσε Υπουργός και Πρωθυπουργός.

Τηλέμαχος: Γιος της Πηγελόπης και του Οδυσσέα, του Βασιλιά της Ιθάκης. Ο Τηλέμαχος, που ήταν βρέφος όταν ο πατέρας του έφυγε για την Τροία, όταν έγινε 20 χρονών, με την Αθηνά, που τον συνόδευσε ως Μέντορας, διέφυγε από ενέδρες των Μνηστήρων και πήγε στη Σπάρτη, στην Πύλο και αλλού ζητώντας τον πατέρα του.

Διάφοροι μύθοι αναφέρουν ότι μετά την επιστροφή του Οδυσσέα και την εξόντωση των μνηστήρων, ο Οδυσσέας σκοτώθηκε από τον Τηλέγονο, γιο που είχε αποκτήσει με την Κίρκη. Οι δύο ετεροθαλείς αδελφοί κάποια στιγμή συμφιλιώθηκαν και ο μεν Τηλέγονος παντρεύτηκε την Πηγελόπη, ο δε Τηλέμαχος την Κίρκη. Άλλη εκδοχή είναι ότι ο Τηλέμαχος παντρεύτηκε την κόρη του Αλκινόου, βασιλιά των Φαιάκων, τη Ναυσικά. Πάντως το παιδί αποκαταστάθηκε!

Τήνος: Νησί των Κυκλαδών και της Μεγαλόχαρης. Πρωτοκατοικήθηκε από Πελασγικά φύλα και μετά από Ίωνες. Οι Τήνιοι ακολούθησαν τους Πέρσες, όταν αυτοί βάδισαν κατά της Ελλάδας.

Ο Παναίτιος όμως του Σωσιμένους, πήγε προς τους Έλληνες. Στις δικές του πληροφορίες στηρίχτηκαν οι Σαλαμινομάχοι για να εφαρμόσουν το σχέδιο που

ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ

εξόντωσε τον εχθρό. Κατά τους Βυζαντινούς χρόνους υπέστησαν τα πάνδεινα από Άραβες και Σαρακηνούς. Ως το 1715, που περιήλθε στους Τούρκους, ανήκε στους Ενετούς. Η Τήνος μετείχε στον απελευθερωτικό αγώνα. Μετείχε πάντα και σ' όλους τους αγώνες του Έθνους. Στο Λιμάνι της οι Ιταλοί τορπίλισαν την «Έλλη» το 15αύγουστο του 1940. Από τον Οκτώβριο του 40 και μετά τιμωρήθηκαν στα βουνά της Ηπείρου για το ανοσιούργημά τους.

Τιβερίου: Αυτοκράτορας του Βυζαντίου (578-582). Ήταν στρατηγός του Ιουστίνου Β'. Διακρίθηκε στους αγώνες κατά των Αβάρων και των Σκλαβηνών. Ο Ιουστίνος τον έκανε συνάρχοντα το 574, και από το 575 ασκούσε μόνο αυτός τη διοίκηση, λόγω ασθενείας του αυτοκράτορα.

Τραπεζούντος: Παράλια πόλη του Εύξεινου Πόντου. Στην επαρχία της Τραπεζούντας ζούσαν 80.000 Έλληνες πριν τη Μικρασιατική καταστροφή. Κτίστηκε κατά τον 8ον π.Χ. αιώνα από Σινωπείς. Πριν λεγόταν Οιζωνίς. Εκεί παρέμεινε ο Ξενοφώντας και οι Μύριοι ένα μήνα κατά τον οποίον δέχθηκαν περιποιήσεις. Κατά τη Μακεδονική περίοδο έφτασε σε ακμή. Όπως και κατά τη Ρωμαϊκή.

Το 1204 έγινε πρωτεύουσα του Αλέξη Κομνηνού. Το 1461 κατακτήθηκε, μετά από συλληρούς αγώνες, από τον Μωάμεθ Β' δια συνθήκης, την οποία οι Τούρκοι δεν τήρησαν.

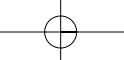
Τριβωνιανού: Βυζαντινός νομομαθής του 6ου αιώνα. Έλαβε από τον Ιουστινιανό διάφορα αξιώματα: Μάγιστρος, Ύπατος, Κοιαίστωρ του θείου Παλατίου. Πρόεδρος συντακτικών επιτροπών του κώδικα (corpus juris civilis = Συλλογή πολιτικού δικαίου) συντέλεσε με τη σοφία του στη διαμόρφωση της Νομικής επιστήμης.

Τρικκάλων: Πόλη του Θεσσαλικού κάμπου, πρωτεύουσα του ομώνυμου Νομού. Είναι ακριβώς στη θέση της αρχαίας Τρίνης. Υπέστη κατά καιρούς φοβερές επιδρομές από Γότθους, Σλαύους, Βούλγαρους αλλά και από Νορμανδούς και Λατίνους.

Στην Ελλάδα προσαρτήθηκε το 1881. Υπέστη καταστροφές κατά την κατοχή και τον εμφύλιο.

Τρικούπη Χαρούλαον: (1832-1896) Πολιτικός γιος του ιστορικού και πολιτικού Σπυρίδωνα Τρικούπη, πρώτου Πρωθυπουργού του ελεύθερου Ελληνικού κράτους. Γεννήθηκε στο Ναύπλιο, αν και η οικογένεια καταγόταν από το Μεσολόγγι. Σπούδασε Νομικά στην Αθήνα και το Παρίσι και έγινε διπλωμάτης με μεγάλη φήμη.

Από το 1865 ασχολήθηκε με την πολιτική εκλεγείς βουλευτής Μεσολογγίου.

— ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

Διετέλεσε Υπουργός και Πρωθυπουργός. Υπήρξε από τους μεγάλους πολιτικούς της Ελλάδας και έθεσε τις βάσεις για την ανάπτυξή της. Αξίζει να σημειωθεί ότι η Ζεύξη Ρίου – Αντιρρίου ήταν δική του ιδέα. Γι' αυτό σήμερα (2005) που το όραμα έγινε πραγματικότητα δόθηκε το όνομά του σ' αυτό το τεχνολογικό θαύμα «Γέφυρα Χαροκάου Τρικούπη». Διώχτηκε το 1874 για το άρθρο του «Τις πταίει». Διακήρυξε «Η Ελλάς θέλει να ζήσει και θα ζήσει». Προηγείτο της εποχής του.

Τριπόλεως: Πόλη στην καρδιά του Μαριά, πρωτεύουσα του Νομού Αρκαδίας. Δεν είναι γνωστό πότε ιδρύθηκε. Πιθανόν μετά την Άλωση της Πόλης. Από το 1467 αναφέρεται στην περιοχή κάστρο Ντρομπολίτσα. Ως το 1715 ήταν άσημη. Η Τρίπολη από το 1770 ορίσθηκε έδρα της κεντρικής Τουρκικής διοίκησης με πρώτον Μορα – Βαλεσή τον από το Ναύπλιο Αχιμέτ Πασά Σαλάμπαση.

Η Τρίπολη πολιορκήθηκε σύμφωνα με σχέδιο του Κολοκοτρώνη και ύστερα από ηρωικές μάχες στο Λεβίδι, στο Βαλτέτσι, στη Βλαχοκερασιά, στην Άλωνίσταινα, στα Δολιανά, στο Βέρβαινα και στη Γράνα απελευθερώθηκε στις 23-9-1821. Στην κατοχή υπέφερε από τους κατακτητές.

Τριπτολέμου: Ο πρώτος Ιερέας της Δήμητρας στην Ελευσίνα. Ήταν γιος του Κελεού και της Μετανείρας. Είχε και αδελφό τον Δημοφώντα. Ο Δημοφώντας πέθανε μωρό. Η Δήμητρα για να παρηγορήσει τους γονείς του, έκανε στον Τριπτόλεμο δώρο ένα άρμα, που το έσυραν φτερωτά φίδια¹. Στο άρμα είχε φορτώσει μεγάλη ποσότητα σιταριού, έτσι ώστε πετώντας πάνω από τις χώρες να σπέρνεται το στάρι σ' όλη την οικουμένη. Θεωρείται ο πρώτος σιταροπαραγωγός.

Στην Ελευσίνα υπήρχε βωμός του Τριπτόλεμου και αλώνι στο οποίο αλωνίστηκαν τα πρώτα δεμάτια σταριού. Ο μύθος αυτός ήταν πολύ προσφιλής και τον χρησιμοποιούσαν οι ποιητές ως καμβά.

Τριφυλίας: Περιοχή του Ν. Μεσσηνίας μεταξύ των εκβολών του Αλφειού και του Πηνειού. Τριφυλία ονομάστηκε γιατί σ' αυτή εγκαταστάθηκαν στην αρχαιότητα τρεις φυλές: Επειοί, Αρκάδες και Ηλείοι.

Οι κάτοικοί της ήσαν από τους πιο τολμηρούς επαναστάτες (οι Ντρέδες) οι μόνοι που δεν υποχωρούσαν σε επιθέσεις Τούρκων. Κατά του Όθωνος επαναστάτησαν υπό τον Γιαννάκη Γκρίζαλη, ο οποίος, όταν απέτυχε, καταδικάστηκε σε θάνατο και εκτελέστηκε.

Τριών Ιεραρχών: Οι τρεις Ιεράρχες και πατέρες της εκκλησίας, προστάτες των Γραμμάτων και της παιδείας είναι: ο Βασίλειος ο Μέγας, ο Γρηγόριος ο

1. Τα φίδια θεωρούνταν σύμβολα παραγωγής

ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ

Ναζιανζηνός και ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος. Αυτοί με την ευρύτερη μόρφωσή τους πέτυχαν να συγκεράσουν την αρχαία Ελληνική Σοφία με τις αρχές και τα διδάγματα του Χριστιανισμού.

Τροίας: Το «ιερόν πτολιέθιδον» κατά τον Όμηρο. Η Τροία, που λεγόταν από την Ακρόπολή της και Ίλιον (ο κάτοικος Ιλιεύς), βρισκόταν στη Μικρασιατική πλευρά της εισόδου του Ελλησπόντου. Ο Τρωικός πόλεμος, που ιράτησε δέκα χρόνια και που έγινε εξαιτίας της Ωραίας Ελένης, οδήγησε στην καταστροφή της Τροίας. Στα Ομηρικά έπη, κυρίως στην Ιλιάδα, περιγράφονται οι ηρωισμοί επιτιθεμένων και αμυνομένων. Η πραγματική αιτία φαίνεται πως ήταν η ανάγκη ελεύθερης ναυσιπλοΐας για τα Ελληνικά πλοία, που η επίκαιων θέση της Τροίας και η δύναμη της μπορούσαν να επιβάλλουν εμπάργκο.

Τροιζηνίας: Επαρχία, μια από τις επτά της Αττικής με πρωτεύουσα τον Πόρον (Καλαυρία). Εκεί κατά την αρχαιότητα βρισκόταν και η Τροιζήνα, η πατρίδα του ήρωα Θησέα. Η Τροιζηνία κατοικήθηκε από Ίωνες, ανήκε όμως σε αχαιούς άρχοντες (Ωρος, Άλθηπος, Σάρων, Πιτθέας) και μετείχε στην εκστρατεία της Τροίας υπό τον Αργείο Διομήδη.

Μετείχε στους κατά των Περσών πολέμους. Στο χωριό Τροιζήνα συνήλθε το Μάιο του 1827 η Γ' Εθνοσυνέλευση όπου ψηφίσθηκε το Σύνταγμα της Ελλάδος και εξελέγη ο Καποδίστριας ως πρώτος Κυβερνήτης της Ελλάδος.

Τρώων: Οι Τρώες, κάτοικοι της Τροίας, συγκρούστηκαν με τους Έλληνες για τον έλεγχο του Ευξείνου Πόντου. Σπουδαίοι πολεμιστές, υπερασπίστηκαν την πατρίδα τους, ιδιαίτερα ο Έκτορας, ο ηρωικός και ευγενικός γιος του Πριάμου, αδελφός του Πάρη, σύζυγος της Ανδρομάχης και πατέρας του Αστυάνακτα.

Τσακάλωφ Αθανασίου: (1790-1851). Ένας εκ των πρωτεργατών της Φιλικής Εταιρείας. Ήταν Γιαννιώτης. Φέρεται ως αρχηγός της Φιλικής Εταιρείας που ίδρυσε με τον Ξάνθον, τον Σκουφάν και τον Αναγνωστόπουλον. Το 1814 μετέβη από την Οδησσό στη Βιέννη, όπου εγνώρισε τον Υπουργό Εξωτερικών της Ρωσίας, τον Ιωάννην Καποδίστριαν, τον οποίον και ενημέρωσε για τη δράση του.

Το 1819 με εντολή των εταίρων μαζί με τον Δημητρακόπουλο εφόνευσαν τον Γαλάτη στην Ερμιόνη. Ο Γαλάτης είχε θεωρηθεί επικίνδυνος για τους φιλικούς γιατί απειλούσε να αποκαλύψει στις Τουρκικές αρχές τα σχέδιά τους.

Ο Τσακάλωφ παρουσιάζεται ο πιο δραστήριος, ο πιο ευφυής και ο πιο μιροφωμένος από τους φιλικούς. Υπηρέτησε την πατρίδα του ως απλός πολίτης, χωρίς να επιδιώκει πρωτιές και αξιώματα.

 — ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

Τσαλδάρη Παναγή: (1868-1936) Νομικός και Πολιτικός. Γεννήθηκε στο Καμάρι της Κορινθίας. Σπούδασε νομικά στην Αθήνα, Βερολίνο, Λειψία, Γοτίγη και Παρίσι.

Το 1910 ασχολήθηκε με την πολιτική και εκλεγόταν ως το θάνατο του Βουλευτής Κορινθίας. Διετέλεσε Υπουργός και Πρωθυπουργός. Παντρεύτηκε τη Λίνα Λάμπρου (κόρη του Σπυρίδωνα Λάμπρου, Καθηγητού Πανεπιστημίου, η οποία εκλέχτηκε βουλευτίνα με τον Καραμανλή και έγινε και Υπουργός Υγείας).

Το 1923, μετά τον τουφεκισμόν του αρχηγού του Λαϊκού Κόμματος Δημητρίου Γούναρη έγινε αυτός αρχηγός.

Ήταν μετριοπαθής πολιτικός, παρότι συμμεριζόταν τις απόψεις για πολιτικές διώξεις των αντιπάλων.

Κατά τη διάρκεια της Πρωθυπουργίας του (1933) έγινε δολοφονική απόπειρα κατά του Βενιζέλου υπό την ανοχή (αν όχι και οργάνωση) του διοικητού της Ασφαλείας Ιωάννη Πολυχρονοπούλου. Ο Τσαλδάρης για την αλλαγή του πολιτεύματος επέμενε σε δημοψήφισμα. Οι αρχηγοί όμως Παπάγος του ΓΕΣ, Ρέππας του ΓΕΑ και Οικονόμου του ΓΕΝ, προφανώς σε συνεννόηση με τον Γιώργο Κονδύλη, άλλοτε πρωτοπαλλήκαρο της Δημοκρατίας, προχώρησαν σε πραξικόπημα. Ο Τσαλδάρης αναγκάστηκε να παραιτηθεί.

Έτσι άνοιξε ο δρόμος για την επάνοδο του Γεωργίου Β' στο θρόνο και την άνοδο στην εξουσία του Μεταξά, που στις 4-8-1936 κήρυξε τη Δικτατορία.

Τσαρουχά Γεωργίου: Βουλευτής της ΕΔΑ κινδύνεψε στη Θεσσαλονίκη όταν δολοφονήθηκε ο Γρηγόρης Λαμπράκης από το παρακράτος. Στην περίοδο της χούντας υπέστη διώξεις αλλά παρέμεινε πιστός στους αγώνες και τις αρχές του.

Τσιμισκή: (Ιωάννη: 925-976) Αυτοκράτορας της Κωνσταντινούπολης. Το όνομα Τσιμισκής έλαβε εξαιτίας του μικρού αναστήματός του. Επί Νικηφόρου Φωκά έγινε Μάγιστρος και αρχιστράτηγος και πέτυχε λαμπρές νίκες κατά των Αράβων και Βουλγάρων. Οι λαμπρές αυτές νίκες εξασφάλισαν την ειρήνη στο κράτος. Επιστρέφοντας όμως στην Κωνσταντινούπολη δηλητηριάστηκε από τον αρχιευνούχο Βασίλειο, τον οποίον επέπληξε για την τεράστια περιουσία του, τονίζοντας ότι δεν είναι δυνατόν να θυσιάζονται οι νέοι και να πλουτίζουν οι ευνούχοι. Δυστυχώς οι καιροί επαναλαμβάνονται!

Τσοπανάκου: Ο από τη Δημητσάνα Παναγιώτης Κάλας. Γεννήθηκε το 1789 και έμαθε γράμματα στο κρυφό Σχολείο της πατρίδας του. Κοντός, αδύνατος, καμπούρης και στραβοπόδης αλλά πρόσχαρος, εύθυμος, ορεξάτος και πολύ έξυπνος. Κατά την επανάσταση γύριζε στα στρατόπεδα και σκάρωνε στίχους εξυμνώντας και επαινώντας τους αγωνιστές. Συμπαθούσε πολύ τον Νικηταρά, για τον οποίον κάθε

φορά συνέθετε τους πρώτους στίχους των υμνητικών συνθέσεών του.

«Ω γέρωα Νικηταρά,
το αίμα των Τουρκών βοά
Για να παύσεις το σπαθί σου
την ελληνική ορμή σου».

Μετά την νίκη κατά του Δράμαλη στο Αγιονόρι ο Νικηταράς χάρισε στον αυτοσχέδιο λαϊκό ποιητή ένα μεγαλόσωμο άλογο χωρίς ουρά. Και ο Τσοπανάκος:

Το δώρο σου Νικηταρά
άλογο χωρίς ουρά.
΄Η μου στέλνεις και κριθάρι
ή σου στέλνω το τομάρι».

Ο Νικηταράς του ‘στειλε τότε και τρία φορτώματα κριθάρι. Τον ονόμασαν Τυρταίο της Επανάστασης. Πέθανε στη Δημητσάνα το 1825 περίπους και απογοητευμένος, εξαιτίας του εμφύλιου πολέμου των αγωνιστών.

Τσουκαλά Κων/νου: (1878-1917). Δικηγόρος και Καθηγητής Πανεπιστημίου. Πάρεδρος, Πρωτοδίκης, Εισαγγελέας. Παραιτήθηκε το 1911 και δραστηριοποιήθηκε στην πολιτική και τις επιστήμες. Γενικός Γραμματέας και Αναπληρωτής Γενικού Διοικητού Θράκης. Δημοσίευσε πλήθος άρθρων σε εφημερίδες και περιοδικά. Γιος του ήταν ο Άγγελος Τσουκαλάς Δικηγόρος και Δήμαρχος Αθηναίων.

Τσουκλείδη Κώστα: Μέλος οικογένειας του Ιλίου. Δώρησε στο Δήμο Ιλίου την έκταση που σήμερα, ως πλατεία, φέρει το όνομά του και βρίσκεται στο κέντρο της πόλης όπου ήταν και το ΠΙΚΠΑ. Από την ίδια οικογένεια και ο Μήτσος Τσουκλείδης που έλαβε μέρος στην Εθνική Αντίσταση με το ψευδώνυμο «Πύλαρος» και σκοτώθηκε στην Πετρούπολη από τους Γερμανούς μαζί με τον σύντροφό του Τάσο Βέρδη. Στη μέση της πλατείας υπήρχε το αλώνι της οικογένειας Τσουκλείδη, τότε που το Ίλιον (Ν. Λιόσια) ήταν χωριό, γεμάτο από σιταροχώραφα και περιβόλια.

Να σημειωθεί ότι στο βιβλίο του Δημήτρη Γιώτα “Συμβολή στην Ιστορική Έρευνα της Απτικής 1821 – 1833” αναφέρεται και οικογένεια Τσουκλείδη στη Χασιά (στη σελίδα 316): «Επικυρούμεν το γνήσιον των ανωτέρω υπογραφών των υποστρατήγων Νικολάου Κριεζώτου και Βάσου Μαυροβουνιώτου και του αντισυνταγματάρχου Τριανταφύλλου Τζουρά».

Ἐν Χασιά τη 7 Νοεμβρίου 1846
Ο Δήμαρχος Φυλής
Ιω. Τζουκλίδης

 — ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

Τυμφριστού: Βουνό στην αρχαία Δολοπία, στα σύνορα Ευρυτανίας – Φθιώτιδας. Λέγεται και Βελούχι. Είναι ένα από τα ωραιότερα βουνά της Ελλάδας. Από το Μαυριλιώτικο βουνό, κορφή του Βελουχιού, πηγάζει ο Σπερχειός ποταμός.

Τύνιδος: Πρωτεύουσα της Τυνησίας. Είναι κτισμένη μεταξύ δύο λιμνών της Αλμυράς και της Τύνιδας. Β.Δ., σε 14 χ.μ., βρίσκονται τα ερείπια της αρχαίας Καρχηδόνας. Πρόκειται για αρχαιότατη πόλη, που περιήλθε στα χέρια των Καρχηδονίων, των Ρωμαίων, των Αράβων και των Τούρκων. Από το 1881 ως το 1956 ήταν προτεκτοράτο της Γαλλίας. Το 1943 έγινε πεδίο συγκρούσεων μεταξύ των εμπολέμων του Β' Παγκοσμίου Πολέμου.

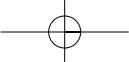
Τυρνάβου και Τίρναβος: Πόλη του Ν. Λαρίσης. Είναι κτισμένη στους πρόποδες της Μελούνας. Ιδρύθηκε από τον κατακτητή της Θεσσαλίας Τουραχάν. Από το 1702 λειτουργούσε εκεί θαυμάσια Σχολή, αφού επρόκειτο για ευημερούσα πόλη εξαιτίας της Βαφικής και Υφαντουργικής με τις οποίες ασχολούνταν οι Τιρναβίτες. Κατά την κατοχή έπαθε μεγάλες ζημιές. Από τον Τύρναβο ήταν ο φιλόλογος Αχιλλέας Τζάρτζανος (Γραμματική Τζάρτζανου).

Υδρας: Βραχώδες νησί. Παλαιότερα λεγόταν Υδρέα. Αναφέρεται από πολλούς αρχαίους συγγραφείς (Παυσανίας, Ησύχιος κ.λ.π.). Δεν είναι γνωστό ποιοι την κατοικούσαν πριν από τον 16ον αιώνα. Τότε διεκπεραιώθηκαν από την Πελοπόννησο Έλληνες εξ Αλβανίας για να βρουν καταφύγιο.

Από τις αρχές του 18ου αιώνα άρχισε η κατασκευή μεγάλων πλοίων που δημιουργήσε πλούτο στο νησί, άλλα και σχολή ναυτικής εκπαίδευσης.

Το 1821 οι Υδραίοι προύχοντες ήσαν διστακτικοί. Οι νέοι όμως με επικεφαλής τον Αντώνη Οικονόμου επαναστάτησαν και οι Υδραίοι μαζί με τους άλλους νησιώτες πρόσφεραν ανυπολόγιστες υπηρεσίες στον αγώνα. Ο Μιαούλης, οι Κουντουριώτηδες και άλλοι πρωταγωνίστησαν σ' όλες τις φάσεις του απελευθερωτικού αγώνα. Υδραίος ήταν και ο Στόλαρχος των Βαλκανικών πολέμων Παύλος Κουντουριώτης, ο κυβερνήτης του θρυλικού «Αβέρωφ», που διετέλεσε και πρόεδρος της Ελληνικής Δημοκρατίας

Υπατίας: Αλεξανδρινή Φιλόσοφος και Μαθηματικός του 4ου μ.Χ. αιώνα. Σπούδασε στην Αλεξάνδρεια και την Αθήνα. Μετά τις σπουδές της ίδρυσε Σχολή στην Αλεξάνδρεια, όπου εδίδασκε Νεοπλατωνική φιλοσοφία. Μοναδικό παράδειγμα φιλοσόφου γυναικάς στην ιστορία του πνεύματος και του γυναικείου κινήματος. Δυστυχώς όμως οι θρησκευτικοί φανατισμοί της εποχής οδήγησαν τον αναγνώστην Πέτρον με όχλον να συλλάβουν την φιλόσοφο στο σπίτι της το 416, να την γυμνώσουν, να την διαμελίσουν και να την καύσουν. Το φοβερό αυτό συμβάν

ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ

αποδίδεται σε υποκίνηση, εξαιτίας προσωπικών λόγων, του Επισκόπου Κυριλλου.

Υψηλάντου: Ονομαστή οικογένεια του Βυζαντίου με καταγωγή από την Τραπεζούντα. Απ' αυτούς ο Αλέξανδρος και ο Δημήτριος, παιδιά του Κων/νου, πρωταγωνίστησαν στον αγώνα της παλιγγενεσίας. Αξιωματικοί του Ρωσικού στρατού, στρατηγός και υπασπιστής του Τσάρου, ο Αλέξανδρος ανέλαβε την αρχηγία της Φιλικής Εταιρείας. Λοχαγός ο Δημήτρης έφθασε στην Πελοπόννησο, μετά την αποτυχία του κινήματος στις παραδουνάβιες ηγεμονίες και τη συντριβή του Ιερού Λόχου.

Ο Αλέξανδρος (1792-1828) συνελήφθη από τους Αυστριακούς και φυλακίστηκε στο φρούριο Μούνκατς, όπου έμεινε φυλακισμένος ως το 1827. Πέθανε το 1828.

Ο Δημήτριος (1793-1832), μια από τις πιο αγνές προσωπικότητες του αγώνα, έπαιξε ουσιαστικό ρόλο στον αγώνα. Στήριξε τον Κολοκοτρώνη και έδειξε αμεροληψία και αγνό πατριωτισμό. Ο αισθηματικός δεσμός του με την αγωνίστρια Μαντώ Μαυρογένους δεν ευδοκίμησε, εξαιτίας της μικρότητας διαφόρων, που φοβόντουσαν ηγεμονία του γνήσιου αυτού δημοκράτη, παρόλη την πριγκιπική καταγωγή του. Πέθανε στο Ναύπλιο το 1832.

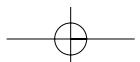
Φαιάκων: Κατά τη μυθολογία ευτυχισμένος και πλούσιος λαός που ασχολιόταν με αθλητικούς αγώνες και καλές τέχνες. Άριστοι ναυτικοί. Μετά την εγκατάστασή τους στη Σχερία (Κέρκυρα) ήκμασαν περισσότερο, έχοντας σπουδαίους Βασιλιάδες, τον Ναυσίθοον και τον Αλκίνοον.

Φαλαισίας: Κωμόπολη της αρχαίας Αρκαδίας κοντά στο σημερινό Λεοντάρι, δίπλα στον ποταμό Θειούντα (σημ. Κουτουφαρίνα).

Φαναρίου: Ιστορική συνοικία την Κωνσταντινούπολης, όπου και η έδρα του Πατριαρχείου από το 1601. Το Φανάρι υπήρξε το εθνικό και θρησκευτικό κέντρο του υπόδουλου Ελληνισμού. Στον Ιερό Ναό του Αγίου Γεωργίου απαγχονίστηκε ο Πατριάρχης Γεργόριος ο Ε' (κατά κόσμον Γεώργιος Αγγελόπουλος, από τη Δημητσάνα).

Ο Μωάμεθ ο Β', ο πορθητής της Πόλης, δώρισε στη γερόντισσα μάνα του Μηχανικού Χριστόδουλου την εκκλησία της Παναγίας της Μουχλιώτισσας ή το Μουχλίδι, που μαζί με τη Μεγάλη του Γένους Σχολή και το Ιωακείμειο Παρθεναγωγείο, αποτελούν τα σπουδαιότερα κτίσματα του Φαναρίου.

Τελευταία το Πατριαρχείον ανακαινίσθηκε με γενναία χορηγία του Αρκάδα μεγάλου Βιομήχανου Παναγιώτη Αγγελόπουλου. Και η επαρχία Ολυμπίας κατά την Τουρκοκρατία λεγόταν Φανάρι.

 — ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

Φαρσάλων: Κωμόπολη του Ν. Λάρισας. Στην περιοχή της εντοπίστηκε Μυκηναϊκό νεκροταφείο. Από τα ευρήματα των αρχαιολογικών ανασκαφών συμπεραίνεται ότι εκεί βρισκόταν η Φθία, η γενέτειρα του Αχιλλέα και Βασίλειο του Πηλέα και των Μυρμιδόνων.

Στις 29-6-48 π.Χ. στα Φάρσαλα έγινε η σύγκρουση μεταξύ Ιουλίου Καίσαρα και Πομπήιου. Παρόλη την αριθμητική υπεροχή του (60.000 άνδρες) ο Πομπήιος ηττήθηκε από τον Καίσαρα με τις 25.000 λεγεωνάριους.

Ο Πομπήιος μετά την πανωλεθρία αυτή κατέφυγε στην Αίγυπτο, όπου δολοφονήθηκε από τον ευνούχο του Πτολεμαίου Αυλητού, τον Ποθεινόν.

Φειδίον: Ο μεγαλύτερος καλλιτέχνης της αρχαιότητας. Γιος του Χαρμίδη, αδελφός των Πάναινου και Πλεισταινέτου, ζωγράφων. Γεννήθηκε στην Αθήνα το 491-490 π.Χ. (ή το 508 ή το 484 π.Χ.). Δάσκαλοι του ο Ηγίας και ο Αγελάδας. Εφιλοτέχνησε σπουδαία έργα και κυρίως είχε την ευθύνη, με απόλυτη εξουσία, για τον καλλιτεχνικόν διάκοσμον της Αρροπόλεως.

Ο Φειδίας εργάστηκε και στην Ήλιδα, όπου εφιλοτέχνησε το μεγαλόπρεπο άγαλμα του Ολυμπίου Διός. Στο Μουσείο της Ολυμπίας βρίσκεται και το κύπελλο που έπινε νερό όταν δούλευε εκεί. Έχει στο από κάτω μέρος την επιγραφή «Φειδίον ειμί». Ο Φειδίας είχε κατηγορηθεί και στην Αθήνα για ασέβεια – παρουσίαζε στην ασπίδα της Αθηνάς τη δική του και του Περικλή τη μορφή – και ξανά κατηγορήθηκε για τον ίδιο λόγο στην Ήλιδα. Καταδικασθείς φονεύτηκε από τους Ηλείους.

Φερών: Οι Φερές ήταν η πιο σπουδαία πόλη της αρχαίας Θεσσαλίας μετά τη Λάρισα. Κτίσθηκε από τον Φέρητα, πατέρα του Άδμητου. Μετείχε στην εκστρατεία κατά της Τροίας με τον Εύμηλον. Κατά τους ιστορικούς χρόνους την διοίκησαν Τύραννοι όπως ο Λυκόδροψ, ο Ιάσων, ο Πολύδωρος, ο Πολύφρων, ο Αλέξανδρος κ.α. Το 352 π.Χ. εντάχτηκε στο κράτος της Μακεδονίας. Στη θέση των αρχαίων Φερών κτίσθηκε αργότερα το Βελεστίνον, πατρίδα του Ρήγα Φεραίου ή Βελεστινλή (Αντώνης Κυριαζής).

Φθιώτιδος: Χώρα της Θεσσαλίας. Σήμερα Νομός με πρωτεύουσα τη Λαμία (Ζητούν). Παλαιά ονομαζόταν Αχαΐα, από τους αχαιούς, που την κατοικούσαν. Σπουδαίες πόλεις της του 3ου π.Χ. αιώνα: η Μελίτεια, η Λάρισα (Κρεμαστή) και η Θήβα (Φθιώτιδας).

Ο Νομός σήμερα έχει τρεις επαρχίες: Δομοκού, Λοκρίδας, Φθιώτιδας. Στο Νομό Φθιώτιδας ανήκει και η ψηλότερη κορφή του Παρνασσού, η Λιάκουρα.

ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ

Φιλιατρών: Κωμόπολη του Ν. Μεσσηνίας στην επαρχία Τριφυλίας. Υπέστη από σεισμούς μεγάλες ζημιές κατά καιρούς και το 1886 σχεδόν καταστράφηκε εντελώς. Ανοικοδομήθηκε και έγινε μια από τις πιο ωραίες πόλεις της περιοχής. Σπουδαίοι είναι οι ναοί της: Άγιος Νικόλαος, Άγιος Ιωάννης ο Πρόδομος, η Παναγία Γουβιώτισσα, ο Άγιος Αθανάσιος και ο Άγιος Χριστόφορος, ναός ιστορικός.

Φιλιατών: Κωμόπολη της Θεσπρωτίας, με επίνειο τη Σαγιάδα. Ιδρύθηκε τον 18ον αιώνα. Οι κάτοικοι της Τούρκοι. Οι Έλληνες που εγκαταστάθηκαν εκεί ήσαν από το Συρράκο και τους Καλαρρύτες, διωγμένοι από τον Αλή Πασά. Από τους αδελφούς Ζάππα ιδρύθηκε Ελληνικό Σχολείο, στο οποίο εδίδαξε ο Χριστόδουλος Βαξεβάνος.

Μέχρι το 1944 ζούσαν στις Φιλιάτες περίπου 1000 Αλβανοτσάμηδες, που στην κατοχή τάχθηκαν με τους Γερμανούς. Μετά την απελευθέρωση έφυγαν στην Αλβανία.

Φιλικής Εταιρείας: Η Εταιρεία των Φιλικών ιδρύθηκε από τους Σκουφά, Τσακάλωφ, Ξάνθον και Αναγνωστόπουλον το 1814 στην Οδησσό. Στόχος της η οργάνωση των Χριστιανών της Βαλκανικής και ιδιαίτερα των Ελλήνων για την εκδίωξη των κατακτητών Τούρκων και την απελευθέρωση των ραγιάδων. Οι Φιλικοί με κατηγήσεις κατάφεραν να μυήσουν τους συμπατριώτες τους και το 1821 να αρχίσει ο μεγάλος αγώνας με αποτέλεσμα να απελευθερωθεί ένα μέρος της Ελλάδας μετά από σκληρούς αγώνες, στους οποίους αναδείχθηκαν εξαιρετικοί ηγέτες και αγωνιστές.

Φιλιππιάδος: Κωμόπολη του Ν. Πρεβέζης. Στον Ελληνοτουρκικό πόλεμο του 1897 απελευθερώθηκε από τον Ελληνικό στρατό, ο οποίος όμως αναγκάστηκε να συμπτυχθεί. Κατά τον Α' Βαλκανικό πόλεμο απελευθερώθηκε εκ νέου (12-10-1912).

Στο Β' Παγκόσμιο πόλεμο καταλήφθηκε από τους Γερμανούς στο τέλος Απριλίου 1941 και παρέμεινε υπό κατοχή μέχρι την απελευθέρωση της Ελλάδας (1944).

Φιλοκτήτου: Ομηρικός ήρωας, γιος του Αργοναύτη Ποίαντα και της Δημώνασσας και εγγονός του Φυλάκου. Ονομαστός τοξότης είχε κληρονομήσει το τόξο και τα αλάνθαστα βέλη του Ηρακλή, επειδή βοήθησε τον ήρωα στις τελευταίες στιγμές της ζωής του, στην Οίτη.

Ταξιδεύοντας προς την Τροία ο Φιλοκτήτης θέλησε να προσφέρει θυσία στην Αθηνά ή την Άρτεμη στο βωμό που υπήρχε στο νησί Χρυσή (ή στην Τένεδο ή στην Ίμβρο). Εκεί τον δάγκωσε φίδι με τη θέληση της Ήρας γιατί είχε βοηθήσει τον

— ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

μισητό της Ηρακλή.

Οι σύντροφοί του τον παράτησαν σε μια σπηλιά εξαιτίας της δυσοισμίας της πληγής του και συνέχισαν χωρίς αυτόν το ταξίδι τους. Ο χρησμός όμως ήταν σαφής: Χωρίς το Νεοπτόλεμο και τον Φιλοκτήτη η Τροία δεν θα ‘πεφτε. Ο κλήρος έπεισε στον πολυμήχανο Οδυσσέα να πάει και να φέρει τον Φιλοκτήτη. Στον «Φιλοκτήτη» του ο Σοφοκλής περιγράφει τον τρόπο, που ο παμπόνηρος Λαερτιάδης κατάφερε το σκοπό του, εξαπατώντας ακόμα και τον Νεοπτόλεμον.

Φιλοποίμενα: Στρατηγός της Αχαϊκής Συμπολιτείας από τη Μεγαλόπολη της Αρκαδίας, γιος του Κραύγιδος.

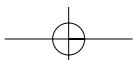
Κατά τον Πλούταρχο ήταν ο τελευταίος των αγαθών ανδρών της Ελλάδος. Είχε νικήσει τη Σπάρτη, η οποία ζήτησε τη βοήθεια των Ρωμαίων. Ο Φιλοποίμην την κατέλαβε και γκρέμισε τα τείχη της. Το 184 π.Χ., παρόλη τη νίκη του κατά των Μεσσηνίων στον Εύανδρον Λόφον έπεισε από το άλογό του και τραυματίσθηκε. Συνελήφθη από τον αντίπαλό του Δεινοκράτη και φυλακίστηκε. Το 183 π.Χ. σε ηλικία 71 ετών πέθανε. Τον θάνατό του εκδικήθηκε ο διάδοχός του Λυκόρτας, ο οποίος κατέλαβε την Μεσσήνη, ο δε Δεινοκράτης και οι δικοί του αυτοκτόνησαν.

Φιλοπρόσοδων: Έτσι ονομάζονται οι δραστήριοι άνθρωποι, που αγαπούν την πρόοδο και δεν διαχειρίζονται τη μιζέρια, που πολλές φορές τυχαίνει.

Φιντία: Πυθαγόρειος φιλόσοφος από τις Συρακούσες. Η παροιμιώδης φιλία του με τον Δάμωνα οδήγησε ακόμα και τον Τύραννο των Συρακουσών σε θαυμασμό.

Ρουβίκωνος: Ποτάμι των Άλπεων της Γαλατίας που χύνεται στο Αδριατικό Πέλαγος. Σύνορο Γαλατίας και Ιταλίας. Ο διοικητής της Γαλατίας δεν είχε δικαίωμα να τον διαβεί με τον στρατό, χωρίς άδεια της Συγκλήτου. Στη διαμάχη Ιουλίου Καίσαρα και Πομπηίου ο πρώτος δίσταξε να περάσει το ποτάμι, αν και πίστευε ότι ήταν επιβεβλημένο. Τελικά αποφάσισε να το διαβεί λέγοντας την ιστορική φράση Alea Jacta est (ο κύβος ερρίφθη) που από τότε χρησιμοποιείται, όταν λαμβάνεται τολμηρή απόφαση ή εγχείρημα.

Φλέμιγκ Αλεξάντερ: (1881-1955), διάσημος Αγγλος μικροβιολόγος. Ως φοιτητής τιμήθηκε με βραβεία και έλαβε υποτροφία. Σπούδασε εκτός από Ιατρική και φιλοσοφία και έγινε καθηγητής της Ιατρικής. Ανακάλυψε εκτός των άλλων και την πενικιλίνη και το 1945 πήρε το βραβείο Νόμπελ. Το 1952 ήλθε στην Ελλάδα όπου

ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ

τιμήθηκε από την Ακαδημία Αθηνών. Το 1953 παντρεύτηκε την Ελληνίδα βιοηθό του Αμαλία Κατσούρη, η οποία έγινε γνωστή διεθνώς ως Αμαλία Φλέμινγκ για τον αντιδικτατορικό της Αγώνα. Η Φλέμινγκ δραστηριοποιήθηκε και μετά τη μεταπολύτευση ενταγμένη στο ΠΑΣΟΚ.

Φλέσσα: Όνομα ιστορικής οικογένειας της Μεσσηνίας. Ο αρχηγός της Δημήτριος Δικαίος ή Φλέσσας (ίσως από παραφθορά του Εφέσιος) είχε 28 παιδιά από τα οποία διακρίθηκαν στον απελευθερωτικό αγώνα του 1821 ο Ιωάννης που έπεσε υπέρ πατρίδος πολεμώντας τον Ιμπραήμ, ο Νικήτας που διακρίθηκε σ' όλους τους αγώνες και προήχθη σε στρατηγό και τιμήθηκε με το παράσημο του Σωτήρος και ο Γρηγόριος, ο γνωστός Παπαφλέσσας, ο μπουρλοτιέρης των ψυχών κατά τον Σπ. Μελά, που έπεσε στο Μανιάκι.

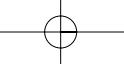
Φλωρίνης: Πόλη της Δυτικής Μακεδονίας, πρωτεύουσα οικώνυμου Νομού, στην ανατολική πλευρά του βουνού Βαρούς. Κέντρο σφοδρών αντιπαραθέσεων Μουσουλμάνων και Χριστιανών, υπέστη πολλές ταλαιπωρίες. Τον 18ον αιώνα το ελληνικό στοιχείο ήταν ακμαίο και μετά τη συνθήκη του Πασσάροβιτς ήκμασε ακόμα περισσότερο. Το 1862 υπέστη αφάνταστες τρομοκρατικές πιέσεις.

Το 1862 η Τουρκία αναγνώρισε τη Βουλγαρική κοινότητα της Φλώρινας και υποδαύλιζε προς ίδιον όφελος τις αντιπαραθέσεις Ελληνόφωνων και Σλαβόφωνων. Με τη συνθήκη του Αγ. Στεφάνου η Φλώρινα εκχωρήθηκε στη Βουλγαρική επικράτεια. Αυτό απετράπη με διπλωματικές ενέργειες. Ο αγώνας έφτασε σε έξαρση στις αρχές του 20ου αιώνα, με πρωτοπόρους στην περιοχή, τους ήρωες Βασιλη Μπάλκο και τον Παύλο Μελά.

Αρχές Νοεμβρίου 1912 η Φλώρινα παραδόθηκε στα Ελληνικά στρατεύματα. Οι περιπέτειες της δεν είχαν τελειώσει. Υπέστη νέες ταλαιπωρίες κατά τους Α' και Β' Παγκόσμιους πολέμους αλλά και κατά τον εμφύλιο. Σήμερα αποτελεί εμπορικό, οικονομικό και διοικητικό κέντρο του Νομού και όχι μόνο.

Φοινίκης: Αρχαία πόλη της Ηπείρου Β.Α. των Αγίων Σαράντα κοντά στο σημερινό Φοινίκιον. Σπουδαίο κέντρο της Ηπειρωτικής ομοσπονδίας που καταστράφηκε από πειρατές το 230 π.Χ. κατά τους χρόνους του Ιουστινιανού αποτέλεσε σημαντικό οχυρό της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας.

Στα προϊστορικά χρόνια Φοινίκη λεγόταν και η περιοχή όπου ο σημερινός Λίβανος. Οι δε Φοίνικες ήσαν από τους πιο αξιόλογους ναυτικούς λαούς της αρχαιότητας.

— ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

Φολέγανδρος: Νησί των Κυκλαδών μεταξύ Σίκινου και Μήλου. Οικιστής της ο Φολέγανδρος, γιος του Μίνωα. Οι κάτοικοι της ήσαν Δωρικής καταγωγής. Το 425 π.Χ. ανήκε στην Αθηναϊκή συμμαχία. Το 1212 την κατέλαβαν οι Τούρκοι. Το 1715 λεηλατήθηκε από τον Πασά Τζακούμ Χότζα. Απελευθερώθηκε το 1821 με τη μεγάλη Ελληνική Επανάσταση.

Φορμίωνος: Ο Φορμίων, Αθηναίος στρατηγός, πολέμησε με τον Περικλή κατά των Σαμίων (440 π.Χ.) στην Ποτίδαια με τον Νικία (432 π.Χ.) και κατά τον Πελοποννησιακό πόλεμο ήταν στόλαρχος. Νίκησε τον στόλο των Πελοποννησίων στον Κορινθιακό κόλπο.

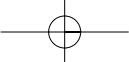
Φρίξον: Γιος του Αθάμαντα και της Νεφέλης και αδελφός της Έλλης. Η δεύτερη σύνυγος του Αθάμαντα, η Ινώ, μισούσε τα παιδιά και μεθόδευε την εξόντωσή τους. Επειδή έπεισε επιδημία στη χώρα ρωτήθηκε το Μαντείο των Δελφών. Η Ινώ έπεισε τους αποσταλμένους του Αθάμαντα να αλλοιώσουν τον χρησμό. Μετέφεραν λοιπόν ότι έπρεπε να θυσιαστεί ο Φρίξος στο Δία. Η Νεφέλη όμως κατάφερε κατά τη στιγμή της θυσίας να αρπάξει τα παιδιά της και πάνω σε χρυσόμαλλο κριάρι με ανθρώπινη μιλιά, δώρο του Ερμή, να τα σώσει. Η Έλλη καθ' οδόν ζαλίστηκε και έπεισε στον ονομασθέντα από αυτήν Ελλήσποντο, ο δε Φρίξος κατάφερε να φθάσει στην Αία, στο Βασίλειο του Αιήτη.

Φρουμεντίον: Πρώτος επίσκοπος Αξώμης χειροτονηθείς από τον Άγιο Αθανάσιο το 341. Ήταν Ιεραπόστολος και σ' αυτόν οφείλεται η διάδοση του Χριστιανισμού στην Αβησσυνία.

Φρυγίας: Αρχαία χώρα της Δυτ. Μικράς Ασίας. Από το φρύγω = ψήνω, ξηραίνω με τη φωτιά (φρύγια, φρυγανιά).

Φρύνης: Η ωραιότερη και η πιο ονομαστή εταιρία της αρχαιότητας. Γεννήθηκε στις Θεσπιές της Βοιωτίας το 365 π.Χ. και πέθανε στην Αθήνα το 310 π.Χ.

Ήταν πολύ φτωχή κοπέλα. Απέκτησε όμως τόσον πλούτον, που προθυμοποιήθηκε να ανοικοδομήσει τη Θήβα μετά την καταστροφή της από τον Μ. Αλέξανδρον αρκεί να έγραφαν το όνομά της σε επιγραφή. Ουδείς μπορούσε να αντισταθεί στα θέλγητρά της εκτός από τον φιλόσοφο Ξενοκράτη. Όταν έχασε το στοίχημα που είχε βάλει μαζί του, δικαιολογήθηκε ότι εστοιχημάτισε να νικήσει άνθρωπο, όχι άγαλμα. Η Φρύνη αποτέλεσε το πρότυπο για τα αγάλματα

ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ

αναδυόμενης Αφροδίτης (Απελλής) της Κνίδιας Αφροδίτης (Πραξιτέλης) κ.α.

Φρυνίχον: Αθηναίος τραγωδός από τους αρχαιότερους μαζί με το Χοιρίλο. Γιος του Πολυφράδμονος και μαθητής του Θέσπιδος. Μεταξύ των έργων του και η «Μιλήτου Άλωσις» που προκάλεσε συγκίνηση και οργή στους θεατές και καταδικάσθηκε σε πρόστιμο χιλίων δραχμών ως «οικεία κακά μνησάμενος».

Φτέρης: Χωριό του Νομού Φθιώτιδος από όπου οι αρματωλοί της προεπαναστατικής περιόδου Τριαντάφυλλος και Φλώρος Κατσούδας. Πολέμησαν ηρωικά κατά του Αλή Πασά αλλά εσφάγησαν από όργανα του Τυράννου. Υπάρχει και χωριό στο Ν. Αχαΐας, 20 χ.λ.μ. από το Αίγιο, σε υψόμετρο 1300 μ. Κοντά στο δεύτερο είναι η Παναγία η Πλατανιώτισσα, εκκλησία σε κοκκινό πλατάνου, χωρητικότητας 25 περίπου ατόμων.

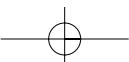
Φηγαίας: Πρόκειται για αρχαίο Δήμο της Αττικής. Για την ακρίβεια υπήρχαν δύο Δήμοι μ' αυτό το όνομα. Οι αμφισβητήσεις, που υπήρχαν για τη θέση του Δήμου, εξέλιπαν μετά τις ανασκαφές του Ι. Παπαδημητρίου. Λεγόταν ότι βρισκόταν παράλια, κοντά στις Αλές Αραφηνίδες (Λούτσα). Τελικά και ο Παπαδημητρίου και η Αθηνά Καλογεροπούλου τον τοποθετούν στο σημερινό Ντράφι της Πεντέλης. Η λέξη φηγός σημαίνει βελανιδιά. Εκτός από πινακίδα «Πολυκλής Φηγαιεύς» υπάρχουν στην περιοχή βελανιδιές, ένας μικρός ποταμός Βαλανάρης και μια τοποθεσία Βελανιδές. Συνεπώς, κατά τους διακεριμένους προαναφερθέντες αρχαιολόγους, ο δήμος Φηγαίας ήταν στο Ντράφι, Βόρεια της Λούτσας και Νότια της Πεντέλης.

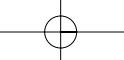
Φυλλίδος: Η Φυλλίς ήταν κόρη του Βασιλιά των Βισαλτών της Θράκης Σίθωνος. Αυτοκτόνησε από ερωτική απογοήτευση, όταν δεν ανταποκρίθηκε στα αισθήματά της ο γιος του Θησέα, ο Δημοφώντας.

Φυτείας: Φυτεία νοείται το σύνολο των καλλιεργούμενων φυτών σ' ένα τόπο. Με αυτό το όνομα υπάρχει και χωριό στο Νομό Ημαθίας.

Φωκά Νικηφόρου: Στρατηγός επί Βασιλείου του Α' του Μακεδόνα. Διέπρεψε στους αγώνες κατά των Αράβων και των Βουλγάρων και επί του Λέοντος Στ' του Σοφού. Διετέλεσε και Δομέστικος των Σχολών της Δύσης.

Φωκίδος: Χώρα ορεινή της κεντρικής Στερεάς Ελλάδος. Σήμερα ο νομός

— ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

Φωκίδος παριλαμβάνει μόνο τμήμα της αρχαίας χώρας και της Δωρίδας. Γενάρχης των Φωκέων ο Φώκος, γιος του Οργυτίωνα από την Κόρινθο. Άλλοι θεωρούν τον Φώκον γιο του Αιακού από την Αίγινα.

Μετείχε ως σύμμαχος των Θηβαίων στον πόλεμο «των επτά επί Θήβας» και στην Τρωική εκστρατεία με 40 πλοία υπό τον Σχέδιον και τον Επίστροφον, γιους του Ιφίτου.

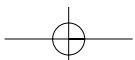
Κατά τους Περσικούς Πολέμους έπαθε πολλές καταστροφές. Μετείχαν στο Αμφικτιονικό συνέδριο και τα 22 χωριά της αποτελούσαν ομοσπονδία. Ήττήθηκαν από τον Φίλιππο τον Μακεδόνα, ο οποίος πήρε και τις δύο ψήφους της στην Αμφικτιονία. Πολλά ευρήματα, όχι μόνο στους Δελφούς αλλά σ' όλη τη Φωκίδα, αποτελούν τεκμήρια της ακμής της, αλλά και του ρόλου της στην ιστορία της Ελλάδος.

Φωτίου Πατριάρχου: Υπήρξαν δύο Πατριάρχες της Κωνσταντινούπολης με το όνομα Φώτιος. Ο πρώτος (858-867 και 878-886) ήταν διακεκριμένη φυσιογνωμία με δραστηριότητα πληθωρική υπέρ της Ορθοδόξου Ανατολικής Εκκλησίας. Ήταν ευσεβής και ενάρετος αλλά και σοφός. Γιος του Σπαθαρίου Σεργίου και της Ειρήνης και ανιψιός του Πατριάρχου Ταρασίου. Έλαβε άριστη μόρφωση και κατέλαβε τα στρατιωτικά αξιώματα του Πρωτοσπαθαρίου και του Πρωτοσηκόρητου. Το 858, μετά την καθαίρεση του Πατριάρχη Ιγνατίου, εκλήθη στο Θρόνο. Μέσα σε πέντε ημέρες προήχθη σ' όλα τα αξιώματα της Ιεροσύνης. Εκοιμήθη στις 6-2-898.

Χαιρωνείας: Αρχαία πόλη της Βοιωτίας. Ιδρυτής ο Χαίρων, γιος του Απόλλωνα και της Ονηρούς. Κτισμένη σε προνομιακή θέση κοντά στο χείμαρρο Αίμωνα ή Θεομώδοντα, ήλεγχε τη διάβαση από τη Φωκίδα στη Βοιωτία. Για πρώτη φορά αναφέρεται στην Ιλιάδα (B.507)

Εκτός των άλλων πολεμικών δραστηριοτήτων στη Χαιρώνεια έγινε το 338 π.Χ. (7 Μεταγεθενιώνος – 2 Αυγούστου ή 1η Σεπτεμβρίου) η μεγάλη μάχη μεταξύ Μακεδόνων και των νότιων Ελληνικών πολιτειών. Νίκησαν οι Μακεδόνες. Από τη στιγμή αυτή άρχισε η πετυχημένη προσπάθεια συνεννόησης των Ελλήνων και η προετοιμασία των κατά των Περσών αγώνων.

Χαλκηδόνος: Η Χαλκηδόνα, σημερινό Καδήκιοι, είναι προάστιο της Κωνσταντινουπόλεως. Κτίστηκε το 675 π.Χ. από Μεγαρείς, 18 χρόνια πριν από το Βυζάντιο. Απέκτησε γρήγορα μεγάλη φήμη εξαιτίας του εκεί Μαντείου του Απόλλωνα. Καταλήφθηκε από τους Πέρσες επί Δαρείου και μετείχε στον Πελοποννησιακό πόλεμο.

Χάλκης: Νησί της Προποντίδας, γνωστή και από την σπουδαία Θεολογική Σχολή της Χάλκης, που ιδρύθηκε το 1843 υπό του Γερμανού 4ου και που διαθέτει πλουσιότατη βιβλιοθήκη με σπάνια βιβλία και χειρόγραφα. Σήμερα η Σχολή δε λειτουργεί παρά τις πιέσεις του Πατριαρχείου, και όχι μόνο, προς τους Τούρκους.

Χαλκιδικής: Νομός της Μακεδονίας και χερσόνησος στο Βόρειο Αιγαίο. Στο ένα από τα τρία πόδια της Χαλκιδικής υπάρχει και το Άγιον Όρος, που αποτελεί αυτοδιοίκητη περιοχή. Η περιοχή κατοικήθηκε από τα προϊστορικά χρόνια. Σημαντικό τεκμήριο η ανακάλυψη στο Σπήλαιο των Πετραλώνων κρανίου του ανθρώπου του Νεάντερταλ που, κατά τον ανθρωπολόγο Άρη Πουλιανό, έζησε στην περιοχή πριν από εκατομμύρια χρόνια και πέθανε σε «βαθιά γεράματα» στην ηλικία των 35 ετών!

Η Χαλκιδική ήταν παρούσα σ' όλες τις ιστορικές φάσεις πρωταγωνιστώντας από τα παλιά χρόνια ως τα πρόσφατα με τους παγκόσμιους πολέμους. Σήμερα είναι από τις πιο προηγμένες τουριστικές περιοχές της χώρας μας.

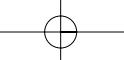
Χαλκοκονδύλη: Παλιά επιφανής οικογένεια της Αθήνας. Ενδεικτικό της δύναμης και της παλιάς εμφάνισης της οικογένειας αποτελεί ο Ιερός Ναός των Χαλκοκονδύλων, που τιμάται στη μνήμη των Ασωμάτων και σώζεται ακόμα στη Στοά του Γυμνασίου του Αδριανού. Αναφέρονται περί τους 8 Χαλκοκονδύλιδες από το 1466 (Γεώργιος) ως τον Ιωάννη (1874-1951).

Χανίων: Πόλη της Κρήτης, πρωτεύουσα οικονομικού νομού, με σπουδαίο Λιμάνι. Στη θέση της σημερινής πόλης υπήρχε η αρχαία Κυδωνία. Κατοικήθηκε από τους Δωριείς και το 69 π.Χ. πολιορκήθηκε από το Ρωμαίο στρατηγό Μέτελλο. Το 325 περιήλθε στο Βυζάντιο. Είναι μια από τις πιο όμορφες πόλεις της Ελλάδος.

Από τα Χανιά διέφυγε προς την Αίγυπτο η Ελληνική Κυβέρνηση μετά την κατάκτηση της χώρας από τους Γερμανο - Ιταλο - Βουλγάρους.

Χαράδρας: Αρχαία πόλη της Φωκίδας κοντά στη σημερινή Σουβάλα. Καταστράφηκε το 480 π.Χ. από τον Ξέρξην, ανοικοδομήθηκε, ξανά καταστράφηκε από τον Φίλιππο το Β' το 356 π.Χ. (Β' Ιερός πόλεμος).

Χαραυγής: Χαραυγή λέγονται τα χαράματα. Με το όνομα αυτό όμως υπάρχουν χωριά στην Εορδαία Κοζάνης, στο Πωγώνι Ηπείρου, στην Πυλία Μεσσηνίας και στην Πάτρα Αχαΐας.

— ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

Χερσονήσου: Η χερσόνησος της Καλλιπόλεως, η μεγάλη Θρακική Χερσόνησος που πρωτοκατοικήθηκε από Θράκες ή από Πελασγούς και Τυρρηνούς. Ακολούθησαν Αιολείς, Ίωνες, Δωριείς και αναπτύχθηκαν αξιόλογες πόλεις με σπουδαίο πολιτισμό και θρησκευτικές δοξασίες. Ο Διόνυσος θεωρείται ότι προήλθε από τη Θράκη. Υπάρχουν όμως και πόλεις, χωριά, ακρωτήρια με αυτό το όνομα στην Κρήτη, στην Ισπανία, στην Αττική.

Χιλιομοδίου: Χωριό της Κορινθίας πάνω στον παλιό οδικό άξονα Κορίνθου - Τριπόλεως. Πρόκειται για χωριό με πλούσια παραγωγή κυρίως σε κηπευτικά, αμπελοκαλλιέργειες και δεντροπερίβολα.

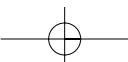
Χιονάκου Ηλία: Στρατηγός, κάτοικος Νέων Λιοσίων – Ιλίου. Ασχολήθηκε και με την Τοπική Αυτοδιοίκηση και εξελέγει από τους συμπατριώτες του οι οποίοι εκτιμούσαν την προσφορά του και τη δραστηριότητά του. Τα παιδιά του ζούνε στον Άγιο Φανούριο και στην Πετρούπολη.

Χίου: Νησί του Αιγαίου κοντά στα Μικρασιατικά παράλια, απέναντι από τη χερσόνησο της Ερυθραίας. Φέρεται ως γενέτειρα του Ομήρου. Εκεί δρούσαν οι Ομηρίδες. Ορεινό νησί – από τον Όμηρο λεγόταν Παιπαλόεσσα = Βραχώδης – είναι γνωστή και για την καλλιέργεια των γραμμάτων αλλά και από τη μαστίχα της.

Πατρίδα σπουδαίων προσωπικοτήτων όπως ο Αδαμάντιος Κοραής. Υπέστη μεγάλη καταστροφή το 1822 από τους Τούρκους. Οι Χίοι έζυπνοι και δραστήριοι, είναι και σπουδαίοι ναυτικοί.

Χρυσηίδος: Κόρη του Χρύση, ιερέα του Απόλλωνα, την οποίαν έλαβε ως παλλακίδα ο Αγαμέμνονας, όταν κατακτήθηκε η πατρίδα της από τους Έλληνες. Συνηθιζόταν τότε οι όμιορφες γυναίκες, που εθεωρούντο λάφυρα πολέμου, να υπηρετούν τους επικεφαλής του στρατού.

Όταν όμως ο Κάλχας μάντεψε ότι η επιδημία, που είχε πέσει στον Ελληνικό στρατό, ήταν αποτέλεσμα της οργής του Απόλλωνα, εξαιτίας της προσβολής προς τον Ιερέα του, και ότι έπρεπε να ελευθερωθεί η Χρυσηίδα και να δοθούν και πολύτιμα δώρα, ο Αγαμέμνονας αναγκάστηκε να υποχωρήσει. Πήρε όμως σε αντιστάθμισμα τη Βουσηίδα, την κοπέλα του Αχιλλέα, και μάλιστα χωρίς τη συγκατάθεση του δεύτερου. Από εκεί και πέρα άρχισαν οι συμφορές των Ελλήνων, εξαιτίας της διένεξης των δύο σπουδαίων αρχηγών τους.

Χρυσοβιτσίου: Ορεινό χωριό στο Μαίναλο της Αρκαδίας. Καταφύγιο κατά την Τουρκοκρατία των διωκομένων οραιών. Κατά την Επανάσταση του 1821 αποτέλεσε ορμητήριο του Γέρου του Μωριά.

Χρυσολωρά: Βυζαντινή οικογένεια από την Κωνσταντινούπολη με διακεκριμένες προσωπικότητες τους Γεώργιους, σπουδαίους αγιογράφους και τον Μανουήλ, που πήγε στη Ρώμη να ζητήσει από τον Πάπα βοήθεια κατά των Τούρκων (το 1391).

Να επισημανθεί ότι ο Χρυσολωράς αυτός υπήρξε από τους πρωτεργάτες της αναγέννησης των κλασσικών σπουδών στην Ιταλία. Αναμείχθηκε στο Σχίσμα των εκκλησιών, έγινε Καρδινάλιος και μετέφρασε Λατινικά την πολιτεία του Πλάτωνα. Πέθανε αιφνίδια στην Κωνσταντία το 1415.

Χρυσοστόμου Ιωάννη: Αρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως (398-404), Πατέρας της εκκλησίας και Οικουμενικός διδάσκαλος.

Γιος του ανώτατου αξιωματικού, του Σεκούνδου και της Ανθούσας, η οποία αφιερώθηκε στην ανατροφή του Ιωάννου. Ο σπουδαίος εθνικός ρήτορας ο Λιβάνιος εξέφρασε το θαυμασμό του για τη μάνα του Ιωάννη: «Οίαι γυναίκες παρά χριστιανοίς εισί».

Ο Χρυσόστομος παρακολούθησε μαθήματα του Ανδραγαθίου και του Λιβάνιου και το 381 χειροτονήθηκε Διάκονος από τον Αντιοχείας Μελέτιον, τον οποίον συνόδευσε στη Β' Οικουμενική Σύνοδο της Κωνσταντινούπολης.

Εκλέχτηκε από ενδημούσα Σύνοδον επισκόπων Αρχιερέας Κωνσταντινούπολης και ενθρονίστηκε στις 26-2-398. Έκτοτε αρχίζει έναν αγώνα ηθικοποίησης της ζωής των Ανακτόρων και του λαού, πράγμα που τον έφερε σε σύγκρουση με το παλάτι, που τελικά επιβλήθηκε και τον εξόρισαν.

Εκοιμήθη στις 14-9-407 καθ' οδόν προς την Πιτυούντα. Τα τελευταία του λόγια ήσαν «Δόξα τῷ Θεῷ πάντων ἐνεκεν».

Χρυσουπόλεως: Λεγόταν και Σκούταρι. Τουρκική σήμερα πόλη, η Οσκοντάρ. Κατέχει το μεγαλύτερο μέρος της επαρχίας Κωνσταντινουπόλεως. Βρίσκεται στην Ασιατική πλευρά του Βοσπόρου. Εκεί δίδαξε το Ευαγγέλιο ο Απόστολος Ανδρέας. Τον 14ο αιώνα καταλήφθηκε από τους Τούρκους και χρησιμοποιήθηκε ως Βάση στρατιωτικών εξορμήσεων.

Ψαρρού Δημητρίου: Υποστράτηγος, αγωνιστής της Εθνικής Αντίστασης (1893-1943). Εθελοντής στους Βαλκανικούς Πολέμους, φοίτησε μετά στη Σχολή Ευελπίδων

 — ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

από όπου αποφοίτησε ως ανθυπολοχαγός Πυροβολικού. Μετείχε το 1916 στο κίνημα της Εθνικής Αμυνας υπό τον Βενιζέλον και πολέμησε στον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο και στην Ουκρανία. Το 1926 φοίτησε στην Ανωτέρα Σχολή Πολέμου. Το 1935 μετά το αποτυχημένο κίνημα αποτάχτηκε.

Μετείχε στην Εθνική Αντίσταση με χώρο δράσης την περιοχή Παρνασσούδος. Το 1943 ανέλαβε την αρχηγία του ΕΑΣ (Εθνικός Απελευθερωτικός Στρατός) που μετασχηματίστηκε στο 5/42 Σύνταγμα Ευζώνων. Επακολούθησε συμπλοκή με τον ΕΛΑΣ, γιατί ο Ψαρρός αρνήθηκε να ενταχθεί σ' αυτόν. Το Σύνταγμα ηττήθηκε, ο Ψαρρός συνελήφθη και κατά τη μεταφορά του στην έδρα του ΕΛΑΣ δολοφονήθηκε με εντολή του Διοικητή του 3ου Συν/τος του ΕΛΑΣ, αντισ/ρχη Ευθ. Κ. Ζούλα.

Η σορός του Ψαρρού ενταφιάστηκε στο χωριό Κλήμα Δωρίδας.

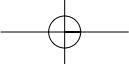
Ψαρρός: Ιστορικό νησί του Αιγαίου. Στην Οδύσσεια (γ, 170) αναφέρονται ως Ψυρίη και Ψύρα. Ένα διάστημα είχε ερημωθεί. Μετά την Άλωση όμως ξανά εποικίστηκε. Οι νέοι κάτοικοι ασχολήθηκαν με τη ναυτιλία και απέκτησαν αξιόλογο στόλο, που χρησιμοποιήθηκε κατά την επανάσταση του 1821. Ισχυρή ναυτική δύναμη τα Ψαρά με εμπειροπόλεμους άνδρες έλαβε μέρος σ' όλες τις επιχειρήσεις του «Τρινησίου στόλου» με αρχηγό το Ναύαρχο Νικολή ή Αποστόλη. Ψαριανός ήταν και ο ασύγκριτος μπουρλοτιέρης Κωνσταντής Κανάρης, αργότερα Υπουργός και Πρωθυπουργός της Ελεύθερης Ελλάδας.

Το 1824 όμως, μετά την καταστροφή της Κάσου (27-5-1824) οι Τούρκοι κατέστρεψαν και τα Ψαρά.

Ψελλού Μιχαήλ: Περίφημος Βυζαντινός λόγιος, θεολόγος, φιλόσοφος και αξιωματικός (1018-1096). Υπήρξε μέγας διανοούμενος πρόδρομος της Αναγέννησης. Υπήρξε μαθητής του Ιωάννου Μαυρόποδος και του Ιωάννου Ξιφιλίνου. Πίστευε στην ευρυμάθεια, τονίζοντας ότι όσο γνωρίζει κάποιος τα πράγματα, τόσο πιο πολύ προσεγγίζει τον Θεόν.

Υπήρξε καθηγητής φιλοσοφίας στην Ακαδημία της Πόλης, τονίζοντας ότι ο στοχαστής πρέπει να ζει ανάμεσα στους ανθρώπους για να τους διδάσκει και να διδάσκεται από αυτούς. Με τα έργα του και τη διδασκαλία του καταπολέμησε τον σκοταδισμόν και τις προλήψεις, εγκαινιάζοντας μια νέα περίοδο πνευματικής ανάπτυξης της ανθρωπότητας.

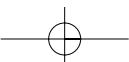
Ψυττάλειας: Νησάκι του Σαρωνικού στο οποίο, στις 30-9-480 π.Χ. ο Αριστείδης ο δίκαιος, μαζί με Αθηναίους οπλίτες, αποβιβάστηκε και εξόντωσε την Περσική

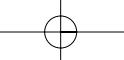

ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ

φρουρά που είχε εκεί τοποθετηθεί πριν από τη Ναυμαχία της Σαλαμίνας με αντικειμενικό σκοπό να σώζει τους Πέρσες ναυαγούς και να φρονεύει τους Έλληνες. Η περσική φρουρά αποτελείτο από παιδιά αριστοκρατικών οικογενειών της Περσίας. Ο θάνατός τους προκάλεσε έντονη αίσθηση και ιδιαίτερη απογοήτευση στην Περσική κοινωνία, όταν έμαθε το θλιβερό γεγονός.

Ωρωπού: Πόλη της Βοιωτίας που ανήκε στο κοινό των Βοιωτών. Το 506 π.Χ., οι Αθηναίοι, μετά από νίκη τους κατά των Βοιωτών και Χαλκιδέων, κατέλαβαν την περιοχή, την οποία διατήρησαν ως το 412 π.Χ. Κατά τη διάρκεια του 4ου αιώνα την πόλη κατείχαν εναλλάξ Αθηναίοι, Βοιωτοί, Ερετριείς. Ο Φύλιππος ο Β', μετά τη μάχη και τη νίκη του στη Χαιρώνεια (338 π.Χ.), την παραχώρησε στους Αθηναίους. Παλαιότερα λεγόταν Γραία. Σε απόσταση 12 χλ.μ. βρίσκεται το περίφημο Αμφιαράειο.

— ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

ΟΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΤΟΥ ΙΑΙΟΥ

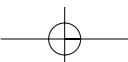
Αγαμέμνονος: Ήταν ο ισχυρός Βασιλιάς των Μυκηνών. Αγέρωχος και δυναμικός, ηγήθηκε της εκστρατείας κατά της Τροίας κατά το 1194 π.Χ. Γιος του Ατρέα και απόγονος του Πέλοπα και της Ιπποδάμειας, είχε αδελφό τον Μενέλαιο και γυναίκα την Κληταιμνήστρα. Παιδιά του ήσαν η Ιφιγένεια, η Ηλέκτρα και ο Ορέστης. Αφορμή για την εκστρατεία στάθηκε η εκούσια απαγωγή της Ωραίας Ελένης, γυναίκας του Μενέλαιου, του Βασιλιά της Σπάρτης, από το πριγκιπόπουλο του Ίλιου (Τροία) τον Πάρι – Αλέξανδρο.

Μετά τον δεκαετή Τρωικό πόλεμο επέστρεψε στις Μυκήνες όπου, στο Λουτρό των Ανακτόρων, δολοφονήθηκε από το παράνομο ζευγάρι Αίγισθου – Κληταιμνήστρας, τους οποίους αργότερα εφόνευσε ο γιος του Ορέστης. Καταπληκτικές τραγωδίες και άλλα έργα τέχνης είναι εμπνευσμένα από τους Ατρείδες.

Αλεξίου Έλλης: Γεννήθηκε στο Ηράλειο της Κρήτης το 1895 και πέθανε στην Αθήνα. Σπούδασε παιδαγωγικά και εργάστηκε ως εκπαιδευτικός. Υπέστη διώξεις για τα αριστερά φρονήματά της και για αρκετό χρονικό διάστημα ήταν εξόριστη και ζούσε στις καλούμενες Ανατολικές χώρες (Ρουμανία κ.λ.π.). Επέστρεψε στην Ελλάδα μετά τα μέτρα, που είχε πάρει για την ειρήνευση η Κυβέρνηση του Γερο-Παπαντρέου κατά το 1964. Γνώριμη τότε του εγκολαπτόμενο Δημοσιογράφου και Δόκιμου σήμερα όχι μόνο στη Δημοσιογραφία αλλά και τη Λογοτεχνία, Δημήτρη Γκιώνη, φοιτητής όντας τη γνώρισα έχοντας τη χαρά αλλά και την ιδιαίτερη τιμή να συναναστρεφόμαστε. Γλυκύτατη ψυχή, ωραίος άνθρωπος με γνώσεις και πλούσιες εμπειρίες, μας μιλούσε για τη ζωή της με μια αμεσότητα χαρακτηριστική. Μας συμβούλευε με τρόπο χαριτωμένο και αποδεκτό χωρίς τον διδακτισμό και το δασκαλίστικο ύφος.

Το «παιδί της», ο Δημήτρης ήταν η αδυναμία της.

Αμπελακίων: Χωριό της Λάρισας κτισμένο σε οροπέδιο της Όσσας (Κίσαβος) πάνω από τα Τέμπη. Προφανώς η ονομασία του προέρχεται από την αμπελοκαλλιέργεια της περιοχής. Πιθανολογείται ότι υπήρχε εκεί εγκατάσταση κατοίκων από το 1585. Να σημειωθεί ότι τα Αμπελάκια ουδέποτε κατοικήθηκαν από Τούρκους. Κατά τα τέλη του 18ου και τις αρχές του 19ου αιώνα αναπτύχθηκαν οικονομικά πραγματοποιώντας εμπορικές συναλλαγές με την Ευρώπη. Αυτή την περίοδο αναπτύχθηκε η αρχιτεκτονική και η παιδεία σε αξιοθαύμαστο βαθμό. Υπήρχε πρωτοποριακό σύστημα συνεταιρισμού με καταπληκτικές βάσεις κοινωνικής αλληλεγγύης.

ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ

Σήμερα αιφευδής μάρτυρας της μεγάλης της ακμής είναι τα σωζόμενα αρχοντικά, μεταξύ των οποίων και το μέγαρο του Γεωργίου Μαύρου (Σβάρτς).

Αντύπα Μαρίνου: Δικηγόρος από την Κεφαλληνία, πρωτεογάτης του Αγροτικού κινήματος. Στις αρχές του εικοστού αιώνα η θέση των αγροτών ήταν κάτι παραπάνω από τραγική. Οι αγρότες έχαναν τα κτήματά τους από τους κτηματίες και μετατρέπονταν σε κολλήγους, χωρίς κανένα δικαίωμα. Εθεωρούντο στην πράξη αντικείμενα. Χαρακτηριστικό το γεγονός ότι όταν παντρευόταν ένα ζευγάρι και η νύφη ήταν άμιρη, το πρώτο βράδυ δεν το περνούσε με τον άντρα της, αλλά με τον τσιφλικά στο Κονάκι.

Ο Αντύπας προσπάθησε να οργανώσει τους αγρότες και να διεκδικήσουν το δικαίωμά τους να ζουν ως άνθρωποι. Οι τσιφλικάδες ενοχλημένοι και θορυβημένοι από τη δράση του Αντύπα, που έβλεπαν ότι είχε αντίκτυπο στους ταλαιπωρούς ξωμάχους, έβαλαν και τον δολοφόνησαν. Όμως ο σπόρος που έσπειρε ο πρωτοπόρος αυτός υπερασπιστής των αγροτών δεν πήγε χαμένος. Οδήγησε σε αναδασμό της γης και σε αναβάθμιση της ζωής των ξωμάχων της.

Ανωνύμων Ήρώων: Στους εθνικούς αγώνες – αλλά και στους κοινωνικούς – αναδεικνύονταν πρωταγωνιστές, οι οποίοι αποθανατίζονται στην ιστορία. Τους αποδίδονται τιμές από σύγχρονους συμπολίτες τους αλλά και εις το διηνεκές. Οι τιμές αποδίδονται επάξια, όχι μόνο για την διαιώνιση του ονόματος των ξεχωριστών αυτών προσωπικοτήτων αλλά και τον φρονηματισμό των νέων γενεών.

Υπάρχουν όμως και πρόσωπα, που δεν υπολείπονται σε παλληκαριά και γενναιότητα ούτε σε προσφορά προς το σύνολο. Για διάφορους όμως λόγους δεν γίνονται επώνυμοι ήρωες και πρωτοσέλιδα σε έντυπα και στην ιστορία.

Η λαϊκή ψυχή όμως αποδίδει και σ' αυτούς θυμίαμα ευγνωμοσύνης και αναγνωρίζει την αρετή και τη θυσία τους, έστω κι αν δεν έγινε γνωστό το όνομά τους.

Αυξεντίου Γρηγόρη: Ο Κύπριος Γρηγόρης Αυξεντίου, έφεδρος Αξιωματικός του Ελληνικού στρατού, υπήρξε από τα επίλεκτα στελέχη της ΕΟΚΑ (Εθνική Οργάνωση Κυπριακού Αγώνα) που έδρασε υπό τον Διγενή (Γεώργιο Γρίβα) από το 1955 ως το 1959 στην Αγγλοκρατούμενη Κύπρο. Φλογερός πατριώτης και γενναίος αγωνιστής ο υπαρχηγός του Διγενή πολιορκήθηκε σε υπόγειο κρησφύγετο κοντά στη Μονή Μαχαιρά. Ύστερα από 10ωρη μάχη οι Βρετανοί, οι εγκληματίες αυτοί των λαών, με ηλεκτροδοτούμενες βόμβες ανατίναξαν τον ορεινό κρυψώνα, στον οποίο βρήκε ηρωικό θάνατο ο Κύπριος αγωνιστής. Ήταν 3 Μαρτίου 1957.

Βελουχιώτη Άρη: Αγωνιστικό ψευδώνυμο του Θανάση Κλάρα. Ο Θανάσης

 — ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

Κλάρας ήταν γιος ευκατάστατης οικογένειας και γεννήθηκε στη Λαμία στις 27-8-1905. Δεν ολοκλήρωσε τις γυμνασιακές του σπουδές λόγω του ατίθασου χαρακτήρα του. Φοίτησε στην Αβερώφειο Μέση Γεωργική Σχολή της Λάρισας χωρίς όμως να ασκήσει ποτέ το επάγγελμα του Γεωπόνου. Το 1923 ήρθε στην Αθήνα και το 1924 έγινε μέλος του Κ.Κ.Ε. Αργότερα συνελήφθη και φυλακίστηκε για τις ιδέες και τη δράση του. Στην Κέρκυρα ήταν φυλακισμένος μαζί με τον Ζαχαριάδη. Αποφυλακίστηκε μετά από δήλωση μετανοίας γεγονός που μέχρι και σήμερα αποτελεί αντικείμενο έρευνας, εάν η δήλωση ήταν δική του επιλογή ή έγινε καθ' υπόδειξη του Ζαχαριάδη.

Μετείχε στον Αλβανικό πόλεμο ως αρχηγός στοιχείου Πυροβολικού. Στην κατάρρευση δεν παρέδωσε το όπλο του και άρχισε να κινείται για αντιστασιακή δράση. Την επίσημη ανταρτική του δράση αρχίζει από το χωριό Δομνίστα Ευρυτανίας, όπου εμφανίσθηκε με ολιγομελή ομάδα τον Ιούνιο 1942. Η δράση του από κει και πέρα μέχρι το θάνατό του (16-6-1945 στη Μεσούντα Αχελώου) ήταν επική.

Γεννηματά Γεωργίου: Σύγχρονος πολιτικός, ιδρυτικός μέλος και στέλεχος του ΠΑΣΟΚ. Υπουργός σε Κυβερνήσεις του Ανδρέα Παπανδρέου αμέσως από το 1981. Οραματιστής πολιτικός, έβαλε τη σφραγίδα του σε πρωτόγνωρες καινοτομίες σε τομείς της πολιτικής και κοινωνικής ζωής της χώρας. Η συμβολή του στην αναβάθμιση του ρόλου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) καθώς και στον τομέα της Υγείας με το Ε.Σ.Υ. (Εθνικό Σύστημα Υγείας) σημάδεψαν αποφασιστικά και ευεργετικά τη ζωή των πολιτών της Ελλάδας μετά το 1981. Δυστυχώς πέθανε νωρίς. Η χώρα, με το θάνατό του, έχασε έναν ανερχόμενο πολιτικό ηγέτη με αισινήθιστα προσόντα και ικανότητες.

Γλέζου – Σιάντα: Οι δύο αυτοί ήρωες της Εθνικής Αντίστασης είναι εκείνοι που κατέβασαν τη σβάστικα από τον Ιερό Βράχο της Ακρόπολης, λίγο μετά από την κατάκτηση της Αθήνας από τους Γερμανούς. Οι δύο νεαροί, πέρα από την ταπείνωση των αγέρωχων κατακτητών, έστειλαν πατριωτικά μηνύματα για την άνευ όρων αντίσταση κατά των εισβολέων. Ο Γλέζος ασχολήθηκε με την πολιτική αγωνιζόμενος για κοινωνική δικαιοσύνη και λαϊκή κυριαρχία. Υπέστη για τους αγώνες του διώξεις, φυλακίσεις και εξορίες.

Δασκάλας: Η πλατεία που βρίσκεται μεταξύ των οδών Κάστορος – Πριάμου – Ήρας και Πάριδος πήρε το όνομά της από μια κάτοικο, την Αικατερίνη Αρμοδίου Σαντοριναίου, Δασκάλα. Ήταν η μόνη κάτοικος στο χώρο εκείνο και το σπίτι της βρισκόταν αριστερά κατά το ανέβασμα της Πριάμου, εκεί που σήμερα υπάρχει

ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ

πολυκατοικία με καφετέριες και παιδότοπο στο ισόγειο. Άλλοι, παλιοί κάτοικοι, μου είπαν ότι σαν παιδιά της περιοχής συναντιόντουσαν στην «Τσούμπα» για να παιξουν. Επεκράτησε όμως το όνομα «Δασκάλας» από το σπίτι της που αναφερόταν συχνά.

Η Δασκάλα πέθανε στις 3-11-1944 χωρίς παιδιά αφήνοντας κληρονόμο την αδελφή της Όλγα. (στοιχεία: Τάκης Τριαντόπουλος).

Δραγούμη Ίωνος (Ιωάννη): 1878-1920. Διπλωμάτης, πολιτικός και συγγραφέας. Γιος του Στεφάνου Δραγούμη και της Ελισάβετ Κοντογιαννάκη. Γεννήθηκε στην Αθήνα στις 2-9-1878. Πολέμησε το 1897 ως εθελοντής και στις 9-11-1899 διορίστηκε ως ακόλουθος στο Υπουργείο Εξωτερικών. Το 1902 τοποθετήθηκε στο Γενικό Προξενείο του Μοναστηρίου με έντονη εθνική δράση, λόγω του Μακεδονικού αγώνα. Υπηρέτησε στην Αλεξανδρεία, την Κωνσταντινούπολη, τη Ρώμη, το Λονδίνο. Παρότι ήτο αντίθετος με τον Βαλκανικό Πόλεμο, όταν άρχισε, κατετάγη ως εθελοντής με το βαθμό του Δεκανέα. Αποσπάστηκε ως πολιτικός σύμβουλος του Αρχιστράτηγου και μετείχε στις διαβουλεύσεις για την παράδοση της Θεσσαλονίκης (μαζί με τον Δούσμανη και τον Μεταξά) με τον Ταχσίν Πασά.

Την 31-7-1920, μετά την απόπειρα κατά του Βενιζέλου στο σταθμό της Λυών στο Παρίσι, συνελήφθη παρά το Χίλον από στρατιώτες με επικεφαλής τον Γίπαρη και εφονεύθη.

Ε.Α.Μ.: (Εθνικό Απελευθερωτικό Μέτωπο). Η αντιστασιακή οργάνωση της κατοχής που συγκροτήθηκε από το Κ.Κ.Ε. και κάποια άλλα κόμματα κατά των δυνάμεων κατοχής. Στρατιωτικός βραχίονας του Ε.Α.Μ. ήταν ο ΕΛΑΣ και το ΕΛΑΝ. Είναι γεγονός ότι η Ελληνική Αντίσταση, πρόσφερε σημαντικές υπηρεσίες στον Ελληνικό λαό και στους συμμάχους του, ανεξάρτητα εάν συκοφαντήθηκε ασύστολα λόγω του εμφυλίου πολέμου, που επακολούθησε. Η αναγνώρισή της από την Κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ άνοιξε νέα σελίδα στις προσπάθειες του λαού για ομοψυχία και κοινή δράση για την εξασφάλιση της ανεξαρτησίας του, των πολιτικών, κοινωνικών και λοιπών κατακτήσεών του.

Εθνικής Αντίστασης: Εθνική Αντίσταση ονομάστηκε το λαϊκό κίνημα δυναμικής αντίδρασης κατά των δυνάμεων κατοχής και των συνεργατών τους το 1941 ως το 1944. Η αντίσταση, που ξεκίνησε με μεμονωμένες ατομικές ηρωϊκές πράξεις σταδιακά, οργανώθηκε στα χωριά, στην ύπαιθρο και στις πόλεις και εξαπλώθηκε σ' όλη την Ελλάδα, νησιώτική και στεριανή.

Οι μεγαλύτερες οργανώσεις ήσαν ο Ε.Λ.Α.Σ. και ο Ε.Δ.Ε.Σ. Ένα από τα πιο σημαντικά σαμποτάζ ήταν η καταστροφή της γέφυρας του Γοργοπόταμου προϊόν

ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ

συνεργασίας ΕΛΑΣ – ΕΔΕΣ – Άγγλων.

Το κίνημα της Εθνικής Αντίστασης ξαναζωντάνεψε τους θρύλους για τους αρματωλούς και τους κλέφτες και έδωσε όραμα και ελπίδα στον τυραννισμένο λαό.

Ειρήνης: Επιδίωξη όλων των ανθρώπων ευχή και προσδοκία είναι η κατάργηση των πολέμων και η συνύπαρξη όλων των ανθρώπων, ανεξάρτητα από καταγωγή, χρώμα, θρησκεία ή νοοτροπία. Η Ειρήνη, που οι αρχαίοι την είχαν θεοποιήσει, οδηγεί στην ευημερία και τη συνολική πρόοδο μέσα σε πνεύμα αλληλοαποδοχής, αλληλεγγύης, κατανόησης και σεβασμού της διαφορετικότητας. Στην πράξη όμως είναι ένα άπιαστο όνειρο, αφού οι πόλεμοι δεν σταμάτησαν ποτέ. Και το χειρότερο είναι ότι δεν υπάρχει ειρήνη και γαλήνη στις ανθρώπινες ψυχές με αποτέλεσμα να διασαλεύονται οι σχέσεις τους από τις καθημερινές αντιπαραθέσεις, ακόμα και αδελφών, για ασήμαντα πράγματα.

Ε.Λ.Α.Ν.: (Εθνικό Λαϊκό Απελευθερωτικό Ναυτικό). Ήταν η Ναυτική δύναμη του Ε.Α.Μ. που μαζί με τον Ε.Λ.Α.Σ. αγωνίστηκε κατά των κατακτητών ως τη μέρα της απελευθέρωσης (12-10-1944).

Ε.Λ.Α.Σ.: Είναι ο ανταρτικός στρατός, που πρωταγωνίστησε στην κατοχή με τους αγώνες του κατά των Ιταλών, Γερμανών και Βουλγάρων. Ξεκίνησε σαν ολιγομελής ομάδα και σε λίγο εξαπλώθηκε σχεδόν σ' όλη τη χώρα. Ο Ε.Λ.Α.Σ. εξουδετέρωσε άλλες μικρότερες αντιστασιακές ομάδες εκτός από τον Ε.Δ.Ε.Σ. του Ζέρβα. Πέρα από τις όποιες κρίσεις υπέρ ή κατά – ανάλογα με το ιδεολογικό υπόβαθρο του καθενός – ο ΕΛΑΣ πρόσφερε σημαντικές υπηρεσίες στον σκλαβωμένο λαό.

Ελύτη Οδυσσέα: Φιλολογικό ψευδώνυμο του Οδυσσέα Αλεπουδέλη από το Ηράκλειο Κρήτης. Σπούδασε Νομικά στην Αθήνα και φιλολογία στη Σορβόνη. Εμφανίστηκε στα γράμματα το 1935. Είχε επηρεαστεί στο έργο του από τη Γαλλική ποίηση και κυρίως από τον Ελυάρ και Ζουβ. Είναι ο ποιητής του Άξιον Εστί και άλλων σπουδαίων ποιητικών έργων, που τον κατέστησαν γνωστόν. Το έργο του αναγνωρίστηκε και από τον διεθνή πνευματικό κόσμο. Γι' αυτό, εκτός των άλλων διακρίσεων, του απενεμήθη και η ύψιστη τιμητική διάκριση από την Νορβηγική Ακαδημία, το βραβείο Νόμπελ.

Ε.Π.Ο.Ν.: Η Οργάνωση Νέων η οποία στην κατοχή μετείχε ενεργά στην αντίσταση κατά των κατακτητών Ιταλο-Γερμανοβουλγάρων. Η Ενιαία Πανελλαδική Οργάνωση Νέων συνεπικουρούσε το έργο της ένοπλης αντίστασης είτε με τη

μεταφορά μηνυμάτων, υλικού είτε με την οργάνωση μορφωτικών και ψυχαγωγικών εκδηλώσεων, την εγγραφή αντιναζιστικών συνθημάτων. Συνέβαλε με κάθε μέσον στον αγώνα κατά των κατοχικών δυνάμεων. Πολλά μέλη της βασανίστηκαν και θανατώθηκαν από τις δυνάμεις κατοχής.

Ευαγγελιστρίας: Υπάρχει και δρόμος όπου οι σχετικές σημειώσεις.

Ζαχαριά: Ο Καπετάν Ζαχαριάς Μπαρμπιτσιώτης. Ο σπουδαιότερος και επιβλητικότερος αρματωλός της Πελοποννήσου. Γεννήθηκε το 1760 στη Μπαρμπίτσα του Πάρνωνα. Ο πατέρας του και ο αδελφός του σκοτώθηκαν με προδοσία. Ο Ζαχαριάς ορκίστηκε εκδίκηση. Στη μάχη της Ρεκίτσας επέδειξε απαράμιλλη ανδρεία και τόλμη, και απέκτησε μεγάλη φήμη.

Είχε κατά νου να ενώσει όλους του κλέφτες της Πελοποννήσου και να απαλλάξει τους Έλληνες από τον Τούρκικο ζυγό. Ο Κολοκοτρώνης, και όλοι οι κλεφταρματωλοί του Μωριά, αναγνώριζαν τον Ζαχαριά για ηγέτη. Μάλιστα ο Γέρος ήταν υπαρχηγός του.

Ο Ζαχαριάς ήταν ο πρωτεργάτης της διάσωσης του Ανδρούτσου Μουτσανά – πατέρα του Οδυσσέα Ανδρούτσου – όταν αυτός κατεδιώκετο με μανία από τους Τούρκους το 1792. Στις συγκρούσεις οι Τούρκοι έχασαν περίπου 600 άνδρες έναντι 100 Ελλήνων νεκρών.

Ότι δεν κατόρθωσαν οι Τούρκοι με τα όπλα το πέτυχαν με την προδοσία. Ο κουμπάρος του Καπετάνιου Κουκέας τον εκάλεσε στο σπίτι του και τον εφόνευσε το 1805.

Διψούν οι κάμποι για νερό και τα βουνά για χιόνια.

Διψά κι ο δόλιος Ζαχαριάς για τούρκικα κεφάλια.

Ζεύγου Ιωάννη: Στέλεχος του Κ.Κ.Ε. Υπέστη διώξεις για τα φρονήματά του και την πολιτική του δράση. Στην κατοχή έλαβε ενεργό μέρος στην Εθνική Αντίσταση, και μετέψη ως μέλος της αντιπροσωπείας του Βουνού στη διάσκεψη του Καΐζου με την εξόριστη Ελληνική Κυβέρνηση.

Θεοτοκόπουλος (Ελ Γκρέκο): (1541-1614) Μέγιστος Έλληνας Ζωγράφος των νεώτερων χρόνων. Γεννήθηκε στο χωριό Φόδελε κοντά στο Ηράκλειο. Έμαθε τα πρώτα γράμματα στο γειτονικό Μοναστήρι του Αγίου Παντελεήμονα και κατόπιν στο Ηράκλειο στο Σιναϊτικό Μοναστήρι της Αγίας Αικατερίνης με σπουδαίους δασκάλους όπως ο Ιάκωβος Μορζήνος. Αργότερα μετέβη στη Βενετία, στη Ρώμη και το Τολέδο. Στη Βυζαντινή τέχνη μυήθηκε από τους Ιερεμίαν Παλλαδάν, τον Μιχαήλ Δαμασκηνόν, τον Λαμπάρδον, τον Κλίντζαν κ.α.

— ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

Πνεύμα ανήσυχο και με την επιθυμία της αναζήτησης το 1560 έφυγε για την Ευρώπη. Γνωρίστηκε με τον Τισιανό και τον Τιντορέτο. Διέπρεψε όμως στο Γολέδο και την Καταλανία. Τα έργα του είναι οι αληθινές εκφράσεις της μεγαλοφυίας του Γκρέκο. Σπουδαία τα έργα του όπως «Η Σταύρωσις», «Η ταφή του Κόμητος Ογκάθ», «Η Αγία Οικογένεια», «Η ανάληψη της Θεοτόκου». κ.π.α.

Ηρώων Πολυτεχνείου: Πλατεία στο κέντρο, κοντά στο Δημαρχείο, προς τιμήν των ηρώων που αγωνίστηκαν κατά της Χούντας των Συνταγματαρχών (1967-1974) και έπεσαν για Ψωμί – Παιδεία – Ελευθερία. Το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο (Ε.Μ.Π.) έγινε το προπύργιο των λαϊκών ελευθεριών με τους ασυμβίβαστους αγώνες των φοιτητών και της νεολαίας. Στις 17-11-1973, τανκς με οπλισμένους στρατιώτες πολιόρκησαν το Πνευματικό Ίδρυμα, το οποίο είχαν καταλάβει εκατοντάδες αγωνιστές. Ένα τάνκ εισέβαλε από την κεντρική είσοδο, άνοιξε πέρασμα και επέτρεψε στα όργανα της Χούντας να εισβάλουν σ' αυτό. Παρόλη την προσωρινή επικράτηση της βίας, αποτέλεσε την αρχή του τέλους του στρατοκρατικού καθεστώτος.

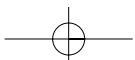
Καζαντζάκη Νικολάου: Έλληνας Λογοτέχνης από το Ηράκλειο της Κρήτης. Γεννήθηκε εκεί το 1883 και πέθανε στο Φριβούργο της Γερμανίας τον Οκτώβριο 1957. Σπουδασε στη Νομική Σχολή Αθηνών, στη Γαλλία, στη Γερμανία και στην Ιταλία. Το 1918 διετέλεσε Γ. Δ/ντής του Υ.Ο., το 1945 Υπουργός άνευ χαρτοφυλακίου στην κυβέρνηση Σοφούλη και το 1947 Δ/ντής μεταφράσεων κλασικών συγγραφέων της Ουνέσκο.

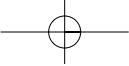
Σπουδαία έργα του η Ασκητική, η Οδύσσεια, Βίος και Πολιτεία του Αλέξη Ζορμπά, Καπετάν Μιχάλης, ο Χριστός ξανασταυρώνεται, ο Τελευταίος Πειρασμός, ο Φτωχούλης του Θεού κ.α. Ο τάφος του βρίσκεται στο Ηράκλειο της Κρήτης, όπου τέθηκε η σορός του ύστερα από αντιπαραθέσεις εκκλησιαστικών κύκλων με ανθρώπους του πνεύματος.

Καρακίτσου Γιάννη: (1923-1992). Μέλος παλιάς Νεολιοσιώτικης οικογένειας με ηπειρώτικες καταβολές. Τρεις αλάδοι κατέβηκαν νοιώτερα.

Ο ένας στην Πελοπόννησο, ο άλλος στη Στερεά και ο τρίτος στην Άνδρο από όπου και ο Γιάννης. Να σημειωθεί ότι ένας Καρακίτσος πολέμησε στο Μανιάκι με τον Παπαφλέσσα επί κεφαλής 50 ανδρών.

Ο πατέρας του Γιάννη Καρακίτσου εργαζόταν στον Πύργο Βασιλίσσης. Ο Γιάννης σπουδασε χημικός και αρχικά εργάστηκε ως Γραμματέας της Κοινότητας Νέων Λιοσίων, τα Γραφεία της οποίας βρίσκονταν εκεί όπου σήμερα είναι τα Γραφεία του Ι.Ν. Ευαγγελίστριας. Τελικά προσελήφθη στην εταιρεία του

ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ

Μποδοσάκη όπου έφτασε στο βαθμό του Δ/ντή.

Ασχολήθηκε από το 1958 με τα κοινά και διετέλεσε και πρόεδρος του Δημοτικού Συμβουλίου Νέων Λιοσίων του σημερινού Ιλίου (Στοιχεία Μανώλης Λιόσης).

Καρκαβίτσα Ανδρέα: (1866-1922) Σπουδαίος διηγηματογράφος και μυθιστοριογράφος από τα Λεχαινά της Ηλείας. Στρατιωτικός γιατρός, έφτασε στο βαθμό του Αρχίατρου. Έργα του Παλιές Αγάπες, ο Ζητιάνος, η Λυγερή. Γνώστης των ηθών και εθίμων της Ελληνικής Επαρχίας, διακρίνουμε στα έργα του έναν ζωηρόν νατουραλισμόν, τέχνη που αποβλέπει στην εξοικείωση του ανθρώπου με το φυσικό και κοινωνικό περιβάλλον.

Καραϊσκάκη: Υπάρχει και δρόμος. Εκεί και οι σημειώσεις.

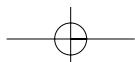
Κατράκη Μάνου: Γεννήθηκε στο Καστέλι Κισσάμου το 1909. Το 1928 εμφανίστηκε στη σκηνή με το θίασο Παντόπουλου. Αναδείχθηκε σε κορυφαίο νεοέλληνα ηθοποιό με λαμπρή θητεία από το 1933 και στο Εθνικό Θέατρο. Συνεργάστηκε με τους πιο σπουδαίους θιασάρχες και συνέβαλε στην ίδρυση του Κ.Θ.Β.Ε. (Θέατρο Βορείου Ελλάδος). Ίδρυσε το Λαϊκό Θέατρο όπου παίχτηκαν σπουδαία έργα (ο Πατούχας του Κονδυλάκη, ο Καπετάν Μιχάλης του Ν. Καζαντζάκη κ.π.α.).

Διακρίθηκε και στον κινηματογράφο.

Το 1967 διώχθηκε από τη Χούντα και το Ελληνικό Λαϊκό Θέατρο έκλεισε. Επαναδραστηριοποιήθηκε αργότερα.

Λαμπράκη Γρηγόρη: Γιατρός, αθλητής, βουλευτής της ΕΔΑ από την Κερασίτσα Αρκαδίας. Ειρηνιστής και αγωνιστής είχε κληθεί στη Θεσσαλονίκη για ομιλία σε συγκέντρωση οπαδών του κόμματός του. Εκεί (1963) έγινε αντισυγκέντρωση αντιφρονούντων και, με την ανοχή της χωροφυλακής, δολοφονήθηκε από παρακρατικούς (Γκοτζαμάνης κ.λ.π.). Με τρίκυκλο έπεσαν πάνω του για να φανεί για τροχαίο ατύχημα. Διαπιστώθηκε όμως ότι επέβαινε επιβάτης στο τρίκυκλο, και τον χτύπησε στο κεφάλι με γκλομπ.

Το επεισόδιο έλαβε διαστάσεις. Ο τότε Πρωθυπουργός Κωνσταντίνος Καραμανλής διερωτήθηκε «ποιος κυβερνάει αυτόν τον τόπο;». Σε δίκη που ακολούθησε καταδικάστηκαν ως ένοχοι και αξιωματικοί της χωροφυλακής. Η δολοφονία ήταν προέκταση των μετεμφυλιακών παθών, που μόνο μετά το 1974, με την πτώση της χούντας, άρχισαν να λειτουργούν σταδιακά οι δημοκρατικοί θεσμοί. Μετά το θάνατο του Λαμπράκη με αρχηγό τον Μουσικοσυνθέτη Μίκη Θεοδωράκη ιδρύθηκε η νεολαία «Λαμπράκη» – οι Λαμπράκηδες. Αργότερα προβλήθηκε και η

 — ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

ταινία «Ζ» του Κώστα Γαβρά, Γορτύνιου Σκηνοθέτη διεθνούς φήμης, που το σενάριο είχε θέμα τη δολοφονία του Αρχάδα Βουλευτή.

Λαού: Λαός είναι το σύνολο των κατοίκων μιας χώρας ανεξάρτητα από ηλικία, θρησκεία, φυλή. Η έννοια του λαού πρακτικά είναι δύσκολο να προσδιοριστεί, αφού ο καθένας τον προσδιορίζει ανάλογα με τη νοοτροπία του, τις επιδιώξεις του και τα συμφέροντά του. Βέβαια η γενική βούληση προσδιορίζεται από το Σύνταγμα ως Λαϊκή Κυριαρχία και μορφοποιείται σε πλειοψηφία και μειοψηφία με αναφαίρετα δικαιώματα, τα οποία γίνονται - ή τουλάχιστον πρέπει να γίνονται - σεβαστά από όλους. Και βέβαια ο λαός έχει οντότητα μικρή ή μεγάλη με δυνατότητα διατύπωσης της βούλησης του, σύμφωνα με τις διατάξεις του καταστατικού του χάρτη (Σύνταγμα) στα Δημοκρατικά καθεστώτα και πολιτεύματα. Μορφές διακυβέρνησης από ισχυρές μειοψηφίες (Μοναρχία, Ελέω Θεού Βασιλεία, δικτατορία) δεν αναγνωρίζουν λαϊκές κυριαρχίες και δικαιώματα. Στο παρελθόν, αλλά και σήμερα - λιγότερο βέβαια - έγιναν επαναστάσεις με εκατόμβες θυμάτων για να διασφαλιστεί η ζωή, η τιμή, η περιουσία και η ελεύθερη σκέψη και δράση των πολιτών, που συγκροτούν τελικά το λαό.

Λιακόπουλον Λιάκον: Ο Λιάκος Παλουμπιώτης – Λιακόπουλος ήταν αγωνιστής του 1821. Ήταν από τους πρώτους που συμμετείχαν στον αγώνα. Μετείχε τολμηρά στις πρώτες επαναστατικές ενέργειες και διακρίθηκε στις μάχες του Αγίου Αθανασίου – παλαιά γέφυρα Καρύταινας – κατά των Φαναριτών Τούρκων που επιχειρούσαν να διαφύγουν στην Τρίπολη. Οι Τούρκοι εμποδίστηκαν να φύγουν αλλά κατάφεραν να μπουν στο κάστρο της Καρύταινας, όπου και πολιορκήθηκαν από τους επαναστάτες. Κατά την πολιορκία ο τολμηρός και ανδρείος Λιάκος σκοτώθηκε στις 26-3-1821. Στο σημείο της θυσίας του, ανηγέρθη μαρμάρινη στήλη με τ' όνομά του προς αιώνια δόξα του ιδίου και της γενέτειράς του Παλούμπα.

Λουντέμη Μενελάου: (1912-1977) Λογοτεχνικό ψευδώνυμο του πεζογράφου, ποιητή και θεατρικού συγγραφέα Δημητρίου Βαλασιάδη. Γεννήθηκε, στην Αγία Κυριακή της Ανατολικής Θράκης και από εξ ετών εργάστηκε σκληρά σε χειρωνακτικές εργασίες για να ζήσει. Εξέδωκε περί τα 40 βιβλία από το 1930. Το 1938 τιμήθηκε με το μέγα κρατικό βραβείο λογοτεχνίας. Μετείχε στην κατά των Γερμανών αντίσταση. Εξορίσθηκε μετά στη Μακρόνησο και στον Άγιο Ευστράτιο.

Το 1958 περιπλανήθηκε στις ανατολικές χώρες και τελικά εγκαταστάθηκε στη Ρουμανία. Μετά τη μεταπολίτευση επέστρεψε στην Ελλάδα το Μάρτιο 1976.

Κομνηνού Διομήδη: Υπάρχει και δρόμος. Εκεί και οι σημειώσεις.

ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ

Μανδηλαρά Νικηφόρου: Δικηγόρος αγωνιστής της Δημοκρατίας από τη Νάξο. Ανέπτυξε αντιχουντική δράση αμέσως μετά την κατάλυση των Δημοκρατικών Θεσμών υπερασπιζόμενος με σθένος τους διωκόμενους από τη Χούντα των Συνταγματαρχών, που κατέλυσαν το Σύνταγμα στις 21-4-1967. Η δράση του αυτή, εκτός από τις διώξεις, που υπέστη, ήταν και η θανατική του καταδίκη από τα δραγανά της Χούντας. Ο Μυστηριώδης θάνατός του προκάλεσε διεθνή συγκίνηση και αναταραχή.

Μάντζαρου Νικολάου: (1795-1873) Συνθέτης. Γεννήθηκε και πέθανε στην Κέρκυρα. Πλούσιας και ευγενικής οικογένειας γόνος, έλαβε μαθήματα από σπουδαίους μουσικούς και έμαθε βιολί, Κλειδοκύμβαλον (πιάνο) και σύνθεση. Σπουδάζοντας στην Ιταλία του προτάθηκε η θέση του Δ/ντή στο Ωδείο Νεαπόλεως. Δε δέχτηκε έχοντας σα στόχο να αγωνιστεί για την αναγέννηση της Ελλάδος.

Μελοποίησε, εκτός των άλλων, τις δύο πρώτες στροφές του 'Υμνου στην ελευθερία του Διονυσίου Σολωμού, που καθιερώθηκε ως ο Εθνικός 'Υμνος της Ελλάδος. Βέβαια το ορθόν είναι ότι μελοποίησε και τις 158 στροφές του 'Υμνου στην Ελευθερία, αλλά γνωστοί σ' όλους έγιναν οι δύο στροφές του Εθνικού 'Υμνου.

Μινωτή Αλέξη: Κορυφαίος Έλληνας ηθοποιός και σκηνοθέτης με παγκόσμια αναγνώριση. Πρωτοεμφανίστηκε στη σκηνή στην Τρίπολη με το θίασο του Χρ. Καλογερίκου. Συνεργάστηκε με την Κοτοπούλη και το 1930 ίδρυσε τον Θίασο Βεάκη – Παξινού – Μινωτή. 1932-1942 στέλεχος του Εθνικού Θέατρου. Το 1942 διέφυγε στην Μ. Ανατολή και από εκεί στις Η.Π.Α. Το 1951 επανήλθε στην Ελλάδα. Ερμήνευσε κορυφαίους ρόλους αρχαίων τραγωδιών αλλά και νεώτερων έργων.

Κατά τη διάρκεια της δικτατορίας εγκατέλειψε το Εθνικό Θέατρο και εσχημάτισε ιδιωτικό Θίασο. Είχε σπάνιο ταλέντο και σε συνδυασμό με ακαταπόνητη εργασία αναδείχθηκε, χωρίς υπερβολή, σε άφθαστο και ανυπέρβλητο ερμηνευτή του Οιδίποδα και όχι μόνο.

Μουστακλή Σπύρου: Ο Σπύρος Μουστακλής, αξιωματικός της αεροπορίας, αντιστάθηκε στη Χούντα των Συνταγματαρχών στην περίοδο 1967-1974. Συνελήφθη, υπέστη φοβερά βασανιστήρια από τα δραγανά της Χούντας. Από τα βασανιστήρια έμεινε ανάπηρος. Με την αποκατάσταση της Δημοκρατίας αποκαταστάθηκε βαθμολογικά, αλλά είχε ήδη καταδικαστεί σε αναπτηρική καρέκλα από τη βαναυσότητα των βασανιστών του. Αναδείχτηκε σε μεγάλο αγωνιστή των δημοκρατικών ιδεωδών.

Ούλαφ Πάλμε: Υπάρχει και δρόμος.

 — ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

Παξινού Κατίνας: (1900-1973) Κορυφαία ηθοποιός, γεννημένη στον Πειραιά. Σπούδασε φωνητική και μουσική στη Γενεύη και το 1920 εμφανίστηκε στην Όπερα του Μητρόπουλου «Βεατρίκη». Από το 1929, που γνωρίστηκε με τον Αλέξη Μινωτή, τον οποίον και παντρεύτηκε, ασχολήθηκε με το Θέατρο Πρόδυας. Από το 1931 στο Εθνικό Θέατρο. Πρωταγωνίστησε στη Θεατρική σκηνή αλλά και στον Κινηματογράφο. Η εμφάνιση της στο Μπρόντγουαι της Ν. Υόρκης προκάλεσε τα ευμενή σχόλια των διεθνών κριτικών και το 1944 κέρδισε Όσκαρ. Διακρίθηκε ιδιαίτερα σε ρόλους ηρωίδων αρχαίων τραγωδιών.

Παπανδρέου Ανδρέα: Πάροκο αναψυχής. Υπάρχει και δρόμος.

Παπανδρέου Γεωργίου: (1888-1968). Ο Γεώργιος Παπανδρέου, έμεινε γνωστός ως ο Γέρος της Δημοκρατίας. Γεννήθηκε στο Καλέντζι Αχαΐας στις 13-2-1888. Πατέρας του ο Ιερέας Ανδρέας Σταυρόπουλος. Το 1901 επισημοποιούν με τον αδελφό του Νίκο το επίθετο Παπανδρέου. Φοίτησε στο Σχολαρχείο Χαλανδρίτσας και στο Γυμνάσιο Πατρών. Φοιτήτης στη Νομική Αθηνών και μετά στη Γερμανία. Δραστήριος φοιτητής συλλαμβάνεται και φυλακίζεται στις φυλακές Αβέρωφ.

Το 1907 γνωρίζεται με τη Σοφία Μινέϊκο την οποία και παντρεύεται.

Από το 1903 – μέλος επιτροπής περιθαλψης προσφύγων – ως το θάνατό του το 1968, η ζωή του ήταν πολυκύμαντη. Μέλος της Κοινωνιολογικής Εταιρίας του Αλέξανδρου Παπαναστασίου, Νομάρχης Λέσβου, Υπουργός Εσωτερικών επί Γονατά, Εθνικής οικονομίας επί Μιχαλακόπουλου, Παιδείας επί Βενιζέλου (1930 – 1932).

Εξορίζεται επί Μεταξά. Συλλαμβάνεται και φυλακίζεται από τους Ιταλούς. Φεύγει για την Αίγυπτο αρχές του 1944 και γίνεται Πρωθυπουργός της εξόριστης Ελληνικής Κυβέρνησης.

Δεινός ρήτορας μετείχε στο Ελληνικό Κοινοβούλιο διαρκώς συνεργαζόμενος με τον Σοφούλη, τον Καφαντάρη, τον Πλαστήρα, το Σοφοκλή Βενιζέλο. Το απόγειο της πολιτικής του δράσης σημειώθηκε με τον ανένδοτο μετά τη βία και νοθεία στις εκλογές του 1961.

Το 1963 η Ε.Κ. (Ένωση Κέντρου), της οποίας ηγείτο, κέρδισε τις εκλογές και έγινε Πρωθυπουργός. Στις εκλογές του 1964 σημείωσε περιφανή νίκη με το 52% των εκλογών.

Με το βασιλικό πραξικόπημα του 1965 αναγκάστηκε να παραιτηθεί. Ακολούθησε μια περίοδος έξαρσης των παθών, που οδήγησε στην επιβολή της Χούντας των Συνταγματαρχών.

Ασυμβίβαστος πολέμιος του νέου καθεστώτος τέθηκε σε περιορισμό. Το 1968 ο θάνατός του αποτέλεσε αφορμή στο λαό των Αθηνών να εκφράσει τα

ΔΗΜΟΣ ΙΑΙΟΥ

αντιδικτατορικά του αισθήματα και να συνοδεύσει με λατρεία τον ηγέτη του στην τελευταία του κατοικία.

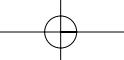
Παπαρρηγόπουλου Κωνσταντίνου (1815-1891): Ο μεγαλύτερος ιστορικός της νεώτερης Ελλάδας. Καταγόταν από τη Βυτίνα Γορτυνίας, αλλά γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη, όπου ο πατέρας του Δημήτριος ασκούσε το επάγγελμα του Τραπεζίτη. Έξι χρονών ο Κωνσταντίνος ήταν μάρτυρας του τραγικού θανάτου του πατέρα του, θύματος των τουρκικών θηριωδιών στην Πόλη, όταν εξερράγη η Επανάσταση. Τότε θανατώθηκαν και δύο θείοι του και ο αδερφός του Μιχαήλ. Ή μάνα του, με τα επιζώντα μέλη της οικογένειας, κατέφυγε στην Οδησσόν προς σωτηρίαν. Σπουδασε εκεί ως υπότροφος του Τσάρου και το 1830 συνέχισε τις σπουδές του στην Ελλάδα στο «Κεντρικό Σχολείον» και στη συνέχεια στη Γαλλία και Γερμανία. Διορίστηκε στο Υπουργείο Δικαιοσύνης.

Η ιστορική του μεγαλοφυΐα φάνηκε, όταν απάντησε στον Φαλμεράϊγερ, που μίλαιε για εκσλαβισμό της Ελλάδος. Η ιστορία του Ελληνικού Έθνους ήταν μνημειώδες έργο στην εποχή του.

Π.Ε.Ε.Α.: Η Πολιτική Επιτροπή Εθνικής Απελευθέρωσης ήταν η Ελεύθερη Κυβέρνηση του βουνού, που συγκροτήθηκε μετά τη Γενική Συνέλευση των πληρεξουσίων του Ελληνικού λαού, που πραγματοποιήθηκε στο Δημοτικό Σχολείο Κορυσχάδων Ευρυτανίας. Η Επιτροπή αυτή που εκπροσωπούσε τον αγωνιζόμενο κατά των κατακτητών Ελληνικό λαό, κατάφερε να λειτουργήσουν, στις περιοχές που ήλεγχε, διοικητικές και δικαιοσυνικές υπηρεσίες. Συντόνισε τις προσπάθειες έχοντας επικοινωνία, παρά τις διαφωνίες, και με την Ελληνική Κυβέρνηση, που βρισκόταν εξόριστη στο Κάιρο.

Πέτρινης Στέρνας: Στην περιοχή Αγίου Νικολάου το 1932 οι Αφοί Παλιγκίνη οργάνωσαν περιβόλι με φρούτα και λαχανικά. Στο χώρο του περιβολιού υπήρχε πηγάδι που υδροδοτούσε όλη τη γειτονιά και στέρνα που τα παιδιά έκαναν μπάνιο και έπαιζαν κατά το Μεσοπόλεμο αλλά και αργότερα.

Το 1970 μπήκε η περιοχή στο σχέδιο πόλεως. Οι οικογένεια Παλιγκίνη έκτισε σπίτι στο οποίο αποτύπωσε τη μορφή της “Πέτρινης Στέρνας” όπως αποκαλούσε η γειτονιά το πηγάδι. Κτίστηκαν κι άλλα σπίτια και η γειτονιά πυκνοκατοικήθηκε. Στο Ο.Τ. 1091 διαμορφώθηκε πλατεία. Για να θυμούνται οι παλαιοί και να γνωρίζουν οι νέοι, δόθηκε σ' αυτή την πλατεία η ονομασία “Πέτρινης Στέρνας” γιατί, πράγματι, με όσα μας είπε η κα Αικατερίνη Αυλωνίτη - Παλιγκίνη, ο χώρος είναι ένα κομμάτι ζωντανής ιστορίας της πόλης μας.

— ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

Πέτρουλα Σωτήρη: Νεαρός αγωνιστής της Δημοκρατίας. Το 1965 με την αποστασία βουλευτών της Ένωσης Κέντρου και το Βασιλικό Πραξικόπημα κατά του νόμιμου Πρωθυπουργού της χώρας Γεωργίου Παπανδρέου, του Γέροντος της Δημοκρατίας, ξεσηκώθηκε ο λαός για να υπερασπιστεί το Σύνταγμα και τη λαϊκή Κυριαρχία. Το ακροτελεύτιο άρθρο του τότε ισχύοντος Συντάγματος 1-1-4, (Η τήρησης του παρόντος Συντάγματος επαφίεται εις τον πατριωτισμόν των Ελλήνων), έγινε σύνθημα ολόκληρου σχεδόν του λαού μιας εποχής. Κατά τις λαϊκές αυτές κινητοποιήσεις σκοτώθηκε στην οδόν Σταδίου (21-7-1965) ο νεαρός φοιτητής θυσία στο βωμό των λαϊκών Ελευθεριών, της Δημοκρατίας και των δικαιωμάτων του πολίτη. Ο Πέτρουλας έγινε αμέσως μετά το θάνατό του Σύμβολο του αγώνα εναντίον του «αυλικού Πραξικοπήματος».

Ριμινιτών - Ιερολογιτών: Τα στοιχεία είναι στο δρόμο Ορεινής Ταξιαρχείας Γ'.

Ρούμελης: Υπάρχει και δρόμος.

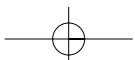
Σαράφη Στέφανου: Υπάρχει και δρόμος όπου και τα σχετικά στοιχεία.

Σεπτεμβρίου 3ης: Υπάρχει και δρόμος.

Σικελιανού Άγγελου: Γεννήθηκε στη Λευκάδα στις 15-3-1884. Ο πατέρας του, ο Μπάριμπα Γιαννάκης Τσιτσιλιάνος, ήταν από την Κεφαλλονιά. Ήταν δάσκαλος της Γαλλικής στη Λευκάδα. Η μάνα του, ωραία και μορφωμένη, ήταν από την Ήπειρο. Ο ποιητής έδειξε το ταλέντο του από παιδί. Μέσω της αδελφής του Πηνελόπης γνωρίστηκε με την πλούσια Αμερικανίδα Εύα Πάλμερ, η οποία τον υπηρέτησε πιστά. Εκτός από την ποίηση και τις σπουδαίες διαλέξεις του, ο Σικελιανός δραστηριοποιήθηκε και σε άλλους τομείς, όπως η καθιέρωση των Δελφικών εορτών, με παγκόσμια απήχηση.

Πέθανε στις 19-6-1951. Μετά ένα χρόνο πέθανε στους Δελφούς και η Εύα Σικελιανού – Πάλμερ.

Στεμνίτσας: (Υψούς – Υψούντος) Χωριό της Επαρχίας Γορτυνίας του Νομού Αρκαδίας. Πρόκειται για ιστορικό χωριό της Ορεινής Αρκαδίας. Διετέλεσε έδρα της Ανατολικής Πελοποννησιακής Γερουσίας κατά το 1821 μετά από απόφαση της Συνέλευσης των Καλτεζών (26-5-1821). Εκεί εκδόθηκαν τα πρώτα επαναστατικά διατάγματα των υπέρ της Ελευθερίας των αγωνιζομένων Ελλήνων. Η Στεμνίτσα είναι απισμένη στους πρόποδες της Κλινίτσας και το κάστρο της αγναντεύει προς την Ηλεία. Το 1828 μετονομάσθη σε Υψούντα αλλά από το 1975 έλαβε την πρώτη

ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ

ονομασία της.

Εκτός από τη Μονή Προδρόμου και τα άλλα Μοναστήρια, που υπάρχουν εκεί, χυρώς μεταξύ Στεμνίτσας και Δημητσάνας (8 χιλιομ. η απόσταση μεταξύ των δύο ιστορικών κωμοπόλεων), η Στεμνίτσα είναι πασίγνωστη και για την επιτηδειότητα των κατοίκων της στην επεξεργασία των μετάλλων. Για να συνεννοούνται μεταξύ τους οι Στεμνιτσιώτες χρησιμοποιούσαν δικό τους λεξιλόγιο «Τα Μεστιτσιώτικα».

Χαρακτηριστικό το σιμό-σιμό αντί του μισό-μισό. Στη Στεμνίτσα φοίτησε και ο παλιός Έλληνας Πρωθυπουργός Αλέξανδρος Κουμουνδούρος. Και σήμερα υπάρχουν δεκάδες Πανεπιστημιακοί δάσκαλοι (περί τους 70 λένε) εντός και εκτός Ελλάδος, μεταξύ των οποίων και ο διακεκριμένος καθηγητής του Διεθνούς Δικαίου Γιαννακάκης του Πανεπιστημίου του Χάρβαρντ. Να σημειωθεί τέλος ότι και σήμερα η Στεμνίτσα με έναν δραστήριο και ικανότατο Δήμαρχο (Γ. Μπαρούτσας) και με φίλεργους κατοίκους αναπτύσσεται με επίδοση στην κατεργασία μετάλλων, παρασκευή γλυκισμάτων, μελιού, χειροποίητων αντικειμένων.

Στεφανοπούλου Φανίτσας – Αργυρώς: (1923-2000) Γεννήθηκε στην Ικαρία όπου έμεινε ως το 1950. Στο νησί της περιέθαλψε και φιλοξένησε αγωνιστές. Κατά την κατοχή βοήθησε στη φυγάδευση αγωνιστών προς τη Μέση Ανατολή. Ενταγμένη συνειδητά στον αριστερό χώρο κι όταν εγκαταστάθηκε στην Αθήνα (1950) φιλοξενούσε στο σπίτι της επώνυμα μέλη του παράνομου τότε Κ.Κ.Ε.

Το 1964 εκλέγεται πρώτη γυναίκα Δημοτική Σύμβουλος Νέων Λιοσίων και αναλαμβάνει υπεύθυνη Αθήνας των γυναικών της Ε.Δ.Α., με κύρια μέριμνα τη βοήθεια των αγωνιστών. Το 1967 παύεται από τη Χούντα χωρίς όμως αυτό να την πτοήσει και να μειώσει την αγωνιστικότητά της για Δημοκρατία και Κοινωνική απελευθέρωση αλλά και ακηδεμόνευτη Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Το 1999 βραβεύτηκε για τους Δημοκρατικούς της αγώνες από το Δήμαρχο Ιλίου κ. Βασίλη Κουκουβίνο αλλά και από τη Νομαρχία.

(Πληροφορίες: Μπατσίς Χρ.)

Τσουκλείδη Κώστα: Υπάρχει και δρόμος. Εκεί και οι σημειώσεις.

Πάρκο “Τρίτση Αντώνη”: Πρόκειται για έναν καταπληκτικό χώρο, τόπο έλξης των πολιτών της ευρύτερης περιοχής. Το πάρκο φέρει το όνομα ενός σύγχρονου οραματιστή πολιτικού, του Αντώνη Τρίτση, από την Κεφαλωνιά. Αρχιτέκτονας – Πολεοδόμος ο Τρίτσης διετέλεσε Υπουργός Κυβερνήσεων του ΠΑΣΟΚ. Ήταν ένας πανέξυπνος άνθρωπος, με ανοιχτό μυαλό και με επαναστατική πολιτική παρέμβαση. Από όπου πέρασε άφησε τη σφραγίδα του.

Στο Υπουργείο Παιδείας, όπου υπηρετούσα με απόσπαση ως υπεύθυνος του

 — ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

Γραφείου των Γενικών Εξετάσεων επί υπουργίας του, άλλαξε την εμφάνιση των Γραφείων με τη μετατροπή των χώρων σε μικρούς κήπους. Τα μηνύματα που εξέπεμπε με τη σάση του και τις ενέργειές του για το περιβάλλον και την παιδεία, και όχι μόνο, ήταν πρωτόγνωρα. Δυστυχώς πέθανε νέος, σε ηλικία 55 χρόνων, ενώ ήταν Δήμαρχος Αθηναίων.

Φλωράκη Χαρίλαον (1914-2005). Ήγέτης του Κ.Κ.Ε. ταύτισε τη ζωή του με την ιστορία του κόμματός του.

Γεννήθηκε στις 20 Ιουλίου 1914, στο Παλιοζογλώπι της Ραχούλας του Δήμου Ιτάμου Καρδίτσας και ήταν το τέταρτο παιδί από τα έξι της οικογένειάς του.

Μόλις 15 χρονών συνδέεται για πρώτη φορά με το κομμουνιστικό κίνημα, διαβάζοντας το «Αλφάριθμο του Κομμουνισμού».

Το 1929, όταν με το Ιδιώνυμο διώκονται οι κομμουνιστές, οργανώνεται στις Ομάδες Πρωτοπόρων μαθητών της OKNE.

Συμμετείχε στη δράση κατά της 4ης Αυγούστου μέσα από τις τάξεις του πανίσχυρου συνδικάτου ΤΤΤ (Ταχυδρομικών - Τηλεγραφητών - Τηλεφωνητών), όπου σαν υπάλληλος ανέπτυξε έντονη συνδικαλιστική δράση και διατέλεσε Γραμματέας της Ομοσπονδίας του κλάδου.

Το 1940 πήρε μέρος στον ελληνοϊταλικό πόλεμο.

Το 1941 έγινε μέλος του Κ.Κ.Ε. και συντέλεσε στην ανασυγκρότησή του, κάτω από συνθήκες πλήρους παρανομίας. Οδηγήθηκε δύο φορές στα κρατητήρια.

Πήρε μέρος στην οργάνωση και καθοδήγηση της απεργίας των Τοιατακών (ΤΤΤ), τον Απρίλη του 1942, στην πρώτη μεγάλη απεργία υπό κατοχή και μία από τις πρώτες απεργίες στη σκλαβωμένη Ευρώπη.

Προσχώρησε στο Ε.Α.Μ. μία ακριβώς μέρα μετά την ίδρυσή του και πολέμησε τους κατακτητές από τις γραμμές του Ε.Λ.Α.Σ., με το ψευδώνυμο Καπετάν Γιώτης, φθάνοντας στο βαθμό του ταγματάρχη.

Αντιπάλεψε τον αγγλικό ιμπεριαλισμό και τη ντόπια ολιγαρχία στη μάχη του Δεκέμβρη. Πολέμησε τον αγγλοαμερικανικό ιμπεριαλισμό από τις τάξεις του Δημοκρατικού Στρατού φθάνοντας στο βαθμό του υποστράτηγου.

Το 1949 εκλέχτηκε μέλος της Κ.Ε. του Κ.Κ.Ε..

Σπούδασε και αποφοίτησε αριστούχος από την Ακαδημία Πολέμου Φρούντζε της Μόσχας.

Διώχτηκε, φυλακίστηκε και εξορίστηκε συνολικά 18 χρόνια. Πολλές φορές κάθισε στο ειδώλιο του κατηγορουμένου και δικάστηκε σε ισόβια κάθειρξη. Από τις πιο γνωστές δίκες ήταν η μεγάλη δίη στο στρατοδικείο Αθήνας, το Μάη του 1960.

Εκλέχτηκε Α' Γραμματέας του Κ.Κ.Ε., το Δεκέμβρη του 1972, στη 17η Ολομέλεια της Κ.Ε., όπου παρέμεινε μέχρι το 1989.

ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ

Το Δεκέμβρη του 1991, το 14ο Συνέδριο του Κ.Κ.Ε., τον εξέλεξε επίτιμο Πρόεδρό του.

Του απονεμήθηκαν τα μετάλλια τιμής του Ε.Λ.Α.Σ. και στρατιωτικής αξίας του Δημοκρατικού Στρατού Ελλάδας, το βραβείο Φιλίας των Λαών από τον Πρόεδρο του ανώτατου σοβιετ της ΕΣΣΔ, το βραβείο Κάρολ Μάρξ από το συμβούλιο του κράτους της Λαϊκής Δημοκρατίας της Γερμανίας, το βραβείο Δημητρόφ από τη Λαϊκή Δημοκρατία Βουλγαρίας και το βραβείο Λένιν από την Κ.Ε. του Κομμουνιστικού Κόμματος Σοβιετικής Ένωσης.

Αφησε την τελευταία του πνοή, στις 22 Μάη 2005, αφιερώνοντας τη ζωή του με ανιδιοτέλεια στις αρχές του Μαρξισμού - Λενινισμού, παλεύοντας για τα δίκια της εργατικής τάξης και του λαού της χώρας μας, για να γίνει πράξη η σοσιαλιστική κοινωνία. (Στοιχεία: Καλομοίρα Ζορμπά - Παπαθανασίου).

Φοινίκων: Ο Φοίνικας ήταν γιος του Αγήνορα και της Τηρούς, αδελφός της Ευρώπης, του Κάδμου και του Κίλικα. Επίσης Ιερό πουλί των Φοινίκων, ίσο με τον αετό με κόκκινα και χρυσά φτερά.

Κατά τον Πλίνιον ένας Φοίνικας – πουλί υπάρχει στον κόσμο. Όταν γερνά φτιάχνει φωλιά από αρωματικά ξύλα και φυτά (καλιάν) κάθεται σ' αυτή «και θνήσκει και γόμενος». Από την τέφρα του παράγεται σκουλήκι που μεταμορφώνεται σε Φοίνικα, ο οποίος μεταφέρει τα λεύφανα της προηγούμενης κατάστασής του με όλη την καλιάν στην πόλη του Ηλίου (Ηλιούπολη) για ταφή.

Ο χρωματισμός έχει το Φοίνικα ως σύμβολο της αναγέννησης της ψυχής. Επίσης η Φιλική Εταιρεία και ο Αλέξ. Υψηλάντης χρησιμοποίησαν το Φοίνικα στην επαναστατική Σημαία. Και ο Καποδίστριας καθιέρωσε το Φοίνικα ως επίσημο έμβλημα του κράτους σε ένδειξη της αναγέννησης του Ελληνικού κράτους.

Βέβαια η πλατεία πήρε το όνομά τη από τους Φοίνικες, που υπήρχαν από τότε που το κτήμα ήταν ιδιοκτησία της οικογένειας Πονηράκη.

Χρύσανθου Φιλιππίδη (1881-1949): Τελευταίος Μητροπολίτης Τραπεζούντας (1913-1923) και Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος (1938-1941). Γεννήθηκε στην Κομοτηνή της Θράκης και φοίτησε στη Σχολή της Χάλκης. Σπουδές έκανε και στην Ελβετία και Γερμανία. Ως εκπρόσωπος του Πατριαρχείου μετείχε σε συνδιασκέψεις και αποστολές. Παρήγαγε σπουδαίο συγγραφικό έργο και το 1940 έγινε μέλος της Ακαδημίας Αθηνών. Και η εθνική του δράση ήταν πλούσια.

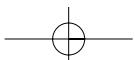
Το 1941 επειδή αρνήθηκε να ορκίσει την κατοχική Κυβέρνηση Τσολάκογλου, αντικαταστάθηκε από μείζονα Σύνοδο από τον Δαμασκηνό Κορινθίας.

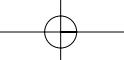

— ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ —

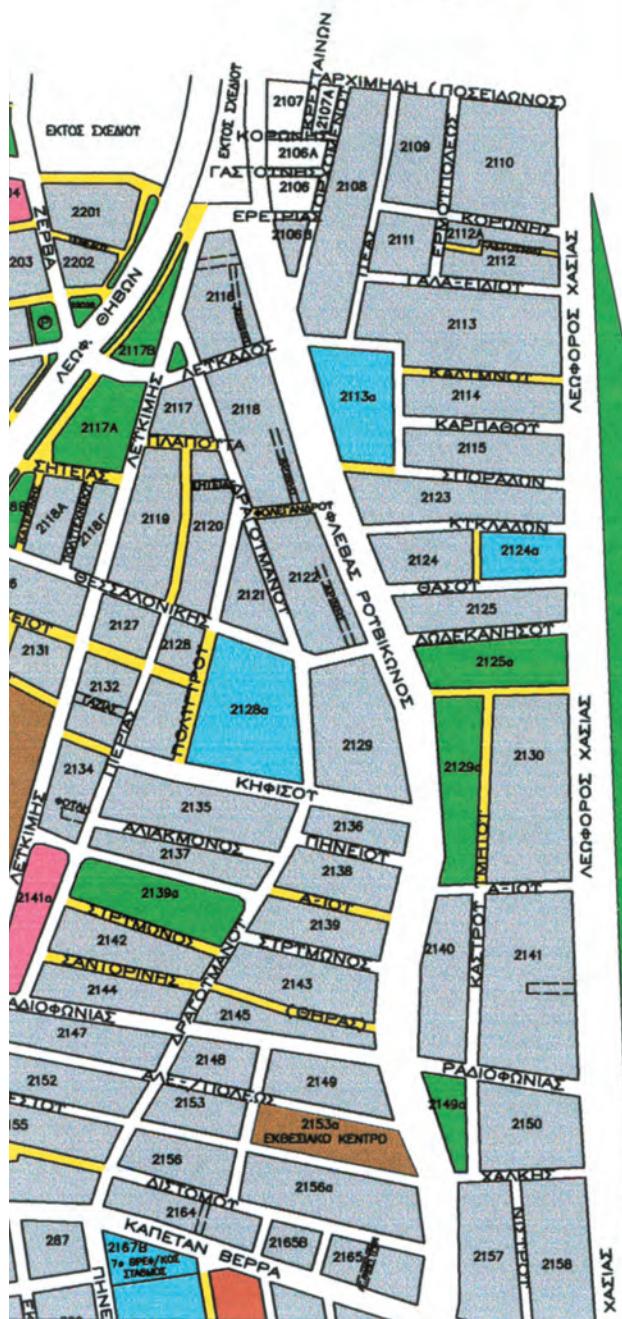
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

- Νεώτερο Εγκυλοπαιδικό Λεξικό «Ήλιος».
- Εγκυλοπαιδεια Μπριτανικα – Λαρούς.
- Λεξικό των έργων.
- Λεξικό της Ελληνικής Επανάστασης Χρ. Στασινόπουλου.
- Απομνημονεύματα Φωτάκου, Νέο – Ιστορικής Βιβλιοθήκης.
- Πλαπούτας Αγησύλαου Τσέλαλη.
- Ιωνία, εκδόσεις Αδάμ.
- Thucydidis De Bello Peloponnesiaco, Lipsiae, 1897.
- Herodoti Historiarum libri IX, Lipsiae 1871.
- Ίλιον, πορεία στους αιώνες, Μ. Διώτη Σ. Γεωργόπουλου.
- Το Ξεκίνημα του αγώνα και το Κρίκελλο Ευρυτανίας, Αθ. Τραχήλη.
- Ιστορικά ένθετα Ελευθεροτυπίας.
- Οι Μεγάλοι Αντίπαλοι, ένθετα «Νέων».
- Πατριδογνωσία, ένθετα «Έθνους».
- Ιστορία της Αρχαίας Ελληνικής Λογοτεχνίας, Albin Lesky.
- Ποιητική Ανθολογία, Μιχαήλ Περάνθη.
- Μέγας Συνταξιοδοτής της Ορθοδόξου Εκκλησίας, Β. Ματθαίου, Μοναχού.
- Αλεξ. Παπαδιαμάντη, Απαντα, Αθηναϊκά εκδόσεις, Ηρ. Σακκαλής.
- Απαντα Βαλαωρίτη, εκδ. Οίκος Ελευθερουδάκη, 1924.
- Ιστορία Ελληνικού Έθνους, Εκδοτική Αθηνών.
- Μακεδονία, Εκδοτική Αθηνών.
- Η Μακεδονία κατά Στράβωνα, εκδόσεις Μάλλιαρη.
- Γεώργιος Παπανδρέου 1968-1998, 30 χρόνια μνήμης Βουλή των Ελλήνων.
- Σολωμού Άπαντα Γ. Ν. Παπανικολάου, εκδόσεις Παπαδήμα.
- Η καταστροφή του Δράμαλη Κων/νου Κουσουλού 1962.
- Οι Σοφιστές W.K.C. Guthrie, M.I.E.T. 1980.
- Συμβολή στην Ιστορική Έρευνα της Αττικής 1821-1823, Δημ. Γιώτα, 2002.
- Αχαρναί, Μαρίας Πλάτωνος – Γιώτα.
- Αγία Λαύρα, Χρ. Ευαγγελάτου, 1971.
- Η Αράχωβα του Παρνασσού, Τάκη Λάππα, 1961.
- «Λιγοψινά Νέα» Τριμηνιαία Εφημερίδα Αδελφότητας Λιγοψινών Ηπείρου.
- «Γορτυνία» Μηνιαία Εφημερίδα του Κώστα Καλύβα.
- «Φωνή της Γορτυνίας» – Γορτυνιακό Ήμερολόγιο, Μηνιαία Εφημερίδα της Δήμητρας Παπαχρήστου.

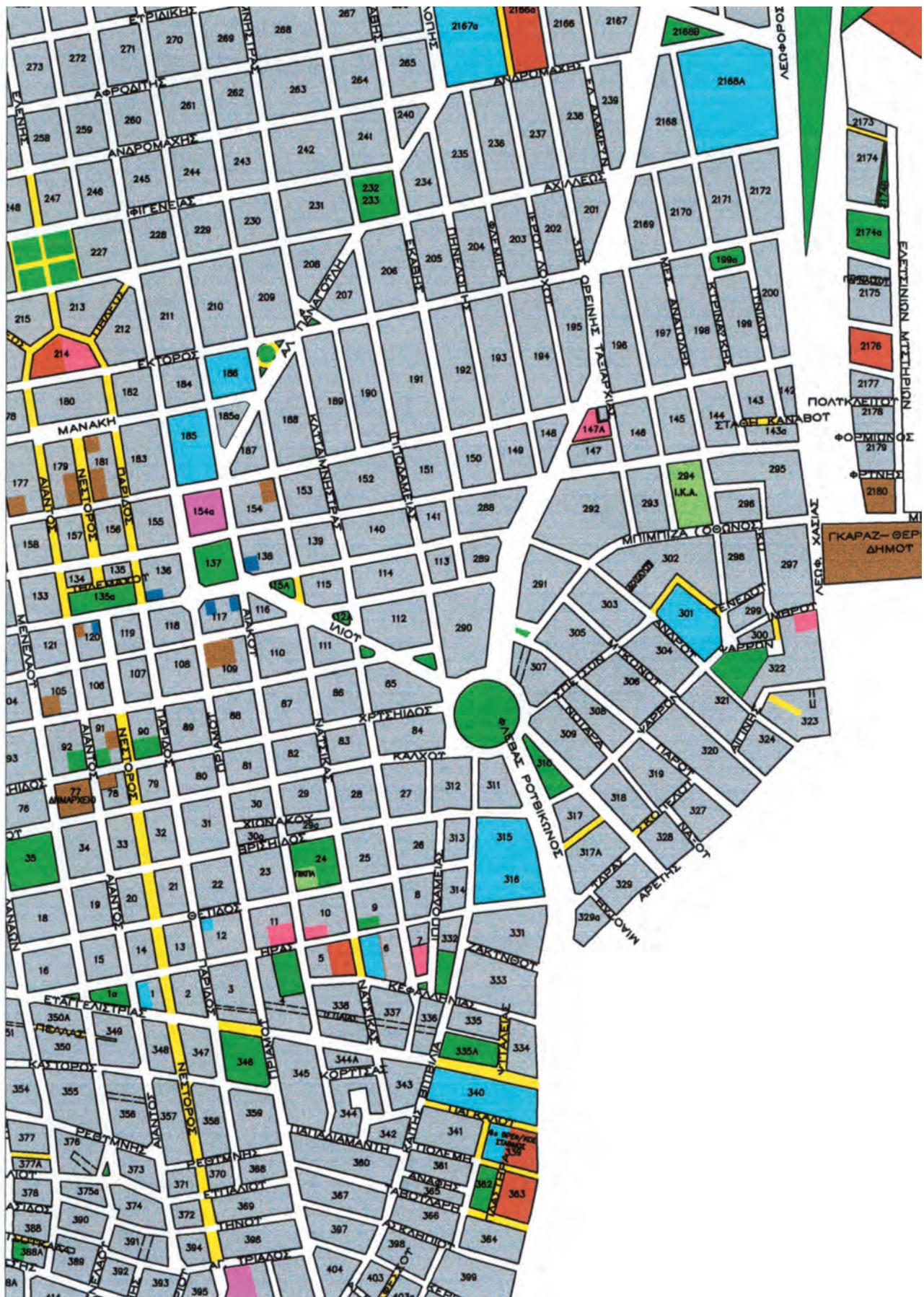

ΔΗΜΟΣ ΚΑΜΑΤΕΡΟΥ

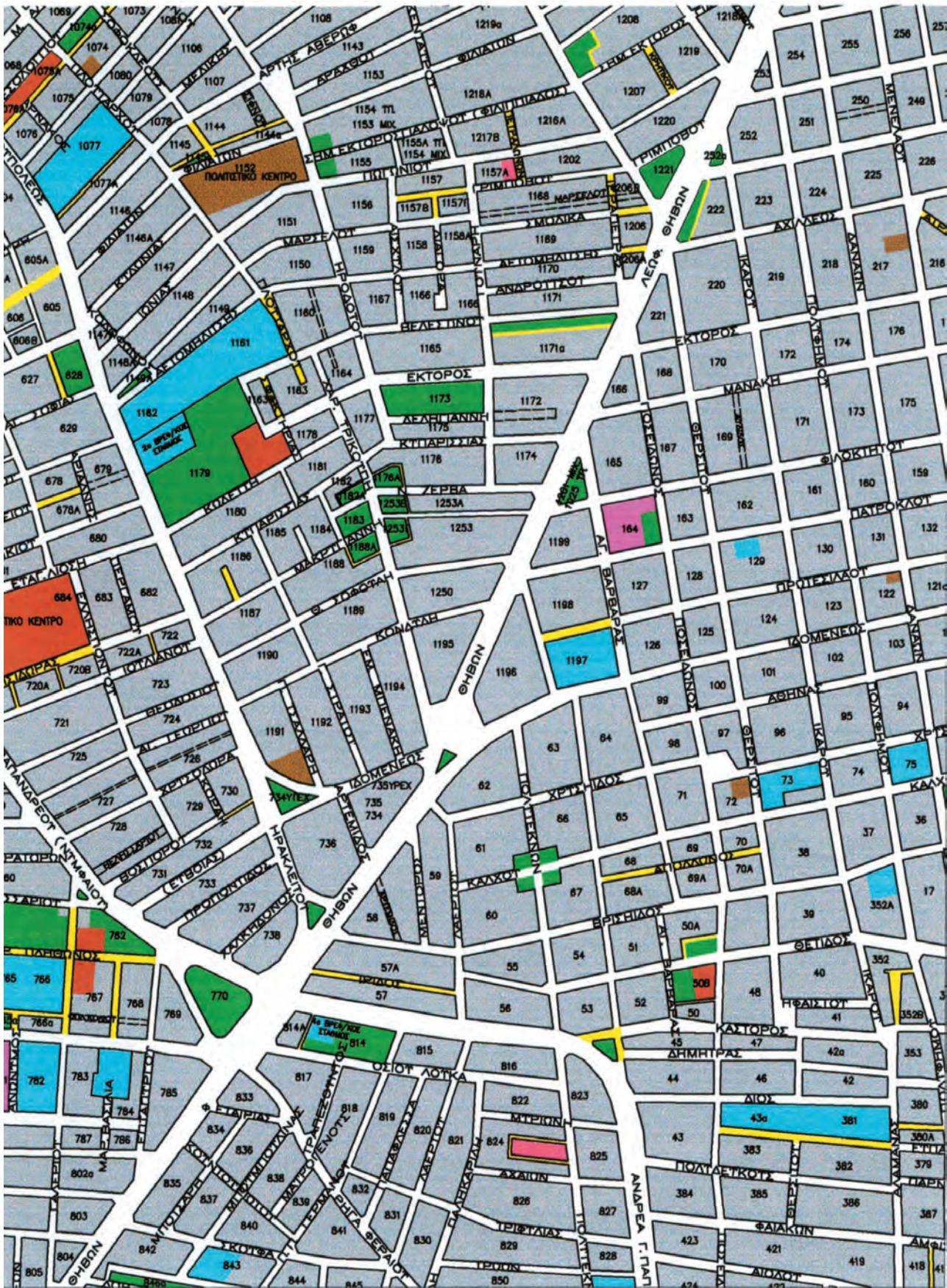

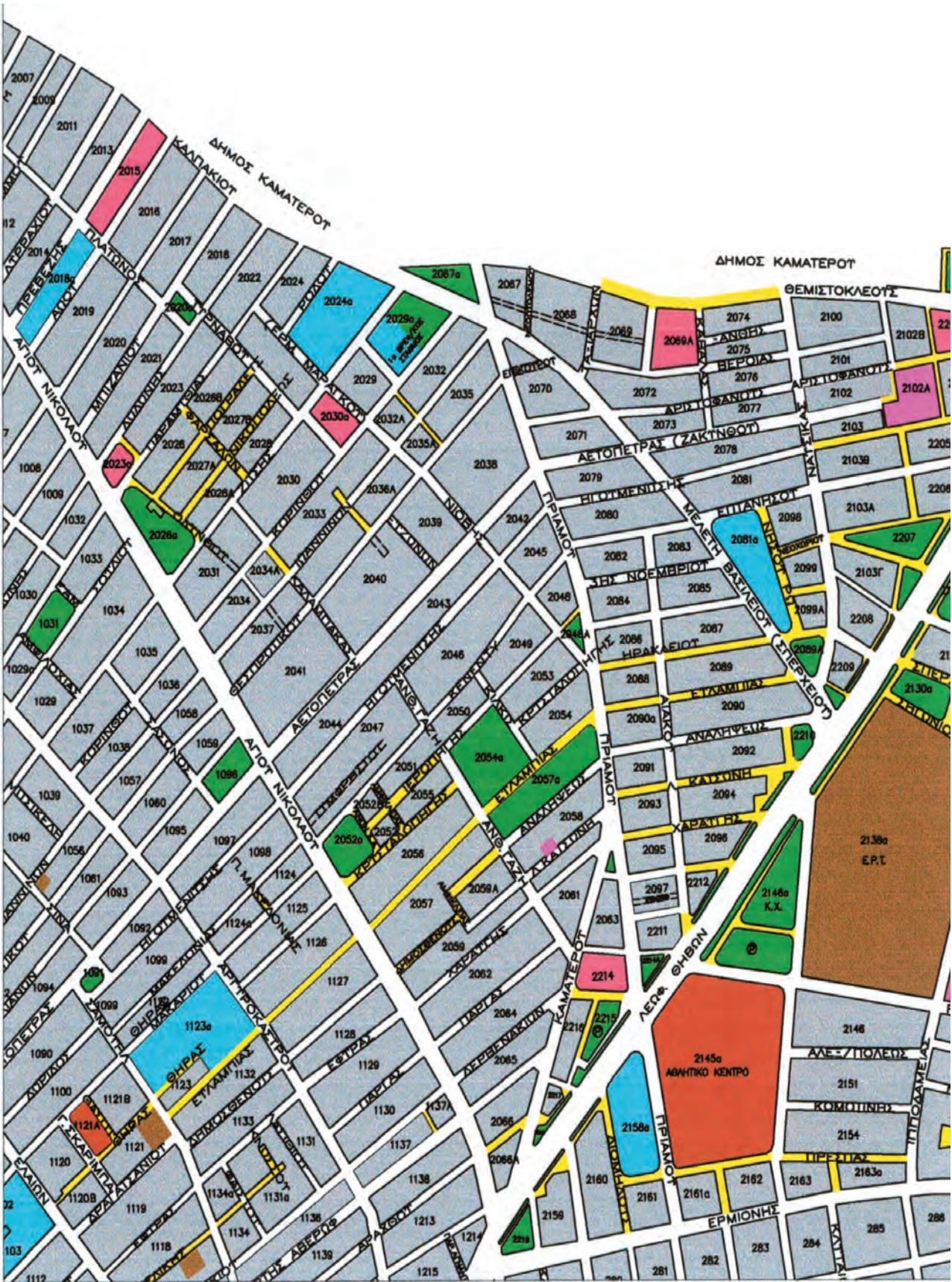
ΠΕΡΙΟΧΗ ΠΤΥΡΓΟΤ ΒΑΣΙΛΙΣΣΗΣ –
ΦΟΙΤΗΤΙΚΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

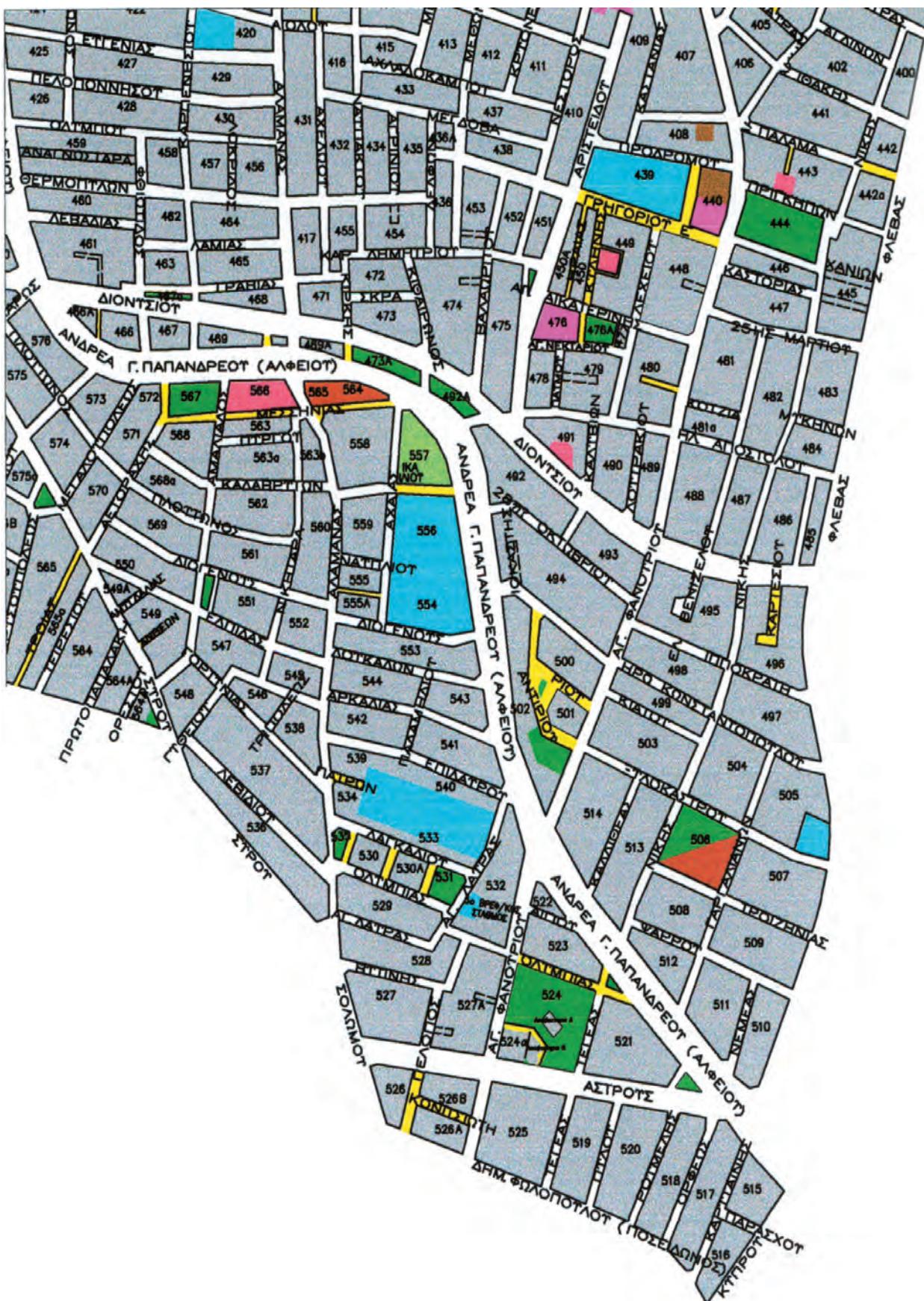
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟ ΠΑΡΚΟ "ΑΝΤΩΝΗΣ ΤΡΙΤΣΙΑΣ"

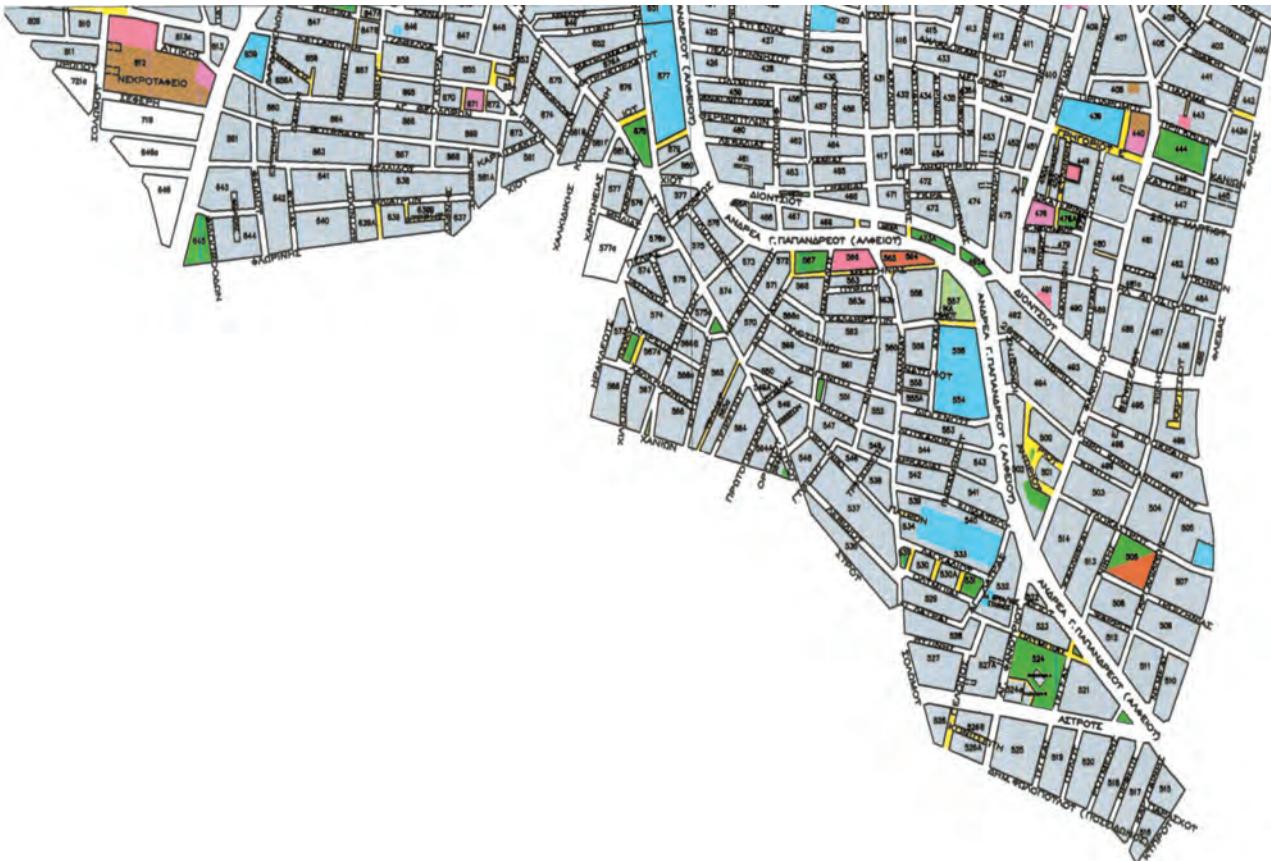

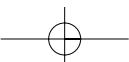
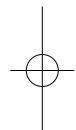
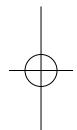
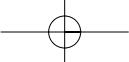

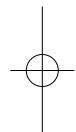
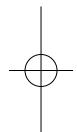
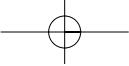

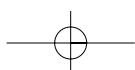
©piøi [] Ôî ÙÂÏÈÎÔ 14-02-12 12:57 "ÂÍ,‰,• 240

ΕΚΤΥΠΩΣΗ:

ΑΦΟΙ ΤΣΑΛΔΑΡΗ & ΣΙΑ Ο.Ε.
Τηλ.: 210 24 81 647 - 210 24 81 648

©piøi [] Ôî ÙÂÏÈÎÔ 14-02-12 12:57 "ÂÍ,‰,• 242

